

Lagrådsremiss

En ny lag om företagsrekonstruktion

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 17 februari 2022

Morgan Johansson

Erik Tiberg
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Det är viktigt att företag som i grunden är livskraftiga, men som har drabbats av ekonomiska svårigheter, kan få hjälp att rekonstruera sin verksamhet innan krisen blivit så djup att en konkurs är oundviklig. För att få till stånd ett mer effektivt och ändamålsenligt rekonstruktionsförfarande föreslår regeringen en ny lag om företagsrekonstruktion.

Regeringen föreslår att inte bara en ekonomisk uppgörelse, utan även de andra åtgärder som behövs för att komma till rätta med ett företags ekonomiska problem ska kunna fastställas i en rekonstruktionsplan med bindande verkan. Vidare föreslår regeringen en skärpning av det så kallade livskraftstestet – det test som används för att bedöma chanserna att säkra den fortsatta verksamheten genom en rekonstruktion – och en rätt för den som är i rekonstruktion att säga upp varaktiga avtal i förtid, till exempel ett kostsamt hyresavtal.

Det nya rekonstruktionsförfarandet kommer i många fall att innefatta prövning av frågor som är mer komplicerade än i dagens företagsrekonstruktioner. För att säkerställa höga krav på kvalitet och effektivitet föreslår regeringen att kraven på rekonstruktörer skärps och att rekonstruktörerna ställs under tillsyn. Vidare skapas förutsättningar att koncentrera handläggningen av rekonstruktionsärenden till färre tingsrätter än i dag.

Förslagen i lagrådsremissen genomför EU:s insolvensdirektiv.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Innehållsförteckning

1	Beslut	9
2	Lagtext	11
2.1	Förslag till lag om företagsrekonstruktion.....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i brottsbalken.....	30
2.3	Förslag till lag om ändring i föräldrabalken	33
2.4	Förslag till lag om ändring i jordabalken	35
2.5	Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken	36
2.6	Förslag till lag om ändring i ärvdabalken.....	39
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.....	40
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.....	42
2.9	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	43
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.....	47
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land.....	48
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land	50
2.13	Förslag till lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130)	51
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer	52
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.	53
2.16	Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	54
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	56
2.18	Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)	57
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.....	59
2.20	Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)	60
2.21	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande	61
2.22	Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	63
2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet.....	64
2.24	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	65

2.25	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	69
2.26	Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)	70
2.27	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	74
2.28	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.....	76
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.....	77
2.30	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	78
2.31	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.....	79
2.32	Förslag till lag om ändring i skatteförordnelagen (2011:1244)	81
2.33	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering	83
2.34	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete	84
2.35	Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)	85
2.36	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare	87
2.37	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:000) om Sveriges riksbank	91
3	Ärendet och dess beredning	92
4	Insolvensdirektivet och dess genomförande.....	93
4.1	Insolvensdirektivets syfte och innehåll.....	93
4.2	Genomförandet av insolvensdirektivet.....	96
4.2.1	Utgångspunkter för genomförandet.....	96
4.2.2	En ny lag om företagsrekonstruktion.....	96
4.2.3	Skuldavskrivning för entreprenörer.....	101
5	Verktyg för tidig varning	102
5.1	Direktivets regler om verktyg för tidig varning.....	102
5.2	Det finns flera verktyg för tidig varning i Sverige.....	103
6	Förutsättningar för att inleda företagsrekonstruktion	106
6.1	Lagens tillämpningsområde.....	106
6.2	Förfarandet ska omfatta alla typer av fordringar	111
6.3	Grundläggande villkor för att bevilja företagsrekonstruktion	113
6.3.1	Omfattningen av gäldenärens ekonomiska problem.....	113
6.3.2	Ett krav på ordnad bokföring för att kunna beviljas företagsrekonstruktion.....	117
6.3.3	Ett skärpt livskraftstest	120
6.4	Närmare om förfarandet för företagsrekonstruktion.....	124

6.5	Rätten ska utse en rekonstruktör när den beslutar om företagsrekonstruktion.....	127
7	Gäldenärens rådighet och avtal	128
7.1	Gäldenärens rådighet.....	128
7.1.1	Gäldenären ska behålla rådigheten över sina tillgångar	128
7.1.2	Rekonstruktören ska kunna begära att en rättshandling går åter	134
7.2	Hinder mot verkställighet.....	137
7.2.1	Hinder mot verkställighet och mot realisation	137
7.2.2	Konkurshinder	140
7.3	Gäldenärens avtal under rekonstruktionen	141
7.3.1	Hävningsförbudet	141
7.3.2	Gäldenären ska kunna bestämma att ett avtal ska fullföljas	143
7.3.3	Verkan av att gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas	146
7.3.4	Fullföljdsfordringar bör undantas från en skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan	147
7.3.5	Motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under rekonstruktionen.....	148
7.3.6	Gäldenärens utnyttjande av en hyreslokal	150
7.3.7	Arbetstagares fordringar för utfört arbete under rekonstruktionen.....	151
7.3.8	Uppsägning i förtid av varaktiga avtal.....	153
7.3.9	Bestämmelserna om gäldenärens avtal ska vara tvingande	155
7.4	Motpartens rätt att kvitta en fordran.....	157
7.5	Undantag från reglerna för gäldenärens avtal.....	158
8	Förhandling om en rekonstruktionsplan.....	161
8.1	Rekonstruktionsplanen i svensk rätt.....	161
8.2	Allmänt om insolvensdirektivets regler om rekonstruktionsplaner	162
8.3	Åtgärder i en rekonstruktionsplan	163
8.3.1	Åtgärder som kan ingå i en rekonstruktionsplan	163
8.3.2	Undantag från reglerna i aktiebolagslagen	172
8.4	Planförhandling	180
8.4.1	Gäldenären ska kunna begära planförhandling	180
8.4.2	Även rekonstruktören ska få begära planförhandling	182
8.4.3	Deltagare i en planförhandling	184
8.4.4	Handläggningen av en begäran om planförhandling	187
8.4.5	Gäldenärens rätt att ändra eller återta en rekonstruktionsplan	189
8.4.6	Sena anmälningar	190

8.4.7	Anmärkningar mot rekonstruktionsplanen ...	191
8.4.8	Prövningen av valet av berörda parter, gruppindelningen och anmärkningar	192
8.5	Innehållet i en rekonstruktionsplan.....	195
8.5.1	Rekonstruktionsplanens grundläggande innehåll	195
8.5.2	Närmare om innehållet i förteckningen över tillgångar och skulder	202
8.6	Antagande av en rekonstruktionsplan.....	204
8.6.1	Berörda parter som ska få delta i omröstningen	204
8.6.2	De berörda parterna ska delas in i grupper ...	206
8.6.3	Krav för antagande av en rekonstruktionsplan	211
8.7	Fastställelse av en rekonstruktionsplan	213
8.7.1	Rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan som antagits av de berörda parterna.....	213
8.7.2	Fastställelse trots att en grupp röstat mot planen	220
8.8	Värdering av gäldenärens verksamhet.....	227
8.9	Verkan av att en rekonstruktionsplan fastställs	230
8.10	Tillsyn över rekonstruktionsplanens genomförande.....	232
8.11	Upphävande av en fastställd rekonstruktionsplan	233
8.12	Överklagande.....	235
8.13	Återvinning under företagsrekonstruktionen	238
9	Avslutande av företagsrekonstruktionen.....	239
9.1	Företagsrekonstruktionen ska upphöra i vissa särskilda fall	239
9.2	Tidsgränser för företagsrekonstruktionen.....	245
10	Skydd för finansiering under företagsrekonstruktionen	249
10.1	Ny och tillfällig finansiering.....	249
10.1.1	Skydd för ny och tillfällig finansiering	249
10.1.2	Bästa allmänna förmånsrätt för ny och tillfällig finansiering	251
10.2	Andra transaktioner i samband med en företagsrekonstruktion	257
11	Företagsägarnas och arbetstagarnas ställning under företagsrekonstruktionen.....	258
11.1	Företagsägarnas ställning	258
11.2	Arbetstagarnas ställning	259
12	Företagsledares skyldigheter	262
12.1	De krav som ställs på företagsledare är tillräckliga.....	262
12.2	Undantag från skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma under företagsrekonstruktion	267
13	Skuldsanering för företagare	270
13.1	Allmänt om direktivets regler om skuldavskrivning	270
13.2	Förutsättningar att beviljas F-skuldsanering.....	272

13.3	Innehållet i en F-skuldsanering	280
13.3.1	Skulder som får undantas från F-skuldsanering.....	280
13.3.2	Betalningsplanens längd.....	282
13.3.3	Rättsverkningarna av en F-skuldsanering.....	284
13.4	Näringsförbud enbart på grund av insolvens	285
13.5	Skuldsanering för evighetsgäldenärer	286
13.6	Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling	288
13.6.1	Säkerställande av att utbetalningar kan genomföras	288
13.6.2	Hantering av medel som inte kan betalas ut.....	292
14	Tillsyn och skärpta krav på rekonstruktörer.....	296
14.1	Allmänt om direktivets regler.....	296
14.2	Förvaltare i insolvensförfaranden.....	297
14.2.1	Skärpta krav på rekonstruktörer	297
14.2.2	Skadeståndsansvar.....	306
14.2.3	En stärkt tillsyn över rekonstruktörer	309
14.2.4	Personuppgiftsbehandling	316
14.3	Rättsliga och administrativa myndigheter	318
14.3.1	Krav på de som handlägger insolvensförfaranden	318
14.3.2	Koncentration av ärenden om företagsrekonstruktion till vissa tingsrätter ...	320
14.4	Elektronisk kommunikation	323
14.5	Statistikinhämtning.....	324
15	Följdändringar.....	324
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	327
17	Konsekvenser.....	329
18	Författningskommentar.....	338
18.1	Förslaget till lag om företagsrekonstruktion.....	338
18.2	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken.....	399
18.3	Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken	401
18.4	Förslaget till lag om ändring i jordabalken.....	402
18.5	Förslaget till lag om ändring i äktenskapsbalken	403
18.6	Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken	405
18.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.....	405
18.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge	406
18.9	Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).....	407
18.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.....	410
18.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land....	411

18.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land...	412
18.13	Förslaget till lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130)	413
18.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer	413
18.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.	414
18.16	Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	415
18.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	416
18.18	Förslaget till lag om ändring i köplagen (1990:931)	416
18.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.....	417
18.20	Förslaget till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)	418
18.21	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.....	418
18.22	Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	419
18.23	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet.....	420
18.24	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	421
18.25	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	424
18.26	Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)	425
18.27	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	428
18.28	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.....	429
18.29	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.....	430
18.30	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	431
18.31	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.....	431
	11 kap. Uteslutning av leverantörer.....	431
18.32	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	432
18.33	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering	433
18.34	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete	434
18.35	Förslaget till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)	434

18.36	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare.....	437
18.37	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:000) (2022:000) om Sveriges riksbank.....	441
Bilaga 1	Insolvensdirektivet	442
Bilaga 2	Sammanfattning av betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)	480
Bilaga 3	Betänkandets lagförslag	485
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna (SOU 2021:12).....	562
Bilaga 5	Sammanfattning av departementspromemorian Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering (Ds 2021:6).....	563
Bilaga 6	Promemorians lagförslag.....	564
Bilaga 7	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2021:6)	568
Bilaga 8	Jämförelsetabell: Direktivet och svensk lag	569
Bilaga 9	Jämförelsetabell: Den nuvarande och den nya lagen om företagsrekonstruktion.....	571

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om företagsrekonstruktion,
2. lag om ändring i brottsbalken,
3. lag om ändring i föräldrabalken,
4. lag om ändring i jordabalken,
5. lag om ändring i äktenskapsbalken,
6. lag om ändring i ärvdabalken
7. lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,
8. lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge,
9. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
10. lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,
11. lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land,
12. lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land,
13. lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130),
14. lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
15. lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.,
16. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
17. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
18. lag om ändring i köplagen (1990:931),
19. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
20. lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497),
21. lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,
22. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
23. lag om ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet,
24. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
25. lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet,
26. lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104),
27. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
28. lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
29. lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem,
30. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
31. lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
32. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
33. lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering,
34. lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete,
35. lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675),
36. lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare,

37. lag om ändring i lagen (2022:000) om Sveriges riksbank.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller för näringsidkare med ekonomiska svårigheter som, efter beslut av domstol, i ett särskilt förfarande kan rekonstruera sin verksamhet under ledning av en rekonstruktör (företagsrekonstruktion).

2 § Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. clearingorganisationer,
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Internationella säkerhetsrätter

3 § Om det i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker finns någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

2 kap. Företagsrekonstruktion i allmänhet

Ansökan om företagsrekonstruktion

1 § En ansökan om företagsrekonstruktion får göras av gäldenären eller av en borgenär. Ansökan görs skriftligen till tingsrätten.

Sökanden ska ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

I 3 och 4 §§ lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll.

2 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan om företagsrekonstruktion.

3 § En ansökan om företagsrekonstruktion ska vara egenhändigt under-
tecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Om ansökan ges in elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan
avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparla-
mentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om
elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transak-
tioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG,
i den ursprungliga lydelsen.

4 § En ansökan av gäldenären ska innehålla

1. en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi och orsakerna till
de ekonomiska svårigheterna,
2. en borgenärsförteckning,
3. en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas
i fortsättningen och hur verksamhetens livskraft ska säkerställas,
4. ett förslag till rekonstruktör och de uppgifter som behövs för att rätten
ska kunna bedöma hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och
5. uppgift om vilka borgenärer som har kontaktats före ansökan och
deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

5 § En ansökan av en borgenär ska innehålla

1. uppgift om borgenärens fordran på gäldenären,
2. upplysningar om gäldenärens ekonomiska svårigheter,
3. ett förslag till rekonstruktör och de uppgifter som behövs för att rätten
ska kunna bedöma hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och
4. uppgift om vilka andra borgenärer som har kontaktats före ansökan
och deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

6 § En ansökan ska avvisas om den inte uppfyller kraven i 1 och 3–5 §§
och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Prövning av ansökan om företagsrekonstruktion

7 § Om gäldenärens ansökan inte avvisas, ska rätten genast pröva den.

8 § Om en borgenärs ansökan inte avvisas, ska rätten inom två veckor från
det att ansökan gjordes hålla ett sammanträde för prövning av ansökan.
Om det finns särskilda skäl, får sammanträdet hållas senare, dock senast
inom sex veckor.

Till sammanträdet ska den borgenär som ansökt om företagsrekon-
struktion och gäldenären kallas. Gäldenären ska i kallelsen föreläggas att
senast vid sammanträdet yttra sig över ansökan. Kallelsen ska innehålla en
upplysning om innehållet i 9 §.

Borgenären och gäldenären ska delges kallelsen. Delgivning med gälde-
nären får inte ske enligt 34–38 och 48 §§ delgivningslagen (2010:1932).

9 § En borgenärs ansökan förfaller om

1. gäldenären skriftligen bestrider ansökan,
2. gäldenären eller borgenären uteblir från det sammanträde som avses i
8 §, eller

3. gäldenären försätts i konkurs.

Beslut om företagsrekonstruktion

10 § Företagsrekonstruktion får beslutas endast om

1. det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens, och

2. det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

11 § Företagsrekonstruktion får inte beslutas om gäldenärens bokföring har sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma.

12 § En ansökan om företagsrekonstruktion som görs av en borgenär får bifallas endast om gäldenären har medgett ansökan.

13 § Om företagsrekonstruktion beslutas, ska rätten samtidigt utse en rekonstruktör. Finns det särskilda skäl får fler än en rekonstruktör utses. Innan rätten utser en rekonstruktör ska tillsynsmyndigheten ges tillfälle att yttra sig.

Rätten ska också bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde inför rätten. Sammanträdet ska hållas inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är nödvändig.

14 § Rekonstruktören ska inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet.

Till underrättelsen ska bifogas

1. en preliminär förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder,
2. gäldenärens senaste balansräkning och de ytterligare upplysningar som behövs om gäldenärens ekonomiska ställning,
3. uppgift om orsakerna till de ekonomiska svårigheterna och om hur verksamheten kan rekonstrueras, och
4. upplysning om den tidpunkt för borgenärssammanträde som bestämts enligt 13 § andra stycket.

Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse. En sådan kungörelse ska innehålla upplysning om beslutet om företagsrekonstruktion och om tidpunkten för borgenärssammanträdet.

Rekonstruktören

15 § En rekonstruktör ska uppfylla de krav som framgår av 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen (1987:672) och ha borgenärernas förtroende.

Vid bedömningen av om någon är lämplig som rekonstruktör ska det särskilt beaktas om han eller hon har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning enligt 8 kap. 2 § konkurslagen eller har annan motsvarande erfarenhet.

16 § Under företagsrekonstruktionen ska rekonstruktören undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall på vilket sätt. Rekonstruktören ska dessutom biträda gäldenären med att upprätta en rekonstruktionsplan och i övrigt fullgöra de uppgifter som framgår av lagen.

Rekonstruktören ska verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts.

Rekonstruktören får anlita ett sakkunnigt biträde.

17 § En rekonstruktör som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget ska entledigas av rätten. En fråga om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären.

Tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten prövar en fråga om entledigande.

Borgenärssammanträde och borgenärskommitté

18 § Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna ges tillfälle att yttra sig i frågan om huruvida företagsrekonstruktionen bör fortsätta.

Om någon borgenär begär det, ska rätten vid sammanträdet bland borgenärerna utse en borgenärskommitté. I kommittén får det ingå högst tre personer. Om gäldenären under det senast förflutna räkenskapsåret har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare, har de anställda rätt att därutöver utse en representant i kommittén. Om det finns särskilda skäl, får rätten utse ytterligare personer att ingå i borgenärskommittén.

Rekonstruktören ska ge borgenärskommittén tillfälle att yttra sig i väsentliga frågor, om inte något hindrar det.

Gäldenärens skyldigheter

19 § Gäldenären är skyldig att lämna alla upplysningar till rekonstruktören om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten.

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Gäldenärens rådighet

20 § Under företagsrekonstruktionen behåller gäldenären rådigheten över sin egendom. Utan rekonstruktörens samtycke får dock gäldenären inte

1. fullgöra förpliktelser som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser,

2. åta sig nya förpliktelser som ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten, eller

3. överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.

Krav på rekonstruktörens samtycke finns även i 3 kap. 2 och 10 §§.

21 § Rekonstruktören får samtycka till en åtgärd även i andra fall än de som anges i 20 §.

Rekonstruktören får samtycka till att gäldenären fullgör en förpliktelse enligt 20 § första stycket 1 endast om det finns synnerliga skäl.

Återgång av en rättshandling

22 § En rättshandling som gäldenären företar i strid med 20 § första stycket 1–3 ska gå åter om rekonstruktören, inom skälig tid från det att han eller hon kände till eller borde ha känt till rättshandlingen, begär det.

En rättshandling mellan gäldenären och någon annan som företas senast den dag då företagsrekonstruktionen registrerades i insolvensregistret ska gälla trots första stycket, om det inte visas att motparten kände till eller hade skälig anledning att anta att företagsrekonstruktion hade beslutats för gäldenären.

Exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion

23 § Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte ske mot gäldenären. Under denna tid får en borgenär inte heller på annat sätt realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation får dock ske för en fordran

1. som borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt i, om det inte är sannolikt att verkställigheten skulle äventyra företagsrekonstruktionen eller borgenären skulle drabbas oskäligt hårt ifall verkställighet eller realisation inte fick ske,

2. som avser underhållsbidrag, eller

3. på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979) eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (1992:497).

För realisation enligt andra stycket 1 krävs rekonstruktörens samtycke. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

24 § Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. inte ske. Inte heller får beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas.

25 § Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller låter bli att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på borgenärens begäran besluta om en lämplig åtgärd för att säkerställa borgenärens rätt. Bestämmelserna i 23 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.

26 § I 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) finns föreskrifter om en borgenärs ansökan om att gäldenären ska försättas i konkurs under en pågående företagsrekonstruktion.

3 kap. Gälldenärens avtal

Hinder mot hävning

1 § När en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts, får en motpart i ett avtal med gälldenären inte häva avtalet på grund av ett dröjsmål med betalning eller någon annan prestation om dröjsmålet inträffat eller befarats inträffa före beslutet om företagsrekonstruktion. Detta gäller inte om något annat anges i detta kapitel.

Gälldenärens rätt till fullföljd

2 § Gälldenären får med rekonstruktörens samtycke bestämma att ett avtal ska fullföljas. Rekonstruktörens samtycke krävs dock inte om avtalet ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten.

Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer får gälldenären bestämma att avtalet ska fullföljas endast för viss tid eller mängd av de prestationer som återstår att fullgöra. Det gäller dock inte om en sådan begränsning skulle medföra en betydande olägenhet för motparten eller om motpartens rätt till gälldenärens prestationer gäller mot gälldenärens borgenärer.

3 § Om gälldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas enligt 2 § ska gälldenären och dennes motpart fullgöra de prestationer som återstår enligt den del av avtalet som ska fullföljas.

I den utsträckning som gälldenärens prestationer enligt avtalet inte kan delas upp utan betydande olägenhet för motparten, ska gälldenären även fullgöra sådana prestationer som svarar mot prestationer som motparten har fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion.

Motpartens krav enligt första och andra styckena ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

4 § Om gälldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas enligt 2 § ska, ifall motparten enligt avtalet är skyldig att prestera före gälldenären och tiden för motpartens fullgörelse är inne, gälldenären på motpartens begäran utan oskäligt uppehåll ställa säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, har motparten rätt att få säkerhet endast om det av någon särskild anledning är nödvändigt för att skydda motparten mot förlust.

5 § Motparten har rätt att häva avtalet om gälldenären inte fullgör sin prestation enligt 3 § första och andra styckena eller inte ställer säkerhet enligt 4 §.

Motpartens rätt till besked om fullföljd

6 § Gälldenären ska på motpartens begäran ge besked inom skälig tid om huruvida och i vilken utsträckning ett avtal ska fullföljas enligt 2 §. Om gälldenären inte lämnar något besked inom skälig tid får motparten häva avtalet. Detsamma gäller för den del av avtalet som inte ska fullföljas om gälldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas endast till viss del.

Motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under företagsrekonstruktionen

7 § Om gäldenären efter beslutet om företagsrekonstruktion tar emot en prestation från en motpart, utan att gäldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas, får motparten kräva att prestationen lämnas tillbaka.

Om gäldenären förfogar över prestationen på ett sådant sätt som gör att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad eller oförminskad, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas i fråga om prestationen. Detsamma gäller om gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan lämnas tillbaka.

Om prestationen ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas endast ifall rekonstruktören vid tidpunkten för förfogandet eller utnyttjandet kände till eller borde ha känt till att prestationen tagits emot eller det avtal som prestationen avser.

8 § Bestämmelserna i 7 § andra stycket gäller inte nyttjande av en hyreslokal som sker under den första månaden efter beslutet om företagsrekonstruktion.

Gäldenärens rätt att säga upp varaktiga avtal

9 § Gäldenären får med rekonstruktörens samtycke säga upp ett varaktigt avtal som inte ska fullföljas enligt 2 § att upphöra efter tre månader. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till avtalets art och längd får avtalet i stället sägas upp att upphöra efter den längre tid som är skälig. Gäldenären är skyldig att ersätta den skada som uppsägningen orsakar motparten.

Första stycket gäller inte om motpartens rätt till gäldenärens prestationer gäller mot gäldenärens borgenärer.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

10 § Ett avtalsvillkor som inskränker gäldenärens rätt enligt 1–9 §§ är utan verkan.

Detsamma gäller ett sådant villkor som ger gäldenärens motpart rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gäldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om företagsrekonstruktion eller planförhandling eller de ekonomiska svårigheter hos gäldenären som legat till grund för ansökan.

Undantag för vissa fordringar och avtal

11 § Bestämmelserna i 1–10 §§ gäller inte för en borgenär som innehar finansiella instrument, valuta eller sådana fordringar som avses i 8 kap. 10 § andra stycket konkurslagen (1987:672) som säkerhet.

I 5 kap. 1 § andra stycket lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument finns bestämmelser om slutavräkningsklausuler.

Anställningsavtal

12 § Bestämmelserna i 1–10 §§ gäller inte för anställningsavtal.

Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med gäldenären, ska arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

Kvittning

13 § En borgenär som hade en fordran mot gäldenären när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes får, även om fordringen inte är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot en fordran som gäldenären då hade mot borgenären. Detta gäller dock inte om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt 14–17 §§.

Gäldenärens fordran på betalning ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen, om den gäller en naturaprestation enligt ett avtal som gäldenären har bestämt ska fullföljas enligt 2 §.

14 § Om en fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om företagsrekonstruktion, får den inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinärt.

Första stycket gäller också om fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare och borgenären då hade skäligen anledning att anta att gäldenären var på obestånd.

I fråga om dödsbo räknas tiden som anges i första stycket från ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman, under förutsättning att en ansökan om företagsrekonstruktion följt inom tre månader från det att en boutredningsman förordnats.

15 § En borgenär som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel får inte kvitta i den utsträckning sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning enligt 5 kap.

16 § En fordran på ersättning som en borgensman eller någon annan har med anledning av en förpliktelse som han eller hon har infriat ska vid tillämpning av 13–15 §§ anses ha förvärvats när hans eller hennes förpliktelse grundades.

17 § Om gäldenären överlåter en fordran efter att en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts så att en borgenär därigenom förlorar sin rätt till kvittning, ska gäldenären ersätta borgenären för detta.

4 kap. Planförhandling under företagsrekonstruktionen

Begäran om planförhandling

1 § Gäldenären får i ett ärende om företagsrekonstruktion begära att rätten beslutar om förhandling om en rekonstruktionsplan (planförhandling).

Rekonstruktören får begära att rätten beslutar om planförhandling om gäldenärens begäran om planförhandling inte leder till att en rekonstruktionsplan blir fastställd.

2 § En begäran om planförhandling ska vara skriftlig och innehålla

1. ett förslag till rekonstruktionsplan,
2. uppgift om huruvida säkerhet har ställts för det som gäldenären erbjuder i betalning enligt rekonstruktionsplanen och vad den i så fall består av, och
3. bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parter som anges i planen.

Gäldenären ska betala förskott till staten för kostnaden för handläggningen av frågan om rekonstruktionsplanens fastställande.

Deltagare i en planförhandling

3 § I en planförhandling deltar borgenärer samt aktieägare och andra med ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet, under förutsättning att deras fordringar eller rättigheter uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och att fordringarna respektive rättigheterna berörs direkt av en rekonstruktionsplan (berörda parter).

Allmänt om rekonstruktionsplanen

4 § En rekonstruktionsplan ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver, helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan.

5 § I rekonstruktionsplanen ska de berörda parterna delas in i en eller flera av följande grupper:

1. borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt,
2. borgenärer med offentligrättsliga fordringar, om fordran inte är sådan som avses i 1 eller 3,
3. borgenärer med efterställda fordringar, och
4. borgenärer med andra fordringar än de som avses i 1–3,
5. aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet.

Berörda parter i de grupper som anges i första stycket får i sin tur delas in i ytterligare grupper om det är motiverat utifrån att de har likvärdiga intressen.

6 § I rekonstruktionsplanen ska berörda parter i samma grupp behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet, medan berörda parter i olika grupper kan föreslås olika villkor och ges olika rätt.

Innehållet i en rekonstruktionsplan

7 § En rekonstruktionsplan ska innehålla uppgift om

1. gäldenärens namn, personnummer eller organisationsnummer och kontaktuppgifter,

2. vem som förordnats till rekonstruktör,
3. arbetstagarnas ställning och planens övergripande konsekvenser för anställningar med beaktande av arbetstagarnas kollektiva och individuella rättigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter,
4. de berörda parterna och deras fordringar eller rättigheter,
5. de berörda parternas gruppindelning och skälen för indelningen samt värdena av fordringarna och rättigheterna i varje grupp,
6. de borgenärer samt aktieägare och andra med ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet, som inte berörs av rekonstruktionsplanen, och en redogörelse för varför planen inte ska beröra dem,
7. rekonstruktionsåtgärderna och tidpunkten eller tidsperioden för de föreslagna åtgärderna, och
8. nytt finansiellt stöd som tillhandahålls i syfte att genomföra planen (ny finansiering) och skälen till att den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen.

8 § Till rekonstruktionsplanen ska bifogas

1. en berättelse av rekonstruktören som redogör för
 - a) vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen,
 - b) gäldenärens ekonomiska situation och orsakerna till och omfattningen av de ekonomiska svårigheterna,
 - c) den utdelning som kan förväntas i en konkurs,
 - d) om gäldenären har gjort sig av med egendom under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning,
 - e) om det finns skälig anledning att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta, och
 - f) hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet.
2. en förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder vid ansökan om företagsrekonstruktion och begäran om planförhandling, som har upprättats av rekonstruktören enligt 9 och 10 §§,
3. den senaste balansräkningen, och
4. ett yttrande av rekonstruktören som innehåller en bedömning av om rekonstruktionsplanen bör antas av de berörda parterna och som förklarar varför planen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens.

Förteckning över tillgångar och skulder

9 § I förteckningen enligt 8 § 2 ska tillgångarna tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättas.

Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta. Dessutom ska ett värde bestämmas med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs.

Om möjligt ska det även lämnas en specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har angetts för tillgångarna eller, när sådan värdering inte har gjorts, om anskaffningskostnaden.

Ränta på en berörd parts fordran ska inte beräknas längre än till dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. En fordran i utländsk valuta ska beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

10 § I förteckningen enligt 8 § 2 ska det anges om en borgenär har förmånsrätt och grunden till det.

Om värdet av egendom som en borgenär har särskild förmånsrätt eller säkerhet genom återtaganderätt i bedöms understiga borgenärens fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen. Detsamma gäller för egendom som är föremål för finansiell leasing.

Om en borgenärs fordran är förenad med allmän förmånsrätt som vid en konkurs, om den hade beslutats vid tiden för ansökan om företagsrekonstruktion, inte skulle ha täckt hela borgenärens fordran, ska det anges hur stor del av fordringen som täcks av förmånsrätten.

Om någon har gjort en anmärkning ska det anges.

Avvisning

11 § En begäran om planförhandling ska avvisas om den inte uppfyller kraven i 2 §, eller om rekonstruktionsplanen inte uppfyller kraven i 7 och 8 §§, och den som begärt planförhandling inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Beslut om planförhandling

12 § Om begäran om planförhandling inte avvisas, ska rätten genast besluta om planförhandling. Rätten ska samtidigt

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med de berörda parterna inför rätten (plansammanträde),
2. kalla gäldenären, rekonstruktören och de berörda parterna till sammanträdet, och
3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

Senare anmälda fordringar eller rättigheter

13 § Om någon vill delta i planförhandlingen med en fordran eller en rättighet som inte har tagits med i förslaget till rekonstruktionsplan och inte heller senare blivit känd, ska han eller hon skriftligen anmäla fordringen eller rättigheten hos rekonstruktören senast en vecka före plansammanträdet. Görs anmälan senare, får det inte leda till att omröstningen vid plansammanträdet skjuts upp.

Anmärkningar mot rekonstruktionsplanen

14 § Rekonstruktören, gäldenären eller en berörd part får anmärka mot följande uppgifter i rekonstruktionsplanen:

1. fordringar och rättigheter, och
2. valet av berörda parter och gruppindelningen.

En anmärkning ska göras skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid plansammanträdet.

Rekonstruktören ska lämna gjorda anmärkningar till rätten och skyndsamt underrätta gäldenären och den som anmärkningen kan påverka.

Plansammanträdet

15 § Ett plansammanträde ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om planförhandling.

Gäldenären bör inställa sig personligen vid plansammanträdet. Vid sammanträdet ska gäldenären till rätten, rekonstruktören och de berörda parterna lämna de upplysningar om gäldenärens ekonomiska situation som de begär. Kan gäldenären inte infinna sig personligen, bör denne utse ett ombud.

Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de berörda parterna och över de grupper som de berörda parterna har delats in i, med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. Förteckningen ska även innehålla gjorda anmärkningar.

16 § En rekonstruktionsplan får inte återtas eller ändras utan godkännande av rätten. En begäran om detta ska göras senast vid plansammanträdet innan omröstning sker.

Om rätten har godkänt en ändring av rekonstruktionsplanen, får prövningen av planen skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att rekonstruktionsplanen blir sämre för de berörda parterna, får prövningen dock skjutas upp endast om det finns särskilda skäl.

17 § Vid plansammanträdet ska rätten pröva valet av berörda parter och den gruppindelning som gjorts i rekonstruktionsplanen. Om rätten inte godkänner valet av berörda parter eller gruppindelningen får rätten göra nödvändiga ändringar av rekonstruktionsplanen eller besluta att omröstningen enligt andra stycket ska skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Efter att rätten godkänt valet av berörda parter och gruppindelningen ska de berörda parterna rösta om rekonstruktionsplanen. En anmärkning som har gjorts mot en fordran eller en rättighet hindrar inte att den berörda parten deltar med fordringen eller rättigheten i omröstningen.

18 § Om utgången av omröstningen är beroende av om en anmärkning mot en fordran eller en rättighet godtas eller inte, ska rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och verka för en förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt rekonstruktören att ingå förlikning med dem som berörs. Om en förlikning inte kan träffas, ska rätten pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, oavsett om övriga anmärkningar godkänns eller inte.

En förlikning om en framställd anmärkning får inte ingås på annat sätt än som anges i första stycket utan samtycke av alla vars rätt är beroende av förlikningen.

19 § Om det finns särskilda skäl får rätten, i annat fall än som anges i 16 § andra stycket eller 17 § första stycket, besluta att skjuta upp omröstningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Antagande av en rekonstruktionsplan

20 § En rekonstruktionsplan ska anses antagen av de berörda parterna, om i varje grupp minst två tredjedelar av de röstande har godtagit planen, och deras fordringar eller rättigheter uppgår till minst två tredjedelar av de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas.

21 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, som beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut borgenären eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan

22 § Om en rekonstruktionsplan har antagits, ska rätten så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas.

23 § Rätten ska vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om

1. berörda parter inom samma grupp inte behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet,

2. planen inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft,

3. det finns skäligen anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planförhandlingen eller att något annat svek har inträffat vid planförhandlingen,

4. planen strider mot lag eller annan författning eller är uppenbart till skada för berörda parter, eller

5. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på planförhandlingens utgång.

Om rekonstruktionsplanen föreskriver ny finansiering ska planen fastställas endast om den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen och inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen.

Om rätten vägrar att fastställa planen med stöd av första stycket 5, får rätten besluta att de berörda parterna ska rösta om planen vid ett nytt plansammanträde.

24 § Rätten ska efter invändning av en berörd part också vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om det ekonomiska utfallet för den berörda parten blir sämre genom planen än vad det hade blivit vid gäldenärens konkurs.

Rätten får dessutom efter invändning av en berörd part vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om den på något annat sätt är till skada för den berörda parten, det inte finns betryggande säkerhet för planens fullgörande, eller om det annars finns särskild anledning att inte fastställa planen.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan som inte alla grupper har godtagit

25 § Trots att en rekonstruktionsplan inte antagits, ska den på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en berörd part fastställas av rätten, om

1. det inte finns något skäl att vägra fastställelse enligt 23 och 24 §§,
2. planen har godkänts av fler än hälften av grupperna med berörda parter och

a) minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt, eller

b) minst två av dessa grupper utgörs av borgenärer som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs,

3. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid gäldenärens konkurs har samma prioritet,

4. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen får sina fordringar fullt tillgodosedda med samma eller likvärdiga medel, om en grupp som vid gäldenärens konkurs har lägre prioritet ska få någon betalning eller behålla någon rättighet enligt planen, och

5. ingen grupp av berörda parter enligt planen får eller behåller mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter.

26 § Om det finns synnerliga skäl får rekonstruktionsplanen fastställas även om den avviker från 25 § första stycket 3 eller 4.

27 § För att rätten ska fastställa en rekonstruktionsplan enligt 25 eller 26 § krävs gäldenärens samtycke om gäldenären har färre än 250 anställda och

1. en omsättning som inte överstiger 50 miljoner euro per år, eller

2. en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro per år.

Värdering av gäldenärens verksamhet

28 § Om en berörd part invänder att det finns hinder mot att fastställa rekonstruktionsplanen enligt 24 § första stycket eller 25 § första stycket 2 b, ska rätten i samband med prövningen av invändningen göra en värdering som fastställer det ekonomiska utfallet för berörda parter om gäldenären hade försatts i konkurs vid tidpunkten för begäran om planförhandling.

Verkan av en fastställd rekonstruktionsplan

29 § En fastställd rekonstruktionsplan är bindande för gäldenären och alla berörda parter samt för gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering.

Om rekonstruktionsplanen innehåller en skulduppställning har en borgenär, vars fordran inte var känd när rekonstruktionsplanen fastställdes, endast rätt till betalning motsvarande vad den grupp som borgenären skulle ha delats in i har erhållit, om borgenären varit känd.

30 § En berörd part som har godkänt en rekonstruktionsplan förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen.

Förhållandet till aktiebolagslagen

31 § Om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller uppgift om ändring av aktiekapitalet gäller planen som ett beslut av bolagsstämman enligt

11 kap. 2 §, 16 kap. 2 eller 3 § eller 20 kap. 3 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller sådana ändringar av bolagsordningen som enligt 11 kap. 2 § andra stycket eller 20 kap. 4 § första stycket aktiebolagslagen krävs för att genomföra en ändring av aktiekapitalet, gäller planen som ett beslut av bolagsstämman.

I en rekonstruktionsplan får avvikelser göras från det som anges om aktieägarnas företrädesrätt i 13 kap. 1 § första stycket, 14 kap. 1 § första stycket och 15 kap. 1 § första stycket aktiebolagslagen.

32 § Om det i en rekonstruktionsplan föreslås en ökning eller minskning av aktiekapitalet gäller det som anges i 12 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § och 20 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551) om styrelsens skyldigheter att upprätta förslag till beslut i stället för den som begär planförhandling.

Förordnande av en tillsynsperson

33 § På begäran av en berörd part ska rätten, om det finns skäl för det, förordna rekonstruktören eller någon annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen. Om det behövs, ska även en ersättare för tillsynspersonen förordnas.

Gäldenären ska ge tillsynspersonen de uppgifter som han eller hon begär och följa de anvisningar som tillsynspersonen lämnar.

I fråga om entledigande av en tillsynsperson tillämpas bestämmelserna om entledigande av rekonstruktör i 2 kap. 17 §.

Upphävande av en fastställd rekonstruktionsplan

34 § På begäran av en berörd part eller en tillsynsperson får rätten, helt eller delvis, upphäva en fastställd rekonstruktionsplan, om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
2. har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning,
3. i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på utgången av planförhandlingen,
4. har åsidosatt sina skyldigheter enligt 33 § andra stycket, eller
5. på något annat sätt väsentligen har brutit mot sina skyldigheter enligt rekonstruktionsplanen.

Om hela eller delar av rekonstruktionsplanen upphävs har gäldenären och de berörda parterna den rätt som hade gällt om planen inte blivit fastställd. Rättshandlingar som redan har företagits ska dock bestå.

5 kap. Återvinning under företagsrekonstruktionen

1 § Sedan beslut meddelats om företagsrekonstruktion tillämpas bestämmelserna i konkurslagen (1987:672) om återvinning i konkurs, om rekonstruktionsplanen därefter fastställs.

Om en återvinningstalan avser förmånsrätt eller betalning som vunnits genom utmätning får rätten besluta att fortsatt verkställighet i utsökningsmålet tills vidare inte får ske.

2 § Talan om återvinning får väckas av rekonstruktören eller av en borgenär som är en berörd part. Talan ska väckas före plansammanträdet och får inte slutligt prövas innan rekonstruktionsplanen har blivit fastställd. En borgenär som vill väcka talan ska underrätta rekonstruktören. Om så inte har skett, får borgenärens talan inte tas upp till prövning.

En återvinningstalan ska avvisas om

1. företagsrekonstruktionen upphör utan att en rekonstruktionsplan fastställts, och

2. gäldenären inte försätts i konkurs efter en ansökan som gjorts inom tre veckor från det att företagsrekonstruktionen upphörde.

3 § Vad som vinnns genom en återvinningstalan ska, sedan kärandens kostnader har ersatts, tillkomma de borgenärer som är berörda parter. En svarande som med anledning av kärandens talan kan få en fordran mot gäldenären deltar med fordringen i planförhandlingen och har rätt att avräkna den utdelning som tillkommer svaranden på vad denne annars skulle ha betalat.

Rätten får besluta om särskild förvaltning av det som enligt första stycket ska tillkomma borgenärerna, om en av dessa eller gäldenären begär det i återvinningsmålet. Egendom som har satts under sådan förvaltning får utmätas endast om rekonstruktionsplanen har upphävts.

6 kap. Företagsrekonstruktionens upphörande

1 § Rätten ska besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra, om

1. syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått,

2. gäldenären begär det och något beslut om planförhandling inte har meddelats,

3. rekonstruktören begär det,

4. syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått,

5. det finns sådana brister eller fel i gäldenärens bokföring att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma,

6. det skulle vara oskäligt mot en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer ifall företagsrekonstruktionen fortsätter, eller

7. rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.

Om gäldenären försätts i konkurs upphör företagsrekonstruktionen.

2 § I andra fall än som avses i 1 § ska rätten besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra när tre månader har förflutit från dagen för beslutet om företagsrekonstruktion.

Om det finns särskilda skäl får dock rätten på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär inom den tid som anges i första stycket, medge att företagsrekonstruktionen får pågå under ytterligare högst tre månader. Om det finns synnerliga skäl får rätten under motsvarande förutsättning förlänga tiden med ytterligare högst tre månader i taget.

Vid bedömningen av om en förlängning ska beslutas ska rätten särskilt beakta vilka framsteg som har gjorts i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, och hur en fortsättning av företagsrekonstruktionen skulle påverka borgenärernas rättigheter eller intressen.

3 § En företagsrekonstruktion får inte pågå under längre tid än sammanlagt tolv månader, om inte rätten dessförinnan har beslutat om planförhandling. I så fall ska företagsrekonstruktionen upphöra senast femton månader efter beslutet om att inleda företagsrekonstruktion.

Reglerna i 2 kap. 23 och 24 §§ och 3 kap. 1 § denna lag och 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) gäller aldrig längre än tolv månader från beslutet att inleda företagsrekonstruktion.

4 § Innan rätten fattar beslut enligt 1 § första stycket eller 2 § andra stycket ska gäldenären, rekonstruktören, tillsynsmyndigheten och de borgenärer som infunnit sig till borgenärssammanträdet enligt 2 kap. 13 § andra stycket ges tillfälle att yttra sig. Om en borgenärskommitté har utsetts, ska även den ges tillfälle att yttra sig.

7 kap. Tillsyn över rekonstruktörer

1 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 17 §§, 6 kap. 4 § och 9 kap. 4 §.

8 kap. Straff och skadestånd

Skadestånd

1 § Om en borgenärs ansökan om företagsrekonstruktion inte bifalls och om borgenären när ansökan gavs in saknade skälig anledning att anta att gäldenären hade sådana ekonomiska svårigheter som avses i 2 kap. 10 § första stycket 1, ska borgenären ersätta gäldenären för den skada som skäligen kan anses ha orsakats gäldenären genom ansökan och dess handläggning.

Talan om skadestånd enligt första stycket ska väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion.

2 § En rekonstruktör ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar gäldenären, en borgenär eller en berörd part.

Skadeståndet kan sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Om flera rekonstruktörer ska ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den utsträckning inte skadeståndsskyldigheten har satts ned för någon av dem enligt andra stycket. Det som någon har betalat i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 § En talan om skadestånd mot en rekonstruktör ska väckas inom tre månader från den dag då beslutet om att företagsrekonstruktionen ska upphöra fick laga kraft.

Talan ska väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion.

Straff

4 § En berörd part som för sin röst vid ett plansammanträde enligt 4 kap. har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

5 § Åtal mot en gäldenär för brott mot borgenärer får väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion. Detsamma gäller för åtal mot en berörd part för brott som avses i 4 §.

9 kap. Övriga bestämmelser

Handläggningen av ärenden om företagsrekonstruktion

1 § Om inte något annat föreskrivs, gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden för rättens handläggning enligt denna lag.

Överklagande

2 § Beslut om företagsrekonstruktion, planförhandling, fastställelse av en rekonstruktionsplan och beslut att företagsrekonstruktionen ska upphöra ska gälla omedelbart, om inte annat bestämts av rätten. Detsamma gäller beslut att utse eller entlediga en rekonstruktör.

3 § Rättens beslut enligt denna lag får överklagas för sig. Detta gäller dock inte beslut i en fråga som avses i 4 kap. 16 § första stycket eller 18 § eller om en sådan ny prövning som avses i 23 § tredje stycket.

I fråga om beslut om planförhandling räknas överklagandetiden från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Ersättning till rekonstruktörer och tillsynspersoner

4 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och för de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet som det har utförts med samt näringsverksamhetens omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska, på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören eller gäldenären, prövas av rätten. Så länge rekonstruktionsplanen inte fullgjorts får också en berörd part vars fordran eller rättighet omfattas av planen begära en sådan prövning.

Tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om rekonstruktörens ersättning.

5 § Rekonstruktören ska innan företagsrekonstruktionen avslutas underätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär för arbete och utlägg.

På begäran av tillsynsmyndigheten ska rekonstruktören tillhandahålla myndigheten en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning som visar det begärda beloppets fördelning på de olika åtgärderna. Om rekonstruktören har anlitat ett sådant biträde som avses i 2 kap. 16 § tredje stycket ska det anges i redogörelsen.

6 § För ersättning till en tillsynsperson gäller det som föreskrivs om rekonstruktörens rätt till ersättning i 4 §.

Gäldenärens kostnadsansvar

7 § Gäldenären ska betala kostnaderna för handläggningen hos rätten, liksom de ersättningar som avses i 4 och 6 §§.

Tillsynsavgift

8 § Gäldenären ska betala en avgift till staten för tillsynen över rekonstruktörer enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Registrering av företagsrekonstruktioner

9 § I lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns bestämmelser om registrering av företagsrekonstruktioner i ett insolvensregister.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs 11 kap. 2 och 4 §§ och 35 kap. 4 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §¹

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering, F-skuldsanering eller *förhandling om offentligt ackord* uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering eller F-skuldsanering, eller *vid planförhandling under företagsrekonstruktion*, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

För försvårande av exekutiv förrättning döms också en gäldenär som i samband med annan exekutiv förrättning uppsåtligen åberopar oriktig handling eller skenavtal och därigenom hindrar att erforderlig egendom genom förrättning tas i anspråk för att bereda borgenär betalning eller säkerhet.

Om ett förtigande eller en oriktig uppgift enligt första stycket är utan betydelse för saken, eller om gäldenären vid konkurs hade rätt att vägra yttra sig och omständigheterna innebär en skälig ursäkt för honom eller henne, ska han eller hon inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i denna paragraf har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms för grovt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningsmannen beedigat oriktig uppgift eller använt falsk handling eller vilseledande bokföring eller om brottet varit av betydande omfattning.

4 §²

Den som, då han eller hon är på obestånd, gynnar en viss borgenär genom att betala skuld som inte är förfallen, betala med annat än sedvanliga betalningsmedel eller överlämna säkerhet som inte var betingad vid skuldens tillkomst

Den som, då han eller hon är på obestånd, gynnar en viss borgenär genom att betala skuld som inte är förfallen, betala med annat än sedvanliga betalningsmedel eller överlämna säkerhet som inte var betingad vid skuldens tillkomst

¹ Senaste lydelse 2016:677.

² Senaste lydelse 2005:242.

eller genom att vidta annan sådan åtgärd, döms, om åtgärden medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *skall* förringas avsevärt, för *otillbörligt gynnande av borgenär* till fängelse i högst två år. Detsamma *skall* gälla, om någon som är på obestånd i otillbörligt syfte gynnar en viss borgenär på annat sätt än som nyss sagts och detta medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *skall* förringas avsevärt.

En gäldenär, som för att främja ackord i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån, döms också för otillbörligt gynnande av borgenär.

eller genom att vidta annan sådan åtgärd, döms, om åtgärden medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *ska* förringas avsevärt, för *otillbörligt gynnande av borgenär* till fängelse i högst två år. Detsamma *ska* gälla, om någon som är på obestånd i otillbörligt syfte gynnar en viss borgenär på annat sätt än som nyss sagts och detta medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *ska* förringas avsevärt.

En gäldenär som för att främja ett ackord, *eller en skulduppställning vid planförhandling under företagsrekonstruktion*, i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån döms också för otillbörligt gynnande av borgenär.

35 kap.

4 §³

De i 1 § bestämda tiderna ska räknas från den dag brottet begicks. Om det förutsätts att en viss verkan av handlingen ska ha inträtt innan en påföljd får dömas ut, ska tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

Vid brott som avses i följande bestämmelser ska de i 1 § bestämda tiderna räknas från den dag målsäganden fyller eller skulle ha fyllt arton år:

1. 6 kap. 4–6, 8 och 9 §§ eller försök till sådana brott,
2. 6 kap. 1–3, 10 och 12 §§ eller försök till brott enligt 6 kap. 1, 2 och 12 §§, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,
3. 16 kap. 10 a § första och sjätte styckena eller försök till sådana brott, om brottet avser skildring av barn i pornografisk bild och en tillämpning av första stycket inte leder till att möjligheten att döma ut påföljd bortfaller senare,
4. 2 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor eller försök till sådant brott, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år.

Vid bokföringsbrott som inte är ringa ska tiden räknas från den dag då den bokföringsskyldige har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord eller inställt sina betalningar, om detta skett inom fem år från brottet. Om den bokföringsskyldige inom fem år från brottet blivit föremål för revision av

Vid bokföringsbrott som inte är ringa ska tiden räknas från den dag då den bokföringsskyldige har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord *eller en skulduppställning vid planförhandling under företagsrekonstruktion*, eller inställt sina betalningar, om detta skett inom fem år från brottet. Om den bok-

³ Senaste lydelse 2020:173.

Skatteverket, ska tiden räknas från den dag då revisionen beslutades. föringskyldige inom fem år från brottet blivit föremål för revision av Skatteverket, ska tiden räknas från den dag då revisionen beslutades.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Den äldre lydelsen av 11 kap. 2 § gäller fortfarande för gärningar som begåtts vid förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.3 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 9 § föräldrabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

9 §²

Rätten att kräva ut fastställt underhållsbidrag går förlorad fem år efter den ursprungligen gällande förfallodagen, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Har utmätning för underhållsbidraget skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller *har* den bidragsskyldige blivit försatt i konkurs på grund av ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för *fordringen* tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen även därefter.

Har före den tidpunkt som anges i första stycket ansökan gjorts om företagsrekonstruktion *enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion*, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. *Kommer ackord till stånd*, får *fordringen* krävas ut inom tre månader från det att *ackordet* skulle ha fullgjorts. *Har* utmätning *skett* för underhållsbidraget eller konkursansökan gjorts inom tid som nu har angetts, gäller *vad som föreskrivs i andra stycket*.

Avtal *i strid* mot denna paragraf är *ogiltigt*.

Om utmätning för underhållsbidraget *har* skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller *om* den bidragsskyldige *har* blivit försatt i konkurs på grund av *en* ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för *fordran* tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen även därefter.

Om en ansökan om företagsrekonstruktion *har* gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. *Om underhållsbidraget omfattas av en skulduppgörelse i en fastställd rekonstruktionsplan*, får *fordran* krävas ut inom tre månader från det att *gäldenärens förpliktelser enligt skulduppgörelsen* skulle ha fullgjorts. *Om* utmätning för underhållsbidraget *har skett* eller konkursansökan *har* gjorts inom *den* tid som nu har angetts, gäller *andra stycket*.

Avtal *som strider* mot denna paragraf är *ogiltiga*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Balken omtryckt 1995:974.

² Senaste lydelse 1996:766.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ett ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.4 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 26 § jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

26 §

Är förvärvets fullbordan eller bestånd enligt köpehandlingen beroende av att köpeskillingen betalas *och har* köparen sedan köpet slöts

blivit försatt i konkurs,
fått till stånd *offentlig ackordsförhandling utan konkurs*,
vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sina skulder,
om han är köpman, inställt sina betalningar eller

i annat fall funnits vara på sådant obestånd att *han* måste *antagas icke kunna* fullgöra sin betalningsskyldighet mot säljaren,

har säljaren rätt att häva köpet, om ej utan oskäligt uppehåll efter tillsägelse betryggande säkerhet ställes för köpeskillingen. Häves köpet, *skall köparen ersätta säljaren dennes skada.*

Om förvärvets fullbordan eller bestånd enligt köpehandlingen är beroende av att köpeskillingen betalas, *får säljaren häva köpet, om* köparen sedan köpet slöts

1. blivit försatt i konkurs,
2. fått till stånd *en planförhandling under företagsrekonstruktion*,
3. vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sina skulder,
4. *ifall* han eller hon är köpman, inställt sina betalningar, eller
5. i annat fall funnits vara på sådant obestånd att *det* måste *antas att han eller hon inte kan* fullgöra sin betalningsskyldighet mot säljaren.

Om köparen på begäran utan oskäligt uppehåll ställer betryggande säkerhet för köpeskillingen, har säljaren inte rätt att häva köpet.

Om köpet hävs, ska köparen ersätta säljaren för skadan.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande om köparen har fått till stånd en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

2.5 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 10 §, 8 kap. 3 § och 13 kap. 1 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 §¹

Rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör tre år efter den förfallodag som ursprungligen gällde.

Har utmätning för underhållsbidraget skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller *har* den bidragsskyldige försatts i konkurs på grund av en ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för fordringen även därefter tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen.

Har ansökan om företagsrekonstruktion *enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion* gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. Om *ackord kommer till stånd*, får fordringen krävas ut inom tre månader från det att *ackordet* skulle ha fullgjorts. *Har* utmätning för underhållsbidraget skett eller konkursansökan gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Om utmätning för underhållsbidraget *har* skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller *om* den bidragsskyldige *har* försatts i konkurs på grund av en ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för fordringen även därefter tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen.

Om en ansökan om företagsrekonstruktion *har* gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. Om *underhållsbidraget omfattas av en skulduppgörelse i en fastställd rekonstruktionsplan*, får *fordran* krävas ut inom tre månader från det att *gäldenärens förpliktelser enligt skulduppgörelsen* skulle ha fullgjorts. *Om* utmätning för underhållsbidraget *har* skett eller konkursansökan *har* gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Avtal som strider mot denna paragraf är ogiltiga.

8 kap.

3 §²

Kan en make som har gett den andra maken en gåva inte betala en skuld för vilken givaren svarade när gåvan blev gällande mot givarens borgenärer eller *kan* det av annan anledning antas att givaren är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *intill* värdet av gåvan.

Detta gäller dock *ej* i fråga om personliga presenter vilkas värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor. Det gäller inte heller om givaren, när gåvan blev gällande mot borgenärerna, hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade de skulder för vilka givaren då svarade.

Har gåvan utan mottagarens vållande gått förlorad helt eller delvis, är mottagaren i motsvarande *mån* fri från ansvar.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Om en make som har gett den andra maken en gåva inte *kan* betala en skuld för vilken givaren svarade när gåvan blev gällande mot givarens borgenärer eller *om* det av *någon* annan anledning *kan* antas att givaren är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *upp till* värdet av gåvan.

Detta gäller dock *inte* i fråga om personliga presenter vilkas värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor. Det gäller inte heller om givaren, när gåvan blev gällande mot borgenärerna, hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade de skulder för vilka givaren då svarade.

Om gåvan utan mottagarens vållande *har* gått förlorad helt eller delvis, är mottagaren i motsvarande *utsträckning* fri från ansvar.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

13 kap.

1 §³

En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som *skall* ingå i bodelningen.

En make får inte heller vid fördelning på lotter till skada för sina borgenärer avstå utmätningsbar egendom i utbyte mot sådan egendom som inte får utmätas. Detta gäller dock *ej*, om den egendom som avstås eller förvärvas

En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som *ska* ingå i bodelningen.

En make får inte heller vid fördelning på lotter till skada för sina borgenärer avstå utmätningsbar egendom i utbyte mot sådan egendom som inte får utmätas. Detta gäller dock *inte* om den egendom som avstås eller förvärvas

² Senaste lydelse 1996:1053.

³ Senaste lydelse 1996:1053.

utgör makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertas med stöd av 11 kap. 8 §.

Om den ena maken till följd av en sådan åtgärd som avses i första eller andra stycket inte kan betala en skuld som har uppkommit före bodelningen eller om det av annan anledning kan antas att maken är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *intill* värdet av vad den förstnämnda makens utmättningsbara egendom har minskat genom åtgärden. Detta gäller dock *ej*, om den förstnämnda maken efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade skulderna.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

utgör makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertas med stöd av 11 kap. 8 §.

Om den ena maken till följd av en sådan åtgärd som avses i första eller andra stycket inte kan betala en skuld som har uppkommit före bodelningen eller om det av annan anledning kan antas att maken är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *upp till* värdet av vad den förstnämnda makens utmättningsbara egendom har minskat genom åtgärden. Detta gäller dock *inte* om den förstnämnda maken efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade skulderna.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 6 kap. 10 § gäller fortfarande gällande fortfarande för ett ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
 3. Den äldre lydelsen av 8 kap. 3 § och 13 kap. 1 § gäller fortfarande om ett mål om återvinning av gåvan respektive bodelningen pågår enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.6 Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 11 § ärvdabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

11 §

Boutredningsmannen *har att*, med iakttagande av vad nedan är stadgat, *företaga* alla för boets utredning erforderliga åtgärder.

Finnas tillgångarna *ej förslå* till gäldens betalning, *skall* boutredningsmannen *söka* träffa uppgörelse med borgenärerna. Om uppgörelse *ej* kan nås och delägarna *ej fylla* bristen *samt ej heller offentligt ackord kommer till stånd*, *skall* boutredningsmannen avträda boets egendom till konkurs.

I fråga om rättshandlingar som i avsevärd *mån inverka* på delägarnas behållning i boet *samt beträffande* andra angelägenheter av vikt, såsom avyttring av egendom som har särskilt värde för delägarna, avveckling av rörelse som den döde *idkat* eller uppgörelse med borgenärerna, *skall* boutredningsmannen *inhämta delägarnas mening*, *om det lämpligen kan ske*.

Boutredningsmannen *ska*, med iakttagande av *andra och tredje styckena*, *utföra* alla åtgärder som är nödvändiga för boets utredning.

Om tillgångarna inte räcker till betalning av *skulden*, *ska* boutredningsmannen *försöka* träffa en uppgörelse med borgenärerna. Om en uppgörelse *inte* kan nås och delägarna *inte täcker* bristen, *ska* boutredningsmannen avträda boets egendom till konkurs.

Boutredningsmannen ska om möjligt *inhämta delägarnas mening dels i fråga om rättshandlingar* som i avsevärd *utsträckning inverkar* på delägarnas behållning i boet, *dels i fråga om* andra angelägenheter av vikt, såsom avyttring av egendom som har särskilt värde för delägarna, avveckling av rörelse som den döde *drivit* eller uppgörelse med borgenärerna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Balken omtryckt 1981:359.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen gavs in till Kronofogdemyndigheten, eller försätts säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. Detsamma gäller, när ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen skall upphöra. Görs efter utgången av den i första punkten angivna tiden jäv mot köpeavhandling, vilken är så upprättad och behandlad, som nyss sagts, är, om jävet görs vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där egendomen finns. Gör han inte det, har han förlorat sin talan. Godset skall genast beläggas med kvarstad och sökanden skall, om han vill att åtgärden skall bestå, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos Kronofogdemyndigheten ställa

Föreslagen lydelse

3 §²

Om en köpehandling är upprättad och behandlad på det sätt som föreskrivs i 1 §, är den sålda egendomen inte skyddad från utmätning eller från att räknas till konkursboet, om utmätning görs inom trettio dagar efter det att handlingen gavs in till Kronofogdemyndigheten, eller om säljaren försätts i konkurs efter en ansökan inom samma tid. Detsamma gäller, när en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på en konkursansökan, som har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen ska upphöra. Om det efter trettio dagar görs jäv mot en köpehandling som är upprättad och behandlad på det sätt som föreskrivs i 1 §, och jävet görs vid utmätningstillfället, är fordringsägaren, om han eller hon vill fullfölja jävet, skyldig att inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där egendomen finns. Om fordringsägaren inte gör det, har han eller hon förlorat sin talan. Godset ska genast beläggas med kvarstad och sökanden ska, om han eller hon vill att åtgärden ska bestå, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:673.

² Senaste lydelse 2006:674.

full borgen för den kostnad och skada, som kan orsakas av kvarstaden. *Var* säljarens egendom avträdd till konkurs, *skall vad* om återvinning av lös egendom till konkursbo *är stadgat* i 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen (1987:672) *äga motsvarande tillämpning*.

Vad som *nu sagts* om konkurs *äger* motsvarande *tillämpning om i stället offentligt ackord fastställs*. I fråga om talan med anledning av *ackordsförhandling* tillämpas 3 kap. 6 och 7 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

Kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och skada som kan orsakas av kvarstaden. *Om* säljarens egendom *var* avträdd till konkurs, *ska det som föreskrivs* om återvinning av lös egendom till konkursbo i 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen (1987:672) *tillämpas*.

Det som *i första stycket anges* om konkurs *gäller på* motsvarande *sätt en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*. I fråga om talan med anledning av *en planförhandling* tillämpas 5 kap. 2 och 3 §§ den lagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ett offentligt ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs *inledd* i någon av de främmande staterna, må ej, så länge förhandlingen pågår, konkurs eller offentlig ackordsförhandling äga rum här i riket, och skall vad här är stadgat om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som här finnes.

13 §

Om en offentlig ackordsförhandling utan konkurs *har inletts* i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, *beslut* om konkurs eller om planförhandling under företagsrekonstruktion meddelas i Sverige. I fråga om utmätning och försäljning av utmätt egendom tillämpas svensk lag när egendomen finns här.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.9 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 10 och 12 §§ förmånsrättslagen (1970:979)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Allmän förmånsrätt följer med

1. den kostnad som borgenär haft för försättande av gäldenären i konkurs och för beslut att ett dödsbos egendom ska avträdas till förvaltning av boutredningsman samt begravnings- och bouppteckningskostnader när gäldenären avlidit före konkursbeslutet,

2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökningen* gjordes eller därefter,

3. kostnad för särskilda åtgärder som under den tid som *nämnts* under 2 vidtagits med rekonstruktörens eller tillsynsmannens godkännande eller av boutredningsmannen och uppenbart varit till borgenärernas bästa,

4. *andra* fordringar som *grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion,*

2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör *eller tillsynsperson* enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, tillsynsman enligt konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökan* gjordes eller därefter,

3. kostnad för särskilda åtgärder som under den tid som *anges* under 2 vidtagits med rekonstruktörens, *tillsynspersonens* eller tillsynsmannens godkännande eller av boutredningsmannen och uppenbart varit till borgenärernas bästa,

4. fordringar som *ingår i en fastställd rekonstruktionsplan och utgör ny finansiering enligt 4 kap. 7 § 8 lagen om företagsrekonstruktion, i den utsträckning och under den tid som anges i planen,*

5. *andra* fordringar som *grundar sig på avtal som gäldenären träffat under en företagsrekonstruktion eller på avtal som gäldenären enligt 3 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion bestämt ska fullföljas, om rekonstruktören samtyckt till att avtalet ingicks eller att det skulle fullföljas,*

¹ Lagen omtryckt 1975:1248.

² Senaste lydelse 2015:1018.

5. ersättning till resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) enligt lagen (2015:1016) om resolution, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökningen* gjordes eller därefter,

6. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med resolutionsmyndighetens eller en särskild förvaltares samtycke träffat under en resolution enligt lagen om resolution.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 och 5 gäller endast i den utsträckning beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

6. ersättning till resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) enligt lagen (2015:1016) om resolution, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökan* gjordes eller därefter, *och*

7. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med resolutionsmyndighetens eller en särskild förvaltares samtycke träffat under en resolution enligt lagen om resolution.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 och 6 gäller endast i den utsträckning beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Förmånsrätt enligt första stycket 5 upphör att gälla

1. om en rekonstruktionsplan fastställs under en företagsrekonstruktion, eller

2. tre månader efter att företagsrekonstruktionen upphört utan att någon rekonstruktionsplan har fastställts, om inte en konkursansökan som avser gäldenären har gjorts inom den tiden.

12 §³

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan *konkursansökningen* kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan *konkursansökan* kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av

ett förfarande enligt *lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion eller lagen (2015:1016) om resolution* och har *konkursansökningen* gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen eller resolutionen upphörde, ska vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om *konkursansökningen* hade gjorts då *ansökningen* om företagsrekonstruktion skedde eller beslutet om resolution fattades. I sådant fall ska det bortses från tiden mellan ansökningarna respektive mellan beslutet och ansökan.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

ett förfarande enligt *lagen (2015:1016) om resolution eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* och har *konkursansökan* gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen eller resolutionen upphörde, ska vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om *konkursansökan* hade gjorts då *ansökan* om företagsrekonstruktion skedde eller beslutet om resolution fattades. I sådant fall ska det bortses från tiden mellan ansökningarna respektive mellan beslutet och ansökan.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han *eller hon* har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före *konkursansökningen*, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har begärts inom fyra månader från förfallodagen och *konkursansökningen* har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före *konkursansökningen* omfattas av förmånsrätt för *vad* som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före *konkursansökningen* och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de *betingelser* som anges i 23 och 26 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, ska en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före *konkursansökningen* har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före *konkursansökan*, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har begärts inom fyra månader från förfallodagen och *konkursansökan* har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före *konkursansökan* omfattas av förmånsrätt för *det* som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före *konkursansökan* och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de *förutsättningar* som anges i 23 och 26 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 10 § gäller fortfarande för förmånsrätt för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

3. Den äldre lydelsen av 12 § gäller fortfarande om konkursen föregåtts av ett förfarande enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 2 §²

Denna lag tillämpas inte på

1. mål som enligt lag får upptas endast av en viss tingsrätt eller som ska handläggas av en tingsrätt i en annan sammansättning än som anges i rättegångsbalken,

2. mål som ska handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

2. mål som ska handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion,

3. mål om skadestånd i anledning av brott, om talan förs i samband med åtal för brottet,

4. mål om ersättning för yrkesskada, när tvisten inte rör kollektivavtals rätta innebörd,

5. mål som avses i 1 kap. 4 § 1 och 3 lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar, och

6. mål som avses i artikel 81 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning och artikel 124 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1001 om EU-varumärken.

Lagen ska inte tillämpas på mål som rör arbetstagare som avses i 1 § lagen (1994:260) om offentlig anställning, när tvisten gäller

1. fråga som rör anställning av arbetstagare utan att enbart avse tvist om kollektivavtal,

2. tjänstgöringsskyldighet för ordinarie domare enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning.

Lagen ska inte heller tillämpas på andra mål som rör arbetstagare hos arbetsgivare med offentlig ställning, när tvisten gäller en fråga som är reglerad i lag eller annan författning och det i samma författning föreskrivs att beslut i frågan får överklagas till regeringen, en förvaltningsdomstol eller en förvaltningsmyndighet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när ett mål handläggs av tingsrätt med tillämpning av den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹ Lagen omtryckt 1977:530.

² Senaste lydelse 2017:992.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

Härigenom föreskrivs att 2, 12 och 13 §§ lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Inträffar här i riket en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, skall rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om *offentlig ackordsförhandling utan konkurs* meddelas här i riket och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, *skall* beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med *vad som sägs* i första stycket.

Om det i Sverige beslutas en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, ska rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om *planförhandling under företagsrekonstruktion* meddelas här i landet och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, *ska* beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med första stycket.

12 §

I fråga om återvinning vid *en offentlig ackordsförhandling* här i riket som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. *Beträffande* sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

I fråga om återvinning vid *företagsrekonstruktion* här i landet som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. *När det gäller* sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

13 §²

Har i ett beslut om konkurs eller *om inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs* angetts att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade *sitt* hemvist här i riket, tillämpas inte denna lag.

Om det i ett beslut om konkurs eller *företagsrekonstruktion* har angetts att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade *sin* hemvist här i landet, tillämpas inte denna lag.

¹ Senaste lydelse 1987:676.

² Senaste lydelse 1987:676.

*Bolag, förening eller stiftelse
skall anses ha hemvist här i riket,
om styrelsen har sitt säte där.*

*Ett bolag, en förening eller en
stiftelse ska anses ha hemvist i
Sverige, om styrelsen har sitt säte
här.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 2 § gäller fortfarande för kungörelser av beslut om förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Är en offentlig ackordsförhandling utan konkurs *inledd* i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, beslut om konkurs eller om *inledande av offentlig ackordsförhandling* meddelas här i riket. I fråga om utmätning och utmätt *egendoms försäljning* tillämpas svensk lag vad gäller *egendom* som finns här.

Föreslagen lydelse

14 §

Om en offentlig ackordsförhandling utan konkurs *har inletts* i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, beslut om konkurs eller om *planförhandling under företagsrekonstruktion* meddelas i Sverige. I fråga om utmätning och *försäljning av utmätt egendom* tillämpas svensk lag när *egendomen* finns här.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut om förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.13 Förslag till lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130)

Härigenom föreskrivs att 5 § preskriptionslagen (1981:130) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Preskription avbryts genom att

1. gäldenären utfäster betalning, erlägger ränta eller amortering eller erkänner fordringen på annat sätt gentemot borgenären,

2. gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären eller

3. borgenären väcker talan mot gäldenären eller annars åberopar fordringen gentemot gäldenären vid domstol, hos Kronofogdemyndigheten eller i skiljeförfarande, konkursförfarande eller *förhandling om offentligt ackord*.

3. borgenären väcker talan mot gäldenären eller annars åberopar fordringen gentemot gäldenären vid domstol, hos Kronofogdemyndigheten eller i skiljeförfarande, konkursförfarande eller *planförhandling under företagsrekonstruktion*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för åberopande av en fordran i en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹ Senaste lydelse 2006:698.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

En borgenär, som inte är upptagen i förteckningen över kända borgenärer och som underlåter att anmäla sin fordran inom den föreskrivna tiden, förlorar rätten att kräva ut fordringen, om han inte visar att gäldenären har känt till den före anmälningstidens utgång. Har kallelsen skett på ansökan av god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, gäller vad som har sagts om gäldenären i stället gode mannen eller förvaltaren. Anmälan behövs inte, om borgenären inom anmälningstiden återoppar sin fordran i gäldenärens konkurs eller i *förhandling om offentligt ackord*.

En borgenär, som inte är upptagen i förteckningen över kända borgenärer och som underlåter att anmäla sin fordran inom den föreskrivna tiden, förlorar rätten att kräva ut fordringen, om han *eller hon* inte visar att gäldenären har känt till den före anmälningstidens utgång. Har kallelsen skett på ansökan av god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, gäller vad som har sagts om gäldenären i stället gode mannen eller förvaltaren. Anmälan behövs inte, om borgenären inom anmälningstiden återoppar sin fordran i gäldenärens konkurs eller i *planförhandling under företagsrekonstruktion*.

Förlust av rätten att kräva ut en huvudfordran omfattar även fordran på ränta och annan tilläggsförpliktelse samt fordran på grund av borgen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för återopande av en fordran i en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan *fordringen* har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller ett *ackord* ska vara *fullgjort*. Om ett inledande beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledande beslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan *fordran* har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller *en skulduppgörelse i en fastställd rekonstruktionsplan* ska vara *fullgjord*. Om ett inledande beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledande beslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion görs eller ett inledande beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering meddelas under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹ Senaste lydelse 2016:680.

2.16 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 a § och 5 kap. 14 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 a §¹

Om företagsrekonstruktion *pågår* enligt *lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion*, skall en borgenärs ansökan om konkurs, *ifall* gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör.

Finns det särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas skall rekonstruktören *beredas* tillfälle att yttra sig.

Om *det pågår en* företagsrekonstruktion, *ska* en borgenärs ansökan om konkurs, *ifall* gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör.

Om *det finns* särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas *ska* rekonstruktören *ges* tillfälle att yttra sig.

5 kap.

14 §²

Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad *han* redan har *uppburit*. *Han* får dock inte *uppbära mer än vad han* har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått *ackord enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion*.

Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad *borgenären* redan har *fått*. *Utdelningen* får dock inte *vara större än vad borgenären* har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått *en skulduppgörelse i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2003:538.

² Senaste lydelse 1996:1056.

2. Den äldre lydelsen av 5 kap. 14 § gäller fortfarande när en gäldenär har fått ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 6 § lagen (1988:1385) Sveriges riksbank¹ ska ha följande lydelse.

8 kap.

6 §

Riksbanken får efter prövning i varje enskilt fall *medge* ackord *samt* besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av fordran som banken har.

Riksbanken får efter prövning i varje enskilt fall *anta* ackord *eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion och* besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av *en* fordran som banken har.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.18 Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)

Härigenom föreskrivs att 63 § köplagen (1990:931) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

63 §¹

Har en part försatts i konkurs, får konkursboet inträda i avtalet. Motparten får kräva att boet inom skälig tid ger besked om det vill inträda.

Inträder konkursboet i avtalet och *är* tiden för motpartens fullgörelse inne, får *denne* kräva att boet fullgör sin prestation eller, om anstånd har *medgetts*, utan oskäligt uppehåll ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får *denne* kräva säkerhet om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda *honom* mot förlust.

Om boet inte inom skälig tid efter motpartens krav enligt första stycket inträder i avtalet eller inte *efterkommer motpartens krav* enligt andra stycket, får motparten häva köpet.

Överlämnas varan till köparen eller *hans* konkursbo efter det att *ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion har gjorts beträffande köparen eller denne* försatts i konkurs och *har* betalning inte skett, får säljaren kräva att varan lämnas tillbaka. Varan behöver dock inte lämnas tillbaka, om betalning sker genast eller, i fall då köpesumman inte ännu har förfallit till betalning, köparen eller konkursboet inom skälig tid efter uppmaning ställer godtagbar säkerhet för betalningen.

Om konkursboet har sålt varan eller på annat sätt har förfogat över

Om konkursboet *inträder* i avtalet, och tiden för motpartens fullgörelse *är* inne, får *motparten* kräva att boet fullgör sin prestation eller *att boet*, om anstånd har *beviljats*, utan oskäligt uppehåll ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får *motparten* kräva säkerhet om det av *någon* särskild anledning är nödvändigt för att skydda *denne* mot förlust.

Om boet inte inom skälig tid efter motpartens krav enligt första stycket inträder i avtalet eller inte *ställer säkerhet* enligt andra stycket, får motparten häva köpet.

Om varan *överlämnas* till köparen eller *köparens* konkursbo efter det att *köparen* försatts i konkurs och betalning inte *har* skett, får säljaren kräva att varan lämnas tillbaka. Varan behöver dock inte lämnas tillbaka, om betalning sker genast eller, i fall då köpesumman inte ännu har förfallit till betalning, köparen eller konkursboet inom skälig tid efter uppmaning ställer godtagbar säkerhet för betalningen.

Om konkursboet har sålt varan eller på annat sätt har förfogat över

¹ Senaste lydelse 1996:776.

den så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad och oförminskad, *skall* konkursboet anses ha inträtt i avtalet.

den så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad och oförminskad, *ska* konkursboet anses ha inträtt i avtalet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande om varan överlämnats till köparen efter att denne ansökt om företagsrekonstruktion enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §²

Ett avtal mellan två parter vid handel med finansiella instrument, med andra liknande rättigheter och åtaganden eller med valuta, om att förpliktelser dem emellan ska slutavräknas om en av parterna försätts i konkurs, gäller mot konkursboet och mot borgenärerna i konkursen. Detsamma gäller en avräkning av förpliktelser

1. mellan två eller flera deltagare i ett anmält avvecklingssystem eller ett samverkande system, om avräkningen har skett i enlighet med systemets regler, eller

2. mellan en central motpart och en clearingmedlem eller en kund till en sådan clearingmedlem som avses i förordning (EU) nr 648/2012, om avräkningen har skett i enlighet med den centrala motpartens verksamhetsbestämmelser.

Innehåller ett avtal enligt första stycket ett villkor som innebär att en slutavräkning ska ske av samtliga utestående förpliktelser för det fall företagsrekonstruktion *enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion* beslutas för en av parterna gäller villkoret mot gäldenären och de borgenärer vars fordringar omfattas av *ett offentligt ackord*.

Innehåller ett avtal enligt första stycket ett villkor som innebär att en slutavräkning ska ske av samtliga utestående förpliktelser för det fall *att* företagsrekonstruktion beslutas för en av parterna gäller villkoret mot gäldenären och de borgenärer vars fordringar omfattas av *en fastställd rekonstruktionsplan*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

² Senaste lydelse 2014:478.

2.20 Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)

Härigenom föreskrivs att 1 § lönegarantilagen (1992:497) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Staten svarar enligt denna lag för betalning av arbetstagares fordran (statlig lönegaranti) hos en arbetsgivare som

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. är föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller
2. genomgår företagsrekonstruktion, eller

3. i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.21 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensions sparande

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § och 5 kap. 3 § lagen (1993:931) om individuellt pensions sparande ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

Överlåtelse eller annat förfogande över tillgångar på ett pensions sparkonto eller över rätten enligt ett pensions sparavtal får inte ske på ett sätt som strider mot denna lag eller mot villkor som enligt 58 kap. 30 § inkomstskattelagen (1999:1229) *skall* tas in i avtalet. Sådana förfoganden är ogiltiga.

Bestämmelsen i första stycket hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller konkurs.

Överlåtelse eller annat förfogande över tillgångar på ett pensions sparkonto eller över rätten enligt ett pensions sparavtal får inte ske på ett sätt som strider mot denna lag eller mot villkor som enligt 58 kap. 30 § inkomstskattelagen (1999:1229) *ska* tas in i avtalet. Sådana förfoganden är ogiltiga.

Trots första stycket får utmätning, eller överlåtelse vid ackord, konkurs eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan, ske.

5 kap.

3 §²

Om pensions spararen försätts i konkurs efter ansökan som gjorts innan tio år förflutit från det att pensions sparavtalet ingicks eller om *offentligt ackord* har fastställts inom samma tid *skall* bestämmelserna i 117 § i den upphävda lagen (1927:77) om försäkringsavtal också tillämpas i fråga om möjligheten att av pensions sparinstitutet utkräva medel som pensions spararen betalat enligt pensions sparavtalet. Vid tillämpningen *skall* paragrafens hänvisning till 116 och 102 §§ samma lag i stället gälla 1 § respektive 4 kap. 4 §.

Om pensions spararen försätts i konkurs efter ansökan som gjorts innan tio år förflutit från det att pensions sparavtalet ingicks eller om *en rekonstruktionsplan* har fastställts *under företagsrekonstruktion* inom samma tid *ska* bestämmelserna i 117 § i den upphävda lagen (1927:77) om försäkringsavtal också tillämpas i fråga om möjligheten att av pensions sparinstitutet utkräva medel som pensions spararen betalat enligt pensions sparavtalet. Vid tillämpningen *ska* paragrafens hänvisning till 116 och 102 §§ samma lag i stället gälla 1 § respektive 4 kap. 4 §.

¹ Senaste lydelse 1999:1279.

² Senaste lydelse 2005:117.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 4 kap. 1 § gäller fortfarande för överlåtelser vid ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
 3. Den äldre lydelsen av 5 kap. 3 § gäller fortfarande om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion har fastställts för pensionsspararen.

2.22 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 4 § stiftelselagen (1994:1220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

4 §¹

Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion *enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion* meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion *enligt lagen om företagsrekonstruktion* har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion.

Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare *eller rekonstruktör*.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:244.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om det är uppenbart att en fond annars skulle lida en avsevärd förlust får Kammarkollegiet skydda en fordran genom att på offentlig auktion eller på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet köpa in egendom som är utmätt eller pantsatt för fordringen eller överta egendom som betalning för fordringen. Egendom som förvärvats på detta sätt *skall* avyttras så snart det är lämpligt och senast då det kan ske utan förlust.

Kammarkollegiet får anta ackord vid betalningsinställelse eller konkurs.

Om det är uppenbart att en fond annars skulle lida en avsevärd förlust får Kammarkollegiet skydda en fordran genom att på offentlig auktion eller på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet köpa in egendom som är utmätt eller pantsatt för fordringen eller överta egendom som betalning för fordringen. Egendom som förvärvats på detta sätt *ska* avyttras så snart det är lämpligt och senast då det kan ske utan förlust.

Kammarkollegiet får anta ackord vid betalningsinställelse eller konkurs *eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.24 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹

dels att rubriken närmast före 40 kap. 20 § ska lyda ”Begränsningar vid konkurs, ackord, företagsrekonstruktion, skuldsanering, F-skuldsanering och nedskrivning av relevanta kapitalinstrument”,

dels att 11 a kap. 10 §, 40 kap. 1 och 21 §§, 42 kap. 33 och 34 §§, 58 kap. 17, 31 och 33 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a kap.

10 §²

Företaget får när personaloptionen förvärvas inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

3. på obestånd, eller

4. föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

40 kap.

1 §³

I detta kapitel finns

– en huvudregel i 2 §,
– definitioner i 3–8 §§,
– bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott hos företag efter ägarförändringar i 9–19 d §§,

– bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott vid konkurs, ackord, skuldsanering, F-skuldsanering och nedskrivning av relevanta kapitalinstrument utanför resolution i 20 och 21 §§,
– bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott vid konkurs, ackord, företagsrekonstruktion, skuldsanering, F-skuldsanering och nedskrivning av relevanta kapitalinstrument utanför resolution i 20 och 21 §§,

– bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott efter överlåtelser av andelar i statliga kreditinstitut i 22 §,

– bestämmelser om avdrag efter ombildningar i 23 §, och

– hänvisningar i 24 §.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2017:1212.

³ Senaste lydelse 2020:1076.

21 §⁴

Om den skattskyldige eller ett svenskt handelsbolag som den skattskyldige är delägare i får ackord utan konkurs, skuldsanering eller F-skuldsanering, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av de skulder i näringsverksamheten som fallit bort genom ackordet, skuldsaneringen *eller* F-skuldsaneringen.

Om den skattskyldige eller ett svenskt handelsbolag som den skattskyldige är delägare i får ackord utan konkurs, skuldsanering eller F-skuldsanering *eller en skulduppgörelse i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av de skulder i näringsverksamheten som fallit bort genom ackordet, skuldsaneringen, F-skuldsaneringen *eller skulduppgörelsen*.

Om den skattskyldige får nedskrivning av relevanta kapitalinstrument utanför resolution enligt 6 kap. lagen (2015:1016) om resolution, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av nedskrivningarna av kapitalinstrumenten.

42 kap.

33 §⁵

Underskott som uppkommit i en näringsverksamhet får dras av med 70 procent till den del

1. underskottet avser en sådan bostad i ett andelshus som skulle ha varit den skattskyldiges privatbostad om han innehaft den med bostadsrätt, och

1. underskottet avser en sådan bostad i ett andelshus som skulle ha varit den skattskyldiges privatbostad om han *eller hon* innehaft den med bostadsrätt, och

2. underskottet inte dras av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§.

I fråga om avdraget tillämpas också bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§.

I fråga om avdraget tillämpas också bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§.

Om ett underskott har dragits av enligt första stycket, får avdrag inte göras enligt 40 kap. 2 §.

⁴ Senaste lydelse 2020:1075.

⁵ Senaste lydelse 2016:683.

34 §⁶

Underskott av näringsverksamhet det beskattningsår då en enskild näringsidkare upphör att bedriva näringsverksamheten ska dras av med 70 procent.

Underskottet ska dock inte dras av om det avser självständigt bedriven näringsverksamhet utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det ska inte heller dras av till den del underskottet

– dragits av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§ eller legat till grund för avdrag enligt 33 §, eller

– skulle ha fallit bort om tillgångar eller tjänster som har tagits ut ur näringsverksamheten hade uttagsbeskattats.

Underskottet ska dras av det följande beskattningsåret eller, om den skattskyldige begär det, fördelas på det året och de två därefter följande beskattningsåren.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på sådant underskott.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på *ett* sådant underskott.

58 kap.

17 §

Under den försäkrades livstid får en pensionsförsäkring överlåtas bara

1. till följd av ändring av anställningsförhållanden, förutsatt att försäkringen före eller efter överlåtelsen är en tjänstepensionsförsäkring,

2. på grund av utmätning, ackord eller konkurs, eller

2. på grund av utmätning, ackord, konkurs eller en under *företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*, eller

3. genom bodelning.

31 §

Rätt till behållning på pensionssparkonto får överlåtas bara

– på grund av utmätning, ackord eller konkurs, eller

– på grund av utmätning, ackord, konkurs eller en under *företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*, eller

– på det sätt som anges i 4 kap. 12 och 16 §§ lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.

33 §⁷

Behållning på pensionssparkonto ska tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning) till den del pensions-sparavtalet upphör att gälla enligt 4 kap. 6 eller 14 § eller 6 kap. 5 §

Behållning på pensionssparkonto ska tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning) till den del pensions-sparavtalet upphör att gälla enligt 4 kap. 6 eller 14 § eller 6 kap. 5 §

⁶ Senaste lydelse 2016:683.

⁷ Senaste lydelse 2007:1419.

lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande eller till den del behållningen tas i anspråk på grund av utmätning, ackord *eller* konkurs.

lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande eller till den del behållningen tas i anspråk på grund av utmätning, ackord, konkurs *eller en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan.*

Med behållning på pensionssparkonto avses marknadsvärdet på tillgångarna på kontot efter avräkning för den skatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel som avser kontot.

Avskattningen ska ske när pensionssparavtalet upphör att gälla för tillgångarna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.25 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 20 och 23 §§ lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

20 §²

Uppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurs-tillsynsärenden och mål enligt löne-garantilagen (1992:497),

1. handläggningen av konkurs-tillsynsärenden, *ärenden om tillsyn över rekonstruktörer* och mål enligt löne-garantilagen (1992:497),

2. förebyggande av överskuldsättning och information om skuld-sanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

23 §

Uppgifter och handlingar i data-basen som kan hänföras till ett konkurstilltillsynsärende *skall* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades, dock tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar i data-basen som kan hänföras till ett konkurstilltillsynsärende *eller ett ärende om tillsyn över rekonstruktörer ska* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. *Ett konkurstilltillsynsärende ska* dock gallras tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt löne-garantilagen (1992:497) *skall* gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt löne-garantilagen (1992:497) *ska* gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:733.

² Senaste lydelse 2018:230.

2.26 Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 7 §, 14 kap. 14 §, 15 kap. 8 §, 19 kap. 24 § och 20 kap. 13 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

7 §

Vid ansvarsförsäkring får den skadelidande rikta krav direkt mot försäkringsbolaget på ersättning enligt försäkringsavtalet, om

1. den försäkrade enligt lag eller annan författning är skyldig att ha ansvarsförsäkring som omfattar skadan,

2. konkurs har beslutats eller *offentligt ackord* har fastställts *beträffande* den försäkrade, eller

2. konkurs har beslutats eller *en rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* har fastställts *för* den försäkrade, eller

3. den försäkrade är en juridisk person som numera är upplöst.

I fall som avses i 4 kap. 9 § andra stycket andra meningen får den skadelidande rikta krav mot försäkringsbolaget i den utsträckning ersättning inte kan *utges* av den försäkrade.

I fall som avses i 4 kap. 9 § andra stycket andra meningen får den skadelidande rikta krav mot försäkringsbolaget i den utsträckning ersättning inte kan *betalas* av den försäkrade.

Framställs krav enligt första stycket, *skall* försäkringsbolaget om möjligt snarast meddela den försäkrade om kravet. *Dom* mot försäkringsbolaget eller överenskommelse med bolaget inverkar inte på skadeståndsskyldighet som inte omfattas av försäkringsavtalet.

Framställs krav enligt första stycket, *ska* försäkringsbolaget om möjligt snarast meddela den försäkrade om kravet. *En dom* mot försäkringsbolaget eller *en* överenskommelse med bolaget inverkar inte på skadeståndsskyldighet som inte omfattas av försäkringsavtalet.

Den försäkrade och försäkringsbolaget är skyldiga att på den skadelidandes begäran lämna honom upplysning om försäkringen.

Den försäkrade och försäkringsbolaget är skyldiga att på den skadelidandes begäran lämna honom *eller henne* upplysning om försäkringen.

14 kap.

14 §

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan *i den mån* förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) *skall* tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan *om* förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) *ska* tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot

överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

15 kap.

8 §

Om *vid livförsäkring* försäkringsstagaren eller dödsboet efter honom försätts i konkurs och försäkringsstagaren senare än tre år före den fristdag som anges i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) har betalat premie för *försäkringen* med belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans villkor, får konkursboet av tillgodohavandet hos försäkringsbolaget kräva åter vad han har betalat för mycket. Om försäkringstagaren eller en panthavare inte har lämnat sitt samtycke till återbetalningen, *skall* konkursboet för prövning av dess rätt väcka talan mot honom. Vid en sådan talan tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Har försäkringsbeloppet betalats ut, är den som har uppburit beloppet skyldig att till konkursboet betala tillbaka det belopp som konkursboet annars hade kunnat kräva åter av försäkringsbolaget. *Har beloppet uppburits av en förmånstagare, gäller detta dock bara om utbetalningen har skett senare än sex månader före fristdagen. Återbetalningsskyldigheten kan jämkas om det finns synnerliga skäl. Också vid en talan mot den som har uppburit* försäkringsbeloppet tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om *offentligt ackord vid företagsrekonstruktion.*

Om försäkringstagaren eller dödsboet efter honom *eller henne* försätts i konkurs och försäkringsstagaren senare än tre år före den fristdag som anges i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) har betalat premie för *en livförsäkring* med belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans *eller hennes* villkor, får konkursboet av tillgodohavandet hos försäkringsbolaget kräva åter vad han *eller hon* har betalat för mycket. Om försäkringstagaren eller en panthavare inte har lämnat sitt samtycke till återbetalningen, *ska* konkursboet för prövning av dess rätt väcka talan mot honom *eller henne*. Vid en sådan talan tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Om försäkringsbeloppet har betalats ut, är den som har tagit emot beloppet skyldig att till konkursboet betala tillbaka det belopp som konkursboet annars hade kunnat kräva åter av försäkringsbolaget. *Har beloppet tagits emot av en förmånstagare, gäller detta dock bara om utbetalningen har skett senare än sex månader före fristdagen. Återbetalningsskyldigheten får jämkas om det finns synnerliga skäl. Vid en talan mot den som har tagit emot* försäkringsbeloppet tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om företagsrekonstruktion. Vid en talan med

Vid en talan med anledning av *ackordsförhandling* tillämpas 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. anledning av *planförhandling* tillämpas 5 kap. 2 och 3 §§ lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

Vid sådan försäkring som avses i 7 § får krav enligt denna paragraf göras gällande bara om den försäkrade eller den till vars förmån försäkringen annars gäller är närstående till arbetsgivaren på det sätt som anges i 4 kap. 3 § konkurslagen.

Krav enligt denna paragraf får inte göras gällande till nackdel för förmånstagare med oåterkalleligt förordnande.

19 kap.

24 §

Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid grupppersonförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare *utsträckning* än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

20 kap.

13 §

Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid kollektivavtalsgrundad personförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare *utsträckning* än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 9 kap. 7 § gäller fortfarande om offentligt ackord har fastställts beträffande den försäkrade enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
 3. Den äldre lydelsen av 15 kap. 8 § gäller fortfarande i fråga om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

2.27 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 16 § och 27 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

16 §

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *skall* gå i likvidation, *skall* bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget *skall* gå i likvidation (andra kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse *skall* bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen *skall* inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna *skall* läggas fram på stämman.

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *ska* gå i likvidation, *ska* bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget *ska* gå i likvidation (andra kontrollstämman). *Om bolaget genomgår en företagsrekonstruktion, behöver dock en andra kontrollstämma inte hållas tidigare än två månader efter det att rekonstruktionen avslutats.* I fråga om beslutsunderlag och kallelse *ska* bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen *ska* inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna *ska* läggas fram på stämman.

27 kap.

2 §

Om den som har gjort en registreringsanmälan inte har följt vad som gäller om anmälan, *skall* Bolagsverket förelägga honom eller henne att yttra sig i frågan eller vidta rättelse inom viss tid. Detsamma gäller, om verket finner att det beslut som anmäls för registre-

Om den som har gjort en registreringsanmälan inte har följt vad som gäller om anmälan, *ska* Bolagsverket förelägga honom eller henne att yttra sig i frågan eller vidta rättelse inom viss tid. Detsamma gäller, om verket finner att det beslut som anmäls för registre-

ring eller en handling som bifogas
anmälan

ring eller en handling som bifogas
anmälan

1. inte har tillkommit i behörig ordning,

2. till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen, eller

3. i något viktigare hänseende är otydligt eller vilseledande formulerat.

Om den som har gjort anmälan inte följer ett föreläggande enligt första stycket, *skall* anmälan skrivas av. En upplysning om detta *skall* tas in i föreläggandet.

Om den som har gjort anmälan inte följer ett föreläggande enligt första stycket, *ska* anmälan skrivas av. En upplysning om detta *ska* tas in i föreläggandet.

Om det även sedan anmälaren har yttrat sig finns hinder för registrering som anmälaren har haft tillfälle att yttra sig över, *skall* Bolagsverket vägra registrering. Om det finns skäl för det, får dock verket ge *den som har gjort anmälan* tillfälle att yttra sig på nytt innan beslut fattas i ärendet.

Om det även sedan anmälaren har yttrat sig finns hinder för registrering som anmälaren har haft tillfälle att yttra sig över, *ska* Bolagsverket vägra registrering. Om det finns skäl för det, får dock verket ge *anmälaren* tillfälle att yttra sig på nytt innan beslut fattas i ärendet.

Trots *bestämmelserna* i första–tredje styckena får ett bolagsstämmbeslut registreras, om det enligt 7 kap. 51 § första stycket inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet.

Trots första–tredje styckena får ett bolagsstämmbeslut registreras, om det enligt 7 kap. 51 § första stycket inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet. *Detsamma gäller för sådana uppgifter i en fastställd rekonstruktionsplan som avses i 4 kap. 31 § lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, om rättens beslut att fastställa planen har fått laga kraft.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skatteverket får anta förslag om ackord, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag som inte framställts i konkurs *eller enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion* får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

4 §

Skatteverket får anta *ett* förslag om ackord *eller ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion*, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag som inte framställts i konkurs får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.29 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning *eller* är föremål för ackord *eller* tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, ackord eller annat liknande förfarande,

3. genom *lagakraftvunnen* dom är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta,

5. inte har fullgjort sina *åligganden avseende* socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller annan stat inom EES-området, eller

6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av denna paragraf.

Om sökanden är en juridisk person, får sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för sådant brott som avses i första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Den upphandlande myndigheten får begära att en sökande visar att det inte finns någon grund för att utesluta *denna* med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 5.

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, är föremål för ackord, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, ackord, *företagsrekonstruktion* eller *något* annat liknande förfarande,

3. genom *en dom som fått laga kraft* är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

5. inte har fullgjort sina *skyldigheter i fråga om* socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller annan stat inom EES-området, eller

Den upphandlande myndigheten får begära att en sökande visar att det inte finns någon grund för att utesluta *sökanden* med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 5.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.30 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 34 kap. 7 och 8 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 kap.

7 §

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och över rekonstruktörer* för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

8 §

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs för uppgift som *angår* misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och över rekonstruktörer* för uppgift som *gäller* misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.31 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 2 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §¹

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling, om leverantören

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning *eller* är föremål för ackord *eller* tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord *eller* annat liknande förfarande,

3. genom *lagakraftvunnen* dom är dömd för brott som avser yrkesutövningen, såsom till följd av en överträdelse av befintlig lagstiftning om export av försvars- och säkerhetsutrustning,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, såsom genom att inte ha iakttagit sina skyldigheter i fråga om informationssäkerhet eller försörjningstrygghet vid ett tidigare kontrakt, och den upphandlande myndigheten eller enheten kan visa detta,

5. har, på grundval av någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor, kunnat konstaterats inte vara så tillförlitlig som krävs för att inte riskera Sveriges säkerhet,

6. inte har fullgjort sina *åligganden avseende* socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, eller

7. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 11 eller 12 kap.

Är leverantören en juridisk person, får leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brott som avses i

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, är föremål för ackord, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord, *företagsrekonstruktion* eller *något* annat liknande förfarande,

3. genom *en dom som fått laga kraft* är dömd för brott som avser yrkesutövningen, såsom till följd av en överträdelse av befintlig lagstiftning om export av försvars- och säkerhetsutrustning,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, såsom genom att inte ha iakttagit sina skyldigheter i fråga om informationssäkerhet eller försörjningstrygghet vid ett tidigare kontrakt, och den upphandlande myndigheten eller enheten kan visa detta,

5. har, på grundval av någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor, kunnat konstaterats inte vara så tillförlitlig som krävs för att inte riskera Sveriges säkerhet,

6. inte har fullgjort sina *skyldigheter i fråga om* socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, eller

7. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 11 eller 12 kap.

¹ Senaste lydelse 2018:594.

första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Myndigheten eller enheten får, utom i de fall som avses i 4 §, begära att en leverantör visar att det inte finns någon grund för att utesluta leverantören med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 6.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.32 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 3 §, 62 kap. 14 § och rubriken närmast före 62 kap. 14 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

3 §¹

Skatteavdrag ska göras från kontant ersättning för arbete.

Som ersättning för arbete räknas i denna lag även

1. pension,
2. livränta som inte är ersättning för avyttrade tillgångar,
3. engångsbelopp på grund av personskada,
4. sjukpenning och annan ersättning som avses i 11 kap. 24, 30, 31, 34 och 36 §§ samt 15 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229),
5. ersättning för förlorad arbetsförtjänst och för intrång i näringsverksamhet,
6. undantagsförmåner och sådant periodiskt understöd eller sådan liknande periodisk utbetalning som givaren enligt inkomstskattelagen ska dra av i inkomstslaget näringsverksamhet,
7. behållning på pensionssparkonto som ska avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen på grund av att pensionssparavtalet har upphört att gälla eller att behållningen har tagits i anspråk vid utmätning, konkurs eller ackord,
7. behållning på pensionssparkonto som ska avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen på grund av att pensionssparavtalet har upphört att gälla eller att behållningen har tagits i anspråk vid utmätning, konkurs, ackord *eller företagsrekonstruktion*,
8. ersättning för ökade levnadskostnader som lämnas vid sådan tjänsteresa som avses i 12 kap. 6 § inkomstskattelagen, eller vid sådan tillfällig anställning eller sådant uppdrag som avses i 12 kap. 9 § samma lag, till den del ersättningen överstiger
 - a) de schablonbelopp som anges i 12 kap. 6 a, 10–15, 17 och 21 §§ inkomstskattelagen, eller
 - b) den faktiska utgiften när det gäller kostnad för logi,
9. andra ersättningar för kostnader i tjänsten än de som avses i 8, till den del ersättningen avser kostnader som det är uppenbart att mottagaren inte får dra av vid beskattningen,
10. den del av utbetalningen som avses i 11 kap. 16 § inkomstskattelagen när en medlem har gått ur en ekonomisk förening, och
11. annan kontant ersättning som betalas ut med anledning av tjänsten.

¹ Senaste lydelse 2021:1165.

62 kap.

Avräkning efter ackord

Avräkning efter ackord eller en fastställd rekonstruktionsplan

14 §

Om en skatt eller avgift som omfattas av ett villkor om avräkning i ett beslut om ackord sätts ned, ska det tillgodoräknade beloppet i första hand räknas av mot den skuld som ackordet avsåg.

Om en skatt eller avgift som omfattas av ett villkor om avräkning i ett beslut om ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* sätts ned, ska det tillgodoräknade beloppet i första hand räknas av mot den skuld som ackordet *eller planen* avsåg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.33 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning *eller är föremål för ackord* eller tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, *ackord* eller annat liknande förfarande,

3. genom *lagakraftvunnen* dom är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

4. kan visas ha gjort sig skyldig till

5. inte har fullgjort sina *åligganden avseende* socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna upplysningar eller har lämnat felaktiga upplysningar som har begärts med stöd av 11 §.

Om sökanden är en juridisk person, får sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för sådant brott som avses i första stycket 3 eller har gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar, eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, *företagsrekonstruktion* eller *något* annat liknande förfarande,

3. genom *en dom som fått laga kraft* är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

4. kan visas ha gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen,

5. inte har fullgjort sina *skyldigheter i fråga om* socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.34 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Härigenom föreskrivs att 5 b § lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §¹

Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

2. genomgår företagsrekonstruktion, eller

om företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2.35 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs i fråga om skuldsaneringslagen (2016:675)
dels att 7, 19, 41 och 54 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 41 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå* under överskådlig tid (*kvalificerad insolvens*).

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *är insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom* överskådlig tid.

19 §

När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer,

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

41 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

41 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 40 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 41 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

54 §

Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om en ansökan om *förhandling om offentligt ackord* tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om *ackordet* fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om en ansökan om *planförhandling under företagsrekonstruktion* tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om *en rekonstruktionsplan* fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om skuldsanering.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Bestämmelsen i 19 § i den nya lydelsen gäller inte för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
 3. Den nya 41 a § gäller även i fråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.
 4. Bestämmelsen i 54 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om skuldsanering.

2.36 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

dels att 6, 8, 13, 14, 21, 43 och 56 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 43 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller

3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Första stycket 1 hindrar inte att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet beviljas F-skuldsanering om hans eller hennes skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att han eller hon uppfyller kraven i 8 §.

8 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå under överskådlig tid (kvalificerad insolvens)*.

En bedömning av om gäldenären är *kvalificerat insolvent* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är *insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid*.

En bedömning av om gäldenären *uppfyller kraven i första stycket* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

13 §

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. gäldenären enligt 5 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden och uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige,

2. gäldenärens inkomster och utgifter,

3. gäldenärens tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn, person- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer,

3. gäldenärens tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn, person- eller organisationsnummer, *eller motsvarande identifieringsnummer*, adress och telefonnummer,

4. vilka av skulderna som har anknytning till företagarens näringsverksamhet,

5. huruvida den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs eller genomgår eller har genomgått en *förhandling om offentligt ackord*,

5. huruvida den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs eller genomgår eller har genomgått en *företagsrekonstruktion*,

6. hur näringsverksamheten drivs eller har drivits,

7. omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och F-skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga, och

8. gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden som i övrigt är av betydelse för prövningen av ärendet.

Uppgifterna ska lämnas av gäldenären på heder och samvete.

14 §

Till ansökan ska bifogas årsredovisning eller årsbokslut avseende det senast avslutade räkenskapsåret för företagarens näringsverksamhet. Om det har upprättats en revisionsberättelse, ska även denna bifogas.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs, ska till ansökan bifogas förvaltarberättelse, bouppteckning och eventuell slutredovisning enligt 7 kap. 13 och 15 §§ samt 13 kap. konkurslagen (1987:672).

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en *förhandling om offentligt ackord*, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och *bouppteckning enligt 3 kap. 11 § första stycket 1 och 14 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion*.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och *förteckning över tillgångar och skulder enligt 4 kap. 8 § 1 och 2 den lagen*.

21 §

När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer,

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

43 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

43 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 42 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om F-skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 43 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

56 §

Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om en ansökan om *förhandling om offentligt ackord* tas upp sedan gäldenären har ansökt om F-skuldsanering, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande. Om *ackordet* fastställs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om en ansökan om *planförhandling under företagsrekonstruktion* tas upp sedan gäldenären har ansökt om F-skuldsanering, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande. Om en *rekonstruktionsplan* fastställs, förfaller ansökan om F-

Om den näringsverksamhet som företagaren är eller har varit engagerad i drivs av en juridisk person som är försatt i konkurs eller har inlett en *förhandling om offentligt ackord*, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande om det med hänsyn till behovet av utredning finns skäl för det.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

skuldsanering.

Om den näringsverksamhet som företagaren är eller har varit engagerad i drivs av en juridisk person som är försatt i konkurs eller har inlett en *planförhandling*, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande om det med hänsyn till behovet av utredning finns skäl för det.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Bestämmelsen i 21 § i den nya lydelsen gäller inte för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
 3. Den nya 43 a § gäller även i fråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.
 4. Den äldre lydelsen av 56 § gäller fortfarande för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om F-skuldsanering.

2.37 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:000) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 4 § lagen (2022:000) om Sveriges riksbank ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2021/22:41 *Föreslagen lydelse*

9 kap.

4 §

Riksbanken får förvärva varje slag av egendom i syfte att skydda en fordran. Egendomen ska säljas så snart det är lämpligt och senast när det kan ske utan förlust.

Riksbanken får *medge* ackord och besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av en fordran.

Riksbanken får *anta* ackord *eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion* och besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av en fordran.

3 Ärendet och dess beredning

I Sverige finns sedan 1996 en lag om företagsrekonstruktion. Reglerna om företagsrekonstruktion har varit föremål för överväganden av olika utredningar genom åren, se bl.a. Förmånsrättskommitténs slutbetänkande Galdenärens avtal vid insolvensförfaranden (SOU 2001:80) och 2007 års Insolvensutrednings slutbetänkande Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag (SOU 2010:2). Sedan 2016 finns det vidare en lag om skuldsanering för företagare.

Regeringen gav i februari 2015 en särskild utredare i uppdrag att identifiera hinder och möjligheter samt lämna förslag på åtgärder, för att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige. I oktober 2016 överlämnade Entreprenörskapsutredningen betänkandet Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72). I betänkandet lämnas bl.a. förslag i syfte att öka förutsättningarna att uppnå en lyckad företagsrekonstruktion och att stärka borgenärernas förtroende för rekonstruktionsinstitutet. Förslagen har inte lett till lagstiftning.

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 20 juni 2019 direktivet (EU) 2019/1023 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv), som i det följande benämns insolvensdirektivet. Insolvensdirektivet syftar till att säkerställa att livskraftiga företag har tillgång till effektiva nationella ramverk för rekonstruktion och förbättra utsikterna för överskuldsatta företagare att få en andra chans. Direktivet finns som *bilaga 1*.

Regeringen gav i september 2019 en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur insolvensdirektivets regler om rekonstruktion ska genomföras i svensk rätt. I uppdraget ingick även att beakta de förslag som har lämnats av bl.a. Entreprenörskapsutredningen. Utredningen, som antog namnet Rekonstruktionsutredningen, överlämnade i mars 2021 betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 2*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 3*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2021/01037).

I departementspromemorian Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering (Ds 2021:6) behandlas genomförandet insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning och näringsförbud samt om effektivare insolvensförfaranden. I promemorian behandlas även vissa frågor kopplade till Kronofogdemyndighetens roll som betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten som saknar samband med genomförandet av insolvensdirektivet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 5*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 6*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 7*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2021/00749).

I Europeiska kommissionens regi har fyra möten hållits om genomförandet av insolvensdirektivet.

Jämförelsetabeller med en sammanställning av bestämmelserna i insolvensdirektivet och närmast motsvarande bestämmelser i svensk lag, liksom av bestämmelserna i den föreslagna nya lagen om företagsrekonstruktion och den nuvarande lagen, finns i *bilaga 8* och *bilaga 9*.

I lagrådsremissen behandlar regeringen Rekonstruktionsutredningens och promemorians lagförslag. Rekonstruktionsutredningen behandlar i stora delar samma frågor som Entreprenörskapsutredningen och den senare utredningen har dessutom till stor del förlorat aktualitet till följd av det nya insolvensdirektivet. Regeringen avser mot den bakgrunden inte att gå vidare med Entreprenörskapsutredningens förslag som rör företagsrekonstruktion.

4 Insolvensdirektivet och dess genomförande

4.1 Insolvensdirektivets syfte och innehåll

Insolvensdirektivets övergripande syfte är att komma till rätta med hinder mot den fria rörligheten för kapital, minska antalet konkurser av i grunden fungerande företag och förbättra utsikterna för företagare att få en andra chans. Förslaget är en del av arbetet med kapitalmarknadsunionen och är en av de prioriterade åtgärderna i Europeiska kommissionens inre marknadsstrategi. Direktivet innehåller olika insolvensrättsliga regler. Det är inte fråga om några fullständiga regelsystem, utan i stället grundläggande krav för mer centrala delar av olika förfaranden, ofta i form av minimikrav.

På EU-nivå finns sedan tidigare på insolvensrättens område Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden som reglerar frågor om behörighet, lagval, erkännande och verkställighet (2015 års insolvensförordning). Direktivet är den första rättsakten på EU-nivå med regler om materiell insolvensrätt. Det är avsett att gälla parallellt med 2015 års insolvensförordning.

Direktivet är indelat i sex avdelningar.

I avdelning I finns artiklar om syfte och tillämpningsområde, definitioner samt verktyg för tidig varning för att upptäcka tecken på insolvens hos en gäldenär.

Artikel 1 innehåller bestämmelser om direktivets syfte och tillämpningsområde. I artikeln regleras också vad som inte omfattas av direktivet.

Artikel 2 innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet, såsom vad som avses med rekonstruktion, berörda parter, andelsinnehavare, avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, kontrakt med återstående skyldigheter och test om borgenärs bästa intresse. I artikeln klargörs också vem som ska anses vara entreprenör och vad som avses med begreppen fullständig skuldavskrivning och betalningsplan.

Artikel 3 innehåller bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett eller flera verktyg för tidig varning

för att upptäcka insolvens hos en gäldenär. I artikeln anges ett antal exempel på sådana verktyg. Vidare anges att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer samt arbetstagarrepresentanter har tillgång till information om verktyg för tidig varning och till förfaranden och åtgärder som rör rekonstruktion och skuldavskrivning.

I avdelning II finns artiklar om ett ramverk för förebyggande rekonstruktion.

Artikel 4 föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att gäldenärer, om det råder sannolikhet för insolvens, har tillgång till ett ramverk för förebyggande rekonstruktion. I artikeln regleras också vissa grundläggande frågor om förfarandet för rekonstruktion, däribland vilka som ska kunna ansöka om rekonstruktion och medlemsstaternas möjligheter att begränsa tillgången till rekonstruktionsförfaranden.

Artikel 5 innehåller bestämmelser om gäldenärens rådighet över sina tillgångar under ett rekonstruktionsförfarande. I artikeln regleras också under vilka förutsättningar det ska utses en förvaltare.

Artikel 6 innehåller bestämmelser om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa att gäldenärer kan omfattas av ett s.k. avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder. I artikeln regleras också bl.a. hur länge ett sådant avbrott får pågå.

Artikel 7 reglerar vilka verkningar som ska följa av att verkställighetsåtgärder mot en gäldenär avbryts. I artikeln anges vidare bl.a. att medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer inte tillåts hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra pågående avtal enbart på grund av en avtalsklausul som ger parten en sådan rätt till följd av en ansökan eller ett beslut om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder eller företagsrekonstruktion (s.k. ipso-facto klausuler).

Artikel 8 innehåller bestämmelser om rekonstruktionsplanens innehåll. Artikeln föreskriver vidare att medlemsstaterna via internet ska tillhandahålla en checklista för rekonstruktionsplaner som är anpassad till de behov som finns för mikroföretag samt små och medelstora företag.

Artikel 9 reglerar hur rekonstruktionsplaner antas. I artikeln finns bl.a. bestämmelser om vilka som har rätt att rösta om en rekonstruktionsplan, gruppindelning av de berörda parterna inför omröstningen och vilka majoritetskrav som ska gälla för att en rekonstruktionsplan ska anses antagen.

Artikel 10 innehåller regler för fastställande av rekonstruktionsplaner av rättsliga eller administrativa myndigheter. Artikeln reglerar bl.a. vilka villkor som ska vara uppfyllda för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas.

Artikel 11 reglerar under vilka förutsättningar en rekonstruktionsplan kan fastställas trots att samtliga grupper med berörda parter inte har röstat för planen.

Artikel 12 innehåller bestämmelser om medlemsstaternas skyldigheter att förhindra att andelsinnehavare på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet, fastställandet eller genomförandet av en rekonstruktionsplan.

Artikel 13 reglerar arbetstagarernas ställning under ett rekonstruktionsförfarande. Enligt artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att arbetstagarernas individuella och kollektiva rättigheter enligt nationella eller unionsrättsliga arbetsrättsliga regler inte påverkas av en företagsrekonstruktion.

Artikel 14 innehåller bestämmelser om värdering av gäldenärens verksamhet.

Artikel 15 reglerar verkningarna av att en rekonstruktionsplan har fastställts. I artikeln anges bl.a. att medlemsstaterna ska säkerställa att rekonstruktionsplaner som fastställs av en rättslig eller administrativ myndighet är bindande för alla berörda parter.

Artikel 16 innehåller överklaganderegler. I artikeln anges bl.a. att ett överklagande av ett beslut om fastställelse av en rekonstruktionsplan inte ska hindra verkställigheten av planen.

Artikel 17 och 18 innehåller regler om skydd för ny och tillfällig finansiering samt skydd för andra transaktioner i samband med en rekonstruktion.

Artikel 19 reglerar vilka skyldigheter som ska gälla för företagsledare när det råder sannolikhet för insolvens.

I avdelning III finns artiklar om skuldavskrivning för insolventa entreprenörer och om näringsförbud.

Artikel 20 anger att medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning. Artikeln innehåller vidare bl.a. vissa grundläggande bestämmelser om formerna för skuldavskrivning.

Artikel 21 innehåller bestämmelser om skuldavskrivningsperioden. Enligt artikeln får den period efter vilken insolventa entreprenörers skulder kan avskrivas fullständigt inte överstiga tre år. I artikeln regleras också bl.a. hur starttiden för perioden för skuldavskrivning ska beräknas.

Artikel 22 innehåller bestämmelser om näringsförbud. Näringsförbud som meddelats enbart på grund av att en entreprenör är insolvent ska enligt artikeln upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång.

Artikel 23 reglerar medlemsstaternas möjligheter att göra avvikelser från direktivets regler om skuldavskrivning och näringsförbud.

Artikel 24 innehåller bestämmelser om förening av skuldavskrivningsförfaranden avseende företagsskulder och personliga skulder.

I avdelning IV finns artiklar om effektivare insolvensförfaranden.

Artikel 25 innehåller bestämmelser om utbildning av personal i domstolar och andra myndigheter som handlägger förfaranden om rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Enligt artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att anställda som befattar sig med sådana förfaranden har lämplig utbildning och sakkunskap och att förfarandena hanteras skyndsamt.

Artikel 26 och 27 behandlar krav på utbildning och sakkunskap för förvaltare i förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning samt tillsyn över och ersättning till sådana förvaltare.

Artikel 28 innehåller bestämmelser om rätten att kommunicera vissa handlingar elektroniskt.

I avdelning V finns artiklar om statistik och kommittéförfarande.

Artikel 29 och 30 innehåller bestämmelser om insamling av uppgifter och om kommittéförfarande.

I avdelning VI finns slutbestämmelser.

4.2 Genomförandet av insolvensdirektivet

4.2.1 Utgångspunkter för genomförandet

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men överläter åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Det innebär att en medlemsstat inte behöver använda sig av samma terminologi eller systematik som i direktivet. Det avgörande är att medlemsstaterna uppnår det avsedda resultatet. Medlemsstaterna ska också verka för en enhetlig tolkning och tillämpning av EU-rätten. Särskilt viktigt är detta när det gäller direktiv som – i likhet med det aktuella direktivet – syftar till att säkerställa en väl fungerande inre marknad. En likartad tolkning och tillämpning av reglerna främjar goda konkurrensvillkor i näringslivet.

Ett EU-direktiv måste alltså överföras till nationell rätt. Vid genomförande av EU-direktiv bör utgångspunkten vara att direktivtexten transformeras till svensk författningstext. I denna lagrådsremiss har därför direktivtexten i stor utsträckning omarbetats till svensk författningstext. I vissa avseenden har det emellertid inte varit nödvändigt att bestämmelserna i direktivet återges i uttryckliga och specifika författningsbestämmelser. Det avgörande är att det i nationell rätt läggs fast en rättslig ram som garanterar att direktivet tillämpas fullt ut på ett tillräckligt klart och precist sätt. Enskilda ska ha möjlighet att identifiera sina rättigheter enligt direktivet och göra dessa rättigheter gällande. Finns det nationella regler som redan uppfyller direktivets målsättning behövs inga särskilda åtgärder.

4.2.2 En ny lag om företagsrekonstruktion

Regeringens förslag: Insolvensdirektivets regler om förebyggande rekonstruktion ska huvudsakligen genomföras genom en ny lag om företagsrekonstruktion. Den nya lagen ska ges namnet lagen om företagsrekonstruktion.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av att införa några ytterligare eller alternativa rekonstruktionsförfaranden.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår en annan struktur på den nya lagen och ett antal särskilda definitioner i inledningen av lagen. Utredningen föreslår dessutom en ny lag om offentlig skulduppgörelse.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna invänder inte mot förslaget att direktivet ska genomföras genom en ny lag om företagsrekonstruktion. *Bolagsverket* och *Sveriges advokatsamfund* instämmer i förslaget. *Plana* och *Stiftelsen Ackordscentralen* ifrågasätter om de förändringar som direktivet kräver verkligen behöver komma till uttryck i en ny lag och förordar att nödvändiga ändringar genomförs i befintlig lagstiftning. *Ackordscentralen* och *Institutet för företagsrekonstruktion* anser vidare att det vore att föredra om den nya lagen byggs upp i kronologisk ordning efter momenten i en företagsrekonstruktion. Även *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser att reglerna bör följa

strukturen i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. Advokatsamfundet framhåller att det kan vara lämpligt att införa en särskild definition av vad som avses med gäldenär i den nya lagen.

De flesta remissinstanser invänder inte mot förslaget om en ny lag om offentlig skulduppgörelse. *Tjänstemännens Centralorganisation* och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet avstyrker dock förslaget. *Svensk Inkasso* ifrågasätter om det verkligen finns behov av en särskild lag om offentlig skulduppgörelse och påpekar att det torde vara ovanligt att företag endast är i behov av en skulduppgörelse.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Vikten av moderna och effektiva regler om företagsrekonstruktion

Den insolvensrättsliga lagstiftningen fyller en viktig funktion i samhället. Den syftar till att tillhandahålla de verktyg som krävs för en effektiv hantering av företag i ekonomisk kris. Ett verktyg för att hjälpa företag är företagsrekonstruktion. Ett väl fungerande rekonstruktionsförfarande förbättrar företagandets villkor och bidrar i förlängningen till ett konkurrenskraftigt näringsliv. Rekonstruktionsförfarandet behöver utvecklas och effektiviseras för att leva upp till samhällets och näringslivets krav.

Väl fungerande företag är en förutsättning för ett starkt, sunt och konkurrenskraftigt näringsliv. Men även sådana företag kan drabbas av ekonomiska problem. När företag inte i tid inser och löser sina problem kan det leda till konkurs trots att företagen hade kunnat räddas. Det kan innebära förlorade jobb och värdeförluster för samhället. Detta har blivit än mer påtagligt under den pandemi som nu pågått i snart två år.

Det är därför viktigt att kunna hjälpa företag med tillfälliga ekonomiska problem så att de kan komma på fötter igen. Det är angeläget att reglerna om företagsrekonstruktion är moderna och motsvarar behoven som dagens företagande ställer.

En ny lag om företagsrekonstruktion ska införas

Insolvensdirektivets regler om förebyggande rekonstruktion innehåller vissa minimikrav som medlemsstaterna måste uppfylla. Det handlar om att säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett rekonstruktionsramverk som gör det möjligt att rekonstruera företag som i grunden bedöms vara livskraftiga. Direktivet innehåller regler som bl.a. rör under vilka förutsättningar företagsrekonstruktion ska kunna inledas och konsekvenserna av att ett sådant förfarande inleds. En central del av direktivet är också regler om en möjlighet att anta och fastställa en rekonstruktionsplan samt om rättsverkningarna av detta. Eftersom direktivet huvudsakligen är ett minimidirektiv hindrar det inte medlemsstaterna från att införa regler som går längre än vad direktivet kräver. Direktivet hindrar inte heller medlemsstaterna från att anta nationella bestämmelser på områden som inte regleras av direktivet, förutsatt att det inte finns annan EU-rättslig reglering på området som medlemsstaterna är skyldiga att beakta.

Frågan är om genomförandet av direktivets regler om förebyggande rekonstruktion bör ske genom en ny lag eller genom ändringar i befintlig reglering. Regler om företagsrekonstruktion finns i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Även om lagen har flera likheter med direktivets

bestämmelser introduceras genom det nya regelverket också en rad betydande nyheter i förhållande till vad som hittills gällt i svensk rätt. Direktivet kräver som anges ovan att det ska vara möjligt att fastställa rekonstruktionsplaner, något som saknar motsvarighet i dagens rekonstruktionsförfarande där endast ett ackord kan fastställas. Direktivets bestämmelser om rekonstruktionsplaner och under vilka förutsättningar de ska kunna fastställas är på sina håll komplicerade och föranleder omfattande förändringar av det nuvarande regelverket. Utöver detta föranleder direktivet även en rad andra förändringar. Det handlar bl.a. om nya regler för vad som ska krävas för att få inleda företagsrekonstruktion och hur gäldenärens rådighet över sin egendom ska hanteras under förfarandet. De flesta av de ändringar som föreslås i denna lagrådsremiss är i någon utsträckning föranledda av direktivet. I några avseenden föreslår regeringen dock ändringar av rekonstruktionsreglerna som inte är en direkt följd av direktivet men som trots detta bedöms som nödvändiga för att åstadkomma ett ändamålsenligt och effektivt regelverk. Sammantaget innebär de föreslagna reglerna en betydande nyordning jämfört med hur företagsrekonstruktion fungerar i dag. Om den nuvarande lagen behålls skulle det krävas omfattande ändringar och tillägg i lagen för att genomföra direktivet. Regeringen anser därför – i likhet med *Bolagsverket* och *Sveriges advokatsamfund* men till skillnad från *Plana* och *Stiftelsen Ackordscentralen* – att en lämpligare lösning är att ersätta den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion med en ny lag.

Även om regeringens förslag till ny lag om företagsrekonstruktion innebär stora förändringar mot vad som gäller i dag, betyder det inte att alla delar av förfarandet för företagsrekonstruktion behöver göras om. Flera av bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion fungerar nämligen väl och föreslås därför behållas i den utsträckning de är förenliga med direktivet. Frånsett de ändringar som framgår av följande avsnitt bör dessa regler alltså föras över i sak oförändrade till den nya lagen men med nödvändiga förtydliganden och anpassningar för att reglerna ska fungera med den nya lagens struktur och begreppsbildning.

Utredningens förslag till ny lag frångår i stor utsträckning uppbyggnaden av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. I likhet med vad som anförs av Stiftelsen Ackordscentralen, *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser regeringen emellertid att den nya lagen som utgångspunkt bör följa strukturen i den nuvarande lagen. Den nya lagen bör således även fortsättningsvis i huvudsak följa kronologin i rekonstruktionsförfarandet. Eftersom det nya planförfarandet som regeringen föreslår, i likhet med dagens ackordsförfarande, inte kommer utgöra ett obligatoriskt moment i en företagsrekonstruktion framstår det vidare som logiskt att dessa regler i huvudsak placeras i ett och samma kapitel. På så sätt markeras dess status som ett särskilt förfarande i förfarandet. För att åstadkomma en tydligare struktur och disposition bör den nya lagen dock innehålla ett antal ytterligare kapitel jämfört med den nuvarande lagen. Det handlar bl.a. om nya kapitel för reglerna om gäldenärens avtal och tillsyn över rekonstruktörer. Den nya lagen bör – liksom sin föregångare – benämnas lagen om företagsrekonstruktion.

Det finns inte behov av att införa några ytterligare eller alternativa rekonstruktionsförfaranden

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett ramverk för förebyggande rekonstruktion (artikel 4.1). Det finns inte något som hindrar att direktivets regler genomförs inom ramen för flera förfaranden (artikel 4.5). Utredningen föreslår att det ska införas en ny lag om offentlig skulduppställning. Ett förfarande för offentlig skulduppställning föreslås få pågå under längst två månader och ska vara tillgängligt för företag som inte är i behov av några andra rekonstruktionsåtgärder än en skulduppställning. Syftet med lagen är att erbjuda ett snabbare och enklare rekonstruktionsförfarande för gäldenärer som endast har behov av en skuldnedskrivning för att säkra verksamhetens livskraft.

Regeringen vill med anledning av utredningens förslag framhålla att det självklart är angeläget att rekonstruktionsregelverket är anpassat till att behoven kan se olika ut för olika företag. Det kan dock konstateras att det med regeringens förslag till ny lag om företagsrekonstruktion inte kommer att finnas något hinder mot att en gäldenär som enbart är i behov av en skulduppställning föreslår detta som enda åtgärd i en rekonstruktionsplan. En gäldenär som har förhandlat fram en rekonstruktionsplan innan ansökan om företagsrekonstruktion kommer också att kunna begära planförhandling redan i ansökan om företagsrekonstruktion. Rätten bör i så fall kunna samordna borgenärssammanträdet med planförhandlingen vilket säkerställer en skyndsam handläggning. På så sätt uppnås fördelarna med utredningens förslag samtidigt som borgenärerna tillförsäkras ett enhetligt och tillfredsställande skydd (jfr artikel 4.5 andra stycket).

En annan aspekt som bör lyftas fram är att det är angeläget att motverka att gäldenärer väljer rekonstruktionsförfarande främst utifrån en bedömning av möjligheterna att maximera utfallet gentemot borgenärerna. I linje med vad som anförs av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser regeringen att det framstår som något oklart hur förslaget till ny lag om offentlig skulduppställning ska förhålla sig till det ordinarie rekonstruktionsförfarandet. Förslaget framstår främst som en avskalad version av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion och som anförs av *Svensk Inkasso* uppstår därför frågan om vilket behov lagen är tänkt att fylla. *Bolagsverket* anför i detta sammanhang att förslaget dessutom skulle medföra behov av att tillskapa ytterligare insolvensregister med tillkommande utvecklingskostnader som följd. Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen sammanfattningsvis att det inte finns skäl att gå vidare med utredningens förslag till ny lag om offentlig skulduppställning.

Särskilt om definitionerna

Enligt svensk rättstradition brukar definitioner tas in i lag endast om det finns ett reellt behov av det. Vanligare är att låta definitionen framgå i den relevanta materiella bestämmelsen i fråga eller att utveckla den närmare betydelsen av ett begrepp i förarbetena. En målsättning är att inte utan skäl tynga lagtexten. Med den svenska lagstiftningstekniken är det möjligt att, med de begränsningar som följer av ordalydelsen, förtydliga innebörden av lagtexten genom förklaringar i förarbeten. Det gör att lagens innebörd blir tydlig utan att lagtextens klarhet, enkelhet och överskådlighet går förlorad.

Direktivet innehåller definitioner av ett antal termer och uttryck (artikel 2). Exempel på sådana uttryck är berörda parter, test om borgenärens bästa intresse och ny finansiering (artikel 2.1.2, 2.1.6 och 2.1.7). De nämnda uttrycken är centrala för det nya planförfarande som regeringen föreslår i avsnitt 8. Till skillnad från utredningen anser regeringen emellertid att det inte finns något behov av att införa några särskilda definitioner i inledningen av den nya lagen för dessa uttryck. Det är tillräckligt att de förklaras eller definieras i anslutning till de materiella bestämmelserna.

Direktivet innehåller även definitioner av ett antal andra uttryck av betydelse för reglerna om förebyggande rekonstruktion. Det handlar om definitioner av rekonstruktion (artikel 2.1.1), andelsinnehavare (artikel 2.1.3), avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder (artikel 2.1.4), kontrakt med återstående skyldigheter (2.1.5), tillfällig finansiering (artikel 2.1.8) och förvaltare på området för rekonstruktion (artikel 2.1.12).

Begreppet rekonstruktion får bl.a. betydelse för tillämpningsområdet för direktivet och för vilka åtgärder som ska kunna föreslås i en rekonstruktionsplan. Det finns enligt regeringens uppfattning emellertid inget behov av att införa en särskild definition av rekonstruktion i den nya lagen. Det får anses tillräckligt att innebörden av företagsrekonstruktion definieras i den nya lagens tillämpningsområde. Vad som avses med andelsinnehavare är i praktiken gäldenärens ägare. Det är fullt tillräckligt att innebörden av detta begrepp förklaras i den nya lagen i anslutning till de materiella bestämmelserna. Vad som avses med avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder är ett tillfälligt avbrott av olika former av exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion. Detta framgår av den materiella bestämmelsen som föreslås i den nya lagen. Någon särskild definition behövs därför inte. Detsamma gäller för kontrakt med återstående skyldigheter. En förvaltare på området för rekonstruktion motsvarar i en svensk kontext rekonstruktören. Begreppet rekonstruktör förekommer redan i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion och får anses självförklarande. Någon särskild definition behövs därför inte i den nya lagen.

Med tillfällig finansiering avses allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls under en företagsrekonstruktion av en befintlig eller ny borgenär och som är rimligt och omedelbart nödvändigt för att bevara eller öka värdet på gäldenärens verksamhet. Utredningen föreslår att en särskild definition införs i den nya lagen om företagsrekonstruktion trots att uttrycket i övrigt inte förekommer i lagen. Enligt regeringens uppfattning framstår det emellertid som lämpligare att innebörden av de nya reglerna om förmånsrätt som föranleds av direktivets regler om tillfällig finansiering förklaras i anslutning till de materiella bestämmelserna i förmånsrättslagen (1970:979). Någon särskild definition av tillfällig finansiering bör alltså inte tas in i den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Utredningen föreslår vidare ett antal definitioner för uttryck som inte förekommer i direktivet. Regeringen anser emellertid att dessa uttryck får anses vara tillräckligt tydliga i sig själva, t.ex. skulduppgörelse och rekonstruktionsåtgärder. Andra definitioner framgår genom att de används eller förklaras i den nya lagen, t.ex. planförhandling och rekonstruktionsplan. Regeringen anser, till skillnad från *Sveriges advokatsamfund*, att det inte heller finns något behov av att ta in en särskild definition av gäldenär. Innebörden av detta begrepp får anses tillräckligt tydligt i sig själv.

4.2.3 Skuldavskrivning för entreprenörer

Regeringens bedömning: Direktivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer motsvaras av det svenska skuldsaneringsinstitutet för företagare. Det bör säkerställas att skuldsaneringsreglerna lever upp till direktivets bestämmelser och syften. Det finns inte anledning att nu gå längre än vad direktivet kräver.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen. *Svenska Kreditföreningen* instämmer i att det inte finns skäl att gå längre än vad direktivet kräver.

Skälen för regeringens bedömning: Insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning handlar om att överskuldsatta men hederliga entreprenörer ska säkerställas ett ramverk för att under ordnade former få sina skulder avskrivna och kunna göra en skuldfri nystart. Regler motsvarande direktivets bestämmelser om skuldavskrivning för entreprenörer finns i allt väsentligt i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare och i skuldsaneringsförordningen (2016:689).

Skuldsaneringsinstitutet som sådant är inte något nytt fenomen i svensk rätt. Lagen om skuldsanering för företagare var emellertid den första i sitt slag när den infördes 2016. I allmänhet är det en fördel om det är möjligt att genomföra EU-direktiv i författningar som redan innehåller bestämmelser på det aktuella området. Tillämparna kan då lättare få en överblick över relevanta delar av rättsordningen. Det som kan tala emot en sådan lösning är t.ex. om ändringarna är så omfattande att de är svåra att genomföra inom ramen för lagens befintliga struktur. Så är emellertid inte fallet här. Beträffande direktivets regler om skuldavskrivning framstår lagen om skuldsanering för företagare som den naturliga placeringen för de lagändringar som kan krävas för att Sverige ska leva upp till direktivets krav.

Direktivets reglering utgör en minimiharmonisering. Medlemsstaterna är alltså inte förhindrade att gå längre än vad som krävs för att leva upp till direktivet. Till bilden hör att Sverige sedan tidigare redan har regler för skuldsanering specifikt för företagare. Sverige får alltså sägas vara ett föregångsland på området. Lagen om skuldsanering för företagare har samtidigt endast varit ikraft ett fåtal år. Med hänsyn till detta och då skuldsaneringsinstitutet som sådant utgör en väl etablerad ordning för ekonomisk rehabilitering gör regeringen bedömningen att det inte finns skäl att nu gå längre än vad som krävs för att leva upp till direktivet.

Direktivets regler om skuldavskrivning innehåller definitioner av entreprenör, fullständig skuldavskrivning och betalningsplan.

Med entreprenör avses en fysisk person som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke (artikel 2.1.9). Innebörden av detta begrepp utvecklas närmare i avsnitt 13.2. Som framgår där gör regeringen bedömningen att direktivets definition av entreprenör ryms inom begreppet företagare, som är det begrepp som används och definieras i lagen om skuldsanering för företagare. En definition som omfattar direktivets begrepp entreprenör finns alltså redan.

Fullständig skuldavskrivning innebär enligt direktivet att verkställbarheten mot entreprenören angående dennes avskrivningsbara skulder upphör eller att utestående avskrivningsbara skulder som sådana upphävs,

som en del av ett förfarande som kan omfatta realisering av tillgångar eller en betalningsplan eller bådadera (artikel 2.1.10). Att en F-skuldsanering innebär en fullständig skuldavskrivning framgår redan av lagen. Något behov av att införa en särskild definition av detta uttryck finns därför inte.

Med betalningsplan avses en plan som anger specifika betalningsbelopp och betalningsdatum för en insolvent entreprenörs betalningar till borgenärer eller en periodisk överföring till borgenärer av en viss del av entreprenörens disponibla inkomst under skuldavskrivningsperioden (artikel 2.1.11). Enligt regeringens uppfattning får detta begrepp, som redan i dag förekommer i lagen om skuldsanering för företagare, anses vara självförklarande. Något behov av att införa en särskild definition för betalningsplan finns alltså inte.

5 Verktyg för tidig varning

5.1 Direktivets regler om verktyg för tidig varning

Ju tidigare en gäldenär kan upptäcka sina ekonomiska svårigheter och vidta lämpliga åtgärder desto större är sannolikheten för att en förestående insolvens kan undvikas eller, om det är fråga om en verksamhet vars livskraft är permanent skadad, desto mer ordnat och effektivt kan avvecklingen av verksamheten ske (skäl 22). Direktivet föreskriver därför att medlemsstaterna ska se till att gäldenärer har tillgång till ett eller flera tydliga och transparenta verktyg för tidig varning (*early warning* på engelska) som kan upptäcka omständigheter som kan medföra en sannolikhet för insolvens och som kan signalera till dem att det finns ett behov av att agera utan dröjsmål (artikel 3.1). Vidare anges i direktivet (artikel 3.2) att verktyg för tidig varning kan inbegripa:

- varningsmekanismer när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar,
- rådgivningstjänster som tillhandahålls av offentliga eller privata organisationer, och
- incitament för tredje parter som har relevant information om gäldenären, såsom redovisningskonsulter och skatte- och socialförsäkringsmyndigheter, att göra gäldenären uppmärksam på en negativ utveckling.

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att gäldenärer och arbetstagarrepresentanter har tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning samt till förfaranden och åtgärder rörande rekonstruktion och skuldavskrivning (artikel 3.3). Medlemsstaterna ska också säkerställa att information om tillgång till verktyg för tidig varning är offentligt tillgänglig via internet och att, särskilt för mikroföretag samt små och medelstora företag, denna information är lättillgänglig och att den presenteras på ett användarvänligt sätt (artikel 3.4). Medlemsstaterna får vidare ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation (artikel 3.5).

5.2 Det finns flera verktyg för tidig varning i Sverige

Regeringens bedömning: Sverige lever upp till direktivets bestämmelser om verktyg för tidig varning. Den möjlighet som direktivet ger medlemsstaterna att ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation bör inte utnyttjas.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De allra flesta av remissinstanserna, bl.a. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Sveriges advokatsamfund*, instämmer i utredningens respektive promemorians bedömning eller invänder inte mot den. *Konsumentverket* anför att det finns kommuner vars budget- och skuldrådgivning endast har resurser avsatta för att hjälpa till med framför allt en ansökan om skuldsanering och att många av de som söker hjälp gör det först när de redan har långtgående skuldproblem. Konsumentverket anser att ett skuldregister skulle kunna vara ett sätt att i ett tidigare skede förhindra överskuldsättning. Även *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* betonar att en svaghet i det svenska systemet är att mycket lämnas över till kommunal budget- och skuldrådgivning och anför att vissa kommuner inte erbjuder en fullgod budget- och skuldrådgivning. *Företagarna* delar inte promemorians bedömning att Sverige lever upp till direktivets krav om verktyg för tidig varning såvitt gäller skuldsanering.

Skälen för regeringens bedömning

Medlemsstaterna ska tillhandahålla verktyg för tidig varning

Insolvensdirektivet ställer som krav att medlemsstaterna ska tillhandahålla olika mekanismer för att uppmuntra gäldenärer som börjar erfar ekonomiska svårigheter att vidta åtgärder på ett tidigt stadium eller, som det uttrycks i direktivet, se till att gäldenärer har tillgång till ett eller flera verktyg för tidig varning (artikel 3.1). Bestämmelserna om verktyg för tidig varning är placerade i direktivets avdelning för allmänna bestämmelser (avdelning I) och är därmed inte formellt begränsade till något visst insolvensförfarande. Det framgår dock tydligt av skälen att bestämmelsen framför allt tar sikte på reglerna om rekonstruktion (skäl 17 och 22). Det är alltså mot denna bakgrund som direktivets bestämmelser om verktyg för tidig varning främst bör läsas. Syftet med ett system med tidig varning är just att fånga upp företag som i och för sig har en i grunden god affärsidé, men som av en eller annan anledning hamnat i en situation som företagen har svårt att ta sig ur på egen hand. Genom att fånga upp dessa företag tidigt, helst innan företagen fått likviditetsproblem, kan det finnas bättre förutsättningar att rädda företaget. Men även för företag som saknar livskraft har ett system med tidig varning stora fördelar, eftersom företaget då kan få hjälp att avveckla sin verksamhet på ett kontrollerat sätt.

Det finns verktyg för tidig varning i Sverige

Det kan inledningsvis konstateras att det i allmänhet finns ett antal aktörer som kommer att reagera om ett företag inte sköter sina betalningar eller om företagets ekonomi kraftigt försämras. Företagets kunder avvaktar sällan med att reagera på uteblivna leveranser och företagets leverantörer är vanligtvis snabba med att påtala eventuella sena eller uteblivna betalningar alternativt att sälja sina fordringar till ett inkassobolag, som i sin tur tar kontakt med det företag som inte betalar. Därutöver kommer företagets revisorer eller redovisningskonsulter normalt uppmärksamma gäldenären på att verksamhetens ekonomi är på väg att försämras.

Regeringen kan vidare konstatera att Skatteverket arbetar aktivt med att tidigt identifiera gäldenärer som inte kan eller inte vill betala och informerar dessa om när och hur de ska betala, samt vad som händer om betalning inte sker. Utredningen redogör närmare för Skatteverkets förebyggande arbete i detta avseende. Utredningen framhåller bl.a. att verket informerar företagare om konsekvenserna av att myndigheten har fattat eller kommer att fatta ett beslut om t.ex. höjning av skatt och att Skatteverket arbetar för att tidigt identifiera och kontakta gäldenärer som har förfallna skatte- och avgiftsskulder. Enligt utredningen tittar myndigheten särskilt på de företag som har störst risk att inte kunna betala inom en viss tid. Dessa företag väljs ut för manuell hantering i syfte att åstadkomma betalning eller förhindra skulduppbyggnad. I arbetet ingår att ta kontakt med företaget när det är möjligt.

Även kreditupplysningsföretagens verksamhet med registrering av betalningsanmärkningar kan ses som en form av verktyg för tidig varning (jfr artikel 3.2 a). Av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning framgår att Kronofogdemyndigheten har en skyldighet att delge en ansökan om betalningsföreläggande (29 §). Eftersom en betalningsanmärkning för företag, med undantag för enskilda näringsidkare, får registreras av kreditupplysningsföretagen redan vid ansökan om betalningsföreläggande innebär detta i praktiken att företaget normalt får del av information som kommer att leda till en betalningsanmärkning.

Vidare finns det ett flertal lagregler med en tydlig handlingsdirigerande verkan som tvingar företagsledningen att både hålla sig informerad om företagets ekonomiska situation och överväga åtgärder när företaget går dåligt. Det handlar t.ex. om aktiebolagslagens (2005:551) regler om medansvar, enligt vilka styrelsen i ett aktiebolag har en skyldighet att vidta vissa åtgärder när det finns skäl att anta att det egna kapitalet understiger halva det registrerade aktiekapitalet. Om styrelsen underlåter detta kan styrelseledamöterna enligt nämnda lag bli skyldiga att svara solidariskt med bolaget för de förpliktelser som uppkommer under den tid som underlåtenheten består (25 kap. 18 § första stycket). En liknande handlingsdirigerande verkan har reglerna om skatterättsligt företrädaransvar i skatteförfarandelagen (2011:1244), enligt vilka en företrädare för en juridisk person som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala skatt eller avgift, är skyldig att betala skatten eller avgiften tillsammans med den juridiska personen (59 kap. 13 §). Även dessa regler bör enligt regeringens bedömning beaktas vid bedömningen av om det finns verktyg för tidig varning i svensk rätt. Till detta kommer också att det finns regionala initiativ där det erbjuds kostnadsfri rådgivning till krisande

företag. Utredningen redovisar att det hösten 2019 fanns tre företagsjourer i landet som erbjöd rådgivning till företag med ekonomiska problem. Till följd av de ekonomiska effekterna av den ännu pågående pandemin etablerades 2020 nya företagsjourer i stora delar av landet och en av de ursprungliga företagsjourerna växlade tillfälligt upp sin verksamhet till en nationell företagsakut.

Att företagen känner till vilken hjälp som finns att få är förstås viktigt och en förutsättning för att de ska kunna använda sig av tillgängliga verktyg för tidig varning. Redan i dag lämnas information via de berörda myndigheterna, t.ex. på Skatteverkets och Kronofogdemyndighetens webbplatser. Sveriges Domstolar informerar också utförligt på sin webbplats om vad ett beslut om företagsrekonstruktion innebär, vilka krav som ställs för att tingsrätten ska besluta om företagsrekonstruktion och hur lång tid det tar. Där finns också information om avgifter och riktad information till företagets borgenärer, liksom information om lönegaranti. Information finns också på myndighetsportalen verksamt.se, där bl.a. Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket har samlat information och e-tjänster till de som ska starta eller som driver företag. Även företagsjourerna informerar om sin verksamhet på internet.

Regeringen kan vidare konstatera att det i Sverige även existerar flera mekanismer för att upptäcka och komma till rätta med överskuldssättning hos fysiska personer. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) är varje kommun skyldig att erbjuda budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer (5 kap. 12 § första stycket). Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för (5 kap. 12 § andra stycket). Konsumentverket tillhandahåller också, genom upplysningstjänsten Hallå konsument, information till allmänheten om budget- och skuldfrågor och vilken hjälp som finns att få för den som är skuldsatt. Upplysningstjänsten finns tillgänglig bl.a. via internet. Av lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare framgår vidare att Kronofogdemyndigheten ska lämna upplysningar om F-skuldsanering till svårt skuldsatta företagare och närstående till företagare som är eller har varit föremål för verkställighet enligt utsökningsbalken (3 §). En motsvarande bestämmelse finns i skuldsaneringslagen (2016:675). Information om innebörden av såväl företagsrekonstruktion som skuldsanering finns vidare allmänt tillgänglig på internet, bl.a. på berörda myndigheters webbplatser.

Konsumentverket och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* framhåller i detta sammanhang vikten av en fullgod budget- och skuldrådgivning. Även *Företagarna* lyfter frågan om befintliga kommun- och myndighetsfunktioner är ägnade att fånga upp en ökande skuldsättning på ett tidigt stadium. Konsumentverket anför att ett skuldregister skulle kunna vara ett sätt att i ett tidigare skede förhindra överskuldssättning. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att granska marknaden för konsumentkrediter och föreslå åtgärder som motverkar riskfylld kreditgivning och överskuldssättning (dir. 2021:108). I uppdraget ingår att särskilt överväga hur ett skuldregister kan utformas och bedöma vilka åtgärder som skulle kunna vara lämpliga för att ge redan överskuldssatta konsumenter bättre förutsättningar att betala tillbaka sina skulder. Det pågår alltså redan arbete med att överväga ytterligare åtgärder för att förhindra överskuldssättning bland konsumenter.

Sverige lever upp till direktivets bestämmelser om tillgång till verktyg för tidig varning

Regeringen kan sammanfattningsvis konstatera att det finns ett flertal verktyg för tidig varning i svensk rätt som bedöms tillräckliga för att förmå företag att tidigt vidta åtgärder för att undvika att hamna på obestånd (artikel 3.1 och 3.2). Det finns också ett antal regionala initiativ där det erbjuds kostnadsfri rådgivning till företag i ekonomiska svårigheter. Dessa företagsjourer fyller en viktig funktion genom att hjälpa företag, inte minst mindre sådana, som står inför ekonomiska svårigheter. Några särskilda lagstiftningsåtgärder för att det arbetet ska kunna bedrivas även fortsättningsvis krävs inte.

Regeringen kan vidare konstatera att det finns flera mekanismer för att fånga upp varningssignaler för att fysiska personer hamnar i överskuld-sättning. Som nämns ovan finns det också handlingsdirigerande regler i bl.a. aktiebolagslagen och skatteförfarandelagen som ger företagets företrädare incitament att hålla sig informerade om företagets ekonomiska situation, eller stå risken att bli personligt betalningsansvarig. Information till företag och enskilda om vilken hjälp som finns att tillgå är också allmänt tillgänglig (artikel 3.3 och 3.4). Sådan information finns bl.a. på de berörda myndigheternas webbplatser.

Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att Sverige däri-genom uppfyller de krav som direktivet ställer i fråga om verktyg för tidig varning. Det finns inte skäl att utnyttja den möjlighet som direktivet ger medlemsstaterna att ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation (artikel 3.5). Det är dock självklart att företagsrekonstruktioner bör bygga på en dialog med berörda intressenter och att arbetstagarrepresentanter bör involveras på lämpligt sätt i enlighet med det arbetsrättsliga regelverket.

6 Förutsättningar för att inleda företagsrekonstruktion

6.1 Lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Rekonstruktionsförfarandet ska även i fortsättningen vara tillgängligt för näringsidkare som är fysiska eller juridiska personer.

Gäldenärer som ägnar sig åt viss finansiell verksamhet ska undantas från möjligheten att beviljas företagsrekonstruktion enligt den nya lagen. Detsamma ska gälla för verksamheter där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Rekonstruktionsförfarandet ska vara tillgängligt för näringsidkare som är fysiska eller juridiska personer

Av insolvensdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett förfarande för att rekonstruera sin verksamhet. Förfarandet ska finnas tillgängligt när det råder sannolikhet för insolvens. Syftet med förfarandet är att göra det möjligt att bevara arbetstillfällena och upprätthålla företagets verksamhet, genom att i ett tidigt skede möjliggöra för gäldenären att ta itu med sina ekonomiska svårigheter (artikel 4.1 och skäl 24). Fysiska personer som inte är entreprenörer omfattas inte av direktivet (artikel 1.2 h). Medlemsstaterna har dessutom rätt att begränsa tillgången till rekonstruktionsförfarandet till endast juridiska personer (artikel 1.4).

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller för både juridiska och fysiska personer. Lagens tillämpningsområde begränsas dock av ett krav på att gäldenären bedriver näringsverksamhet. Begreppet näringsidkare definieras inte i lagen. I förarbetena anges att begreppet är vidsträckt och täcker såväl juridiska som fysiska personer som bedriver näring (prop. 1995/96:5 s. 63). När lagen infördes övervägdes det att begränsa förfarandet till enbart en viss krets av näringsidkare. Regeringen ansåg dock att så inte borde ske och pekade bl.a. på att behovet av rekonstruktion kan vara väl så stort hos ett mindre företag som hos ett större och ansåg det angeläget att inte utesluta någon kategori näringsidkare från möjligheten till företagsrekonstruktion (prop. 1995/96:5 s. 64).

Fysiska personer som inte är entreprenörer är uttryckligen undantagna från direktivets tillämpningsområde. Det svenska undantaget för fysiska personer som inte är näringsidkare är därför tillåtet och bör gälla även enligt den nya lagen. Något motsvarande undantag för juridiska personer som inte är näringsidkare finns inte i direktivet. Syftet med direktivet är emellertid att fånga upp företag som bedriver näringsverksamhet. Det återspeglas genomgående i direktivet, t.ex. genom att det krävs att medlemsstaterna vidtar särskilda åtgärder för att skydda arbetstagare under en rekonstruktion. Regeringen gör därför bedömningen att den svenska begränsningen till näringsidkande juridiska personer är tillåten och att samma avgränsning bör gälla även i den nya lagen.

Avgörande för om företagsrekonstruktion ska beviljas bör inte vara om gäldenären är en fysisk eller en juridisk person. I stället bör behovet av att rekonstruera verksamheten sättas i främsta rummet, ett behov som kan vara väl så stort även hos enskilda näringsidkare. Regeringen gör därför bedömningen att Sverige inte bör utnyttja direktivets möjlighet att begränsa tillämpningen av rekonstruktionsförfarandet till enbart juridiska personer.

Gäldenärer som ägnar sig åt viss finansiell verksamhet ska undantas från rekonstruktionsförfarandet

Direktivets regler om rekonstruktion är tillämpliga på gäldenärer som befinner sig i ekonomiska svårigheter när det råder sannolikhet för insolvens (artikel 1.1). Från direktivets tillämpningsområde undantas följande gäldenärer (artikel 1.2):

- försäkringsföretag eller återförsäkringsföretag,

- kreditinstitut,
- värdepappersföretag eller företag för kollektiva investeringar,
- centrala motparter,
- värdepapperscentraler,
- vissa finansinstitut och enheter,

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller för näringsidkare som har betalningssvårigheter. Från tillämpningsområdet är emellertid vissa näringsidkare undantagna (1 kap. 3 § första stycket). Det handlar bl.a. om bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag och värdepapperscentraler. Att dessa företag undantagits från lagens tillämpningsområde motiveras bl.a. av att det krävs tillstånd för att bedriva dessa typer av verksamheter och att bolag som bedriver sådan verksamhet står under tillsyn (prop. 1995/96:5 s. 65). Som anges ovan framgår det av direktivet att reglerna om företagsrekonstruktion inte gäller för nämnda företag (artikel 1.2 a, b och e). Regeringen gör därför bedömningen att det svenska undantaget för bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och kreditmarknadsföretag är tillåtet och att det bör gälla även enligt den nya lagen. Undantaget bör dock formuleras på så sätt att det gäller för kreditinstitut eftersom banker och kreditmarknadsföretag utgör kreditinstitut enligt definitionen i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (1 kap. 5 § första stycket 10). Även undantaget för försäkringsföretag och värdepapperscentraler bedöms tillåtet och bör behållas i den nya lagen.

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller heller inte för finansiella institut och holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution (1 kap. 3 § tredje stycket). Lagen om resolution innehåller bestämmelser om ett särskilt förfarande under statlig kontroll för rekonstruktion eller avveckling (resolution) av finansiell verksamhet som bedrivs av bl.a. kreditinstitut, värdepappersbolag och finansiella holdingföretag. När lagen om resolution infördes ansågs det olämpligt att företagsrekonstruktion och resolution skulle kunna pågå samtidigt (prop. 2015/16:5 s. 621). Lagen tar sikte på systemviktiga institut. Vilka företag som omfattas av lagen framgår av en förteckning som Finansinspektionen för (21 § förordningen [2015:1034] om resolution).

Direktivet (se artikel 1.2 f) gäller inte för vissa finansinstitut och enheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (krishanteringsdirektivet). Lagen om resolution är tillämplig på kreditinstitut och värdepappersbolag, vissa i Sverige hemmahörande finansiella institut och olika typer av holdingbolag samt EES-filialer som är etablerade i Sverige (1 kap. 1 §). Med kreditinstitut avses banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Definitionen av värdepappersbolag överensstämmer i huvudsak med den definition som finns i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. När det gäller övriga finansiella institut och holdingbolag träffar lagen om resolution, i likhet med krishanteringsdirektivet, samma typer av företag som Europaparlamentets och

rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen). Regeringen bedömer därför att det svenska undantaget är tillåtet och att ett motsvarande undantag bör gälla i den nya lagen.

Även tjänstepensionsföretag, värdepappersbolag och vissa clearingorganisationer ska undantas från rekonstruktionsförfarandet

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller inte för tjänstepensionsföretag, värdepappersbolag och clearingorganisationer (1 kap. 3 § första stycket).

Tjänstepensionsföretag nämns inte uttryckligen bland de företag som är undantagna från direktivets tillämpningsområde. Direktivet tillåter emellertid att medlemsstaterna undantar även vissa andra finansiella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster än de som uttryckligen anges, under förutsättning att dessa är föremål för särskilda regler där tillsynsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa (artikel 1.3).

Tjänstepensionsföretag tillhandahåller finansiella tjänster (se skäl 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut). Tjänstepensionsverksamhet får endast drivas efter tillstånd och verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen (se 2 kap. 1 § och 14 kap. 3 § lagen [2019:742] om tjänstepensionsföretag). I allt väsentligt har Finansinspektionen samma befogenheter att ingripa mot ett tjänstepensionsföretag som mot ett försäkringsföretag. I förarbetena till lagen om tjänstepensionsföretag framhöll regeringen att båda institutstyperna driver försäkringsrörelse och att det inte finns anledning att anta att Finansinspektionens behov av en bred uppsättning ingripandeåtgärder skulle vara mindre när det gäller tjänstepensionsföretagen (prop. 2018/19:158 s. 507). Möjligheten som Finansinspektionen har att ingripa mot tjänstepensionsföretag får anses jämförbar med möjligheterna att ingripa mot ett försäkringsföretag. Regeringen anser därför att det svenska undantaget för tjänstepensionsföretag är tillåtet och bör behållas.

Direktivet (artikel 1.2 c) innehåller vidare ett undantag för värdepappersföretag eller företag för kollektiva investeringar enligt definitionerna i tillsynsförordningen. Direktivet (artikel 1.2 d) ska heller inte tillämpas på centrala motparter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister. Nämnda undantag i direktivet motsvarar i huvudsak det svenska undantagen för värdepappersbolag och clearingorganisationer. Som nämns ovan tillåter direktivet att medlemsstaterna undantar även vissa andra finansiella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster än de som uttryckligen anges. Regeringen bedömer därför att det svenska undantaget i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion i sin helhet är tillåtet och att dessa näringsidkare även framöver bör vara undantagna från den nya lagens tillämpningsområde.

Undantaget för verksamheter där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande ska behållas

Bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller inte för gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande (1 kap. 3 § andra stycket). Undantaget har gällt sedan lagen infördes och saknade motsvarighet i den numera upphävda ackordslagen (1970:847). Undantaget omfattar även församlingar och kyrkliga samfälligheter. Till dessa återkommer regeringen nedan.

Verksamhet som bedrivs i de angivna organens egen regi omfattas alltså inte av den nuvarande lagen. Inte heller omfattas sådan verksamhet där dessa organ har ett bestämmande inflytande. Med detta avses att det allmänna på visst sätt genom ägande eller avtal har tillförsäkrats den avgörande kontrollen i en från det allmänna fristående juridisk person (prop. 1995/96:5 s. 17 f.).

Direktivet ska inte tillämpas på offentliga organ enligt nationell rätt (artikel 1.2 g). I skälen till direktivet används begreppet offentlighetsligt organ synonymt med offentligt organ (skäl 20). Att staten, kommuner, regioner och kommunalförbund omfattas av begreppet offentliga organ råder det inte någon tvekan om. Även privaträttsliga subjekt där staten eller kommunen har ett bestämmande inflytande kan emellertid omfattas av begreppet offentligt organ enligt svensk rätt (jfr 1 kap. 18 § lagen [2016:1145] om offentlig upphandling och rättsfallet HFD 2016 ref. 67). Det svenska undantaget står alltså i överensstämmelse med direktivets bestämmelser. Regeringen anser därför att det inte är nödvändigt med några ändringar i denna del och att det nuvarande undantaget ska behållas i den nya lagen.

Församlingar och kyrkliga samfälligheter ska till skillnad från i dag kunna beviljas företagsrekonstruktion

Bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller inte för gäldenärer i vars verksamhet en församling eller en kyrklig samfällighet har ett bestämmande inflytande (1 kap. 3 § andra stycket). Skälen för undantaget utvecklas inte närmare i förarbetena, annat än genom anmärkningen att en i offentlighetslag reglerad verksamhet knappast torde låta sig rekonstrueras i sak (prop. 1995/96:5 s. 65 f.). Förarbetena ger dock intrycket av att begreppen församling och kyrklig samfällighet avser Svenska kyrkans verksamheter och inte församlingar eller kyrkliga samfälligheter i någon vidare bemärkelse. Den främsta anledningen till att församlingar och kyrkliga samfälligheter undantogs från lagens tillämpningsområde förefaller nämligen vara att Svenska kyrkan vid tiden var en del av staten och därför var att betrakta som motsvarande rättssubjekt till staten (prop. 1995/96:5 s. 66).

Med hänsyn till att Svenska kyrkan numera är skild från staten saknas det bärande skäl för varför Svenska kyrkan och dess församlingar ska behandlas annorlunda än andra trossamfund. Det förhållandet att Svenska kyrkans verksamhet har fått en offentlighetslag reglering i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan utesluter enligt regeringens uppfattning inte heller i sig att verksamheten inte skulle kunna rekonstrueras (jfr prop. 1995/96:5 s. 65). I den juridiska litteraturen har undantaget också ansetts

märkligt (se bl.a. Hellners m.fl., Lagen om företagsrekonstruktion, 2 uppl., kommentaren till 1 kap. 3 §).

Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att det nuvarande undantaget för församlingar och kyrkliga samfälligheter inte bör föras över till den nya lagen. Givetvis måste övriga förutsättningar i lagen vara uppfyllda för att en församling eller en kyrklig samfällighet ska beviljas företagsrekonstruktion. Det innefattar bl.a. kravet på att gäldenären är näringsidkare. Att t.ex. Svenska kyrkans församlingar får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgifter framgår av kyrkoordningen (2 kap. 2 §). I praktiken bör det dock ytterst sällan bli aktuellt att rekonstruera en församling eller en kyrklig samfällighet.

6.2 Förfarandet ska omfatta alla typer av fordringar

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några undantag för vissa typer av fordringar i den nya lagen.

Det svenska systemet för att trygga intjänade tjänstepensionsrätter utgör ett tillräckligt skydd för att sådana rättigheter inte påverkas av rekonstruktionsförfarandet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte i frågan. *Tjänstemännens Centralorganisation* efterfrågar en fördjupad analys av innebörden av direktivets regler om förvärvade tjänstepensionsrätter. *Sveriges advokatsamfund* delar utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Möjligheten att undanta vissa fordringar från rekonstruktionsförfarandet bör inte utnyttjas

Insolvensdirektivet ger medlemsstaterna rätt att undanta vissa fordringar från rekonstruktionsförfarandet eller bestämma att dessa fordringar inte ska beröras av förfarandet (artikel 1.5). De fordringar det handlar om är följande:

- Befintliga och framtida fordringar från nuvarande eller tidigare arbetstagare.
- Underhållskrav som har sin grund i familjeförhållanden, släktskap, äktenskap eller svågerskap.
- Fordringar som har sin grund i gäldenärens utomobligatoriska ansvar.

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion undantar inte generellt några typer av fordringar från förfarandet. Det krävs därför inte några ändringar av i förhållande till gällande regler för att tillgodose direktivets krav i denna del. Det finns emellertid bestämmelser i lagen som innebär att vissa fordringar påverkas i mindre utsträckning av rekonstruktionsförfarandet än andra fordringar (se t.ex. 2 kap. 17 § om undantag från verkställighetsförbudet för fordringar på underhållsbidrag). Regeringen kan vidare konstatera att fordringar på familjerättsligt underhåll är generellt undantagna från skuldsanering enligt såväl lagen (2016:675) om skuldsanering som lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare (31 §

respektive 33 §). Detta har bl.a. motiverats av att reglerna om underhåll är utformade med inslag av socialrättslig art (prop. 1993/94:123 s. 123 f.). Detta skulle kunna tala för att fordringar på familjerättsligt underhåll bör undantas även från en företagsrekonstruktion. Samtidigt lär det i praktiken inte förekomma att frågan om nedskrivning av en underhållsfordran aktualiseras inom ramen för en företagsrekonstruktion. Skulle frågan uppkomma finns det dessutom möjlighet för rätten att efter invändning av en berörd part vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen. Att gäldenären väljer att inkludera underhållsfordringar i en skulduppställning bör som utgångspunkt utgöra hinder mot fastställelse enligt den s.k. generalklausulen (se avsnitt 8.7.1). Regeringen anser därför sammanfattningsvis att det inte finns något behov av att utnyttja direktivets möjligheter till att undanta vissa fordringar från rekonstruktionsförfarandet.

Förvärvade tjänstepensionsrätter är tillräckligt skyddade

Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsrätter som förvärvats före rekonstruktionen inte påverkas av rekonstruktionsförfarandet (artikel 1.6 och skäl 20). Vad som avses med förvärvade tjänstepensionsrätter utvecklas inte närmare i direktivet. En definition av förvärvade pensionsrättigheter finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/50/EU av den 16 april 2014 om minimikrav för ökad rörlighet mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter (artikel 3 f). Direktivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (2018:131) om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. I den lagen definieras förvärvade pensionsrättigheter som alla ackumulerade pensionsrättigheter som en arbetstagare har rätt till när villkoren för intjänande har uppfyllts (5 § första stycket 4).

Tjänstepension omfattar sådana pensionsförmåner som följer av ett anställningsförhållande och som grundas på en utfästelse om pension till den anställde. Tjänstepensionen kan ha sin grund i ett kollektivavtal eller i ett individuellt avtal som ingåtts direkt mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. För att skydda arbetstagarens rätt till pension kan arbetsgivaren säkerställa eller trygga utfästelsen om framtida pension. Ett ofta förekommande sätt är att arbetsgivaren tecknar en pensionsförsäkring till förmån för den anställde och betalar premier till ett försäkringsbolag. Om trygghandlet sker genom en sådan tjänstepensionsförsäkring övertar försäkringsgivaren utbetalningsansvaret. Det är även möjligt för arbetsgivaren att själv sköta utbetalningen till sina tidigare anställda. Pensionsutfästelsen kan då tryggas på de sätt som anges i lagen (1967:531) om trygghandlet av pensionsutfästelse m.m. Av förmånsrättslagen (1970:979) och lönegarantilagen (1992:497) följer vidare att s.k. direkt pension, där löpande pensionsbetalningar utbetalas direkt till gäldenären, omfattas av förmånsrätt respektive rätten till lönegaranti (12 § femte stycket förmånsrättslagen och 7 § lönegarantilagen). Vid direkt pension säkerställs den framtida pensionsutbetalningen genom en företagsägd tillgång, t.ex. en kapitalförsäkring som tecknas på den anställdes liv och pantsätts till förmån för den anställde.

Som framhålls av *Tjänstemännens Centralorganisation* är tjänstepensionsrättigheter av stor betydelse för de enskilda arbetstagarna. Det är

därför angeläget att sådana rättigheter ges vederbörligt skydd i händelse av att en företagsrekonstruktion inleds. Som framgår ovan finns det redan flera verktyg i Sverige för att säkra arbetstagares rätt till tjänstepension. De flesta kollektivavtal innehåller också bestämmelser om att arbetsgivaren är skyldig att teckna tjänstepensionsavtal och betala in premier för sina anställdas räkning. Den arbetsgivare som i strid med kollektivavtalet inte tecknar tjänstepensionsavtal kan bli skyldig att betala skadestånd. Utredningen framhåller vidare att det krävs att pensionsutfästelsen är tryggad på visst sätt för att arbetsgivaren ska få göra avdrag för kostnaderna för de anställdas pensioner. Det finns alltså starka incitament för arbetsgivaren att trygga tjänstepensionerna. De flesta kollektivavtalade tjänstepensioner innehåller också en s.k. kollektivavtalsgaranti, genom vilken pensionsinstitutet tar över arbetstagarens fordran på pensionspremieinbetalningar. Arbetstagaren är därigenom garanterad sin pension även om arbetsgivaren skulle missköta betalningarna.

Utredningen berör den situationen att en arbetsgivare inte betalat pensionspremierna och det inte finns någon kollektivavtalsgaranti. I ett sådant fall kan arbetstagaren vara berättigad till ersättning ur lönegarantin med ett belopp motsvarande premien. Lönegarantin omfattar fordringar som belöper på tiden före rekonstruktionsbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får, som utgångspunkt, inte ha intjänats eller förfallit till betalning tidigare än tre månader innan ansökan kom in till tingsrätten (12 § första stycket förmånsrättslagen). Enligt utredningen skulle det innebära att om arbetsgivaren är i dröjsmål med betalningen längre än så kommer dessa fordringar inte att omfattas av förmånsrätten eller lönegarantin, utan i stället kunna ingå i en eventuell skulduppställning som en oprioriterad fordran. En sådan situation får emellertid antas vara mycket ovanlig och de svenska reglerna får anses ge ett sammantaget starkt skydd för förvärvade tjänstepensionsrättigheter. Det bör också framhållas att tremånadersfristen bl.a. syftar till att uppmuntra att företagsrekonstruktion inleds så tidigt som möjligt. Möjligheten att säkra tjänstepensionsrätter står dessutom öppen för alla företag. Regeringen anser därför, i likhet med de flesta remissinstanser, att det svenska systemet för att trygga intjänade tjänstepensionsrätter utgör ett tillräckligt skydd för att dessa inte påverkas av rekonstruktionsförfarandet.

6.3 Grundläggande villkor för att bevilja företagsrekonstruktion

6.3.1 Omfattningen av gäldenärens ekonomiska problem

Regeringens förslag: Företagsrekonstruktion ska kunna beviljas gäldenärer som har ekonomiska svårigheter. Närmare bestämt ska det krävas att det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige*, *Sveriges advokatsamfund* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Institutet för företagsrekonstruktion* lyfter frågan om utredningens definition av begreppet ekonomiska svårigheter medför att en företagsrekonstruktion kan inledas tillräckligt tidigt. *Stiftelsen Ackordscentralen* delar utredningens uppfattning att förslaget kommer medföra att företag kan bli föremål för företagsrekonstruktion i ett tidigare skede än i dag. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* lyfter frågan om det bör ske en samordning mellan det kvalificerade insolvensrekvisitet i skuldsaneringslagen och begreppet ekonomiska svårigheter som föreslås användas i den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Skälen för regeringens förslag

Rekonstruktionsförfarandet ska enligt direktivet vara tillgängligt vid sannolikhet för insolvens

Insolvensdirektivet syftar till att säkerställa att livskraftiga företag och entreprenörer i ekonomiska svårigheter har tillgång till effektiva nationella ramverk för förebyggande rekonstruktion som ger dem möjlighet att fortsätta att driva sin verksamhet. Rekonstruktionsförfarandet ska vara tillgängligt för gäldenärer i ekonomiska svårigheter när det råder sannolikhet för insolvens (artikel 1.1 a och artikel 4.1).

Enligt skälen till direktivet är medlemsstaterna oförhindrade att utvidga tillämpningsområdet till att även omfatta gäldenärer som står inför icke-ekonomiska svårigheter, under förutsättning att dessa svårigheter ger upphov till ett allvarligt och verkligt hot mot en gäldenärs faktiska eller framtida möjligheter att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

Syftet med direktivet är inte att harmonisera regler om villkoren för att inleda företagsrekonstruktion eller att införa en unionsrättsligt gemensam definition av insolvensbegreppet. I direktivet anges i stället att begreppen insolvens och sannolikhet för insolvens ska förstås i enlighet med definitionen i medlemsstaternas nationella rätt (artikel 2.2 a och b). I skälen till direktivet anges vidare att rekonstruktionsförfarandet bör finnas tillgängligt innan en gäldenär blir insolvent enligt nationell rätt, dvs. innan gäldenären uppfyller villkoren enligt nationell rätt för att bli föremål för kollektiva insolvensförfaranden som normalt innebär att gäldenären helt berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses (skäl 24). Med andra ord ska den lägsta tröskeln för tillgång till rekonstruktionsförfarandet vara lägre än den nationella konkursgrunden.

Den svenska inledandegrunden motsvarar i huvudsak kravet på sannolikhet för insolvens ...

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller för gäldenärer som har betalningssvårigheter (1 kap. 1 §). Enligt lagen gäller vidare som krav för att företagsrekonstruktion ska inledas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort (2 kap.

6 §). Inledandegrunden enligt lagen om företagsrekonstruktion bygger alltså på ett krav om illikviditet eller risk för illikviditet.

Den svenska konkursgrunden är enligt konkurslagen (1987:672) obestånd eller, med andra ord, insolvens (1 kap. 2 § första stycket). Med insolvens avses enligt konkurslagen att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig (1 kap. 2 § andra stycket).

Insolvensbegreppet är långsiktigt till sin karaktär. Det innebär att det i regel ska göras en prognos av gäldenärens ekonomiska situation. Om gäldenären endast tillfälligt är ur stånd att betala sina skulder, t.ex. eftersom gäldenären inom kort kommer att få ett tillskott av likvida medel, är gäldenären inte insolvent. Insolvensbegreppet skiljer sig därigenom från begreppet illikviditet eftersom rätten, när den prövar frågan om illikviditet, inte ska göra någon framtidsprognos. I stället handlar det om att vid en viss given tidpunkt ta ställning till om gäldenären kan eller inte kan betala de skulder som är förfallna vid den tidpunkten (se Hellners m.fl., Lagen om företagsrekonstruktion, 2 uppl., kommentaren till 2 kap. 6 §).

Av detta följer att en gäldenär kan vara illikvid men ändå solvent. Det innebär att kravet enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion om illikviditet eller risk för illikviditet normalt är lägre än konkurslagens krav på insolvens. Detta ligger i linje med syftet med såväl den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion som direktivet, vilket är att främja en rekonstruktion av företag i kris innan de hamnat på obestånd och därmed är konkursmässiga. Regeringen anser därför att den svenska inledandegrunden i huvudsak svarar mot direktivets krav på sannolikhet för insolvens.

... men bör förtydligas så att rekonstruktionsförfarandet är tillgängligt också vid risk för insolvens

Även om regeringen gör bedömningen att inledandegrunden i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion i huvudsak uppfyller direktivets krav finns det skäl att överväga om den ändå bör justeras i syfte att få fler företag att söka och med framgång genomgå en rekonstruktion. Det är angeläget att uppmuntra företag att ta tag i sina ekonomiska problem på ett tidigt stadium. Det är nämligen ett problem i dag att alltför många företag ansöker om företagsrekonstruktion i ett så sent skede att de är både illikvida och insolventa. En företagsrekonstruktion har under sådana omständigheter små chanser att lyckas och en konkurs kan i många fall vara oundviklig.

Enligt regeringens uppfattning bör därför det bakomliggande syftet med direktivet – att företag ska söka hjälp i tid – tydligare återspeglas i den nya lagen. Det skulle t.ex. kunna inträffa att en gäldenär för tillfället har möjlighet att betala sina skulder men att gäldenären på något längre sikt kommer att drabbas av en större skuld som leder till att gäldenären hamnar på obestånd. Det finns enligt regeringens uppfattning anledning att klargöra att den svenska inledandegrunden inte lägger hinder i vägen för att bevilja företagsrekonstruktion under nämnda omständigheter. Det finns dessutom ett värde i att lagtexten tydligare ansluter sig till den begrepps-användning som används i direktivet för att det ska framgå hur Sverige har införlivat direktivet.

Regeringen anser därför, i likhet med de flesta remissinstanser, att den nuvarande inledandegrunden bör kompletteras så att rekonstruktionsförfarandet är tillgängligt även när det finns en risk för att gäldenären ska komma på obestånd. Detta innebär bl.a. att ett i grunden livskraftigt företag som har tillgång till likvida medel men som gör stora ekonomiska förluster och som på längre sikt riskerar att behöva avveckla sin verksamhet, skulle kunna beviljas företagsrekonstruktion. Som framhålls av *Rekonstruktör- och konkursförvaltarcollegiet i Sverige* skickar en sådan ändring en viktig signal om att rekonstruktionsförfarandet är tillgängligt i ett tidigt skede för företag med ekonomiska problem. Det kan därmed få fler krisande företag med rekonstruktionsbehov att ansöka om företagsrekonstruktion och tidigare än vad som är fallet i dag.

Frågan är om det, såsom lyfts fram av *Institutet för företagsrekonstruktion*, finns anledning att ytterligare utvidga tillämpningsområdet för reglerna om företagsrekonstruktion. Enligt skälen till direktivet bör medlemsstaterna kunna ge även gäldenärer som har icke-ekonomiska svårigheter tillgång till rekonstruktionsförfarandet (skäl 28). Vad som avses med detta är inte helt klart. Enligt regeringens uppfattning bör företagsrekonstruktion vara förbehållet företag som antingen har eller riskerar att få någon form av ekonomiska problem. Av skälen till direktivet framgår också att det krävs att de icke-ekonomiska svårigheterna ger upphov till ett allvarligt och verkligt hot mot en gäldenärs faktiska eller framtida möjligheter att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning (skäl 28). Det kan t.ex. handla om en gäldenär som har gått miste om ett kontrakt som är av avgörande betydelse, vilket på flera månaders sikt eller mer, skulle hota gäldenärens likviditet. Det får alltså anses stå klart att syftet med direktivet inte är att möjliggöra företagsrekonstruktion för företag som rent allmänt önskar omorganisera sin verksamhet. De fall som direktivet beskriver som icke-ekonomiska svårigheter omfattas i princip redan av det föreslagna tillämpningsområdet för reglerna om företagsrekonstruktion. Det finns enligt regeringens uppfattning inte behov av att öppna upp rekonstruktionsförfarandet för företag med andra typer av problem.

Begreppet betalningssvårigheter ska i den nya lagen bytas ut mot ekonomiska svårigheter

Enligt direktivet ska rekonstruktionsförfarandet vara tillgängligt för företag som befinner sig i ekonomiska svårigheter (artikel 1.1 a). Detta kan jämföras med den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion som anger att företagsrekonstruktion är tillgängligt för näringsidkare som har betalningssvårigheter (1 kap. 1 §).

Redan ordalydelsen talar för att direktivets begrepp ekonomiska svårigheter är vidare än när gäldenären har betalningssvårigheter. En sådan tolkning ligger också i linje med såväl det bakomliggande syftet med direktivet, dvs. att få företag med ekonomiska svårigheter att ansöka om rekonstruktion så tidigt som möjligt, som direktivets systematik. Av direktivet (artikel 7.3) följer t.ex. att det obligatoriska konkursskyddet (artikel 7.1) endast gäller när gäldenären kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Begreppet betalningssvårigheter bör därför bytas ut mot ekonomiska svårigheter som även bättre svarar mot den nya

inledande grund som regeringen föreslår ovan. Regeringen återkommer till frågan, som lyfts av *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, om utformningen av det kvalificerade insolvensrequisitet inom skuldsaneringsinstitutet (se avsnitt 13.2).

6.3.2 Ett krav på ordnad bokföring för att kunna beviljas företagsrekonstruktion

Regeringens förslag: En företagsrekonstruktion ska inte beviljas om gäldenärens bokföring har sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Almi Företagspartner AB*, *Bolagsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* anser att det inte är rimligt att kräva att den som föreslås bli rekonstruktör ska genomföra en granskning och bedömning av gäldenärens bokföring innan en ansökan om företagsrekonstruktion ges in. *Stiftelsen Ackordscentralen* framhåller svårigheterna med att redan när ansökan upprättas göra en bedömning av bokföringen och efterfrågar en regel om att gäldenärens senaste årsredovisning samt balans- och resultaträkning ska bifogas till ansökan om företagsrekonstruktion. *Företagarna* och *Svenskt Näringsliv* påpekar att mindre brister eller felaktigheter i bokföringen inte bör utgöra hinder mot att besluta om företagsrekonstruktion. Även *Plana* framhåller vikten av att kraven på ordnad bokföring inte blir för stränga. *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* anser att det bör uppställas strängare krav för att en företagsrekonstruktion ska få inledas och betonar i det sammanhanget vikten av att förhindra att rekonstruktionsinstitutet används för att få ut lönegaranti på felaktiga grunder. *Institutet för företagsrekonstruktion* anser att det bör preciseras vad som krävs för att gäldenären ska anses ha ordnad bokföring. *Svensk Inkasso* och *Skatteverket* anser att det behöver förtydligas att det är gäldenären som ska visa att kravet på ordnad bokföring är uppfyllt. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har ingen invändning mot förslaget men framhåller att det är obehövligt eftersom gäldenären i avsaknad av ordnad bokföring inte kan visa att livskraftstestet är uppfyllt.

Skälen för regeringens förslag

Gäldenärer som inte har ordnad bokföring får enligt direktivet undantas från rekonstruktionsförfarandet

Insolvensdirektivet ger medlemsstaterna rätt att undanta gäldenärer som har dömts för att allvarligt ha åsidosatt sina redovisnings- eller bokförings-skyldigheter från tillgång till rekonstruktionsförfarandet tills de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda de brister som gav upphov till domen, så att borgenärerna får den information som de behöver för att kunna fatta ett beslut under rekonstruktionsförhandlingarna (artikel 4.2). Av skälen till direktivet framgår att reglerna i denna del inte hindrar

medlemsstaterna från att begränsa gäldenärens tillgång till rekonstruktionsförfarandet om deras räkenskaper och andra affärshandlingar är ofullständiga eller bristfälliga (skäl 27). Bestämmelserna torde omfatta både fall där sökanden är en fysisk person som dömts för brott och fall där sökanden är en juridisk person vars ställföreträdare har gjort sig skyldig till brott i sökandebolagets verksamhet. När det i det följande anges att gäldenären har dömts för brott avses därför båda dessa situationer.

Direktivets bestämmelser är utformade på så sätt att det är följderna av brottet, dvs. att bokföring saknas eller att den är oriktig, snarare än att gäldenären dömts för ett allvarligt brott i sig, som utgör skälet till att dessa gäldenärer får undantas från regelverket. Regeringen anser alltså att direktivet ska förstås på det sättet att det inte är tillåtet att, såsom föreslås av *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet*, generellt utesluta gäldenärer som gjort sig skyldiga till vissa brott från rekonstruktionsförfarandet.

Någon motsvarande begränsning finns inte i svensk rätt

En förutsättning för att rätten ska bifalla en ansökan om företagsrekonstruktion enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är, som framgår ovan, att gäldenären är illikvid eller att det finns risk för illikviditet. Enligt lagen ska ett sådant beslut dock inte meddelas om det saknas skälig anledning att anta att syftet med företagsrekonstruktionen kan uppnås (2 kap. 6 §).

Någon möjlighet att avslå en ansökan med hänvisning till att gäldenären allvarligt har åsidosatt sin redovisnings- eller bokföringsskyldighet finns inte. Rekonstruktionsförfarandet är inte heller förbehållet endast gäldenärer som har sina räkenskaper i ordning. Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kräver dock att gäldenären kan prestera en redogörelse för företagets ekonomi (2 kap. 3 §). Som framhålls av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* bör det förhållandet att en gäldenärs bokföring är bristfällig visserligen kunna påverka rättsens bedömning av om syftet med rekonstruktionen kan uppnås. Med tanke på hur lågt detta krav är utformat – saknas skälig anledning att anta – torde det emellertid sällan påverka beslutet i praktiken.

Ovanstående innebär dock inte att det förhållandet att en gäldenär gjort sig skyldig till brott eller har misskött sin bokföringsskyldighet saknar betydelse under en företagsrekonstruktion. Vid en begäran om ackordsförhandling enligt den nuvarande lagen ska rekonstruktören t.ex. ange om det finns skälig anledning att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta, samt hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet (3 kap. 11 § första stycket 1). Rekonstruktören är också skyldig att underrätta åklagaren om det finns skälig anledning att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer (se 22 § förordningen [1996:783] om företagsrekonstruktion).

Endast gäldenärer som har ordnad bokföring ska kunna beviljas företagsrekonstruktion

Ett beslut om företagsrekonstruktion innebär att gäldenärsföretaget får ett betalningsansånd beträffande de skulder som företaget har ådragit sig före

beslutet. Utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken får som utgångspunkt inte ske och beslut om kvarstad eller betalningssäkring får inte meddelas. Ett beslut om företagsrekonstruktion innebär dessutom att en borgenär inte har rätt att häva ett avtal på grund av dröjsmål med betalning eller annan prestation, som uppkommit före beslutet.

De nämnda skyddsreglerna för gäldenären är en förutsättning för att en företagsrekonstruktion ska ha rimliga förutsättningar att lyckas eftersom det bl.a. hindrar en borgenär från att avbryta leveranser som är nödvändiga för fortsatt drift av verksamheten. Det ställer emellertid också krav på rimliga avvägningar i lagstiftningen mellan gäldenärens och borgenärernas intressen. Företagsrekonstruktion ska vara en möjlighet – inte en rättighet – för gäldenären att komma tillrätta med sina ekonomiska problem. Framför allt är det väsentligt att undvika att beslut om företagsrekonstruktion meddelas i fall där det saknas förutsättningar att nå framgång med rekonstruktionen, t.ex. när gäldenärens syfte med ansökan endast är att utverka ett otillbörligt betalningsansånd. En självklar utgångspunkt bör vara rekonstruktionsförfarandet endast ska vara tillgängligt för gäldenärer vars verksamhet drivs på ett seriöst sätt.

För att motverka missbruk föreslår regeringen nedan att det bör ställas större krav vid prövningen av gäldenärens livskraft, det s.k. livskraftstestet (se avsnitt 6.3.3). Att det framkommer att gäldenären eller dess företrädare är dömda för allvarlig brottslighet är självklart omständigheter som kan inverka på bedömningen av det egentliga syftet med en ansökan om företagsrekonstruktion och därmed om livskraftstestet är uppfyllt. Enligt regeringens uppfattning bör det dock även ställas större krav på gäldenärens bokföring. Ordnad bokföring är en grundläggande skyldighet i ett företags verksamhet. Utan sådan är det svårt att över huvud taget bedöma om det finns förutsättningar för rekonstruktionen att lyckas. Om bokföringen är bristfällig försvåras dessutom genomförandet av rekonstruktionen.

Regeringen föreslår därför att en ansökan om företagsrekonstruktion inte ska bifallas om gäldenärens bokföring är behäftad med sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte går att bedöma. Rekonstruktionsförfarandet kommer därmed enbart att vara tillgängligt för gäldenärer som bedriver sin verksamhet på ett seriöst sätt.

Som anförs av *Företagarna*, *Svenskt Näringsliv* och *Plana* är det angeläget att kravet på ordnad bokföring inte ställs allt för högt. Det innebär att bristerna i bokföringen måste vara av viss omfattning för att få betydelse. Enstaka felaktigheter eller försummelser i bokföringen ska alltså inte utesluta att gäldenären beviljas företagsrekonstruktion. Det bör inte ankomma på domstolen att vidta några särskilda utredningsinsatser för att bedöma om villkoret är uppfyllt. I likhet med vad som anförs av *Svensk Inkasso* och *Skatteverket* ankommer det på gäldenären att visa att bokföringen är i sin ordning. Kravet på ordnad bokföring gäller även i det fall en borgenär ansöker om företagsrekonstruktion. Eftersom en borgenär normalt inte har tillgång till gäldenärens bokföring kommer det dock i praktiken krävas att gäldenären i en sådan situation bidrar med relevant information (se även avsnitt 6.4 om att en sådan ansökan ska beviljas endast om gäldenären medger ansökan).

Om gäldenären inte kan presentera ett tillräckligt underlag och domstolen därför inte kan göra en bedömning av frågan ska företags-

rekonstruktion inte beviljas. I övrigt preciseras den närmare innebörden av villkoret om ordnad bokföring i författningskommentaren.

Stiftelsen Ackordscentralen framhåller att det kan vara svårt för rätten att bedöma om villkoret om ordnad bokföring är uppfyllt och påtalar behovet av att gäldenärens senaste årsredovisning samt balans- och resultaträkning ska bifogas en ansökan om företagsrekonstruktion. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att det av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion redan följer att gäldenärens ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla en redogörelse för gäldenärens ekonomi (2 kap. 3 §). Rätten kan vidare förelägga en gäldenär som underlåtit att komma in med dessa uppgifter att komplettera sin ansökan och avvisa ansökan om föreläggandet inte efterföljs (2 kap. 5 §). Motsvarande bestämmelser kommer med regeringens förslag att finnas i den nya lagen. Det finns dock trots detta en risk för att den bristfälliga bokföringen inte uppmärksammas förrän efter det att beslutet om företagsrekonstruktion har meddelats. Att gäldenären har sin bokföring i ordning bör därför inte bara vara en förutsättning för att inleda företagsrekonstruktion. Avsaknad av eller bristfällig bokföring bör även utgöra hinder mot att fortsätta förfarandet. En borgenär som anser att bokföringen är bristfällig ska därför kunna vända sig till rätten och begära att företagsrekonstruktionen upphör. Även rekonstruktören kommer att ha en sådan rätt. En rekonstruktör som trots vetskap om att det saknas förutsättningar för att företagsrekonstruktionen ska bli framgångsrik, t.ex. för att gäldenärens bokföring är behäftad med allvarliga brister, underlåter att begära att rekonstruktionen ska upphöra riskerar att bli skadeståndsskyldig (se avsnitt 14.2.2). Skadeståndsansvaret gäller för skador som rekonstruktören orsakat under fullgörandet av uppdraget. Regeringen återkommer till frågan om rekonstruktionsförfarandets upphörande i avsnitt 9.1.

6.3.3 Ett skärpt livskraftstest

Regeringens förslag: Livskraftstestet ska skärpas.

För att en företagsrekonstruktion ska beviljas ska det krävas att det finns grundad anledning att anta att rekonstruktionen kan säkra verksamhetens livskraft.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att livskraftstestet ska formuleras så att det ska finnas skälig anledning att anta att rekonstruktionen kan säkra verksamhetens livskraft.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Almi Företagspartner AB*, *Region Skåne*, *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige*, *Stockholms tingsrätt*, *Svensk Inkasso*, *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges advokatsamfund* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* lyfter frågan om testet skulle kunna skärpas ytterligare. *Bolagsverket* anser vidare att det bör framgå av lagtexten att domstolens beslut om företagsrekonstruktion ska innehålla de uppgifter som framgår av artikel 24.2 i 2015 års insolvens-

förordning. *Företagarna* har förståelse för ambitionen att höja förtroendet för rekonstruktionsinstitutet men ser samtidigt en risk med att ett allt för högt ställt livskraftstest kan utesluta företag som skulle kunna gynnas av företagsrekonstruktion. *Plana* ifrågasätter om utredningens förslag om ett skärpt livskraftstest är förenligt med direktivet och påpekar att det kan vara svårt att få fram en likvidplan för mindre företag. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att ett livskraftstest i och för sig är bra men ifrågasätter om domstolarna har rätt kompetens för att bedöma frågan och om förslaget verkligen kommer innebära någon praktisk förändring i förhållande till gällande rätt. *Sveriges riksbank* påpekar att ett skärpt livskraftstest kan vara mer samhällsekonomiskt effektivt än tidigare krav.

Skälen för regeringens förslag

Medlemsstaterna får behålla eller införa ett livskraftstest och ett sådant test finns redan i svensk rätt

Insolvensdirektivet tillåter att medlemsstaterna behåller eller inför ett test som tar sikte på gäldenärsföretagets livskraft. Syftet med ett sådant test måste vara att utesluta gäldenärer som saknar utsikter att uppnå livskraft och testet måste kunna genomföras utan nackdel för gäldenärens tillgångar (artikel 4.3). Detta kan jämföras med direktivets bestämmelse om att medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om planen inte har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft (artikel 10.3).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion får ett beslut om företagsrekonstruktion inte meddelas, om det saknas skälig anledning att anta att syftet med rekonstruktionen kan uppnås (2 kap. 6 § andra stycket). Rätten måste alltså göra en bedömning av utsikterna för att en företagsrekonstruktion kan komma att lyckas eller, med direktivets ord, en bedömning av gäldenärsföretagets livskraft.

Det beviskrav som gäller för att inleda företagsrekonstruktion är lågt ställt. Ofta torde rättens prövning inskränkas till att konstatera att gäldenären har presenterat en preliminär plan för en kommande rekonstruktion, att planen i vart fall inte saknar realism och att gäldenären föreslagit en rekonstruktör som kan godtas av borgenärerna. Avgörande för att bifalla ansökningen bör enligt förarbetena vara att möjligheten att en rekonstruktion leder till att verksamheten kan rekonstrueras inte framstår som utesluten. (Se prop. 1995/96:5 s. 73 och 180.)

Det bör även framöver finnas ett livskraftstest och testet bör skärpas

Som framgår ovan ska rätten i dag göra en prövning av om syftet med rekonstruktionen kan uppnås vid prövningen av om en ansökan om företagsrekonstruktion ska beviljas. Ett sådant livskraftstest är tillåtet enligt direktivet (artikel 4.3). Livskraftstestet spelar en viktig roll för att förhindra att rekonstruktionsinstitutet missbrukas av gäldenärer som t.ex. enbart vill utverka ett betalningsansånd. Ett sådant test får ännu större betydelse till följd av förslaget att den ekonomiska tröskeln för att få inleda företagsrekonstruktion ska sänkas (se avsnitt 6.3.1). Regeringen anser därför att livskraftstestet bör behållas.

Den nuvarande lagstiftningen har genom åren kritiserats för att ställa upp allt för låga krav på utsikterna för en lyckad rekonstruktion. I princip ska företagsrekonstruktion alltid inledas om det inte framstår som uteslutet att verksamheten inte kan rekonstrueras. En utgångspunkt måste vara att, inte minst av hänsyn till borgenärerna som i ett rekonstruktionsförfarande måste lägga tid och kraft på att bevaka sin rätt, försöka undvika att företagsrekonstruktion beslutas utan att det finns fog för den. Det är även angeläget att domstolarnas resurser läggs på rekonstruktioner som har rimliga förutsättningar att bli framgångsrika. Utformningen av det nuvarande livskraftstestet kan vara en bidragande faktor till att en förhållandevis låg andel av rekonstruktionerna lyckas. Genom att höja kravet för att inleda företagsrekonstruktion bör en större andel av de ansökningar där sannolikheten för en lyckad rekonstruktion är liten falla bort redan i ansökningsstadiet. I förlängningen bör detta bidra till att höja statusen på rekonstruktionsinstitutet och öka företagets förtroende för förfarandet, liksom de i grunden livskraftiga företagens benägenhet att ansöka om rekonstruktion. Ett skärpt livskraftstest bidrar också till att förhindra missbruk av rekonstruktionsförfarandet, eftersom ett företag som ansöker om rekonstruktion i annat syfte än att rekonstruera sin verksamhet i större utsträckning kommer att nekas företagsrekonstruktion. Som framhålls av *Sveriges riksbank* minskar därmed risken för att resurser läggs på företagsrekonstruktioner som löper stor risk att misslyckas samtidigt som effektiviteten i rekonstruktionsförfarandet ökar. Ett skärpt livskraftstest är också särskilt viktigt för att balansera regeringens förslag om en sänkt ekonomisk tröskel för att få tillgång till rekonstruktionsförfarandet.

Regeringen anser mot den bakgrunden, i likhet med de flesta remissinstanserna, att Sverige inte bara bör utnyttja möjligheten att behålla det test som tar sikte på gäldenärsföretagets livskraft, utan även att det nuvarande livskraftstestet bör skärpas.

Företagsrekonstruktion ska få inledas om det finns grundad anledning att anta att gäldenärens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen

Regeringen anser att livskraftstestet, till skillnad från vad som gäller enligt nuvarande regelverk, bör utformas positivt på så sätt att rätten ska pröva om en viss förutsättning är uppfylld. *Plana* ifrågasätter i detta sammanhang om ett positivt villkor verkligen är förenligt med direktivet och anför att det bör räcka med ett villkor om att företagsrekonstruktion får inledas om en rekonstruktion av gäldenärens verksamhet i vart fall inte är utsiktlös. Som anges ovan framgår det emellertid direkt av direktivtexten att medlemsstaterna får behålla eller införa ett livskraftstest (artikel 4.3). I skälen anges vidare att det inte föreligger något hinder mot att medlemsstaterna kräver att gäldenären på egen bekostnad bevisar att gäldenären är livskraftig (skäl 26). Det står därmed klart att ett positivt utformat krav är förenligt med direktivet.

Utredningen föreslår att kravet bör formuleras så att rätten ska pröva om det finns skälig anledning att anta att rekonstruktionen kan säkra verksamhetens livskraft. *Stiftelsen Ackordscentralen* ifrågasätter om förslaget verkligen innebär någon praktisk skillnad i förhållande till vad som redan gäller enligt nuvarande regelverk. Enligt regeringens uppfattning kan

utredningens förslag förväntas få effekt. Eftersom förslaget innebär att samma begrepp allttjämt används – skäligen anledning att anta – kan det dock ifrågasättas om syftet med ändringen framgår tillräckligt tydligt. Regeringen anser i linje med vad som anförs av *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* att det nya livskraftstestet på ett tydligare sätt bör återspegla att det är frågan om en skärpning av kraven i förhållande till nuvarande ordning. Samtidigt är det som framhålls av *Företagarna* naturligtvis angeläget att kraven är balanserade. Tröskeln för att beviljas företagsrekonstruktion får inte ställas så högt att företag som förtjänar en andra chans och vars ekonomiska situation fortfarande går att rädda stängs ute från förfarandet. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att livskraftstestet bör formuleras så att rätten ska pröva om det finns grundad anledning att anta att rekonstruktionen kan säkra verksamhetens livskraft. Detta är motsvarar vad Entreprenörskapsutredningen föreslår (se SOU 2016:72 s. 164). Det kan även konstateras att enligt den finska lagen om företagssanering får ett saneringsförfarande inte inledas om det finns grundad anledning att anta att det inte finns förutsättningar att få till stånd eller fastställa ett saneringsprogram (2 kap. 7 § första stycket 5).

I det föreslagna livskraftstestet ligger att det bör ankomma på gäldenären att i sin ansökan presentera omständigheter som talar för att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen och en rimlig idé om hur rekonstruktionen ska kunna lyckas. Det bör vidare krävas att gäldenären kan precisera sina ekonomiska svårigheter och lämna konkreta förslag på hur företaget ska komma tillrätta med dessa. I detta ligger att gäldenären ska kunna visa att en företagsrekonstruktion är ett bättre alternativ än konkurs. Som framgår av avsnitt 8.3.1 föreslår regeringen att den nuvarande ackordsgränsen inte ska föras över till den nya lagen. Det betyder emellertid inte att gäldenärens betalningsförmåga saknar betydelse för bedömningen av om livskraftstestet är uppfyllt. Om rekonstruktionen förutsätter en skulduppställning med borgenärerna för att bli lyckosam bör det normalt anges i ansökan och den nuvarande ackordsgränsen kan då tjäna som ett riktmärke för rätterns bedömning av om livskraftstestet är uppfyllt. Om gäldenärens betalningsförmåga är mer begränsad än så bör det ställa särskilda krav på gäldenären att förklara varför rekonstruktionen ändå har förutsättningar att lyckas, vilket kan bidra till att motverka att företag väntar för länge med att ansöka om företagsrekonstruktion. Det bör alltså framöver inte vara tillräckligt att möjligheten till att en företagsrekonstruktion leder till att verksamheten kan rekonstrueras inte framstår som utesluten. Tvärtom ska det finnas omständigheter som talar för att en rekonstruktion i det enskilda fallet kan lyckas. I detta ligger att gäldenären måste ha avsikt och förmåga att fullfölja en företagsrekonstruktion. En ansökan om företagsrekonstruktion får inte beviljas om det finns skäl att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att på ett otillbörligt sätt förhindra borgenärernas indrivningsåtgärder eller att skjuta upp en oundviklig konkurs. Regeringens förslag bör innebära en skärpning i förhållande till vad som gäller enligt nuvarande regelverk.

Stiftelsen Ackordscentralen ifrågasätter i detta sammanhang om domstolarna har rätt kompetens för att tillämpa det nya livskraftstestet. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att domstolarna ända sedan införandet av lagen om företagsrekonstruktion haft att tillämpa ett livskraftstest. Vad det nu handlar om är alltså en förändring som bygger

på ett redan befintligt villkor som domstolarna vid det här laget bör vara väl bekanta med. Förslaget bör därför inte medföra några beaktansvärda tillämpningsproblem.

För att rätten ska kunna bedöma om gäldenärens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen bör gäldenären i sin ansökan normalt redogöra för företagets kassaflöde, t.ex. genom en likviditetsbudget. Något särskilt påpekande i lagen om detta bedöms dock inte nödvändigt. Det får anses ingå i kravet på att gäldenären i sin ansökan ska redogöra för sin ekonomi och för hur verksamheten ska bedrivas i fortsättningen. Inte heller bedöms det nödvändigt med ett sådant förtydligande som efterfrågas av *Bolagsverket* om att rättens beslut ska innehålla vissa uppgifter som anges i 2015 års insolvensförordning (artikel 24.2). De aktuella bestämmelserna som *Bolagsverket* hänvisar till handlar om vilka uppgifter som ska ingå i ett insolvensregister och inte i ett beslut av domstol. En upplysningsbestämmelse om att särskilda regler för registrering av företagsrekonstruktioner finns i annan lagstiftning finns redan i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion och den bestämmelsen föreslås överföras till den nya lagen (se 4 kap. 15 § och avsnitt 6.4).

Frågan om livskraftstestet är uppfyllt ska prövas redan när rätten beslutar att en företagsrekonstruktion ska inledas. Om det först efter det att förfarandet har inletts framkommer information som gör att rätten bedömer att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått så ska rekonstruktionen upphöra (se avsnitt 9.1).

Vad som anges ovan bör i princip gälla oberoende av om det är gäldenärsföretaget eller en borgenär som är sökande. Eftersom en borgenär normalt inte har tillgång till tillräcklig information om gäldenärens ekonomi kommer det dock i många fall i praktiken krävas att gäldenären bidrar med relevant information även när ansökan görs av en borgenär (se även avsnitt 6.4 om att en sådan ansökan ska beviljas endast om gäldenären medger ansökan).

6.4 Närmare om förfarandet för företagsrekonstruktion

Regeringens förslag: Lagen om domstolsärenden ska även fortsättningsvis tillämpas vid rättens handläggning av ärenden om företagsrekonstruktion, om inte något annat föreskrivs i den nya lagen.

Även i övrigt ska de delar av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion om det inledande förfarandet för företagsrekonstruktion som är förenliga med direktivet och som fungerar väl föras över till den nya lagen. Bestämmelserna ska moderniseras, förtydligas och anpassas till den nya lagens struktur samt begreppsbyggnad.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att bestämmelserna i den nuvarande lagen om överlämning av handlingar mellan tingsrätter ska föras över till den nya lagen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det. *Göta hovrätt* framhåller att det finns skäl att ytterligare utreda om det

inte vore bättre att lägga så mycket av förfarandet som möjligt på en administrativ myndighet. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det är överflödigt att kräva att gäldenären redogör för den föreslagna rekonstruktionens lämplighet för uppdraget i ansökan.

Skälen för regeringens förslag

En ansökan om företagsrekonstruktion ska även i fortsättningen kunna göras av såväl en gäldenär som en borgenär

Av insolvensdirektivet följer att rekonstruktionsförfarandet ska vara tillgängligt på ansökan av gäldenären (artikel 4.7). Det är även tillåtet att göra förfarandet tillgängligt för gäldenären på ansökan av en borgenär eller en arbetstagarrepresentant, men då krävs det som utgångspunkt att gäldenären medger ansökan. Kravet på medgivande får begränsas till gäldenärer som är mikroföretag samt små och medelstora företag (artikel 4.8).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion har såväl en gäldenär som en borgenär rätt att ansöka om företagsrekonstruktion (2 kap. 1 §). Om det är en borgenär som är sökande får ansökan endast bifallas om gäldenären har medgett ansökan (2 kap. 6 § tredje stycket). Den nuvarande regleringen uppfyller kraven i direktivet och bör behållas. Det har inte framkommit att det skulle finnas behov av att möjliggöra för arbetstagarrepresentanter att ansöka om företagsrekonstruktion. Regeringen anser därför att direktivets möjlighet att tillåta arbetstagarrepresentanter att ansöka om företagsrekonstruktion inte bör utnyttjas. En arbetstagarrepresentant som har en fordran på gäldenären kommer att kunna ansöka om företagsrekonstruktion i egenskap av borgenär.

Rätten att ansöka om företagsrekonstruktion flera gånger bör inte begränsas

Medlemsstaterna får begränsa antalet gånger som en gäldenär kan få tillgång till rekonstruktionsförfarandet inom en viss period (artikel 4.4). Någon motsvarande begränsning finns inte i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. Det bakomliggande syftet med en regel som hindrar en gäldenär från att ansöka om företagsrekonstruktion upprepade gånger bör vara att undvika missbruk av rekonstruktionsinstitutet. Detta kan dock motverkas på andra sätt, bl.a. genom det skärpta livskraftstestet som regeringen föreslår ovan. Det skärpta livskraftstestet bör leda till att en högre andel av företagen överlever efter rekonstruktionen och därför, i förlängningen, att färre företag kommer att ha behov av att ansöka om företagsrekonstruktion en andra gång. Har gäldenären tidigare beviljats företagsrekonstruktion bör det ställas höga krav på företaget att visa hur dess livskraft kan återställas. Om företaget kan presentera bärande skäl för varför en rekonstruktion ska beviljas på nytt, bör företaget dock inte vara frånskuret rätten till företagsrekonstruktion. Regeringen anser alltså att en gäldenär även fortsättningsvis ska kunna ansöka om företagsrekonstruktion vid mer än ett tillfälle.

Det saknas anledning att begränsa domstolens medverkan i ett rekonstruktionsförfarande

Enligt direktivet får medlemsstaterna införa bestämmelser som begränsar en rättslig eller administrativ myndighets medverkan till fall där den är nödvändig och proportionell, samtidigt som de säkerställer att berörda parter och relevanta intressenters rättigheter skyddas (artikel 4.6). Någon liknande begränsning finns inte i svensk rätt utan ärenden om företagsrekonstruktion handläggs i dag av domstol. *Göta hovrätt* framhåller i detta sammanhang att det finns skäl att ytterligare överväga om det inte vore bättre att lägga så mycket av rekonstruktionsförfarandet som möjligt på en administrativ myndighet. Regeringen kan konstatera att det under en längre tid har bedrivits ett arbete med att renodla domstolarnas arbetsuppgifter och stärka förvaltningsmyndigheternas ställning. Handläggningen av ett stort antal ärendetyper har redan flyttats från allmän domstol till förvaltningsmyndigheter (se bl.a. Ds 2019:31 s. 131 f. för en utförligare beskrivning av utvecklingen på detta område). Den tanke som framförs av hovrätten kan således anses ligga i linje med detta arbete. Samtidigt har domstolarna allt sedan införandet av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion varit ansvariga för rekonstruktionsförfarandet och därmed också involverade i hela handläggningsskedjan. Det finns inte heller i dag någon förvaltningsmyndighet med tydliga arbetsuppgifter kopplade till företagsrekonstruktion. Regeringen kan under alla förhållanden konstatera att det saknas underlag för att närmare överväga om delar av rekonstruktionsförfarandet ska läggas på en annan myndighet och den frågan är därför inte möjlig att behandla inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Flertalet övriga regler om förfarandet som fungerar väl och som är förenliga med direktivet bör föras över till den nya lagen

Regeringen lämnar ovan förslag gällande utgångspunkterna för det nya rekonstruktionsförfarandet. Även om den nya lagen om företagsrekonstruktion innebär stora förändringar mot vad som gäller i dag, betyder det inte att alla delar av förfarandet för företagsrekonstruktion behöver göras om. Det kan också konstateras att till följd av regeringens förslag i propositionen En effektivare konkurshantering (prop. 2020/21:148) är delar av utredningens förslag redan genomförda i svensk rätt.

Ärenden om företagsrekonstruktion handläggs enligt nuvarande ordning enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden (4 kap. 1 §). Enligt regeringen bör det gälla även i fortsättningen. Det innebär att lagen om domstolsärenden kommer att komplettera den nya lagen vad gäller förfarandet vid domstolarna.

Även flera andra bestämmelser i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion fungerar väl och bör behållas i den mån de är förenliga med direktivet. Det gäller t.ex. vissa av lagens inledande bestämmelser (1 kap. 4 §), reglerna om ansökan om företagsrekonstruktion (2 kap. 1 och 1 a samt 3–5 §§), bestämmelserna om prövningen av ansökan (2 kap. 7–9 och 10 §§ andra stycket), bestämmelserna om att rekonstruktören ska underätta kända borgenärer om beslutet om företagsrekonstruktion (2 kap. 13 §) samt reglerna om borgenärssammanträde och borgenärskommitté (2 kap. 16 §). Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen i huvudsak oförändrade. Reglerna bör emellertid moderniseras, förtydligas

och anpassas till den nya lagens struktur samt begreppsbyggnad. Till skillnad från *Stiftelsen Ackordscentralen* anser regeringen att uppgift om den föreslagna rekonstruktörens lämplighet även fortsättningsvis bör ingå i en ansökan om företagsrekonstruktion. Sådana uppgifter är nämligen av stor betydelse för att domstolen ska kunna göra en prövning av personens lämplighet för uppdraget. Av regeringens förslag i avsnitt 14.2.1 om skärpta krav på rekonstruktörer följer vidare att det ska göras vissa tillägg i bestämmelserna om vilka uppgifter som ska bifogas en ansökan om företagsrekonstruktion. Även förumbestämmelserna ska anpassas till följd av regeringens förslag i avsnitt 14.3.2 att möjliggöra en begränsning av antalet behöriga domstolar.

Regeringen anser, till skillnad från utredningen, att det inte finns tillräckliga skäl att föra över nuvarande bestämmelser om överlämnande av handlingar mellan tingsrätter, för det fall en ansökan har lämnats in till en tingsrätt som inte är behörig (2 kap. 2 §). En motsvarande regel finns nämligen i lagen om domstolsärenden (8 §). Den lagen kommer som nämns ovan även framöver att vara tillämplig vid handläggningen av ärenden om företagsrekonstruktion. Det saknas därför behov att reglera denna fråga särskilt. Däremot bör det, i likhet med vad som gäller enligt den nuvarande lagen (4 kap. 15 §), tas in en upplysningsbestämmelse i den nya lagen om att särskilda regler om registrering av företagsrekonstruktioner finns i annan lagstiftning.

6.5 Rätten ska utse en rekonstruktör när den beslutar om företagsrekonstruktion

Regeringens förslag: Rätten ska, liksom hittills, utse en rekonstruktör när en företagsrekonstruktion inleds. Om det finns särskilda skäl ska fler än en rekonstruktör kunna utses.

Befintliga regler om rekonstruktörens huvudsakliga uppgifter ska föras över till den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens men utformas något annorlunda. Utredningen föreslår att det särskilt anges att rekonstruktören ska sända en framtagen rekonstruktionsplan till de berörda parterna.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Insolvensdirektivets utgångspunkt är att behovet av en rekonstruktör ska prövas i varje enskilt fall. Medlemsstaterna får bestämma att en rekonstruktör alltid ska förordnas om vissa särskilda omständigheter är uppfyllda (artikel 5.2). En rekonstruktör ska dock alltid förordnas när rätten har beslutat om ett generellt avbrytande av verkställighetsåtgärder och en rekonstruktör är nödvändig för att skydda parternas intresse, när rekonstruktionsplanen behöver fastställas trots att en grupp har röstat emot planen eller om det annars begärs av gäldenären eller en majoritet av borgenärerna och, i det senare fallet, borgenärerna står för kostnaderna för rekonstruktören (artikel 5.3).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en rekonstruktör alltid utses om en ansökan om företagsrekonstruktion beviljas (2 kap. 10 § första stycket). Som framgår av avsnitt 7.1 och 7.2.1 föreslår regeringen att ett beslut om företagsrekonstruktion även fortsättningsvis alltid ska vara förenat med hinder mot verkställighet, att gäldenären ska inhämta samtycke från rekonstruktören för att få utföra vissa närmare angivna åtgärder och att gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas. Detta förutsätter att en rekonstruktör utses och krävs dessutom av direktivet. Ingen remissinstans invänder mot utredningens förslag i denna del. Den nuvarande ordningen, som är väl fungerande, bör därför föras över till den nya lagen. Regeringen återkommer i avsnitt 14.2.1 till frågan om vilka krav som bör ställas på en rekonstruktör.

I den nuvarande lagen anges att rekonstruktören ska undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall hur detta kan ske samt om det finns förutsättningar för gäldenären att träffa en ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer (1 kap. 2 §). Rekonstruktören ska även verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts och i samråd med gäldenären upprätta en rekonstruktionsplan (2 kap. 12 §). Detta bör i huvudsak även gälla enligt den nya lagen. Bestämmelserna om rekonstruktörens uppgifter bör dock formuleras på så sätt att rekonstruktören ska biträda gäldenären med att upprätta en rekonstruktionsplan eftersom det i första hand är gäldenären som har möjlighet att begära planförhandling (se avsnitt 8). Till skillnad från utredningen anser regeringen vidare att det saknas anledning att särskilt ange i lag att rekonstruktören ska sända en framtagna rekonstruktionsplan till de berörda parterna. Av regeringens förslag i avsnitt 8.4.1 följer att ett bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parterna ska ges in vid en begäran om planförhandling. Det förutsätter naturligtvis att planen har skickats till de som berörs av den men inte att det nödvändigtvis är rekonstruktören som måste vidta den åtgärden.

7 Gäldenärens rådighet och avtal

7.1 Gäldenärens rådighet

7.1.1 Gäldenären ska behålla rådigheten över sina tillgångar

Regeringens förslag: Gäldenären ska behålla rådigheten över sina tillgångar.

Rekonstruktörens samtycke ska krävas för att gäldenären ska få åta sig nya förpliktelser som inte ingår i den löpande förvaltningen av verksamheten och för överlåtelse, pantsättning eller upplåtelse av annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet. Samtycke ska också krävas för att gäldenären ska få fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion

eller ställa säkerhet för en sådan förpliktelse. I det senare fallet får rekonstruktören lämna samtycke endast om det finns synnerliga skäl.

Gäldenären ska, liksom hittills, vara skyldig att lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten. Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att skriftligt samtycke från rekonstruktören ska krävas för att en ansökan om lagfart eller inteckning ska beviljas samt att reglerna om godtrosförvärv i jordabalken inte ska tillämpas om överlåtarens eller upplåtarens lagfart beviljats utan behövligt samtycke från rekonstruktören (18 kap. 1 och 2 §§). Utredningen föreslår dessutom att uttrycket verksamhetens dagliga drift ska användas för den löpande förvaltningen av verksamheten.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna instämmer i utredningens förslag eller invänder inte mot dem. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att gäldenären inte utan rekonstruktörens samtycke ska få skuldsätta sig under rekonstruktionen, och att detta bör framgå uttryckligen i lagen. Ackordscentralen för dessutom fram att det inte borde krävas synnerliga skäl för infriande av naturaförpliktelser. *Svenska Bankföreningen* anser att det bör komma till uttryck i lagen att borgenärernas situation inte ska behöva försämrats genom en företagsrekonstruktion, utöver vad som kan följa av en skulduppställning eller som en konsekvens av de konkurs- och verkställighetshinder som uppstår. Bankföreningen menar också att en företagsrekonstruktion som huvudregel inte ska bedrivas på kredit och att kontantprincipen ska gälla under hela förfarandet. *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* lyfter frågan om begreppet verksamhetens dagliga drift omfattar något annat än löpande förvaltningsåtgärder. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser att det saknas bärande skäl för att införa en särreglering avseende ansökningar om lagfart eller inteckning och avstyrker utredningens förslag om att det ska krävas skriftligt samtycke från rekonstruktören. *Transportstyrelsen* anser att det bör införas krav på skriftligt samtycke från rekonstruktören för att en ansökan i ett registerärendet ska beviljas och att Transportstyrelsen bör informeras om en gäldenär inleder företagsrekonstruktion. *Lantmäteriet* föreslår att det ska krävas skriftligt samtycke från rekonstruktören vid överlåtelse av fast egendom eller tomträtt. *Bolagsverket* anser att det bör förtydligas vilka ärenden om registrering i verkets företags- och föreningsregister som ska kräva rekonstruktörens samtycke.

Skälen för regeringens förslag

Gäldenärens rådighet enligt direktivet och den nuvarande lagen

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna se till att gäldenärer som får tillgång till rekonstruktion helt eller delvis behåller kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten (artikel 5.1). Syftet är dels att undvika onödiga kostnader, dels att uppmuntra gäldenärer att ansöka om förebyggande rekonstruktion i ett tidigt skede av de ekonomiska svårigheterna. Enligt direktivet bör gäldenären i princip behålla

kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten (skäl 30).

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion föreskriver en allmän skyldighet för gäldenären att lämna rekonstruktören upplysningar om de ekonomiska förhållandena som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten och att följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas, dvs. en samrådspplikt (2 kap. 14 §). Vidare finns ett krav på samtycke av rekonstruktören när det gäller vissa viktigare rättshandlingar som kan påverka företagets förmögensställning eller möjligheterna till rekonstruktion (se prop. 1995/96:5 s. 82). Syftet med regleringen är att säkerställa att verksamheten under rekonstruktionen bedrivs på ett sätt som tjänar rekonstruktionsintresset. När det gäller gäldenärens tillgångar och skulder är utgångspunkten att de ska frysas vid företagsrekonstruktionen (2 kap. 15 § första stycket). Skulder som har uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion ska inte betalas och ny skuldsättning ska inte ske. Gäldenären får inte heller överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet. Undantag gäller om rekonstruktören samtycker till åtgärden. Samtycke till betalning av skulder som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller till ställande av säkerhet för sådana skulder får dock ges endast om det föreligger synnerliga skäl (2 kap. 15 § tredje stycket). Om gäldenären inte inhämtar behövligt samtycke inverkar det dock inte på rättshandlingens giltighet (2 kap. 15 § andra stycket). En sådan rättshandling kan normalt endast angripas genom återvinning i en efterföljande konkurs. Eftersom förmånsrätt enligt förmånsrättslagen (1970:979) följer med sådana fordringar som grundas på avtal som gäldenären har träffat med rekonstruktörens samtycke har motparten ändå ett intresse av att rekonstruktören verkligen har gett sitt samtycke till åtgärden (10 § första stycket 4).

Gäldenären ska utan rekonstruktörens samtycke få vidta åtgärder som ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten

Som framgår ovan gäller enligt direktivet att gäldenären i vart fall delvis ska få behålla kontrollen över sina tillgångar under rekonstruktionen och den dagliga driften av verksamheten. Att gäldenären behåller sådan rådighet bör i allmänhet underlätta den fortsatta verksamheten under rekonstruktionen, bl.a. genom att ledningens expertis och kontaktnät fortsatt kan utnyttjas. Om gäldenären fråntas kontrollen över verksamheten skulle detta kunna avhålla ledningen från att ansöka om rekonstruktion i ett tidigt stadium. Det är dock viktigt att rekonstruktören ges möjlighet att påverka viktigare beslut som fattas. För det första påverkar beslut som fattas under den tid som rekonstruktionen pågår möjligheterna att rekonstruera företaget. Det kan exempelvis vara fråga om att gäldenären vill ta upp nya stora lån eller överlåta anläggningstillgångar. Sådana beslut kan i vart fall begränsa de möjliga handlingsalternativen för framtiden. För det andra är det viktigt att företagets negativa utveckling kan vändas så snart som möjligt. Om betalningssvårigheterna har sin orsak i felaktiga bedömningar av företagets ledning eller ägare är det nödvändigt att den kompetens som rekonstruktören besitter tas till vara även i företagets löpande förvaltning.

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion föreskriver en skyldighet för gäldenären att lämna alla upplysningar till rekonstruktören om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten. Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas. Detta bör gälla även enligt den nya lagen.

När det gäller den formella rådigheten över tillgångarna innebär den nuvarande regleringen att gäldenären behåller rådigheten över sina tillgångar. Gäldenärens handlingsutrymme begränsas emellertid i praktiken av kravet på samtycke från rekonstruktören, eftersom gäldenären riskerar att företagsrekonstruktionen kan komma att upphöra om gäldenären inte följer rekonstruktörens instruktioner. Regeringen anser att det finns anledning att öka utrymmet för gäldenären att rättshandla inom ramen för den löpande förvaltningen utan krav på samtycke från rekonstruktören. Detta skulle möjliggöra för gäldenären att hantera den dagliga driften, medan viktigare frågor kräver rekonstruktörens samtycke. Detta är också den grundläggande utgångspunkten i direktivet. Det som skulle kunna tala emot en sådan utveckling är att gäldenärens svårigheter åtminstone delvis kan höra ihop med brister som är hänförliga till den föreliggande ledningen. Det finns emellertid ingenting som hindrar att rekonstruktören bidrar med sin expertis även inom ramen för den löpande förvaltningen. Det bör också framhållas att en följd av regeringens förslag i avsnitt 8.3.1 om vilka åtgärder som ska kunna föreslås i en rekonstruktionsplan är att förändringar i bolagets ledning kommer att kunna inkluderas i en rekonstruktionsplan om sådana förändringar bedöms nödvändiga.

Utredningen föreslår att det ska finnas två begränsningar i gäldenärens möjligheter att rättshandla utan rekonstruktörens samtycke. För det första anser utredningen att gäldenären inte bör få fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för en sådan förpliktelse. Detta motsvarar regleringen i den nuvarande lagen, med den skillnaden att utredningens förslag uttryckligen omfattar naturaförpliktelser. För det andra menar utredningen att gäldenären inte bör få företa rättshandlingar utanför för den dagliga driften av verksamheten. Med en sådan reglering har gäldenären en möjlighet att åta sig nya förpliktelser så länge dessa ligger inom den dagliga driften av verksamheten. Utredningens förslag innehåller därutöver inte någon begränsning av möjligheterna för gäldenären att ta upp nya skulder. Inte heller finns det någon uttrycklig begränsning när det gäller möjligheten för gäldenären att överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet (jfr 2 kap. 15 § första stycket 3). De senare handlingar bör, som utredningen konstaterar, emellertid regelmässigt ligga utanför den dagliga driften av verksamheten.

Regeringen delar utredningens bedömning i fråga om att gäldenären inte utan rekonstruktörens samtycke bör få fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för en sådan förpliktelse. Gäldenären ska under en företagsrekonstruktion som utgångspunkt inte betala skulder som har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion. Det är en följd av den allmänna insolvensrättsliga likabehandlingsprincipen. Det kan dock i undantagsfall finnas särskild anledning att betala en äldre skuld eller att fullgöra en naturaför-

pliktelse som uppkommit före företagsrekonstruktionen. Det bör dock kräva rekonstruktörens samtycke.

När det gäller utredningens förslag om att gäldenären inte utan rekonstruktörens samtycke ska få företa rättshandlingar som ligger utanför den dagliga driften av verksamheten kan följande anföras. Några remissinstanser, bl.a. *Stiftelsen Ackordscentralen* och *Svenska Bankföreningen*, ifrågasätter om gäldenären bör kunna skuldsätta sig utan rekonstruktörens samtycke. Frågan är rimlig att ställa mot bakgrund av att regleringen delvis syftar till att undvika att gäldenärens ekonomiska ställning försämras under rekonstruktionen. Regeringen konstaterar dock att den nuvarande regleringen innebär att rekonstruktörens samtycke alltid krävs, oavsett om det är fråga om helt normala åtgärder i den löpande verksamheten eller en försäljning av verksamhetens enda tillgång. En sådan ordning framstår varken som rimlig eller effektiv. Den avviker inte bara från direktivets konstruktion utan även från regleringen i andra jämförbara rättsordningar. Regeringen anser att det bör ske en anpassning av den svenska regleringen i detta avseende. Gäldenären bör alltså ges en ökad möjlighet att vidta åtgärder utan rekonstruktörens samtycke. Regeringen bedömer dock att den nya regleringen bör utformas något annorlunda än vad utredningen föreslår. Till att börja med bör den knyta an närmare till den nuvarande regleringen. Regeringen delar alltså Stiftelsen Ackordscentralens syn att det även fortsättningsvis uttryckligen bör framgå att rekonstruktörens samtycke krävs för att gäldenären ska få överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för verksamheten. Vidare bör regleringen – liksom den gör i den nuvarande lagen – förhålla sig till vilka nya förpliktelser som gäldenären får åta sig och inte det mer generella uttrycket rättshandlingar.

Frågan är härefter hur avgränsningen bör uttryckas. Som nämns ovan anges det i direktivet att gäldenären helt eller delvis ska behålla kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten. Även utredningen använder begreppet den dagliga driften. *Institutet för företagsrekonstruktion* är tveksam till detta och förespråkar att uttrycket löpande förvaltningsåtgärd bör användas i stället. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* är inne på samma sak och reser frågan om inte uttrycken ändå avser samma sak. Som remissinstanserna är inne på finns det nackdelar med att införa ett nytt begrepp i lagen som ska fyllas med innehåll. Regeringen anser att regleringen i stället bör knyta an till den etablerade regleringen i aktiebolagslagen (2005:551) angående den verkställande direktörens rätt att vidta åtgärder inom ramen för den löpande förvaltningen av företaget (se 8 kap. 29 och 36 §§). Som remissinstanserna påpekar bör detta överensstämma med vad som avses med den dagliga driften av verksamheten (jfr artikel 7.4 där det framgår att avtal om leveranser kan ligga inom ramen för den dagliga driften av verksamheten). Det finns här anledning att betona att det kan finnas betydande skillnader i fråga om vad som ryms i den löpande förvaltningen beroende på verksamhetens storlek och art. En åtgärd som faller inom ramen för den löpande förvaltningen för ett bolag gör alltså inte nödvändigtvis det för ett annat. Sådana åtgärder som är nödvändiga för driften bör i allmänhet falla inom den löpande förvaltningen, såsom att ingå avtal med kunder och leverantörer, anställningsavtal m.m., allt under förutsättning att avtalen inte med hänsyn till sitt innehåll, sin långvarighet

eller de värden som står på spel framstår som osedvanliga eller av stor betydelse för bolaget (jfr prop. 1975:103 s. 375). En bedömning får göras i varje enskilt fall.

Sammanfattningsvis innebär detta att gäldenären bör få behålla den grundläggande rådigheten över sin egendom. Rekonstruktörens samtycke bör dock krävas för att gäldenären ska få fullgöra förpliktelser som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser, åta sig nya förpliktelser som ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten, eller överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet. I likhet med nuvarande ordning bör det krävas synnerliga skäl för att rekonstruktören ska samtycka till betalning av skulder som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller till ställande av säkerhet för sådana skulder. Till skillnad från Stiftelsen Ackordscentralen anser regeringen att detta bör gälla även fullgörande av naturaförpliktelser. I olika situationer kan det uppkomma ett behov av att rekonstruktören samtycker till åtgärder även när detta inte krävs enligt lagen. Rekonstruktören bör vara oförhindrad att lämna sitt samtycke även i sådana fall. En regel om detta bör införas i den nya lagen.

För att rekonstruktören ska kunna fullgöra sitt uppdrag bör gäldenären, liksom hittills, vara skyldig att lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen. Den nya lagen bör dessutom föreskriva en allmän skyldighet för gäldenären att följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Bolagsverket lyfter frågan hur kravet på rekonstruktörens samtycke ska tillämpas i förhållande till registrering i verkets företags- och föreningsregister och anser att det bör förtydligas. Även *Transportstyrelsen* är inne på den frågan och anser att det bör införas krav på skriftligt samtycke från rekonstruktören för att en ansökan i ett registerärendet ska beviljas. Regeringen anser emellertid att det i en sådan inte finns anledning att kräva samtycke enbart för registreringsåtgärden. Med den konstruktion som regeringen nu väljer och som innebär att kravet på rekonstruktörens samtycke är kopplat till att gäldenären ska få åta sig sådana förpliktelser som ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten blir det tydligt att kravet på samtycke inte omfattar frågan om registrering, och att detta kan ske utan något samtycke.

Det bör inte krävas samtycke i någon särskild form från rekonstruktören

Frågan är härefter om det finns anledning att generellt – eller endast i vissa fall – ställa krav på skriftlighet när det gäller rekonstruktörens samtycke eller om det bör kunna lämnas muntligen. Ett krav på skriftlighet skulle visserligen ge motparten möjlighet att med högre grad av säkerhet bedöma om rekonstruktören har samtyckt till en viss rättshandling, något som i förlängningen skulle kunna leda till att antalet tvister om en rättshandlings giltighet begränsas. Samtidigt skulle det också leda till att rekonstruktionsförfarandet blir betydligt mindre flexibelt och mer tidskrävande för samtliga inblandade, eftersom gäldenären då måste införskaffa skriftligt samtycke för varje rättshandling som kräver det, även i de fall där det inte

råder någon tvekan om att rekonstruktören har samtyckt till rättshandlingen.

Enligt den nuvarande lagen finns det inte något krav på att rekonstruktören ska ge sitt samtycke i någon särskild form. Denna ordning bör enligt regeringen behållas. Det är angeläget att behålla en viss flexibilitet i systemet och överlämna till gäldenären och rekonstruktören att komma överens om de närmare formerna för när och hur samtycket ska lämnas. Det finns förstås inget som hindrar att rekonstruktören ändå lämnar ett skriftligt samtycke om detta bedöms lämpligt eller om motparten ställer krav på det för att ingå ett avtal.

I ett avseende gör utredningen emellertid en annan bedömning och det gäller ansökningar om lagfart och om inteckning. Där anser utredningen att skriftligt samtycke från rekonstruktören bör krävas. Det är visserligen så att sådana avtal normalt innebär betydande åtaganden för gäldenären och att de kan få stora konsekvenser för rekonstruktionens utfall. Utredningen föreslår emellertid inte något krav på skriftligt samtycke för själva överlåtelsen utan endast för den efterföljande registrering i fastighetsregistret. Det riskerar att leda till att även civilrättsligt giltiga fastighetsöverlåtelser inte kan registreras, ett problem som lyfts av *Lantmäteriet*. En sådan ordning bör inte införas. För att undvika en sådan situation föreslår Lantmäteriet att det ska krävas skriftligt samtycke från rekonstruktören vid överlåtelse av fast egendom eller tomträtt. I likhet med *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser regeringen emellertid att det inte finns några bärande skäl för en särreglering i fråga om registrering av överlåtelser och inteckningar av fastigheter. Det bör alltså inte krävas något skriftligt samtycke för överlåtelse av fast egendom och inte heller för den efterföljande registreringen i fastighetsregistret. Frågan om återgång av fastighetsköp berörs nedan. Situationen kan jämföras med att en fastighetsöverlåtelse återvinns med följden att fastigheten ska återbäras till konkursboet. Något hinder mot en sådan åtgärd för att lagfart beviljats finns inte.

7.1.2 Rekonstruktören ska kunna begära att en rättshandling går åter

Regeringens förslag: En rättshandling som gäldenären företar utan nödvändigt samtycke ska gå åter om rekonstruktören, inom skälig tid från det att han eller hon kände till eller borde ha känt till rättshandlingen, begär det.

Detta ska dock inte gälla sådana rättshandlingar som företagits senast den dag rekonstruktionen registrerades i insolvensregistret, om det inte visas att motparten kände till eller hade skälig anledning att anta att gäldenären hade beviljats företagsrekonstruktion.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Giltigheten av en rättshandling när gäldenären åsidosätter kravet på samtycke

Att gäldenären åsidosätter kravet på samtycke från rekonstruktören påverkar enligt den nuvarande regleringen inte rättshandlingens giltighet. Vid lagens tillkomst bedömde regeringen att behovet av en ogiltighetspåföljd var litet, bl.a. med hänsyn till att gäldenären riskerar att rekonstruktionen avbryts om gäldenären bryter mot samtyckeskrauet. Den starka förmånsrätt som är förenad med nytillkomna fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären träffat med rekonstruktörens samtycke ansågs dessutom medföra att gäldenärens motpart har ett starkt intresse av att förvissa sig om att rekonstruktören verkligen har gett sitt samtycke. (Se prop. 1995/96:5 s. 82 f.) Det har emellertid under senare år ifrågasatts om det inte dessutom finns ett behov av en ogiltighetspåföljd vid uteblivet samtycke.

Rekonstruktören ska kunna begära att en rättshandling ska gå åter

Enligt regeringens uppfattning är enbart det förhållande att gäldenären riskerar att företagsrekonstruktionen avslutas om denne bryter mot kravet på rekonstruktörens samtycke inte alltid tillräckligt för att säkerställa att rekonstruktionen bedrivs på det sätt som har bäst förutsättningar att lyckas. Dessutom kan det i många fall vara en onödig och alltför ingripande åtgärd – främst med hänsyn till borgenärernas intresse – att låta rekonstruktionen helt upphöra till följd av ett illojalt agerande från gäldenären. Någon typ av ogiltighetspåföljd bör därför införas för det fall gäldenären agerar utan nödvändigt samtycke från rekonstruktören.

Enligt regeringen är det inte lämpligt att införa en ovillkorlig ogiltighetsregel när rekonstruktören inte lämnat samtycke. En sådan regel skulle nämligen innebära att även rättshandlingar som rekonstruktören bedömer vara till fördel för rekonstruktionen skulle vara ogiltiga om behövligt samtycke saknas. Utgångspunkten bör därför även fortsättningsvis vara att en rättshandling som gäldenären företagit under rekonstruktionen ska gälla, trots att rekonstruktören inte lämnat sitt samtycke till den. Det ligger i linje med att gäldenären även framöver ska behålla rådigheten över sina tillgångar när en företagsrekonstruktion inletts.

En regel som föreskriver att återgång ska ske om rekonstruktören begär det har däremot den fördelen att risken för ett uteblivet samtycke från rekonstruktören flyttas över till motparten. Det ligger då i motpartens intresse att försäkra sig om att samtycke finns eftersom rättshandlingen annars kan komma att begäras åter. En sådan reglering skulle underlätta rekonstruktionsarbetet eftersom rekonstruktören då kan utgå från att gäldenären inte kan företa några viktigare rättshandlingar utan hans eller hennes vetskap. Som utredningen påpekar kan det uppstå gränsdragningsfrågor beträffande om en rättshandling faller inom den löpande förvaltningen av verksamheten eller inte. Regeringen konstaterar dock att det inte finns något som hindrar att motparten, om denne är osäker på om samtycke krävs, kontrollerar om rekonstruktören ställer sig bakom rättshandlingen.

Reglerna om återgång bör gälla alla typer av rättshandlingar som gäldenären företar i strid med kravet på samtycke och alltså även vid

fastighetsöverlåtelse. Regeringen föreslår också att rekonstruktören ska begära återgång inom skäligen tid från det att han eller hon kände till eller borde ha känt till rättshandlingen. En sådan begäran kommer därmed som utgångspunkt att ske innan lagfart har beviljats. Något hinder mot att begära återgång när lagfart har beviljats finns dock inte. Situationen kan jämföras med att en fastighetsöverlåtelse återvinns med följden att fastigheten ska återbäras till konkursboet. Om rekonstruktören inte begär återgång inom skäligen tid ska rättshandlingen bestå.

Regeringen anser sammanfattningsvis att rekonstruktören ska kunna begära återgång av en rättshandling som gäldenären företagit utan nödvändigt samtycke, om motparten kände till eller haft skäligen anledning att anta att gäldenären hade beviljats företagsrekonstruktion. En sådan begäran bör göras inom skäligen tid från det att rekonstruktören kände till eller borde ha känt till rättshandlingen.

Motparten ska inte kunna åberopa god tro från och med dagen efter registreringen i insolvensregistret

Enligt regeringen bör det finnas en fast gräns för när motparten inte längre kan anses vara i god tro. Efter denna tidpunkt kan rekonstruktören alltså utgå ifrån att gäldenären inte kan företa några större rättshandlingar som riskerar att försvåra rekonstruktionen. Motsvarande konstruktion i konkurslagen (1987:672) innebär en presumtion om att motparten inte känner till konkursbeslutet fram till och med dagen efter den dag då kungörelsen om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar (3 kap. 2 §). En rättshandling som företagits mellan konkursbeslutet och denna dag ska därför gälla, om det inte visas att gäldenärens motpart kände till beslutet eller att det fanns omständigheter som gav motparten skäligen anledning att anta att gäldenären var försatt i konkurs. För tiden därefter kan motparten inte längre göra gällande god tro till stöd för att en rättshandling som konkursgäldenären företagit skulle vara giltig.

Regeringen anser att en motsvarande regel för när motparten kan göra gällande god tro bör införas när det gäller företagsrekonstruktioner. Det bedöms då ändamålsenligt att tidpunkten knyts till registrering av beslut om företagsrekonstruktion i insolvensregistret. I insolvensregistret ska alla inledda konkurser, företagsrekonstruktioner, skuldsaneringar och F-skuldsaneringar registreras. Där ska också framgå om en företagsrekonstruktion upphört eller upphävts. Registret ska bl.a. innehålla uppgifter om gäldenärens namn och verksamhetsform, samt dag för beslutet. Insolvensregistret är sammankopplat med och tillgängligt elektroniskt via den europeiska e-juridikportalen. En sådan reglering innebär att en avtalspart genom en sökning i registret snabbt och enkelt kan ta reda på om motparten har inlett en företagsrekonstruktion. Gäldenärens motpart bör kunna vara i god tro beträffande rekonstruktionens inledande till dess att beslutet har registrerats i insolvensregistret. För att säkerställa att beslutet faktiskt var registrerat vid tiden för rättshandlingen bör godtrosskyddet upphöra från och med dagen efter registreringen. Eftersom uppgifterna i insolvensregistret registreras elektroniskt och registret är sökbart och tillgängligt för allmänheten saknas det anledning att utsträcka fristen vid företagsrekonstruktion till dagen efter registrering. En rättshandling som företas senare än dagen för registreringen i insolvensregistret ska alltså kunna

begäras åter utan att det behöver göras någon prövning av om gäldenärens kände till rekonstruktionen.

Sammanfattningsvis innebär detta att en rättshandling som vidtas utan nödvändigt samtycke senare än dagen för registrering i insolvensregistret alltid ska kunna begäras åter av rekonstruktören, med den begränsning som följer av att rekonstruktören måste framställa en sådan begäran inom skälig tid från det att rekonstruktören kände till eller borde ha känt till rättshandlingen. En rättshandling som företagits mellan beslutet om företagsrekonstruktion och registreringen i insolvensregistret ska däremot endast kunna begäras tillbaka om det kan visas att motparten kände till eller hade skälig anledning att anta att gäldenären hade beviljats rekonstruktion.

7.2 Hinder mot verkställighet

7.2.1 Hinder mot verkställighet och mot realisation

Regeringens förslag: Utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken ska inte få ske mot gäldenären under den tid som företagsrekonstruktionen pågår. En borgenär ska inte heller på annat sätt få realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation ska dock få ske för en fordran som avser underhållsbidrag. Detsamma gäller för en fordran för vilken borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt. I det senare fallet ska det dock krävas att det inte är sannolikt att verkställigheten eller realisationen skulle äventyra rekonstruktionen av verksamheten eller att borgenären på ett otillbörligt sätt skulle drabbas av skada om verkställigheten eller realisationen inte fick ske. En fordran på lön eller viss annan ersättning, på pension eller på uppsägningslön ska undantas från verkställighetsförbudet till den del fordran inte ersätts genom lönegarantin.

För att en borgenär ska få realisera en handpant krävs rekonstruktörens samtycke. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att rekonstruktörens samtycke ska krävas för att realisera en handpant.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot dem. *Svenska Bankföreningen* anser att verkställighetshindret inte bör utvidgas till att även omfatta realisation av handpant medan *Svenskt Näringsliv* efterfrågar en djupare analys av frågan.

Skälen för regeringens förslag

Omfattningen av verkställighetshindret

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att gäldenärer ska kunna omfattas av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder för att stödja förhandlingarna om rekonstruktionsplanen (artikel 6.1). Med

ett sådant avbrytande avses enligt direktivet att borgenärerna ska vara tillfälligt förhindrade att få sina fordringar verkställda och att gäldenärens tillgångar eller verksamhet inte heller ska kunna beslagtas eller realiserats utom rätta (artikel 2.1.4). Medlemsstaterna ska säkerställa att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan omfatta alla typer av fordringar (artikel 6.2). Som huvudregel omfattas dock inte arbetstagares fordringar av verkställighetshindret (artikel 6.5). Medlemsstaterna får tillämpa verkställighetshindret på arbetstagares fordringar om och i den mån medlemsstaterna säkerställer att betalningen av sådana fordringar garanteras inom ramverk för förebyggande rekonstruktion på en liknande skyddsnivå. Direktivet medger dessutom att medlemsstaterna under väldefinierade omständigheter undantar vissa fordringar eller kategorier av fordringar från ett verkställighetsförbud, om det är vederbörligen motiverat och det a) inte är sannolikt att verkställigheten äventyrar rekonstruktionen av verksamheten, eller b) verkställighetsförbudet på ett otillbörligt sätt skulle medföra skada för de borgenärer som har dessa fordringar (artikel 6.4). Det kan i det senare fallet handla om att en borgenär drabbas av en okompenserad förlust eller att en säkerhet minskar i värde till följd av ett verkställighetsförbud (skäl 34).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller ett verkställighetsförbud under den tid som en företagsrekonstruktion pågår (2 kap. 17 §). Det innebär att någon utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken normalt inte får ske mot gäldenären. Beslut om kvarstad eller betalningssäkring får inte heller meddelas. Undantag gäller för dels fordringar som är förenade med handpanträtt eller retentionsrätt, dels fordringar på underhållsbidrag. Det kan också nämnas att verkställighet får ske av sådana beslut som rätten meddelar för att säkerställa en borgenärs rätt (2 kap. 18 §). Det kan vara fråga om att rätten vid vite förbjuder gäldenären att vidta en viss åtgärd. Om vitet döms ut får avgörandet verkställas.

Som konstateras i avsnitt 4.2.2 är utgångspunkten för genomförandet av direktivet att bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion bör föras över i den utsträckning de fungerar väl och är förenliga med direktivet.

Undantaget i den nuvarande lagen för fordringar där borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt bedöms vara väl definierat och motiverat. Som anges ovan krävs det dessutom enligt direktivet att det inte är sannolikt att verkställigheten äventyrar rekonstruktionen av verksamheten, eller att verkställighetsförbudet på ett otillbörligt sätt skulle medföra skada för de borgenärer som har fordringarna (artikel 6.4). Frågan är därför om det, som utredningen föreslår, bör införas regler om detta för fordringar som är förenade med handpant eller retentionsrätt. *Svenska Bankföreningen* menar att en sådan begränsning av panthavarens rättigheter riskerar att bl.a. leda till att bankerna väljer att realisera en handpant tidigare än i dag och att de blir mer restriktiva i sin kreditgivning eller ställer krav på annan säkerhet, t.ex. i fast egendom eller företagsinteckning. Även *Svenskt Näringsliv* lyfter frågan om förslaget riskerar att påverka företagens kreditmöjligheter negativt. Regeringen bedömer emellertid att den nuvarande regleringen medför vissa problem, t.ex. när en bank eller ett moderbolag som har panträtt i ett koncernbolags aktier realiserar panten under rekonstruktionen. Ett sådant handlande riskerar inte bara att försvåra

utan i vissa fall omöjliggöra en planerad omstrukturering av koncernen. Även om detta inte hör till vanligheterna finns det enligt regeringens mening skäl att, i enlighet med direktivet, införa vissa begränsningar i möjligheterna att begära verkställighet för fordringar som är förenade med handpanträtt och retentionsrätt. En förutsättning bör dock vara att det är sannolikt att verkställigheten skulle påverka rekonstruktionen negativt. I andra fall bör borgenären alltså alltjämt ha en möjlighet att begära verkställighet. Borgenären bör även ha en rätt att begära verkställighet i sådana fall där det finns en konkret risk för att säkerheten minskar i värde och borgenären alltså skulle drabbas av en okompenserad förlust om verkställighet inte fick ske (jfr skäl 34). Detta bör i lagen uttryckas som att verkställighet eller realisation får ske om det inte är sannolikt att det skulle äventyra rekonstruktionen eller borgenären skulle drabbas oskäligt hårt om ifall verkställighet inte får ske.

Reglerna om verkställighetshinder bör alltså föras över till den nya lagen med de justeringar som framgår ovan. Med hänsyn till direktivets reglering bör hindret dessutom utsträckas till att även avse situationen där en borgenär på annat realiserar gäldenärens tillgångar. En möjlighet till egen realisation bör emellertid inte kunna ske utan att rekonstruktören samtycker till det. Utan en sådan möjlighet till kontroll skulle det vara upp till den enskilde borgenären att pröva om förutsättningarna för realisation är uppfyllda. Det framstår inte som lämpligt. Om borgenären ändå skulle realisera gäldenärens tillgångar utan att ha fått rekonstruktörens samtycke bör rättshandlingen inte gälla.

Svenska Bankföreningen lyfter även frågan om förhållandet till reglerna i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse som rör bankens möjlighet att överta egendom för att skydda en fordran (7 kap. 3 § 2). Som Bankföreningen konstaterar krävs det att banken kan komma att lida en avsevärd förlust för att banken ska ha en sådan möjlighet. Under sådana förhållanden bör utgångspunkten vara att banken också har rätt att realisera panten med hänsyn till att hindret annars skulle leda till otillbörlig skada.

Regeringen bedömer att det inte finns någon beaktansvärd risk att borgenärer med handpanträtt väljer att realisera panten tidigare än i dag eller försöker förhindra företagsrekonstruktion och i stället eftersträva att gäldenären försätts i konkurs. Med de ändringar som föreslås bör förutsättningarna för rekonstruktionen att lyckas öka utan att detta drabbar borgenärerna negativt. I likhet med *Stockholms tingsrätt* anser regeringen alltså att inblandade aktörers intressen beaktas på ett balanserat sätt.

Därutöver bör det undantag som i dag gäller för underhållsbidrag även gälla enligt den nya lagen.

För att säkerställa ett tillfredställande skydd för arbetstagare och för att uppfylla direktivets krav bör dessutom ett nytt undantag införas för vissa arbetstagarfordringar. Det är fråga om fordringar på lön eller viss annan ersättning och på pension, samt fordringar på uppsägningslön, till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin.

Dagens regler om att handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. inte får ske bör föras över till den nya lagen. Detsamma gäller regeln om att beslut om kvarstad eller betalnings-säkring inte får meddelas.

Verkställighetshindret bör även fortsättningsvis gälla från beslutet om företagsrekonstruktion

Enligt den nuvarande lagen uppkommer verkställighetshindret vid beslutet om företagsrekonstruktion. Som utredningen konstaterar finns en risk att institutet företagsrekonstruktion skulle kunna utnyttjas i syfte att förhindra verkställighet om hindret uppkom redan vid ansökan, något som skulle vara till skada för borgenärerna och i förlängningen även för gäldenären. En gäldenär skulle t.ex. kunna hindra en exekutiv auktion genom att ansöka om företagsrekonstruktion samma dag som auktionen ska hållas, och därigenom tillfälligt hindra ett konkursbeslut respektive en försäljning. Svenska Bankföreningen och Finansbolagens Förening är inne på samma sak. Enligt regeringens bedömning bör mot denna bakgrund verkställighetshindret även fortsättningsvis gälla från och med beslutet om företagsrekonstruktion.

Bestämmelser till skydd för borgenärer bör överföras till den nya lagen

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion får rätten på begäran av en borgenär besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa borgenärens rätt, om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter borgenärens rätt i fara (2 kap. 18 §). Ett sådant beslut kan sedan verkställas under rekonstruktionen. Som framgår ovan föreslår regeringen att gäldenären inte får vidta vissa rättshandlingar utan rekonstruktörens samtycke och att rekonstruktören kan begära återgång av rättshandlingen om gäldenären rättshandlar utan nödvändigt samtycke (se avsnitt 7.1.1 och 7.1.2). Det kan dock inte uteslutas att behovet uppstår av att besluta om en åtgärd för att förhindra att gäldenären handlar på ett sätt som äventyrar en enskild borgenärs rätt. Reglerna om det i den nuvarande lagen bör därför föras över till den nya lagen.

7.2.2 Konkurshinder

Regeringens bedömning: Reglerna i konkurslagen om vilandeförklaring av konkursansökan motsvarar de krav på konkurshinder som direktivet ställer.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna instämmer i utredningens bedömning eller invänder inte mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I insolvensdirektivet föreskrivs att om det under den tid som enskilda verkställighetsåtgärder är avbrutna uppstår en skyldighet för gäldenären att ansöka om konkurs ska denna skyldighet upphävas för hela avbrytandeperioden (artikel 7.1). Ett beslut om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska dessutom som utgångspunkt utgöra hinder mot att ett konkursförfarande inleds på ansökan av en borgenär (artikel 7.2). Medlemsstaterna får avvika från vad det nu anförs i en situation där gäldenären inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller. I en sådan situation ska medlemsstaterna säkerställa att en rättslig eller administrativ myndighet kan besluta att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska fortsätta att gälla och

därmed utgöra hinder mot konkurs, om det inte skulle ligga i borgenärernas allmänna intresse att inleda ett konkursförfarande (artikel 7.3).

I svensk rätt finns ingen skyldighet för en gäldenär att ansöka om konkurs. Direktivets bestämmelser om detta föranleder därför inte någon åtgärd (artikel 7.1). Under en rekonstruktion är gäldenären i princip skyddad mot exekutiva åtgärder från borgenärernas sida, bl.a. genom förekomsten av ett konkurshinder. Konkurshindret finns i konkurslagen (1987:672) och innebär att en ansökan från en borgenär om att gäldenären ska försättas i konkurs ska förklaras vilande om det pågår företagsrekonstruktion och gäldenären begär detta (se 2 kap. 10 a § första stycket). Regleringen hindrar alltså i allmänhet att gäldenären försätts i konkurs på ansökan av en borgenär. Detta stämmer väl överens med de krav som ställs i direktivet (artikel 7.2). Det svenska konkurshindret är emellertid inte absolut. Om det finns särskilda skäl att anta att en borgenärs rätt allvarligt äventyras får rätten ändå besluta att försätta gäldenären i konkurs (2 kap. 10 a § andra stycket). Det har ansetts finnas ett behov av en säkerhetsventil som kan tvinga fram en konkurs t.ex. när rekonstruktionsplanen är chansartad och företagshypotekshavare som har täckning för sina fordringar riskerar att förlora sin säkerhet. Regeringen bedömer att detta inte strider mot direktivet, eftersom det är tillåtet att besluta om konkurs under ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, om detta skulle ligga i borgenärernas allmänna intresse.

Reglerna om konkurshinder gäller från och med beslutet om företagsrekonstruktion. Om hindret uppstod redan vid ansökan finns en risk att institutet företagsrekonstruktion skulle kunna utnyttjas i syfte att otillbörligt förhindra en konkurs, vilket skulle vara till skada för borgenärerna och i förlängningen även för gäldenären. Konkurshindret bör alltså även fortsättningsvis gälla från och med beslutet om företagsrekonstruktion.

Sammanfattningsvis motsvarar regleringen i konkurslagen de krav som direktivet ställer. Några ändringar i denna del är därför inte nödvändiga.

7.3 Gäldenärens avtal under rekonstruktionen

7.3.1 Hävningsförbudet

<p>Regeringens förslag: Reglerna om hinder mot hävning av avtal i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska föras över till den nya lagen och gälla redan från ansökan om företagsrekonstruktion.</p>
--

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Reglerna om hinder mot hävning ska föras över till den nya lagen

För att en företagsrekonstruktion ska ha en möjlighet att lyckas är det ofta nödvändigt att gäldenärens motparter fortsätter att prestera enligt ingångna avtal. Skulle t.ex. hyresavtal och leverantörsavtal sägas upp kan det självklart försvåra rekonstruktionen avsevärt. Såväl insolvensdirektivet

som den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion innehåller därför regler som begränsar motpartens möjlighet att säga upp ett avtal under en rekonstruktion.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna föreskriva regler som förhindrar borgenärer som omfattas av verkställighetsförbudet att hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter till nackdel för gäldenären, med avseende på skulder som uppstod före verkställighetsförbudet, enbart på den grunden att gäldenären inte betalat i enlighet med avtalet. Med väsentliga kontrakt avses kontrakt som är nödvändiga för verksamhetens fortsatta dagliga drift. Medlemsstaterna är dock oförhindrade att låta även kontrakt som inte är väsentliga omfattas av regleringen (artikel 7.4).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är gäldenärens motpart normalt förhindrad att häva ett avtal på grund av dröjsmål eller befarat dröjsmål med betalningen eller annan prestation som inträffat före beslutet om företagsrekonstruktion. Det gäller under förutsättning att gäldenären med rekonstruktörens samtycke inom skälig tid begär att avtalet ska fullföljas (2 kap. 20 §). Regleringen är tvingande.

Utgångspunkten enligt såväl direktivet som den nuvarande lagen är alltså att redan ingångna avtal inte påverkas av ett beslut om företagsrekonstruktion och att motparten inte ska kunna häva ett avtal på grund av dröjsmål före rekonstruktionen. Någon skillnad mellan avtal som är nödvändiga för den dagliga driften och andra avtal görs inte i den nuvarande lagen. Eftersom medlemsstaterna får låta även icke-väsentliga avtal omfattas av hävningsförbudet är regleringen tillåten enligt direktivet. Regeringen anser att det saknas anledning att inskränka förbudet till att endast gälla för avtal som är nödvändiga för verksamhetens dagliga drift. Eftersom direktivets bestämmelse utgör en minimireglering är den nuvarande ordningen, som inte bara omfattar dröjsmål med betalning utan även andra typer av prestationer, tillåten. Den bör därför föras över till den nya lagen.

Hinder mot hävning ska gälla redan från och med ansökan om företagsrekonstruktion

Enligt direktivet ska ett hävningsförbud antingen följa direkt av lag eller efter en prövning av en myndighet (artikel 2.1.4). Enligt den nuvarande lagen gäller hävningsförbudet utan särskild prövning. Så bör vara fallet även enligt den nya lagen.

Som konstateras ovan är det i de allra flesta fall en förutsättning för att en rekonstruktion ska kunna lyckas att gäldenärens avtal löper vidare. Det förhållandet att hävningsförbudet inte börjar gälla förrän domstolen fattat beslut om företagsrekonstruktion innebär att en uppmärksam motpart kan utnyttja tiden mellan ansökan om företagsrekonstruktion, som är offentlig, och det efterföljande beslutet för att säga upp pågående avtal på grund av konstaterat eller befarat dröjsmål med betalningen. Prövningen av en ansökan ska visserligen göras genast, men en bedömning av gäldenärens ekonomiska ställning kan ta viss tid. En annan situation där det kan gå viss tid mellan ansökan och prövningen är när rätten förelägger gäldenären att komplettera sin ansökan. Regeringen anser att det finns ett behov av att skydda gäldenären mot att motparten häver ett avtal redan när gäldenären

har ansökt om företagsrekonstruktion. Hävningsförbudet bör därför gälla redan från och med denna tidpunkt, och inte som i dag från beslutet om företagsrekonstruktion. Det bör framgå uttryckligen att gäldenärens motpart redan från denna tidpunkt är förhindrad att häva och inte endast indirekt, som utredningen föreslagit.

Hävningsförbudet bör gälla även godtroende motparter

I den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion finns inget skydd för en motpart som inte kände till eller borde ha känt till att det pågick en företagsrekonstruktion och som häver ett avtal med gäldenären. Mot bakgrund av att hävningsförbudet föreslås gälla från och med ansökan om företagsrekonstruktion och motparten inte bör kunna sägas vara i god tro när beslutet om företagsrekonstruktion registrerats i insolvensregistret skulle den tidsrymd under vilken motparten skulle kunna åberopa god tro vara mycket kort. I normalfallet handlar detta bara om några få dagar. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att eventuella hävningar inte är så skyddsvärda att det finns skäl att införa en sådan bestämmelse.

7.3.2 Gäldenären ska kunna bestämma att ett avtal ska fullföljas

Regeringens förslag: Gäldenären ska kunna bestämma att ett avtal ska fullföljas. Rekonstruktörens samtycke ska krävas om avtalet inte omfattas av den löpande förvaltningen av verksamheten.

Motparten ska kunna kräva att gäldenären lämnar besked om ett avtal ska fullföljas. Om gäldenären inte lämnar besked inom skälig tid ska motparten få häva avtalet.

Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer får gäldenären bestämma att avtalet ska fullföljas endast för en viss del av en återstående prestation. Det gäller dock inte om en sådan begränsning skulle leda till väsentlig olägenhet för motparten eller om motpartens rätt till gäldenärens prestationer gäller mot gäldenärens borgenärer.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen använder uttrycket

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller invänder inte mot dem. *Finansbolagens förening* anser att det bör förtydligas att ett avtal alltid får hävas när det i lag krävs att motparten avbryter affärsförbindelsen, t.ex. enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarcollegiet i Sverige* instämmer i utredningens bedömning att det inte behövs några särskilda regler för kreditköp med återtagandeförbehåll och finansiell leasing. *Svenska Bankföreningen* anser att det är bra att det konstateras att avbetalningsköp och avtal om finansiell leasing inte kommer att omfattas av regleringen. Enligt Bankföreningen bör dock inte heller operationell leasing omfattas. *Stockholms universitet* menar å andra sidan att det inte finns några skäl att undanta finansiell leasing från möjligheten till begäran om begränsad fullföljd. Universitetet framhåller vidare att förhållandet mellan rätten till begränsad fullföljd och rätten till förtida uppsägning bör göras tydligare.

Skälen för regeringens förslag

Gäldenären ska kunna bestämma att ett avtal ska fullföljas

Gäldenärens avtal upphör inte att gälla på grund av att en företagsrekonstruktion inleds. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion får motparten inte häva ett avtal på grund av dröjsmål eller befarat dröjsmål med betalningen eller annan prestation som skett före beslutet om företagsrekonstruktion, om gäldenären med rekonstruktörens samtycke begär att avtalet ska fullgöras (2 kap. 20 §). Gäldenären ska på motpartens begäran inom skälig tid ge besked om avtalet ska fullföljas. Om gäldenären inte lämnar något besked inom skälig tid får motparten häva avtalet. Motpartens rätt att få besked från gäldenären om huruvida ett avtal ska fullföljas gäller dock endast när gäldenären var i hävningsgrundande dröjsmål vid beslutet om företagsrekonstruktion. Förelåg inget dröjsmål har motparten inte någon rätt till något besked om avtalet ska fullgöras.

Som framgår ovan föreslår regeringen att reglerna om hinder mot hävning i den nuvarande lagen ska föras över till den nya lagen och att de ska gälla redan från ansökan om företagsrekonstruktion. När det gäller rätten för motparten att få besked från gäldenären om ett avtal ska fullföljas saknas det enligt regeringen anledning att behandla borgenärer olika beroende på om gäldenären gjort sig skyldig till ett hävningsgrundande dröjsmål före rekonstruktionen. I stället bör gäldenären ges en generell rätt att besluta om ett avtal ska fullföljas och gäldenärens motparter ha samma rätt till besked om gäldenärens val, oavsett om gäldenären var i dröjsmål före rekonstruktionen eller inte. En sådan reglering stämmer överens med de förslag som tidigare utredningar lämnat. I utredningens förslag uttrycks detta som att gäldenären får begära att ett avtal ska fullföljas. Regeringen anser emellertid att det handlar om att gäldenären får bestämma att ett avtal ska fullföljas. Det ordet uttrycker på ett mer träffande sätt vad som avses.

I konsekvens med de generella reglerna om gäldenärens rådighet som regeringen föreslår bör gäldenären få bestämma att ett avtal ska fullföljas utan rekonstruktörens samtycke när det gäller sådana avtal som ligger inom ramen för den löpande förvaltningen av verksamheten. För övriga avtal bör däremot samtycke från rekonstruktören krävas.

Som *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* påpekar finns det regler i annan lagstiftning som kan begränsa gäldenärens möjligheter att få till stånd en fullföljd av ett avtal. Det gäller t.ex. reglerna i lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessa regler bör alltså ha företräde framför reglerna om företagsrekonstruktion.

Gäldenären ska få bestämma att avtal ska fullföljas endast för en viss del

Det finns i dag ingen uttrycklig rätt för gäldenären att bestämma att ett löpande avtal ska fullföljas endast till viss del (partiell eller begränsad fullföljd). Utan en möjlighet att få till stånd begränsad fullföljd är gäldenären hänvisad till att antingen bestämma att avtalet ska fullföljas i dess helhet eller att riskera att motparten häver avtalet. Det kan leda till att gäldenären avvaktar med att ansöka om företagsrekonstruktion under tiden som gäldenären undersöker sina alternativ. En möjlighet för gäldenären att få till stånd begränsad fullföljd skulle därför kunna bidra till att gäldenären ansöker om företagsrekonstruktion i ett tidigare skede än vad som annars hade varit fallet.

Även för motparten finns det fördelar med en sådan reglering eftersom det minskar risken för att gäldenären bestämmer sig för att utan förvarning sluta följa sin del av avtalet. Om gäldenären ges rätt att begära begränsad fullföljd får motparten i ett tidigt skede reda på i vilken utsträckning gäldenären avser att fullfölja avtalet. Som exempel kan tänkas att gäldenären i samband med rekonstruktionens inledande begär att ett hyresavtal ska fullföljas i fyra månader. För tiden därefter kommer hyresvärden vara hänvisad till att bevaka sin fordran vid en eventuell skulduppgörelse i rekonstruktionsplanen, och därmed riskera att fordran skrivs ned genom uppgörelsen (jfr avsnitt 7.3.4). Detta skiljer sig i och för sig inte från vad som hade varit fallet om gäldenären helt enkelt slutat använda lokalen och underlåtit att betala hyra efter fyra månader. Om motparten redan inledningsvis känner till att gäldenären inte kommer att fullfölja avtalet efter viss tid kan motparten dock utnyttja den återstående hyrestiden för att försöka hitta en ny hyresgäst och därigenom undvika att ha en kvarvarande fordran på gäldenären som kan bli nedskrivna i rekonstruktionsplanen. En möjlighet till begränsad fullföljd innebär därmed en ökad förutsebarhet för motparten och bättre förutsättningar för honom eller henne att planera sin verksamhet.

Mot denna bakgrund delar regeringen utredningens bedömning att gäldenären bör ha rätt att bestämma att ett avtal ska fullföljas endast till viss del och att den grundläggande förutsättning för detta bör vara att det är fråga om prestationer som är fortlöpande eller delbara. Det innebär att t.ex. avbetalningsköp och avtal om finansiell leasing inte kommer att omfattas av regleringen. Till skillnad från operationell leasing är dessa avtal är inga nyttjanderättsavtal utan i realiteten överlåtelseavtal, vilket innebär att motpartens prestation varken är fortlöpande eller delbar. Om gäldenären kunde bestämma att ett sådant avtal skulle fullgöras under några månader skulle detta omvandla avtalet till ett nyttjanderättsavtal (se SOU 2001:80 s. 188). Det finns alltså inte, som *Stockholms universitet* anser, anledning att behandla finansiell leasing annorlunda än avbetalningsköp. Det bör inte heller vara möjligt att begära begränsad fullföljd när motparten har sakrättsligt skydd, dvs. en mot gäldenärens borgenärer skyddad rätt till gäldenärens prestationer.

Det bör inte heller vara möjligt för gäldenären att bestämma att avtalet ska fullföljas endast avseende viss tid eller mängd om detta skulle leda till väsentlig olägenhet för motparten. Vid bedömningen av vad som utgör väsentlig olägenhet bör bestämmelserna i köplagen (1990:931) om partiella avtalsbrott och hävning vid successiv leverans kunna ge viss ledning (se 43 och 44 §§ i den lagen).

Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige framhåller att möjligheterna att kräva begränsad fullföljd av avtal och rätten att säga upp vissa varaktiga avtal kan leda till att företagsledare överväger att ansöka om rekonstruktion i ett tidigare skede medan företaget fortfarande har erforderlig livskraft. Regeringen delar denna bedömning. En ändamålsenlig hantering av gäldenärens avtal är ofta en förutsättning för att rekonstruktionens ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt.

Konsekvenserna av att gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullgöras endast för en viss del

Följden av att gäldenären begär begränsad fullföljd bör vara att vederlaget för den tid som fullföljden avser inte kommer att omfattas av en eventuell skulduppställning i rekonstruktionsplanen. Det bör framhållas att det förhållandet att gäldenären väljer att inte fullfölja avtalet i sin helhet inte innebär att gäldenären därigenom har frigjort sig från avtalet för resterande del. Det innebär endast att motparten får rätt att häva avtalet. Regeringen återkommer i avsnitt 7.3.8 till frågan om gäldenären ska få rätt att säga upp ett avtal i förtid.

7.3.3 Verkan av att gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas

Regeringens förslag: Om gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas, ska gäldenären och dennes motpart fullgöra de prestationer som återstår enligt den del av avtalet som ska fullföljas.

I den utsträckning gäldenärens prestationer inte kan delas upp utan betydande olägenhet för motparten, ska gäldenären även utge fullgöra sådana prestationer som svarar mot prestationer som motparten fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion.

Nuvarande regler om gäldenärens skyldighet att ställa säkerhet ska föras över till den nya lagen.

Om gäldenären inte uppfyller sin skyldighet att fullgöra eller att ställa säkerhet ska motparten ha rätt att häva avtalet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens förening*, tillstyrker förslagen eller invänder inte mot dem.

Skälen för regeringens förslag

Vad som gäller i dag när ett avtal ska fullföljas

Som nämns i avsnitt ovan innebär det förhållandet att gäldenären inleder en företagsrekonstruktion inte att gäldenärens avtal upphör att gälla. Utgångspunkten är dock att gäldenären inte behöver betala för prestationer som fullgjorts före förfarandet. För tiden därefter ska gäldenären däremot, om tiden för motpartens fullgörande är inne, på motpartens begäran fullgöra sina motsvarande prestationer eller i vissa fall ställa säkerhet för dem. Är tiden för motpartens fullgörande inte inne, är gäldenären enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion skyldig att ställa säkerhet endast om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda motparten mot förlust (2 kap. 20 § andra stycket).

Det nu anförda gäller enbart för motparter som fått rätt att häva ett avtal på grund av ett inträffat eller befarat dröjsmål med betalningen eller någon annan prestation före beslutet om företagsrekonstruktion. I andra fall har en motpart inte rätt till samtidig betalning eller säkerhet. Däremot kan motparten använda sig av den s.k. passiva stoppningsrätten i köplagen (61 §), enligt vilken en motpart kan ställa in sin fullgörande eller hålla inne

sin prestation om det finns starka skäl att anta att gäldenären inte kommer att uppfylla en väsentlig del av sina förpliktelser. Gäldenären kan dock hindra detta genom att ställa godtagbar säkerhet.

Vad som framöver bör gälla när ett avtal ska fullföljas

Regeringen föreslår i avsnitt 7.3.2 att gäldenären även fortsättningsvis ska kunna välja om ett avtal ska fullföljas. Motparten ska ha rätt att häva ett avtal eller en del av ett avtal där fullföljd inte begärs. Om gäldenären väljer att fullfölja avtalet bör parterna vara skyldiga att fullgöra de förpliktelser som återstår enligt avtalet. Liksom enligt den nuvarande lagen bör gäldenären inte vara skyldig att utge fullt vederlag för prestationer som motparten utgett innan rekonstruktionen inleddes. Motparten ska emellertid fullgöra sina återstående prestationer och gäldenären ska utge vederlag för dessa eller ställa säkerhet, på motsvarande sätt som gäller i dag när gäldenären varit i dröjsmål före rekonstruktionen. Motparten ska alltså inte behöva ta några nya risker, men denne bör vara nöjd med att få full kontant betalning eller betryggande säkerhet för framtida prestationer, till vilka motparten hade sakrättsligt skydd vid inledningen av rekonstruktionen. Dessutom kan motparten ha förmånsrätt vid en eventuell efterföljande konkurs, om rekonstruktören har samtyckt till att avtalet skulle fullföljas (se avsnitt 10.1.2).

Om gäldenärens prestation enligt avtalet inte kan delas upp utan väsentlig olägenhet för motparten, bör gäldenären emellertid vara skyldig att utge vederlag även för sådana prestationer som motparten kan ha fullgjort före rekonstruktionsbeslutet. Det kan exempelvis vara fråga om att gäldenären ska leverera en maskin som inte rimligen kan delas upp eller utföra en entreprenad som utgör en enhet. För ett sådant fall innebär förslaget att gäldenären alltså inte kan leverera endast en del av maskinen eller utföra en del av entreprenaden. Förslaget i denna del stämmer överens med de förslag som lagts fram av Förmånsrättskommittén, 2007 års insolvensutredning och Entreprenörskapsutredningen.

7.3.4 Fullföljdsfordringar bör undantas från en skulduppställning i en rekonstruktionsplan

Regeringens förslag: Om gäldenären begär fullföljd av ett avtal, ska de fordringar som uppkommer därefter anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen. Sådana fordringar kommer därmed inte att omfattas av en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Fordringar som uppkommit efter ansökan om företagsrekonstruktion omfattas i dag inte av ett ackord

En fordran som uppkommit efter ansökan om företagsrekonstruktion har i dag en starkare ställning än fordringar som uppkommit före ansökan eftersom de inte omfattas av ett offentligt ackord (3 kap. 3 § lagen om

företagsrekonstruktion). En sådan fordran ska alltså betalas fullt ut av gäldenären. Avgörande för när en fordran som grundas på en avtalsförpliktelse ska anses ha uppkommit är normalt tidpunkten för avtalets ingående. Har avtalet träffats före rekonstruktionen anses fordran alltså i allmänhet ha uppkommit före rekonstruktionen, även om avtalet fullgörs först efter att rekonstruktionen inletts. Från detta finns emellertid vissa undantag, bl.a. när det gäller lönefordringar (jfr Högsta domstolens överväganden i rättsfallet NJA 2014 s. 537, se mer om detta i avsnitt 7.3.7). Om gäldenären begär fullföljd blir motpartens fordran dock inte skyddad mot ett ackord. För att motpartens fordran ska skyddas krävs att gäldenären har ingått ett nytt avtal med motparten.

Fullföljdsfordringar bör inte omfattas av en skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan

Regeringen föreslår i avsnitt 7.3.2 att gäldenären ska ha en tvingande rätt att välja om ett avtal ska fullföljas. Om gäldenären väljer att fullfölja ett avtal ska motparten fullgöra de prestationer som återstår mot att gäldenären utger vederlag eller ställer säkerhet. Motparten har alltså rätt till samtidig betalning eller säkerhet för framtida prestationer. I grunden ger detta motparten ett starkt skydd. Det utesluter dock inte att t.ex. en ställd säkerhet minskar i värde eller att motparten av förbiseende eller av okunskap inte utnyttjar sin rätt att få samtidig betalning. I ett sådant fall riskerar motparten att inte få fullt betalt för sin fordran om den skulle omfattas av en skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan. Detta talar för att det finns behov av att stärka fullföljdsfordringarnas ställning.

Det är också rimligt att gäldenärens beslut att fullfölja ett avtal får konsekvenser. Om fullföljdsfordringar inte ges ett förstärkt skydd under rekonstruktionen skulle gäldenären först kunna begära fullföljd, för att därefter sluta prestera och i stället hänvisa motparten till att bevaka en skadeståndsfordran i planförhandlingen (se avsnitt 8). Det framstår inte som en rimlig ordning. Regeringen anser därför att det finns skäl att undanta fullföljdsfordringar från en skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan. Sådana fordringar bör alltså inte få skrivas ned genom en fastställd rekonstruktionsplan. Därutöver föreslår regeringen i avsnitt 10.1.2 att bästa allmänna förmånsrätt i vissa fall ska gälla för fordringar på vederlag efter fullföljdskrav.

7.3.5 Motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under rekonstruktionen

Regeringens förslag: Om gäldenären efter beslutet om företagsrekonstruktion tar emot en prestation från en motpart, utan att gäldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas, får motparten kräva att prestationen lämnas tillbaka.

Om gäldenären förfogar över prestationen på ett sådant sätt att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad eller oförminskad, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas i fråga om prestationen. Detsamma ska gälla om gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan lämnas tillbaka.

Om prestationen ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten ska gäldenären anses ha förfogat över prestationen endast ifall rekonstruktören fått eller borde fått kännedom om att prestationen mottagits eller om det avtal som prestationen avser.

Bestämmelsen om motpartens stoppningsrätt i köplagen ska justeras så att den inte omfattar företagsrekonstruktion.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att rekonstruktörens kännedom ska ha betydelse även när prestationen ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* påpekar att motsvarande regler i köplagen (1990:931) om aktiv stoppningsrätt måste tas bort för rekonstruktionsfallet för att undvika dubbelreglering.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande regelverk har en motpart som lämnar över en vara till gäldenären under företagsrekonstruktionen rätt att kräva tillbaka varan (s.k. aktiv stoppningsrätt). Gäldenären kan dock hindra ett tillbakatagande om han eller hon omedelbart betalar för varan eller, om köpesumman inte har förfallit till betalning, ställer godtagbar säkerhet för betalningen (se 63 § fjärde stycket köplagen). Bestämmelsen syftar till att ge motparten en trygg ställning.

Enligt regeringen bör detta gälla även framöver. Regleringen i köplagen är dock begränsad till att gälla endast för varor. Enligt regeringens mening bör samma regler gälla även för andra prestationer där ett återtagande är möjligt, t.ex. förskottsbetalningar. Motpartens ställning kan i dessa fall inte anses mindre skyddsvärd. Regeringens förslag överensstämmer med de förslag som tidigare lagts fram av Förmånsrättskommittén, 2007 års insolvensutredning och Entreprenörskapsutredningen.

Frågan är härefter vad som bör gälla om gäldenären mottar en prestation under rekonstruktionen och därefter säljer den vidare eller om prestationen minskar i värde till följd av gäldenärens förfogande liksom om gäldenären utnyttjar en prestation som över huvud taget inte kan återlämnas. I motsvarande situation på konkursområdet anses konkursboet ha inträtt i avtalet, med den följden att borgenären får en fordran på konkursboet (se 63 § femte stycket köplagen). Den regeln är dock begränsad till fall där konkursboet har sålt en vara.

Utredningen anser att om gäldenären inte kan återlämna en prestation i väsentligen oförändrat eller oförminskat skick, eller inte alls, bör det jämföras med att gäldenären har krävt fullföljd av avtalet. Motpartens fordran i denna del kommer då inte att omfattas av en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan och kan alltså inte skrivas ned. Förslaget överensstämmer med de som tidigare lagts fram av Förmånsrättskommittén, 2007 års insolvensutredning och Entreprenörskapsutredningen. Det ligger dessutom i linje med de uttalanden som gjorts i närliggande frågor från såväl Högsta domstolen som Högsta förvaltningsdomstolen (se rättsfallen NJA 2014 s. 537 respektive HFD 2016 ref. 62). Regeringen delar utredningens bedömning. Om gäldenären förfogar över prestationen så att den inte kan återlämnas väsentligen oförändrad eller oförminskad ska det alltså jämföras med att gäldenären har bestämt att

avtalet ska fullgöras. Detsamma bör gälla om gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan återlämnas.

Som *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* påpekar bör motsvarande regler i köplagen om aktiv stoppningsrätt tas bort för rekonstruktionsfallet för att undvika dubbelreglering.

I rekonstruktörens uppdrag ingår att bevaka att syftet med rekonstruktionen uppfylls och att borgenärernas rätt inte äventyras. Gäldenären är dessutom skyldig att lämna upplysningar om förhållanden av betydelse för rekonstruktionen. Regeringen anser mot den bakgrunden att gäldenären inte bör anses ha förfogat över en prestation som tagits emot under rekonstruktionen förrän rekonstruktören fått – eller borde ha fått – kännedom om detta. Rekonstruktören får därigenom viss tid på sig att sätta sig in i gäldenärens avtal och tillgångar innan en fullföljdsfordran uppkommer till följd av ett förfogande. Mot bakgrund av de generella regler som föreslås i fråga om gäldenärens rådighet och som innebär att gäldenären utan rekonstruktörens samtycke ska få åta sig förpliktelser som ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten, bör emellertid kravet på rekonstruktörens kännedom inte gälla för prestationer som ligger inom ramen för den löpande förvaltningen. Beträffande sådana prestationer bör gäldenären alltså kunna förfoga över prestationen utan rekonstruktörens kännedom (jfr vad som sägs i avsnitt 7.1.1 och 7.3.2 om gäldenärens möjligheter att utan rekonstruktörens samtycke åta sig nya förpliktelser inom den löpande förvaltningen av verksamheten och begära fullföljd beträffande sådana avtal).

7.3.6 Gäldenärens utnyttjande av en hyreslokal

Regeringens förslag: Om gäldenären fortsätter att nyttja en lokal enligt ett hyresavtal, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas i fråga om prestationen. Det ska dock gälla först efter att en månad förflutit från beslutet om företagsrekonstruktion.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det. *Stiftelsen Ackordscentralen* avstyrker förslaget med motiveringen att hyresvärdar missgynnas av förslaget och alla borgenärer bör behandlas lika.

Skälen för regeringens förslag: Precis som andra avtalstyper fortsätter ett hyresförhållande att gälla om gäldenären blir föremål för företagsrekonstruktion. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion har gäldenären, om denne var i dröjsmål eller befarat dröjsmål med betalning före rekonstruktionen, rätt att begära att avtalet ska fullföljas (2 kap. 20 §). Det innebär att gäldenären kan hindra en hyresvärd från att häva avtalet till följd av dröjsmålet genom att begära fullföljd och därefter betala hyran eller ställa säkerhet, beroende på om hyran ska betalas i förskott eller efterskott. Gäldenären är däremot inte skyldig att betala den hyra som förfallit före rekonstruktionen för att avtalet ska fortsätta att löpa.

Om gäldenären inte var i dröjsmål eller befarat dröjsmål före rekonstruktionen gäller i dag samma regler som för avtalstypen i övrigt. Hyresvärdar har i så fall inte någon rätt att få besked om gäldenären tänker betala

hyran, och om gäldenären väljer att inte utnyttja lokalen och inte betala hyran omfattas hyresvärdens fordran av ett offentligt ackord, eftersom den grundar sig på ett avtal som ingicks före rekonstruktionen. En sådan fordran anses alltså inte uppkommen under rekonstruktionen.

Som framgår ovan föreslår regeringen att en fordran som uppkommit till följd av att gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan lämnas tillbaka ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen. En sådan fordran kommer därmed att undantas från en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan. Denna reglering kommer att omfatta även hyresfordringar. Det innebär att gäldenären inte kommer att kunna bedriva verksamhet utan att behöva ta ansvar för hyreskostnaden och därigenom verka på marknaden på andra villkor än konkurrenterna.

Det är lämpligt att aktivitetsplikten ligger på gäldenären, i den bemärkelsen att hyresvärden inte bör vara tvungen att uppmana gäldenären att ställa lokalen till förfogande för att hyresfordran ska jämföras med en fullföljdsfordran. Det ska kunna krävas att gäldenären och rekonstruktören i ett tidigt skede för en diskussion om hyresförhållandet bör löpa vidare eller om hyresvärden ska få rätt att häva avtalet. Gäldenären bör informera hyresvärden om gäldenären inte avser att fortsätta använda en lokal och i så fall ställa lokalen till hyresvärdens förfogande. Om gäldenären fortsätter att använda en hyreslokal bör alltså framtida hyresfordringar undantas en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan. Frågan är om detta ska gälla direkt eller om rekonstruktören bör ha en viss tid på sig att sätta sig in i gäldenärens avtal. Även om gäldenären kan förutsättas ha kännedom om sina avtalsförhållanden vid företagsrekonstruktionens inledande kan det behövas viss tid för rekonstruktören att gå igenom gäldenärens avtal. Som utredningen föreslår bör en månad vara tillräckligt. Efter denna inledande tid kommer ett nyttjande att likställas med att gäldenären bestämt att avtalet ska fullföljas i fråga om prestationen. Det överensstämmer med vad 2007 års insolvensutredning och Entreprenörskapsutredningen föreslagit. Även om detta, som *Stiftelsen Ackordscentralen* påpekar, innebär en viss nackdel för hyresvärden finns det starka skäl för en sådan reglering. Som konstateras ovan är det viktigt att rekonstruktören ges möjlighet att påverka viktigare beslut som fattas, bl.a. eftersom beslut som fattas under den tid som utredning pågår påverkar möjligheterna att rekonstruera företaget. Hyresvärdens fordran på hyra som avser nyttjande under den inledande månaden kommer alltså att omfattas av en eventuell rekonstruktionsplan.

7.3.7 Arbetstagares fordringar för utfört arbete under rekonstruktionen

Regeringens förslag: En lönefordran som uppkommer senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion till följd av att arbetstagaren fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal, ska anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Tjänstemännens centralorganisation* påpekar

att arbetstagare som nått taket för lönegarantin före ett beslut om företagsrekonstruktion eller som gör det under den första månaden därefter riskerar att drabbas negativt av förslaget och anser att frågan bör övervägas ytterligare.

Skälen för regeringens förslag: Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal ansvarar enligt konkurslagen (1987:672) ett konkursbo för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som belöper på tid efter en månad från konkursbeslutet (5 kap. 18 §). Lönefordran utgör i sådana fall en s.k. massafordran, dvs. en fordran mot konkursboet som ska betalas före konkursfordringarna. Reglerna i förmånsrättslagen (1970:979) bygger på samma synsätt. Förmånsrätten omfattar lönefordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter (12 §). Lönefordringar för tiden därefter omfattas inte av förmånsrätt, med vissa undantag för uppsägningslön.

Vid företagsrekonstruktion betalas lönegaranti för fordran på lön eller annan ersättning som skulle ha haft förmånsrätt enligt förmånsrättslagen om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs (7 § lönegarantilagen [1992:497]). Som utgångspunkt betalas lönegaranti därför inte för fordran på lön som belöper på tiden efter en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion. Lönegaranti utgår också för fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från beslutet om företagsrekonstruktion, i den mån arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning (7 a § lönegarantilagen).

Vid såväl konkurs som rekonstruktion bygger reglerna alltså på tanken att arbetstagaren ska få fullt betalt för det arbete som utförs under konkursen eller rekonstruktionen. Till skillnad från vad som är fallet vid konkurs finns det emellertid inte några bestämmelser som tar sikte på hur en arbetstagares lönefordringar ska hanteras om han eller hon fortsätter att arbeta under en företagsrekonstruktion.

Högsta domstolen har uttalat att en fordran för en prestation som gäldenärsföretaget i enlighet med ett före den kritiska tidpunkten träffat avtal därefter har tillgodogjort sig, men som borgenären inte har varit skyldig att prestera annat än mot samtidig avtalsenlig betalning, inte omfattas av ett ackord (se rättsfallet NJA 2014 s. 537). Vidare har Högsta förvaltningsdomstolen konstaterat att en arbetstagare, oavsett om han eller hon har säkerhet i lönegaranti, inte är skyldig att prestera annat än mot avtalsenlig betalning och att en fordran avseende lön eller annan ersättning för arbete som utförts efter beslutet om företagsrekonstruktion därmed inte borde omfattas av ett offentligt ackord även om avtalet träffats innan rekonstruktionen (se rättsfallet HFD 2016 ref. 62). En liknande fråga har dessutom prövats av Arbetsdomstolen (AD 2019 nr 22). Arbetsdomstolen konstaterade att en arbetstagares fordran på lön och annan ersättning för arbete som grundas på ett avtal som träffats före ansökan om företagsrekonstruktion som utgångspunkt ska anses ha uppkommit före rekonstruktionen och därför omfattas av ett ackord, även om fordran förfaller till betalning därefter. Om en arbetstagare däremot efter beslutet om företagsrekonstruktion utför arbete för arbetsgivaren utan att få full betalning till följd av lönegaranti eller förmånsrätt, omfattas fordran inte av ackordet.

En följd av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande är att lönefordringar för arbete utfört under rekonstruktionen generellt är undantagna från ett ackord redan från och med beslutet om företagsrekonstruktion. Situationen skiljer sig därmed från vad som gäller vid konkurs, där konkursboet svarar för arbetstagarens fordran först efter en månad från konkursbeslutet (5 kap. 18 § konkurslagen). Obefogade skillnader i regelverken riskerar att ge enskilda borgenärer incitament att sträva efter det ena förfarandet framför det andra. För att regelverken ska överensstämma bör endast lönefordringar som avser arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen. En särskild regel om detta bör införas i den nya lagen.

Tjänstemännens Centralorganisation lyfter frågan om arbetstagare som slagit i taket för lönegarantin före ett beslut om företagsrekonstruktion eller som gör det under den första månaden därefter riskerar att drabbas negativt av en sådan ändring. Lönegarantin omfattar högst fyra basbelopp (9 § lönegarantilagen). I den ovanliga situationen att en arbetstagares krav på ersättning för de tre månader som föregått rekonstruktionen eller för den första månad som följer på denna når upp till denna nivå kan alltså arbetstagarens krav som överstiger begränsningen komma att omfattas av en skulduppgörelse i en eventuell rekonstruktionsplan. Det är dock inte fråga om något annat än en ren undantagssituation och inte något som för närvarande motiverar att justera förslaget.

7.3.8 Uppsägning i förtid av varaktiga avtal

Regeringens förslag: Gälldenären ska med rekonstruktörens samtycke få säga upp ett varaktigt avtal. Avtalet ska upphöra efter tre månader eller den längre tid som med hänsyn till avtalets art och längd får anses skälig. Ett varaktigt avtal ska dock inte få sägas upp i förtid om motparten har en mot gälldenärens borgenärer skyddad rätt till gälldenärens prestation (sakrättsligt skydd).

Gälldenären ska vara skyldig att ersätta den skada som uppsägningen orsakar motparten.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att uppsägningstiden kan bestämmas till tre månader eller den tid som med hänsyn till avtalets art och längd får anses skälig.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är det upp till gälldenärens motpart att välja om han eller hon vill häva ett avtal som gälldenären väljer att inte fullfölja. Gälldenären kan alltså inte själv häva ett avtal i förtid. Det förhållandet att gälldenären inte begär fullföljd innebär alltså inte att gälldenären befriar sig från avtalet, utan endast att motpartens eventuella rätt att häva avtalet kvarstår. Som framgår i avsnitt 7.3.2 föreslår regeringen att denna ordning ska gälla även framöver. Förslaget att gälldenären ska ha rätt att begära begränsad fullföljd innebär inte någon förändring i det avseendet (se samma avsnitt).

Enligt regeringens uppfattning finns det däremot anledning att överväga om gäldenären bör ges en rätt att säga upp ett varaktigt avtal i förtid. En sådan möjlighet skulle kunna vara till fördel för rekonstruktionen, t.ex. när en viss del av verksamheten behöver läggas ned och de avtal som är knutna till den delen av verksamheten blir överflödiga. Gäldenären skulle då t.ex. kunna stå med ett långt och kostsamt hyresavtal som inte längre kan utnyttjas eller endast delvis är till nytta för gäldenären. Skulle gäldenären ha rätt att säga upp avtalet i förtid skulle gäldenärens skuldbörda minska, vilket i förlängningen skulle öka förutsättningarna för att lyckas med rekonstruktionen.

Förmånsrättskommittén övervägde en reglering som i princip skulle leda till att borgenären förlorar sin fordran, men kom fram till att en sådan inte borde införas (se SOU 2001:80 s. 162 f.). En sådan skulle innebära att gäldenären kan minska sin skuldbörda. I förlängningen skulle det också kunna leda till en större utdelning vid en framtida skulduppställning, något som skulle gynna det samlade borgenärskollektivet. Det skulle emellertid också utgöra ett markant avsteg från gällande rätt och sätta enskilda borgenärer i ett betydligt sämre läge än vad som är fallet i dag. En sådan reglering bör därför inte införas.

Det bör i stället övervägas en uppsägningsrätt som inte innebär att borgenären förlorar sin fordran. En sådan skulle kunna innebära att gäldenären har rätt att, med rekonstruktörens samtycke, säga upp ett varaktigt avtal till upphörande viss tid. Detta skulle sätta press på gäldenärens motpart att vidta åtgärder för att begränsa den skada som kan uppkomma till följd av att gäldenären väljer att inte fullfölja avtalet. Som reglerna ser ut i dag kan gäldenärens motpart välja mellan att säga upp ett avtal och låta avtalet löpa vidare och bevaka kommande fordringar i en ackordsförhandling. Det innebär att t.ex. en hyresvärd eller en leasegivare kan låta avtalsförhållandet bestå och låta fordringarna växa. En uppsägningsrätt bör enligt regeringens uppfattning utformas på så sätt att den inte hindrar motparten från att göra gällande en skadeståndsfordran för tiden efter det att uppsägningstiden löpt ut. Av allmänna skadeståndsrättsliga principer följer att motparten måste kunna visa vilken skada denne lidit. Dessutom finns en skyldighet för den skadelidande att begränsa sin skada. Detta ger motparten starka incitament att agera för att minimera skadan, t.ex. genom att hitta en ny hyresgäst.

Regeringen föreslår alltså att gäldenären med rekonstruktörens samtycke ska få säga upp ett varaktigt avtal. I likhet med utredningen anser regeringen att uppsägningstiden som utgångspunkt bör vara tre månader. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till avtalets art och längd bör uppsägningstiden i stället bestämmas till den längre tid som är skälig. Någon kortare uppsägningstid än tre månader bör inte komma i fråga. Gäldenärens motpart bör vidare ha rätt till ersättning för den skada som den förtida uppsägningen orsakar. Regeringen föreslår att en särskild bestämmelse om detta ska införas i den nya lagen. Som *Rekonstruktör- och konkursförvaltarcollege*t i Sverige lyfter fram kan den föreslagna regleringen utgöra ett verktyg för gäldenärer att komma till rätta med en alltför stor kostnads massa, något som kan öppna upp för möjligheten att ansöka om rekonstruktion för bolag som tidigare varit hänvisade till att ansöka om konkurs.

7.3.9 Bestämmelserna om gäldenärens avtal ska vara tvingande

Regeringens förslag: Bestämmelserna i den nya lagen om gäldenärens avtal ska vara tvingande till gäldenärens förmån.

Ett avtalsvillkor som ger gäldenärens motpart rätt att häva eller på annat sätt ändra ett avtal enbart på grund av en ansökan eller ett beslut om företagsrekonstruktion eller planförhandling eller gäldenärens ekonomiska svårigheter som föranlett ansökan (en s.k. ipso facto-klausul) ska vara utan verkan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Konkurrensverket* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* anser att vissa avtal om personliga uppdrag eller andra avtal som annars är av sådan art att det är rimligt att de får upphöra med automatik i och med inledandet av ett obeståndsförfarande bör undantas från förbudet mot s.k. ipso facto-klausuler. Kollegiet anser vidare att det i lagen bör erinras om att förbudet inte gäller om avtalets upphörande på grund av obeståndsförfarandet följer av lag, såsom enligt kommissionslagen (2009:865) och lagen (1991:351) om handelsagentur. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att även klausuler som anger att gäldenären inte får uppta nya krediter utan borgenärens godkännande, s.k. negativa klausuler, ska vara utan verkan. *Svenska Bankföreningen* anser att förbudet mot ipso facto-klausuler inte bör omfatta borgenärer som innehar finansiella instrument, valuta eller vissa fordringar som avses i konkurslagen (8 kap. 10 § andra stycket).

Skälen för regeringens förslag

Reglerna om gäldenärens avtal ska vara tvingande

Det nuvarande förbudet i lagen om företagsrekonstruktion mot att häva ett avtal på grund av gäldenärens dröjsmål är tvingande till gäldenärens förmån (2 kap. 20 § fjärde stycket). För att säkerställa att en motpart inte kan kringgå lagstiftningen bör de bestämmelser som tar sikte på gäldenärens avtal även framöver vara tvingande till gäldenärens förmån. Det gäller alltså även de nya bestämmelserna om gäldenärens avtal som regeringen föreslår. Förutom hävningsförbudet och gäldenärens rätt att begära fullföljd (avsnitt 7.3.1 och 7.3.2) är det fråga om motpartens rätt till besked om fullföljd (avsnitt 7.3.2), motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under företagsrekonstruktionen (avsnitt 7.3.5) och gäldenärens rätt att säga upp varaktiga avtal (avsnitt 7.3.8).

Ipsio facto-klausuler ska vara utan verkan

Det förekommer i dag att parter avtalar om att en ansökan eller ett beslut om företagsrekonstruktion ska ge ena parten rätt att häva avtalet, en s.k. ipso facto-klausul. Grunden för att häva avtalet är då inte ett redan inträffat dröjsmål, utan själva ansökan eller beslutet om företagsrekonstruktion.

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att borgenärer inte tillåts hålla inne, avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra pågående avtal enbart på grund av en avtalsklausul som ger parten en

sådan rätt till följd av en ansökan eller ett beslut om ett avbrytande av generella verkställighetsåtgärder eller företagsrekonstruktion (artikel 7.5). Ipso facto-klausuler är alltså uttryckligen förbjudna.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är gäldenärens motpart förhindrad att häva ett avtal på grund av dröjsmål eller befarat dröjsmål med betalningen eller annan prestation som skett före beslutet om företagsrekonstruktion (2 kap. 20 §). Ipso facto-klausuler omfattas inte av bestämmelsen om man endast ser till dess ordalydelse. Syftet med hävningsförbudet är bl.a. att underlätta företagsrekonstruktionen genom att hindra att en motpart utnyttjar en faktisk monopolsituation till att tilltvinga sig full betalning för en oprioriterad fordran. Skulle ett villkor som ger en borgenär rätt att häva ett avtal redan på grund av en ansökan eller ett beslut om företagsrekonstruktion vara tillåtet skulle det i princip innebära ett kringgående av hävningsförbudet.

Redan det förhållandet att bestämmelserna om gäldenärens avtal är tvingande innebär att en ipso facto-klausul inte kan göras gällande under rekonstruktionen eftersom gäldenären har rätt att begära att avtalet ska fullföljas. För att det ska bli tydligt vad som gäller bör detta dock framgå uttryckligen av lagen. Dessutom bör det, som *Svenska Bankföreningen* påpekar, förtydligas att förbudet mot ipso facto-klausuler inte omfattar borgenärer som innehar finansiella instrument, valuta eller vissa fordringar som avses i konkurslagen (8 kap. 10 § andra stycket). Regeringen återkommer i avsnitt 7.6 till frågan om motsvarande förbud mot ipso facto-klausuler bör gälla även i konkurs.

Stiftelsen Ackordscentralen lyfter i detta sammanhang frågan om huruvida klausuler som anger att gäldenären inte får uppta nya krediter utan borgenärens godkännande, s.k. negativa klausuler, ska vara tillåtna. Regeringen kan dock konstatera att det inte är möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende närmare överväga den saken.

Utredningen föreslår dessutom att ett förbud mot ipso facto-klausuler ska införas även i konkurslagen. Som utredningen konstaterar finns det ett starkt samband mellan konkurs och företagsrekonstruktion. Reglerna bör därför i största möjliga utsträckning vara neutrala så att de inte skapar incitament för vare sig gäldenären eller borgenärer att välja det ena förfarandet framför det andra endast i syfte att uppnå fördelar i enskilda avtalsförhållanden. Samtidigt är frågan om att införa ett förbud mot ipso facto-klausuler i konkurs, som flera remissinstanser påpekar, komplex och kräver en ordentlig genomlysning. En sådan bör ta sin utgångspunkt i att en borgenär inte ska behöva ta en ökad risk under en konkurs. Som *Svenska Bankföreningen* lyfter fram bör det övervägas noga om den som har ett avtal med en gäldenär som har förlorat sin livskraft och gått i konkurs ska vara tvungen att fortsätta att presteras enligt avtalet och stå risken att inte få betalt. Förslaget aktualiserar ett flertal svåra frågor, bland annat vilken säkerhet som ska ställas för att garantera borgenärernas rätt och hur borgenärens fordran ska hanteras i konkursen. Sammanfattningsvis anser regeringen att frågan behöver övervägas ytterligare, något som bör ske i ett annat sammanhang. Det kan därvid finnas anledning att även överväga sådana andra förändringar i konkurslagen som nu införs i den nya lagen om företagsrekonstruktion.

7.4 Motpartens rätt att kvitta en fordran

Regeringens förslag: De nuvarande reglerna om motpartens rätt att kvitta en fordran ska föras över till den nya lagen.

Motparten ska dock inte kunna kvitta en skuld för en prestation som gäldenären valt att fullgöra efter ansökan om företagsrekonstruktion mot en fordran som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer i utredningens förslag eller invänder inte mot det. *Svenska Bankföreningen* efterfrågar ett förtydligande om att regleringen i 2 kap. 21 § fjärde stycket i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion – som föreslås ska föras över till den nya lagen – inte ska förhindra kvittning i de fall förpliktelsen uppkom före rekonstruktionen, men infrias först efter att företagsrekonstruktionen har inletts. *Stiftelsen Ackordscentralen* efterfrågar en ändring av lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt så att det inte längre blir möjligt för Skatteverket att kvitta gäldenärens under rekonstruktionen uppkomna skattetillgodohavanden mot gäldenärens skatteskulder som förelåg vid ansökan om företagsrekonstruktion. Även *Institutet för företagsrekonstruktion* efterfrågar en sådan ändring. Därutöver anser institutet att statens möjlighet att kvitta väsensskilda fordringar mot varandra bör ses över.

Skälen för regeringens förslag

De nuvarande reglerna om kvittning bör flyttas över till den nya lagen

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion har gäldenärens motpart rätt att kvitta en fordran som motparten hade mot gäldenären när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes, mot en fordran som gäldenären då hade mot motparten (2 kap. 21 §). Rätten att kvitta gäller även om motpartens fordran vid denna tidpunkt inte var förfallen till betalning. Den gäller dock inte om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet. Kvittningsrätten gäller inte heller om fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om företagsrekonstruktion, eller för en borgenär som satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel. Regeringen bedömer att de nuvarande reglerna om kvittning fungerar väl och att de bör flyttas över till den nya lagen.

Svenska Bankföreningen lyfter frågan om rätten till kvittning enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion när en borgensförbindelse infrias efter att rekonstruktion inletts. Föreningen framhåller att kvittning normalt får ske även när infriandet sker reservationsvis för potentiell regressfordran och efterfrågar ett förtydligande om att regleringen inte ska förhindra kvittning i dessa fall. Regeringen konstaterar att den ifrågasatta regleringen förs över från den nuvarande lagen endast med språkliga ändringar. Någon förändring i sak är alltså inte avsedd varför kvittning bör vara tillåten även fortsättningsvis. Regeringen anser att det inte finns något behov av att förtydliga detta.

Institutet för företagsrekonstruktion och Stiftelsen Ackordscentralen anser att lagen om avräkning av utländsk skatt bör ses över så att det inte är möjligt att kvitta en skuld som uppkommit före rekonstruktionen mot fordringar som uppkommer därefter. Därutöver anser institutet att statens möjlighet att kvitta väsensskilda fordringar mot varandra bör ses över. Det saknas dock möjlighet att inom ramen för det här lagstiftningsarbetet överväga den saken.

Rätten till kvittning när gäldenären har begärt fullföljd

Regeringen föreslår att gäldenären ska ha rätt att begära fullföljd av ett avtal (se avsnitt 7.4.2). Motparten ska i så fall få fullt betalt för kommande prestationer, medan fordringar för tidigare prestationer, dvs. sådana som skett före ansökan om företagsrekonstruktion, ska kunna omfattas av en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan. Enligt nuvarande regler torde dock en fordran på betalning för en naturaprestation som ska fullgöras under rekonstruktionen kunna kvittas mot en fordran som uppkommit före ansökan om rekonstruktion, om skyldigheten att presteras följer av ett avtal som träffats före ansökan om rekonstruktion. Detta medför att motparten torde kunna kvitta en oprioriterad fordran som uppkommit före ansökan om rekonstruktion mot en fordran på gäldenärens leverans av en vara under rekonstruktionen, om avtalet om leverans ingicks före ansökan om rekonstruktion. En sådan kvittningsrätt innebär alltså att motparten får full betalning för en fordran som annars skulle ha kunnat omfattas av en skulduppställning. Som utredningen anför frångår detta principen om borgenärernas lika rätt. Enligt regeringens uppfattning bör därför kvittning inte vara tillåten i ett sådant fall.

7.5 Undantag från reglerna för gäldenärens avtal

<p>Regeringens förslag: De nuvarande undantagen från regleringen av gäldenärens avtal för anställningsavtal och för borgenärer som har finansiella instrument, valuta eller s.k. kreditfordringar enligt konkurslagen som säkerhet ska föras över till den nya lagen.</p>
--

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att s.k. nettning i den nya lagen uttryckligen ska undantas från hävningsförbudet.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Anställningsavtal bör vara undantagna

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion omfattas inte anställningsavtal av regleringen om gäldenärens avtal (2 kap. 20 § sjätte stycket). I förarbetena till den lagen framhölls att en inskränkt hävningsrätt vid anställningsavtal skulle få begränsad genomslagskraft eftersom en arbetstagare alltid kan säga upp avtalet med relativt kort uppsägningstid och att det inte heller utgör hinder mot att arbetstagarens fackliga

organisation beslutar om en indrivningsblockad mot företaget, vilket regelmässigt leder till att all produktionsverksamhet i företaget upphör. Vidare betonades att det torde vara omöjligt att få till stånd en lyckad rekonstruktion om företaget inte upprätthåller en god relation till arbetstagarna. De speciella regler och förhållanden som gäller för anställningsavtal ansågs motivera att dessa avtal skulle undantas från hävningsförbudet. (Se prop. 1996/96:5 s. 92.)

Företagets anställda är normalt en av gäldenärsföretagets viktigaste tillgångar. Om de anställda håller inne sin prestation genom att lägga ned arbetet eller omedelbart frånträda anställningsavtalet kommer det direkt påverka verksamhetens fortsatta drift och därigenom förutsättningarna för en lyckad rekonstruktion. Som utredningen anför talar detta för att anställningsavtal i och för sig skulle kunna ses som väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter. Detta skulle i så fall innebära att en skyldighet för medlemsstaterna att låta hävningsförbudet omfatta sådana avtal. Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna emellertid säkerställa att arbetstagares individuella och kollektiva rättigheter enligt arbetsrätt på unionsnivå och på nationell nivå inte påverkas av rekonstruktionsramverket (artikel 13). I svensk rätt kan en arbetstagarare normalt omedelbart frånträda anställningsavtalet utan att iakttä gällande uppsägningstid om arbetsgivaren inte betalar lön under en inte obetydlig tid, eftersom arbetsgivaren då i väsentlig mån åsidosatt sina åligganden mot arbetstagararen (se 4 § tredje stycket lagen [1982:80] om anställningskydd). Om anställningsavtal skulle omfattas av hävningsförbudet skulle arbetstagararen fråntas sin rätt att omedelbart frånträda anställningsavtalet, något som skulle påverka arbetstagararnas rättigheter negativt. Någon sådan reglering bör inte komma i fråga, oavsett om direktivet skulle tillåta den. Undantaget för anställningsavtal i den nuvarande lagen bör därför föras över till den nya lagen.

Finansiella instrument m.m. bör vara undantagna

Direktivet kräver inte att medlemsstaterna inför ett generellt förbud mot att häva avtal vid dröjsmål. Bestämmelserna är obligatoriska enbart avseende väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter (artikel 7.4). Dessutom framgår av insolvensdirektivet att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet (säkerhetsdirektivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (finalitydirektivet) har företräde (artikel 31 i insolvensdirektivet). Detta motiveras bl.a. med att finansmarknadernas stabilitet i hög grad är beroende av avtal om finansiell säkerhet. Värdet på de finansiella instrumenten som ställts som säkerhet kan också fluktuera mycket och det är därför viktigt att kunna realisera deras värde snabbt innan det går ner (skäl 94).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller hävningsförbudet inte för borgenärer som har finansiella instrument, valuta eller sådana fordringar som avses i 8 kap. 10 § andra stycket konkurslagen som säkerhet. De fordringar i konkurslagen som avses är s.k. kreditfordringar. Det handlar i huvudsak om lånekrediter som beviljats av ett kreditinstitut eller motsvarande.

Undantaget för borgenärer som har finansiella instrument eller valuta som säkerhet infördes 2005 för att genomföra säkerhetsdirektivet. Det svenska undantaget i denna del är därför tillåtet. Undantaget för fordringar som avses i 8 kap. 10 § andra stycket konkurslagen infördes som en följd av genomförandet av direktiv 2009/44/EG, som gjorde vissa ändringar i säkerhetsdirektivet och finalitydirektivet. Ändringarna innebar att säkerhetsdirektivets räckvidd utvidgades till att avse även kreditfordringar som säkerhetsobjekt, dvs. sådana fordringar som numera omfattas av undantaget från hävningsförbudet i lagen om företagsrekonstruktion. Eftersom hänvisningar i unionsrättsakter är dynamiska om inte annat anges avser hänvisningen till säkerhetsdirektivet akten i dess ändrade lydelse. Det innebär att även det svenska undantaget för kreditfordringar är tillåtet. Det nuvarande undantaget bör därför föras över till den nya lagen.

En upplysningsbestämmelse bör införas beträffande s.k. nettning

Enligt direktivet har medlemsstaterna rätt att undanta s.k. nettningssavtal från hävningsförbudet (artikel 7.6). Nettning kan liknas vid ett kvittningsförfarande som innebär att resultatet av en viss dags affärsprestationer överförs från köpare till säljare som ett nettobelopp i stället för att varje transaktion överförs brutto.

I lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument finns regler om avräkning (5 kap. 1 §). Om ett avtal innehåller en klausul som säger att slutavräkning ska ske i händelse av att ena parten inleder en företagsrekonstruktion, ska klausulen gälla mot gäldenärsföretaget och de borgenärer vars fordringar omfattas av ett offentligt ackord (5 kap. 1 § andra stycket). Regleringen syftar till att hindra fullföljd av de avtal som bedöms som fördelaktiga och annullering övriga affärer, s.k. cherry-picking. Bestämmelsen, som infördes innan lagen om företagsrekonstruktion trädde i kraft, innebar en utvidgning av kvittningsrätten och som en följd av detta även en inskränkning av borgenärernas möjligheter att ifrågasätta villkoret rättsligt och därigenom få till stånd en återvinning vid ackord enligt ackordslagen (se prop. 1994/95:130 s. 18).

I den juridiska litteraturen har bestämmelsens nödvändighet ifrågasatts, bl.a. med hänsyn till att den anger vad som annars ändå skulle ha gällt. Det har ansetts självklart att en sådan avtalsklausul gäller mot gäldenärsföretaget, även om detta inte hade angetts i lagen, eftersom gäldenären behåller rådigheten över sina tillgångar under rekonstruktionen. Vidare har det ansetts vara en given utgångspunkt att borgenärerna inte kan göra några rättigheter gällande eller åläggas några skyldigheter med anledning av avtalet mellan gäldenärsföretaget och motparten, och att regeln inte heller har någon sakrättslig betydelse eftersom gäldenärsföretaget bibehåller rådigheten fullt ut under rekonstruktionen. I samband med att finalitydirektivet genomfördes i svensk rätt övervägdes därför om bestämmelsen borde tas bort. Lagrådet förordade emellertid att bestämmelsen skulle behållas med hänsyn till att det är förenat med svårigheter att med fullständig säkerhet hävda att regleringen i alla situationer är överflödigt (se prop. 1999/2000:18 s. 143). Regeringen följde Lagrådets förslag.

Bestämmelsen i lagen om handel med finansiella instrument syftar till att gäldenären inte ska kunna begära fullföljd för att hindra tillämpning av

avräkningsavtalet. Att införa en motsvarande reglering även i den nya lagen skulle innebära en dubbelreglering av frågan. Det bör därför inte komma i fråga. För att underlätta för tillämparen bör det i stället införas en upplysningsbestämmelse med innebörden att det i lagen om handel med finansiella instrument finns bestämmelser om slutavräkningsklausuler.

8 Förhandling om en rekonstruktionsplan

8.1 Rekonstruktionsplanen i svensk rätt

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en ansökan om företagsrekonstruktion innehålla en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen och en uppgörelse nås med borgenärerna (2 kap. 3 § första stycket 3). Rekonstruktören ska även i samråd med gäldenären upprätta en rekonstruktionsplan (2 kap. 12 § första stycket). Den nuvarande lagen innehåller dock inte några närmare anvisningar om vad rekonstruktionsplanen ska innehålla. I förarbetena framhålls vikten av att planens innehåll kan anpassas till omständigheterna i det enskilda fallet eftersom det kan variera högst väsentligt vad en rekonstruktion kan behöva innehålla (prop. 1995/96:5 s. 112 f.).

En rekonstruktionsplan kan varken antas eller fastställas. Frågan berörs i förarbetena där det anges att även om det i lag inte ges några föreskrifter om att rekonstruktionsplanen ska fastställas är det givet att, om rekonstruktionsplanen ska kunna genomföras, det fordras en bred enighet kring i vart fall planens huvudsakliga element (prop. 1995/96:5 s. 113). Eftersom rekonstruktionsplanen inte fastställs av rätten följer i regel inte någon särskild rättsverkan av de åtgärder som föreslås i planen. I samband med utskottsbehandlingen i riksdagen uttalades att det fanns flera skäl till att en rekonstruktionsplan inte skulle kunna fastställas av domstol, bl.a. att en sådan ordning skulle medföra risk för att planens innehåll onödigtvis formaliseras och dessutom leda till fördröjning och fördyringar (bet. 1995/96:LU11 s. 20).

I ett ärende om företagsrekonstruktion kan rätten besluta om förhandling om offentligt ackord. Genom ett ackord kan gäldenären träffa en ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer. Till skillnad från en rekonstruktionsplan kan ett ackord antas och fastställas av rätten. Ackordsförslaget ska presenteras på ett borgenärssammanträde där borgenärerna ska rösta om förslaget. I ackordsförhandlingen deltar endast borgenärer vilkas fordringar har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion. Borgenärer som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar inte i förhandlingen. Det gör som huvudregel inte heller borgenärer med efterställda fordringar.

Om tillräckligt många borgenärer röstar för ett förslag om ackord anses det antaget och kan fastställas av rätten. Rätten ska dock vägra att fastställa ackordet om det inte uppfyller vissa förutsättningar, bl.a. om det är till uppenbar skada för borgenärerna eller om det finns skäligen anledning att anta att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär. Ett fastställt ackord

är bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som hade rätt att delta i ackordsförhandlingen.

8.2 Allmänt om insolvensdirektivets regler om rekonstruktionsplaner

Reglerna om rekonstruktionsplaner är centrala i insolvensdirektivet och avviker i stor utsträckning från vad som i dag gäller i Sverige. Direktivet innehåller utförliga regler om vad en rekonstruktionsplan ska innehålla (artikel 8). Förutom vissa uppgifter om gäldenären och vilka parter som berörs av rekonstruktionsplanen ska planen innehålla uppgifter om bl.a. vilka rekonstruktionsåtgärder som ska genomföras och under vilken tidsperiod åtgärderna ska gälla.

Den största nyheten för svensk del är direktivets regler om att en rekonstruktionsplan ska kunna antas och i vissa fall fastställas. Dessa regler saknar direkt motsvarighet i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion men liknar till viss del reglerna om offentligt ackord. Enligt direktivet ska de berörda parterna ges tillfälle att rösta om en rekonstruktionsplan ska antas (artikel 9). Vid omröstningen ska de berörda parterna delas in i vad som i den svenska språkversionen av direktivet benämns som klasser (från engelskans *classes*). I en nordisk kontext brukar emellertid begreppet grupper användas. I det följande används därför denna terminologi. Vid omröstningen ska varje grupp rösta om planen och om den får majoritet i samtliga grupper anses den antagen.

En rekonstruktionsplan måste i vissa fall fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet för att den ska bli bindande (artikel 10). Detta gäller t.ex. när planen påverkar berörda parter som inte samtycker till planen. En borgenär ska inte behöva tåla ett sämre utfall i planen än en uppskattad utdelning i konkurs eller det näst bästa alternativa scenariot (det s.k. testet om borgenärens bästa intresse). Klarar planen inte detta test ska rätten, efter invändning från den berörda borgenären, inte fastställa planen. Regeringen utvecklar den närmare innebörden av testet om borgenärens bästa intresse i avsnitt 8.7.1.

Även om rekonstruktionsplanen inte antas av de berörda parterna ska det under vissa förhållanden ändå vara möjligt att fastställa planen (artikel 11). Detta benämns i såväl den engelska som svenska språkversionen av direktivet för ”cram-down”. Regeringen använder därför i det följande det begreppet. När och under vilka förutsättningar det ska vara möjligt med en gruppöverskridande cram-down återkommer regeringen till i avsnitt 8.7.2.

I direktivet regleras också vilka verkningar en rekonstruktionsplan ska ha (artikel 15) och under vilka förutsättningar planen ska kunna överklagas (artikel 16).

8.3 Åtgärder i en rekonstruktionsplan

8.3.1 Åtgärder som kan ingå i en rekonstruktionsplan

Regeringens förslag: En rekonstruktionsplan ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Stiftelsen Ackordscentralen*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Några remissinstanser avstyrker delar av förslaget eller har synpunkter på det. *Skatteverket*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Svensk Inkasso* anser att det nuvarande kravet på att deltagande borgenärer i ett offentligt ackord ska få minst 25 procent av fordringarnas belopp ska gälla även enligt den nya lagen. Skatteverket påpekar vidare att det saknas en beskrivning av att statens möjligheter att godta uppgörelser skiljer sig från vad som gäller för andra borgenärer. *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* påpekar att en rekonstruktionsplan inte bör kunna få stå i strid med myndighetsföreskrifter, allmänna råd och riktlinjer. *Svea hovrätt* anser att det finns goda skäl för att aktier i ett konkursmässigt bolag ska anses ha ett ekonomiskt värde som i och för sig skyddas av regeringsformen och Europakonventionen. Hovrätten ifrågasätter dock inte utredningens slutsats att förslagen är förenliga med regeringsformen och Europakonventionen.

Skälen för regeringens förslag

Åtgärder som får vidtas under en företagsrekonstruktion enligt direktivet

Insolvensdirektivet definierar begreppet rekonstruktion (artikel 2.1.1). Med rekonstruktion avses åtgärder som syftar till att rekonstruera gäldenärens verksamhet och som omfattar en ändring av sammansättningen av, villkoren för eller strukturen på en gäldenärs tillgångar och skulder eller någon annan del av gäldenärens kapitalstruktur. Det kan t.ex. handla om

- en försäljning av tillgångar eller delar av verksamheten,
- en överlåtelse av hela verksamheten som en fortlevande verksamhet (s.k. going concern),
- nödvändiga operativa förändringar, eller
- en kombination av nämnda åtgärder.

Direktivets rekonstruktionsbegrepp är brett och det innehåller inte några direkta begränsningar för vilka åtgärder som ska få föreslås i rekonstruktionsplanen. I princip ska alla verktyg få användas och alla tänkbara operativa förändringar få vidtas i syfte att rekonstruera gäldenärens verksamhet.

Allmänt om vilka åtgärder som ska få ingå i en rekonstruktionsplan

Frågan om rekonstruktionsplanens innehåll övervägdes redan vid införandet av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. I förarbetena uttalades att det inte bör ställas några bestämda krav på rekonstruk-

tionsplanens innehåll. Som huvudsakligt skäl för detta uppgavs att det kan variera högst väsentligt vad en rekonstruktion kan behöva innehålla. Samtidigt angavs i förarbetena vissa allmänna riktlinjer för vad en rekonstruktionsplan normalt bör innehålla, bl.a. en beskrivning av de åtgärder som måste vidtas för att komma tillrätta med företagets problem. Som exempel på en mer konkret åtgärd som kan anges i rekonstruktionsplanen angavs vidare att en ackordsförhandling med företagets borgenärer skulle inledas (prop. 1995/96:5 s. 112 f. och 186 f.).

Regeringen anser att det är angeläget att inte i onödan begränsa rekonstruktionsmöjligheterna genom att i lag ange vilka åtgärder som ska få vidtas inom ramen för en rekonstruktionsplan. Som förutsågs redan vid införandet av den nuvarande lagen låter sig en sådan uppräkningslista inte göras utan att riskera att begränsa gäldenärens handlingsutrymme. Planen bör få avse samtliga de åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan. På så sätt kan rekonstruktionsåtgärderna anpassas till vad som är nödvändigt i varje enskilt fall. Som regeringen utvecklar närmare nedan kan det förutses att en av de viktigaste åtgärderna i en rekonstruktionsplan även fortsättningsvis kommer att vara skulduppgörelsen. En följd av regeringens förslag är dock att det inte finns något hinder mot att i rekonstruktionsplanen inkludera även andra åtgärder. Det kan t.ex. handla om att vissa av verksamhetens tillgångar ska överlåtas.

Det bör endast vara möjligt att i en rekonstruktionsplan inkludera sådana åtgärder som parterna i planen disponerar över och själva kan avtala om. Av detta följer att det inte ska vara möjligt att frångå tvingande regler i annan lagstiftning eller andra formkrav som följer av lag, t.ex. tvingande konsumentskyddsregler eller tvingande bestämmelser i lagen (1982:80) om anställningsskydd. Detsamma bör, i enlighet med vad som anförts av *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen*, gälla för tvingande myndighetsföreskrifter. Rekonstruktionsplanen bör också förhålla sig till och i regel följa allmänna råd och riktlinjer. Om sådana avvikelser kan godkännas är ytterst en fråga för de berörda parterna (vid omröstningen) och rätten (vid prövningen om planen ska fastställas) att ta ställning till. Inte sällan torde en rekonstruktionsplan som i betydande utsträckning avviker från allmänna råd på ett visst område kunna anses vara till skada för en berörd part och därmed utgöra ett skäl för rätten att vägra fastställelse av planen om invändning görs om detta (se avsnitt 8.7.1). Av det föregående följer alltså att det i och för sig ska vara möjligt att föreslå att t.ex. en viss del av gäldenärens verksamhet ska läggas ned eller övergå till annan ägare, men däremot inte att i planen frångå arbetstagarernas rätt att få fortsätta arbeta i verksamheten hos det förvärvande företaget eller frångå lagens regler om turordning vid uppsägning. Det bör inte heller vara möjligt att generellt avvika från aktiebolagslagens (2005:551) regler, även om dessa i viss utsträckning är att betrakta som dispositiva och kan åsidosättas genom en överenskommelse mellan samtliga aktieägare. Nedan föreslår regeringen dock vissa uttryckliga tillåtna undantag från reglerna i aktiebolagslagen (avsnitt 8.3.2).

Vilka åtgärder gäldenären kan inkludera i planen kommer i praktiken framför allt att begränsas av om de berörda parterna är beredda att godta förslaget till rekonstruktionsplan. Om inte tillräckligt många berörda

parter är villiga att ställa sig bakom planen kommer den nämligen inte att antas. Rätten kommer också ha möjlighet att vägra fastställa planen även om den antagits.

Som utvecklas närmare i avsnitt 8.9 ska en fastställd rekonstruktionsplan vara bindande för gäldenären och de berörda parterna i planen samt – främst vad gäller frågan om förmånsrätt – för gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering. Planens bindande verkan kommer främst att träffa en eventuell skulduppgörande och andra åtgärder som påverkar de rättsförhållanden som fanns redan när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes, samt villkoren för förmånsrätt för eventuell ny finansiering. Det förhållandet att en i rekonstruktionsplanen angiven åtgärd inte är bindande för tredje man ska emellertid inte hindra att åtgärden inkluderas i planen. Även sådana åtgärder bör kunna föreslås, t.ex. att en del av verksamheten ska överlåtas till en ny köpare. Eftersom också ett sådant villkor utgör en del av planen, kan det få rättsverkningar även om det inte blir direkt verkställbart eller ens bindande för tredje man. Det bör t.ex. kunna leda till att rekonstruktionsplanen upphävs om gäldenären inte följer sina åtaganden.

Det förhållandet att någon av de berörda parterna i rekonstruktionsplanen inte samtycker till en föreslagen åtgärd ska inte heller ha betydelse för frågan om vad som är möjligt att inkludera i planen. Det innebär att det t.ex. ska vara möjligt att i planen ange att verksamheten helt eller delvis ska överlåtas till en ny ägare även om de befintliga ägarna i och för sig motsätter sig en sådan överlåtelse. Det innebär däremot inte att ägarnas inställning till överlåtelsen saknar betydelse för vad som kan fastställas av rätten. För att planen ska kunna fastställas krävs som utgångspunkt att samtliga grupper med berörda parter röstar för planen. Planen kan visserligen fastställas trots att någon berörd part eller i vissa fall en hel grupp har motsatt sig detta. För att detta ska vara möjligt måste dock en rad förutsättningar vara uppfyllda, bl.a. att åtgärderna i planen inte är till skada för en berörd part som motsätter sig planen och att den berörda parten inte hamnar i ett sämre läge än om gäldenären i stället hade gått i konkurs (se avsnitt 8.7.1 och 8.7.2).

Av allmänna principer följer att gäldenären inte kan överlåta ett befintligt avtal till en ny gäldenär om motparten inte går med på detta. Det kommer däremot inte att finnas något hinder mot att föreslå en sådan överlåtelse i en rekonstruktionsplan. Även i denna del kommer det dock som utgångspunkt krävas att samtliga grupper med berörda parter godtar förslaget för att en sådan åtgärd ska kunna fastställas med bindande verkan och att förutsättningarna för att fastställa planen är uppfyllda. I detta ligger bl.a. att planen inte kan fastställas om den är till skada för en berörd part som motsätter sig planen. Det kan t.ex. handla om att motparten inte kan utföra en kreditprövning av den nya avtalsparten eller genomföra de kontroller som krävs för att uppnå kundkännedom enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Frågan om arbetstagarnas ställning under rekonstruktionen utvecklas i avsnitt 11.2. Där gör regeringen bedömningen att deras individuella och kollektiva rättigheter inte kommer att påverkas av rekonstruktionsförfarandet. Detta är inte samma sak som att en lönefordran inte kan omfattas av en eventuell skulduppgörande i rekonstruktionsplanen. I likhet med vad som i dag gäller för offentligt ackord kommer en lönefordran som uppkommit före rekonstruktionen i princip att kunna omfattas av en eventuell

skulduppgörelse i rekonstruktionsplanen (jfr även regeringens förslag i avsnitt 7.3.7). Eftersom lönefordringar som utgångspunkt omfattas av löneförmånsrätt och statlig lönegaranti kommer detta dock normalt inte att påverka den enskilda arbetstagaren.

Med tanke på att gäldenären ska kunna föreslå en rad olika åtgärder i en rekonstruktionsplan är det inte möjligt att göra en fullständig genomgång av de åtgärder som kan genomföras inom ramen för en sådan plan. Den yttre gränsen för vilka åtgärder som ska kunna inkluderas i en rekonstruktionsplan utgörs dock av att det bör handla om nödvändiga åtgärder som syftar till att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter. I det följande tas några exempel upp på åtgärder som regeringen bedömer kommer att få särskild betydelse. Uppräkningen gör inte anspråk på att vara uttömmande.

Skulduppgörelsen

En viktig del av rekonstruktionsarbetet är att få balans mellan tillgångarna och skulderna. Ett sätt att åstadkomma detta är genom att minska skulderna, t.ex. genom att komma överens med borgenärerna om en delvis nedskrivning av företagets skulder. Skulduppgörelsen, motsvarande dagens ackord, kan förväntas utgöra en central del av planen. I vissa fall kanske detta till och med är den enda åtgärden som ett i övrigt livskraftigt företag är i behov av. En väsentlig skillnad mot dagens ackord kommer emellertid vara att det inte kommer att finnas något rättsligt hinder mot att föreslå att även andra än oprioriterade fordringsägare ska omfattas av en skulduppgörelse i rekonstruktionsplanen.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion krävs det att ett ackord ger oprioriterade borgenärer som får delta i ackordsförhandlingen åtminstone 25 procent av fordringarnas belopp, om inte samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet godkänner en lägre procent eller det finns särskilda skäl för en lägre procent (3 kap. 2 §). Den föreskrivna minsta utdelningen ska som huvudregel betalas inom ett år efter det att ackordet har fastställts. Utredningen anser att bestämmelserna om minsta ackordslikvid och tidsfrist för betalning inte bör föras över till den nya lagen. *Skatteverket*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Svensk Inkasso* invänder mot detta och anger bl.a. att ett slopat villkor riskerar att leda till att gäldenärer väntar in i det sista med att söka företagsrekonstruktion. Utdelningen till borgenärerna skulle då sannolikt bli klart lägre än nuvarande gräns om 25 procent vilket skulle minska förtroendet för rekonstruktionsinstitutet. Detta skulle enligt dessa remissinstanser i sin tur leda till att många borgenärer föredrar att gäldenären sätts i konkurs i stället för att beviljas företagsrekonstruktion eftersom borgenärerna ändå kommer få sina fordringar kraftigt nedskrivna.

Regeringen vill med anledning av remissinstansernas synpunkter framhålla att ett av huvudsyftena med att göra det möjligt att fastställa en fullständig rekonstruktionsplan och inte bara ett ackord är att öka flexibiliteten i förfarandet och ge parterna större spelutrymme vid förhandlingarna om rekonstruktionen. En rimlig utgångspunkt är därför att det i första hand bör vara upp till borgenärerna att avgöra vilken ekonomisk uppgörelse som de kan acceptera. Ett slopat krav på minsta utdelning till borgenärerna skulle också möjliggöra olika former av betalningslösningar, t.ex. att

betalningen inledningsvis ligger på en låg nivå för att därefter bestämmas efter gäldenärsverksamhetens kommande resultat. Det ska också påpekas att skulduppgörelsen i rekonstruktionsplanen ofta bara är en del i en större förändringsprocess, där den viktigaste ingrediensen kan vara en förändring av ägandet eller ledningen, som gör att företaget kan överleva och vara en affärspartner i framtiden. Detta kan göra det acceptabelt för borgenärerna att godta en lägre betalningslikvid för att kunna fortsätta göra affärer med gäldenären. Det är väsentligt att sådana uppgörelser inte hindras av att lagstiftningen sätter upp en viss lägsta gräns för vilken betalning som kan erbjudas i skulduppgörelsen. Som utredningen framhåller kan den fasta gränsen dessutom kritiseras på den grunden att kravet kan leda till att skulduppgörelsen bestäms till just 25 procent utan att någon prövning av gäldenärsföretagets faktiska ekonomiska förmåga görs och att betalningen till borgenärerna därför blir mindre än vad den egentligen borde kunna vara. En fixerad lägsta gräns för skulduppgörelsen torde nämligen ofta uppfattas som ett riktmärke för framför allt gäldenären att nå upp till. Till saken hör vidare att en skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan inte bara kommer att kunna omfatta oprioriterade borgenärer. Som framgår av avsnitt 8.6.1 föreslår regeringen att även borgenärer med efterställda fordringar ska ha rätt att delta i en planförhandling. Det framstår mot den bakgrunden som nödvändigt att möjliggöra en ordning där åtminstone vissa borgenärsgupper kan erbjudas en lägre utdelning än 25 procent.

Som framhålls av Skatteverket kan statens roll under rekonstruktionsförfarandet ofta skilja sig från andra borgenärer. Detta gäller t.ex. när staten har skattefordringar på gäldenären. Det är självklart viktigt att ett företag sköter sina skatteåtaganden mot staten. Sådana skulder uppkommer utan någon affärsmässig kreditprövning och utan att någon säkerhet kan krävas. Staten kan inte välja sina kredittagare och inte heller i förväg hindra att ett företag skapar sig krediter genom att underlåta att betala skatteskulder eller avgifter. Det finns vidare särskilda regler för hur Skatteverket ska agera under en företagsrekonstruktion i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter. Av lagen följer bl.a. att Skatteverket får anta förslag om ackord, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt (4 § första stycket). För andra myndigheter under regeringen finns regler i förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar. Av förordningen följer bl.a. att en myndighet får anta ett förslag om ackord, om det kan anses fördelaktigt för staten (16 § första stycket).

För statens del kommer skulduppgörelsen i de allra flesta fall att vara den viktigaste rekonstruktionsåtgärden att bevaka. Endast i undantagsfall lär det bli aktuellt för staten att överväga någon annan åtgärd, såsom att låta en fordran omvandlas till ägarandelar i gäldenären (se mer om s.k. debt-to-equity swap nedan). Att olika borgenärer kan ha olika intressen i en rekonstruktion är emellertid inget problem. Tvärtom kommer möjligheterna att anpassa rekonstruktionsåtgärderna till vad som är nödvändigt i varje enskilt fall att öka med regeringens förslag. Att borgenärer har olika intressen är också något som ska beaktas vid gruppindelningen. Som framgår av avsnitt 8.6.2 föreslår regeringen att borgenärer med offentligrättsliga fordringar ska placeras i en egen grupp

inför omröstningen om rekonstruktionsplanen. På så sätt säkerställs att det beaktas att statens roll under rekonstruktionen skiljer sig från de övriga borgenärernas. Rekonstruktionsplanen kommer nämligen som huvudregel inte att kunna fastställas om inte samtliga grupper godkänner den.

Regeringen anser mot denna bakgrund att nuvarande bestämmelser om minsta ackordslikvid och tidsfrist för betalning inte bör föras över till den nya lagen. Detta betyder emellertid inte att gäldenärens betalningsförmåga kommer att sakna betydelse enligt det nya regelverket. Som framgår av avsnitt 6.3.3 föreslår regeringen att livskraftstestet ska skärpas. Det skärpta livskraftstestet kommer minska risken för att en gäldenär vars utsikter att få rätsida på verksamheten är mycket små över huvud taget beviljas företagsrekonstruktion. Den nuvarande gränsen för minsta ackordslikvid bör utgöra ett riktmärke vid rättens bedömning om livskraftstestet är uppfyllt. Om gäldenärens betalningsförmåga är mer begränsad än så bör det som regel ställa särskilda krav på gäldenären att förklara varför rekonstruktionen ändå har förutsättningar att bli lyckosam. Regeringen anser heller inte att ett avskaffande av den nuvarande ackordsgränsen kommer att påverka risken för oredlighetsbrott, en fråga som lyfts av Ekobrottsmyndigheten. Förutom en skärpning av livskraftstestet föreslår regeringen i avsnitt 6.3.2 att det ska krävas att gäldenären har ordnad bokföring för att kunna beviljas företagsrekonstruktion. Senare upptäckta brister i bokföringen kommer också utgöra grund för att rekonstruktionen ska upphöra. Rekonstruktören ska vidare i rekonstruktionsplanen uttala sig om huruvida det finns skälig anledning anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta samt hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet (se avsnitt 8.5.1 och 9.1). Av detta följer att rekonstruktionsförfarandet endast kommer att vara tillgängligt för gäldenärer vars verksamhet bedrivits på ett seriöst sätt och att de berörda parterna kommer ha tillgång till relevant information vid ställningstagandet till om förslaget till rekonstruktionsplan ska godtas. Om det trots detta i ett enskilt fall skulle uppdagas att gäldenären har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenär så utgöra det en särskild grund för att upphäva en fastställd rekonstruktionsplan (se avsnitt 8.11). Det ska vidare framhållas att det även kommer att finnas en rad andra skydd för borgenärerna inbyggda i det nya förfarandet. Ett av flera sådana är att planen inte kommer att kunna fastställas om en berörd part som inte samtycker till rekonstruktionsplanen får ett sämre utfall i planen än vad som hade varit fallet vid en konkurs eller om planen på annat sätt är till skada för en berörd part (se avsnitt 8.7.1). Regeringen gör alltså bedömningen att det kommer att finnas tillräckligt skydd mot missbruk av regelverket.

Företagsägarnas roll under rekonstruktionen

I direktivet definieras s.k. andelsinnehavare (*equity holders* i den engelska språkversionen) som personer som har ett ägarintresse i en gäldenär eller en gäldenärs verksamhet, om denne inte är en borgenär (artikel 2.1.3). Begreppet andelsinnehavare inkluderar även aktieägare. Det handlar alltså om gäldenärsföretagets ägare. Regeringen anser inte att begreppet andelsinnehavare återspeglar detta. I det följande används därför begreppet före-

tagsägare trots att begreppet rent språkligt passar mindre bra för t.ex. ekonomiska föreningar.

En viktig fråga är om och på vilket sätt företagsägare ska kunna påverkas av innehålllet i en rekonstruktionsplan. Företagsägarnas ställning i det svenska rekonstruktionsförfarandet har varit föremål för diskussion genom åren. Det har bl.a. riktats kritik mot att företagsägarna inte kan tvingas att göra avkall på sitt ägande som ett led i rekonstruktionen. Istället får ägarna behålla sitt ägande samtidigt som borgenärerna kan tvingas skriva ned sina fordringar genom ett ackord. Detta har ansetts vara problematiskt eftersom företagets framtida lönsamhet går till företagets ägare genom det bibehållna ägandet. Samtidigt saknas det tvingande rättsliga instrument för att låta borgenärerna få del av framtida vinster i verksamheten, trots att det är dessa som genom ackordet skapar det framtida värdet (se SOU 2010:2 Del 2 s. 298 f. och där gjorda hänvisningar).

Prioritetsordningen vid företagsrekonstruktion skiljer sig på detta sätt väsentligt mot vad som gäller vid en konkurs. Vid en konkurs ska konkurskostnaderna och de skulder som konkursboet ådragit sig betalas först. Därefter ska konkursborgenärerna få betalt i den rangordning som följer av förmånsrättslagen (1970:979). Företagsägarna ligger sist i prioritetsordningen vid en konkurs och saknar veto mot att konkursförvaltaren säljer hela verksamheten och samtliga tillgångar till högstbjudande. Företagsägarnas innehav är då i princip värdelöst och de kan därför inte räkna med att få någon utdelning i konkursen.

Den s.k. omvända förmånsrättsordning som gäller vid företagsrekonstruktion är enligt regeringens uppfattning otillfredsställande. Eftersom alternativet till företagsrekonstruktion ofta är konkurs är det rimligt att, i vart fall som utgångspunkt, samma prioritetsordning gäller vid företagsrekonstruktion som vid konkurs. Med hänsyn till att företagsägarnas innehav i företaget i princip är värdelöst om företaget går i konkurs framstår det dessutom som rimligt att företagsägarna vid en rekonstruktion ska kunna tvingas att bära en större del av företagets förluster och att rekonstruktionsplanen i vissa fall bör kunna fastställas även mot företagsägarnas vilja.

Att rekonstruktionsplanen ska kunna omfatta åtgärder som påverkar företagsägarna följer av direktivets rekonstruktionsbegrepp (artikel 2.1.1). Direktivet förutsätter alltså att åtgärderna i en rekonstruktionsplan ska kunna påverka även företagsägarna. Direktivet innehåller därför bestämmelser som syftar till att hindra företagsägare från att otillbörligt motverka att en rekonstruktionsplan antas om den skulle kunna återställa gäldenärens livskraft. Ett sätt att hindra detta är att undanta företagsägare från rätten att rösta om planen även om de är att betrakta som berörda parter, dvs. trots att de påverkas av innehålllet i rekonstruktionsplanen (artikel 9.3). Om företagsägarna i stället tillåts att delta i omröstningsförfarandet ska det vara möjligt att fastställa planen genom en gruppöverskridande "cram-down" även om en eller flera grupper av företagsägare inte samtycker till planen (skäl 57).

Det finns en viss risk för att färre företag kan komma att ansöka om företagsrekonstruktion om företagsägarnas rättigheter kan påverkas negativt av rekonstruktionsplanen. Det som redogörs för ovan talar dock för att företagsägare inte bara får, utan också ska, kunna omfattas av åtgärder i en rekonstruktionsplan. Risken för att färre företag skulle ansöka

om företagsrekonstruktion på den grunden att det skulle riskera att försämrade ägarnas ställning bör inte heller överdrivas. I normalfallet torde såväl företagsägarna som borgenärerna gynnas av att företaget återfår sin livskraft och kan drivas vidare.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att företagsägare ska omfattas av reglerna om rekonstruktionsplaner. Detta öppnar bl.a. för möjligheten att i planen föreslå att en borgenärs skuld ska konverteras till aktieäggande (s.k. debt-to-equity swap). En borgenär kan då få del av företagets eventuella framtida vinster genom att gå in som ägare i företaget, på bekostnad av företagsägarna som får ge upp hela eller delar av sitt befintliga innehav eller får sitt innehav utspädd. På så sätt kan, enligt regeringens mening, det värde som skapas genom företagsrekonstruktionen fördelas mer rättvist mellan de berörda parterna samtidigt som det skapar ett incitament för en borgenär att gå med på en nedsättning av sin fordran om borgenären tror att det kan leda till att rekonstruktionen lyckas och att gäldenärens verksamhet kan generera vinster i framtiden. Att en företagsägare som berörs av åtgärderna i förslaget till rekonstruktionsplan ska delta vid omröstningen framgår av avsnitt 8.4.3.

Byte av styrelse och verkställande direktör

Företagsledningen har ett betydande inflytande i ett företags verksamhet. Om det finns brister i ledningens kompetens eller lämplighet kan detta utgöra hinder mot rekonstruktionens genomförande. Det kan därför finnas ett behov av att byta ut personer i styrelsen eller den verkställande direktören. Detta torde normalt inte vålla några större problem om majoritetsägaren är positivt inställd till och medverkar under rekonstruktionen eftersom det är bolagsstämman som enligt aktiebolagslagen har rätt att utse och entlediga styrelsen, och styrelsen i sin tur har rätt att utse och entlediga den verkställande direktören (8 kap. 8, 14 och 27 §§). De arbetsrättsliga reglerna i lagen om anställningsskydd hindrar normalt inte detta eftersom arbetstagare med företagsledande ställning är undantagna från lagens tillämpningsområde (1 § andra stycket 1). Problem kan i stället uppkomma om majoritetsägaren inte ställer sig bakom ett byte av styrelse.

Regeringen anser att det finns fördelar med att kunna genomföra en ledningsförändring direkt i rekonstruktionsplanen. Något hinder mot att inkludera sådana åtgärder i planen bör därför inte finnas. Det innebär inte att den fastställda planen ersätter ett stämmobeslut och att styrelsens eller den verkställande direktörens uppdrag upphör genom att planen fastställs. För att detta ska vara möjligt krävs ändringar av eller avvikelser från reglerna i aktiebolagslagen. Något krav på att avvika från befintliga bolagsrättsliga regler i syfte att göra det möjligt att byta ut ledningen i gäldenärsföretaget finns inte i direktivet. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det finns ett så stort behov av en sådan reglering att det är motiverat att ändra de reglerna. Ett byte av verkställande direktör eller styrelse får i stället tas in som ett villkor i planen. Det bör t.ex. vara möjligt att villkora planen genom att föreskriva att bytet av styrelse och verkställande direktör utgör en förutsättning för att en kreditgivare ska bidra med finansiering. Om villkoret inte uppfylls kan detta leda till att planen upphävs.

Ökning av aktiekapitalet

Det är inte enbart genom att nå en ekonomisk uppgörelse med borgenärerna som företagets förutsättningar att överleva kan förbättras. En av de viktigaste åtgärderna under rekonstruktionen torde vara att säkra nytt kapital och få externa aktörer att våga investera i företaget. I direktivet anges också att en rekonstruktionsåtgärd kan vara just att ändra villkoren eller strukturen på en gäldenärs tillgångar och skulder eller någon annan del av gäldenärens kapitalstruktur (artikel 2.1.1). Ett sätt att göra detta är att tillföra nytt kapital, t.ex. genom ett aktieägartillskott eller genom att öka aktiekapitalet. Enligt aktiebolagslagen kan aktiekapitalet ökas genom fondemission, nyemission, emission av teckningsoptioner eller emission av konvertibler (11 kap. 1 §).

En fördel med att öka aktiekapitalet är att emissionen kan riktas mot en extern investerare, som genom att gå in som aktieägare kommer att få del av företagets framtida vinster. Under förutsättning att gäldenärsföretaget i grunden är livskraftigt kan det underlätta för gäldenären att få ny finansiering. För att ge gäldenären de rättsliga verktyg som behövs för att underlätta kapitaltillgång anser regeringen att samtliga dessa former för ökning av aktiekapitalet bör kunna genomföras inom ramen för en rekonstruktionsplan. För att möjliggöra detta krävs avsteg från aktiebolagslagens bestämmelser om företrädesrätt och stämmobeslut för emissionsbeslut. Regeringen återkommer till denna fråga i avsnitt 8.3.2. Som framgår där inte bara får, utan ska, medlemsstaterna göra sådana undantag när det krävs för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas.

Minskning av aktiekapitalet

Om gäldenärsföretaget har gjort stora förluster kan det vara svårt att få externa aktörer att vilja investera i gäldenärsföretaget. Det gäller inte minst om det egna kapitalet understiger det registrerade aktiekapitalet. En minskning av aktiekapitalet kan då vara nödvändigt inför ett beslut om nyemission i syfte att öka intresset för att investera i företaget. En minskning av aktiekapitalet får enligt aktiebolagslagen göras för täckning av en förlust, avsättning till fritt eget kapital samt återbetalning till aktieägarna (20 kap. 1 §).

Regeringen anser att även en minskning av aktiekapitalet bör kunna genomföras inom ramen för en rekonstruktionsplan. I avsnitt 8.3.2 föreslår regeringen avsteg från aktiebolagslagens regler för att möjliggöra detta.

Förhållandet till egendomsskyddet i regeringsformen och Europakonventionen

En konsekvens av regeringens förslag om vilka åtgärder som ska vara möjliga att föreslå i en rekonstruktionsplan är att det framöver kommer att vara möjligt att föreslå åtgärder som påverkar företagsägarna. Fråga uppkommer därmed om förslagets förenlighet med egendomsskyddet i regeringsformen och Europakonventionen.

Egendomsskyddet i regeringsformen innebär att ingen ska tvingas avstå från sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen (2 kap. 15 §). Den som tvingas

avstå från sin egendom ska få full ersättning för förlusten. Den enskilde ska också få ersättning när det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad på visst sätt. Även Europakonventionen innehåller bestämmelser om skydd för egendom. Att lagar och föreskrifter inte får meddelas i strid med Europakonventionen följer av regeringsformen (2 kap. 19 §). Av Europakonventionen framgår att varje fysisk eller juridisk person ska ha rätt till respekt för sin egendom och att ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser (artikel 1 i tilläggsprotokoll 1). Detta hindrar dock inte en stats rätt att införa sådan lagstiftning som den anser är nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse eller för att säkerställa betalning av skatter eller andra pålagor eller av böter och viten.

Rekonstruktion av i grunden livskraftiga verksamheter får anses utgöra ett angeläget allmänt intresse. Som utvecklas närmare i avsnitt 8.7.1 ska det vara möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan mot företagsägarnas vilja endast om de genom planen inte får ett sämre utfall än vad som hade varit fallet vid en konkurs. Alternativet till en framgångsrik rekonstruktion är i praktiken ofta att verksamheten läggs ned genom konkurs eller likvidation och att tillgångarna säljs, med följderna att aktieägarna förlorar allt värde i sitt ägande. Eftersom företagsägarna i en sådan situation befinner sig sist i prioritetsordningen är deras innehav i företaget normalt värdelöst. Regeringen gör därför bedömningen att förslagen om företagsägarnas rättigheter är förenliga med bestämmelserna om egendomsskydd i regeringsformen och Europakonventionen.

8.3.2 Undantag från reglerna i aktiebolagslagen

Regeringens förslag: En fastställd rekonstruktionsplan enligt vilken aktiekapitalet ska ökas eller minskas ska gälla som om beslutet har fattats av bolagsstämman. Om en ändring av aktiekapitalet kräver att bolagsordningens uppgifter om aktiekapitalet ändras, ska en fastställd rekonstruktionsplan också innehålla nödvändiga ändringar av bolagsordningen. Även sådana ändringar ska gälla som om beslutet fattats av bolagsstämman. Vad som anges i aktiebolagslagen om styrelsens skyldigheter att upprätta förslag till beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet ska i stället gälla den som begär planförhandling.

Det ska vara tillåtet att frångå aktiebolagslagens regler om företrädesrätt vid ökning av aktiekapitalet i en fastställd rekonstruktionsplan.

Ett beslut om att fastställa en rekonstruktionsplan som har fått laga kraft ska i ett registreringsärende hos Bolagsverket ha samma verkan som ett bolagsstämmobeslut som inte längre kan klandras.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår inte något undantag från kravet på godkännande av bolagsstämman i moderbolaget vid vissa emissioner som beslutas av ett bolag som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag. Utredningen föreslår heller inte någon regel om vilken prövning som ska göras i ett registreringsärende hos Bolagsverket. Till skillnad från regeringen föreslår utredningen att en ändring av aktiekapitalet som också kräver en ändring

av bolagsordningen ska få genomföras utan att bolagsordningen samtidigt ändras samt att det vid fondemission i en rekonstruktionsplan ska vara tillåtet att göra undantag från aktieägarnas rätt till fondaktier.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller invänder inte emot det. Några remissinstanser avstyrker delar av förslaget eller har synpunkter på det. *Bolagsverket* ifrågasätter om utredningens förslag om att ett bolags aktiekapital alltid ska kunna ökas eller minskas utan hinder av bolagsordningens fastställda minimi- och maximigränser är förenligt med aktiebolagslagen. Bolagsverket påpekar vidare att det i denna del är otydligt om utredningens förslag kräver att bolagsordningen ändras eller inte och om en minskning av aktiekapitalet ska få ske för andra ändamål än täckande av förlust. Bolagsverket framhåller vidare vikten av att bolagsordningen korresponderar med det verkliga aktiekapitalet och att det bör förtydligas att aktiekapitalet inte kan minskas under det lagstadgade minimikapitalet. Bolagsverket anser vidare att ett bolag som beviljats rekonstruktion inte utan samtycke från rekonstruktören ska kunna anmäla ändringar i styrelsens sammansättning eller av aktiekapitalet utöver vad som framgår av en fastställd rekonstruktionsplan. Bolagsverket efterfrågar i övrigt flera klargöranden och förtydliganden, bl.a. vad gäller vilka handlingar som ska ges in till Bolagsverket i samband med anmälan av en ökning eller minskning av aktiekapitalet och vem som ska göra en sådan anmälan, vad som ska hända om Bolagsverket redan hunnit registrera ett öknings- eller minskningsärende och överrätten anser att rekonstruktionsplanen i vissa delar inte ska fastställas samt vad som ska gälla för domstolarnas skyldighet att underrätta Bolagsverket om vissa beslut. *Småföretagarnas riksförbund* avstyrker förslaget bl.a. med hänsyn till att det riskerar att skapa gränsdragningsproblem. *Stiftelsen Ackordscentralen* kan inte se hur en ändring av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan ska registreras och hur det ska vara möjligt för tredje man att på ett enkelt sätt kunna se förändringen av det. *Svea hovrätt* anser att det kan finnas skäl att närmare överväga hur rekonstruktören ska förhålla sig till att aktieägarna kan ha sinsemellan olika intressen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* framhåller att en bättre lösning än utredningens förslag om att aktiekapitalet ska kunna ökas eller minskas utan ändring av bolagsordningen vore att föreskriva att bolagsordningen kan ändras som ett led i ändringen av aktiekapitalet.

Skälen för regeringens förslag

Förhållandet till EU-rätten och aktiebolagslagen

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna avvika från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (det s.k. bolagsrättsdirektivet) i den mån och under den tid det behövs för att säkerställa att vissa bolagsrättsliga regler inte lägger hinder i vägen för en företagsrekonstruktion (se artikel 32 i insolvensdirektivet och artikel 84 i bolagsrättsdirektivet). Undantag kan bl.a. behöva göras från skyldigheterna att sammankalla en bolagsstämma och att erbjuda aktier med företrädesrätt till befintliga aktieägare för att säkerställa att aktieägare inte hindrar antagandet och genomförandet av en rekonstruktionsplan genom

att missbruka sina rättigheter enligt bolagsrättsdirektivet. Medlemsstaterna behöver inte göra undantag från bolagsrätten, om de säkerställer att deras bolagsrättsliga krav inte äventyrar rekonstruktionsprocessens ändamål. Undantag behöver inte heller göras om medlemsstaten har andra, lika ändamålsenliga, verktyg som syftar till att säkerställa att aktieägare inte på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet eller genomförandet av en rekonstruktionsplan som skulle kunna återupprätta verksamhetens livskraft (skäl 96). Vad som skulle kunna utgöra sådana verktyg utvecklas inte närmare i insolvensdirektivet.

Mer konkret innebär ovan nämnda bestämmelser att regler om att ökning eller minskning av aktiekapitalet måste beslutas av bolagsstämman och företrädesrätt för aktieägare inte ska utgöra hinder mot att en rekonstruktionsplan antas och genomförs. Undantag från bolagsrätten kan t.ex. krävas när en rekonstruktionsplan föreskriver att nya aktier ska erbjudas borgenärer i utbyte mot deras fordringar på bolaget (s.k. debt-to-equity swap). Sådana avsteg i nationell rätt bör vara tidsbegränsade och endast gälla under den tid som det behövs för att anta och genomföra en rekonstruktionsplan (skäl 96). Detta kan tolkas som ett uttryck för att en allmän proportionalitetsprincip ska gälla för de avvikelser från bolagsrätten som övervägs av medlemsstaterna.

Även om direktivet alltså inte ovillkorligen kräver att medlemsstaterna gör undantag från bolagsrättsliga regler är det svårt att se vilka andra åtgärder som skulle kunna säkerställa att aktieägare inte på ett otillbörligt sätt hindrar genomförandet av en ändring av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan. Som framhålls av *Svea hovrätt* kan aktieägarna sinsemellan ha olika intressen. Utan en möjlighet att avvika från reglerna i aktiebolagslagen skulle en majoritetsägare kunna blockera t.ex. ett beslut om ökning av aktiekapitalet genom att rösta mot detta vid bolagsstämman. Om det i stället anses nödvändigt med en minskning av aktiekapitalet, något som kräver kvalificerad majoritet, skulle till och med en minoritetsägare kunna motsätta sig beslutet och därmed riskera företagsrekonstruktionens genomförande. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är nödvändigt att införa undantag från vissa bolagsrättsliga regler för att Sverige ska leva upp till direktivet. Regeringen föreslår därför att nedan angivna bestämmelser i aktiebolagslagen inte ska hindra att sådana bolagsrättsliga åtgärder som anges i direktivet föreslås i rekonstruktionsplanen och fastställs med bindande verkan. I det följande redogörs närmare för vilka regler som det ska vara möjligt att avvika från.

Ökning eller minskning av aktiekapitalet

Av bolagsrättsdirektivet följer bl.a. att alla öknings- eller minskningsbeslut om aktiekapitalet ska beslutas av bolagsstämman och att det också krävs beslut av bolagsstämman för att minska aktiekapitalet (artikel 68 och 73). I samma direktiv anges också vilka omröstningsregler som gäller för sådana beslut när det finns flera slag av aktier i bolaget (artikel 68.3 och 74). Särskilda bestämmelser om bolagsstämmans beslut gäller när en nedsättning av det tecknade kapitalet ska ske genom indragning av aktier (artikel 79.1 b, 80.1 och 81). Medlemsstaterna ska avvika från de angivna bestämmelserna om det behövs för att fastställa en rekonstruktionsplan.

Enligt aktiebolagslagen fattas beslut om ökning av aktiekapitalet genom fondemission, nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler (s.k. emissionsbeslut) som huvudregel av bolagsstämman (11 kap. 2 § och 16 kap. 2 §). I vissa fall kan styrelsen fatta ett emissionsbeslut om bolagsstämman i efterhand ger sitt godkännande eller om den har gett sitt godkännande i förväg. Detta gäller dock inte beslut om fondemission, som alltid måste fattas av bolagsstämman. Emissionsbeslut fattas normalt med enkel majoritet (7 kap. 40 §). Kvalificerad majoritet krävs dock om emissionen ska ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt (13 kap. 2 §, 14 kap. 2 § och 15 kap. 2 §). För att vid fondemission där nya aktier ges ut frångå aktieägarnas rätt till fondaktier krävs att samtliga aktieägare är överens om det. Beslut om minskning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman och kräver kvalificerad majoritet (20 kap. 3 § och 5 § första stycket). Dessutom gäller särskilda regler när det finns flera aktieslag i bolaget (20 kap. 5 § andra stycket).

Enligt aktiebolagslagen kan en minskning av aktiekapitalet genomföras med eller utan indragning av aktier (20 kap. 2 §). Om aktiekapitalet ska minskas genom indragning av aktier gäller som utgångspunkt samma regler som för beslut om minskning av aktiekapitalet utan indragning av aktier. I ett aktiebolag där aktiekapitalet kan bestämmas till ett lägre eller högre belopp utan ändring av bolagsordningen, kan det tas in ett förbehåll i bolagsordningen om att aktiekapitalet kan minskas genom inlösen av aktier, dock inte under det lagstadgade minimikapitalet (20 kap. 31 §). Det innebär att beslut om inlösen i vissa fall inte behöver fattas av bolagsstämman. Beroende på hur förbehållet är utformat kan det dock krävas att bolagsstämman fattar beslut om inlösen. När bolagsstämman beslutar om minskning av aktiekapitalet enligt ett inlösenförbehåll är det tillräckligt med enkel majoritet (20 kap. 32 §).

Det förhållandet att det i vissa fall krävs stämmobeslut för att öka eller minska aktiekapitalet utgör hinder mot att med bindande verkan fastställa en rekonstruktionsplan som innehåller sådana åtgärder. Ett krav på att dessa beslut ska fattas av bolagsstämman riskerar att fördröja rekonstruktionsprocessen. Det finns också en risk för att aktieägarna på ett otillbörligt sätt skulle kunna förhindra genomförande av en rekonstruktionsplan. Detta ligger inte i linje med de krav som ställs i direktivet. Regeringen föreslår därför att en fastställd rekonstruktionsplan ska gälla som bolagsstämmans beslut i dessa frågor. En fastställd rekonstruktionsplan ska alltså, på samma sätt som ett stämmobeslut, kunna läggas till grund för registrering i aktiebolagsregistret. För att möjliggöra detta avser regeringen att göra ändringar i aktiebolagsförordningen (2005:559). *Bolagsverket* har i detta sammanhang efterfrågat vissa klagöranden angående vilka handlingar som ska ges in till verket vid en anmälan om registrering av en ökning eller minskning av aktiekapitalet. Regeringen avser att reglera även denna fråga i förordning.

Det förhållandet att en fastställd rekonstruktionsplan ska gälla som ett stämmobeslut i vissa avseenden innebär inte att det i planen bör vara tillåtet att åsidosätta övriga regler i aktiebolagslagen. En ändring av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan ska alltså följa de regler i aktiebolagslagen som gäller för sådana beslut. Som anförs av *Bolagsverket* bör det t.ex. inte vara tillåtet att avvika från aktiebolagslagens regler om minsta aktiekapital (1 kap. 5 och 14 §§). Även kraven på tillstånd för verkställig-

het av vissa beslut om minskning av aktiekapitalet kommer att gälla (20 kap. 23 och 33 §§). I praktiken bör dock en minskning av aktiekapitalet inom ramen för en företagsrekonstruktion förekomma endast för täckande av förlust. En sådan åtgärd kräver inte tillstånd.

Enligt aktiebolagslagen gäller olika regler för anmälan om registrering beroende på vilket sätt en ändring av aktiekapitalet ska ske. Ett beslut om fondemission ska anmälas genast medan ett beslut om nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler ska anmälas inom sex månader från beslutet (12 kap. 10 § första stycket, 13 kap. 27 §, 14 kap. 21 § och 15 kap. 26 §). Ett beslut om minskning av aktiekapitalet ska som utgångspunkt anmälas för registrering inom fyra månader från beslutet (20 kap. 19 och 34 §§). Bolagsverket anför i detta sammanhang att det bör ställas krav på att anmälan för registrering av en ökning eller minskning av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan måste göras medan företagsrekonstruktionen pågår. Regeringen anser dock inte att det finns tillräckliga skäl för att avvika från bestämmelserna i aktiebolagslagen om tidsfrister för anmälan. Dessa bestämmelser kommer alltså att gälla oförändrat under en företagsrekonstruktion. Det förhållandet att företagsrekonstruktionen kan vara avslutad när en anmälan om registrering sker innebär inte att en ändring av aktiekapitalet i en fastställd rekonstruktionsplan har upphört att gälla. Frågan om hur situationen att rekonstruktionsplanen upphävs ska hanteras behandlas nedan. Det finns inte heller skäl att införa några särskilda bestämmelser om vem som ska göra en anmälan till Bolagsverket om registrering i aktiebolagsregistret.

För att säkerställa att aktiebolagslagens regler inte åsidosätts föreslår regeringen att vad som åligger styrelsen inför ett beslut om en ökning eller minskning av aktiekapitalet ska gälla för den som begär planförhandling (12 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § och 20 kap. 6 §). Det innebär att gäldenären, eller i förekommande fall rekonstruktören, bör vara skyldig att ta fram ett förslag till beslut. Av detta följer bl.a. att det i vissa fall kommer att krävas revisorsgranskning. Om det i en rekonstruktionsplan föreslås en ändring av aktiekapitalet ska förslaget till beslut framgå av planen och innehålla de uppgifter som anges i aktiebolagslagen (12 kap. 4–7 §§, 13 kap. 4–8 §§, 14 kap. 4–10 §§, 15 kap. 4–10 §§ och 20 kap. 7–14 §§).

För att kunna besluta om ökning eller minskning av aktiekapitalet kan det vara nödvändigt att ändra uppgifterna om aktiekapitalet och antalet aktier i bolagsordningen (3 kap. 1 § första stycket 4 och 5, 11 kap. 2 § andra stycket och 20 kap. 4 § första stycket). Sådana ändringar beslutas av bolagsstämman och kräver kvalificerad majoritet (3 kap. 4 § och 7 kap. 42 §).

Utredningen föreslår att en ändring av aktiekapitalet ska kunna genomföras i en rekonstruktionsplan utan att bolagsordningen samtidigt ändras. Det är emellertid angeläget att uppgifterna om aktiekapitalet i bolagsordningen korresponderar med det registrerade aktiekapitalet. Regeringen delar *Bolagsverkets* uppfattning att utredningens förslag inte framstår som lämpligt. En sådan ordning skulle nämligen riskera att medföra att uppgifterna i aktiebolagsregistret inte stämmer överens med de verkliga förhållandena. Som anføres av *Stiftelsen Ackordscentralen* skulle det även försvåra för tredje man att få kännedom om ett bolags aktiekapital. Däremot anser regeringen, i likhet med vad som anføres av *Juridiska*

fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, att bolagsordningen bör kunna ändras som ett led i en ändring av aktiekapitalet som fastställts i en rekonstruktionsplan. Regeringen föreslår därför att om en ändring av aktiekapitalet i en fastställd rekonstruktionsplan kräver att bolagsordningens uppgifter om aktiekapitalet ändras, ska rekonstruktionsplanen innehålla nödvändiga ändringar av bolagsordningen. Sådana ändringar ska gälla som om beslutet fattats av bolagsstämman.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen ska genast anmälas för registrering i aktiebolagsregistret och får som huvudregel inte verkställas förrän det har registrerats (3 kap. 5 §). Ett beslut om ändring av bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet, maximikapitalet, minimikapitalet eller antalet aktier ska dock registreras samtidigt med ett beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet om något av besluten är nödvändigt för att aktiekapitalet eller antalet aktier ska bli förenligt med bolagsordningen (27 kap. 8 §). I enlighet med det anförda bör en fastställd rekonstruktionsplan kunna läggas till grund för en registrering av en ändring av bolagsordningen i aktiebolagsregistret samtidigt som en registrering av en ändring av aktiekapitalet. Regeringen avser att göra ändringar i aktiebolagsförordningen för att möjliggöra detta.

Bolagsverket anser att ett bolag som är under rekonstruktion inte utan samtycke från rekonstruktören ska kunna anmäla ändringar i styrelsens sammansättning eller av aktiekapitalet utöver vad som framgår av en fastställd rekonstruktionsplan. Av regeringens ställningstagande i avsnitt 8.3.1 framgår emellertid att en fastställd rekonstruktionsplan inte ska kunna ersätta ett stämmobeslut såvitt gäller ändringar i styrelsens sammansättning. Syftet med förslaget om att aktiekapitalet ska kunna ändras utan beslut av bolagsstämman är att öka utsikterna till en lyckosam rekonstruktion. Tanken är inte att rekonstruktionsplanen helt ska ersätta aktiebolagslagens regelverk. Att bolagsstämman, under en pågående rekonstruktion, beslutar om en ändring av aktiekapitalet bedöms inte innebära några beaktansvärda problem. Tvärtom kan en sådan åtgärd i många fall vara befogad. Regeringen anser därför att det inte finns något behov av en sådan bestämmelse som efterfrågas av Bolagsverket.

Avvikelser från företrädesrätten

Enligt bolagsrättsdirektivet ska aktieägarna ha företrädesrätt om det beslutas om en ökning av det tecknade kapitalet (artikel 72). Med företrädesrätt avses att varje aktieägare som utgångspunkt har rätt att teckna och tilldelas nyemitterade aktier i förhållande till det antal aktier som aktieägaren innehar sedan tidigare. Detta är en annan av de bestämmelser som medlemsstaterna ska avvika från om det behövs för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas. Enligt aktiebolagslagen har aktieägare företrädesrätt till de nya aktierna vid nyemission (13 kap. 1 §). Detsamma gäller vid emission av teckningsoptioner eller konvertibler (14 kap. 1 § och 15 kap. 1 §). Bolagsstämman kan besluta om att avvika från företrädesrätten. Ett sådant beslut kräver kvalificerad majoritet (13 kap. 2 §, 14 kap. 2 § och 15 kap. 2 §). För vissa riktade emissioner till bl.a. styrelseledamöter, den verkställande direktören och anställda i publika aktiebolag och dotterbolag till sådana bolag gäller särskilda regler (16 kap. 2, 3 och 8 §§).

När de befintliga ägarna vill och kan bidra med nytt kapital i förhållande till den andel aktier som de äger är de nuvarande reglerna om företrädesrätt knappast problematiska. Om så inte är fallet bör det emellertid vara möjligt att frångå företrädesrätten och i rekonstruktionsplanen rikta en nyemission direkt till t.ex. en eller flera externa investerare. De nuvarande reglerna om stämmobeslut för att avvika från företrädesrätten utgör ett hinder mot att fastställa en rekonstruktionsplan som innehåller en sådan åtgärd. Regeringen föreslår därför att det ska vara tillåtet att frångå aktiebolagslagens regler i denna del. En regel om detta bör införas i den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Regeringens förslag innebär att det i en fastställd rekonstruktionsplan får göras avsteg från företrädesrätten, t.ex. genom att en emission riktas till en viss investerare, på motsvarande sätt som bolagsstämman kan besluta om detta (13 kap. 1 § andra stycket 2 c, 14 kap. 1 § andra stycket 2 c och 15 kap. 1 § andra stycket 2 c). Det ska också vara möjligt att genomföra vissa riktade emissioner i publika aktiebolag och dotterbolag till sådana bolag (16 kap. 2 §). Om ett sådant emissionsbeslut avser ett dotterbolag till ett publikt aktiebolag ska det inte heller krävas godkännande av bolagsstämman i moderbolaget (16 kap. 3). Ett beslut om avsteg från företrädesrätten måste följa de regler som enligt aktiebolagslagen gäller när ett sådant beslut fattas av bolagsstämman. Det innebär att beslutet t.ex. måste stå i överensstämmelse med den s.k. generalklausulen (7 kap. 47 §). Enligt generalklausulen får bolagsstämman inte fatta ett beslut som är ägnat att ge en otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare.

Utredningen anser att det även ska vara möjligt att i en rekonstruktionsplan avvika från aktieägarnas rätt till fondaktier vid en fondemission (12 kap. 2 §). Regeringen kan emellertid konstatera att regleringen i bolagsrättsdirektivet tar sikte på sådana ökningar av aktiekapitalet som ska betalas med pengar (artikel 72). Till skillnad från övriga emissionsbeslut innebär ett beslut om fondemission att medel som redan finns i bolaget överförs till aktiekapitalet. Bolaget tillförs alltså inte något nytt kapital. Det är således inte nödvändigt att införa någon möjlighet att i en rekonstruktionsplan göra avvikelser från aktieägarnas rätt till fondaktier för att leva upp till direktivet. Enligt regeringen kan det också ifrågasättas om det finns något behov av ett sådant undantag. Till skillnad från vad som är fallet vid emissionsbeslut där bolaget ska tillföras nytt kapital bör det aldrig vara aktuellt att rikta en fondemission till någon extern part. Det har heller inte framkommit att det skulle finnas något tydligt behov av att kunna avvika från reglerna om rätt till fondaktier i förhållande till den befintliga aktieägarkretsen. Regeringen lämnar därför inte något förslag om undantag vad gäller rätten till fondaktier.

Åtgärder vid en betydande förlust av det tecknade kapitalet

Enligt bolagsrättsdirektivet ska det kallas till bolagsstämma vid en betydande förlust av det tecknade kapitalet (artikel 58.1). Där ska det tas ställning till om bolaget ska upplösas eller om andra åtgärder ska vidtas. Detta är ytterligare en av de bestämmelser som inte ska tillämpas om det utgör hinder mot att rekonstruktionsplanen fastställs.

I aktiebolagslagen finns det regler om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist (25 kap. 13–20 a §§). En redogörelse för dessa regler finns i avsnitt 12. Regeringen föreslår där att om en skyldighet uppkommer att hålla en andra kontrollstämma under en pågående företagsrekonstruktion så behöver stämman inte hållas förrän tidigast två månader efter att rekonstruktionen har avslutats. Några ytterligare ändringar av kapitalbristreglerna i aktiebolagslagen bedöms inte nödvändiga.

Möjligheten att klandra en åtgärd i en rekonstruktionsplan m.m.

I detta avsnitt föreslår regeringen att vissa avvikelser ska få göras från reglerna i aktiebolagslagen. I övriga delar ska emellertid reglerna i den lagen och i aktiebolagsförordningen gälla för åtgärder som föreslås i en rekonstruktionsplan.

Regeringens förslag innebär att en fastställd rekonstruktionsplan i vissa avseenden ska gälla som om beslut har fattats av bolagsstämman. Enligt aktiebolagslagen får ett bolagsstämmobeslut som inte har kommit till i behörig ordning eller på annat sätt strider mot aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen, upphävas eller ändras på talan av en aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot eller den verkställande direktören (7 kap. 50 §). En sådan talan ska som huvudregel väckas inom tre månader från dagen för beslutet, annars går rätten att föra talan förlorad (7 kap. 51 § första stycket).

Det bör vara möjligt att angripa en rekonstruktionsplan på motsvarande grunder. En rekonstruktionsplan utgör dock inte ett stämmobeslut och kommer därför inte att kunna klandras i den särskilda ordning som föreskrivs i aktiebolagslagen. Invändningar mot åtgärder i planen får i stället hanteras inom ramen för förfarandet för fastställande av en rekonstruktionsplan. Rättens beslut att fastställa en rekonstruktionsplan bör också kunna överklagas på t.ex. den grunden att aktiebolagslagens regler inte följts (se avsnitt 8.7.1 och 8.12).

Enligt aktiebolagslagen ska Bolagsverket i ett ärende om registrering pröva om det finns hinder mot registrering på grund av att ett beslut inte har tillkommit i behörig ordning, till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen eller i något viktigare hänseende är otydligt eller vilseledande formulerat (27 kap. 2 §). Ett bolagsstämmobeslut får enligt aktiebolagslagen dock ändå registreras om det inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet för att klanderfristen om tre månader har löpt ut (27 kap. 2 § fjärde stycket). Regeringens förslag innebär att en fastställd rekonstruktionsplan enligt vilken aktiekapitalet ska ökas eller minskas, och i förekommande fall bolagsordningen ändras, ska gälla som om beslutet har fattats av bolagsstämman. I enlighet med detta bör ett beslut om att fastställa en rekonstruktionsplan som har fått laga kraft i ett registreringsärende ha samma verkan som ett bolagsstämmobeslut som inte längre kan klandras. En bestämmelse av denna innebörd ska införas i aktiebolagslagen.

Regeringen avser att i förordning förtydliga vad som ska gälla i fråga om underrättelser om överklaganden och andra frågor till Bolagsverket. Om en fastställd rekonstruktionsplan som innehåller en ändring av aktiekapitalet överklagas, bör Bolagsverket, på motsvarande sätt som när

talán har väckts mot ett bolagsstämmobeslut, kunna avvakta överrättsens beslut innan ändringen registreras.

En annan fråga är hur en registrering av en ändring av aktiekapitalet, och i förekommande fall bolagsordningen, ska kunna upphävas. Enligt aktiebolagslagen kan en aktieägare få en registrering upphävd genom att framställa yrkande om detta i samband med en klandertalan. Registreringen ska upphävas om klandertalan bifalls. Om bristen i beslutet är sådan att beslutet måste klandras inom viss tid, går dock möjligheten att få registreringen upphävd på detta sätt förlorad i och med att tiden för väckande av klandertalan går ut. Av allmänna grundsatser följer dock att annan än bolaget i vissa fall kan ha rätt att föra talan vid allmän domstol om upphävande av registrering. Det anförda bör gälla även registreringar som grundar sig på ändringar av aktiekapitalet i en fastställd rekonstruktionsplan. Det innebär att en part i samband med ett överklagande av ett beslut att fastställa en rekonstruktionsplan kan framställa ett yrkande om att en registrering ska upphävas.

8.4 Planförhandling

8.4.1 Gälldenären ska kunna begära planförhandling

Regeringens förslag: I ett ärende om företagsrekonstruktion ska gälldenären kunna begära att rätten beslutar om förhandling om en rekonstruktionsplan (planförhandling). Planförhandlingen ersätter dagens ackordsförhandling. En begäran om planförhandling ska vara skriftlig och innehålla

1. ett förslag till rekonstruktionsplan,
2. uppgift om huruvida säkerhet har ställts för det som gälldenären erbjuder i betalning enligt rekonstruktionsplanen och vad den i så fall består av, och
3. bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parter som anges i planen.

I samband med ansökan ska gälldenären även betala förskott till staten för kostnaden för handläggningen av frågan om rekonstruktionsplanens fastställande.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna, bl.a. *Malmö tingsrätt* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Sparbankernas riksförbund* anser att begreppet offentligt ackord bör användas även i den nya lagen.

Skälen för regeringens förslag

Ackordsförhandling ska ersättas med planförhandling

Enligt insolvensdirektivet ska gälldenären ha rätt att lägga fram en rekonstruktionsplan för att låta de berörda parterna ta ställning till om den ska antas (artikel 9.1 första stycket). Medlemsstaterna får även tillåta att en rekonstruktör eller en borgenär presenterar en sådan plan (artikel 9.1 andra stycket).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion saknas möjlighet att lägga fram en rekonstruktionsplan som de berörda parterna ska ta ställning till. En viss motsvarighet finns genom att gäldenären kan begära ackordsförhandling och låta borgenärerna rösta om ett ackordsförslag. Ett sådant förslag innehåller emellertid endast en ekonomisk uppgörelse genom vilken de oprioriterade borgenärernas fordringar sätts ned eller en överenskommelse om betalningsvillkoren. Några liknande begränsningar finns inte för rekonstruktionsplanen. Den kommer att kunna beröra inte bara oprioriterade borgenärer, utan även andra intressenter med fordringar på eller intressen i gäldenärens verksamhet och dessutom kunna innehålla t.ex. förslag till organisatoriska förändringar, ny finansiering och andra åtgärder som bedöms nödvändiga för att rekonstruktionen ska lyckas.

För att uppfylla kraven i direktivet måste det alltså vara möjligt för gäldenären att lägga fram en rekonstruktionsplan som de berörda parterna ska kunna anta. Regeringen föreslår därför att en sådan möjlighet införs i den nya lagen. Detta bör göras genom att gäldenären får rätt att begära att rätten beslutar om förhandling om en rekonstruktionsplan.

Planförhandlingen kommer i stora drag att påminna om dagens ackordsförhandling. Den största skillnaden består i att det inte bara är den ekonomiska uppgörelsen som kommer att kunna fastställas och få bindande verkan. I stället ska hela rekonstruktionsplanen kunna fastställas. Den ekonomiska uppgörelsen – ackordet – kommer framöver att utgöra en del av rekonstruktionsplanen och därmed vara möjlig att fastställa med bindande verkan. Med hänsyn till att ett ackord inte kommer att utgöra ett nödvändigt inslag i en rekonstruktionsplan anser regeringen, till skillnad från *Sparbankernas riksförbund*, att det saknas skäl att i lag hålla fast vid begreppen ackord och ackordsförhandling. Regeringen väljer i stället att kalla det nya förfarandet för planförhandling.

Begäran om planförhandling

Det nuvarande ackordsförfarandet bör utgöra utgångspunkt för det nya planförfarandet. En begäran om planförhandling bör därför vara skriftlig. Till en sådan ansökan ska förslaget till rekonstruktionsplan bifogas. Regeringen återkommer till frågan om vad en rekonstruktionsplan ska innehålla i avsnitt 8.5. Därutöver bör ansökan, i likhet med en ansökan om ackordsförhandling, innehålla

- uppgift om gäldenären har ställt säkerhet för det som gäldenären erbjuder i betalning och vad den i så fall består av, och
- bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parter som anges i planen.

Till skillnad mot vad som är fallet vid en begäran om ackordsförhandling enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion (3 kap. 10 och 11 §§) ska en ansökan om planförhandling enligt regeringens förslag inte innehålla eller åtföljas av någon bouppteckning, balansräkning, rekonstruktörsberättelse eller något rekonstruktörsyttrande. Motsvarande uppgifter ska i stället bifogas till rekonstruktionsplanen. I praktiken innebär detta dock ingen större skillnad från vad som redan gäller i dag eftersom rekonstruktionsplanen ska bifogas ansökan. Regeringen anser att ansökan om planförhandling inte heller bör innehålla ett intyg om förhandsanslutning (rekonstruktörsintyg), dvs. en uppgift om att en viss andel av

de berörda parterna godtar förslaget till rekonstruktionsplan. I det nya planförandet ska det vara möjligt att fastställa en plan även om samtliga grupper inte har röstat för planen (se avsnitt 8.7.2). Det framstår därför inte som nödvändigt att kräva en viss förhandsanslutning till rekonstruktionsplanen. Det får förutsättas att gäldenären och rekonstruktören inte lägger fram en rekonstruktionsplan för omröstning om det inte finns rimliga utsikter för att få den antagen och fastställd.

I likhet med vad som gäller för ackordsförhandling bör gäldenären i samband med ansökan om planförhandling betala förskott på kostnaden för handläggningen av frågan om rekonstruktionsplanens fastställande.

8.4.2 Även rekonstruktören ska få begära planförhandling

Regeringens förslag: Om gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan inte fastställs, ska rekonstruktören få begära planförhandling och lägga fram en alternativ plan.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår en särskild tidsfrist inom vilken rekonstruktörens begäran om planförhandling ska framställas hos rätten.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Svenska Bankföreningen* avstyrker förslaget att rekonstruktören ska få lägga fram en alternativ rekonstruktionsplan för andra än stora företag. Om detta ska vara möjligt anser Bankföreningen att den ska finnas tillgänglig redan när omröstningen om gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan äger rum så att borgenärerna kan ta ställning till båda förslagen samtidigt.

Skälen för regeringens förslag

Rekonstruktören bör få rätt att lägga fram en rekonstruktionsplan

Insolvensdirektivet kräver att gäldenären ges rätt att presentera en plan för omröstning och antagande (artikel 9.1 första stycket). Medlemsstaterna får dock tillåta att även en rekonstruktör eller en borgenär ges en sådan rätt och bestämma under vilka förutsättningar detta ska vara möjligt (artikel 9.1 andra stycket).

En förutsättning för en lyckad företagsrekonstruktion är att det finns en genomtänkt rekonstruktionsplan. För att planen ska ha förutsättningar att vinna berörda parter förtroende är det viktigt att den är väl avvägd och att den upprätthåller en rimlig balans mellan gäldenärens och de berörda parternas intressen. I praktiken kommer gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan att ha utarbetats i nära samråd med rekonstruktören. Det utesluter inte att det kan inträffa att rekonstruktören och gäldenären kan ha olika uppfattningar när det gäller de närmare detaljerna i planen eller att rekonstruktören gör bedömningen att det finns en annan lösning som skulle ha större förutsättningar att godtas av borgenärerna. Till skillnad från *Svenska Bankföreningen* gör regeringen därför bedömningen att det bör vara möjligt för rekonstruktören att presentera en alternativ rekonstruktionsplan. De berörda parterna skulle då inte känna sig tvungna att

acceptera en rekonstruktionsplan som de inte uppfattar som balanserad utan skulle i stället kunna rösta mot planen i förhoppning om att rekonstruktören lägger fram en mer rättvis plan.

Svenska Bankföreningen anför i detta sammanhang att det finns en risk att en gäldenär, med visshet om att rekonstruktören har möjlighet att lägga fram en alternativ rekonstruktionsplan, presenterar en sämre plan än vad gäldenären klarar av i förhållande till borgenärerna. Även om det naturligtvis inte kan uteslutas att detta skulle kunna inträffa får det förutsättas att gäldenären har ett starkt intresse av att presentera en rekonstruktionsplan som kan accepteras av alla berörda parter. Det kommer med regeringens förslag inte råda någon skyldighet för rekonstruktören att presentera en alternativ plan. Skulle gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan förkastas finns det således en risk att rekonstruktionen kommer att upphöra på den grunden att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått. Detta bör enligt regeringens uppfattning utgöra ett tillräckligt påtryckningsmedel för att gäldenären redan från början ska presentera en rekonstruktionsplan som är genomtänkt och som har förutsättningar att godtas av de berörda parterna.

Det bör vidare framhållas att även om rekonstruktören ges en självständig rätt att presentera en rekonstruktionsplan kommer det i många fall i praktiken ändå krävas att gäldenären ställer sig bakom den alternativa plan som rekonstruktören lägger fram. Om inte samtliga grupper ställer sig bakom rekonstruktörens förslag till rekonstruktionsplan kan planen nämligen inte fastställas annat än genom en s.k. gruppöverskridande cram-down vilket som huvudregel kräver att gäldenären samtycker till åtgärden (se avsnitt 8.7.2). Trots detta finns det enligt regeringen fördelar med att ge rekonstruktören en generell rätt att presentera en alternativ rekonstruktionsplan. Eftersom alternativet till att gäldenären inte lyckas få en plan fastställd ofta kan vara konkurs, bör gäldenären ha starka incitament att acceptera en alternativ rekonstruktionsplan, även om den skulle ge ägarna ett sämre utfall än den plan som gäldenären själv presenterat. Regeringen föreslår alltså att rekonstruktören ska ha rätt att lägga fram en alternativ plan för antagande och fastställande om gäldenärens plan inte har kunnat fastställas. Någon motsvarande möjlighet bör dock inte införas för en borgenär. För att upprätta en rekonstruktionsplan som har rimliga utsikter att accepteras i breda kretsar krävs nämligen normalt relativt djupgående kunskaper om såväl gäldenärens ekonomiska situation som reglerna om företagsrekonstruktion. Normalt saknar borgenärerna sådan detaljkunskap och det finns därmed en tydlig risk för att en självständig rätt att lägga fram en rekonstruktionsplan främst kommer att utnyttjas av borgenärer för att försöka maximera det egna utfallet i planen. En sådan ordning framstår enligt regeringen inte som lämplig. Borgenärernas intressen får i stället anses tillräckligt tillgodosedda genom rekonstruktörens rätt att presentera en alternativ plan.

Närmare om rekonstruktörens rätt att begära planförhandling

Det är först om gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan inte accepteras som det uppstår ett behov av en alternativ plan. Den lösning som förordas av Svenska Bankföreningen – att gäldenärens och rekonstruktörens förslag ska presenteras samtidigt – skulle därför i många fall riskera att medföra

onödigt merarbete för rekonstruktören och framstår inte som ändamåls-
enlig. Regeringen anser att rekonstruktören i stället bör ges rätt att presen-
tera en alternativ rekonstruktionsplan för omröstning först när det står klart
att gäldenärens plan inte kommer att fastställas, dvs. om planen har röstats
ned under plansammanträdet eller om rätten vägrar att fastställa planen.
Rekonstruktörens begäran om planförhandling bör inte läggas upp som ett
särskilt ärende vid domstolen, utan hanteras inom ramen för det pågående
ärendet om företagsrekonstruktion.

Det förhållandet att rätten vägrar att fastställa gäldenärens rekonstruk-
tionsplan utgör inte i sig grund för att avsluta rekonstruktionen. Normalt
bör detta dock innebära att syftet med rekonstruktionen inte kan uppnås
vilket utgör grund för att avsluta rekonstruktionen. Av regeringens förslag
i avsnitt 9.2 följer att rätten alltid ska ge rekonstruktören tillfälle att yttra
sig innan den fattar beslut om att avsluta företagsrekonstruktionen. Om
rekonstruktören förklarar att han eller hon överväger att lägga fram en
alternativ plan för omröstning bör detta inverka på bedömningen av om
syftet med rekonstruktionen kan uppnås och kunna leda till att
rekonstruktionen kan fortsätta trots att gäldenärens rekonstruktionsplan
röstats ned. En bedömning får emellertid göras i varje enskilt fall. Om
rätten anser att företagsrekonstruktionen ska upphöra under alla
förhållanden bör den omständigheten att rekonstruktören uppgett att han
eller hon har för avsikt att presentera en alternativ rekonstruktionsplan inte
utgöra hinder mot att rätten beslutar om att rekonstruktionen ska upphöra.
Det är enligt regeringens uppfattning inte rimligt att rekonstruktören ska
få lägga fram en alternativ plan när rätten har gjort bedömningen att det
saknas förutsättningar att fortsätta rekonstruktionen. Regeringen åter-
kommer i avsnitt 9 till frågan om när en företagsrekonstruktion ska upp-
höra.

Utredningen föreslår en särskild tidsfrist om tre veckor inom vilken
rekonstruktörens begäran om planförhandling ska framställas hos rätten.
Syftet med förslaget utvecklas inte närmare men det torde handla om att
uppmäna till skyndsamhet från rekonstruktörens sida. Enligt regeringens
uppfattning framstår det som givet att rekonstruktören måste agera snabbt
för det fall han eller hon avser att begära planförhandling efter att
gäldenären misslyckats med att få sin rekonstruktionsplan fastställd. Om
rekonstruktören avser att begära planförhandling bör han eller hon utan
dröjsmål informera rätten om detta. Om rekonstruktören sedan dröjer
orimligt länge med att begära planförhandling bör det leda till att rätten
beslutar att rekonstruktionen ska avslutas på den grunden att syftet med
rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått. Regeringen anser därför att det
inte behövs någon särskild i lag angiven tidsfrist inom vilken rekon-
struktören ska begära planförhandling.

8.4.3 Deltagare i en planförhandling

Regeringens förslag: I en planförhandling ska borgenärer och före-
tagsägare delta under förutsättning att deras fordringar eller rättigheter
uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och att fordringarna respektive rättigheterna direkt påverkas av förslaget till rekon-
struktionsplan. Deltagarna ska kallas berörda parter.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningen har en annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Svenska Bankföreningen* påpekar att det förekommer att gäldenären och borgenären inte har samma uppfattning om en säkerhets värde och därmed i vilken utsträckning som borgenären berörs av en företagsrekonstruktion. Bankföreningen efterfrågar därför en reglering som ger borgenären en möjlighet att värdera säkerheten och som innebär att gäldenären har en skyldighet att medverka till att en sådan värdering kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt. *Sveriges advokatsamfund* anser att det är nödvändigt att förtydliga i vilka situationer som en gäldenärs ägare ska anses vara en berörd part. *Lantmäteriet* pekar på att utredningens förslag inte innebär något hinder mot att sätta ned fordringar som är förenade med förmånsrätt och att en fastighetsägare med fordran på ersättning för fastighetsreglering i allmänhet inte kan anses ha samma möjligheter att tillvarata sin rätt som andra förmånsberättigade borgenärer.

Skälen för regeringens förslag

Deltagare i en ackordsförhandling

I en ackordsförhandling deltar enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion endast borgenärer vilkas fordringar uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion (3 kap. 3 §). Kan borgenären få täckning för sin fordran genom kvittning eller är fordran förenad med förmånsrätt deltar borgenären inte heller i förhandlingen. Samma sak gäller för borgenärer med återtagandeförbehåll (3 kap. 3 § femte stycket). Borgenärer med efterställda fordringar deltar inte heller, om inte övriga borgenärer som deltar i förhandlingen medger att dessa deltar. En borgenär som helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt deltar i förhandlingen i den del fordran inte täcks. Detsamma gäller om en borgenärs fordran täcks endast till viss del genom kvittning eller om den understiger värdet av den egendom i vilken borgenären har särskild förmånsrätt (3 kap. 3 § andra stycket).

Om ackordsförslaget ger oprioriterade borgenärer fullt betalt upp till ett visst belopp, ska deras fordringar behandlas som förmånsberättigade i motsvarande utsträckning. Det innebär att fordran i den delen inte kommer att delta i ackordsförhandlingen. Bestämmelsen innebär också att en borgenär som fått fullt betalt för sin fordran inte deltar i omröstningen (3 kap. 3 § tredje stycket). En borgenär får delta i förhandlingen även om fordran inte är förfallen till betalning eller om den är beroende av särskilt villkor (3 kap. 3 § fjärde stycket).

De som berörs av rekonstruktionsplanen ska delta i planförhandlingen

Enligt insolvensdirektivet ska berörda parter ha rätt att rösta om antagandet av rekonstruktionsplanen (artikel 9.2). Vilka som anses vara berörda parter ska framgå av rekonstruktionsplanen. I direktivet definieras berörda parter som borgenärer och, om det föreskrivs i nationell rätt, företagsägare vars fordringar respektive intressen påverkas direkt av en rekonstruktionsplan (artikel 2.1.2). Även arbetstagare kan betraktas som berörda parter under förutsättning att de är borgenärer (skäl 43). I rekonstruktionsplanen ska

anges vilka parter som inte berörs av planen och som därmed inte har röst-rätt vid sammanträdet (artikel 8.1 e).

Mot bakgrund av ovanstående bör de borgenärer och företagsägare som berörs av förslaget till rekonstruktionsplan kunna delta i planförhandlingen och sedermera rösta om den. Om en borgenärs eller företagsägares fordran eller rättighet påverkas direkt av förslaget till rekonstruktionsplan ska denne betraktas som berörd part. Det innebär att en borgenär är att betrakta som berörd part bl.a. om det föreslås att borgenärens fordran ska skrivas ned genom en skulduppgörelse i planen. Borgenären är också att betrakta som en berörd part om betalningstiden skjuts fram eller villkoren för betalning ändras på något annat sätt. Om planen t.ex. innehåller ett villkor om att ett lån ska återbetalas på längre tid än vad som följer av det ursprungliga avtalet bör långgivaren ses som berörd part, trots att långgivaren visserligen till slut får fullt betalt och dessutom har rätt till ränta under den förlängda avtalstiden.

Det kommer inte finnas något hinder mot att föreslå åtgärder i en rekonstruktionsplan som påverkar borgenärer som har förmånsrätt för sina fordringar (se avsnitt 8.3.1). Även borgenärer med förmånsrätt bör då anses som berörda parter och har rätt att delta i planförhandlingen. Regeringen anser att det inte finns något behov av att införa några särskilda skyddsregler för borgenärer med fordringar på ersättning för fastighetsreglering, en fråga som tas upp av *Lantmäteriet*. Som redovisas i avsnitt 8.7.1 och 8.7.2 ska förfarandet omgärdas av åtskilliga generella skyddsregler. För att planen ska kunna fastställas krävs som utgångspunkt att samtliga grupper med berörda parter röstar för planen. Planen kan visserligen fastställas trots att någon berörd part eller i vissa fall en hel grupp har motsatt sig detta. För att detta ska vara möjligt måste dock en rad förutsättningar vara uppfyllda, bl.a. att en berörd part som motsätter sig fastställelse av planen inte får ett sämre utfall än i gäldenärens konkurs.

Sveriges advokatsamfund lyfter frågan om i vilken utsträckning en företagsägare ska delta i planförhandlingen och anser att det behöver klargöras i vilka situationer en företagsägare ska anses utgöra en berörd part. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att en konsekvens av tidigare ställningstagande att även företagsägare ska omfattas av reglerna om rekonstruktionsplaner är att också företagsägare kan betraktas som berörda parter (se avsnitt 8.3.1). I likhet med vad som gäller för borgenärer krävs det att de direkt påverkas av rekonstruktionsplanen. Ett exempel på en åtgärd som påverkar företagsägarna är när det i planen föreslås en riktad nyemission mot en extern investerare, eftersom detta får till följd att företagsägarnas aktieinnehav späds ut. Enbart det förhållandet att företagsägarnas ägarandelar kan väntas öka i värde genom att det i rekonstruktionsplanen föreslås en skulduppgörelse där borgenärernas fordringar sätts ned medför däremot inte att företagsägarna ska anses berörda.

Det bör framhållas att ovanstående endast tar sikte på vilka som ska betraktas som berörda i rekonstruktionsplanen och därmed delta i omröstningen. Som framgår närmare i avsnitt 8.5.1 ska rekonstruktionsplanen också innehålla uppgifter om vilka borgenärer och företagsägare som inte är berörda. Även en borgenär som får full täckning för sin fordran och vars fordran inte berörs av åtgärderna i planen ska alltså anges i planen. En sådan borgenär ska dock inte delta i omröstningen. Syftet med detta är att gäldenärens samtliga rättsförhållanden ska framgå av planen.

Det kan förekomma att det råder meningsskiljaktigheter om en säkerhets värde och därmed i vilken utsträckning som en borgenär berörs av en företagsrekonstruktion. I likhet med vad som i dag gäller för offentlig ackord får sådana tvistefrågor emellertid hanteras genom förfarandet för anmärkning mot rekonstruktionsplanen (se avsnitt 8.4.7 och 8.4.8). Regeringen anser därför inte att det, på så sätt som efterfrågas av *Svenska Bankföreningen*, finns något behov av en särskild regel om att borgenären ska ha en möjlighet att värdera en säkerhet.

Endast fordringar och rättigheter som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion ska delta i planförhandlingen

I direktivet (artikel 17) finns regler om skydd för finansiering som tillhandahålls under rekonstruktionen (tillfällig finansiering) och finansiering som tillhandahålls för att genomföra en rekonstruktionsplan (ny finansiering). Sådan finansiering ska som utgångspunkt inte kunna förklaras ogiltig eller icke verkställbar. Tanken är att nytillkomna borgenärer och investerare under förfarandet ska kunna utgå från att deras fordringar inte ska påverkas av planen. I syfte att uppmuntra långgivare och andra att ta den ökade risk som det innebär att investera i ett företag som genomgår företagsrekonstruktion kan sådan finansiering ges en prioriterad ställning i ett senare konkursförfarande (artikel 17.4 och skäl 68). I linje med vad som gäller i dag bör därför endast borgenärer och företagsägare med fordringar och rättigheter som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion delta i planförhandlingen.

En möjlighet att bevaka en fordran reservationsvis

Det kan förekomma att en borgenär i och för sig känner till att borgenären har en fordran på gäldenären, men att fordrans storlek inte går att bedöma när planen ska fastställas. Så skulle kunna vara fallet om rätten har fastställt att gäldenären är skadeståndsskyldig mot borgenären men där det återstår att bedöma skadans storlek eller i vissa fall där slutlig skatt inte har fastställts. I en sådan situation bör det vara möjligt för borgenären att reservationsvis bevaka sin fordran i rekonstruktionsplanen. En sådan borgenär ska, precis som övriga borgenärer som berörs av rekonstruktionsplanen, delas in i en grupp och delta vid omröstningen av planen (se avsnitt 8.6.2). När fordran slutligt fastställts bör utdelning utgå i enlighet med vad som framgår av den fastställda rekonstruktionsplanen.

8.4.4 Handläggningen av en begäran om planförhandling

Regeringens förslag: Om en begäran om planförhandling eller förslaget till rekonstruktionsplan är bristfälligt, ska rätten förelägga den som begärt planförhandling att avhjälpa bristen. Detsamma gäller om föreskrivet förskott inte har betalats. Om bristerna inte åtgärdas ska ansökan avvisas.

Om begäran om planförhandling inte avvisas, ska rätten genast meddela beslut om planförhandling.

Rätten ska också

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med de berörda parterna inför rätten (plansammanträde),
 2. kalla gäldenären, rekonstruktören och de berörda parterna till sammanträdet, och
 3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.
- Plansammanträdet ska hållas tidigast tre veckor och senast fem veckor efter beslutet.
- Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de berörda parter som har rätt att delta i omröstningen, liksom över de grupper som de berörda parterna har delats in i, med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. Förteckningen ska även innehålla gjorda anmärkningar.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår i avsnitt 8.4.1 att planförhandling ska ersätta dagens ackordsförhandling. Som anges där bör det nuvarande ackordsförfarandet utgöra utgångspunkt för det nya planförfarandet. Regler som är förenliga med direktivet och fungerar väl bör alltså behållas om det i övrigt framstår som lämpligt. Det kommer underlätta inte minst för domstolarna och andra professionella aktörer om handläggningen av det nya planförfarandet följer principerna för dagens ackordsförhandling. Regeringen anser alltså att reglerna för handläggningen av planförfarandet bör utformas i linje med dagens regelverk. Det betyder att om en begäran om planförhandling inte innehåller de uppgifter som anges i avsnitt 8.4.1 bör rätten förelägga den som begärt planförhandling att komplettera sin begäran. Rätten bör också förelägga den som begärt planförhandling att komplettera sin ansökan om förslaget till rekonstruktionsplan inte innehåller de uppgifter som enligt regeringens förslag i avsnitt 8.5.1 ska framgå av planen, innefattande bl.a. uppgifter om de berörda parterna och deras gruppindelning samt de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna. Detsamma gäller om föreskrivet förskott för kostnaden för handläggningen inte har betalats. Om bristerna inte åtgärdas bör rätten avvisa ansökan.

Om en begäran om planförhandling inte avvisas, ska rätten genast besluta om planförhandling. I likhet med vad som gäller när rätten beslutar om ackordsförhandling ska rätten även

- bestämma tidpunkt för ett sammanträde med de berörda parterna inför rätten (plansammanträde),
- kalla gäldenären, rekonstruktören och de berörda parterna till sammanträdet, och
- kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska borgenärs-sammanträde under en ackordsförhandling hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om ackordsförhandling (3 kap. 17 § första stycket). Vid borgenärssammanträdet bör gäldenären inställa sig personligen och lämna de uppgifter som rätten, rekonstruktören och borgenärerna begär. Kan gäldenären inte infinna sig personligen bör gäldenären ställa

ombud. Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att delta i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas (3 kap. 17 § andra och tredje stycket). I förteckningen ska även antecknas anmärkning som har framställts mot en borgenärs fordran.

Enligt regeringen framstår ovan nämnda regler som lämpliga även för planförfarandet och de bör därför i stora drag överföras till den nya lagen. Vad som anges om borgenärer i den nuvarande lagen ska i stället avse berörda parter. Eftersom de berörda parterna ska delas in i olika grupper bör rekonstruktörens förteckning innehålla uppgift om såväl de berörda parterna som vilka grupper parterna har delats in i, med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. Som framgår närmare nedan ska uppgifter om berörda parter och gruppindelning framgå av det förslag till rekonstruktionsplan som ska lämnas in tillsammans med en ansökan om planförhandling (se avsnitt 8.5.1). Om planen redan innehåller uppgift om rösträtt bör det normalt vara tillräckligt att rekonstruktören hänvisar till rekonstruktionsplanen i denna del.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska gäldenären på begäran av en borgenär avlägga bouppteckningsed (3 kap. 18 §). Edgången innebär att gäldenären under ed inför en domare intygar att uppgifterna i bouppteckningen är riktiga. Det är bara en borgenär som har rätt att begära att gäldenären avlägger ed. Om gäldenären skulle vägra att avlägga ed förfaller normalt beslutet om ackordsförhandling. Ackordsförhandlingen kan dock fortsätta om det finns synnerliga skäl. Företagsrekonstruktionen påverkas formellt inte av att gäldenären vägrar avlägga ed, men det torde ofta leda till att det saknas anledning att låta rekonstruktionen fortsätta.

Insolvensdirektivet innehåller inte några regler om edgång. Regeringen kan vidare konstatera att edgången inte torde vara av någon större betydelse i ärenden om företagsrekonstruktion. Även uppgifter som inte har beedigats omfattas enligt brottsbalken av straffansvaret för brottet försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning (11 kap. 2 § och prop. 2004/05:69 s. 49 och 56). Det obligatoriska edgångssammanträdet i ett konkursärende har även nyligen tagits bort (prop. 2020/21:148). Regeringen anser mot denna bakgrund att möjligheten att begära edgång inte bör föras över till den nya lagen.

8.4.5 Gäldenärens rätt att ändra eller återta en rekonstruktionsplan

Regeringens förslag: Gäldenären ska inte få ändra eller återta en rekonstruktionsplan utan rättens godkännande. En begäran om detta ska göras senast vid plansammanträdet innan omröstning sker.

Om rätten godkänner en ändring, ska prövningen av rekonstruktionsplanen få skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att rekonstruktionsplanen blir sämre för de berörda parterna ska det dock krävas särskilda skäl för att skjuta upp sammanträdet.

Rätten ska även få skjuta upp prövning av rekonstruktionsplanen i vissa andra situationer om det finns särskilda skäl för att skjuta upp prövningen av rekonstruktionsplanen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Gälldenären får enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion inte återta eller ändra ett ackordsförslag utan medgivande av rätten (3 kap. 21 §). En begäran om att få ändra eller återta ackordsförslaget ska göras senast vid borgenärssammanträdet innan omröstning sker. Det har ansetts rimligt att gälldenären inte utan bärande skäl ska kunna återta eller ändra ett ackordsförslag mot bakgrund av att mycket tid kan ha lagts ned på att arbeta fram förslaget (jfr prop. 1995/96:5 s. 213 samt prop. 1970:136 s. 79 och 117 f.). Detta gäller inte bara gälldenären och rekonstruktören utan även enskilda borgenärer kan ha lagt ned tid och pengar på att förhandla med gälldenären. Regeringen anser mot denna bakgrund att en motsvarande ordning som vid en ackordsförhandling bör gälla även för det nya planförfarandet. Gälldenären bör alltså inte få ändra eller återta en rekonstruktionsplan utan rättens godkännande. I avsnitt 8.4.2 föreslår regeringen att även rekonstruktören under vissa omständigheter ska ha rätt att begära planförhandling. Som en konsekvens av det förslaget bör kravet på rättens godkännande gälla även för rekonstruktören.

Att rekonstruktionsplanen antas och fastställs kan även ligga i borgenärernas intresse. I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande lagen bör sammanträdet där röstningen om rekonstruktionsplanen ska ske kunna skjutas upp i högst tre veckor om rätten godkänner att rekonstruktionsplanen ändras. Det ska dock krävas särskilda skäl att skjuta upp prövningen om ändringen inte medför att planen blir sämre för de berörda parterna.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kan rätten även skjuta upp borgenärernas prövning av ett ackordsförslag i vissa andra situationer om det finns särskilda skäl (3 kap. 22 §). Det kan t.ex. handla om en situation där det har väckts en återvinningstalan i ett sent skede (se prop. 1995/96:5 s. 213 och prop. 1970:136 s. 119). En motsvarande möjlighet att skjuta upp prövningen av en rekonstruktionsplan bör finnas enligt den nya lagen.

8.4.6 Sena anmälningar

Regeringens förslag: Den som vill delta i planförhandlingen men som inte tagits upp i förslaget till rekonstruktionsplan, ska skriftligen anmäla fordringen eller rättigheten hos rekonstruktören senast en vecka före plansammanträdet. Görs anmälan senare, får det inte leda till att omröstningen vid plansammanträdet skjuts upp.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kan en borgenär som inte finns med i bouppteckningen skriftligen anmäla sin fordran hos rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen. Borgenärens anmälan kan inte avvisas. Det innebär att även om anmälan görs vid en senare tidpunkt måste den beaktas. Detta får emellertid inte leda till att prövningen av förslaget skjuts upp. Är fordringen inte tvistig uppstår inget direkt problem. Skulle någon däremot rikta anmärkning mot fordran, kan rätten behöva reda ut tvistefrågan och åstadkomma en förlikning eller pröva anmärkningen (3 kap. 15, 20 och 24 §§ samt Hellners m.fl., Lagen om företagsrekonstruktion, 2 uppl., kommentaren till 3 kap. 15 §.). Regeringen anser att den nuvarande hanteringen av sent anmälda fordringar bör tillämpas även på planförfarandet. Vad som anges om borgenärer bör då gälla för berörda parter och bestämmelsen bör vara tillämplig både för den som vill delta med en fordran och den som vill delta med en rättighet.

8.4.7 Anmärkningar mot rekonstruktionsplanen

Regeringens förslag: Rekonstruktören, gäldenären eller en berörd part ska få anmärka mot följande uppgifter i en rekonstruktionsplan:

1. fordringar och rättigheter, och
2. valet av berörda parter och gruppindelningen.

En anmärkning ska göras skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid plansammanträdet.

Rekonstruktören ska lämna gjorda anmärkningar till rätten och skyndsamt underrätta gäldenären och den som anmärkningen kan påverka.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att en anmärkning mot rekonstruktionsplanen måste framställas senast en vecka före plansammanträdet för att den ska beaktas. Utredningen föreslår också att det ska anges i lagen att anmärkningar får göras mot bedömningen av säkerhetsrätters och förmånsrätters värde. Utredningen föreslår däremot inte att det i lagen ska anges att rekonstruktören ska lämna gjorda anmärkningar till rätten.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Svenska Bankföreningen*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det bör anges i lagtexten att rekonstruktören ska underrätta rätten om att en anmärkning har riktats mot en fordran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion får gäldenären eller en borgenär anmärka mot en fordran som skulle omfattas av ackordet. En sådan anmärkning ska göras skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen (3 kap. 16 § första stycket). Finner rekonstruktören anledning att göra en anmärkning mot en fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller en borgenär en sådan anmärkning hos rekonstruktören, ska denne skyndsamt underrätta den borgenär vars fordran avses med anmärkningen (3 kap. 16 § andra stycket).

En motsvarande rätt till anmärkning bör enligt regeringens uppfattning finnas i planförfarandet. En anmärkning bör dock inte bara kunna göras mot en fordran som skulle omfattas av skulduppställningen i rekonstruktionsplanen utan även mot andra rättigheter. Det bör även vara möjligt att anmärka mot valet av berörda parter och gruppindelningen. Därutöver bör det även vara möjligt att anmärka mot bedömning av säkerhetsrätters och förmånsrätters värde som gjorts i förteckningen över tillgångar och skulder. Till skillnad från utredningen anser regeringen dock inte att detta behöver anges uttryckligen i lagen utan det får anses innefattas i möjligheten att anmärka mot en fordran. Rätt att anmärka bör tillkomma rekonstruktören, gäldenären och en berörd part. I likhet med den nuvarande lagen ska en anmärkning göras skriftligen hos rekonstruktören.

För att undvika att en invändning kommer in alltför nära plansammanträdet föreslår utredningen att en anmärkning måste göras senast en vecka före sammanträdet. Med hänsyn till det sätt på vilken anmälningens fristen bestäms måste emellertid anmärkning få göras ända tills omröstning ska ske (se avsnitt 8.4.6 och prop. 1970:136 s. 113). Det framstår inte som rimligt att en borgenär ska kunna anmäla en fordran tätt inpå plansammanträdet utan att det samtidigt går att anmärka mot den. Regeringen föreslår alltså att en anmärkning även framöver ska göras i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen. Om rekonstruktören anser att det finns skäl att göra en anmärkning eller om någon annan skriftligen har framställt anmärkning ska rekonstruktören skyndsamt underrätta gäldenären och den som anmärkningen kan påverka. Regeringen delar *Stiftelsen Ackordscentralens* synpunkt att även rätten bör underrättas om de anmärkningar som riktats mot en fordran. Det bör alltså anges i den nya lagen att rekonstruktören ska lämna gjorda anmärkningar till rätten.

8.4.8 Prövningen av valet av berörda parter, gruppindelningen och anmärkningar

Regeringens förslag: Rätten ska pröva valet av berörda parter och gruppindelningen när plansammanträdet inleds. Om rätten inte godtar valet eller indelningen, ska rätten få göra nödvändiga ändringar eller besluta att omröstningen skjuts upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Därefter ska de berörda parterna rösta om rekonstruktionsplanen. En anmärkning som har gjorts mot en fordran eller en rättighet ska inte hindra att den som anmärkningen riktas mot deltar i omröstningen.

Om utgången av omröstningen är beroende av om en anmärkning godtas eller inte, ska rätten, i likhet med nuvarande ordning, vid sammanträdet utreda tvistefrågan och verka för en förlikning. Om det inte är möjligt att träffa en förlikning ska rätten pröva anmärkningen eller så många av anmärkningarna att utgången av omröstningen blir densamma, oavsett om övriga anmärkningar godkänns eller inte.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Advokatfirman Schjødt* anser att rätten på begäran av den som lägger fram rekonstruktionsplanen bör ha möjlighet att

meddela bindande beslut avseende betalningsrätten för en tvistig fordran. *Svenska Bankföreningen* påpekar att utredningens förslag kommer att ställa höga krav på domstolarna.

Skälen för regeringens förslag

Reglerna för prövningen av anmärkningar i en ackordsförhandling bör föras över till den nya lagen

Vid en ackordsförhandling enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska borgenärerna rösta om ackordsförslaget vid ett borgenärssammanträde (3 kap. 20 §). Att det framställts en anmärkning mot en fordran utgör inte hinder mot att borgenären deltar med fordringen i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om fordran beaktas eller inte ska rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och försöka förlika parterna. De närvarande får då med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att anmärkningen förfaller eller inskränks, eller uppdra åt rekonstruktören att ingå förlikning med borgenären. Vad bestämmelserna syftar till är att nå en förlikning beträffande sådana fordringar som är avgörande för frågan om föreskriven majoritet ska kunna uppnås eller inte vid röstningen om förslaget (jfr prop. 1970:136 s. 82). Om någon förlikning inte kan nås, ska frågan prövas av rätten vid en förhandling. Om utgången av omröstningen över ackordsförslaget är beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller inte och det i övrigt finns skäl att fastställa ackordet, ska rätten pröva så många av anmärkningarna att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkänns eller inte (3 kap. 24 §).

Bestämmelserna om hur anmärkningar ska hanteras i en ackordsförhandling syftar till att få fram ett underlag för omröstningen om ackordsförslaget och fastställa fordringarnas röstvärde. Ackordet innebär endast att fordringar sätts ned med en viss procent och innefattar inte i övrigt något ställningstagande till fordringens existens eller storlek. En prövning i ackordsförandet av de materiella fordringsanspråken görs därför inte. Ackordslikvid tillfaller varje borgenär som är bunden av ackordet i förhållande till borgenärens faktiska fordran, även om dess belopp visar sig vara ett annat än det som anmälts (jfr prop. 1970:136 s. 75 och 82 f.).

Regeringen kan konstatera att regelverket för hantering och prövning av anmärkningar i en ackordsförhandling har gällt sedan införandet av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. Reglerna överfördes i sin tur i huvudsak oförändrade från ackordslagen (1970:847) som upphävdes i samband med införandet av lagen om företagsrekonstruktion (se prop. 1995/96:5 213 f. samt prop. 1970:136 s. 115 f. och s. 121). Regelverket framstår i viss utsträckning som föråldrat (jfr Ds 2019:31 s. 256 f. där det föreslås vissa förändringar av reglerna om hantering av anmärkningar i ett bevakningsförfarande i konkurs). *Advokatfirman Schjødt* menar i detta sammanhang att det finns behov av vissa kompletterande regler för hantering av tvistiga fordringar. En prövning i planförandet av de materiella förutsättningarna för de deltagande fordringarna eller rättigheterna är emellertid inte nödvändig och är dessutom svårt att förena med strävandena att skapa ett mera praktiskt användbart förfarande (jfr prop. 1970:136 s. 84). Det saknas under alla förhållanden underlag för att i detta

lagstiftningsärendet överväga några mer betydande moderniseringar av reglerna för hur anmärkningar ska hanteras i en planförhandling.

Av skälen till direktivet framgår att medlemsstaterna får bestämma hur tvistiga fordringar ska hanteras med avseende på tilldelning av rösträtt (skäl 46). De regler som gäller för prövningen av en anmärkning vid en ackordsförhandling bedöms därför förenliga med insolvensdirektivet och bör enligt regeringens uppfattning i huvudsak överföras till planförfarandet. Det innebär att det förhållandet att en anmärkning har framställts mot en fordran eller en rättighet inte bör utgöra hinder mot att den berörda parten deltar med fordringen eller rättigheten i omröstningen. I många fall spelar det nämligen för utgången av omröstningen inte någon roll om tvistiga fordringar och rättigheter räknas med eller inte. Om det däremot får betydelse för utgången av omröstningen bör rätten utreda tvistefrågan och verka för en förlikning och i sista hand pröva anmärkningen eller så många av anmärkningarna att utgången av omröstningen blir densamma vare sig anmärkningarna godkänns eller inte. Detta bör normalt ske efter omröstningen. På så sätt främjas en effektiv handläggning i domstol av ärenden om företagsrekonstruktion. I den utsträckning rätten prövar en anmärkning kommer det inte få betydelse utanför själva planförhandlingen.

Rätten ska alltid pröva valet av berörda parter och gruppindelningen

Enligt insolvensdirektivet ska rätten pröva valet av berörda parter och gruppindelningen när en begäran om fastställande av rekonstruktionsplanen lämnas in (artikel 9.5). Det är dock tillåtet att kräva att denna prövning ska göras tidigare än så. Avsikten med att domstolen ska pröva valet av berörda parter och gruppindelningen framgår inte uttryckligen av direktivet men en rimlig tolkning är att syftet med regleringen är att förhindra att den som lägger fram planen i otillbörligt syfte tar med en viss borgenär eller företagsägare som berörd i planen eller placerar en berörd part i en viss grupp för att kunna rösta igenom planen mot en annan berörd parts vilja.

Prövningen av valet av berörda parter och gruppindelning ska enligt direktivet göras ex officio oavsett om någon anmärkning framställs eller inte. Regeringen föreslår att denna prövning görs när plansammanträdet inleds. Eftersom rätten då kommer att ha tillgång till eventuella anmärkningar mot rekonstruktionsplanen kommer den ha ett bättre beslutsunderlag än om denna prövning görs redan i samband med att planen lämnas in till rätten. Med tanke på att plansammanträdet ska hållas i nära anslutning till gäldenärens begäran om planförhandling gör regeringen bedömningen att en sådan ordning uppfyller direktivets krav. Rätten ska alltså vid plansammanträdet pröva valet av berörda parter och den föreslagna gruppindelningen. Det framstår som naturligt att rätten i samband med detta även bör pröva eventuella anmärkningar som framställts mot dessa uppgifter.

Som framhålls av *Svenska Bankföreningen* innebär förslaget att det kommer ställas vissa ytterligare krav på domstolarna. Det handlar framförallt om att rätten ska göra en bedömning av om den som lagt fram rekonstruktionsplanen följt reglerna för gruppindelningen. En granskning bör t.ex. göras av att borgenärer med olika intressen inte placeras i samma

grupp (se vidare avsnitt 8.6.2 där regeringen utvecklar principerna för gruppindelningen i mer detalj). Som framgår ovan kommer det som utgångspunkt inte att vara nödvändigt för rätten att ta ställning till tvistiga fordringar eller rättigheter om de saknar betydelse för utgången av omröstningen. Däremot bör det ankomma på rätten att göra en bedömning av om de som föreslås delta i omröstningen alls berörs av rekonstruktionsplanen. I detta ligger t.ex. att säkerställa att en borgenär som föreslås få fullt betalt enligt de ursprungliga avtalsvillkoren inte tillåts delta i omröstningen. Om det framgår att valet av berörda parter och gruppindelningen inte uppfyller lagens föreskrifter bör rätten kunna göra nödvändiga ändringar av rekonstruktionsplanen eller besluta att skjuta upp omröstningen till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor för att ge gäldenären en möjlighet att åtgärda bristerna. Det bör dock framhållas att för det fall att någon anmärkning inte har gjorts bör utgångspunkten vara att rätten kan acceptera gäldenärens förslag till val av berörda parter och gruppindelning.

8.5 Innehållet i en rekonstruktionsplan

8.5.1 Rekonstruktionsplanens grundläggande innehåll

Regeringens förslag: En rekonstruktionsplan ska innehålla uppgift om

1. gäldenären och rekonstruktören,
2. arbetstagarnas ställning, planens övergripande konsekvenser för anställningar och vilka åtgärder som vidtagits för att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter,
3. de berörda parterna och deras fordringar eller rättigheter,
4. gruppindelningen och skälen för den, samt värdena av fordringarna och rättigheterna i varje grupp,
5. de borgenärer och företagsägare som inte berörs av planen och en redogörelse för varför planen inte berör dem,
6. de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna, och
7. ny finansiering och skälen till varför den är nödvändig.

Till rekonstruktionsplanen ska bifogas

1. en berättelse av rekonstruktören som redogör för
 - a) vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen,
 - b) gäldenärens ekonomiska situation,
 - c) den utdelning som kan förväntas i en konkurs,
 - d) om gäldenären har gjort sig av med egendom under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning, och
 - e) om det finns skälig anledning att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till borgenärsbrott och
 - f) hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet,
2. en förteckning av rekonstruktören över gäldenärens tillgångar och skulder vid ansökan om företagsrekonstruktion och planförhandling,
3. den senaste balansräkningen, och
4. ett yttrande av rekonstruktören med en bedömning av om planen bör antas och som förklarar varför planen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Advokatfirman Schjødt* anser att rekonstruktören i sin berättelse bör upplysa om vilka betalningar av äldre skulder som skett efter att rekonstruktionsförfarandet inleddes och vad som är anledningen till betalningarna. *Plana* påpekar att direktivet inte kräver att rekonstruktionsplanen innehåller uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen och att ett sådant krav förutsätter en inte obetydlig arbetsinsats. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det är en brist att det inte är ett krav att rekonstruktören ska uttala sig om styrelsen i ett aktiebolag har iakttagit bestämmelserna i aktiebolagslagen om att under vissa förutsättningar upprätta en s.k. kontrollbalansräkning. Vidare framhåller Ackordscentralen att eftersom endast skulder som hänför sig till tiden före ansökan om företagsrekonstruktion omfattas av rekonstruktionsplanen är det onödigt att redovisa skulderna två gånger. *Institutet för företagsrekonstruktion, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Svenska Bankföreningen* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller att det är viktigt att det framgår av rekonstruktionsplanen vilka åtgärder som är tänkta att vara verkställbara.

Skälen för regeringens förslag

Innehållet i en rekonstruktionsplan bör regleras i lag

I den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion anges att rekonstruktören i samråd med gäldenären ska ta fram en rekonstruktionsplan som redovisar hur syftet med företagsrekonstruktion ska uppnås (2 kap. 12 §). Lagen ställer inte några bestämda krav på planens innehåll. För ett ackordsförslag gäller dock att det ska innehålla uppgift om hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när betalning ska ske samt om säkerhet har ställts och vad den i så fall består av (3 kap. 10 §). En begäran om ackordsförhandling ska vidare innehålla en förteckning över boets tillgångar och skulder. Den senaste balansräkningen ska också bifogas (3 kap. 10 §). Därutöver ska till en begäran om ackordsförhandling bl.a. bifogas en rekonstruktörsberättelse, ett rekonstruktörsyttrande, ett rekonstruktörsintyg, ett rekonstruktörsbevis och förskott på kostnaden för ackordsfrågans handläggning hos rätten samt säkerhet för vad som inte täcks av förskottet (3 kap. 11 §). I avsnitt 8.4.1 föreslår regeringen att vissa av dessa uppgifter ska bifogas en ansökan om planförhandling.

Enligt insolvensdirektivet ska rekonstruktionsplanen innehålla vissa obligatoriska uppgifter (artikel 8.1), närmare bestämt

- gäldenärens identitet,
- gäldenärens tillgångar och skulder vid tidpunkten för inlämnandet av rekonstruktionsplanen, inbegripet värdet av tillgångarna, samt en redogörelse för gäldenärens ekonomiska situation och arbetstagarnas ställning samt en redogörelse för orsakerna till och omfattningen av gäldenärens svårigheter,
- de berörda parterna och deras fordringar eller intressen,
- de berörda parternas gruppindelning och värdena av fordringarna och intressena i varje grupp,
- de parter som inte berörs av rekonstruktionsplanen och en redogörelse för skälen till varför planen inte ska beröra dem,

- vem som har förordnats till rekonstruktör,
- villkoren i rekonstruktionsplanen, och
- en motivering till varför planen har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent och säkerställa verksamhetens livskraft.

Medlemsstaterna ska vidare tillhandahålla en checklista via internet för rekonstruktionsplaner (artikel 8.2).

Regeringen kan konstatera att den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion, som i princip saknar uttryckliga regler om rekonstruktionsplanens innehåll, skiljer sig från direktivets utförliga bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i en rekonstruktionsplan. I praktiken innehåller visserligen rekonstruktionsplanerna redan i dag flera av de uppgifter som direktivet kräver. För att säkerställa att så verkligen blir fallet och för att det ska framgå tydligt hur Sverige genomfört direktivet anser regeringen emellertid att det bör framgå av den nya lagen vilka uppgifter som ska finnas i rekonstruktionsplanen eller bifogas till denna.

Som framgår ovan är direktivets regler om vad som ska ingå i en rekonstruktionsplan såväl utförliga som något formella till sin natur. Flera uppgifter, t.ex. de om identiteten på gäldenären och rekonstruktören samt om gäldenärens verksamhet och ekonomiska situation, har karaktär av formalia utan direkt betydelse för den egentliga rekonstruktionsplanen. Med det senare avses främst de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna, dvs. de åtgärder som föreslås för att få rätsida på gäldenärens ekonomiska svårigheter. Det är emellertid inget problem att rekonstruktionsplanen kommer att innehålla ett antal ytterligare uppgifter. Tvärtom har det ett värde att planen ger en fullständig bild av gäldenärens ekonomiska situation. Att rättsverkan av en fastställd rekonstruktionsplan främst kommer att omfatta de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna och deras finansiering snarare än olika kringuppgifter om gäldenären och dennes ekonomi är emellertid självklart. Det är också givet att det bör vara möjligt att anpassa utformningen av rekonstruktionsplanen efter förhållandena i det enskilda fallet. Det finns t.ex. inte något hinder mot ett upplägg där själva rekonstruktionsåtgärderna redovisas i en separat handling medan vissa andra uppgifter redovisas i bilagor till denna handling.

I det följande redogörs för regeringens överväganden om vilka uppgifter som bör framgå av rekonstruktionsplanen eller bifogas till denna. Det bör framhållas att uppräknningen i direktivet är en minimireglering. Rekonstruktionsplanen ska innehålla åtminstone de uppgifter som anges i uppräknningen ovan. Regeringen tar därför också ställning till om rekonstruktionsplanen bör innehålla några ytterligare uppgifter än de som anges i direktivet. Utredningen har tagit fram ett förslag till checklista för rekonstruktionsplaner. Checklistan kan vara ett värdefullt verktyg, inte minst för mindre företag och det finns anledning att närmare överväga hur den på ett ändamålsenligt sätt kan göras tillgänglig för dem.

Uppgifter om gäldenären och rekonstruktören

Rekonstruktionsplanen ska enligt direktivet innehålla uppgift om gäldenärens identitet och vem som är rekonstruktör (artikel 8.1 a och f). I praktiken framgår dessa uppgifter i princip alltid av rekonstruktionsplanen. Något uttryckligt krav på detta finns dock inte i dag. Regeringen föreslår att det införs ett sådant krav i den nya lagen. I rekonstruktions-

planen ska alltså uppgifter om gäldenärens identitet finnas med, närmare bestämt gäldenärens namn och personnummer eller organisationsnummer, samt kontaktuppgifter. I planen ska även anges vem som förordnats till rekonstruktör.

Gäldenärens tillgångar och skulder

Enligt direktivet ska rekonstruktionsplanen innehålla uppgifter om gäldenärens tillgångar och skulder vid tiden för inlämnandet av planen, inbegripet värdet av tillgångarna (artikel 8.1 b). Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder, samt den senaste balansräkningen bifogas till en begäran om ackordsförhandling (3 kap. 10 § andra stycket). Bestämmelserna om rekonstruktionsplanens innehåll bör utformas med ledning av vad som gäller för dagens ackordsförhandling. Det bör därför i den nya lagen föreskrivas att det till rekonstruktionsplanen ska bifogas motsvarande uppgifter om gäldenärens tillgångar och skulder samt den senaste balansräkningen.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion får förteckningen över tillgångar och skulder inte ha upprättats senare än tre månader innan ansökan om ackordsförhandling gjordes. I lagen anges däremot inte vilken tidpunkt som förteckningen ska avse. Enligt regeringen finns det goda skäl för att knyta tidpunkten till förhållandena vid ansökan om företagsrekonstruktion. Som framhålls av *Stiftelsen Ackordscentralen* är det nämligen denna tidpunkt som är avgörande för vilka fordringar som ska delta i planförhandlingen (se avsnitt 8.4.3). Av direktivet följer emellertid att uppgiften om gäldenärens tillgångar och skulder, samt värderingen av tillgångarna, ska avse tidpunkten för när planen lämnas in. Förutom i de undantagsfall där gäldenären begär planförhandling redan i ansökan om företagsrekonstruktion kommer denna tidpunkt att ligga i ett senare skede. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att förteckningen över tillgångar och skulder ska avse såväl förhållandena vid ansökan om företagsrekonstruktion som vid ansökan om planförhandling. Detta bedöms nödvändigt för att Sverige ska leva upp till direktivet. Stiftelsen Ackordscentralen framhåller i detta sammanhang att förslaget kommer att innebära att vissa uppgifter redovisas två gånger. I praktiken bör det dock räcka att redovisa de förändringar av gäldenärens tillgångar och skulder som skett i förhållande till tidpunkten för ansökan om företagsrekonstruktion. I den utsträckning det inte skett några förändringar kan en hänvisning göras till uppgifterna om hur det såg ut vid tiden för ansökan. På så sätt undviks onödig dubbelredovisning och arbetet med att ta fram förteckningen över tillgångar och skulder bör därmed inte bli allt för betungande. Vilka närmare krav som ska ställas på förteckningen framgår av avsnitt 8.5.2.

En redogörelse för gäldenärens ekonomiska situation m.m.

Enligt direktivet ska en rekonstruktionsplan innehålla en redogörelse för gäldenärens ekonomiska situation samt orsakerna till och omfattningen av gäldenärens svårigheter (artikel 8.1 b). Detta motsvaras av den rekonstruktörsberättelse som enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska bifogas en begäran om ackordsförhandling (3 kap. 11 § första stycket 1). I rekonstruktörsberättelsen ska rekonstruktören ange boets tillstånd och

orsakerna till gäldenärens betalningssvårigheter. Berättelsen ska även innehålla bl.a. uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs och upplysning om egendom som har frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning, när det finns anledning anta att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta samt hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet. Enligt regeringen täcker detta väl in kraven i direktivet. Enligt den nuvarande ordningen ska rekonstruktörsberättelsen bifogas en ansökan om ackordsförhandling och regeringen föreslår att rekonstruktörsberättelsen framöver ska bifogas rekonstruktionsplanen. Regeringen anser vidare, till skillnad från *Plana*, att rekonstruktörsberättelsen bör innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen. Även denna uppgift är nämligen typiskt sett av intresse för att de berörda parterna ska kunna ta ställning till rekonstruktionsplanen och bedöma utsikterna till att rekonstruktionen blir lyckosam. *Advokatfirman Schjødt* framhåller i detta sammanhang att rekonstruktörsberättelsen även bör innehålla uppgift om vilka betalningar av äldre skulder som har skett efter att rekonstruktionsförfarandet inleddes och vad som är anledningen till betalningarna. Att sådan information av betydelse ska redovisas får emellertid anses innefattas i kravet att redogöra för vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen. Något särskilt tillägg om denna fråga bedöms därför inte nödvändigt.

Stiftelsen Ackordscentralen påpekar att det är en brist att det inte krävs att rekonstruktören ska uttala sig om huruvida styrelsen i ett aktiebolag har följt aktiebolagslagens regler om upprättande av en s.k. kontrollbalansräkning. Att rekonstruktören ska uttala sig om detta är emellertid inget som direktivet kräver. Ett sådant krav skulle i regel förutsätta en betydande arbetsinsats från rekonstruktörens sida. Som framgår ovan kommer rekonstruktören med regeringens förslag att vara skyldig att yttra sig om en rad olika saker, såsom gäldenärens bokföring, om det finns anledning att anta att gäldenären begått brott mot sina borgenärer och om gäldenären har gjort sig av med egendom på ett sådant sätt att det kan bli aktuellt med återvinning. Regeringen anser att den föreslagna uppgiftsskyldigheten får anses tillräcklig och att de berörda parterna kommer att ha ett fullgott underlag för ställningstagandet till om rekonstruktionsplanen kan godtas.

Arbetstagarnas ställning och planens konsekvenser för arbetstagarna

Enligt direktivet ska arbetstagarnas ställning framgå av rekonstruktionsplanen (artikel 8.1 b). Detta bör anges i den nya lagen. Vad som avses med arbetstagarnas ställning anges inte närmare i direktivet. Enligt regeringens uppfattning bör det kunna handla om t.ex. vilka anställda som finns i gäldenärsföretaget och vilka anställningsformer som förekommer. Exakt vilka uppgifter som ska lämnas kommer att variera i varje enskilt fall. Enligt regeringen bör i planen i vart fall anges vilken information som har förmedlats till de anställda, t.ex. om de har informerats om konsekvenserna av företagsrekonstruktionen och om rätten till lönegaranti. Har rekonstruktören fattat beslut om lönegaranti bör detta framgå. Av betydelse är också vilka kontakter som har tagits och vilken information som förmedlats till de fackliga organisationer som är representerade på

arbetsplatsen. Rekonstruktionsplanen bör därför innehålla uppgifter om vilken information som lämnats och vilket samråd som skett med arbetstagarrepresentanter, samt vilka konsekvenser planen får för de anställda i form av t.ex. uppsägningar eller arbetstidsförkortning (artikel 8.1 g).

Uppgifter om berörda och icke-berörda parter samt om gruppindelning

Enligt direktivet ska rekonstruktionsplanen innehålla uppgifter om vilka parter som berörs respektive inte berörs av planen samt om de berörda parternas gruppindelning (artikel 8.1 c–e). Kravet på att planen ska innehålla uppgifter om de berörda parternas gruppindelning är föranlett av att de berörda parterna ska delas in i olika grupper inför omröstningen av planen (se avsnitt 8.6.2). Rekonstruktören är enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion skyldig att lämna uppgift om varje borgenärs namn och postadress (3 kap. 14 §). Detta är inte tillräckligt för att svara mot kraven i direktivet. Regeringen föreslår att det av en rekonstruktionsplan ska framgå

- vilka som är berörda av planen och deras fordringar eller rättigheter,
- gruppindelningen av de berörda parterna och värdena av fordringar och rättigheterna i varje grupp, samt
- vilka borgenärer och företagsägare som inte berörs av planen och skälen för varför planen inte ska beröra dem.

När plansammanträdet inleds ska rätten pröva valet av berörda parter och gruppindelningen i rekonstruktionsplanen. Det är därför nödvändigt att rekonstruktionsplanen innehåller skälen till förslaget till gruppindelning.

Villkoren i planen

Rekonstruktionsplanen ska enligt direktivet innehålla villkoren i planen (artikel 8.1 g). I synnerhet ska följande uppgifter framgå:

- alla föreslagna rekonstruktionsåtgärder,
- den tidsperiod inom vilken de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna ska gälla,
- vilka åtgärder som vidtagits för att informera och samråda med arbetstagarrepresentanterna,
- de övergripande konsekvenserna för de anställda, t.ex. uppsägningar eller arbetstidsförkortning,
- gäldenärens beräknade kassaflöde, om detta föreskrivs i nationell rätt, och
- ny finansiering som planeras som en del av rekonstruktionsplanen och skälen till varför denna är nödvändig för att genomföra planen.

En viss motsvarighet till direktivets bestämmelser finns beträffande ackordsförhandling. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en begäran om ackordsförhandling innehålla ett ackordsförslag som anger vilken utdelning borgenärerna kan påräkna och när betalning ska ske, samt om det ställts säkerhet för ackordet (3 kap. 10 §). Av naturliga skäl är regleringen av de krav som ställs på ackordsförslaget inte lika omfattande som de krav som bör ställas på rekonstruktionsplanen, eftersom ett ackordsförslag enligt dagens regelverk endast omfattar den ekonomiska uppörelsen och de närmare villkoren för betalning.

Vilka rekonstruktionsåtgärder som behöver vidtas under en företagsrekonstruktion kommer att variera från fall till fall. Direktivets rekonstruktionsbegrepp är brett och lämnar betydande utrymme för gäldenären att föreslå de åtgärder som gäldenären anser är nödvändiga och lämpliga för att få företaget på fötter igen. Det är därför svårt att i lagen ställa alltför detaljerade krav på det materiella innehållet i rekonstruktionsplanen. Regeringen föreslår att det i den nya lagen ska anges att planen ska innehålla uppgift om de föreslagna rekonstruktionsåtgärderna och tidpunkten eller tidsperioden för de föreslagna åtgärderna. Det är främst dessa uppgifter som kommer att kunna bli föremål för någon form av rättsverkan om planen fastställs. Planen ska innehålla de uppgifter som bedöms vara relevanta för att de berörda parterna ska kunna rösta om den. I lagen bör också anges att planen ska innehålla uppgift om eventuell ny finansiering och varför den är nödvändig för att genomföra planen. Denna uppgift är viktig för att domstolarna ska kunna ta ställning till om det finns förutsättningar att fastställa planen eftersom en plan inte ska fastställas om den nya finansieringen inte är nödvändig eller om den otillbörligen skadar borgenärernas intressen (se avsnitt 8.7.1). Information om ny finansiering är naturligtvis typiskt sett av intresse även för de berörda parterna när de ska ta ställning till om de kan godta planen. Att planen ska innehålla uppgifter om arbetstagarnas ställning och planens konsekvenser för anställningar tar regeringen ställning till ovan. Som framgår av avsnitt 6.3.3 bör gäldenären normalt i ansökan om företagsrekonstruktion redogöra för företagets betalningsströmmar. Någon föreskrift om att rekonstruktionsplanen måste innehålla gäldenärens beräknade kassaflöde finns dock inte i svensk rätt och regeringen föreslår inte heller någon sådan föreskrift. Det finns dock inget som hindrar att gäldenären väljer att lämna information om det beräknade kassaflödet i rekonstruktionsplanen om det skett några väsentliga förändringar sedan ansökan om företagsrekonstruktion eller om det annars bedöms lämpligt.

Som framgår av regeringens förslag i avsnitt 8.3.1 kommer även åtgärder som inte är omedelbart verkställbara eller ens bindande att kunna föreslås i en rekonstruktionsplan. En följd av direktivets regler om vad som ska ingå i en rekonstruktionsplan är också att planen kommer att innehålla även andra uppgifter än själva rekonstruktionsåtgärderna. Att information om t.ex. gäldenären och dennes ekonomi inte kan bli föremål för någon särskild rättsverkan framstår som självklart. *Institutet för företagsrekonstruktion, Rekonstruktör- och konkursförvaltarcollegeiet i Sverige, Svenska Bankföreningen* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller vikten av att rekonstruktionsplanen specificerar vilka åtgärder som är tänkta att vara verkställbara. Regeringen vill med anledning av dessa synpunkter framhålla att vilka delar av en rekonstruktionsplan som går att verkställa ytterst är en fråga för Kronofogdemyndigheten att ta ställning till i det enskilda fallet. För att underlätta för myndighetens bedömning är det, såsom påpekas av remissinstanserna, lämpligt att det redan i rekonstruktionsplanen anges vilka delar som bedöms verkställbara. Regeringen anser emellertid inte att detta bör anges i lagen utan det är tillräckligt att frågan utvecklas i författningskommentaren.

Uppgift om varför planen kan säkra verksamhetens livskraft, m.m.

Enligt direktivet ska rekonstruktionsplanen innehålla en motivering till varför planen har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens och säkerställa verksamhetens livskraft (artikel 8.1 h). Denna bestämmelse har en viss motsvarighet i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion som anger att det i rekonstruktionsplanen ska redovisas hur syftet med företagsrekonstruktionen ska uppnås (2 kap. 12 §). Till en ansökan om ackordsförhandling ska även bifogas ett yttrande från rekonstruktören om huruvida han eller hon anser att ackordsförslaget bör antas av borgenärerna (3 kap. 11 § första stycket 2). Den nuvarande regleringen behöver kompletteras för att svara mot kraven i direktivet. Regeringen föreslår därför att det till rekonstruktionsplanen ska bifogas ett yttrande från rekonstruktören som förklarar varför planen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens. Därutöver bör den nuvarande regleringen för innehållet i rekonstruktörsyttrandet föras över till den nya lagen.

8.5.2 Närmare om innehållet i förteckningen över tillgångar och skulder

Regeringens förslag: Tillgångarna i förteckningen över tillgångar och skulder ska tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättades.

Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta. I förteckningen ska dessutom finnas en värdering med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs.

Om värdet av egendom som en borgenär har särskild förmånsrätt eller säkerhet genom återtaganderätt i bedöms understiga borgenärens fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen. Detsamma ska gälla för egendom som är föremål för finansiell leasing och för fordringar som är förenade med allmän förmånsrätt.

I övrigt ska de nuvarande reglerna om gäldenärens förteckning över tillgångar och skulder föras över till den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* anser att utredningens förslag om hur värderingen av gäldenärens tillgångar ska gå till riskerar att bli svårillämpat och efterfrågar en definition av värderingsbegreppen i lag. *Institutet för företagsrekonstruktion* instämmer med utredningens förslag om att förmånsberäkningen ska göras utifrån uppskattade marknadsvärden. *Plana* påpekar att det är tidsödande att ange värdet på gäldenärens tillgångar och menar att det knappast är nödvändigt att kräva detta. *Skatteverket* anser att konkursvärdet även bör ange vad en borgenär kan förväntas få vid en utdelning i konkurs. *Stiftelsen Ackordscentralen* har en lagteknisk synpunkt.

Skälen för regeringens förslag: Av insolvensdirektivet följer att det i rekonstruktionsplanen ska anges uppgifter om gäldenärens tillgångar och

skulder vid tiden för inlämnandet av planen och att detta inbegriper en värdering av tillgångarna (artikel 8.1 b). Regeringen anser därför, till skillnad från *Plana*, att det är nödvändigt att det till rekonstruktionsplanen bifogas uppgift om värdet på gäldenärens tillgångar.

Direktivet anger inte hur värderingen av tillgångarna ska göras. Kravet i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion, som innebär att tillgångarna i den bouppteckning som ska bifogas till en begäran om ackordsförhandling ska tas upp till noggrant uppskattade värden, bör därför i och för sig vara tillräckligt för att Sverige ska leva upp till direktivet (3 kap. 14 §). Enligt regeringen framstår det emellertid som en brist att nuvarande regelverk inte anger vilken värderingsmetod som ska tillämpas eftersom värderingen kommer att skilja sig beroende på om den görs utifrån antagandet att verksamheten ska fortsätta (det s.k. fortlevnadsvärdet eller marknadsvärdet) eller utifrån vad tillgångarna hade kunnat inbringa vid en försäljning i en konkurs (det s.k. konkursvärdet). Även *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* framhåller vikten av tydliga regler för hur värderingen av gäldenärens tillgångar ska göras.

När gäldenären lägger fram ett förslag till rekonstruktionsplan gör gäldenären normalt bedömningen att verksamheten kan överleva. Det är därför enligt regeringen rimligt att värderingen i förteckningen över tillgångar och skulder görs med utgångspunkt i tillgångarnas marknadsvärde vid den tidpunkt då förteckningen upprättades. Regeringen föreslår att en bestämmelse om detta tas in i den nya lagen. Med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta bör marknadsvärdet kunna ligga till grund för beräkningen av det högsta värde som kan erbjudas i en skulduppställning i rekonstruktionsplanen. Det lägsta värdet är tillgångarnas förväntade försäljningsvärde i en konkurs, dvs. konkursvärdet. Regeringen anser att även detta värde bör framgå av förteckningen. Därigenom får de berörda parterna en uppfattning om vad alternativet är om rekonstruktionsplanen inte antas. Konkursvärdet får också betydelse om rätten behöver ta ställning till om förslaget till rekonstruktionsplan uppfyller testet om borgenärens bästa intresse eller om det blir aktuellt att fastställa planen trots att en grupp motsatt sig detta (se avsnitt 8.7). Att rekonstruktionsplanen även ska innehålla uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs, på så sätt som efterfrågas av *Skatteverket*, framgår av regeringens förslag i avsnitt 8.5.1.

Regeringen anser, till skillnad från *Stiftelsen Ackordscentralen*, att det inte finns skäl att samla alla de uppgifter som ska ingå i förteckningen över gäldenärens tillgångar och skulder samt rekonstruktionsplanens övriga innehåll i en och samma paragraf. Det skulle nämligen göra regleringen svåräst och därmed också otydlig. Till skillnad från *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* anser regeringen vidare att det inte finns något behov av att ytterligare utveckla värderingsbegreppen i lagen.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska det av bouppteckningen vidare framgå om en borgenär har förmånsrätt och om värdet av den egendom i vilken en borgenär har särskild förmånsrätt bedöms understiga fordrans totala belopp (3 kap. 14 § tredje och fjärde stycket). Skälet till detta är att uppgifterna behövs för att avgöra om borgenären ska delta i omröstningen och till vilket belopp. Med borgenärer som har

förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt (3 kap. 3 § femte stycket). Regeringen föreslår att detta bör gälla även för förteckningen av tillgångar och skulder under planförfarandet. I förteckningen ska alltså säkerhetens värde anges om säkerheten bedöms understiga en borgenärs fordran. Detsamma bör även gälla för egendom som är föremål för finansiell leasing och för fordringar som är förenade med allmän förmånsrätt.

I övrigt bör de nuvarande reglerna om hur tillgångar och skulder ska redovisas i huvudsak föras över till den nya lagen. Det handlar om bestämmelser för hur beräkning av ränta och fordringar i utländsk valuta ska gå till samt vissa ytterligare regler för hur värdet på tillgångar ska redovisas. I likhet med vad som gäller i dag bör det anges i förteckningen om det har framförts en anmärkning.

8.6 Antagande av en rekonstruktionsplan

8.6.1 Berörda parter som ska få delta i omröstningen

Regeringens förslag: Samtliga berörda parter ska få delta i omröstningen om rekonstruktionsplanen.

Nuvarande bestämmelser om det inbördes förhållandet mellan en borgenär och en borgensman eller annan medgäldenär ska föras över till den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Sveriges advokatsamfund* uppger att det kan ifrågasättas om det är principiellt rimligt att låta berörda parter delta fullt ut i omröstningen om rekonstruktionsplanen oavsett hur lite en berörd part påverkas av planen.

Skälen för regeringens förslag

Samtliga berörda parter ska få rösta om rekonstruktionsplanen

Insolvensdirektivet förutsätter att rekonstruktionsplanen antas genom att de berörda parterna röstar om den (artikel 9). Vilka som är att betrakta som berörda parter har regeringen utvecklat i avsnitt 8.4.3. Det handlar om borgenärer och företagsägare vars fordringar eller intressen påverkas direkt av innehållet i rekonstruktionsplanen. Direktivets utgångspunkt är att samtliga berörda parter ska få delta i omröstningen, medan parter som inte berörs inte ska ha rätt att rösta (artikel 9.2).

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovanstående att de som är berörda parter ska få delta i omröstningen. Av detta följer att borgenärer och företagsägare som inte berörs av planen alltså inte ska få delta i omröstningsförfarandet. Detta är naturligt eftersom deras fordringar eller rättigheter inte påverkas av förslaget till rekonstruktionsplan. De ska då inte heller ha någon möjlighet att påverka utfallet av planen. Det kan handla om en borgenär som har full säkerhet för sin fordran och föreslås få betalt enligt de ursprungliga avtalsvillkoren. Som framförs av *Sveriges advokatsamfund* är en konsekvens av regeringens förslag att även berörda parter

som påverkas i mindre utsträckning av en rekonstruktionsplan kommer att ha rätt att delta fullt ut i omröstningen så länge de är att betrakta som berörda parter. Någon möjlighet att begränsa rösträtten utifrån i vilken utsträckning en berörd part påverkas av rekonstruktionsplanen finns emellertid inte enligt direktivet. Risken för missbruk av rösträtten kommer dock att motverkas av andra skyddsregler som byggs in i det nya förfarandet, t.ex. att rätten självmant ska pröva förslaget till gruppindelning (avsnitt 8.4.8).

Den möjlighet som direktivet ger att undanta företagsägare, borgenärer med efterställda fordringar och närstående parter bör inte utnyttjas

Enligt direktivet är det tillåtet att undanta vissa berörda parter från rätten att rösta (artikel 9.3). De berörda parter som får undantas är

- företagsägare,
- borgenärer med efterställda fordringar, dvs. fordringar som vid konkurs får utdelning först efter att övriga fordringar betalats helt, och
- närstående till gäldenären eller gäldenärens verksamhet.

När det gäller företagsägarnas ställning under rekonstruktionen gör regeringen ovan bedömningen att det ska vara möjligt att föreslå åtgärder i en rekonstruktionsplan som påverkar företagsägarnas rättigheter och med bindande verkan fastställa en sådan plan (se avsnitt 8.3.1). Det är därför såväl rimligt som lämpligt att de är med och röstar om planen i de fall de berörs av den. Regeringen föreslår alltså att företagsägare ska få delta i omröstningsförfarandet.

Borgenärer med efterställda fordringar saknar i regel rösträtt enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion (3 kap. 3 § första stycket). Sådana borgenärer förlorar också sin rätt till betalning genom att ackordet fastställs om inte alla borgenärer som hade rätt att delta i ackordsförhandlingen tillgodoses fullt ut (3 kap. 8 § andra stycket). Skälet till att borgenärer med efterställda fordringar inte är röstberättigade vid en ackordsförhandling torde vara för att undvika att en borgenär som vanligtvis inte har rätt till någon utdelning i ackordet hindrar att en rimlig överenskommelse fastställs. Detta argument gör sig i och för sig gällande även framöver. Samtidigt inträffar det att efterställda borgenärer får utdelning i en skulduppörelse. Risken för att borgenärer med efterställda fordringar otillbörligt hindrar en rekonstruktion motverkas av möjligheterna att fastställa rekonstruktionsplanen trots att en grupp motsatt sig detta. Mot bakgrund av att företagsägare ska få delta i omröstningen framstår det under alla förhållanden som ologiskt att utesluta borgenärer med efterställda fordringar från att rösta om planen eftersom sådana borgenärer ligger före företagsägarna i prioritetsordningen i händelse av gäldenärens konkurs. Regeringen anser därför att även efterställda borgenärer bör ha rätt att delta vid omröstningen.

Slutligen återstår möjligheten att göra undantag för närstående parter. Skälet till att dessa får undantas motiveras inte närmare i direktivet. Enligt regeringen är det troligt att undantaget bygger på samma grundtanke som för företagsägare, dvs. att hindra att någon som kan antas styras av andra intressen än övriga borgenärer obefogat hindrar att en rekonstruktionsplan antas eller fastställs. Direktivet innehåller inte någon definition av vad som avses med närstående. Med hänsyn till att det i direktivet anges att en part

kan vara närstående såväl till gäldenären som till gäldenärens verksamhet bör kretsen närstående dock inte vara begränsad till fysiska personer, utan även innefatta t.ex. företag som ingår i samma koncern (jfr 4 kap. 3 § konkurslagen [1987:672]). Det framstår inte minst av principiella skäl som rimligt att alla som kan påverkas av en rekonstruktionsplan har möjlighet att delta i omröstningen. Även rättssäkerhetsskäl talar för detta. Utgångspunkten bör därför vara att närstående ska få rösta om rekonstruktionsplanen om det inte finns bärande argument emot en sådan ordning. Regeringen kan konstatera att närstående i dag tillåts att rösta vid ett offentligt ackord. Det förhållandet att inte bara skulduppgörelsen ska kunna fastställas i det nya förfarandet och att rekonstruktionsplanen dessutom i vissa fall ska kunna fastställas mot en grupp borgenärs vilja skulle kunna utgöra en ökad risk för missbruk. Det skulle t.ex. kunna leda till att gäldenären försöker formera grupperna med närstående på ett sätt som gör det möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan trots att alla - grupper inte röstar för planen. Det kommer emellertid att finnas en rad skyddsmekanismer i förfarandet för att förhindra missbruk. Principerna för gruppindelningen ska vara reglerad i lag och rätten ska pröva att indelningen lever upp till dessa krav innan omröstningen om planen. Rättens möjlighet att vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen bör också utgöra ett skydd mot missbruk (jfr prop. 1970:136 s. 60 och 122 där det anges som exempel på en situation då fastställelse av ett ackord kan vägras är att en röst från en till gäldenären närstående har utgjort tungan på vågen för ackordets antagande). Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att risken för missbruk inte är så stor att närstående parter bör undantas från omröstningen. Regeringen förslår alltså att även närstående ska få delta i omröstningen.

Nuvarande regler om förhållandet mellan en borgenär och gäldenärsföretagets medgäldenärer ska överföras till den nya lagen

Det kan förekomma att både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta om planen. De bör då, i likhet med vad som gäller i dag vid ackordsförhandling enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion, ha en röst (3 kap. 19 §). Kan de inte enas ska borgenärens mening gälla, om inte de andra löser ut borgenären eller ställer betryggande säkerhet.

8.6.2 De berörda parterna ska delas in i grupper

Regeringens förslag: I rekonstruktionsplanen ska de berörda parterna delas in i en eller flera av följande grupper:

1. borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt,
2. borgenärer med oprioriterade fordringar,
3. borgenärer med offentligrättsliga fordringar,
4. borgenärer med efterställda fordringar, och
5. aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet.

Det ska vara möjligt att dela in de berörda parterna i 1–5 i ytterligare grupper om det är motiverat utifrån att de har likvärdiga intressen.

Berörda parter i samma grupp ska behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet. Berörda parter i olika grupper ska kunna föreslås olika uppgörelser.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår inte att borgenärer med offentligrättsliga fordringar ska utgöra en egen grupp. Utredningen föreslår också en annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Finansbolagens förening* framhåller att gruppindelningen riskerar att bli väl generell och oförutsebar om den inte begränsas till de fyra grupper som föreslås av utredningen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* välkomnar däremot förslaget att inte bestämma hur många grupper som ska kunna tillskapas för röstningen om rekonstruktionsplanen. *Skatteverket* anser att borgenärer med offentligrättsliga fordringar alltid bör utgöra en egen grupp och att det saknas en beskrivning av vad som utgör tillräckligt enhetliga intressen. Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet och *Stiftelsen Ackordscentralen* menar att det bör komma till uttryck i lagtexten att det är tillåtet att göra ytterligare gruppindelning inom de fyra grupperna som föreslås av utredningen. *Stockholms universitet* påpekar att utredningen inte behandlar frågan om hur s.k. ”intercreditor agreements” ska behandlas. *Svenska Bankföreningen* betonar vikten av att grunderna för gruppindelningen är tydlig och förespråkar att gruppindelningen följer den ordning som gäller enligt förmånsrättslagen. Enligt Bankföreningen bör det krävas särskilda skäl för att dela in de berörda parterna i ytterligare grupper utöver de som framgår av lagen och ett förslag till sådan gruppindelning bör enligt föreningen åtföljas av en tydlig motivering. *Tjänstemännens Centralorganisation* delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att införa en särskild grupp för arbetstagarfordringar.

Skälen för regeringens förslag

De berörda parterna ska delas in i grupper

De berörda parterna ska enligt insolvensdirektivet delas in i separata grupper (artikel 9.4). Syftet med att dela in de berörda parterna i grupper är att det ska vara möjligt att anta en plan som återspeglar parternas rättigheter och fordringarnas eller intressenas rang (skäl 44). Tanken är att berörda parter med likartade intressen ska ingå i samma grupp och föreslås samma uppgörelse (artikel 10.2 b). Berörda parter i olika grupper bör således kunna föreslås olika uppgörelser. Gruppindelningen får betydelse vid omröstningen om planen eftersom det krävs att en viss andel av de berörda parterna i respektive grupp röstar för planen för att den ska anses ha antagits (se avsnitt 8.6.3). I svensk rätt finns inga regler om gruppindelning. Regeringen föreslår därför att sådana regler införs.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att de berörda parterna delas in i grupper som återspeglar tillräckligt enhetliga intressen baserade på kontrollerbara kriterier. Vad som avses med detta utvecklas inte närmare, men som ett minimum ska berörda parter med respektive utan säkerhet behandlas i separata grupper (artikel 9.4). Det bör därför i och för sig vara tillräckligt att dela in de berörda parterna i endast två grupper, en

för borgenärer med förmånsrätt och en för borgenärer utan förmånsrätt. Det är dock tillåtet att ha fler grupper. I direktivet anges att det är möjligt att inrätta en separat grupp för arbetstagares fordringar och av skälen till direktivet följer att det bör vara tillåtet att dela in borgenärer med efterställda fordringar i en särskild grupp och att behandla borgenärer som saknar tillräckligt enhetliga intressen, t.ex. skattemyndigheter och sociala myndigheter, i separata grupper (artikel 9.4 och skäl 44).

Enligt regeringen bör reglerna om gruppindelning vara flexibla för att göra det möjligt för gäldenären och, i vissa fall, rekonstruktören att anpassa rekonstruktionsplanen efter vad som behövs i det enskilda fallet. Som framhålls av *Skatteverket* och *Svenska Bankföreningen* kan gäldenären och rekonstruktören dock inte ges helt fria tyglar eftersom detta skulle kunna leda till missbruk. Grupperna skulle då kunna utformas på ett sätt som gynnar företagsägarna, på bekostnad av företagets borgenärer. För att undvika att systemet missbrukas bör därför vissa regler för gruppindelningen anges i lag.

Utgångspunkten vid gruppindelningen bör, i enlighet med vad som sägs i direktivet, vara att berörda parter med likvärdiga intressen ska placeras i samma grupp. I detta ligger att berörda parter som, med direktivets benämning, har olika rang bör placeras i olika grupper. Vad som avses med olika rang är inte helt klart men det framstår som rimligt att det som åsyftas är den rangordning enligt vilken de olika borgenärerna och företagsägarna hade fått betalt vid en eventuell konkurs. För svenskt vidkommande regleras detta i förmånsrättslagen. Som framhålls av Svenska Bankföreningen är det därför rimligt att reglerna för gruppindelningen tar sin utgångspunkt i den lagen. I stort kan en skiljelinje göras mellan borgenärer med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt och borgenärer utan förmånsrätt. Dessa bör därför delas in i olika grupper. Därutöver föreslår regeringen att borgenärer med efterställda fordringar delas in i en egen grupp, liksom aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet, i den utsträckning dessa inte är borgenärer.

Borgenärer med samma prioritet kan i det enskilda fallet ha olika intressen i rekonstruktionen. Att bestämma gruppindelningen utifrån en strikt tillämpning av förmånsrättslagen är därför inte alltid lämpligt. I likhet med Skatteverket anser regeringen att det finns skäl att överväga att placera borgenärer med offentligrättsliga fordringar i en egen grupp. Med offentligrättsliga fordringar avses krav från det allmänna som fastställs genom myndighetsbeslut. Borgenärer med offentligrättsliga fordringar skiljer sig från övriga oprioriterade borgenärer på flera avgörande sätt och det har därför förutsatts i direktivet att sådana borgenärer ska kunna placeras i en egen grupp (se skäl 44). En myndighets ställningstagande till om en skulduppställning ska godtas präglas inte enbart av ekonomiska överväganden. Särskilda regler gäller för hur en myndighet ska agera under en företagsrekonstruktion. Skatteverket får t.ex. anta förslag om ackord om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt (4 § lagen om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter). För andra myndigheter gäller att ett förslag om ackord får antas om det kan anses fördelaktigt för staten (16 § första stycket förordningen om hantering av

statliga fordringar). För borgenärer med offentligrättsliga fordringar kommer skulduppgörelsen i de allra flesta fall vara den enda rekonstruktionsåtgärden att beakta. Det är endast i sällsynta undantagsfall som en myndighet kommer att ha ett intresse av någon annan form av uppgörelse i rekonstruktionsplanen. Detta skiljer sig från övriga oprioriterade borgenärer som ofta kan ha en pågående affärsmässig relation med gäldenären. För att förhindra missbruk av regelverket och säkerställa att statens intressen beaktas i en företagsrekonstruktion föreslår regeringen mot denna bakgrund att borgenärer med offentligrättsliga fordringar bör placeras i en egen grupp. Skulle den offentligrättsliga fordran vara efterställd eller vara förenad med förmånsrätt ska den dock ingå i någon av de grupperna.

Ovanstående fem kategorier bör enligt regeringen utgöra utgångspunkten för de berörda parternas indelning i grupper. Berörda parter som tillhör dessa olika kategorier ska inte kunna placeras i samma grupp. Till skillnad från *Finansbolagens förening* anser emellertid regeringen att det inte bör finnas något hinder mot att inom samma kategori skapa ytterligare undergrupper. Samtliga berörda parter i de fem kategorierna representerar nämligen inte alltid samma intressen. I vissa fall kommer det därför att vara nödvändigt att skapa undergrupper. Som framhålls av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Stiftelsen Ackordscentralen* bör det av lagen framgå att detta är tillåtet.

En förutsättning för att det ska vara tillåtet att skapa undergrupper bör vara att berörda parter som placeras i samma grupp har likvärdiga intressen. Som anförs av *Svenska Bankföreningen* bör det vidare krävas att det av objektivt kontrollerbara kriterier framstår som motiverat att skapa ytterligare undergrupper. Det bör t.ex. aldrig vara tillåtet att skapa undergrupper enbart i syfte att maximera chanserna för att rekonstruktionsplanen ska antas. I linje med detta kan en berörd parts negativa eller positiva inställning till planen således inte utgöra ett skäl till att placera den berörda parten i en viss grupp. Däremot kan det föreslagna utfallet i rekonstruktionsplanen ha viss betydelse för gruppindelningen. Som framgår ovan ska borgenärer med offentligrättsliga fordringar alltid placeras i en egen grupp. Det kan emellertid även förekomma andra statliga fordringsägare i en rekonstruktion och det kan då finnas anledning att skilja mellan dessa och andra borgenärer. Det kan också i det enskilda fallet förekomma att borgenärer med en etablerad affärsrelation med gäldenären har intressen som skiljer sig från de övriga borgenärernas varför det är motiverat att placera dem i en egen grupp. Det bör emellertid framhållas att vad som i ett enskilt fall ska anses utgöra likvärdiga intressen, inklusive hur sådana avtal ska behandlas som tas upp av *Stockholms universitet*, är en fråga för rättstillämpningen och ytterst för EU-domstolen. Som framgår av avsnitt 8.5.1 ska rekonstruktionsplanen alltid innehålla en motivering till den föreslagna gruppindelningen.

Det ska vara möjligt att rösta i två olika grupper

Om en borgenär har såväl prioriterade som oprioriterade fordringar som berörs av en rekonstruktionsplan bör borgenären vid planförhandlingen rösta både i gruppen för borgenärer med fordringar med förmånsrätt och i gruppen för borgenärer med oprioriterade fordringar. En liknande situation

kan uppkomma om värdet av den egendom till vilken en borgenär har förmånsrätt understiger dennes fordran eller om borgenären har kvittningsrätt till endast en del av fordran. Borgenären kommer då att ha en fordran som delvis är osäkrad. En sådan borgenär bör ingå i gruppen borgenärer med förmånsrätt till den del fordran är säkrad och i gruppen borgenärer med oprioriterade fordringar till den del fordran är osäkrad. Detta är en av anledningarna till att det är viktigt att värdet av säkerheten framgår av förteckningen över tillgångar och skulder (se avsnitt 8.5.2).

Det bör inte införas en särskild grupp för arbetstagarfordringar

Enligt direktivet får medlemsstaterna införa en separat grupp för arbetstagarfordringar (artikel 9.4 andra stycket). I svensk rätt omfattas lönefordringar i vissa fall av allmän förmånsrätt och lönegaranti. Det finns dock belopps- och tidsmässiga begränsningar som kan leda till att hela eller delar av lönefordran inte omfattas. Detta innebär att en och samma arbetstagarfordring kan komma att ha såväl prioriterade som oprioriterade fordringar mot gäldenären. Gruppen med lönefordringar kan därmed företräda i vart fall delvis olika intressen. Regeringen anser mot den bakgrunden, i likhet med *Tjänstemännens Centralorganisation*, att det inte är lämpligt att i lagen kräva att arbetstagarfordringar alltid ska hanteras i en särskild grupp. Det bör däremot inte finnas något som hindrar att borgenärer med arbetstagarfordringar placeras i en egen grupp om den som lägger fram rekonstruktionsplanen bedömer att de företräder likvärdiga intressen. I enlighet med vad som framgår ovan ska dock arbetstagarfordringar och arbetstagarfordringar inte kunna placeras i samma grupp.

Det bör inte vara möjligt för vissa företag att välja om de ska omfattas av reglerna om gruppindelning

Direktivet tillåter att medlemsstaterna ger vissa företag – mikroföretag, små och medelstora företag – rätt att välja om de vill använda sig av gruppindelningen (artikel 9.4 tredje stycket). Möjligheten att undanta dessa typer av företag torde motiveras av att de till följd av sin enkla kapitalstruktur kan ha svårt att göra en gruppindelning (skäl 45). Det bör emellertid inte vara betungande för ett mindre företag att dela in de berörda parterna i de grupper som regeringen föreslår ovan, särskilt inte eftersom detta arbete i princip undantagslöst kommer att göras av rekonstruktören. Regeringen anser mot denna bakgrund att direktivets möjlighet att ge mikroföretag samt små och medelstora företag rätt att välja om de vill använda sig av gruppindelningen inte bör utnyttjas.

Skyddet för utsatta borgenärer

Enligt direktivet ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att gruppindelningen genomförs med särskild hänsyn till skyddet av utsatta borgenärer, såsom små leverantörer (artikel 9.4 fjärde stycket). Av skälen till direktivet följer att även arbetstagarfordringar bör kunna ses som särskilt utsatta borgenärer (skäl 44). Någon närmare ledning för vilka typer av skyddsåtgärder som avses ges inte i direktivet. Regeringen bedömer att skyddet för utsatta borgenärer tillgodoses genom det förfarande för företagsrekonstruktion som föreslås i den nya lagen, inte

minst genom förslaget att rösträtten och gruppindelningen ska prövas av rätten och att det ska krävas att en kvalificerad majoritet av de berörda parterna röstar för rekonstruktionsplanen för att den ska antas. Som framgår av avsnitt 8.7.1 ska rätten också vägra att fastställa en rekonstruktionsplan under vissa omständigheter. Även detta utgör ett skydd för utsatta borgenärer.

8.6.3 Krav för antagande av en rekonstruktionsplan

Regeringens förslag: En rekonstruktionsplan ska antas om samtliga grupper har godkänt planen.

En grupp ska anses ha godkänt planen om minst två tredjedelar av de röstande har godtagit planen och deras fordringar eller rättigheter uppgår till minst två tredjedelar av det sammanlagda beloppet av de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att om det vid plansammanträdet inte går att avgöra om förslaget antagits av de berörda parterna ska rätten pröva frågan så snart det kan ske.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Advokatfirman Schjødt* anser att det inte bör ställas upp något krav om att ett visst minsta antal röstande i varje grupp ska godta rekonstruktionsplanen för att den ska antas. *Institutet för företagsrekonstruktion* anser att Skatteverket ska vara bundet att rösta för ett ackord om det är till fördel för det allmänna såvida det inte finns särskilda skäl. Även *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det borde övervägas om det borde vara ett krav att Skatteverket har en positiv inställning om ett ackordsförslag är till fördel för det allmänna. *Svensk Inkasso* anser att nuvarande majoritetsregler vid omröstning om ett ackordsförslag även ska gälla för rekonstruktionsplaner.

Skälen för regeringens förslag: Enligt insolvensdirektivet ska en rekonstruktionsplan anses ha antagits om en majoritet av de berörda parterna – beräknat utifrån deras fordringar eller intressen – i varje grupp röstar för planen. Med intressen avses i detta sammanhang framför allt företagsägarnas ägarintresse i gäldenären. Medlemsstaterna får vidare kräva att en majoritet av antalet berörda parter erhålls i varje grupp, dvs. oberoende av storleken på respektive berörd parts fordran eller intresse (artikel 9.6 första stycket). Medlemsstaterna får själva bestämma vilken majoritet som ska krävas för att en rekonstruktionsplan ska anses ha antagits, men den får inte överstiga 75 procent av vare sig beloppet för fordringarna eller intressena eller antalet röstningsberättigade (artikel 9.6 andra stycket). Det är vidare tillåtet att ersätta omröstningen med en överenskommelse med tillräcklig majoritet (artikel 9.7). Om röstningen har formen av en sådan överenskommelse kan de berörda parter som inte deltog i denna överenskommelse erbjudas möjlighet att ansluta sig till rekonstruktionsplanen (skäl 43).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska ett ackordsförslag som lagts fram för omröstning anses antaget om en viss andel av borgenärerna röstar för förslaget (3 kap. 4 §). Hur många borgenärer som

måste rösta för förslaget beror på hur stor andel av fordringsbeloppen som ackordsförslaget ger. Ett ackordsförslag som ger minst 50 procent av fordringsbeloppen ska anses antaget, om tre femtedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Ett ackordsförslag som ger lägre än 50 procent av fordringsbeloppen ska anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp.

Dagens regler om offentligt ackord ställer alltså olika krav på majoritet beroende på vilken utdelning som erbjuds i ackordsförslaget. Till skillnad från *Svensk Inkasso* anser regeringen att den ordningen inte är lämplig att behålla beträffande rekonstruktionsplaner. Ett sådant regelverk skulle bli invecklat när röstningen ska ske i olika grupper och där olika grupper ska kunna erbjudas olika uppgörelser. Regeringen anser i stället att samma majoritetskrav bör gälla för samtliga grupper. En grundläggande förutsättning för att rekonstruktionen ska lyckas är att rekonstruktionsplanen har brett stöd bland de berörda parterna. Regeringen anser, i likhet med *Svenska Bankföreningen*, att det bör ställas krav på kvalificerad majoritet och att två tredjedelar framstår som ett väl avvägt krav, både avseende antalet röstande och andelen av de röstberättigade fordringarna eller rättigheterna i gruppen. Att enbart kräva kvalificerad majoritet avseende andelen av de röstberättigade fordringarna eller rättigheterna, som *Advokatfirman Schjødt* förordar, framstår inte som lämpligt. En sådan ordning skulle kunna medföra att ett fåtal borgenärer med stora fordringsanspråk får ett avgörande inflytande i omröstningen på bekostnad av ett större antal borgenärer med mindre anspråk. De av regeringen föreslagna majoritetskraven utgör alltså ett skydd för mindre borgenärer (jfr artikel 9.4 fjärde stycket om medlemsstaternas skyldighet att ta hänsyn till skyddet av utsatta borgenärer). Regeringen föreslår därför att en rekonstruktionsplan ska antas om

- två tredjedelar av de röstande har godtagit planen, och
- deras fordringar eller rättigheter uppgår till två tredjedelar av det sammanlagda beloppet av de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas.

Om en berörd part deltar i olika grupper, t.ex. på grund av att den berörda parten har både prioriterade och oprioriterade fordringar som berörs av rekonstruktionsplanen, ska fordringarnas värde delas upp mellan grupperna. Regeringen anser att det inte finns något behov av att möjliggöra att en överenskommelse ska kunna ersätta en formell omröstning om rekonstruktionsplanen (artikel 9.7).

Institutet för företagsrekonstruktion och *Stiftelsen Ackordscentralen* anför i detta sammanhang att det bör övervägas att ytterligare reglera under vilka omständigheter Skatteverket ska rösta för en rekonstruktionsplan. Särskilda regler för hur Skatteverket ska agera under en företagsrekonstruktion finns i lagen om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter. I lagen regleras bl.a. under vilka förutsättningar Skatteverket får godkänna en ekonomisk uppgörelse med gäldenären (4 § första stycket). Skatteverket får anta ett förslag om ackord om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning

framstår som olämpligt från allmän synpunkt. Skatteverket ska alltså, i likhet med andra borgenärer, göra en ekonomisk bedömning av gäldenärens förslag till uppgörelse. Denna bedömning ska dock göras utifrån det allmännas intresse. Det är självklart att en myndighet inte får ta ovidkommande hänsyn vid ställningstagandet om en uppgörelse ska godtas. Regeringen anser därför att det saknas behov av att ytterligare reglera under vilka omständigheter Skatteverket ska rösta för en ekonomisk uppgörelse i en rekonstruktionsplan.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion gäller att om det vid borgenärssammanträdet inte går att avgöra om ackordet antagits eller förkastats av borgenärerna ska rätten pröva frågan vid en förhandling (3 kap. 23 §). Att rätten i en sådan situation måste pröva om rekonstruktionsplanen har antagits framstår emellertid som självklart. Någon särskild regel om detta behövs inte. Rätten kommer alltid att behöva ta ställning till om rekonstruktionsplanen har antagits för att kunna avgöra om den ska fastställas (antingen genom de allmänna reglerna för fastställelse eller genom reglerna om gruppöverskridande ”cram-down”). Regeringen föreslår därför inte, till skillnad från utredningen, att ovan nämnda regel ska föras över till den nya lagen.

8.7 Fastställelse av en rekonstruktionsplan

8.7.1 Rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan som antagits av de berörda parterna

Regeringens förslag: Om rekonstruktionsplanen har antagits ska rätten så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas. Endast fastställda planer ska få den rättsverkan som följer av den nya lagen.

Planen ska fastställas, utom i de fall

1. berörda parter inom samma grupp inte behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet,
2. planen inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft,
3. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planförhandlingen eller att något annat svek har ägt rum vid planförhandlingen,
4. planen strider mot lag eller annan författning eller uppenbart är till skada för berörda parter, eller
5. ärendet inte har handlagts på rätt sätt och felet kan ha inverkat på planförhandlingens utgång.

Om rekonstruktionsplanen föreskriver ny finansiering ska planen fastställas endast om rätten bedömer att den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen och inte på ett otillbörligt sätt skadar borgenärernas intressen.

Efter invändning av en berörd part ska rätten även vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om utfallet för parten blir sämre genom planen än vad det hade blivit vid gäldenärens konkurs eller om planen på något annat sätt är till skada för den berörda parten, det inte finns betryggande

säkerhet för planens fullgörande eller planen av någon annan särskild anledning inte ska fastställas.

Regeringens bedömning: De föreslagna handläggningsreglerna säkerställer en snabb och effektiv handläggning av fastställelsefrågan.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte någon särskild regel om att rätten ska vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan om den strider mot lag eller annan författning. Utredningen föreslår även en delvis annan lagteknisk lösning än regeringen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det. Ingen remissinstans invänder mot utredningens bedömning. *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* anser att det bör exemplifieras vad som avses med kriterierna ”uppenbart är till skada för berörda parter” respektive ”till skada för de berörda parterna”. Dessa remissinstanser anser att ett förslag om att betalningstiden skjuts fram mot borgenärens vilja som utgångspunkt ska anses vara till skada för borgenären. Bankföreningen ifrågasätter vidare varför det s.k. testet om borgenärens bästa intresse ska göras i förhållande till utfallet i en konkurs och påpekar att detta riskerar att medföra att tröskeln för att få en rekonstruktionsplan fastställd blir alltför låg. *Institutet för företagsrekonstruktion*, *Företagarna* och *Stiftelsen Ackordscentralen* menar att det är alltför långtgående att ställa upp som krav för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas att det finns betryggande säkerhet för planens genomförande. Ackordscentralen anser vidare att en rekonstruktionsplan inte ska kunna fastställas om inte en tillfällig finansiering under rekonstruktionen har reglerats eller konverterats till en ny finansiering. Institutet för företagsrekonstruktion anser vidare att utrymmet för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan på grund av att den inte kan antas säkra gäldenärens livskraft bör vara begränsat om ingen borgenär har gjort invändning om detta. *Skatteverket* anser att det bör tydliggöras att en särskild anledning att inte fastställa rekonstruktionsplanen är om omröstningen har påverkats av en närståendes fordran och röst. Skatteverket framhåller vidare att det bör vara gäldenären som har bevisbördan för att visa att borgenärerna har behandlats lika och att det krävs en beskrivning av hur testet om borgenärens bästa intresse ska göras. *Sveriges advokatsamfund* lyfter frågan om det bör övervägas om det ska införas någon ytterligare skyddsmekanism för oprioriterade borgenärer.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan

Insolvensdirektivet kräver att en rekonstruktionsplan i vissa fall måste fastställas för att den ska bli bindande för parterna (artikel 10.1). Enligt direktivet ska åtminstone följande rekonstruktionsplaner fastställas:

- planer som påverkar fordringar eller intressen för berörda parter som inte samtycker till planen,
- planer i vilka det föreskrivs ny finansiering, och
- planer som medför en förlust av mer än 25 procent av arbetsstyrkan.

Uppräkningen är en minimireglering. Det är således tillåtet att kräva fastställelse även i andra fall än de som anges i direktivet. Det följer såväl av ordalydelsen av artikeltexten som av skälen (skäl 48). Det finns inte heller något hinder mot att en medlemsstat kräver att en rekonstruktionsplan alltid måste fastställas för att bli bindande.

I Sverige saknas möjlighet för rätten att fastställa en rekonstruktionsplan. Med hänsyn till kraven i direktivet måste det införas regler som gör detta möjligt. Regeringen föreslår därför att det ska införas en möjlighet att fastställa rekonstruktionsplaner. Endast fastställda planer ska ges de rättsverkningar som följer av den nya lagen (se avsnitt 8.9). Det innebär bl.a. att berörda parter som inte deltog i omröstningen av planen eller som röstade mot den bara blir bundna av planen om den fastställs. Med andra ord ska en rekonstruktionsplan inte binda berörda parter som motsätter sig planen annat än om den fastställs.

Om en rekonstruktionsplan antagits av de berörda parterna ska rätten så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas

Kraven för att en rekonstruktionsplan ska fastställas ska enligt direktivet vara tydliga (artikel 10.2). Det ska åtminstone krävas att

- planen har antagits,
- borgenärer med tillräckligt enhetliga intressen inom samma grupp behandlas lika, på ett sätt som står i proportion till respektive fordring, och
- de berörda parterna har underrättats om planen.

Om det finns borgenärer som inte samtycker till planen ska rätten, vid invändning, dessutom pröva om planen klarar det s.k. testet om borgenärens bästa intresse (artikel 10.2 d och artikel 10.2 andra stycket). Om planen innehåller ny finansiering ska rätten också pröva om den är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen och att den inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen (artikel 10.2 e). Slutligen ska medlemsstaterna säkerställa att rätten kan vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om den inte skulle ha rimliga förutsättningar att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft (artikel 10.3). Direktivets regler i denna del utgör en minimireglering. Det är alltså tillåtet för medlemsstaterna att ställa upp ytterligare krav för att en rekonstruktionsplan ska fastställas.

Om samtliga grupper har godkänt planen vid omröstningen bör rätten så snart som möjligt pröva om planen kan fastställas. Om det är möjligt bör denna prövning göras redan under plansammanträdet. Är detta inte möjligt bör den vidare handläggningen, i enlighet med reglerna i lagen (1996:242) om domstolsärenden, i första hand vara skriftlig. Ett sammanträde kan enligt den lagen dock hållas om det kan antas vara till fördel för utredningen eller om det främjar ett snabbt avgörande av ärendet (13 §).

I den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion anges endast en positiv förutsättning för att ett ackord ska fastställas, nämligen att ackordet har antagits av borgenärerna (3 kap. 23 §). En motsvarande bestämmelse finns i direktivet (artikel 10.2 a). I övrigt anger den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion endast under vilka förutsättningar fastställelse ska nekas. Regeringen anser att denna lagstiftningsteknik kan användas även för fastställelse av rekonstruktionsplaner. Det kommer underlätta för

domstolarna och andra om handläggningen av det nya planförfarandet följer principerna för dagens ackordsförhandling. En rekonstruktionsplan bör således fastställas om den har antagits av samtliga grupper och det inte finns skäl att vägra att planen fastställs. I det följande redogör regeringen för under vilka omständigheter det kan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan.

Berörda parter i samma grupp ska behandlas lika

Enligt direktivet ska rätten kunna neka fastställelse av en rekonstruktionsplan om borgenärer inom samma grupp inte behandlas lika på ett sätt som står i proportion till respektive fordring eller rättighet (artikel 10.2 b). En sådan regel bör därför införas. Regeringen anser emellertid att det finns anledning att gå längre än direktivets bestämmelser och inte bara låta regeln gälla för borgenärer. Bestämmelsen bör i stället vara tillämplig på samtliga berörda parter. Det innebär att likabehandlingsprincipen inom varje grupp gäller även för en grupp som består av företagsägare. Rätten ska självant pröva kravet på likabehandling och det förutsätts alltså inte att någon av intressenterna i ärendet begär att fastställelse ska vägras. Det hindrar naturligtvis inte att en berörd part som anser att kravet på likabehandling inte är uppfyllt väcker den frågan i ärendet. Om en sådan invändning görs bör det som utgångspunkt ankomma på gäldenären att lämna en förklaring till varför kravet på likabehandling är uppfyllt, en fråga som *Skatteverket* lyfter.

Ärendet måste ha handlagts på rätt sätt

Enligt direktivet ska en rekonstruktionsplan kunna fastställas endast om alla berörda parter har underrättats om rekonstruktionsplanen (artikel 10.2 c). Ett bevis om att de berörda parterna har underrättats om rekonstruktionsplanen ska enligt regeringens förslag bifogas ansökan om planförhandling (se avsnitt 8.4.1). I enlighet med kraven i direktivet ska planen inte kunna fastställas om de berörda parterna inte har underrättats om planen. Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion går emellertid längre än direktivet eftersom ett ackord inte får fastställas om ärendet inte handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång (3 kap. 25 § första stycket 1). Det innebär att regleringen omfattar alla handläggningsfel, inte bara det förhållandet att borgenärerna inte underrättats om ackordet. Eftersom rekonstruktionsplanen ska vara bindande även mot berörda parter som inte samtycker till planen och för vid tiden okända berörda parter som hade haft rätt att delta i planförhandlingen är det av största vikt att ärendet handläggs på rätt sätt. Regeringen föreslår därför att den nuvarande regleringen för ackord bör gälla även vid fastställande av en rekonstruktionsplan. Ett exempel på ett handläggningsfel som kan leda till att rekonstruktionsplanen inte ska fastställas är att rätten mot förmodan underlåtit att kungöra beslutet om planförhandling vilket fått till följd att det finns borgenärer som missat att anmäla sina fordringar i planförhandlingen. Om rätten vägrar fastställelse på den grund att det förekommit ett handläggningsfel som kan ha inverkat på planförhandlingens utgång bör förslaget till rekonstruktionsplan, i likhet med vad som gäller för ackordsförhandling, få prövas vid ett nytt sammanträde. Det är givet att rätten innan sammanträdet bör se till att ha

åtgärdat det handläggningsfel som föranlett att rekonstruktionsplanen inte kunnat fastställas. Någon särskild regel om detta behövs inte.

Testet om borgenärs bästa intresse

Rätten ska enligt direktivet vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om en borgenär som inte samtyckt till planen invänder att planen inte uppfyller det s.k. testet om borgenärs bästa intresse (artikel 10.2 d). Regeringen föreslår därför att bestämmelser om detta ska införas i den nya lagen.

Testet om borgenärs bästa intresse innebär enligt direktivet att en borgenär som inte samtycker till rekonstruktionsplanen inte ska få ett sämre utfall än borgenären hade fått om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades, antingen i händelse av likvidation, oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlevande verksamhet, eller vid det näst bästa alternativa scenariot till om planen inte fastställs (artikel 2.1.6). Det första ledet av testet om borgenärs bästa intresse – den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation – bör i det här sammanhanget och i en svensk kontext förstås som utfallet i en konkurs.

Enligt skälen till direktivet får medlemsstaterna själva välja vilket tröskelvärde som ska användas – utfallet vid konkurs eller det näst bästa alternativa scenariot – vid genomförandet av testet om borgenärs bästa intresse (skäl 52). Direktivet ger inte någon ledning kring vad det näst bästa alternativa scenariot innebär. Som framhålls av *Svenska Bankföreningen* skulle det möjligtvis kunna bestå i att någon är beredd att köpa verksamheten till ett visst angivet pris. En regel om det näst bästa alternativa scenariot skulle riskera att bli svår att tillämpa. I normalfallet bör också alternativet till en lyckad företagsrekonstruktion vara konkurs. I syfte att få till stånd en förutsebar och lättillämpad lagstiftning anser regeringen därför att testet om borgenärs bästa intresse bör utgå från utfallet vid en konkurs. Det näst bästa alternativa scenariot bör därför inte införas som ett alternativ vid bedömningen av om testet om borgenärs bästa intresse är uppfyllt.

Enligt ordalydelsen av direktivet tar testet om borgenärs bästa intresse endast sikte på borgenärer. I syfte att få till stånd en enhetlig lagstiftning anser regeringen emellertid att det finns anledning att gå längre än direktivets bestämmelser och låta regeln gälla för samtliga berörda parter. Det framstår också som logiskt att även andra än borgenärer ska omfattas av regeln eftersom direktivets bestämmelser om värdering gäller för samtliga berörda parter (se artikel 14 och avsnitt 8.8). Regeringen föreslår därför att rätten efter invändning av en berörd part ska vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen om den berörda parten får ett sämre utfall genom planen än vad den berörda parten hade fått vid gäldenärens konkurs.

En prövning av nödvändigheten av ny finansiering och om planen har rimliga utsikter att förebygga insolvens

Om rekonstruktionsplanen föreskriver ny finansiering, ska rätten enligt direktivet pröva om den är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen och att den inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen (artikel 10.2 e). Regeringen utvecklar vad som avses med ny finansiering i avsnitt 10.1.1. Om finansieringen inte är nödvändig eller om den otill-

börligen skadar borgenärernas intressen, ska rätten vägra att fastställa planen. Rätten ska även vägra att fastställa planen om den inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft (artikel 10.3). Till skillnad från testet om borgenärs bästa intresse krävs det inte att någon berörd part gör en invändning för att nu nämnda grunder för att vägra fastställelse av planen ska aktualiseras. I praktiken torde det dock sällan bli aktuellt att vägra fastställelse om ingen berörd part gör en invändning. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att bestämmelser i enlighet med direktivets regler bör införas i den nya lagen. *Stiftelsen Ackordscentralen* framhåller i detta sammanhang att det som ytterligare villkor för att en rekonstruktionsplan ska fastställas bör uppställas som krav att tillfällig finansiering under rekonstruktionen har reglerats eller konverterats till ny finansiering. Det kan emellertid konstateras att direktivet inte uppställer något liknande krav och att det inte heller framkommit att det finns ett behov av detta. Regeringen föreslår i avsnitt 10.1.2 att förmånsrätten för tillfällig finansiering upphör om rekonstruktionsplanen fastställs och i annat fall tre månader efter rättsens beslut att avsluta rekonstruktionen, om inte konkursansökan för gäldenären inkommit till rätten innan dess.

Övriga krav för att fastställa en rekonstruktionsplan

Som nämns ovan är det tillåtet för medlemsstaterna att ställa upp ytterligare krav för att en rekonstruktionsplan ska fastställas. Regeringen anser att det finns skäl att komplettera direktivets regler med vissa av de villkor som ska beaktas självmant av rätten enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion vid fastställelse av ett ackord (3 kap. 25 § första stycket). Det är väsentligt att de berörda parterna skyddas mot att gäldenären otillbörligen gynnar sig själv eller någon särskild borgenär i rekonstruktionsplanen. I likhet med vad som gäller vid en ackordsförhandling bör rätten därför kunna vägra att fastställa planen om det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planförhandlingen eller att något annat svek har ägt rum under planförhandlingen. Av i huvudsak samma anledning bör rätten även kunna vägra att fastställa planen om den uppenbart är till skada för berörda parter. Med anledning av påpekandet från *Finansbolagens förening* och Svenska Bankföreningen vill regeringen framhålla att med uttrycket att planen är till uppenbar skada för berörda parter avses framförallt klara fall av missbruk av reglerna om företagsrekonstruktion. Det kan handla om att rekonstruktionsplanen innehåller villkor som är oskäliga eller som på annat sätt syftar till att otillbörligen gynna gäldenären i strid med syftet med reglerna om företagsrekonstruktion. Att en rekonstruktionsplan strider mot tvingande lagstiftning bör vidare alltid medföra att rätten vägrar fastställelse av planen. Enligt regeringens uppfattning är det tveksamt om utredningens förslag i tillräcklig utsträckning ger uttryck för detta synsätt. Som tillägg till de grunder för att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan som anges av utredningen föreslår regeringen därför att det ska framgå av lagtexten att rätten även ska vägra fastställelse av planen om den strider mot lag eller annan författning.

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion föreskriver också en möjlighet för rätten att i vissa fall vägra fastställelse av ett ackord efter

invändning från en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen (den s.k. generalklausulen, se 3 kap. 25 § andra stycket). Fastställelse kan i en sådan situation vägras om det inte finns betryggande säkerhet för ackordets fullgörande, om ackordet är till skada för borgenärerna eller om ackordet av någon annan särskild anledning inte bör medges. Utredningen föreslår att dessa bestämmelser överförs till den nya lagen och att de ska tillämpas med avseende på rekonstruktionsplaner. *Institutet för företagsrekonstruktion, Företagarna* och Stiftelsen Ackordscentralen anför emellertid att det är allt för långtgående att ställa upp som krav för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas att det finns betryggande säkerhet för planens genomförande. De anser därför att det inte bör vara möjligt att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan på denna grund. Regeringen vill med anledning av remissinstansernas synpunkter framhålla att möjligheten för rätten att neka fastställelse av ett ackord på grund av bristande säkerhet för ackordets fullgörande har funnits sedan tillkomsten av den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. Vid införandet av lagen överfördes bestämmelserna i huvudsak oförändrade från den numera upphävda ackordslagen. Villkoret om betryggande säkerhet har alltså gällt under en lång tid och det har inte framkommit att det medfört några beaktansvärda problem. Det kan förutses att skulduppställningen kommer att vara en av de viktigaste rekonstruktionsåtgärderna även enligt det nya planförfarandet. Att det ställs säkerhet för rekonstruktionsplanens genomförande kommer därför typiskt sett vara av intresse för borgenärerna. Regeringen anser mot den bakgrunden att generalklausulen i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion i sin helhet ska överföras till den nya lagen och att bestämmelserna ska tillämpas på rekonstruktionsplaner.

Skatteverket lyfter behovet av en möjlighet för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan för det fall omröstningen om planen har påverkats av en närståendes fordran. *Sveriges advokatsamfund* lyfter en närallgande fråga om behovet av ytterligare skyddsmekanismer för oprioriterade borgenärer. De möjligheter för rätten att neka fastställelse av en rekonstruktionsplan som regeringen nu föreslår får emellertid anses tillräckliga. Inte minst generalklausulen utgör en säkerhetsventil mot missbruk av rekonstruktionsförfarandet och ger rätten möjlighet att efter omständigheterna vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan, t.ex. av sådana skäl som anförs av Skatteverket.

Finansbolagens förening och *Svenska Bankföreningen* efterfrågar förtydliganden av innebörden av att planen är till skada för berörda parter. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att eftersom generalklausulen återfinns i den nuvarande lagen bör viss vägledning för hur reglerna ska tillämpas kunna hämtas från tidigare förarbetsuttalanden och rättspraxis (se t.ex. prop. 1995/96:5 s. 214). Som framgår av regeringens förslag i avsnitt 8.3.1 kommer det emellertid att vara möjligt att föreslå fler åtgärder i en rekonstruktionsplan än enbart en skulduppställning. Av detta följer att det bör kunna bli aktuellt att vägra fastställelse av planen med stöd av generalklausulen i betydligt fler situationer än i dag. Att det i rekonstruktionsplanen anges att ett avtal ska överlåtas till en annan gäldenär mot en berörd parts vilja bör normalt anses vara till skada för den berörda parten om detta leder till att den berörda parten missgynnas i inte oväsentlig utsträckning eller att den berörda parten inte kan uppfylla sina

skyldigheter enligt lag eller andra föreskrifter. Som framgår av avsnitt 8.3.2 kommer det med regeringens förslag att vara möjligt att besluta om en ökning eller minskning av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan. Det kommer också vara möjligt att avvika från aktiebolagslagens regler om företrädesrätt. I övrigt kommer dock den lagens regler att gälla fullt ut. Det innebär att det kan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen om en berörd part invänder att planen innehåller villkor som strider mot aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (jfr 7 kap. 50 § aktiebolagslagen). Regeringen utvecklar i författningskommentaren hur generalklausulen ska tillämpas i förhållande till rekonstruktionsplaner.

En snabb och effektiv handläggning av fastställelsefrågan

Direktivet föreskriver att frågan om fastställelse av rekonstruktionsplanen ska behandlas snabbt och effektivt (artikel 10.4). Regeringen föreslår ovan att i huvudsak samma handläggningsregler som gäller vid ackordsförhandling ska gälla vid en förhandling om en rekonstruktionsplan. Av förordningen (1996:783) om företagsrekonstruktion framgår att frågor om fastställande av offentligt ackord ska handläggas skyndsamt (16 §). Motsvarande bör gälla för fastställande av en rekonstruktionsplan. Regeringen anser att det föreslagna regelverket tillgodoser behovet av en snabb och effektiv handläggning.

8.7.2 Fastställelse trots att en grupp röstat mot planen

Regeringens förslag: På begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en berörd part ska rätten pröva om en rekonstruktionsplan ska fastställas trots att den inte har godkänts av samtliga grupper (s.k. gruppöverskridande cram-down). Utom vid rekonstruktion av stora företag ska gäldenärens samtycke krävas för att fastställelse i ett sådant fall ska kunna ske.

Rätten ska fastställa rekonstruktionsplanen om

1. de allmänna förutsättningarna för fastställelse är uppfyllda,
2. planen har godkänts av fler än hälften av grupperna och
 - a) minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer vars fordringar är förenade med säkerhetsrätt, förmånsrätt eller kvittningsrätt, eller
 - b) minst två av dessa grupper utgörs av borgenärer som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs,
3. de grupper som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid gäldenärens konkurs har samma prioritet (regeln om likabehandling),
4. de grupper som röstat mot planen tillgodoses fullt ut, om en grupp som vid gäldenärens konkurs har lägre prioritet ska tillerkännas något i planen (regeln om absolut prioritet), och
5. ingen grupp får eller behåller mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter.

Rekonstruktionsplanen ska få fastställas även om den avviker från likabehandlingsprincipen eller regeln om absolut prioritet om det finns synnerliga skäl.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas om den godkänts av tre borgenärsgrupper som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs om övriga villkor är uppfyllda. Utredningen föreslår i övrigt en delvis annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Stockholms tingsrätt* anser att förslaget framstår som ändamålsenligt och anför att de tillämpningssvårigheter som uppkommer genom den tämligen komplicerade regleringen bör kunna hanteras genom rättspraxis. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* rekommenderar en lagteknisk lösning som utgår från att gruppmajoritet alltid bör krävas för att fastställa en rekonstruktionsplan trots att en grupp röstat mot planen.

Skälen för regeringens förslag

Det ska vara möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan som inte godkänts av samtliga grupper

För att rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan krävs det enligt insolvensdirektivet som utgångspunkt majoritet i alla grupperna (artikel 9). Det förhållandet att en minoritet berörda parter i en grupp motsätter sig planen utgör alltså inte hinder mot fastställelse, under förutsättning att planen uppfyller övriga krav för fastställelse, vilket bl.a. innefattar testet om borgenärens bästa intresse (artikel 10.1 d). Under vissa förutsättningar ska det vara möjligt att fastställa en framlagd rekonstruktionsplan även om den inte har fått majoritet i alla grupper, s.k. gruppöverskridande cram-down (artikel 11).

Tanken med en gruppöverskridande cram-down är att en rekonstruktionsplan som tillgodoser de berörda parternas intressen utan att någon part lider otillbörlig skada av att planen genomförs ska kunna fastställas även om den inte godtagits av samtliga grupper. I den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion finns inga regler som motsvarar gruppöverskridande cram-down. Regeringen föreslår att sådana regler ska införas.

Frågan om gruppöverskridande cram-down bör inte prövas självantant rätten. För att en sådan prövning ska bli aktuell bör det krävas att någon gör en framställning om detta. Såväl gäldenären som rekonstruktören eller en berörd part bör vara behörig att göra en sådan begäran. I det följande tar regeringen ställning till under vilka förutsättningar en gruppöverskridande cram-down ska vara möjlig.

Gäldenären samtycker till en s.k. cram-down

I direktivet anges att en gruppöverskridande s.k. cram-down ska vara möjlig på begäran av gäldenären eller med gäldenärens samtycke (artikel 11.1 första stycket). Kravet på samtycke får dock begränsas till fall där gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag (artikel 11.1 andra stycket). Med andra ord är det tillåtet att avvika från kravet på gäldenärens samtycke vid rekonstruktion av ett stort företag. I övrigt lämnar inte direktivet något utrymme för att frångå kravet på samtycke (se t.ex. skäl 53). Vad regeringen har att ta ställning till är alltså om gäldenärens samtycke bör krävas även vad gäller stora företag.

Eftersom det i första hand kommer vara gäldenären som har rätt att begära planförhandling kan det förutsättas att direktivets bestämmelser om gäldenärens samtycke till cram-down i många fall kommer att sakna praktisk betydelse. Det får nämligen förutsättas att gäldenären normalt inte kommer att lägga fram en rekonstruktionsplan för omröstning som gäldenären inte står bakom. Som framgår av avsnitt 8.4.2 kommer emellertid rekonstruktören i vissa fall att ha en subsidiär rätt att lägga fram en egen rekonstruktionsplan. Det skulle i undantagsfall även kunna inträffa att en gäldenär vill återta ett framlagt förslag till rekonstruktionsplan men att rätten inte medger det. I de föregående situationerna kan alltså gäldenärens samtycke till en eventuell cram-down få betydelse.

Det bör framhållas att vad som avses är gäldenärens samtycke och inte företagsägarnas samtycke. Om gäldenären samtycker till en gruppöverskridande cram-down kan planen fastställas även om en eller flera grupper av företagsägare motsätter sig detta (skäl 57). Även om företagsägarna alltså inte är att jämställa med gäldenären är gäldenären och företagsägarna i regel nära förenade. Om en gruppöverskridande cram-down inte tillåts mot gäldenärens vilja får det som konsekvens att en rekonstruktionsplan som inte har företagsägarnas stöd normalt inte kommer att kunna fastställas. Det mest troliga är då att företaget går i konkurs. Att tillåta en gruppöverskridande cram-down mot gäldenärens vilja bör därför öka möjligheten att få igenom en plan och i förlängningen möjligheterna att säkra gäldenärsföretagets livskraft. Ur ett samhälls-ekonomiskt perspektiv torde det också vara betydligt mer fördelaktigt att företaget kan leva vidare och bidra med arbetstillfällen och skatteintäkter. En möjlighet att fastställa planen mot gäldenärens vilja framstår också som en logisk följd av att rekonstruktören under vissa omständigheter har en rätt att lägga fram en egen rekonstruktionsplan för omröstning. Mot denna bakgrund anser regeringen att gäldenärens samtycke inte bör krävas för en gruppöverskridande cram-down när gäldenären är att betrakta som ett stort företag. Frågan om vem som har rätt att lämna samtycke för gäldenären får avgöras utifrån befintligt regelverk på området, såsom t.ex. reglerna i aktiebolagslagen.

I fråga om vad som ska utgöra ett stort företag ansluter sig regeringen till Europeiska kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (se artikel 2 i bilagan till Europeiska kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag). Med ett stort företag bör därför avses företag med minst 250 anställda och en årsomsättning på minst 50 miljoner euro eller en balansomslutning på minst 43 miljoner euro per år.

Rekonstruktionsplanen måste uppfylla de allmänna kraven för fastställelse

En grundläggande förutsättning för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas mot en grups vilja ska enligt direktivet vara att planen uppfyller de allmänna kraven för fastställelse (artikel 11.1 a). Regeringen har gått igenom dessa krav i avsnitt 8.7.1. Kraven innebär kortfattat att

- borgenärer med enhetliga intressen måste behandlas lika,
- parterna har underrättats om rekonstruktionsplanen,

- eventuell ny finansiering är nödvändig för att genomföra planen samt inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen,
- om det finns borgenärer som inte samtycker till rekonstruktionsplanen måste planen efter invändning klara testet om borgenärers bästa intresse, och
- planen har rimliga förutsättningar att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft.

Dessa krav måste alltså vara uppfyllda för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas mot en grupp berörda parter vilja. Av naturliga skäl är det däremot inte nödvändigt att planen har godkänts av samtliga grupper (se artikel 10.2 a med hänvisning till artikel 9). Om samtliga grupper har godkänt planen blir det nämligen inte aktuellt med någon cram-down. I avsnitt 8.7.1 har regeringen föreslagit att det bör ställas vissa ytterligare krav för att planen ska få fastställas, bl.a. att ärendet har handlagts på rätt sätt och att planen uppenbart inte är till skada för de berörda parterna. Regeringen föreslår att även dessa förutsättningar ska vara uppfyllda för att en cram down ska vara tillåten.

Båda möjligheterna till cram-down ska införas i den nya lagen

I direktivet regleras hur många grupper som måste ha godtagit rekonstruktionsplanen för att rätten ska fastställa en plan mot en eller flera gruppers vilja (artikel 11.1 b). Där anges att en cram-down ska vara tillåten under två olika förutsättningar. Enligt den första förutsättningen ska en cram-down vara tillåten om rekonstruktionsplanen har godtagits av en majoritet av grupperna, under förutsättning att åtminstone en av dessa grupper utgörs av borgenärer med säkerhet eller som har högre rang än oprioriterade fordringsägare (artikel 11.1 b i). Enligt den andra förutsättningen ska en cram-down vara tillåten om rekonstruktionsplanen har godtagits av minst en grupp (artikel 11 b ii). Denna grupp får dock inte bestå av företagsägare eller andra som vid en värdering enligt den s.k. fortlevnadsprincipen inte skulle få någon betalning eller behålla något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, inte rimligen kan förväntas få något om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades enligt nationell rätt. Med det senare – rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation – avses i detta sammanhang den utdelning som kan påräknas i gäldenärens konkurs. Det är således tillåtet att endast använda sig av ett av dessa värden i nationell lagstiftning. Att endast utgå från ett av dessa värden skulle enligt regeringen främja en enhetlig rättstillämpning och leda till en mer förutsebar lagstiftning. Regeringen föreslår därför att endast konkursvärdet ska vara styrande vid bedömningen.

Medlemsstaterna kan inte välja endast en av möjligheterna till cram down som anges i direktivet utan måste införa båda alternativen (artikel 11.1 b). Det ska vara tillräckligt att en av dessa förutsättningar är uppfyllda för att rätten ska kunna fastställa en plan genom en gruppöverskridande cram-down. Regeringen föreslår följaktligen att båda alternativen införs i den nya lagen. En rekonstruktionsplan ska alltså kunna fastställas genom en gruppöverskridande cram-down om antingen

- fler än hälften av grupperna har godtagit planen och minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer vars fordringar är förenade med säkerhetsrätt, förmånsrätt eller kvittningsrätt, eller
- ett visst minsta antal borgenärsg grupper har godtagit planen och dessa grupper kan förväntas få betalt vid konkurs.

Det bör framhållas att det endast är borgenärer som påverkas av innehållet i planen som deltar vid omröstningen (se avsnitt 8.4.3). Borgenärer med fordringar som inte påverkas av rekonstruktionsplanen kommer att stå utanför omröstningen. För att en gruppöverskridande cram-down ska vara möjlig enligt första punkten krävs alltså att minst en av de grupper som har röstat för planen är en grupp borgenärer med säkerhet, förmånsrätt eller kvittningsrätt och vars rätt påverkas av rekonstruktionsplanen, samt att fler än hälften av samtliga grupper godtagit förslaget. Enligt andra punkten ska planen kunna fastställas under förutsättning att ett visst antal grupper godtagit planen. Enligt direktivet är det tillräckligt att en grupp godtar planen. Medlemsstaterna är dock fria att öka detta antal (artikel 11.1 tredje stycket). Av skälen framgår att medlemsstater som väljer att utnyttja möjligheten att utöka antalet grupper inte nödvändigtvis måste kräva att alla grupperna kan väntas få betalt vid konkurs (skäl 54).

Regeringen anser att en möjlighet att kunna fastställa rekonstruktionsplanen genom en gruppöverskridande cram-down när endast en grupp godtagit planen öppnar för missbruk av systemet. Det kommer i och för sig att finnas inbyggda skyddsmekanismer dels genom testet om borgenärens bästa intresse, dvs. att en berörd part som inte samtycker till planen inte får ges ett sämre utfall i planen än vad den berörda parten hade fått vid en konkurs, dels genom den s.k. regeln om absolut prioritet, som innebär att en borgenär som inte samtycker till planen måste tillgodoses fullt ut om en grupp med lägre rang ska få någon betalning eller behålla något intresse (se mer om detta nedan). Regeringen anser emellertid att dessa skyddsmekanismer inte är tillräckliga, utan att det också finns anledning att öka antalet grupper som måste godta planen. Principiella skäl talar för att det bör krävas att planen har ett brett stöd för att den ska kunna fastställas mot någon grupps vilja. Om det skulle vara tillräckligt att endast en grupp röstar för planen för att en cram down ska vara tillåten kan omröstningen också lätt uppfattas som en formalitet av de berörda parterna, som måste genomföras innan planen ändå kan fastställas. Frågan blir då vilka krav som ska ställas på det minsta antalet grupper som ska ha godkänt rekonstruktionsplanen.

Det framgår inte tydligt av direktivet hur de två olika möjligheterna till cram-down förhåller sig till varandra eller hur det är tänkt att medlemsstaterna ska få utnyttja möjligheten att utöka antalet grupper som ska ha godkänt rekonstruktionsplanen. Det bör i detta sammanhang framhållas att Europeiska kommissionens ursprungliga direktivförslag endast innehöll regler om cram-down på den grunden att minst en grupp röstat för planen med möjlighet för medlemsstaterna att utöka antalet grupper (se KOM[2016] 723). Reglerna om cram-down i direktivets slutliga lydelse får alltså framför allt ses som ett uttryck för komplexa kompromisslösningar mellan olika förekommande ståndpunkter. Detta bör enligt regeringens uppfattning ges viss betydelse vid tolkningen av hur reglerna ska förstås.

Utredningen föreslår att antalet grupper som måste godkänna planen ska bestämmas till tre. Som anförs av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* skulle en sådan regel emellertid riskera att få märkliga effekter. I större rekonstruktioner där det kanske finns tiotals olika grupper kommer rekonstruktionsplanen i vissa fall att kunna fastställas trots att bara en liten minoritet röstat för den. Om det rör sig om en mindre rekonstruktion kanske det å andra sidan inte ens finns tre grupper med borgenärer. Det framstår som problematiskt att utredningens förslag därmed riskerar att uppmuntra till tillskapandet av grupper utifrån möjligheterna att få igenom en cram-down. I likhet med *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser regeringen att direktivet måste förstås som att det alltid är tillåtet att kräva gruppmajoritet för att fastställa en rekonstruktionsplan. Av skälen framgår vidare att medlemsstater som väljer att utöka antalet grupper inte nödvändigtvis måste kräva att alla grupperna kan väntas få betalt vid konkurs (skäl 54). Som anges ovan talar principiella skäl för att det bör krävas att planen har ett brett stöd för att den ska kunna fastställas mot någon grupps vilja. Det är samtidigt rimligt att planen har ett visst minsta stöd bland de grupper som kan sägas ha störst intresse på spel. För att tillgodose båda dessa aspekter föreslår regeringen därför att cram-down ska vara möjligt om rekonstruktionsplanen godkänts av fler än hälften av grupperna och minst två av dessa utgörs av grupper med borgenärer som kan förväntas få betalt vid konkurs. På så sätt blir det, trots de likalydande kraven på gruppmajoritet, en tydlig skillnad mellan de två olika möjligheterna till cram-down.

Valet mellan relativ och absolut prioritet

När rätten ska besluta om en gruppöverskridande cram-down måste den säkerställa att de berörda borgenärer i den grupp som inte samtycker till rekonstruktionsplanen inte otillbörligt skadas av planen (skäl 55). Detta kan göras på två sätt, antingen genom en regel om relativ prioritet eller genom en regel om absolut prioritet (artikel 11.c och 11.2).

Enligt direktivet ska de grupper som inte samtycker till planen dels behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper med samma rang (likabehandling), dels mer fördelaktigt än grupper med lägre rang för att en gruppöverskridande cram-down ska vara tillåten (artikel 11.1 c). Det senare ledet av denna bestämmelse ger uttryck för den s.k. regeln om relativ prioritet, som utgör en huvudregel i direktivet. Medlemsstaterna får emellertid välja att i stället tillämpa regeln om absolut prioritet. För att denna regel ska vara uppfylld krävs det att borgenärerna i en grupp som inte samtycker till planen tillgodoses fullt ut om en grupp med lägre rang ska få någon betalning alls (artikel 11.2). Medlemsstaterna har alltså rätt att välja mellan att införa en regel om absolut prioritet eller en regel om relativ prioritet. Skillnaden mellan de två reglerna är att en högre prioriterad grupp vid en tillämpning av regeln om relativ prioritet kan tvingas nöja sig med att planen erbjuder dem en bättre uppgörelse än lägre prioriterade grupper, medan de vid en tillämpning av regeln om absolut prioritet är garanterade att få full ersättning innan de lägre prioriterade grupperna kan få någonting av värde. Regeringen anser att regeln om absolut prioritet är mer rättvis eftersom den återspeglar de rättigheter som parterna hade haft vid en konkurs. En sådan regel bör också öka

möjligheterna för parterna att komma överens om innehållet i rekonstruktionsplanen på frivillig basis eftersom grupperna med lägre rang då ges incitament att samtycka till planen även om de inte tillerkänns något större värde. Regeringen föreslår således att regeln om absolut prioritet väljs.

Berörda parter med samma rang bör som utgångspunkt behandlas lika

Enligt direktivet utgör det en förutsättning för en gruppöverskridande cram-down att berörda borgenärer som inte samtycker till planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper med samma rang (artikel 11.1 c). Det framgår inte tydligt av direktivet om medlemsstater som väljer att tillämpa regeln om absolut prioritet får avvika från denna likabehandlingsprincip (jfr artikel 11.2 och skäl 55). Regeringen anser dock under alla omständigheter att en likabehandlingsprincip är rimlig eftersom borgenärsskyddet utan en sådan princip enbart tillgodoses genom borgenärens möjlighet att anmärka mot gruppindelningen och av testet om borgenärens bästa intresse. Regeln om likabehandling bör vidare tillämpas i förhållande till samtliga berörda parter och inte bara borgenärer. Regeringen föreslår att utgångspunkten bör vara att en rekonstruktionsplan endast ska kunna fastställas genom en gruppöverskridande cram-down om de berörda parter som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid konkurs har samma prioritet.

Undantag från reglerna om absolut prioritet och likabehandling

En medlemsstat som väljer att införa en regel om absolut prioritet får föreskriva vissa undantag, om undantagen är nödvändiga för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen och planen inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen (artikel 11.2 andra stycket). I skälen till direktivet anges att medlemsstaterna t.ex. bör kunna avvika från regeln om absolut prioritet om det anses rättvist att en ägare behåller vissa intressen i planen trots att en grupp med högre rang tvingas godta en minskning av sina fordringar, eller att väsentliga leverantörer som omfattas av bestämmelsen om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder betalas före en borgenärsgrupp med högre rang (skäl 56).

Regeringen anser att direktivets undantag bör utnyttjas. Ett problem med regeln om absolut prioritet är att den inte ger något incitament till gäldenären, och därmed i förlängningen företagsägarna, att acceptera en cram-down. De ligger normalt sist i prioritetsordningen vid en konkurs och kan ofta inte räkna med att få något av större intresse genom planen vid en tillämpning av regeln om absolut prioritet. Eftersom gäldenärens samtycke normalt ska krävas för att rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan genom en gruppöverskridande cram-down kan detta leda till att planen inte kan fastställas trots att den i övrigt ger verksamheten förutsättningar att överleva. I syfte att underlätta rekonstruktionen anser regeringen att det inte bör vara uteslutet att en företagsägare i något fall kan få behålla ett visst innehav och vara kvar i verksamheten trots att en grupp med högre prioritet tvingas att godta en nedsättning. För att möjliggöra det bör det finnas ett visst utrymme att göra avsteg från reglerna om likabehandling och absolut prioritet. Om det endast införs en möjlighet att göra avsteg från regeln om absolut prioritet skulle det medföra att samtliga företagsägare måste erbjudas samma eller likvärdiga

uppgörelser om de ska kunna erbjudas en bättre uppgörelse än en grupp med högre prioritet. Det kan emellertid finnas fall där företagsägarna företräder olika intressen och där det i undantagsfall finns skäl att ge en bättre uppgörelse till endast en av dessa grupper, t.ex. en grupp som utgörs av en majoritetsägare som är aktiv i företaget, för att säkra verksamhetens överlevnad. För att möjliggöra detta måste det vara möjligt att göra avsteg även från likabehandlingsprincipen. Regeringen bedömer att detta är tillåtet enligt direktivet. Som utgångspunkt ska emellertid reglerna om likabehandling och absolut prioritet upprätthållas. Möjligheten till avsteg bör utnyttjas mycket restriktivt. Det är t.ex. svårt att tänka sig att undantaget över huvud taget ska kunna tillämpas för att åsidosätta likabehandlingen mellan borgenärer med samma prioritet. För att markera detta bör det krävas att det finns synnerliga skäl för att göra avsteg från dessa principer.

Ingen grupp ska få behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter

För att en cram-down ska vara tillåten krävs enligt direktivet att ingen grupp får eller får behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller intressen genom rekonstruktionsplanen (artikel 11.1 d). Regeringen föreslår därför att en regel om detta ska därför införas i den nya lagen. Det innebär t.ex. att en borgenär inte kan tilldelas aktier i bolaget till ett värde som överstiger dennes fordran.

8.8 Värdering av gäldenärens verksamhet

Regeringens förslag: När rätten tar ställning till om en rekonstruktionsplan ska fastställas ska rätten samtidigt pröva konkursvärdet av gäldenärens verksamhet om en berörd part som inte samtycker till planen invänder att utfallet för den berörda parten blir sämre genom planen än vad det hade blivit vid gäldenärens konkurs eller att förutsättningarna för en gruppöverskridande s.k. cram-down inte är uppfyllda på grund av att rekonstruktionsplanen inte godkänts av sådana grupper med borgenärer som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningen föreslår en annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Institutet för företagsrekonstruktion* framhåller vikten av att domstolarna har kompetens att kunna göra en korrekt värdering av en gäldenärs verksamhet. Även *Stiftelsen Ackordscentralen* framhåller att förslaget kommer ställa höga krav på domstolarnas kompetens. Ackordscentralen anser vidare att värderingen av tillgångarna ska utgå från att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta när det gäller att bedöma huruvida en viss fordran är prioriterad eller inte och med utgångspunkt i ett konkursvärde vid bedömningen av om en skuldnedskrivning i ett rekonstruktionsförfarande ger ett bättre utfall för borgenärerna än i en konkurs. *Skatteverket* anser att det bör klargöras hur värderingen ska ske och vem som ska bekosta den. *Stockholms tingsrätt*

anser att gäldenären som utgångspunkt bör stå för kostnaden för en sakkunnig som utsetts av rätten.

Skälen för regeringens förslag: Av insolvensdirektivet följer att rätten i vissa fall ska besluta om värdering av gäldenärens verksamhet (artikel 14.1). En värdering ska dock endast göras om en berörd part som inte samtycker till planen invänder att testet om borgenärens bästa intresse inte är uppfyllt eller att förutsättningarna för en gruppöverskridande s.k. cram-down inte är uppfyllda på grund av att rekonstruktionsplanen inte godkännts av två grupper med borgenärer som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs (artikel 11 b ii). Syftet med bestämmelserna om värdering är att ge ett skydd till berörda parter som motsatt sig att rekonstruktionsplanen antas. En eventuell invändning ska göras till den rättsliga instans som har att fastställa planen (artikel 14.3 första stycket).

Det skulle kunna hävdas att rätten även utan en uttrycklig regel om värdering i praktiken alltid kommer att behöva ta ställning till konkursvärdet av gäldenärens verksamhet om en berörd part invänder att testet om borgenärens bästa intresse eller villkoren för cram-down inte uppfylls. Det är svårt att se hur rätten annars ska kunna ta ställning till invändningen. Samtidigt kommer det underlätta för rättens handläggning av fastställelsefrågan om det anges vilken prövning som ska göras. Det är också en fördel om det tydligt framgår hur Sverige har genomfört direktivets regler om värdering. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att bestämmelser om värdering ska införas i den nya lagen.

Som framhålls av *Institutet för företagsrekonstruktion* och Stiftelsen Ackordscentralen ställer direktivets bestämmelser höga krav på domstolarnas förmåga att göra en korrekt värdering. Det har i direktivet förutsetts att det kan vara förenat med svårigheter att värdera ett företag. Av skälen till direktivet följer nämligen att värderingsbeslutet kan bestå i ett godkännande av sakkunnigvärdering eller en värdering som lagts fram av gäldenären eller någon annan part i ett tidigare skede av processen (skäl 63). I avsnitt 8.5.2 föreslår regeringen att den förteckning över tillgångar och skulder som ska ingå i rekonstruktionsplanen ska innehålla en värdering av gäldenärens tillgångar. Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att verksamheten helt eller delvis ska fortsätta. Förteckningen ska även innehålla en värdering med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs. I rekonstruktionsplanen ska vidare ingå ett yttrande från rekonstruktören som ska innehålla uppgift om bl.a. den utdelning som kan påräknas i en konkurs (se avsnitt 8.5.1).

Information av betydelse för värderingsfrågan kommer alltså att finnas tillgänglig i rekonstruktionsärendet. Enligt regeringens uppfattning är det lämpligt att rättens prövning i första hand utgår från redan tillgängliga uppgifter. Som remissinstanserna påpekar kommer det nämligen vara förenat med vissa svårigheter för rätten att göra en helt egen värdering av gäldenärens verksamhet. Om en berörd part invänder att testet om borgenärens bästa intresse eller villkoret för en cram-down inte är uppfyllt ska rätten alltså vid prövningen av invändningen göra en värdering som utgår från de uppgifter som finns tillgängliga i ärendet.

Testet om borgenärens bästa intresse innebär, enligt regeringens förslag, att en berörd part som inte samtycker till rekonstruktionsplanen inte ska få ett sämre ekonomiskt utfall enligt planen än vad den berörda parten hade fått vid gäldenärens konkurs (avsnitt 8.7.1). Det relevanta värdet är således

verksamhetens värde vid en konkurs oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller om den säljs som en fortlevande verksamhet. För att en gruppöverskridande cram-down enligt artikel 11.1 b ii ska vara tillåten ska det enligt regeringens förslag krävas att fler än hälften av grupperna röstat för planen och att minst två av dessa utgörs av grupper med borgenärer som kan förväntas få utdelning vid gäldenärens konkurs (se avsnitt 8.7.2). Även här är det alltså verksamhetens värde vid en konkurs som är det relevanta värdet. I likhet med *Stiftelsen Ackordscentralen* anser regeringen därför att det är konkursvärdet som ska ligga till grund för rättsens bedömning av värdet av gäldenärens verksamhet. Närmare bestämt bör rätten vid värderingen fastställa det ekonomiska utfallet till de berörda parterna för det fall gäldenären hade försatts i konkurs vid den tidpunkt då rekonstruktionsplanen gavs in till rätten. Detta värde bör sedan jämföras med det föreslagna utfallet i rekonstruktionsplanen när rätten tar ställning till om det föreligger hinder mot fastställelse på grund av en invändning om att testet om borgenärers bästa intresse eller villkoren för cram-down inte är uppfyllda.

Om det inte framkommit något som ger anledning att ifrågasätta värderingen i rekonstruktionsplanen bör den normalt kunna godtas. Invänder den berörda part som inte samtyckt till rekonstruktionsplanen mot värderingen kan parten lägga fram en egen värdering eller på annat sätt argumentera för varför värderingen är felaktig, varefter domstolen får pröva värderingsfrågan. Detta bör ske inom ramen rättsens prövning av om huruvida rekonstruktionsplanen ska fastställas.

Rätten ska enligt direktivet kunna utse eller höra en sakkunnig när den ska värdera gäldenärens verksamhet (artikel 14.2). Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion handläggs ett ärende om företagsrekonstruktion, om inte annat föreskrivs, enligt lagen om domstolsärenden (4 kap. 1 §). Detta kommer att vara fallet även framöver (se avsnitt 6.4). Enligt lagen om domstolsärenden tillämpas rättegångsbalkens regler i fråga om sakkunnig (25 § som hänvisar till 40 kap. rättegångsbalken). Även i frågan om ersättning till en av rätten utsedd sakkunnig tillämpas rättegångsbalkens bestämmelser (40 kap. 17 §). Något behov av ytterligare förtydliganden av ersättningsfrågan, såsom efterfrågas av *Skatteverket* och *Stockholms tingsrätt*, finns därför inte. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att direktivets krav såvitt gäller anlåtande av sakkunnig därigenom är uppfyllda utan att några ytterligare lagändringar är nödvändiga.

Medlemsstaterna får tillåta att en invändning görs i samband med ett överklagande (artikel 14.3). Bestämmelserna i lagen om domstolsärenden hindrar i regel inte en part från att åberopa nya omständigheter eller bevis först i överrätt. Regeringen anser inte heller att det finns anledning att begränsa rätten att göra denna invändning till första instans. Regeringen anser alltså att direktivets möjlighet att tillåta invändningar i högre rätt bör utnyttjas.

8.9 Verkan av att en rekonstruktionsplan fastställs

Regeringens förslag: En fastställd rekonstruktionsplan ska vara bindande för gäldenären och alla berörda parter som hade rätt att delta i planförhandlingen samt för gäldenärens motpart vid ny finansiering.

I likhet med vad som gäller för ackord enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en berörd part som har godkänt ett förslag till rekonstruktionsplan inte genom godkännandet förlora sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

Om rekonstruktionsplanen innehåller en skulduppgörelse har en okänd borgenär endast rätt till betalning motsvarande vad den grupp som borgenären skulle ha delats in i har erhållit, om borgenären varit känd.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Stockholms universitet* anser att det är oklart hur en fastställd rekonstruktionsplan förhåller sig till associationsrättsliga regler utöver aktiebolagsrätten. *Transportstyrelsen* anser att utredningens bedömning avseende formkrav för överlåtelse av luftfartyg, skepp och skeppsbygge endast är delvis korrekt. Transportstyrelsen invänder dock inte mot att en fastställd rekonstruktionsplan kan ligga till grund för överlåtelse av luftfartyg, skepp eller skeppsbygge.

Skälen för regeringens förslag

En fastställd rekonstruktionsplan ska vara bindande för gäldenären, de berörda parterna och gäldenärens motpart vid ny finansiering

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att en fastställd rekonstruktionsplan är bindande för alla berörda parter som anges eller beskrivs i planen (artikel 15.1). Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att borgenärer som inte medverkar i antagandet inte påverkas av planen (artikel 15.2). Regeringen föreslår att regler om detta ska införas i den nya lagen.

I enlighet med vad som föreskrivs i direktivet ska en fastställd rekonstruktionsplan vara bindande för de berörda parter som anges eller beskrivs i planen (se artikel 15.1 med hänvisning till artikel 8.1 c. Som framgår av avsnitt 8.5.1 kommer en rekonstruktionsplan innehålla även andra uppgifter än de egentliga rekonstruktionsåtgärderna, såsom allmän information om gäldenären och dennes verksamhet. Planens bindande verkan kommer dock främst att träffa en eventuell skulduppgörelse och andra åtgärder som påverkar de rättsförhållanden som fanns redan när ansökan om företagsrekonstruktionen gjordes. Det innebär att den fastställda planen kommer att vara bindande även mot berörda parter som påverkas av planen men som inte samtyckt till den. Att även gäldenären binds av villkoren i planen får betraktas som självklart. Som framgår av regeringens förslag i avsnitt 10.1.2 ska bästa allmänna förmånsrätt gälla för ny finansiering i den utsträckning som anges i en fastställd rekonstruktionsplan. Den fastställda planen bör därför binda den som tillför ny finansiering även om denne normalt inte är att betrakta som berörd part och därför inte deltar vid omröstningen om planen (jfr artikel 10.1 b). Planens

bindande verkan kommer dock främst att träffa villkoren för eventuell förmånsrätt. För att säkerställa själva tillgången till ny finansiering får alltså gäldenären normalt ingå separata kreditavtal med en långivare.

Rekonstruktionsplanen kommer således inte att vara bindande för borgenärer som hade en fordran eller en rättighet när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes, men som inte berörs av åtgärderna i rekonstruktionsplanen. Deras fordringar eller rättigheter kvarstår därför i enlighet med det ursprungliga avtalet. Rekonstruktionsplanen kommer inte heller att binda tredje man även om denne föreslås få någon rättighet i planen. Rekonstruktionsplanen blir således t.ex. inte bindande mot någon som åtagit sig att köpa delar av gäldenärens verksamhet. Ett förslag om att verksamheten ska överlätas blir alltså enbart bindande för gäldenären. För att säkerställa att sådana villkor blir bindande även för gäldenärens motpart måste separata avtal ingås. Det innebär inte att den fastställda rekonstruktionsplanen är utan betydelse i denna del. Även sådana villkor i rekonstruktionsplanen som inte kan verkställas utgör en del av planen och kan leda till att planen kan komma att upphävas om gäldenären inte följer sina åtaganden.

För de parter som rekonstruktionsplanen binder ges den fastställda planen samma rättsverknningar som ett obligationsrättsligt bindande avtal. Det innebär bl.a. att den bör kunna läggas till grund för t.ex. äganderättsregistrering. Den fastställda planen ersätter däremot inte eventuella formkrav, om inte annat uttryckligen framgår av lag. Det innebär att om det är fråga om överlåtelse av fast egendom, som enligt jordabalken måste vara skriftligt för att vara giltigt, är det inte tillräckligt att planen fastställs för att uppfylla formkravet. I dessa fall måste alltså separata överlåtelsehandlingar upprättas. Det finns dock inte något hinder mot att de upprättade handlingarna sedermera läggs som bilaga till rekonstruktionsplanen.

Om det i rekonstruktionsplanen däremot genomförs en överlåtelse som inte kräver särskild form bör den fastställda planen kunna åberopas till stöd för äganderätten. Rekonstruktionsplanen bör därmed kunna ligga till grund för registrering. Vid t.ex. registrering av ett luftfartyg i luftfartygsregistret ankommer det enligt luftfartslagen (2010:500) på ägaren att lämna de upplysningar och den utredning som behövs för registrering (se 2 kap. 5 § och TSFS 2018:33 enligt vilka det till en ansökan ska bifogas en fängeshandling eller utredning angående förvärvet av luftfartyget). Den fastställda planen bör därmed, i likhet med vad som anförs av *Transportstyrelsen*, kunna åberopas till stöd för att sökanden är rätt ägare. Vilka formkrav som ska gälla vid ingivande av förvärvshandlingar i registreringsärenden bör regleras i förordning.

Stockholms universitet anser att det är oklart hur en fastställd rekonstruktionsplan förhåller sig till associationsrätten. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att vilka åtgärder som ska kunna vidtas inom ramen för en rekonstruktionsplan utvecklas i avsnitt 8.3.1. I avsnitt 8.3.2 föreslår regeringen vissa undantag från bestämmelserna i aktiebolagslagen. Övriga associationsrättsliga regler kommer att gälla oförändrat under en företagsrekonstruktion.

I likhet med vad som gäller för ackord enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion bör en berörd part som har godkänt ett förslag till rekonstruktionsplan inte genom godkännandet förlora sin rätt mot

borgenmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen (3 kap. 9 §).

Okända borgenärens fordringar ska inte upphöra till följd av att en rekonstruktionsplan fastställs men de ska vara bundna av planen

Direktivets bestämmelser ger vid en första anblick intrycket av att borgenärer som inte medverkat vid omröstningen inte ska kunna påverkas av planen. Av skälen framgår emellertid att medlemsstaterna själva bör kunna fastställa vad som avses med medverkan för en borgenär, inbegripet okända borgenärer och borgenärer med framtida fordringar, och reglera vad som bör hända om en borgenär fått information om omröstningen, men valt att inte delta (skäl 64).

Enligt regeringens förslag ska rätten genast besluta om planförhandling om en ansökan om planförhandling inte avvisas (avsnitt 8.4.4). I samband med detta ska rätten kalla de berörda parterna till ett plansammanträde. Beslutet om plansammanträde ska också kungöras. Detta motsvarar vad som gäller för ackordsförhandling enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion.

Genom kungörelsen ges borgenärerna information om plansammanträdet och okända berörda parter en möjlighet att ge sig till känna. Om en berörd part trots detta väljer att inte närvara vid omröstningen eller underlåter att anmäla sitt anspråk är det enligt regeringen både rimligt och lämpligt att den berörda parten binds av villkoren i rekonstruktionsplanen (jfr 47 § skuldsaneringslagen [2016:675]). Regeringen föreslår därför att en fastställd rekonstruktionsplan även ska vara bindande för okända berörda parter. Med tanke på att direktivet överlämnar till medlemsstaterna att avgöra vad som ska hända om en borgenär fått information om omröstningen, men valt att inte delta, bör detta också vara tillåtet.

Det förhållandet att ett fastställt ackord enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion binder även okända borgenärer innebär inte att dessa förlorar sin fordringsrätt, med visst undantag för efterställda fordringar (3 kap. 8 § andra stycket). Okända borgenärer har alltså fortfarande rätt till sin fordran, men med ett enligt ackordet minskat belopp (se Hellners m.fl., Lagen om företagsrekonstruktion, 2 uppl., kommentaren till 3 kap. 8 §). Detta bör gälla även enligt den nya lagen. Regeringen föreslår att om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller en skulduppställning så har en okänd borgenär rätt till betalning motsvarande vad den grupp som borgenären skulle ha delats in i har erhållit, om borgenären varit känd.

8.10 Tillsyn över rekonstruktionsplanens genomförande

Regeringens förslag: Det ska enligt den nya lagen vara möjligt att utse en tillsynsperson för att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt en rekonstruktionsplan. En tillsynsperson ska av gäldenären ha rätt till skäligen ersättning för sitt arbete.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är det möjligt att på begäran av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet förordna en lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet (3 kap. 26 §). Gäldenären är skyldig att lämna tillsynsmannen de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som han eller hon lämnar (3 kap. 26 § andra stycket). Tillsynsmannen har rätt till skäligen ersättning för sitt arbete (4 kap. 4 och 5 §§). Kostnaden för tillsynsmannen betalas, i likhet med kostnaden för rekonstruktören, av gäldenären (4 kap. 6 §). En möjlighet att förordna en person att utöva tillsyn över rekonstruktionsplanens genomförande torde leda till en bättre efterlevnad av villkoren i planen. Behovet av en tillsynsperson kommer dessutom sannolikt att bli större framöver i och med att rekonstruktionsplanerna kommer att bli mer komplicerade än vad som är fallet i dag. Enligt regeringen bör det mot denna bakgrund vara möjligt att förordna en tillsynsperson för att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen. Reglerna i den nuvarande lagen om ersättning till en tillsynsman bör därför överföras i sak oförändrade till den nya lagen. I avsnitt 14.2.3 föreslår regeringen även att rekonstruktörer ska ställas under tillsyn av Kronofogdemyndigheten.

8.11 Upphävande av en fastställd rekonstruktionsplan

Regeringens förslag: Rätten ska, på begäran av en berörd part eller en tillsynsperson, få helt eller delvis upphäva en fastställd rekonstruktionsplan. Planen ska få upphävas om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
2. har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning,
3. i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på utgången av planförhandlingen,
4. inte följer tillsynspersonens anvisningar eller lämnar begärda uppgifter till honom eller henne, eller
5. på något annat sätt väsentligen har brutit mot sina skyldigheter enligt rekonstruktionsplanen.

Om hela eller delar av en rekonstruktionsplan upphävs ska gäldenären och de berörda parterna ha den rätt som hade gällt om planen inte blivit fastställd. Rättshandlingar som redan företagits ska dock bestå.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att även gäldenärens motpart vid ny finansiering samt en borgenär eller företagsägare som inte berörs av rekonstruktionsplanen ska ha rätt att begära att planen ska upphävas. Utredningen föreslår vidare att det ska anges uttryckligen i lagen att förlikning inte är tillåten i en fråga om upphävande av rekonstruktionsplanen.

Remissinstanserna: Remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Rekonstruktionsplanen ska kunna upphävas om gäldenären inte sköter sina åtaganden

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kan rätten, på ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av ett fastställt ackord, förklara att den eftergift som genom ackordet medgetts gäldenären har förfallit (3 kap. 27 §). Detta är möjligt om

1. gäldenären
 - har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
 - har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning, eller
 - i hemlighet har gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,
2. gäldenären inte lämnar begärda uppgifter till tillsynsmanen eller följer de anvisningar som tillsynsmanen lämnar, eller
3. gäldenären på något annat sätt uppenbart har försummat sina åtaganden enligt ackordet.

Förlikning är inte tillåten i en fråga om förverkande av ackord. Det förhållandet att en del av ackordet förfaller hindrar inte att borgenärerna i övrigt får göra ackordet gällande mot gäldenären eller mot den som har gått i borgen för ackordet.

Om gäldenären inte sköter sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen måste det vara möjligt att ingripa. Ytterst bör detta kunna leda till att planen får upphävas. Regeringen föreslår att de förverkanderegler som gäller vid ett offentligt ackord i huvudsak ska överföras på det nya planförfarandet. Det innebär att det bör krävas att misskötsamheten är av viss dignitet för att planen ska upphävas. Det är inte möjligt att förlikas i en fråga om upphävande av en rekonstruktionsplan. Till skillnad från utredningen anser regeringen därför att det inte finns något behov av att i lag ange att en sådan förlikning inte är tillåten.

I ett ytterligare avseende finns det anledning till ändringar av de nuvarande reglerna. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion utgör en grund för förverkande av ackordet att gäldenären uppenbart har försummat sina åtaganden. Av förarbetena framgår att detta innebär att enbart det förhållandet att gäldenären inte kan genomföra ackordet inte i sig utgör grund för förverkande (prop. 1995/96:5 s. 215 och prop. 1970:136 s. 124).

Det är inte rimligt att en gäldenär ska kunna åtnjuta fördelarna av att få en rekonstruktionsplan fastställd genom t.ex. en gruppöverskridande ”cram-down” utan att det kan få någon form av konsekvens för det fall gäldenären inte lyckas fullfölja sina åtaganden enligt planen. Regeringen anser att det förhållandet att gäldenären inte kan genomföra åtgärderna i en rekonstruktionsplan i sig bör kunna utgöra grund för att upphäva planen. Vetskapen om att en rekonstruktionsplan kan upphävas på denna grund bör också öka incitamenten för de berörda parterna att godkänna planen. Regeringen föreslår därför att rekonstruktionsplanen ska kunna upphävas om gäldenären väsentligen brutit mot sina åtaganden enligt

planen. En bedömning får emellertid göras i varje enskilt fall. Det förhållandet att gäldenären är sen med någon enstaka betalning torde sällan utgöra grund för att upphäva hela planen.

För att rätten ska kunna upphäva en fastställd rekonstruktionsplan bör det krävas att en berörd part begär det. Även en tillsynsperson bör kunna ansöka om att planen ska upphävas. Till skillnad från utredningen anser regeringen emellertid inte att gäldenärens motpart vid ny finansiering eller en borgenär eller företagsägare om inte berörs av rekonstruktionsplanen ska få begära att planen upphävs. De föregående parterna deltar inte vid omröstningen om rekonstruktionsplanen och det framstår därför inte som motiverat att de ska få begära att den upphävs.

Med tanke på att innehållet i en rekonstruktionsplan kommer att vara betydligt mer komplext än innehållet i ett offentligt ackord, bl.a. genom att de berörda parterna ska kunna erbjudas olika uppgörelser beroende på vilken grupp de tillhör, kan det vara förenat med betydande svårigheter att upphäva endast en del av planen. Regeringen föreslår emellertid att detta bör vara möjligt. Det skulle kunna bli aktuellt t.ex. om gäldenären i strid mot vad som följer av rekonstruktionsplanen har gynnat en viss berörd part, men rekonstruktionsplanen i övrigt framstår som rimlig. Den som begär att planen ska upphävas bör ange om hela planen bör upphävas eller om det är tillräckligt att planen upphävs delvis.

Om planen upphävs ska förhållandet mellan parterna återgå till vad som hade gällt om planen inte hade fastställts. Rättshandlingar som redan företagits bör emellertid gälla även fortsättningsvis.

Andra konsekvenser av att planen inte fullgörs

Rättens beslut att fastställa en rekonstruktionsplan utgör en exekutionstitel (3 kap. 1 § utsökningsbalken). Det innebär att om en gäldenär inte följer sina åligganden enligt planen kan en borgenär kan vända sig till Kronofogdemyndigheten för att få den rätt som planen ger borgenären. Verkställbarheten omfattar en betalningsskyldighet eller annan förpliktelse (1 kap. 1 § utsökningsbalken). Kronofogdemyndigheten kommer t.ex. inte att kunna verkställa en del av planen som går ut på att en viss del av verksamheten ska läggas ned eller en viss andel av de anställda ska sägas upp. Vilka delar av en rekonstruktionsplan som går att verkställa blir en fråga för Kronofogdemyndigheten att ta ställning till i det enskilda fallet. Om myndigheten vägrar verkställighet kan beslutet överklagas till domstol (18 kap. utsökningsbalken).

8.12 Överklagande

Regeringens förslag: Ett beslut om planförhandling eller att fastställa en rekonstruktionsplan ska gälla genast, om inte rätten bestämmer annat.

Rättens beslut att fastställa eller neka fastställelse av en rekonstruktionsplan ska kunna överklagas.

De regler som i övrigt gäller enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion för när rättens beslut ska börja tillämpas och hur de överklagas ska överföras till den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det i lagen uttryckligen anges att rätten efter överklagande av ett beslut om fastställelse av en rekonstruktionsplan ska få antingen helt eller delvis upphäva rekonstruktionsplanen, fastställa den med behövliga ändringar eller återförvisa frågan till lägre rätt.

Remissinstanserna: Remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Ett beslut om planförhandling eller att fastställa rekonstruktionsplanen ska gälla omedelbart

Enligt insolvensdirektivet ska ett överklagande inte hindra verkställighet av rekonstruktionsplanen (artikel 16.3 första stycket). Det är däremot tillåtet att göra det möjligt att skjuta upp verkställigheten om detta är nödvändigt och lämpligt för att skydda en parts intressen (artikel 16.3 andra stycket).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion börjar vissa beslut att gälla omedelbart. Så är fallet med bl.a. beslut om företagsrekonstruktion och om ackordsförhandling samt för beslut att avsluta en företagsrekonstruktion (4 kap. 10 §). Konsekvensen av detta är bl.a. att det moratorium som gäldenären ges under rekonstruktionen upphör att gälla omedelbart när rätten beslutar att avsluta rekonstruktionen, om inte annat bestäms. Att bestämma att beslutet inte ska gälla omedelbart kan vara motiverat t.ex. om saken bedöms tveksam och om en verkställighet skulle medföra att en ändring i högre instans skulle bli utan praktisk betydelse (prop. 1995/96:5 s. 221 och prop. 1970:136 s. 127.).

Det är lämpligt med en motsvarande regel för det nya planförfarandet. Regeringen föreslår därför att nuvarande regler överförs till den nya lagen och att utgångspunkten ska vara att även beslut om planförhandling och fastställelse av en rekonstruktionsplan ska gälla omedelbart, men att rätten har en möjlighet att bestämma att beslutet ska börja gälla först vid en senare tidpunkt. Motsatsvis gäller att andra beslut än de nu uppräknade ska gälla först efter att de fått laga kraft. I fråga om processuella beslut som stöder sig på lagen om domstolsärenden gäller emellertid den lagens bestämmelser (31 §).

Det bör krävas starka skäl för att rätten ska bestämma att ett beslut som enligt huvudregeln ska gälla omedelbart i stället ska börja gälla först vid en senare tidpunkt. Ett sådant beslut bör endast komma i fråga i sällsynta undantagsfall. Enligt lagen om domstolsärenden finns en generell möjlighet att meddela inhibition vid ett överklagande (26 § andra stycket). Ett sådant beslut innebär att avgörandet tills vidare inte får verkställas. Denna reglering är tillåten enligt direktivet och gäller utan att det behöver göras några ändringar.

Det ska vara möjligt att överklaga ett beslut att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan

Direktivets regler om överklagande av ett beslut att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan skiljer sig beroende på om beslutet fattas av domstol

eller av en administrativ myndighet (artikel 16.1). Om beslutet fattas av en domstol får medlemsstaterna välja om det ska kunna överklagas. Överklagande ska ske till högre instans. Fattas beslutet i stället av en administrativ myndighet ska beslutet alltid gå att överklaga. Överklagandet ska gå till en rättslig instans.

Enligt regeringens förslag ska beslutet att fastställa eller neka fastställelse av en rekonstruktionsplan fattas av domstol. Det finns således en möjlighet enligt direktivet att välja om beslutet ska gå att överklaga eller inte. Det skulle innebära betydande inskränkningar i rättssäkerheten om en missnöjd part inte ges rätt att få saken prövad i högre instans. Regeringen föreslår därför att det ska vara möjligt att överklaga ett beslut om att fastställa eller neka fastställelse av en rekonstruktionsplan. Vidare föreslår regeringen att de regler som i övrigt gäller för överklagande av rätts beslut enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska överföras till den nya lagen (4 kap. 11 §). Ett överklagande ska ske till hovrätten.

Kravet på effektiv handläggning av ett överklagande

Ett överklagande ska enligt direktivet handläggas effektivt med sikte på snabb behandling (artikel 16.2). För hovrätten gäller att varje mål eller ärende ska ha en ansvarig domare och att mål och ärenden ska avgöras så snart det kan ske (se 15 och 20 §§ förordning [1996:379] med hovrättsinstruktion). Som framgår av avsnitt 8.7.1 avser regeringen vidare att föreskriva i förordning att frågor om fastställande av en rekonstruktionsplan ska handläggas skyndsamt. Genom detta och de övriga handläggningsregler som nu föreslås för det nya planförfarandet anser regeringen att direktivets krav på effektiv handläggning av ett överklagande är uppfyllt.

Konsekvenserna av att ett överklagande bifalls

Enligt direktivet ska rätten om ett överklagande bifalls antingen upphäva rekonstruktionsplanen eller fastställa rekonstruktionsplanen, antingen med ändringar, om så föreskrivs i nationell rätt, eller utan ändringar (artikel 16.4 första stycket). Om planen efter ett överklagande fastställs får medlemsstaterna föreskriva att ersättning beviljas till parter som har ådragit sig ekonomiska förluster och vars överklagande bifalls (artikel 16.4 andra stycket).

Om ett beslut av underrätt att fastställa en rekonstruktionsplan överklagas uppstår frågan vad överrättens prövning ska mynna ut i. Om överrätten finner att rekonstruktionsplanen inte bör fastställas bör rätten antingen upphäva underrättens beslut om att fastställa planen eller besluta om nödvändiga ändringar av planen och fastställa det sålunda ändrade förslaget. Om underrätten i stället vägrat fastställelse av rekonstruktionsplanen bör överrätten på samma sätt kunna fastställa planen med eller utan ändringar. Att överrätten upphäver en av underrätt fastställd rekonstruktionsplan, t.ex. på grund av att överrätten gör en annan bedömning i fråga om testet om borgenärens bästa intresse är uppfyllt, bör inte leda till några särskilda problem. Vad som anges i rekonstruktionsplanen ska då inte längre gälla. Att ändra en plan först i överrätten kan dock i flera andra fall vara svårt eftersom en ändring i någon del kan leda till att stora delar av planen kan komma att behöva justeras. Det kan då med hänsyn till

instansordningen ofta vara lämpligare att denna prövning görs av underrätten. Till skillnad från utredningen anser regeringen emellertid att det inte krävs någon lagändring för att överrätten ska kunna fatta sådana beslut som anges i det föregående. Överrätten bör alltså vara oförhindrad att t.ex. återförvisa ärendet utan att detta anges i den nya lagen. Regeringen anser vidare att direktivets möjlighet att föreskriva en rätt till ersättning för parter som ådragit sig ekonomiska förluster till följd av att planen fastställs i högre rätt inte bör utnyttjas.

8.13 Återvinning under företagsrekonstruktionen

Regeringens förslag: De nuvarande reglerna om återvinning vid ett offentligt ackord ska föras över till den nya lagen. Återvinningen ska då avse det nya planförfarandet.

En talan om återvinning ska vara förbehållen rekonstruktören och borgenärer som är berörda parter.

Utredningens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår att en talan om återvinning även ska kunna föras av andra berörda parter än borgenärer vars fordringar skulle omfattas av en rekonstruktionsplan.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte emot det. *Sveriges advokatsamfund* lyfter frågan om det lämpliga i att med utredningens definition av berörd part även gäldenärens ägare kommer att kunna väcka talan om återvinning. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att reglerna om återvinning bör ändras för att underlätta en talan om återvinning. *Institutet för företagsrekonstruktion* anser att det bör klargöras vem som bär ansvaret för rättegångskostnaderna i en återvinningsprocess. *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* anser att det är lämpligt att överföra reglerna om återvinning till det nya förfarandet men framhåller att rätten att väcka talan om återvinning bör vara förbehållen rekonstruktören och berörda parter vars rätt till betalning från gäldenären påverkas av den ifrågasatta rättshandlingen.

Skälen för regeringens förslag: Återvinning innebär att en i och för sig giltig rättshandling återgår. Regleringen har dels en reparativ funktion, genom att rättshandlingar som ensidigt gynnar en enskild borgenär kan återgå, dels en preventiv funktion på så sätt att möjligheten till återvinning kan avhålla en borgenär från att försöka få egna fördelar på andra borgenärs bekostnad. I den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion finns regler som innebär att bestämmelserna i konkurslagen om återvinning i konkurs tillämpas också under företagsrekonstruktion om ett offentligt ackord fastställs (3 kap. 5 §). En talan om återvinning väcks av rekonstruktören eller av en borgenär vars fordran skulle omfattas av ett offentligt ackord. Talan ska väckas före borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen och får inte prövas förrän frågan om offentligt ackord blivit avgjord. Upphör rekonstruktionen utan att offentligt ackord har kommit till stånd och försätts gäldenären inte i konkurs efter ansökan som gjorts inom tre veckor från det att företagsrekonstruktionen upphörde, ska den väckta återvinningstalan avvisas (3 kap. 6 §). Vad som vinnns

genom återvinningstalan ska tillkomma de borgenärer som omfattas av det offentliga ackordet (3 kap. 7 §).

Insolvensdirektivet innehåller inte några krav på att medlemsstaterna ska införa regler om återvinning. Något hinder mot detta finns emellertid inte heller.

De nuvarande reglerna om återvinning fungerar till synes väl och bör gälla även enligt den nya lagen. Regeringen föreslår därför att de ska överföras till det nya planförfarandet.

Utredningen föreslår att en talan om återvinning ska kunna föras inte bara av rekonstruktören och en borgenär utan även av andra berörda parter som anges i rekonstruktionsplanen. Det skulle öppna upp en möjlighet för gäldenärens ägare att angripa civilrättsligt giltiga rättshandlingar, något som inte är lämpligt. Som *Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller finns det därför skäl att – på motsvarande sätt som enligt den nuvarande regleringen – låta talan om återvinning vara förbehållen rekonstruktören och de borgenärer vars fordringar skulle omfattas av en rekonstruktionsplan och som alltså är berörda parter. Det bör alltså göras en sådan justering i förhållande till utredningens förslag. Dessutom bör bestämmelserna anpassas något för att överensstämma med den nya lagens terminologi och struktur. Någon möjlighet att inom ramen för detta lagstiftningsärende göra sådana förtydliganden och ändringar som efterfrågas av *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Stiftelsen Ackordscentralen* finns inte.

9 Avslutande av företagsrekonstruktionen

9.1 Företagsrekonstruktionen ska upphöra i vissa särskilda fall

Regeringens förslag: En företagsrekonstruktion ska upphöra om

1. syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått,
 2. gäldenären begär det och beslut om planförhandling inte meddelats,
 3. rekonstruktören begär det,
 4. syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått,
 5. det finns sådana brister eller fel i gäldenärens bokföring att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma,
 6. det skulle vara oskäligt mot en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer ifall företagsrekonstruktionen fortsätter, eller
 7. rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.
- Om gäldenären försätts i konkurs ska företagsrekonstruktionen upphöra.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att företagsrekonstruktionen ska upphöra om en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada om företagsrekonstruktionen fortsätter. Utredningen

föreslår vidare inte någon regel om att företagsrekonstruktionen ska upphöra om gäldenären försätts i konkurs.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att rätten inte ex officio ska kunna besluta om att företagsrekonstruktionen ska upphöra. *Svenska Bankföreningen* pekar på vikten av att det görs en allsidig prövning av om en företagsrekonstruktion ska fortsätta eller upphöra och att borgenärernas inställning får genomslag. *Finansbolagens förening* för fram att tidsaspekten bör beaktas vid bedömningen av om en borgenär lider otillbörlig skada. *Skatteverket* anser att det bör införas en bestämmelse i konkurslagen (1987:672) som innebär att en gäldenärs ansökan om konkurs ska vilandeförklaras i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör om det pågår en företagsrekonstruktion och ett beslut om planförhandling har meddelats.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets reglering och den nuvarande lagen

Enligt insolvensdirektivet ska rätten kunna upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om det inte längre uppfyller målet att vara till stöd i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen eller om gäldenären eller rekonstruktören begär det (se avsnitt 7.2 beträffande uttrycket avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder). Detsamma gäller om en eller flera borgenärer eller en eller flera grupper av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, under förutsättning att detta föreskrivs i nationell rätt, liksom om ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ger upphov till en borgenärs insolvens, under förutsättning att detta föreskrivs i nationell rätt. (Se artikel 6.9 första stycket.) Medlemsstaterna får begränsa möjligheten att upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder till situationer där borgenärer inte har haft möjlighet att yttra sig innan förbudet trädde i kraft eller innan en förlängning av perioden beviljades av en rättslig eller administrativ myndighet (artikel 6.9 andra stycket). Det är också tillåtet att föreskriva en minimiperiod under vilken verkställighetsförbudet inte får upphävas. Perioden får dock inte överstiga fyra månader. (Se artikel 6.9 tredje stycket.)

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska rätten besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra om syftet med rekonstruktionen kan anses uppnått, om gäldenären begär det och beslut om ackordsförhandling inte har meddelats, om gäldenären utan laga förfall uteblir från det borgenärssammanträde som normalt ska hållas tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion, om rekonstruktören eller en borgenär begär det och syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått, eller om det i annat fall finns särskilda skäl för att företagsrekonstruktionen ska upphöra (4 kap. 7 § första stycket). Det finns också en bestämmelse som innebär att rekonstruktionen upphör om gäldenären försätts i konkurs (4 kap. 7 § andra stycket). Konkurshindret är inte absolut. Om det finns särskilda skäl att anta att en borgenärs rätt allvarligt äventyras kan rätten besluta om konkurs trots att det pågår en företagsrekonstruktion (se 2 kap. 10 a § andra stycket konkurslagen).

Rekonstruktionen ska upphöra om syftet med rekonstruktionen har uppnåtts eller inte kan antas bli uppnått

Enligt den nuvarande lagen ska en företagsrekonstruktion upphöra både om syftet med rekonstruktionen har uppnåtts och om syftet inte kan antas bli uppnått (4 kap. 7 § första stycket 1 och 4). Båda dessa grunder för upphörande ryms enligt regeringens uppfattning i direktivets krav på att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska kunna upphävas om det inte längre uppfyller målet att vara till stöd i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen (artikel 6.9 a). Normalt kommer syftet med rekonstruktionen nås genom att de berörda parterna har röstat om en rekonstruktionsplan som har antagits och fastställts. I ett sådant fall kan ett avbrytande knappast längre vara till stöd för förhandlingarna om rekonstruktionsplanen.

Om det i stället framkommer att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått, t.ex. på grund av att det visar sig att verksamheten inte går att rekonstruera, att en rekonstruktionsplan inte har förutsättningar att antas och fastställa eller på grund av att gäldenären vägrar följa rekonstruktörens anvisningar, kan ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte heller anses vara till stöd för förhandlingarna. De nuvarande undantagen för att låta företagsrekonstruktionen upphöra kan, och bör, därför behållas.

På en punkt skiljer sig den svenska regleringen från motsvarande reglering i direktivet. För att rätten ska kunna besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra på den grunden att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått krävs det att rekonstruktören eller en borgenär begär det. Något sådant villkor finns inte i direktivet. Direktivstexten indikerar snarare att domstolen under sådana förhållanden självant ska kunna väcka den frågan.

Att rätten på eget initiativ väcker frågan om en företagsrekonstruktion ska upphöra är inte främmande för svensk rätt. Domstolen har redan enligt den nuvarande lagen en sådan rätt, om det finns särskilda skäl för att rekonstruktionen bör upphöra (4 kap. 7 § första stycket 5). Det kan t.ex. handla om att rätten får kännedom om att det väckts åtal om brott mot borgenärer mot någon som företräder gäldenärsföretaget (se prop. 1995/96:5 s. 219).

Som *Stiftelsen Ackordscentralen* påpekar kommer det främst bli aktuellt för rätten att fatta ett beslut om att rekonstruktionen ska upphöra på grund av att syftet inte kan antas bli uppnått om rekonstruktören, gäldenären eller en borgenär framställer ett sådant yrkande. Undantagsvis kan dock tänkas att rätten på ett tidigare stadium än rekonstruktören eller borgenärerna får kännedom om någon omständighet som gör att företagsrekonstruktionen inte bör fortsätta. Enligt regeringen bör rätten i ett sådant fall kunna ta initiativ till rekonstruktionens upphörande.

Enligt den nuvarande lagen ska rätten besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra om det i annat fall finns särskilda skäl för att den bör upphöra. Denna upphörandegrund motiveras i förarbetena med att det ibland kan vara enklare att rätten själv tar initiativ till förfarandets upphörande (se prop. 1995/96:5 s. 219). Med en möjlighet för rätten att självant ta upp frågan om rekonstruktionens upphörande på grund av att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått saknas det anledning

att behålla möjligheten för rätten att besluta att en rekonstruktion ska upphöra på den grunden att det finns särskilda skäl.

En företagsrekonstruktion ska enligt den nuvarande lagen upphöra om gäldenären utan laga förfall uteblir från det borgenärssammanträde som normalt ska hållas tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion (4 kap. 7 § första stycket 3). Regleringen saknar uttrycklig motsvarighet i direktivet och bedöms vara överflödig. Det är svårt att se hur rekonstruktionen ska kunna lyckas om gäldenären inte inställer sig till borgenärssammanträdet. Om rekonstruktören i ett sådant fall inte begär att rekonstruktionen ska upphöra, bör den i normala fall upphöra på den grunden att syftet inte kan antas uppnås. Den nuvarande upphörande-grunden bör därför tas bort.

Rekonstruktionens upphörande på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att domstolen kan häva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om gäldenären eller rekonstruktören begär det. En liknande reglering finns i den nuvarande lagen, enligt vilken såväl gäldenären som rekonstruktören och en borgenär kan begära att en rekonstruktion ska upphöra (4 kap. 7 § första stycket 2 och 4). Någon ovillkorlig rätt att få rekonstruktionen avslutad är det dock inte fråga om. En begäran från gäldenären ska endast beviljas om rätten inte har beslutat om ackordsförhandling. Det hänger samman med reglerna om att ett ackordsförslag enligt den nuvarande lagen inte kan ändras eller återtas av gäldenären utan medgivande av rätten (3 kap. 21 §). Om gäldenären skulle ha en ovillkorlig rätt att avsluta ett förfarande trots att rätten beslutat om ackordsförhandling skulle det i praktiken innebära att reglerna om återtagande av ackordsförslag enkelt kan kringgå.

Inte heller rekonstruktören eller en borgenär har med dagens regler någon ovillkorlig rätt att få rekonstruktionen avslutad. En begäran från rekonstruktören eller en borgenär ska endast bifallas om det kan antas att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått. Regeringen gör bedömningen att den nuvarande regleringen som begränsar gäldenärens ovillkorliga rätt att få rekonstruktionsförfarandet avslutat när rätten beslutat om ackordsförhandling är tillåten. En sådan reglering har goda skäl för sig eftersom den hindrar gäldenären från att kringgå reglerna om att ett ackordsförslag inte får återtas utan medgivande av rätten. En motsvarande regel föreslås gälla även i det nya planförfarande som regeringen föreslår i avsnitt 8. Där föreslår regeringen även att rekonstruktören ska få en alternativ rätt att lägga fram en rekonstruktionsplan för fastställelse, liksom att det i vissa fall ska vara möjligt med en gruppöverskridande ”cram-down” mot gäldenärens vilja. Om dessa regler ska få någon verkan kan gäldenären inte ges en ovillkorlig rätt att avsluta rekonstruktionen.

En företagsrekonstruktion bör alltså upphöra om gäldenären begär det. En sådan begäran bör dock inte beviljas om rätten har beslutat om planförhandling. Regleringen hindrar inte att rekonstruktionen avslutas på annan grund, t.ex. till följd av att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått.

När det gäller rekonstruktörens rätt att få en rekonstruktion avslutad kan det konstateras att den nuvarande begränsningen – att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått – inte är nödvändig. Om rekonstruktören begär att rekonstruktionen ska avslutas torde det i princip aldrig, eller i vart fall inte i annat än undantagsfall, finnas förutsättningar att låta rekonstruktionen fortsätta. Regeringen föreslår därför att denna begränsning tas bort och att rekonstruktören ges en ovillkorlig rätt att få företagsrekonstruktionen avslutad. Rekonstruktionen bör dessutom avslutas om den förordnade rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.

Direktivet kräver inte att en borgenär ska ha rätt att begära att rekonstruktionen ska upphöra. Något hinder mot att ge en borgenär en sådan rätt finns emellertid inte heller. Att ge borgenären en ovillkorlig rätt att få förfarandet avslutat kan naturligtvis inte komma i fråga, eftersom det skulle sätta hela rekonstruktionsinstitutet ur spel. En borgenär bör dock inte vara förhindrad att begära att rekonstruktionen ska upphöra om någon förutsättning för att häva rekonstruktionen är uppfylld, t.ex. att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått. Något särskilt påpekande i lagtexten att en borgenär har rätt att väcka en sådan fråga är enligt regeringens mening inte nödvändigt. Rätten har dessutom med regeringens förslag att självmant beakta dessa upphörandegrunder.

Rekonstruktionen ska upphöra om det skulle vara oskäligt mot borgenärerna att den fortsätter

Enligt direktivet ska ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kunna upphävas om en eller flera borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada, om detta föreskrivs i nationell rätt (artikel 6.9 c). Vid denna bedömning bör rätten kunna beakta om ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder skulle bevara boets sammanlagda värde och om gäldenären handlar i ond tro eller i avsikt att orsaka skada eller generell handlar mot borgenärsförsamlingens berättigade förväntningar (skäl 36).

Direktivets regler i denna del motsvaras delvis av den nuvarande lagens möjlighet att låta en företagsrekonstruktion upphöra om syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått (4 kap. 7 § första stycket 4). Den bestämmelsen tar inte bara sikte på fall där det visar sig att gäldenärens verksamhet inte går att rekonstruera, utan kan även bli tillämplig om gäldenären agerar på ett sätt som innebär att borgenärernas rätt inte tas tillvara (se prop. 1995/96:5 s. 219). Det kan emellertid tänkas att syftet med rekonstruktionen kan uppnås trots att någon eller några borgenärer lider skada av att rekonstruktionen fortsätter. Möjligheten att skydda borgenärer vars rätt är i fara tillgodoses också i dag delvis dels av att rätten på borgenärens begäran kan besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa borgenärens rätt (2 kap. 18 § lagen om företagsrekonstruktion), dels av att rätten kan besluta att försätta gäldenären i konkurs trots rekonstruktionen om det finns särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras (2 kap. 10 a § andra stycket konkurslagen). Detta kommer att gälla även enligt den nya lagen (se avsnitt 7.2.1 och 7.2.2). Därutöver kan rätten redan i dag självmant ta initiativ till företagsrekonstruktionens upphörande, om det t.ex. framkommer att gäldenären åtalats för brott mot borgenärer. Det bedöms dock inte vara tillräckligt för att svensk rätt ska uppfylla

direktivets krav. Det bör därför införas en regel till skydd för borgenärer som innebär att företagsrekonstruktion ska upphöra, t.ex. om en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada av att företagsrekonstruktionen fortsätter. Enligt regeringens mening är dock termen otillbörlig skada mindre väl vald, bl.a. eftersom det inte krävs något otillåtet eller annars olämpligt beteende för att bestämmelsen ska kunna tillämpas. Detta bör i stället uttryckas som att rekonstruktionen ska upphöra om det skulle vara oskäligt mot en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer om rekonstruktionen fortsätter. Det uttrycket anger på ett bättre sätt vad som avses.

Rekonstruktionen ska upphöra om gäldenären inte har ordnad bokföring

Som framgår av avsnitt 6.3.2 föreslår regeringen att en ansökan om företagsrekonstruktion inte ska beviljas om gäldenärens bokföring är behäftad med sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma. Avsaknad av eller bristfällig bokföring bör dock inte bara utgöra hinder mot att inleda en företagsrekonstruktion, utan även mot att fortsätta ett förfarande, om detta uppmärksammas först efter det rekonstruktionen inletts.

Någon uttrycklig möjlighet att upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder på grund av avsaknad av eller bristfällig bokföring anges inte i direktivet. Att gäldenärens bokföring är i ordning är dock en grundläggande förutsättning för att företagsrekonstruktion över huvud taget ska få beviljas. Detta talar för att det är tillåtet att låta ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder upphöra på denna grund. Det bör därför införas en bestämmelse som säger att rekonstruktionen ska upphöra om bokföringen är behäftad med sådana fel eller brister att det inte går att bedöma gäldenärens ekonomiska situation.

Rekonstruktionen ska upphöra om rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses

Som framgår ovan föreslår regeringen att rätten, liksom hittills, ska utse en rekonstruktör när en företagsrekonstruktion inleds (se avsnitt 6.5). Under rekonstruktionen ska gäldenären inhämta samtycke från rekonstruktören för att få utföra vissa åtgärder och följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas. Detta förutsätter att det finns en rekonstruktör och krävs dessutom av direktivet. Om rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses, bör därför företagsrekonstruktionen upphöra.

Det bör inte införas en möjlighet att avsluta rekonstruktionen på grund av att den ger upphov till en borgenärs insolvens

Slutligen har medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska upphävas om förbudet ger upphov till en borgenärs insolvens (artikel 6.9 d). Någon regel om att rekonstruktionen ska avslutas om förfarandet ger upphov till en borgenärs insolvens finns inte enligt den nuvarande lagen. Tillräckliga skäl att införa en sådan i den nya lagen har inte framkommit. Regeringen lämnar därför inte något sådant förslag.

Företagsrekonstruktionen ska upphöra om gäldenären försätts i konkurs

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion upphör rekonstruktionen om gäldenären försätts i konkurs. En ny rättslig situation uppstår då som styrs av reglerna i konkurslagen (1987:672). Detta bör gälla även enligt den nya lagen.

Det bör inte införas någon minimiperiod under vilken ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte får hävas

Medlemsstaterna får bestämma att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte får hävas under en viss period. Denna period får dock inte överskrida tiden för den inledande tidsperioden av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder (artikel 6.9). Med andra ord är det tillåtet att införa regler som innebär att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte ska kunna hävas innan rätten första gången prövar frågan om förlängning.

Någon sådan regel finns inte i dag. Rätten kan alltså när som helst besluta att en företagsrekonstruktion ska upphöra vilket får till följd att det avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som rekonstruktionen inneburit också faller. Regeringen anser inte att det finns skäl att ändra på detta. Det framstår tvärtom som lämpligt att rätten även framöver ska kunna pröva om det finns förutsättningar för att fortsätta rekonstruktionen även under den inledande tremånadersperioden för att säkerställa att en rekonstruktion kan avslutas om det tidigt står klart att det inte finns förutsättningar att genomföra rekonstruktionen. Direktivets möjlighet i denna del bör alltså inte utnyttjas.

9.2 Tidsgränser för företagsrekonstruktionen

Regeringens förslag: En företagsrekonstruktion ska även framöver upphöra tre månader efter beslutet om rekonstruktion.

Om det finns särskilda skäl ska rekonstruktionen, på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär, kunna förlängas med högst tre månader. Om det finns synnerliga skäl, ska rätten därefter kunna förlänga tiden med högst tre månader i taget.

Vid bedömningen av om förlängning ska beviljas ska rätten särskilt beakta

1. om det har gjorts relevanta framsteg i förhandlingarna om en rekonstruktionsplan, och

2. hur en fortsättning av företagsrekonstruktionen skulle påverka borgenärernas rättigheter eller intressen.

En företagsrekonstruktion ska inte få pågå under längre tid än sammanlagt tolv månader, om inte rätten dessförinnan har beslutat om planförhandling. I så fall ska företagsrekonstruktionen upphöra senast femton månader efter beslutet om att inleda företagsrekonstruktion.

Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska aldrig få pågå längre än tolv månader.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Stiftelsen Ackordscentralen* anser inte att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder endast kan pågå i tolv månader. *Stockholms tingsrätt* delar utredningens uppfattning att rekvisiten särskilda respektive synnerliga skäl bör kompletteras med i lag angivna omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen om en företagsrekonstruktion bör förlängas.

Svenska Bankföreningen för fram att det är viktigt att domstolen prövar om det finns förutsättningar för att låta en företagsrekonstruktion fortgå, dvs. betydelsen av att rätten gör en bedömning av om det föreligger särskilda respektive synnerliga skäl. *Lantmäteriet* pekar på att det finns en risk för att en borgenär med förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen (1970:979) mister den om en företagsrekonstruktion pågår under lång tid.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets regler om upphävande av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder

Enligt insolvensdirektivet ska ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte få gälla under längre tid än fyra månader (artikel 6.6). På begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär, får dock en förlängning ske om väldefinierade omständigheter visar att detta är vederbörligen motiverat (artikel 6.7). Som exempel på sådana omständigheter anges att det har gjorts relevanta framsteg i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, att ett fortsatt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte otillbörligt skadar någon parts rättighet, och att det inte inlett något konkursförfarande mot gäldenären. Som längst ska ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder få pågå i sammanlagt tolv månader (artikel 6.8).

Företagsrekonstruktionen ska normalt upphöra om det inte finns förutsättningar för ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder

Det svenska verkställighetsförbudet, liksom konkurshindret och hävningsförbudet, är knutet till det förhållandet att det pågår ett rekonstruktionsförfarande. Med andra ord kan ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder normalt inte upphävas utan att rätten samtidigt upphäver företagsrekonstruktionen. En viss möjlighet att häva delar av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder under pågående företagsrekonstruktion finns dock enligt den nuvarande lagen. Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa dennes rätt. En sådan åtgärd omfattas inte av verkställighetsförbudet (2 kap. 18 §). Det är dessutom möjligt att göra avsteg från konkurshindret, om det finns särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras. Gäldenären får då försättas i konkurs trots en pågående företagsrekonstruktion. I hävningshindret ligger också en viss flexibilitet på så sätt att gäldenären med rekonstruktörens samtycke kan välja vilka avtal som ska fullföljas under rekonstruktionen och vilka

avtal som ska lämnas till motparten att häva enligt tillämpliga kontraktsrättsliga regler.

Det förhållandet att frågan om ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska förlängas eller inte normalt följer frågan om företagsrekonstruktionen ska upphöra bedöms vara förenligt med direktivet. Företagsrekonstruktionen bör alltså normalt upphöra om det inte längre finns förutsättningar för ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder.

En företagsrekonstruktion ska normalt upphöra tre månader efter beslutet

Enligt den nuvarande lagen ska en företagsrekonstruktion upphöra när tre månader förflutit från beslutet om företagsrekonstruktion, om inte rätten beviljar förlängning (4 kap 8 § första stycket). Denna tid är väl avvägd och balanserar intresset av att faktiskt kunna genomföra en rekonstruktion mot borgenärernas intresse av att inskränkningarna i deras rätt upphör. Enligt direktivet ska ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som utgångspunkt inte få gälla längre än fyra månader. Den nuvarande tidsperioden om tre månader ryms inom denna tid. Regeringen gör därför bedömningen att de svenska reglerna i denna del uppfyller kravet i direktivet och att det saknas skäl att göra några ändringar.

Företagsrekonstruktionen ska kunna förlängas med tre månader i taget

Direktivet tillåter att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder förlängs (artikel 6.7). En motsvarande möjlighet finns i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion genom bestämmelsen om att en företagsrekonstruktion får förlängas i tre månader om det finns särskilda skäl. Om det finns synnerliga skäl, kan rätten därefter förlänga tiden med högst tre månader i taget (4 kap. 8 § andra stycket). Regeringen anser att det även framöver bör vara möjligt att förlänga en företagsrekonstruktion. Direktivets option i denna del bör därför utnyttjas.

Frågan är under vilka förutsättningar en företagsrekonstruktion ska kunna förlängas. Enligt direktivet får ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder förlängas endast om väldefinierade omständigheter talar för att detta är motiverat. I förarbetena till den nuvarande lagen framhålls att det är befogat med en restriktiv hållning när det handlar om att förlänga den ursprungliga tremånadersfristen, och än mer när det är fråga om ytterligare förlängningar. Vidare anförs att för att en förlängning av de inledande tre månaderna ska medges bör det kunna visas att en plan för företagets rekonstruktion finns men att vissa närmare angivna ytterligare åtgärder krävs för att den ska kunna genomföras. Hänsyn kan då t.ex. tas till att det pågår förhandlingar med leverantörer eller anställda, eller att en underhandsuppörelse är nära. Allmänt hållna påståenden om ytterligare åtgärder bör inte vara tillräckliga för att en förlängning ska beviljas, utan det bör krävas att det preciseras vilka åtgärder som återstår liksom att det redovisas om och när dessa åtgärder beräknas kunna genomföras. (Se prop. 1995/96:5 s. 120.) Det framgår av förarbetena att en förlängning av företagsrekonstruktionen inte ska beviljas slentrianmässigt, utan att gäldenären måste visa på konkreta omständigheter som talar för att det finns faktiska möjligheter att genomföra rekonstruktionen.

Regeringen gör mot bakgrund av ovanstående bedömningen att grunderna för förlängning i den nuvarande lagen bör behållas. För att uppfylla direktivets krav på att förlängning enbart beviljas under väldefinierade omständigheter bör de nuvarande grunderna dock kompletteras med exempel på omständigheter som särskilt bör beaktas. Det är då lämpligt att utgå från de exempel som lämnas i direktivtexten. Vid bedömningen av om en företagsrekonstruktion ska förlängas bör rätten särskilt beakta vilka framsteg som gjorts i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, och hur en fortsättning av företagsrekonstruktionen skulle påverka borgenärernas rättigheter eller intressen. Detta motsvarar i huvudsak utredningens förslag. Att verksamhetens storlek och art är något som bör beaktas vid frågan om fristen ska förlängas är klart. Detta behöver dock inte framgå uttryckligen av lagtexten.

Enligt den nuvarande lagen får en förlängning inte meddelas för längre tid än tre månader. Detta bör gälla även enligt den nya lagen. Om någon begäran om förlängning inte görs ska företagsrekonstruktionen upphöra. Det motsvarar de krav som ställs i direktivet (se skäl 35).

Direktivet föreskriver att en begäran om förlängning av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska kunna framställas av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär. Den nuvarande svenska bestämmelsen bör därför ändras för att tillgodose direktivets krav.

Företagsrekonstruktionen ska normalt upphöra efter tolv månader

Enligt direktivet får den sammanlagda tiden för ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte överstiga tolv månader (artikel 6.8). Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska gälla på obegränsad tid om gäldenären blir insolvent (se skäl 35). Möjligheten bedöms ta sikte på fall där ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären inleds.

Den nuvarande lagen föreskriver att en företagsrekonstruktion – och därmed följande avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder – normalt inte får pågå under längre tid än sammanlagt ett år (4 kap. 8 §). Ettårsfristen gäller emellertid inte om rätten har beslutat om ackordsförhandling, vilket innebär att den kan överskridas med en inte obetydlig tid. Detta ligger inte i linje med kraven i direktivet. Till skillnad från *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Stiftelsen Ackordscentralen* bedömer regeringen alltså att direktivet inte lämnar någon möjlighet att överskrida tolv månadersgränsen när det gäller avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder. En företagsrekonstruktion ska därför som utgångspunkt avslutas när den har pågått under sammanlagt tolv månader.

Det kan visserligen invändas att det vore olyckligt om rätten inte fick tillfälle att ta ställning till om en rekonstruktionsplan ska fastställas om förhandlingarna har gått så långt att det har beslutats om planförhandling och ett antagande av planen kan antas vara nära förestående. Det kan också ge mindre välvilliga borgenärer incitament att försöka förhala förfarandet när tolv månadersgränsen närmar sig och därigenom hindra att planen fastställs innan företagsrekonstruktionen måste avslutas.

Det bör därför betonas att en företagsrekonstruktion bör planeras på ett sådant sätt att en rekonstruktionsplan kan läggas fram för fastställelse av rätten i så god tid att gränsen inte riskerar att överskridas. En viss öppning

för att fastställa planen även efter tolv månadersperioden bör emellertid lämnas. Något hinder mot att låta förfarandet fortsätta utan ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder efter denna tid finns inte enligt direktivet. Förfarandet bör alltså inte upphöra efter tolv månader om rätten har beslutat om planförhandling dessförinnan. Efter tolv månader ska det emellertid inte längre gälla något verkställighetsförbud, konkurshinder eller hävningsförbud. Under alla förhållanden ska företagsrekonstruktionen upphöra senast femton månader efter beslutet.

Som *Lantmäteriet* påpekar finns en risk för att en borgenär med förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen mister sin förmånsrätt om en företagsrekonstruktion pågår under lång tid. I en sådan situation kan borgenären emellertid begära att rekonstruktionen ska upphöra, med hänvisning till att det skulle vara oskäligt mot borgenären om rekonstruktionen fortsätter (se avsnitt 9.1).

Även tillsynsmyndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig innan rätten beslutar att rekonstruktionen ska avslutas

Enligt den nuvarande lagen ska gäldenären, rekonstruktören och de borgenärer som var med på borgenärssammanträdet ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om förlängning eller om rekonstruktionens upphörande. Om en borgenärskommitté har utsetts, ska även de som ingår i denna ges tillfälle att yttra sig. (Se 4 kap. 9 §.) Därigenom kan borgenärernas rättigheter beaktas vid bedömningen av om en förlängning ska beviljas. Som framgår av avsnitt 14.2.3 föreslår regeringen att rekonstruktörerna ska ställas under tillsyn. Det är lämpligt att även tillsynsmyndigheten ges tillfälle att yttra sig innan rätten prövar en fråga om förlängning. En sådan regel bör därför föras in i den nya lagen.

10 Skydd för finansiering under företagsrekonstruktionen

10.1 Ny och tillfällig finansiering

10.1.1 Skydd för ny och tillfällig finansiering

<p>Regeringens bedömning: Några ändringar är inte nödvändiga i svensk rätt för att tillgodose kraven i direktivet om skydd för ny och tillfällig finansiering.</p>

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivets skydd för ny och tillfällig finansiering

I insolvensdirektivet finns bestämmelser som syftar till att skydda s.k. ny och tillfällig finansiering (artikel 17). Med ny finansiering avses nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller en ny borgenär i

syfte att genomföra en rekonstruktionsplan och som ingår i rekonstruktionsplanen (artikel 2.1.7). Med tillfällig finansiering avses nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller ny borgenär under rekonstruktionen och som är rimligt och omedelbart nödvändigt för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta att drivas, eller för att bevara eller öka värdet på verksamheten (artikel 2.1.8). Av skälen till direktivet framgår att begreppet finansiellt stöd ska tolkas i vid bemärkelse. Det omfattar inte bara tillhandahållande av pengar eller tredjepartsgarantier, utan även leverans av varulager, inventarier, el och råvaror såsom gas och vatten, exempelvis genom att bevilja gäldenären en längre återbetalningsperiod (skäl 66).

När tillfällig finansiering beviljas vet parterna ännu inte om rekonstruktionsplanen kommer att fastställas eller inte. Skyddet för tillfällig finansiering är därför inte begränsat till att endast gälla när en rekonstruktionsplan fastställts (skäl 68). Skillnaden mellan ny och tillfällig finansiering är således att ny finansiering avser finansiellt stöd som krävs för att genomföra de åtgärder som föreskrivs i en rekonstruktionsplan, medan tillfällig finansiering tar sikte på finansiellt stöd som tillhandahålls under förfarandet. Det innebär att det inte kan bli fråga om någon ny finansiering i de fall en rekonstruktionsplan inte fastställs.

Medlemsstaterna ska säkerställa att ny och tillfällig finansiering skyddas på lämpligt sätt (artikel 17.1). Av direktivet framgår att som ett minimum ska, i händelse av att gäldenären senare blir insolvent,

- sådan finansiering inte förklaras ogiltig, inte vara möjlig att förklara ogiltig och inte förklaras vara icke verkställbar, och
- de som tillför sådan finansiering inte ådra sig civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar på den grunden att sådan finansiering är till skada för borgenärskollektivet, om inte andra ytterligare grunder angivna i nationell rätt föreligger.

Av skälen till direktivet framgår att bestämmelserna om ny och tillfällig finansiering i denna del endast avser att skydda mot ogiltighet m.m. om finansieringen varit till skada för borgenärskollektivet (skäl 66). Direktivet hindrar inte att finansieringen förklaras ogiltig m.m. på annan grund. Som exempel på andra grunder anges bedrägeri, ond tro och en viss typ av förhållande mellan parterna som skulle kunna anses som en intressekonflikt samt transaktioner där en part fått värde eller säkerhet som denne inte hade rätt till (skäl 67). Som exempel på intressekonflikt anges transaktioner mellan närstående parter eller mellan aktieägarna och företaget.

Medlemsstaterna får också göra vissa avsteg från vad som anges ovan. Det är tillåtet att dels föreskriva att reglerna om ogiltighet (artikel 17.1 a) endast ska tillämpas på ny finansiering om rekonstruktionsplanen har fastställts av domstol och på tillfällig finansiering som har prövats på förhand (artikel 17.2), dels undanta tillfällig finansiering som tillförts efter det att gäldenären blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning (artikel 17.3).

Direktivets bestämmelser föranleder inga lagändringar

De bestämmelser som ligger närmast till hands att pröva direktivets regler om skydd mot ny och tillfällig finansiering mot är bestämmelserna om återvinning. Återvinningsreglerna syftar till att motverka otillbörliga

transaktioner i samband med en nära förestående konkurs. Under vilka förutsättningar återvinning kn ske regleras närmare i konkurslagen (1987:672). Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion är dessa regler även tillämpliga under en företagsrekonstruktion under förutsättning att ett offentligt ackord fastställs (3 kap. 5 §). Regeringen föreslår i avsnitt 8.13 att så ska vara fallet även enligt den nya lagen för det fall rekonstruktionsplanen fastställs.

Som framgår ovan hindrar direktivet inte att finansieringen förklaras ogiltig på annan grund än att finansieringen varit till skada för borgenärskollektivet. Till skillnad från direktivet ställer konkurslagen upp ytterligare förutsättningar för att återvinning ska vara möjligt. För att den allmänna återvinningsregeln i konkurslagen ska vara tillämplig förutsätts således bl.a. ond tro hos gäldenärens motpart (4 kap. 5 §). Av skälen till direktivet anges just ond tro som en sådan annan grund för ogiltighet som inte påverkas av direktivet (skäl 67). På samma sätt ställer konkurslagen upp en rad olika villkor för att det ska vara aktuellt med återvinning av en kvittning (4 kap. 10 § andra stycket). Det kan vidare särskilt noteras att medlemsstaterna får tillåta återvinning av en transaktion där en part har erhållit värde eller säkerhet som parten vid transaktionstillfället eller på grund av transaktionssättet inte hade rätt till (skäl 67). Detta talar för att det är tillåtet att återvinna t.ex. en underprisförsäljning om den helt eller delvis kan anses ha utgjort en gåva. Även konkurslagens bestämmelser om återvinning av gåvor får därför anses godtagbara enligt direktivet (4 kap. 6 §). Inte heller konkurslagens övriga regler om återvinning kan anses stå i strid med direktivet (4 kap. 7–13 §§). Några regler om civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar på grund av att finansieringen är till skada för borgenärskollektivet finns inte i svensk rätt. Det behöver därför inte säkerställas att sådana regler inte tillämpas vid ny eller tillfällig finansiering.

Mot bakgrund av ovanstående gör regeringen bedömningen att några ändringar inte är nödvändiga i svensk rätt för att tillgodose kraven i direktivet om skydd för ny och tillfällig finansiering. Det saknas därmed anledning att ta ställning till möjligheterna att göra undantag från dessa regler (artikel 17.2 och 17.3).

10.1.2 Bästa allmänna förmånsrätt för ny och tillfällig finansiering

Regeringens förslag: Ny finansiering ska omfattas av bästa allmänna förmånsrätt i den utsträckning som framgår av en fastställd rekonstruktionsplan.

För tillfällig finansiering ska bästa allmänna förmånsrätt gälla för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären ingått med rekonstruktörens samtycke. Därutöver ska bästa allmänna förmånsrätt gälla för fordringar på vederlag efter fullföljdskrav för sådana avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämt ska fullföljas. Förmånsrätten ska i båda fall upphöra om en rekonstruktionsplan fastställs. I annat fall ska förmånsrätten upphöra tre månader efter

rättens beslut att avsluta rekonstruktionen, om inte konkursansökan avseende gäldenären inkommit till rätten innan dess.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att förmånsrätt för tillfällig finansiering ska förutsätta rekonstruktörens skriftliga samtycke och att sådan förmånsrätt ska upphöra tre månader efter att rekonstruktionen avslutats om inte borgenären dessförinnan ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs. Utredningen föreslår även i övrigt en något annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, *Region Skåne* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Institutet för företagsrekonstruktion* framhåller att rekonstruktören får en stor diskretion i att avgöra vem av leverantörerna som ska ges förmånsrätt och att det är svårt att överblicka de praktiska konsekvenserna av utredningens förslag. Institutet framhåller vidare risken för att borgenärer kommer att behandlas olika beroende på deras kunskapsnivå och föreslår att förmånsrätt för tillfällig finansiering alltid ska gälla i sex månader efter att en företagsrekonstruktion har upphört. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det är en brist att en förmånsrätt som grundar sig på ny finansiering inte kommer bli synlig för parter som i framtiden rättshandlar med gäldenären. Ackordscentralen anser vidare att definitionen av tillfällig finansiering ska ändras för att omfatta sådan finansiering som rekonstruktören anser är rimlig och nödvändig för att genomföra rekonstruktionen. *Svenska Bankföreningen* tillstyrker förslaget om en tidsgräns om tre månader för förmånsrätten för tillfällig finansiering. För att undvika osäkerhet kring om förmånsrätt gäller förespråkar Bankföreningen dock att det skriftliga samtycke som rekonstruktören lämnar i fråga om tillfällig finansiering inte bara bör innehålla uppgift om att rekonstruktören samtycker till att gäldenären ådrar sig förpliktelsen utan också innehålla en uttrycklig uppgift om att rekonstruktören samtycker till att fordran ska vara förenad med förmånsrätt. *Advokatfirman Schjødt* anser att förslaget om förmånsrätt för tillfällig finansiering kan antas leda till tillämpningsproblem och efterfrågar förtydliganden vad gäller kravet på rekonstruktörens samtycke och definitionen av tillfällig finansiering.

Skälen för regeringens förslag

En fortsatt men ändrad allmän förmånsrätt

Enligt insolvensdirektivet får medlemsstaterna bestämma att de som tillför ny eller tillfällig finansiering ska få en prioriterad ställning i händelse av en efterföljande konkurs (artikel 17.4). Enligt förmånsrättslagen (1970:979) omfattas en fordran som grundar sig på ett avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke ingått under en företagsrekonstruktion av bästa allmänna förmånsrätt (10 § första stycket 4). En borgenär med förmånsrätt får ett förstärkt skydd för sin fordran eftersom den ges en prioriterad ställning vid en eventuell efterföljande konkurs. Syftet med regleringen är att underlätta finansieringen under en företagsrekonstruktion (prop. 1995/96:5 s. 131 f.).

Direktivet innebär att det även framöver är tillåtet att ha ett system med förmånsrätter för fordringar som uppkommer under rekonstruktionen. Det

finns enligt regeringen inte anledning att ta bort möjligheten till allmän förmånsrätt. Ny finansiering och tillfällig finansiering kommer visserligen inte att kunna skrivas ned genom rekonstruktionsplanens skulduppställning. Det kan dock befaras att detta inte är tillräckligt för att få externa parter att våga investera i ett företag som genomgår företagsrekonstruktion. Förmånsrätt är normalt en förutsättning för att t.ex. en kreditgivare ska vara villig att låna ut pengar till gäldenären. Det finns därför skäl att utnyttja direktivets möjlighet i denna del att ha regler om förmånsrätt för ny och tillfällig finansiering. Det finns däremot anledning att anpassa de svenska reglerna till direktivets regler och regeringens förslag till nya regler om rekonstruktionsplaner.

Enligt dagens regelverk gäller bästa allmänna förmånsrätt för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under rekonstruktionen. Det är alltså inte tillräckligt att fordran uppkommer under rekonstruktionen eller att gäldenären begär fullgörande av ett redan före rekonstruktionen ingånget avtal. De nuvarande reglerna skiljer sig från direktivets regler på så sätt att finansiellt stöd enligt direktivet förefaller omfatta allt tillhandahållande av resurser, krediter och tredjemansgarantier för att genomföra en rekonstruktionsplan (ny finansiering) eller för att kunna fortsätta driva eller bevara värdet av verksamheten under rekonstruktionen (tillfällig finansiering). Direktivet gör heller inte skillnad på om det finansiella stödet grundar sig på ett avtal som ingåtts under rekonstruktionen eller enligt ett tidigare ingånget avtal.

Allmän förmånsrätt för ny finansiering

Tanken med det nya planförfarandet som regeringen föreslår är att en fastställd rekonstruktionsplan ska ge en fullständig bild av gäldenärens ekonomiska situation. Endast borgenärer och företagsägare vilkas fordringar eller rättigheter berörs av planen och som har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion ska emellertid delta i omröstningsförfarandet. Det har att göra med att rättsförhållanden som uppkommit under förfarandet inte ska påverkas av rekonstruktionsplanen. Ny finansiering, som alltså är till för att genomföra åtgärderna i planen, kommer endast att förekomma i de fall där en rekonstruktionsplan fastställs. Normalt kommer ny finansiering att grunda sig på nya avtal under rekonstruktionen och skulle därmed redan enligt dagens regler omfattas av förmånsrätt, under förutsättning att rekonstruktören har lämnat sitt samtycke till avtalet. I syfte att ge gäldenären flexibilitet under rekonstruktionen föreslår regeringen att parterna bör ges möjlighet att själva träffa överenskommelse beträffande frågan om en fordran ska ha bästa allmänna förmånsrätt. Parterna bör också ha rätt att själva komma överens om de närmare villkoren för förmånsrätten, t.ex. under hur lång tid den ska gälla. Att sådana villkor kommer att bli bindande även för gäldenärens motpart vid ny finansiering trots att denna normalt inte är att betrakta som berörd part framgår av regeringens förslag i avsnitt 8.9.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ny finansiering inte per automatik ska omfattas av bästa allmän förmånsrätt, utan att parterna ska ha möjlighet att komma överens i denna fråga. Det är sannolikt att de flesta finansörer kommer att kräva förmånsrätt för att bevilja ny kredit. Regeringen vill emellertid, i likhet med utredningen, inte helt stänga

dörren för en situation där en borgenär väljer att tillföra ny finansiering utan att kräva förmånsrätt. Villkoren för en eventuell allmän förmånsrätt ska framgå av planen. Som framhålls av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* gäller avtalsfrihet inom de ramar som utgör ny finansiering. Om dessa ramar frångås av parterna och rätten bedömer att den nya finansieringen inte är nödvändig för att genomföra planen eller att finansieringen otillbörligen skadar borgenärernas intressen ska rätten vägra fastställa planen (se avsnitt 8.7.1). Det bör däremot inte vara möjligt att överpröva rättens bedömning i en senare konkurs.

Som framhålls av *Stiftelsen Ackordscentralen* kan det utgöra ett problem om förmånsrätten inte blir synlig för tredje man. Det kan försvåra för gäldenären att få nya behövliga krediter om en framtida kreditgivare inte vet hur eventuella förmånsrätter kan komma att urholka t.ex. förmånsrätt som följer av företagshypotek. Eftersom en rekonstruktionsplan endast ska kunna fastställas om rätten bedömer att finansieringen är nödvändig och inte otillbörligen skadar borgenärens intressen finns det emellertid ett tillfredsställande skydd mot att den nya finansieringen urholkar andra förmånsrätters värde utan motsvarande nytta för verksamheten. En konsekvens av att eventuella villkor om förmånsrätt ska framgå av rekonstruktionsplanen blir också att förmånsrätten blir synlig för tredje man på ett sätt som inte är fallet i dag. Eftersom en fastställd rekonstruktionsplan är en offentlig handling kan gäldenären vid förhandling med en framtida kreditgivare visa vilka åtaganden som redan har gjorts. En kreditgivare kan också kontrollera detta på egen hand.

Allmän förmånsrätt för tillfällig finansiering

Även tillfällig finansiering bör kunna omfattas av bästa allmänna förmånsrätt. Till skillnad från ny finansiering avser tillfällig finansiering stöd som tillhandahålls under förfarandet, dvs. innan en rekonstruktionsplan fastställs eller förfarandet av annan anledning avslutas. När den tillfälliga finansieringen beviljas vet parterna därför inte om planen kommer att fastställas eller inte. Skyddet för tillfällig finansiering kan därför inte begränsas till fall där planen har fastställts. Det innebär vidare att det inte är möjligt att först i rekonstruktionsplanen avgöra om den tillfälliga finansieringen ska ha allmän förmånsrätt.

Enligt regeringen är det inte aktuellt att ge förmånsrätt till samtliga fodringar som i någon utsträckning uppkommit under förfarandet. En sådan reglering skulle i alltför stor utsträckning urholka värdet av befintliga förmånsrätter (jfr prop. 1995/96:5 s. 133). Utredningen föreslår att tillfällig finansiering ska omfattas av bästa allmänna förmånsrätt om rekonstruktören samtyckt till finansieringen. Som framhålls av *Institutet för företagsrekonstruktion* innebär förslaget att rekonstruktören ges stort inflytande över frågan om vilka borgenärer som ska få förmånsrätt. Det finns också en uppenbar risk att borgenärer kommer att behandlas olika beroende på deras kunskapsnivå. Borgenärer som är väl bevandrade i bestämmelserna om förmånsrätt kan regelmässigt väntas begära samtycke av rekonstruktören för att förmånsrätt ska gälla för deras fordringar medan mindre insatta borgenärer riskerar att bli utan förmånsrätt. Som påpekas av *Advokatfirman Schjødt* finns det också en risk att utredningens definition av tillfällig finansiering – nytt finansiellt stöd som är rimligt och

omedelbart nödvändigt – kommer att leda till vissa tillämpningsproblem. Definitionen lämnar nämligen utrymme för ifrågasättande i efterhand om finansieringen verkligen var nödvändig och därmed om den ska omfattas av förmånsrätt.

Enligt regeringens uppfattning bör tillfällig finansiering i stället i stort sett hanteras på samma sätt som i dag. En fordran som grundar sig på ett avtal som gäldenären under rekonstruktionen ingått med rekonstruktörens samtycke bör alltså även fortsättningsvis omfattas av bästa allmänna förmånsrätt. Till skillnad från *Svenska Bankföreningen* anser regeringen att det är tillräckligt att rekonstruktören samtyckt till att avtalet ingicks och att förmånsrätt alltså bör följa automatiskt för sådana fordringar som grundar sig på avtalet. Nuvarande ordning förutsätter inte att det görs någon särskild bedömning av beloppets skälighet (se prop. 1995/96:5 s. 227). Det får dock anses ligga i sakens natur att rekonstruktören vid bedömningen av om han eller hon ska lämna sitt samtycke har att ta ställning till om det är rimligt och nödvändigt att gäldenären ingår avtalet (jfr definitionen av tillfällig finansiering i artikel 2.1.8). Rekonstruktören har också redan i dag en skyldighet att säkerställa att värdet av andra förmånsrätter, t.ex. företagshypotek, inte urholkas på grund av nya avtal som träffas under rekonstruktionen (se rättsfallet NJA 2014 s. 389 p. 9). Något uttryckligt påpekande om detta i lag behövs inte. Den nuvarande ordningen strider inte mot direktivet, som tillåter att medlemsstaterna inför olika mekanismer för förhandskontroll av tillfällig finansiering, bl.a. genom att rekonstruktören granskar finansieringen (se skäl 68).

Direktivet gör inte skillnad på om den tillfälliga finansieringen grundar sig på ett avtal som ingåtts före eller under rekonstruktionsförfarandet. Enligt regeringen bör förmånsrätt, till skillnad från vad som gäller i dag, därför inte enbart vara förbehållen fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären ingått under själva rekonstruktionen. I avsnitt 7.3.2 föreslår regeringen att gäldenären ska kunna bestämma att ett avtal ska fullföljas. Motpartens krav på vederlag ska då anses ha uppkommit under rekonstruktionen. I linje med det föregående föreslår regeringen att bästa allmänna förmånsrätt ska gälla för fordringar på vederlag efter fullföljdskrav för sådana avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämt ska fullföljas. Liknande förslag har tidigare lagts fram av Förmånsrättskommittén (se SOU 2001:80 s. 155 f.).

För att säkerställa att en förmånsrätt inte uppkommer utan att rekonstruktören aktivt har tagit ställning i frågan, föreslår utredningen att rekonstruktörens samtycke ska vara skriftligt. Regeringen kan emellertid konstatera att något skriftlighetskrav inte kommer att gälla för rekonstruktörens samtycke till att gäldenären åtar sig nya förpliktelser eller bestämmer att avtal utanför den löpande förvaltningen ska fullföljas. Krav på skriftlighet gäller heller inte i dag för att förmånsrätt ska uppkomma för nya avtal som gäldenären ingått med rekonstruktörens samtycke. Regeringen anser därför att det inte bör ställas upp något sådant krav. I praktiken kommer det dock underlätta för en borgenär att hävda sin rätt till förmånsrätt i en efterföljande konkurs om rekonstruktörens samtycke är dokumenterat. Den försiktige borgenären bör således förvissa sig om att rekonstruktören samtyckt och se till att samtycket dokumenteras på lämpligt sätt.

Sammanfattningsvis föreslår alltså regeringen att bästa allmänna förmånsrätt ska gälla för dels fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären ingått under rekonstruktionen, dels för fordringar på vederlag efter fullföljdskrav. Förmånsrätt ska i båda fallen förutsätta att rekonstruktören samtyckt. Som framgår av avsnitt 7.1.1 föreslår regeringen att gäldenären ska få åta sig nya förpliktelser inom ramen för den löpande förvaltningen av verksamheten utan rekonstruktörens samtycke. Något krav på samtycke ska heller inte gälla för att gäldenären ska få bestämma att avtal inom den löpande förvaltningen ska fullföljas. För att förmånsrätt ska uppkomma kommer det dock alltid krävas att rekonstruktören samtyckt, även om avtalet ligger inom ramen för den löpande förvaltningen. Att samtycke inte krävs för att gäldenären ska ingå avtalet eller bestämma att det ska fullgöras hindrar inte att samtycke ändå inhämtas från rekonstruktören i syfte att förmånsrätt ska uppkomma för fordringar som grundar sig på det aktuella avtalet (se avsnitt 7.1.1).

Den allmänna förmånsrätten bör begränsas i tid

Förmånsrätten för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion är i dag inte begränsad i tid. Genom regeringens förslag om allmän förmånsrätt för ny och tillfällig finansiering ställs frågan om en begränsning av förmånsrättens varaktighet i ett något annat läge. Som framgår ovan föreslår regeringen att parterna själva ska komma överens om de närmare villkoren för förmånsrätt för ny finansiering. I detta ligger att de även kan komma överens om hur länge en förmånsrätt ska gälla. Detta ska framgå av rekonstruktionsplanen och bli bindande för parterna. När den överenskomna tiden för förmånsrätten löpt ut gäller den inte längre. Det saknas anledning att ytterligare reglera förmånsrättens längd vid ny finansiering.

När det gäller tillfällig finansiering är saken emellertid annorlunda. Sådan finansiering kommer inte att fastställas genom rekonstruktionsplanen och kommer inte heller vara direkt synlig för tredje man. Det gör det vanskligt för en borgenär att bedöma vilken risk borgenären tar genom att ingå ett avtal med gäldenären. Detta kan ha en negativ påverkan på gäldenärens möjligheter att ingå nya avtal efter att rekonstruktionen har avslutats. Detta talar för att förmånsrätten för tillfällig finansiering ska upphöra om en rekonstruktionsplan fastställs. Å andra sidan skulle en sådan regel kunna försvåra för gäldenären att få tillfällig finansiering under företagsrekonstruktionen. En finansiär kanske inte vågar lita på att rekonstruktionen kommer att lyckas och därför inte vågar tillföra gäldenären tillfällig finansiering.

Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att förmånsrätten bör gälla i vissa fall när gäldenären försätts i konkurs i nära anslutning till att rekonstruktionsförfarandet avslutats. Eftersom det är upp till medlemsstaterna att själva bestämma om de över huvud taget vill införa en prioriterad ställning för ny och tillfällig finansiering bör direktivets regler inte hindra en tidsmässig begränsning av förmånsrätten (se artikel 17.4). Regeringen föreslår att den allmänna förmånsrätten för tillfällig finansiering ska begränsas i tid. Avgörande för hur denna begränsning ska utformas bör vara om rekonstruktionen har avslutats med att en rekonstruktionsplan fastställts eller inte.

Enligt regeringens uppfattning bör det inte finnas kvar någon förmånsrätt för finansiering som tillförts under förfarandet när rekonstruktionsplanen fastställs. Det får i stället ankomma på gäldenären att reglera den tillfälliga finansieringen innan förfarandet avslutas eller att omvandla den till ny finansiering och ta upp den i rekonstruktionsplanen. Det sistnämnda förutsätter dock att den är nödvändig för att genomföra planen och inte otillbörligt skadar borgenärernas intressen.

Om rekonstruktionen däremot inte avslutas med att en rekonstruktionsplan har fastställts bör förmånsrätten för den tillfälliga finansieringen fortsätta att gälla en viss tid efter att rekonstruktionen upphört. Det bör alltså inte krävas att borgenären har ansökt om gäldenärens konkurs innan rekonstruktionen har upphört för att förmånsrätten ska gälla. En borgenär skulle annars kunna känna sig tvungen att ansöka om konkurs för att inte gå miste om sin förmånsrätt, även om det fortfarande står och väger om rekonstruktionen kommer att lyckas. En sådan ordning riskerar att motverka syftet med rekonstruktionsinstitutet. Förmånsrätten får dock inte heller gälla under så lång tid att den får en stark negativ påverkan på gäldenärens möjligheter att få nya krediter efter att rekonstruktionen avslutats.

Regeringen anser, i likhet med Svenska Bankföreningen men till skillnad från *Institutet för företagsrekonstruktion*, att en tid om tre månader är väl avvägd. Ett liknande förslag har tidigare även lämnats av Förmånsrättskommittén (se SOU 2001:80 s. 157). Avgörande för om förmånsrätten ska bestå bör vara om konkursansökan avseende gäldenären kommit in till rätten inom tre månader från rekonstruktionens upphörande. Tiden bör räknas från beslutet att rekonstruktionen ska avslutas och inte från det att beslutet fick laga kraft. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte bör spela någon roll vem som ansökt om konkurs. Förmånsrätten ska alltså bestå även om gäldenären försätts i konkurs på egen ansökan eller på ansökan av en borgenär som inte tillfört någon tillfällig finansiering.

10.2 Andra transaktioner i samband med en företagsrekonstruktion

Regeringens bedömning: Några ändringar är inte nödvändiga i svensk rätt för att tillgodose kraven i direktivet om att vissa transaktioner inte ska vara möjliga att förklara ogiltiga eller icke verkställbara.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt insolvensdirektivet ska även vissa andra transaktioner än ny och tillfällig finansiering kunna skyddas (artikel 18). Syftet med bestämmelsen är att främja en kultur där krisande företag ansöker om företagsrekonstruktion så tidigt som möjligt (skäl 69). Medlemsstaterna ska säkerställa att transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för förhandlingen av en rekonstruktionsplan inte förklaras ogiltiga, möjliga att förklara ogiltiga eller icke verkställbara på den grunden att transaktionen är till skada för borgenärskollektivet, om

inte även andra grunder i nationell rätt föreligger (artikel 18.1). Medlemsstaterna får dock begränsa detta till att endast gälla om rekonstruktionsplanen fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet eller om rätten prövat transaktionen på förhand (artikel 18.2). Medlemsstaterna får även undanta transaktioner som genomförts efter det att gäldenären blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning (artikel 18.3). Åtminstone följande transaktioner ska enligt direktivet skyddas (artikel 18.4):

- betalning av avgifter och kostnader för förhandling om och antagande eller fastställande av en rekonstruktionsplan,
- betalning av avgifter och kostnader för att söka yrkesmässig rådgivning som har nära samband med rekonstruktionen,
- betalning av löner till arbetstagare för redan utfört arbete, utan att det påverkar annat skydd i unionsrätt eller nationell rätt, och
- varje betalning och utbetalning som görs inom ramen för den löpande affärsverksamheten och som inte anges i leden ovan.

Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett motsvarande skydd som det som beskrivs ovan för transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för genomförandet av en fastställd rekonstruktionsplan (artikel 18.5).

Även i denna del aktualiseras de svenska reglerna om återvinning. Återvinningsmöjligheterna träffar rättshandlingar och därmed även andra transaktioner än ny och tillfällig finansiering. Direktivets bestämmelser om skydd för andra transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för förhandlingen av en rekonstruktionsplan bygger emellertid på samma principer som skyddet för ny och tillfällig finansiering (se avsnitt 10.1.1). Med andra ord ska medlemsstaterna säkerställa att sådana transaktioner inte förklaras ogiltiga m.m. enbart på den grunden att de är till skada för borgenärskollektivet. Som framgått av framställningen ovan ställer konkurslagen upp ytterligare förutsättningar för att återvinning ska få ske. Reglerna om återvinning är alltså förenliga med direktivet. Regeringen bedömer att sådana transaktioner som anges i direktivet även i övrigt får anses tillräckligt skyddade (artikel 18.4 a–d). Några ändringar i svensk rätt för att tillgodose direktivets krav är därför inte är nödvändiga.

11 Företagsägarnas och arbetstagarnas ställning under företagsrekonstruktionen

11.1 Företagsägarnas ställning

Regeringens bedömning: Det finns redan ett skydd mot att en företagsägare på ett otillbörligt sätt försöker hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Insolvensdirektivet innehåller regler som ska motverka att företagsägare otillbörligt hindrar att en plan antas eller fastställs (artikel 12.1). Bestämmelserna är endast tillämpliga om en medlemsstat har valt att undanta företagsägare från reglerna om rekonstruktionsplaner (artiklarna 9–11). Som framgår av avsnitt 8 föreslår regeringen att företagsägare ska omfattas av dessa regler. Direktivets bestämmelser i denna del föranleder därför inte några åtgärder. Medlemsstaterna ska emellertid även säkerställa att företagsägare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan (artikel 12.2). Dessa bestämmelser är inte beroende av om en medlemsstat har valt att undanta företagsägare från reglerna om antagande och fastställande av rekonstruktionsplaner. Några exempel på åtgärder som medlemsstaterna bör vidta lämnas inte i direktivet. Däremot framgår att medlemsstaterna vid bedömningen av vad som ska anses som otillbörligt hindrande från en företagsägares sida får ta hänsyn till bl.a. storleken på företaget och om gäldenären är en fysisk eller juridisk person (artikel 12.3).

Det bör framhållas att företagsägarna sällan har några incitament att hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan. De har ju som regel stått bakom både ansökan om företagsrekonstruktion och utformandet av rekonstruktionsplanen. En fastställd rekonstruktionsplan kommer dessutom att vara bindande för de berörda parterna och rättens beslut utgör en exekutionstitel. Det kommer därför att vara svårt för en företagsägare att hindra genomförandet av planen. Därutöver kommer det enligt regeringens förslag att vara möjligt att förordna en tillsynsperson för att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen (se avsnitt 8.10). Om gäldenären inte följer anvisningar från tillsynspersonen, eller på annat sätt allvarligt missköter sina åtaganden enligt planen, kan det leda till att planen upphävs (se avsnitt 8.11). Om planen upphävs bör det inte sällan leda till att gäldenären går i konkurs. En företagsägare har därför i allmänhet även av denna anledning starka skäl att inte hindra genomförandet av planen. Regeringen bedömer att vad som redogörs för i det föregående utgör ett tillräckligt skydd mot att företagsägare försöker hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan.

11.2 Arbetstagarnas ställning

<p>Regeringens bedömning: Arbetstagarnas individuella och kollektiva rättigheter påverkas inte av rekonstruktionsförfarandet.</p>
--

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna instämmer i utredningens bedömning eller invänder inte mot den. *Tjänstemännens Centralorganisation* efterfrågar ett förtydligande om att inte sådana rättigheter som grundar sig i kollektivavtal påverkas av rekonstruktionsförfarandet. *Collectum AB* efterfrågar förtydliganden av förmånsrättsperioden för lönefordringar. Även *Tjänstemännens Centralorganisation* efterfrågar detta.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att arbetstagares individuella och kollektiva rättigheter enligt arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå inte påverkas

av reglerna om företagsrekonstruktion (artikel 13.1). Arbetstagare ska ha ett fullständigt arbetsrättsligt skydd under en företagsrekonstruktion (skäl 60). Bland de rättigheter som inte ska få påverkas nämns särskilt

- förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder,
- rätten till information och samråd i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen och direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare, och
- de rättigheter som garanteras av Rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar och direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (lönegarantidirektivet).

Av insolvensdirektivet följer även att om rekonstruktionsplanen medför förändringar i arbetsorganisationen eller i avtalsförhållanden med arbetstagare ska dessa åtgärder godkännas av arbetstagarna om det i nationell rätt eller i kollektivavtal föreskrivs godkännande (artikel 13.2).

Regler om arbetstagares rättigheter finns bl.a. i lagen (1982:80) om anställningsskydd, lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder. Under en företagsrekonstruktion kan det bli nödvändigt med förändringar i verksamheten som leder till att arbetstagare behöver sägas upp. Det arbetsrättsrättsliga regelverket gäller även vid en företagsrekonstruktion. Som framhålls av *Tjänstemännens Centralorganisation* gäller detta även för reglerna om kollektivavtal. Det innebär att det i enlighet med lagen om anställningsskydd ställs särskilda krav för att en arbetsgivare ska få säga upp en tillsvidareanställd arbetstagare under rekonstruktionen (4 och 7 §§). Om gäldenären vidtar driftsinskränkningar eller omstruktureringar i verksamheten kan det uppkomma en situation där det föreligger arbetsbrist, vilket i sin tur kan utgöra grund för uppsägning. Det förutsätter dock att arbetsgivaren inte kan omplacera de aktuella arbetstagarna. Om det är skäligt att kräva att arbetsgivaren bereder en arbetstagare annat arbete hos sig är en uppsägning enligt bestämmelserna i lagen om anställningsskydd inte tillåten (7 § andra stycket). Dessa regler gäller oförändrade under en företagsrekonstruktion.

Sverige har vidare genomfört de direktiv som insolvensdirektivet hänvisar till (artikel 13.1 b och c). Varken lagen om anställningsskydd, lagen om medbestämmande i arbetslivet eller lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder innehåller några undantagsbestämmelser för det fall att gäldenären genomgår en företagsrekonstruktion. Det innebär att regler om t.ex. förhandling och rätt till information gäller i oförändrad utsträckning även under en rekonstruktion. Samma sak gäller för reglerna om företrädesrätt. Arbetstagare omfattas dessutom av lönegaranti i den utsträckning som lönegarantidirektivet kräver. Det föregående innebär att det förhållandet att en företagsrekonstruktion inleds inte i sig påverkar

arbetstagarnas rättigheter. Galdenären har inte heller rätt att åsidosätta arbetstagarnas rättigheter vid större förändringar i verksamheten, t.ex. om delar av arbetsstyrkan ska sägas upp. Även i ett sådant fall måste de arbetsrättsliga reglerna följas, vilket bl.a. innebär att en uppsägning måste vara förenlig med lagen om anställningsskydd och att arbetstagaren har rätt till viss uppsägningstid och företrädesrätt till återanställning.

I svensk rätt krävs inte något godkännande från arbetstagare för förändringar i arbetsorganisationen (jfr artikel 13.2). Innan arbetsgivaren beslutar om viktigare förändringar av sin verksamhet måste arbetsgivaren enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet dock som huvudregel förhandla med berörda fackliga organisationer (11–13 §§). Om det inte finns synnerliga skäl får arbetsgivaren inte besluta eller verkställa ett sådant beslut förrän förhandlingarna har slutförts (11 § andra stycket). Detta gäller även under en företagsrekonstruktion.

Det kan förekomma att delar av galdenärsföretagets verksamhet behöver säljas av under rekonstruktionen. I lagen om anställningsskydd finns regler som tar sikte på de fall där ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet övergår från en arbetsgivare till en annan (6 b §). Reglerna innebär att om en verksamhet övergår till en annan arbetsgivare så övergår också de rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången på den nya arbetsgivaren. Arbetstagaren har rätt att motsätta sig att anställningsavtalet och anställningsförhållandet övergår till den nya arbetsgivaren. Även dessa bestämmelser bedöms gälla vid företagsrekonstruktion och några ändringar är därför inte nödvändiga.

Collectum AB och *Tjänstemännens Centralorganisation* efterfrågar förtydliganden av reglerna om förmånsrätt för lönefordringar. Enlig förmånsrättslagen (1970:979) följer allmän förmånsrätt med bl.a. arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen (12 §). Även om allmän förmånsrätt endast gäller vid konkurs får reglerna betydelse vid företagsrekonstruktion eftersom lönegaranti utgår under en företagsrekonstruktion för fordran på lön eller annan ersättning och på pension som skulle haft förmånsrätt om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs (se 7 § lönegarantilagen [1992:497]). Det har inte framkommit att det skulle finnas något behov av att förtydliga dessa bestämmelser och hur de ska tillämpas i det enskilda fallet är en fråga för rättstillämpningen.

Sammanfattningsvis gör regeringen mot bakgrund av ovanstående bedömningen att de nuvarande reglerna säkerställer att arbetstagarnas individuella och kollektiva rättigheter inte påverkas av rekonstruktionsförfarandet. Några ändringar i svensk rätt är därför inte nödvändiga.

12 Företagsledares skyldigheter

12.1 De krav som ställs på företagsledare är tillräckliga

Regeringens bedömning: Befintliga regler är tillräckliga för att säkerställa att företagsledare i ett företag som närmar sig insolvens beaktar dels borgenärernas och andra parter intressen, dels behovet av att vidta åtgärder för att undvika insolvens. Det finns även regler som syftar till att förhindra företagsledare från att uppsåtligt eller av oaktsamhet agera på ett sätt som hotar företagets livskraft. Svensk lagstiftning lever därför upp till kraven som ställs i direktivet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Bolagsverket, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Svenskt Näringsliv* och *Sveriges advokatsamfund*, instämmer i utredningens bedömning eller invänder inte mot den. *Ekobrottsmyndigheten* anser dock att en skärpning av lagstiftningen på detta område är nödvändig och att detta kan ske genom att det i konkurslagen (1987:672) införs en handlingsplikt vid insolvens. *Skatteverket* anser att det bör klargöras att en företrädare för ett bolag har ett ansvar att agera vid insolvens och att det därmed finns en skadeståndsskyldighet i och med detta. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anför att det saknas en analys av hur befintliga svenska regler uppfyller allmänna EU-rättsliga principer om effektiv nationell sanktionering av handlingsnormer föreskrivna i direktiv och andra rättsakter. Enligt fakultetsnämnden kan grunderna för utredningens slutsatser därför ifrågasättas. *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Svenskt Näringsliv* framhåller att det bör göras en samlad översyn av reglerna för företagsledares skyldigheter. Även *Advokatsamfundet* framhåller att nuvarande regler om medansvar i aktiebolagslagen och bestämmelserna om företrädaransvar för skatter behöver reformeras.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivets regler om företagsledares skyldigheter

Enligt insolvensdirektivet har företagsledare vissa skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens (artikel 19). Bestämmelsen är allmänt hållen och ger inga direkta riktlinjer för vilka mer konkreta skyldigheter som bör ligga på bolagens företrädare. I stället anges rent allmänt att hänsyn ska tas till bl.a. borgenärsintresset, behovet att vidta åtgärder för att undvika insolvens, samt behovet att undvika uppsåtligt eller grovt oaktsamt handlande som hotar företagets livskraft. Några sanktioner för åsidosättande av de skyldigheter som anges i bestämmelsen följer inte av direktivet.

Det huvudsakliga syftet med direktivets bestämmelser om företagsledares skyldigheter får anses vara att få företagsledare att agera så tidigt som möjligt och snabbt vidta åtgärder för att undvika att företaget går i konkurs. Detta återspeglas i direktivets krav på att företagsledare ska ta

vederbörlig hänsyn till behovet av att vidta åtgärder för att undvika insolvens (artikel 19 b). Samma tankar framgår av skälen där det anges att om ett företag har ekonomiska svårigheter bör företagsledare vidta åtgärder för att minimera förlusterna och undvika insolvens. Som exempel på åtgärder anges att anlita professionell rådgivning, t.ex. genom att använda verktyg för tidig varning, skydda företagets tillgångar i syfte att maximera värdet och undvika förlust av centrala tillgångar, samt bl.a. se över verksamhetens struktur och funktion för att undersöka livskraften och minska utgifterna och inleda ett förfarande för förebyggande rekonstruktion (skäl 70).

Syftet med bestämmelserna är inte att avskräcka företagsledare från att göra rimliga affärsmässiga bedömningar eller ta rimliga affärsmässiga risker, särskilt inte om det skulle öka chanserna för att rekonstruera potentiellt livskraftiga företag (skäl 70). Däremot måste borgenärernas berättigade intressen skyddas. I skälen till direktivet anges vidare att det är nödvändigt att säkerställa att företagsledare undviker varje uppsåtligt eller grovt oaktsamt handlande som leder till personlig vinning på bekostnad av intressenterna och att de undviker att godkänna transaktioner till ett värde under marknadsvärdet eller att vidta åtgärder som leder till att en eller flera intressenter otillbörligt prioriteras (skäl 71).

Företagsledares skyldigheter enligt svensk rätt

Det finns inte några regler i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion som ålägger ett företags företrädare att agera när företaget är på obestånd eller när det finns risk för att det hamnar på obestånd.

Närallgande regler om skyldighet för bolagsledningen att agera när ett företag närmar sig en ekonomiskt svår situation finns däremot i aktiebolagslagen (2005:551). Enligt den lagen är styrelsen skyldig att vidta åtgärder när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet (s.k. kritisk kapitalbrist). Styrelsen ska då genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning (25 kap. 13 §). Detsamma gäller när det vid ett utmätningsförsök har visat sig att bolaget inte har tillgångar till full betalning av utmätningsfordran.

Om kontrollbalansräkningen visar att bolagets eget kapital understiger den kritiska gränsen ska styrelsen enligt aktiebolagslagen snarast möjligt kalla till bolagsstämma, den s.k. första kontrollstämman, som ska ta ställning till om bolaget ska gå i likvidation (25 kap. 15 §). Stämman får bestämma att verksamheten ska fortsätta trots att det egna kapitalet understiger den kritiska gränsen. I så fall ska en ny bolagsstämma hållas, den s.k. andra kontrollstämman, där frågan om bolaget ska gå i likvidation på nytt ska prövas (25 kap. 16 §). Den andra kontrollstämman ska hållas inom åtta månader från den första stämman. Inför den andra kontrollstämman ska en ny kontrollbalansräkning upprättas och granskas av revisor.

Om den andra kontrollstämman inte hålls inom den lagstadgade åtta månadersperioden föreskriver aktiebolagslagen en skyldighet för styrelsen att ansöka om likvidation av företaget (25 kap. 17 § första och andra stycket). En sådan skyldighet föreligger också om den kontrollbalansräkning som lagts fram vid den andra kontrollstämman inte har granskats

av bolagets revisor eller när kontrollbalansräkningen inte visar att det egna kapitalet uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat om likvidation.

Om bolagets styrelse underlåter att vidta i aktiebolagslagen föreskrivna åtgärder kan styrelseledamöterna bli skyldiga att svara solidariskt med bolaget för de förpliktelser som uppkommer under den tid som underlåtenheten består, s.k. medansvar (25 kap. 18 § första stycket). Sådant ansvar kan bli aktuellt om styrelsen underlåter att

- genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet eller när det vid ett utmätningsförsök har visat sig att bolaget inte har tillgångar som täcker utmätningsfordran,
- kalla till en första kontrollstämma, eller
- ansöka om likvidation när en sådan skyldighet uppkommit på grund av att den andra kontrollstämman inte hållits inom föreskriven tid eller den kontrollbalansräkning som lagts fram vid den andra kontrollstämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och beslut om likvidation inte har fattats av stämman.

En styrelseledamot eller verkställande direktör kan enligt aktiebolagslagen även bli skyldig att betala skadestånd för skador som han eller hon genom uppsåt eller oaktsamhet vid fullgörandet av sitt uppdrag orsakar bolaget. Detsamma gäller när skadan tillfogas en aktieägare eller någon annan genom överträdelse av aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (29 kap. 1 §). Därutöver kan bolagets företrädare bli skadeståndsskyldiga enligt skadeståndslagen (1972:207) för ren förmögenhetsskada, dvs. ekonomisk skada som inte har något samband med person- eller sakskada, som de orsakar genom brottslig handling (2 kap. 2 §). För ekonomiska föreningar, handelsbolag och kommanditbolag samt stiftelser finns skadeståndsbestämmelser som i stora drag motsvarar vad som gäller för aktiebolag (se 21 kap. 1 § lagen [2018:672] om ekonomiska föreningar, 2 kap. 14 § lagen [1980:1102] om handelsbolag och enkla bolag samt 5 kap. 1 § stiftelselagen [1994:1220]). För fysiska personer som bedriver näringsverksamhet kan ett skadeståndsansvar bli aktuellt enligt allmänna regler och enligt lagen om handelsbolag och enkla bolag (se 4 kap. i den lagen).

Utöver medansvar och skadeståndsansvar riskerar bolagets företrädare att hållas straffrättsligt ansvariga för vissa åtgärder som vidtas i ett bolag som är på obestånd, och i vissa fall redan när det finns en påtaglig fara för att bolaget hamnar på obestånd. Straffbestämmelser om detta – brott mot borgenärer – finns i brottsbalken (11 kap.). Det förhållandet att gäldenären saknar förmåga att betala sina skulder är inte i sig straffbart. Bestämmelserna tar i stället sikte på ekonomiskt oförsvarliga gärningar som riktar sig mot borgenärerna och deras utsikter att få betalt. Vad som straffbeläggs är gärningar som innefattar ett påtagligt missbruk av det förtroende som borgenärerna visat gäldenären.

I skatteförfarandelagen (2011:1244) finns slutligen regler om ett skatterättsligt ansvar för företrädare för en juridisk persons skatte- och avgiftsskulder. Företrädaransvaret i skatteförfarandelagen innebär bl.a. att en företrädare för en juridisk person som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

underlåtit att betala skatt eller avgift, är skyldig att betala skatten eller avgiften tillsammans med den juridiska personen (59 kap. 13 §).

Sverige lever upp till direktivets krav

Det kan konstateras att det finns regler i svensk rätt som syftar till att hindra gäldenären från att vidta åtgärder som är till skada för företaget och skydda borgenärskollektivet. Det finns också bestämmelser som ska motverka att företrädare genom uppsåtligt eller vårdslöst beteende handlar på ett sätt som hotar verksamhetens livskraft. Som redogörs för ovan erbjuder svensk lagstiftning exempelvis ett skydd mot otillbörliga transaktioner och annat handlande som missgynnar bolagets borgenärer eller hotar företagets livskraft genom brottsbalkens bestämmelser om brott mot borgenärer samt genom det skadeståndsansvar som bolagets företrädare kan ådra sig mot enskilda borgenärer på grund av dessa brott.

Det finns även handlingsdirigerande regler som tvingar företagsledare att hålla sig informerade om företagets ekonomiska situation. Det skatterättsliga företrädaransvaret innebär att företrädare för en juridisk person kan få svara för uppkomna skatter och avgifter tillsammans med företaget om de inte vidtar åtgärder för att skatten eller avgiften betalas. Reglerna är visserligen inte direkt knutna till frågan om insolvens men bör ha en handlingsdirigerande verkan eftersom de tvingar företrädarna att vidta åtgärder för att avveckla företagets skulder. Även bestämmelserna i aktiebolagslagen om skyldighet för styrelsen att agera vid kapitalbrist har en tydlig handlingsdirigerande verkan. Reglerna fungerar som ett incitament för att få företrädare för krisande företag att agera i tid (jfr rättsfallet NJA 2018 s. 602 p. 15). Skyldigheten att upprätta en kontrollbalansräkning innebär att företagets företrädare måste hålla sig informerade om företagets ekonomiska situation för att inte riskera ett personligt betalningsansvar. Styrelsen tvingas därigenom att överväga om företaget ska drivas vidare och vilka åtgärder som kan vidtas för att undvika insolvens, eller om bolaget ska avvecklas.

Av betydelse i sammanhanget är också reglerna om styrelsens skadeståndsansvar i aktiebolagslagen och motsvarande regler för andra juridiska personer än aktiebolag. Av aktiebolagslagen följer visserligen inte något uttryckligt ansvar att ansöka om företagsrekonstruktion eller konkurs vid hotande insolvens. Styrelsen kan emellertid inte, utan att riskera skadeståndsskyldighet, ta vilka risker som helst i ett bolag som är insolvent eller när det finns påtaglig fara för insolvens. I konkurslagen finns vidare regler om återvinning i konkurs (4 kap.). Återvinningsreglerna gör det möjligt att återvinna vissa rättshandlingar som gäldenären vidtagit före en konkurs och låta dessa återgå till konkursboet. Reglerna syftar bl.a. till att skydda borgenärskollektivet från att gäldenären otillbörligt gynnar en viss borgenär eller en närstående när en konkurs är nära förestående eller att gäldenären undandrar egendom från konkursboet som hade ingått i konkursen. Återvinningsreglernas preventiva karaktär bör ha stark påverkan på företagsledares benägenhet att vidta åtgärder till skada för borgenärskollektivet när ett företag närmar sig en konkurs.

Som framgår ovan finns det alltså flera olika regler som enskilt och i samspel med andra bör ha en betydande påverkan på hur företagsledare agerar när ett företag har drabbats av ekonomiska svårigheter.

Sammantaget får dessa regler anses väl svara mot syftet med direktivets regler. Regeringen anser, i likhet med de flesta remissinstanserna, att de svenska reglerna är tillräckliga för att svara mot kraven i direktivet och att några ändringar i svensk rätt inte är nödvändiga.

Det finns i nuläget inte skäl att gå längre än vad direktivet kräver

Även om några ändringar i svensk rätt inte bedöms nödvändiga för att Sverige ska leva upp till direktivets krav på företagsledare skulle det vara möjligt att gå längre än vad som krävs av direktivet. Utredningen har också övervägt det men kommit till slutsatsen att det inte finns skäl till ändringar av nuvarande regelverk. *Ekobrottsmyndigheten* anför med anledning av detta att det genom ändringar i konkurslagen bör införas en handlingsplikt vid insolvens. Även *Skatteverket* efterfrågar ett klargörande av att företrädare för ett bolag har ett ansvar att agera vid insolvens. Flera andra remissinstanser påpekar emellertid behovet av en mer samlad översyn av regelverket för företagsledares skyldigheter.

Att i lag reglera att gäldenärens företrädare har ett ansvar att agera vid insolvens skulle kunna sägas ligga i linje med framför allt direktivets krav på att företagsledare ska ta vederbörlig hänsyn till behovet av att vidta åtgärder för att undvika insolvens (artikel 19.1 b). Samtidigt måste ett visst risktagande accepteras inom ramen för en seriös affärsverksamhet, även bland företag som befinner sig i en ekonomisk utsatt situation. Regeringen bedriver en aktiv näringspolitik som ska främja entreprenörskap och ekonomisk tillväxt. En viktig del i denna politik är att tillhandahålla en lagstiftning som uppmuntrar företagande och möjliggör ansvarsfullt risktagande, samtidigt som den motverkar en snedvriden konkurrens och illojala beteenden. Regelverket måste alltså vara balanserat och tillåta företagsledare att ta affärsmässigt motiverade risker. Utredningen framhåller i denna del att det finns en risk för att en insolvensrättslig regel om handlingsplikt skulle kunna uppfattas som att det läggs ett betydligt större ansvar på företagsledare än vad som är fallet i dag.

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv är grunden för tillväxt och jobbskapande. De grundläggande strukturerna i samhället behöver ge goda förutsättningar för viljan och förmågan att engagera sig och investera i verksamheter med stor potential, även om risken för misslyckanden kan vara stor. Ur det offentliga perspektivet är det angeläget att bidra till en samhällsekonomiskt väl avvägd nivå på risk och avkastning, för att underlätta en effektiv allokering av resurserna i ekonomin. Hur den insolvensrättsliga lagstiftningen utformas påverkar incitamenten för entreprenörskap och innovation. Det är angeläget att det inte utan bärande skäl införs bestämmelser som kan uppfattas som betungande och som därmed riskerar att motverka ett gynnsamt företagsklimat. Regeringen kan vidare konstatera att en skärpning av regelverket för företagsledares skyldigheter kan åstadkommas på flera olika sätt där en insolvensrättslig regel om handlingsplikt är en, bland flera, åtgärder som skulle kunna övervägas. En utredning har också nyligen gjort en översyn av det skatterättsliga företrädaransvaret. Utredningen om det skatterättsliga företrädaransvaret lämnade sitt betänkande i november 2020 (SOU 2020:60). Det är inte aktuellt att föregripa beredningen av det betänkandet. Det är heller inte möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende genomföra en sådan

samlad översyn av reglerna för företagsledares skyldigheter som efterfrågas av *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige* och *Svenskt Näringsliv*. Regeringen har nyligen gett en särskild utredare i uppdrag att överväga och lägga fram förslag till åtgärder för att motverka att aktiebolag och andra företag används för att begå brott och andra oegentligheter (dir. 2021:115). I uppdraget ingår bl.a. att analysera för- och nackdelar med reglerna om tvångslikvidation vid kapitalbrist i aktiebolag samt överväga om reglerna bör justeras eller om det bör införas en annan typ av regler. Det pågår alltså arbete med en sådan översyn som efterfrågas av vissa av remissinstanserna. Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att det för närvarande inte finns skäl att inom ramen för detta lagstiftningsärende föreslå ytterligare åtgärder.

12.2 Undantag från skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma under företagsrekonstruktion

Regeringens förslag: Skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma ska inte gälla under en företagsrekonstruktion. En sådan skyldighet ska dock inträda när rekonstruktionen avslutas. Den andra kontrollstämman ska som utgångspunkt hållas inom åtta månader från den första kontrollstämman. Den andra kontrollstämman behöver dock inte hållas tidigare än två månader efter en avslutad företagsrekonstruktion även om åttamånadersfristen har löpt ut innan dess.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna, bl.a. *Bolagsverket, Finansbolagens förening, Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Svenska Bankföreningen* och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma bör inte gälla under en företagsrekonstruktion

Regeringen gör i avsnitt 12.1 bedömningen att det inte behövs några ändringar av svensk rätt för att tillgodose direktivets krav på företagsledare och att det i nuläget saknas skäl att gå längre än vad direktivet kräver. I ett avseende anser regeringen emellertid att nuvarande regelverk bör ändras, nämligen beträffande skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma under en pågående företagsrekonstruktion.

Syftet med aktiebolagslagens kapitalbristregler är att de ska tvinga bolagets företrädare att agera när ett bolags eget kapital understiger den kritiska gränsen. Om en upprättad kontrollbalansräkning visar att företagets eget kapital understiger halva aktiekapitalet måste bolagsstämman ta ställning till om bolaget ska gå i likvidation eller om verksamheten ska fortsätta. En ansökan om företagsrekonstruktion kan vara ett sätt att få företaget på fötter igen och återställa dess livskraft. Tiden för att genom-

föra en företagsrekonstruktion under sådana förhållanden är emellertid knapp eftersom en andra kontrollstämma måste hållas inom åtta månader från den första kontrollstämman och då måste aktiekapitalet helt ha återställts, annars måste bolagsstämman besluta om likvidation. Det bör också framhållas att ett beslut att bevilja ett bolag företagsrekonstruktion inte avslutar en pågående medansvarsperiod (se rättsfallet NJA 2018 s. 1038).

Det kan alltså uppkomma en situation där styrelsen, för att undgå medansvar, är tvungen att begära företaget i likvidation, trots att den pågående företagsrekonstruktionen i och för sig har goda möjligheter att lyckas. Detta ligger inte i linje med syftet bakom reglerna om företagsrekonstruktion. Om styrelsen faktiskt vidtar åtgärder för att komma tillrätta med en kapitalbrist genom att ansöka om företagsrekonstruktion har regelverket dessutom i vart fall delvis uppfyllt sitt handlingsdirigerande syfte. Att tvinga styrelsen att ansöka om likvidation under pågående företagsrekonstruktion framstår som kontraproduktivt.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det bör göras undantag från skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma under rekonstruktionen i syfte att öka möjligheterna att lyckas med att rekonstruera i grunden livskraftiga företag. Att göra ett sådant undantag ligger också i linje med direktivets krav på att avvika från skyldigheten enligt bolagsrättsdirektivet att kalla till bolagsstämma vid en betydande förlust av det tecknade kapitalet i den mån och under den tid det behövs för fastställandet av de ramverk för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i insolvensdirektivet (se artikel 32 i insolvensdirektivet med hänvisning till artikel 58.1 i bolagsrättsdirektivet). Regeringen föreslår därför att skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma inte ska gälla under rekonstruktionen.

Förslaget påverkar inte övriga skyldigheter enligt aktiebolagslagen

Regeringens förslag kommer inte påverka övriga skyldigheter i aktiebolagslagen. Styrelsen ska alltså även framöver vara skyldig att genast upprätta och låta revisor granska en kontrollbalansräkning bl.a. om det finns skäl att anta att företagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet och, om kontrollbalansräkningen visar att så är fallet, kalla till en första kontrollstämma (25 kap. 13 och 15 §§). Dessa skyldigheter ska gälla oavsett om företaget har beviljats företagsrekonstruktion eller inte. Om så inte skulle vara fallet skulle det öppna för missbruk. Ett företag skulle då kunna ansöka om företagsrekonstruktion och därigenom helt skjuta på skyldigheten att upprätta en kontrollbalansräkning och på det rådrum om åtta månader som gäller om bolagsstämman beslutar att företaget ska drivas vidare vid den första kontrollstämman.

Det förhållandet att bolaget beviljas företagsrekonstruktion medför inte att en tidigare uppkommen medansvarsperiod upphör eller att tidigare underlåtenhet läks. En medansvarsperiod kan endast upphöra på de sätt som följer av aktiebolagslagens regler, t.ex. genom att styrelsen vidtar de åtgärder som den tidigare har underlåtit (25 kap. 18 § första stycket), genom en ansökan eller ett beslut om likvidation eller om det på en bolagsstämma läggs fram en revisorsgranskad kontrollbalansräkning som visar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet (25 kap. 20 §). Om åttamånadersfristen redan löpt ut när ansökan om företagsrekonstruktion beviljas, kvarstår alltså skyldigheten att hålla den andra

kontrollstämman. Detta gäller även om fristen löpt ut först efter tidpunkten för ansökan men innan rättens beslut att bevilja den. Denna ordning bedöms nödvändig för att förhindra missbruk av regelverket.

Förslaget innebär däremot att om åttamånadersfristen löper ut under en pågående företagsrekonstruktion så kommer någon andra kontrollstämma inte att behöva hållas under den tid som rekonstruktionen pågår, oavsett om den första kontrollstämman hållits före beslutet om företagsrekonstruktion eller under själva rekonstruktionen. Som en konsekvens av detta kommer reglerna om tvångslikvidation på grund av underlåtenhet att hålla en andra kontrollstämma inte att bli aktuella under rekonstruktionen (25 kap. 17 §). Styrelsen riskerar inte heller av denna anledning att bli medansvariga för bolagets förpliktelser (25 kap. 18 § första stycket 3). Däremot kvarstår, som nämnts, styrelsens medansvar för underlåtenhet att upprätta en kontrollbalansräkning och låta en revisor granska denna, liksom att sammankalla en första kontrollstämma (25 kap. 18 § första stycket 1 och 2). Regeringens förslag kommer inte att begränsa bolagsstämmans rätt att besluta om likvidation under en företagsrekonstruktion. Det betyder att det inte finns något hinder mot att bolagsstämman vid den första kontrollstämman beslutar att bolaget ska gå i likvidation (25 kap. 15 §). Det kommer vidare att vara möjligt att hålla en andra kontrollstämma under en pågående företagsrekonstruktion även om det inte är nödvändigt för att undvika att en medansvarsperiod ska uppkomma. Om den kontrollbalansräkning som upprättas då inte visar att det egna kapitalet uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet ska bolagsstämman dock besluta om likvidation (25 kap. 16 §). Om stämman inte gör det, är styrelsen skyldig att ansöka om likvidation (25 kap. 17 §). Enligt regeringens bedömning är denna ordning förenlig med direktivet eftersom en företagsrekonstruktion kan genomföras utan hinder av reglerna om kapitalbrist. Direktivet kan inte anses kräva att den rätt att besluta om likvidation som tillkommer bolagsstämman begränsas (jfr 25 kap. 1 §).

Den andra kontrollstämman ska hållas när rekonstruktionen avslutats

När rekonstruktionen avslutats bör skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma återigen gälla. Som utgångspunkt bör den andra stämman även framöver hållas inom åtta månader från den första kontrollstämman. Detta kan dock leda till oönskade effekter i företagsrekonstruktioner som pågår under längre tid och där en första kontrollstämma hållits redan före rekonstruktionen inleddes eller i nära anslutning till att den inleddes. I ett sådant fall skulle den andra kontrollstämman behöva hållas i princip omedelbart efter att rekonstruktionen avslutats. Detta lämnar knappt något utrymme för att genomföra de åtgärder som föreslås i rekonstruktionsplanen och ställer orimligt höga krav på att planen innehåller åtgärder som säkerställer att bolagets aktiekapital återställs redan genom planens fastställande. En viss respekt är därför nödvändig för att inte omöjliggöra genomförandet av planen. Denna tid får dock inte vara så lång att det uppmuntrar till missbruk av reglerna. Regeringen föreslår att tiden bestäms till två månader. I praktiken kommer detta att ställa stora krav på att åtgärderna i en fastställd rekonstruktionsplan återställer aktiekapitalet kort tid efter att rekonstruktionen avslutas.

Regeringen föreslår alltså att om ett företag genomgår företagsrekonstruktion behöver den andra kontrollstämman inte hållas under rekonstruktionen och inte heller tidigare än två månader efter att rekonstruktionen har avslutats. Förslaget hindrar dock inte ett företag från att hålla den andra kontrollstämman tidigare än så. Om så sker och den kontrollbalansräkning som läggs fram inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet, och beslut om likvidation inte har fattats av stämman, uppstår en skyldighet för styrelsen att ansöka om likvidation (25 kap. 17 § första stycket 2). Den andra kontrollstämman behöver förstås inte hållas inom två månader från rekonstruktionsavslutet om åttamånadersfristen från den första kontrollstämman löper ut senare än denna tidpunkt.

13 Skuldsanering för företagare

13.1 Allmänt om direktivets regler om skuldavskrivning

Syftet med och tillämpningsområdet för reglerna om skuldavskrivning

I insolvensdirektivet framhålls att skillnaderna mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för skuldavskrivning leder till ojämlika villkor för att få tillgång till kredit och till olika grader av utdelning inom unionen (skäl 8). Det är framför allt avskrivningsperiodens längd och villkoren för skuldavskrivning som skiljer sig åt (skäl 4). I många medlemsstater tar det mer än tre år för insolventa men hederliga entreprenörer att få sina skulder avskrivna och göra en nystart. Ineffektiva ramverk för skuldavskrivning och näringsförbud medför att entreprenörer måste flytta till nya jurisdiktioner för att kunna göra en nystart inom en rimlig tidsperiod. Det leder också till avsevärda merkostnader för både borgenärerna och entreprenörerna själva (skäl 5 och 72).

I direktivet fastställs vissa minimiregler beträffande förfaranden som leder till avskrivning av skulder som insolventa entreprenörer ådragit sig (artikel 1.1 b och skäl 12). Det övergripande syftet med direktivets regler om skuldavskrivning är att hederliga insolventa eller överskulsatta entreprenörer ska få fullständig skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod varigenom de får en andra chans samt att förfarandena för skuldavskrivning görs mer ändamålsenliga, särskilt i syfte att förkorta dem (skäl 1).

Tillgång till fullständig skuldavskrivning

Direktivet innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning (artikel 20.1 första stycket). Medlemsstaterna får som villkor för att få tillgång till skuldavskrivning kräva att den verksamhet som en insolvent entreprenörs skulder gäller ska ha upphört (artikel 20.1 andra stycket). Av skälen framgår att det är upp till medlemsstaterna att välja om den skuldavskrivning som tillhandahålls avser

förfaranden som omfattar en betalningsplan, en realisering av tillgångar eller en kombination av dessa alternativ (skäl 75).

Av direktivet framgår vidare att medlemsstater i vilka fullständig skuldavskrivning är förenad med villkor om att entreprenören återbetalar delar av skulden ska säkerställa att den tillhörande återbetalningsskyldigheten bygger på entreprenörens individuella situation och framför allt står i proportion till entreprenörens utmätningsbara eller disponibla inkomst och utmätningsbara eller disponibla tillgångar under avskrivningsperioden samt beaktar borgenärernas rättmätiga intressen (artikel 20.2). Vidare föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att entreprenörer vars skulder har avskrivits har tillgång till relevant och aktuell information om befintliga nationella ramverk för företagsstöd för entreprenörer och att de kan utnyttja sådana ramverk (artikel 20.3).

I skälen görs vissa förtydliganden vad gäller förfarandet för skuldavskrivning. Där framgår att medlemsstaterna får besluta hur en gäldenär ska få tillgång till skuldavskrivning, inklusive möjligheten att kräva att gäldenären begär skuldavskrivning (skäl 73). Vidare får medlemsstaterna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter antingen på eget initiativ eller på begäran av en person med ett legitimt intresse kan kontrollera att entreprenören uppfyller villkoren för att erhålla fullständig skuldavskrivning (skäl 82).

Begränsningar av rätten till skuldavskrivning

I direktivet regleras vidare möjligheten för medlemsstaterna att behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (artikel 23). Medlemsstaterna ska behålla eller införa sådana bestämmelser om den insolventa entreprenören agerade ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt gentemot borgenärerna eller andra intressenter när denne blev skuldsatt, under ett insolvensförfarande eller när skulden betalades (artikel 23.1). Av skälen framgår att när de rättsliga eller administrativa myndigheterna fastställer huruvida en entreprenör har varit ohederlig kan de beakta omständigheter såsom (skäl 79):

- skuldens art och omfattning,
- vid vilken tidpunkt skulden uppstod,
- vilka ansträngningar entreprenören har gjort för att betala skulden och uppfylla rättsliga skyldigheter, inbegripet offentliga tillståndskrav och kravet på korrekt bokföring,
- handlingar från entreprenörens sida i syfte att hindra åtgärder från borgenärers sida,
- uppfyllande av skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens som åligger entreprenörer som är företagsledare, och
- efterlevnad av konkurrens- och arbetsrättsliga regler.

Utöver att medlemsstaterna har en skyldighet att införa eller behålla regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning i vissa situationer, får medlemsstaterna införa eller behålla sådana regler under vissa väldefinierade omständigheter och om avvikelser från direktivet är vederbörligen motiverade. I direktivet anges följande icke uttömmande lista med exempel på när sådana hinder eller begränsningar vad gäller tillgången till skuldavskrivning är motiverade (artikel 23.2):

- om den insolventa entreprenören allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt en betalningsplan eller någon annan rättslig skyldighet som syftar till att skydda borgenärernas intressen, inbegripet skyldigheten att maximera utdelningen till borgenärerna,
- om den insolventa entreprenören inte efterlever en föreskriven informations- eller samarbetskyldighet,
- om ansökan om skuldavskrivning är otillbörlig,
- om en ny ansökan om skuldavskrivning har gjorts inom en viss tidsperiod efter det att den insolventa entreprenören beviljades en fullständig skuldavskrivning eller nekades en fullständig skuldavskrivning på grund av en allvarlig överträdelse av informations- eller samarbetskyldigheterna,
- om kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivningen inte är täckta, eller
- om det behövs undantag för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärs rättigheter.

Särskilt om återkallelse av skuldavskrivning

Direktivet innehåller även regler för när en skuldavskrivning kan återkallas. Medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa sådana regler motsvarar de som gäller för att hindra eller begränsa tillgången till skuldavskrivning (artikel 23.1 och 23.2). Av skälen framgår vidare att medlemsstaterna bör kunna föreskriva en möjlighet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldighet om deras ekonomiska situation avsevärt förändras, oavsett om den förbättras eller försämras (skäl 74).

13.2 Förutsättningar att beviljas F-skuldsanering

Regeringens förslag: F-skuldsanering ska kunna beviljas en gäldenär som är insolvent och så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Motsvarande ska gälla även enligt skuldsaneringslagen.

Det ska vidare förtydligas i lagen om skuldsanering för företagare att en gäldenär som enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder uppfyller lagens villkor inte ska vara utesluten från F-skuldsanering på grund av att dessa skulder inte utgör en tillräckligt stor andel av gäldenärens totala skuldbörda.

Regeringens bedömning: Förutsättningarna för att få F-skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för företagare och möjligheterna att därefter starta om på nytt uppfyller i övrigt direktivets krav.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser instämmer i förslaget och bedömningen eller invänder inte mot dem. *Attunda tingsrätt* anser dock att kvalificerad insolvens är ett väl inarbetat begrepp som bör anges i lagtexten. *Lunds tingsrätt* anför att konkurslagens (1987:672) definition av insolvens redan inbegriper ett varaktighetskrav och att det genom prome-

morians förslag framstår som att det ställs upp två sådana krav för insolvensen vilket enligt tingsrätten framstår som en upprepning. Vidare anser Lunds tingsrätt att förslaget till justering av villkoren för hur stor andel näringsrelaterade skulder en gäldenär måste ha för att beviljas F-skuldsanering är något svåräst och därför bör ges en annan lagteknisk utformning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivets regler om tillgång till skuldavskrivning

Genom lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare existerar det redan i Sverige en särskild form av skuldsanering för företagare som bygger på att gäldenären följer en avbetalningsplan. Svensk rätt uppfyller alltså insolvensdirektivets grundläggande krav om tillgång till skuldavskrivning. En företagare som har genomgått F-skuldsanering är också oförhindrad att starta om på nytt.

Lagen om skuldsanering för företagare innehåller fler bestämmelser än vad som följer av direktivet. Enligt lagen är det Kronofogdemyndigheten som, efter ansökan av en gäldenär, handlägger och prövar ansökningar om F-skuldsanering (4 §). Kronofogdemyndigheten agerar också betalningsförmedlare i ärenden om F-skuldsanering. Det betyder att gäldenären som huvudregel betalar till myndigheten som sedan betalar ut medlen till borgenärerna en gång om året (40 och 43 §§). I lagen finns därför bestämmelser om bl.a. hur en ansökan om F-skuldsanering ska göras (12–14 §§), hur handläggningen hos Kronofogdemyndigheten går till (22–30 §§) och vilka möjligheter det finns att överklaga beslut i ärenden om F-skuldsanering (47 §).

Direktivet innehåller inte ett komplett förfarande för skuldavskrivning utan endast ett antal minimiregler. Det är alltså tillåtet för medlemsstaterna att komplettera direktivets regler i de delar det behövs för att skapa ett sammanhängande system för skuldavskrivning (jfr skäl 73 och 82). Detta innebär möjligheten att låta en myndighet administrera och hantera skuldsaneringsförfarandet. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att den nuvarande ordningen, med Kronofogdemyndigheten som prövningsmyndighet och betalningsförmedlare, står i överensstämmelse med direktivet och kan behållas.

Tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare

Direktivet innehåller en särskild definition av vad som avses med entreprenör (artikel 2.1.9). Definitionen får direkt betydelse för tillämpningsområdet för direktivet eftersom medlemsstaterna inte är skyldiga att tillämpa direktivets regler på fysiska personer som inte också är entreprenörer. Det finns samtidigt inget hinder mot att medlemsstaterna tillämpar direktivet utanför dess egentliga tillämpningsområde. Att lagen om skuldsanering för företagare även gäller för närstående till företagare är alltså tillåtet.

Direktivets definition av entreprenör skiljer sig till ordalydelsen från definitionen av företagare som är det begrepp som används i lagen om skuldsanering för företagare (2 §). Definitionen av företagare tar sikte på en fysisk person som är eller har varit engagerad i näringsverksamhet

medan definitionen av entreprenör omfattar den som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke. Vidare framgår av direktivet att medlemsstaterna får kräva att entreprenörens verksamhet ska ha upphört (artikel 20.1 andra stycket). Att lagen om skuldsanering för företagare möjliggör skuldsanering för såväl aktiva som tidigare aktiva företagare är således förenligt med direktivet.

Det förhållandet att direktivets definition av entreprenör omfattar även en fysisk person som utövar ett yrke skulle kunna tolkas som att direktivet tar sikte på en bredare personkrets än vad som kan sägas omfattas av tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare. Samtidigt framgår det av skälen att direktivet endast tar sikte på entreprenörer verksamma i ett yrke som egenföretagare (skäl 72) och att konsumenters överskuldsättning faller utanför tillämpningsområdet (skäl 21). Att direktivet inte omfattar personer som är verksamma i ett yrke – i betydelsen anställda – får även anses framgå av det allmänna syftet med direktivet. En jämförelse med andra EU-rättsakter bl.a. på konsumenträttens område visar också att utövande av yrkesverksamhet brukar ingå som ett led i definitionen av en näringsidkare (se t.ex. artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster). Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att direktivets definition av entreprenör rymms inom tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare och att det därmed inte finns något behov av att ändra lagen i detta avseende.

Kravet på kvalificerad insolvens

Medlemsstaterna måste tillhandahålla skuldavskrivning i enlighet med vad som föreskrivs i direktivet för entreprenörer som är insolventa. Det finns inte någon definition av insolvens i direktivet. Detta begrepp ska i stället förstås i enlighet med hur begreppet definieras i nationell rätt (artikel 2.2 a). Lagen om skuldsanering för företagare utgår från att F-skuldsanering får beviljas om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas bestå under överskådlig tid (8 §). Detta villkor innehåller dels ett krav på obestånd (insolvens), dels ett krav på att obeståndet ska vara av viss varaktighet. Obestånd enligt lagen om skuldsanering för företagare är detsamma som gäller enligt konkurslagen.

Det har ända sedan införandet av skuldsaneringsinstitutet på 1990-talet gällt som villkor att gäldenären ska ha allvarliga och varaktiga skuldproblem för att beviljas skuldsanering. Det var dock först 2016 som kvalificerad insolvens som begrepp infördes i lagtext i samband med att den nya skuldsaneringslagen (2016:675) och lagen om skuldsanering för företagare trädde i kraft.

Att begränsa tillgången till skuldsanering till gäldenärer som är svårt överskuldsatta motiveras av att ett allt för generöst system kan påverka den allmänna betalningsmoralen negativt (prop. 2015/16:125 s. 118). Följderna av detta kan bli en restriktivare kreditgivning med sämre finansieringsmöjligheter för potentiella företagare. Om reglerna utformas på sådant sätt att företagare som över tid klarar av att betala sina skulder får F-skuldsanering, riskerar förtroendet för skuldsaneringsinstitutet att rubbas. Detta

skulle i sin tur kunna leda till att borgenärer i större utsträckning motsätter sig att F-skuldsanering beviljas eller väljer att begära gäldenären i konkurs. En sådan utveckling skulle motverka syftet med regleringen om F-skuldsanering, dvs. att ge seriösa företagare en andra chans.

Mot bakgrund av ovanstående gör regeringen bedömningen att det inte finns skäl att sänka kravet på gäldenärens överskuldsättning om det inte är nödvändigt för att Sverige ska leva upp till direktivet. Huruvida det kvalificerade insolvensrekvisitet kan behållas i dess nuvarande form blir i hög grad beroende av vilket utrymme medlemsstaterna får anses ha när det kommer till att definiera innebörden av begreppet insolvens. Några närmare riktlinjer för detta ges inte i direktivet. Av skälen framgår dock att insolvens får definieras som överskuldsättning (skäl 73). Någon allmängiltig definition av detta begrepp finns inte i svensk rätt.

Det förhållandet att frågan om innebörden av begreppet insolvens har lämnats till medlemsstaterna att definiera talar för att det är förenligt med direktivet att begränsa tillgången till F-skuldsanering till företagare med allvarliga och varaktiga skuldproblem. Det framgår inte heller av direktivet att medlemsstaterna måste ansluta sig till en viss på förhand given innebörd av insolvens enligt nationell rätt. Att insolvens enligt skälen till direktivet skulle kunna förstås som överskuldsättning lämnar tvärtom utrymme för medlemsstaterna att använda även andra eller nya definitioner. Dessutom torde en person som är kvalificerat insolvent alltid vara överskuldssatt i den mening som får anses följa av allmänt språkbruk. Det föregående talar för att det skulle vara tillåtet att ha en särskild form av insolvensbegrepp enbart för skuldsaneringsinstitutet.

Under alla förhållanden så anges i direktivet (artikel 23) att väldefinierade och vederbörligen motiverade begränsningar av rätten till skuldavskrivning får införas av medlemsstaterna (jfr den engelska språkversionen där det talas om *well-defined circumstances* och undantag som är *duly justified*). Detta får förstås på så sätt att begränsningar är tillåtna om medlemsstaterna bedömer att de är berättigade. Direktivet listar också ett antal exempel på situationer då undantag alltid är tillåtna, bl.a. om det behövs för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärs rättigheter (artikel 23.2 f). Som anges ovan har gäldenärskretsen i skuldsaneringsärenden begränsats på i huvudsak samma sätt under lång tid och den nuvarande ordningen har starka skäl för sig. Ett villkor om att gäldenären ska vara kvalificerat insolvent får därför anses berättigat.

Det finns alltså flera skäl för varför den nuvarande ordningen i lagen om skuldsanering för företagare är tillåten enligt direktivet. Något som talar emot en sådan slutsats är samtidigt att insolvens därmed skulle riskera att få olika betydelser för direktivets olika delar. Begreppet insolvens förekommer nämligen även bland reglerna om företagsrekonstruktion. Att vara kvalificerat insolvent enligt lagen om skuldsanering för företagare är heller inte detsamma som att vara insolvent enligt konkurslagen eftersom kraven vad gäller betalningsförmågans varaktighet skiljer sig åt mellan dessa regelverk. Rent språkligt är insolvens dessutom inte samma sak som kvalificerad insolvens.

Sammantaget gör regeringen därför, till skillnad från *Attunda tingsrätt*, bedömningen att det kvalificerade insolvensrekvisitet i lagen om skuldsanering för företagare behöver justeras. Det grundläggande villkoret för

att beviljas F-skuldsanering bör fortsättningsvis vara att gäldenären är insolvent. För att säkerställa att skuldsaneringsinstitutet även i framtiden ska vara till för gäldenärer med allvarliga och varaktiga skuldproblem måste gäldenärskretsen snävas in. Direktivet tillåter att medlemsstaterna inför begränsningar av tillgången till skuldavskrivning om begränsningarna är berättigade. Regeringen föreslår därför att som krav utöver insolvens bör gälla att gäldenären är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Genom att på detta sätt separera kravet på insolvens från kravet på insolvensens varaktighet ansluter sig lagen om skuldsanering för företagare tydligare till den begreppsbildning som används i direktivet. Samtidigt tillgodoses de sakliga skälen bakom dagens reglering. Förslaget innebär en delvis återgång till den ordning som gällde enligt den gamla skuldsaneringslagen och bör, till skillnad från vad *Lunds tingsrätt* har anfört, inte medföra några beaktansvärda tolkningsproblem (jfr prop. 2005/06:124). För att uppnå enhetlighet föreslår regeringen att det kvalificerade insolvensrekvisitet i skuldsaneringslagen bör få samma utformning som i lagen om skuldsanering för företagare.

Skälighetsbedömningen

Med undantag för ett allmänt krav på insolvens så ställer direktivet inte upp några särskilda villkor som ska vara uppfyllda för att en entreprenör ska beviljas skuldavskrivning. Medlemsstaterna är dock skyldiga att ha regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning om den insolventa entreprenören har agerat ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt (artikel 23.1). Därutöver får medlemsstaterna införa sådana villkor så länge som dessa är berättigade (artikel 23.2). Medlemsstaterna får alltså anses ha en relativt stor frihet att införa nationella regler som begränsar rätten till skuldavskrivning.

Lagen om skuldsanering för företagare ställer upp ett antal villkor för att en gäldenär ska kunna beviljas F-skuldsanering. För att beviljas F-skuldsanering krävs bl.a. att det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden (10 §). Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser, det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om F-skuldsanering och skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga (10 § andra stycket). Hänsyn kan dock tas även till andra relevanta omständigheter. I förarbetena anges exempelvis att gäldenärens agerande i ett eventuellt föregående konkursförfarande kan beaktas (prop. 2015/16:125 s. 248). I detta avseende kan även beaktas sådant oseriöst eller illojalt agerande i verksamheten som inte är av sådan omfattning att det är oförsvarligt och därmed automatiskt diskvalificerar gäldenären från F-skuldsanering (jfr 9 § första stycket 1). Som exempel från äldre rättspraxis kan nämnas att det inte har ansetts skäligt att bevilja skuldsanering i en situation då skulderna uppkommit till följd av underlåtenhet att till staten betala arbetsgivaravgift och för anställda innehållen A-skatt (se rättsfallet NJA 1998 s 259).

Det allmänna skälighetskravet motiveras av att regleringen ska vara flexibel och inte leda till stötande resultat. Skuldsanering av fysiska

personers skulder innebär många svårigheter, inte minst därför att den enas skuldsituation inte är den andres lik. För att ett skuldsaneringsystem ska vara ändamålsenligt och effektivt, behöver kriterierna enligt regeringens uppfattning vara angivna på ett sådant sätt att ingen utesluts från tillämpningsområdet på grund av någon enstaka omständighet. Systemet bör därför inte vara utformat med så stela kriterier att skuldsanering tvunget måste beviljas eller vägras så snart vissa lätt avläsbara fakta är för handen.

Det allmänna skälighetskravet har inte någon direkt motsvarighet i direktivet. Skälighetskravet och direktivets bestämmelser om att tillgången till skuldsanering ska hindras eller begränsas i situationer då den insolventa entreprenören agerat ohederligt eller i ond tro får dock sägas ha i huvudsak samma syfte, nämligen att förhindra att en skuldavskrivning leder till stötande resultat. Av skälen i direktivet framgår också att de rättsliga eller administrativa myndigheterna vid bedömningen av om någon agerat ohederligt ska ha en relativt stor frihet att beakta olika omständigheter (skäl 79). De faktorer som vid skälighetsbedömningen särskilt ska beaktas (10 § andra stycket) – t.ex. omständigheterna vid skuldernas tillkomst och de ansträngningar gäldenären gjort att fullgöra sina förpliktelser – återfinns i stor utsträckning bland de exempel på omständigheter som får beaktas enligt skälen i direktivet.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna endast när det gäller det resultat som ska uppnås. Sverige är alltså vid genomförandet av direktivet inte tvunget att använda sig av samma systematik som i direktivet. Det bör mot den bakgrunden inte utgöra något problem att den svenska regleringen utgår från en allmän skälighetsbedömning med särskilt beaktande av vissa i lagen angivna omständigheter snarare än vissa på förhand bestämda faktorer. Regeringen gör därför bedömningen att direktivet inte hindrar det allmänna skälighetskravet i lagen om skuldsanering för företagare och att kravet bör behållas.

Särskilda villkor för aktiva respektive tidigare aktiva företagare

Enligt lagen om skuldsanering för företagare gäller som allmänt villkor för att en tidigare aktiv företagare ska beviljas F-skuldsanering att skulderna till huvudsaklig del har anknytning till näringsverksamheten (6 § 1). Regeln motiveras av att det bör finnas en skyddsvärd anknytning till näringsverksamheten för att en gäldenär som avvecklat sin verksamhet ska omfattas av reglerna om F-skuldsanering (jfr prop. 2015/16:125 s. 108). Det får i och för sig anses godtagbart att ställa upp ett sådant krav eftersom direktivets regler om skuldavskrivning endast gäller för näringsrelaterade skulder. Som regeln nu är utformad kan emellertid den situationen uppstå att en gäldenär – som uppfyller lagens krav om kvalificerad insolvens till följd av enbart de näringsrelaterade skulderna – inte kan beviljas F-skuldsanering om dessa skulder inte utgör tillräckligt stor andel av gäldenärens totala skuldbörda. I praktiken lär det vara ovanligt att detta inträffar. Villkoret ska nämligen tillämpas så att även skulder som indirekt kan hänföras till näringsverksamheten ska anses näringsrelaterade (prop. 2015/16:125 s. 241 f.). I någon enstaka situation skulle det dock kunna inträffa att en gäldenär som är kvalificerat insolvent enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder nekats F-skuldsanering. Direktivet kan inte förstås som att medlemsstaterna skulle vara tvungna att bevilja skuld-

avskrivning åt gäldenärer vars totala skuldbörda består av endast en mindre andel näringsrelaterade skulder. En sådan tolkning skulle inte stämma överens med att direktivet inte gäller för konsumenters överskudsättning. En gäldenär med stora näringsrelaterade skulder får dock inte uteslutas från skuldavskrivning enbart för att denne även har betydande privata skulder. Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att lagen om skuldsanering för företagare bör justeras för att säkerställa att lagen lever upp till direktivet. Regeringen föreslår därför att en gäldenär som enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder uppfyller lagens villkor inte ska vara utesluten från F-skuldsanering på grund av att dessa skulder inte utgör en tillräckligt stor andel av den totala skuldbördan. Regeringen anser, till skillnad från *Lunds tingsrätt*, att den lagtekniska lösning som föreslås i promemorian är ändamålsenlig och väl avvägd.

För att en aktiv företagare ska komma ifråga för F-skuldsanering gäller enligt lagen om skuldsanering för företagare att de skulder som uppkommer i den pågående näringsverksamheten rätteligen kan betalas (6 § 2). Det ska alltså vara fråga om att sanera företagarens privata ekonomi och inte att rekonstruera själva verksamheten. Den näringsverksamhet som gäldenären är engagerad i måste alltså vara solvent och kunna betala sina skulder allt eftersom de förfaller. För denna gäldenärskategori finns det alltså inget krav på att skulderna ska vara näringsrelaterade. Tvärtom ska det normalt inte finnas några obetalda förfallna skulder som har anknytning till den pågående verksamheten när gäldenären ansöker om F-skuldsanering (prop. 2015/16:125 s. 242). Att lagen om skuldsanering för företagare i detta avseende går längre än vad som krävs av direktivet är inget problem.

Kravet om att gäldenären ska ha ett minsta betalningsutrymme och övriga villkor för F-skuldsanering

Lagen om skuldsanering för företagare ställer upp som krav för att en gäldenär ska beviljas F-skuldsanering att gäldenären har ett visst minsta betalningsutrymme (9 § 3). Att medlemsstaterna får kräva att gäldenären betalar tillbaka delar av skulden framgår direkt av direktivtexten. Direktivet föreskriver vidare att återbetalningsskyldigheten ska bygga på entreprenörens individuella situation och stå i proportion till bl.a. entreprenörens disponibla inkomst (artikel 20.2).

För den som beviljats F-skuldsanering gäller att återbetalningsskyldigheten bestäms med beaktande av sådana omständigheter som anges i direktivet och därmed tar hänsyn till gäldenärens individuella situation (35 §). Vid bestämmandet av det belopp som gäldenären ska betala har gäldenären nämligen rätt att förbehålla sig ett belopp för gäldenärens och dennes familjs försörjning. Bestämmelserna i utsökningsbalken om hur förbehållsbeloppet vid löneutmätning bestäms ska då vara vägledande (7 kap. 4 och 5 §§).

Frågan är emellertid hur villkoret om att gäldenären måste ha ett visst minsta betalningsutrymme för att denne ska komma ifråga för F-skuldsanering förhåller sig till direktivet. Detta villkor är absolut och lämnar inte utrymme för att beakta gäldenärens individuella situation. Det framgår inte av direktivet att medlemsstaterna måste möjliggöra skuldavskrivning även för gäldenärer som helt saknar betalningsförmåga (s.k. nollbeslut).

Att en viss minsta betalningsförmåga utgör en förutsättning för F-skuldsanering är heller inte samma sak som att gäldenärens individuella situation inte beaktas. Vad det handlar om är enbart att sätta en lägsta nivå för att komma ifråga för F-skuldsanering. Om F-skuldsanering väl beviljas, görs en individuell bedömning där det bestäms hur mycket gäldenären ska betala. Om det inte skulle vara tillåtet att kräva någon som helst återbetalning av gäldenären är det vidare svårt att se vad direktivets regler om att medlemsstaterna får kräva att gäldenären följer en betalningsplan fyller för funktion. Direktivet måste alltså förstås som att medlemsstaterna får kräva att gäldenären betalar tillbaka en del av skulden. En motsatt tolkning skulle medföra att flera av direktivets bestämmelser saknar praktisk betydelse. Regeringen gör därför bedömningen att villkoret i lagen om skuldsanering för företagare om att gäldenären ska ha en viss minsta betalningsförmåga får anses förenligt med direktivet. Ett sådant villkor kan vidare motiveras av att F-skuldsanering ska vara även borgenärs gynnande. Ett betonde av företagarens personliga ansvar samt risktagande kan bidra till ett ansvarsfullt företagande och till en tilltro till företagarens vilja att göra rätt för sig (jfr medlemsstaternas möjligheter enligt artikel 23.2 att begränsa tillgången till skuldavskrivning om det är berättigat).

Regeringen bedömer att även övriga villkor för F-skuldsanering (7 §, 9 § 1 och 2 samt 11 §) är tillåtna enligt direktivet (jfr artikel 23.1 och 23.2).

Omprövning av en F-skuldsanering

Lagen om skuldsanering för företagare innehåller bestämmelser om att ett beslut om skuldsanering under vissa omständigheter kan omprövas (50 och 51 §§). På ansökan av en borgenär kan ett beslut om F-skuldsanering omprövas om gäldenären agerat illojalt, inte följt betalningsplanen eller fått väsentligt förbättrade ekonomiska förhållanden (50 §). En F-skuldsanering kan också omprövas på ansökan av gäldenären om gäldenärens ekonomiska förhållanden har ändrats (51 §). Ett beslut om omprövning kan antingen leda till att beslutet om F-skuldsanering upphör eller att det ändras.

Direktivet saknar en direkt motsvarighet till reglerna om omprövning. I stället föreskrivs i direktivet att en skuldavskrivning under vissa omständigheter kan återkallas (artikel 23.1 och 23.2). Återkallelse kan t.ex. aktualiseras om gäldenären har agerat ohederligt eller inte följer betalningsplanen. Av skälen framgår också att det är tillåtet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldighet om deras ekonomiska situation avsevärt förändras (skäl 74). Detta gäller oavsett om den förbättras eller försämras. Direktivets regler om återkallelse av skuldavskrivning får alltså anses fylla samma funktion och syfte som omprövningsförfarandet. Regeringen bedömer att bestämmelserna om omprövning i lagen om skuldsanering för företagare därför är förenliga med direktivet.

13.3 Innehållet i en F-skuldsanering

13.3.1 Skulder som får undantas från F-skuldsanering

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i lagen om skuldsanering för företagare om vilka skulder som får undantas från F-skuldsanering är förenliga med direktivet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller invänder inte mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Skulder som ingår i en skuldavskrivning enligt direktivet

Insolvensdirektivet innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse om vilka skulder som ska ingå i en skuldavskrivning. Detta framgår i stället indirekt genom tillämpningsområdet för direktivet och genom att direktivet innehåller regler om att medlemsstaterna får begränsa tillgången till skuldavskrivning för vissa skuldkategorier eller utesluta dem helt från skuldavskrivning (artiklarna 1 och 23.4). I direktivet (artikel 23.4) anges följande exempel på skuldkategorier för vilka undantag från skuldavskrivning är tillåtna:

- skulder med säkerhet,
- skulder som härrör från eller har anknytning till straffrättsliga påföljder,
- skulder som härrör från utomobligatoriskt ansvar,
- skulder rörande underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande,
- skulder som uppkommit efter ansökan om eller inledande av det förfarande som leder till skuldavskrivning, och
- skulder som härrör från skyldigheten att betala kostnaderna för det förfarande som leder till en skuldavskrivning.

Listan med exempel på skulder är inte uttömmande. Av skälen framgår att medlemsstaterna bör kunna utesluta ytterligare skuldkategorier när det är berättigat (skäl 81). Vad gäller skulder med säkerhet förtydligas vidare att det endast bör vara möjligt för medlemsstaterna att undanta sådana skulder upp till säkerhetens värde enligt nationell rätt och att resten av skulden bör behandlas som en skuld utan säkerhet.

Förening av förfaranden

Det kan ibland vara så att en insolvent entreprenör har såväl personliga skulder som företagsskulder och att dessa inte enkelt kan skiljas åt. I direktivet regleras vad som ska gälla för en sådan situation (artikel 24 och skäl 84). Om skulderna inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt så ska medlemsstaterna säkerställa att samtliga skulder behandlas i ett och samma förfarande i syfte att entreprenören ska erhålla en fullständig skuldavskrivning (artikel 24.1). I den mån skulderna kan särskiljas får medlemsstaterna, i samma syfte, föreskriva att skulderna behandlas antingen i separata men samordnade förfaranden eller i ett och samma förfarande (artikel 24.2).

Skulder som ingår i en F-skuldsanering

Enligt lagen om skuldsanering för företagare omfattar en F-skuldsanering alla fordringar på pengar mot gäldenären som har uppkommit före den dag då inledandebeslutet meddelades (32 §). I lagen listas dock ett antal undantag från denna huvudregel (33 §). Fordringar på familjerättsligt underhåll samt fordringar förenade med vissa förmånsrätter ingår inte i en F-skuldsanering (33 § 1–4). Vidare undantas fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation samt tvistiga fordringar (33 § 5 och 6). Om en fordran är beroende av villkor, inte är till beloppet fastställd eller inte är förfallen till betalning, får det bestämmas att den inte ska omfattas av F-skuldsaneringen (34 § första stycket). Om en fordran kan antas vara ogrundad ska den aldrig omfattas av F-skuldsaneringen (34 § andra stycket).

Att fordringar som har uppkommit efter den dag då inledandebeslutet meddelades, fordringar på familjerättsligt underhåll samt fordringar förenade med vissa förmånsrätter får undantas från skuldavskrivning framgår direkt av direktivet (artikel 23.4 a, d och e). Enligt lagen om skuldsanering för företagare gäller i likhet med direktivet också att fordringar som är förenade med säkerheter är undantagna enbart till den del säkerheten räcker till för betalning av fordran. Undantaget för fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation tar sikte på sådana fordringsförhållanden där prestationer ömsesidigt ska utväxlas. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det är vanligt förekommande att företagare har leasingavtal och att det för de företagare som inte har avvecklat sin verksamhet kan vara en förutsättning för den fortsatta näringsverksamheten att ett sådant avtalsförhållande kan fortsätta (prop. 2015/16:125 s. 135). Samma sak kan tänkas gälla för t.ex. ett hyresförhållande. En F-skuldsanering bör inte motverka en företagares möjligheter att driva vidare en näringsverksamhet. Regeringen gör därför bedömningen att undantaget för fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation får anses berättigat och därmed godtagbart enligt direktivet.

Regeringen anser även att undantaget för tvistiga fordringar får anses godtagbart enligt direktivet. Utan ett sådant undantag skulle fordringar på mer eller mindre lösa grunder kunna göras gällande i ett skuldsaneringsförfarande och därmed ta i anspråk delar av gäldenärens betalningsutrymme. Detta skulle kunna leda till att övriga borgenärer motsätter sig F-skuldsanering vilket skulle äventyra hela syftet med direktivet.

Vad gäller undantagen för fordringar som är beroende av villkor, som inte är till beloppet fastställda eller inte är förfallna till betalning är huvudregeln enligt lagen om skuldsanering för företagare att dessa fordringar ingår i F-skuldsaneringen. Det är alltså endast om Kronofogdemyndigheten beslutar att de inte ska ingå som det blir aktuellt att undanta fordringarna. Av förarbetena framgår att fordringar som kan tänkas omfattas av undantaget är exempelvis skadeståndsfordringar, skattefordringar och borgensåtaganden (prop. 2015/16:125 s. 257 f.). Gemensamt för flera av de fordringar som kan bli föremål för undantag är att det inte alltid är klarlagt om och i så fall när betalningsskyldighet kommer att inträda. Regeringen anser det förhållandet att Kronofogdemyndigheten ges flexibilitet att bestämma i det enskilda fallet vad som ska gälla för

dessa typer av fordringar är berättigat och därför tillåtet enligt direktivets bestämmelser (artikel 23.4). Vad slutligen gäller undantaget för ogrundade fordringar så innebär den bestämmelsen ett förtydligande av Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet och tar sikte på bl.a. faktura-bedrägerier som innebär att det framställs grundlösa betalningskrav (prop. 2015/16:125 s. 259). Tanken är att bestämmelsen ska träffa sådana fordringar som redan vid en översiktlig kontroll verkar ogrundade. Att ogrundade fordringar inte ska kunna ingå i en F-skuldsanering är självklart och undantaget får enligt regeringen anses godtagbart enligt direktivet.

Sammantaget gör regeringen alltså bedömningen att lagen om skuldsanering för företagare är förenlig med direktivets krav vad gäller vilka skulder som ska ingå i en skuldavskrivning. Om en F-skuldsanering beviljas, ingår som regel även sådana skulder som inte är näringsrelaterade och det finns därför heller inte något behov av någon särskild reglering med anledning av direktivets bestämmelser om förening av olika skuldavskrivningsförfaranden.

13.3.2 Betalningsplanens längd

Regeringens bedömning: Den treåriga betalningsplanen i lagen om skuldsanering för företagare motsvarar direktivets krav.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller invänder inte mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Skuldavskrivningsperiodens längd enligt direktivet

I insolvensdirektivet finns regler om vilken skuldavskrivningsperiod som ska gälla i ett förfarande för skuldavskrivning (artikel 21). Medlemsstaterna ska säkerställa att den period efter vilken insolventa entreprenörers skulder kan avskrivas fullständigt är högst tre år. Startpunkten för skuldavskrivningen skiljer sig åt beträffande förfaranden som omfattar en betalningsplan respektive andra skuldavskrivningsförfaranden. I den först nämnda situationen räknas tiden senast från och med dagen för en rättslig eller administrativ myndighets beslut att fastställa betalningsplanen eller från och med påbörjandet av planens genomförande (artikel 21.1 a). För övriga skuldavskrivningsförfaranden räknas starttiden senast från den rättsliga eller administrativa myndighetens beslut att inleda förfarandet eller upprättandet av entreprenörens insolvensbo (artikel 21.1 b). I skälen görs vissa förtydliganden av hur skuldavskrivningsperioden ska beräknas (skäl 75 och 76).

Förlängd skuldavskrivningsperiod i vissa fall

Av direktivet framgår att en skuldavskrivning som löper ut efter en period om högst tre år inte är lämplig under alla omständigheter och att det kan vara nödvändigt att införa avvikelser från denna regel om de är vederbörligen motiverade av skäl som fastställs i nationell rätt (skäl 78). Direktivet innehåller därför vissa bestämmelser om i vilka situationer

medlemsstaterna kan behålla eller införa bestämmelser som föreskriver längre perioder än tre år för att erhålla fullständig skuldavskrivning (artikel 23.1 och 23.2). Förutsättningarna för detta motsvarar de som gäller för medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (se avsnitt 13.1 och 13.2). I skälen anges vidare att om entreprenörer inte antas vara hederliga och handla i god tro enligt nationell rätt bör bevisbördan för att de är det inte göra det onödigt svårt eller betungande för dem att bli föremål för skuldavskrivning (skäl 78).

Under samma förutsättningar som medlemsstaterna får utesluta eller begränsa tillgången till skuldavskrivning avseende vissa skuldkategorier får medlemsstaterna beträffande dessa skulder i stället föreskriva en längre skuldavskrivningsperiod än tre år (se avsnitt 13.3.1 och artikel 23.4).

I direktivet anges vidare att medlemsstaterna får föreskriva längre skuldavskrivningsperioder än tre år i fall där skyddsåtgärder har godkänts eller beslutats av en rättslig eller administrativ myndighet för att skydda den insolvente entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad eller tillgångar som är av avgörande betydelse för fortsättningen av entreprenörens verksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke (artikel 23.3 a). På motsvarande sätt får längre skuldavskrivningsperioder föreskrivas i fall där den insolvente entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad inte realiserats (artikel 23.3 b).

Betalningsplanens längd i en F-skuldsanering uppfyller direktivets krav

Av lagen om skuldsanering för företagare följer att betalningsplanens längd är tre år och att betalningsplanen börjar löpa från beslutet om F-skuldsanering (36 §). Som huvudregel gäller att den tid som inledande beslutet gällt ska räknas av från betalningsplanens längd (36 § andra stycket). Gäldenärens agerande efter att F-skuldsanering har inletts kan dock motivera att betalningsplanen inte börjar löpa förrän beslutet om F-skuldsanering. Svensk rätt uppfyller alltså redan direktivets krav vad gäller betalningsplanens längd.

Som framgår ovan föreskriver direktivet att skuldavskrivningsperioden i vissa situationer kan förlängas. Lagen om skuldsanering för företagare utgår från att betalningsplanens längd alltid ska bestämmas till tre år. Lagen innehåller även bestämmelser om att ett beslut om F-skuldsanering under vissa omständigheter kan omprövas (50 och 51 §§ och avsnitt 13.2). Vid en ändring av ett beslut om F-skuldsanering får betalningsplanens längd bestämmas till som längst fem år (53 §). Detta gäller såväl för det fall att det är borgenären som gäldenären som ansöker om omprövning. Lagen om skuldsanering för företagare innehåller alltså vissa bestämmelser om när en betalningsplan kan förlängas. En förlängning kan ske först sedan ett beslut om F-skuldsanering efter en omprövning har ändrats, t.ex. om gäldenären agerat illojalt eller fått ändrade ekonomiska förhållanden. Grunderna för när ett beslut om F-skuldsanering kan omprövas motsvarar reglerna i direktivet om när det är tillåtet för medlemsstaterna att hindra eller begränsa tillgången till skuldavskrivning samt föreskriva en förlängd skuldavskrivningsperiod. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att bestämmelserna om förlängning av betalningsplanen i lagen om

skuldsanering för företagare står i överensstämmelse med direktivet och några ytterligare bestämmelser i detta avseende behöver inte införas i lagen.

13.3.3 Rättsverkningarna av en F-skuldsanering

Regeringens bedömning: Innebörden av att en gäldenär har genomgått F-skuldsanering är densamma som enligt direktivet, dvs. att gäldenären befrias från fortsatt betalningsskyldighet för sina skulder. Lagen om skuldsanering för företagare är därmed förenlig med direktivets bestämmelser om rättsverkningarna av skuldavskrivning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller invänder inte mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Rättsverkningarna av en skuldavskrivning enligt direktivet

Medlemsstaterna ska enligt insolvensdirektivet säkerställa att insolventa entreprenörer som har fullgjort sina skyldigheter, om sådana skyldigheter föreligger enligt nationell rätt, ska få sina skulder avskrivna när skuldavskrivningen löper ut utan att de behöver ansöka till en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda något ytterligare förfarande (artikel 21.2 första stycket). Medlemsstaterna får dock behålla eller införa bestämmelser som tillåter att en rättslig eller administrativ myndighet kontrollerar om entreprenören har fullgjort sina skyldigheter för att erhålla skuldavskrivning (artikel 21.2 andra stycket).

Medlemsstaterna får vidare föreskriva att en fullständig skuldavskrivning inte ska innebära hinder mot att ett insolvensförfarande fortsätter som medför realisering och utdelning av en entreprenörs tillgångar som ingick i den entreprenörens insolvensbo på dagen för utgången av skuldavskrivningsperioden (artikel 21.3).

Rättsverkningarna av en F-skuldsanering

Genom F-skuldsanering befrias gäldenären från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av F-skuldsaneringen i den utsträckning som dessa sätts ned (49 §). Det betyder att en gäldenär som följer betalningsplanen blir skuldfri när F-skuldsaneringen har avslutats. Vidare innebär F-skuldsanering som huvudregel att en fordran som inte är känd i ärendet inte längre kan göras gällande, dvs. den prekluderas. Det innebär att okända borgenärer inte får någon betalning alls enligt beslutet om F-skuldsanering och inte heller kan göra sin fordran gällande i något annat sammanhang. Den preklusionsverkan som drabbar okända borgenärer gäller dock endast sådana fordringar som skulle ha omfattats av en F-skuldsanering. En fordran som är undantagen prekluderas alltså inte. Det finns inget krav på att gäldenären efter en fullgjord F-skuldsanering ska genomgå något nytt ansökningsförfarande för att bli skuldfri. En gäldenär som beviljas F-skuldsanering och sedan följer betalningsplanen blir – utan någon särskild åtgärd – fri från sina skulder när F-skuldsaneringen av-

slutas. Regeringen gör bedömningen att svensk rätt därför uppfyller direktivets bestämmelser vad gäller rättsverkningarna av skuldavskrivning.

13.4 Näringsförbud enbart på grund av insolvens

Regeringens bedömning: Det förhållandet att en gäldenär är insolvent kan inte ensamt utgöra grund för näringsförbud i Sverige. Direktivets regler om näringsförbud saknar därför betydelse för svenska förhållanden.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller invänder inte mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivets regler om näringsförbud

Av skälen till direktivet framgår att i medlemsstaterna kan långa näringsförbud ofta åtfölja ett förfarande som leder fram till skuldavskrivning. Detta kan i sin tur skapa hinder för att starta och utöva verksamhet som egenföretagare (skäl 5). Följderna av att entreprenörer på detta sätt utesluts från att starta och driva företagsverksamhet uppges vidare vara en faktor som i hög grad avskräcker entreprenörer från att starta en verksamhet eller söka en andra chans (skäl 72). I direktivet finns därför bestämmelser om vad som gäller för näringsförbud som meddelats en insolvent entreprenör (artikel 22).

Direktivet föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att om en insolvent entreprenör erhåller skuldavskrivning i enlighet med direktivet så ska varje förbud mot att starta och driva verksamhet enbart på grund av att entreprenören är insolvent upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång (artikel 22.1). Detta innebär att ett näringsförbud som regel inte får överstiga tre år (se avsnitt 13.3.2 om skuldavskrivningsperioden). Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att näringsförbud upphör automatiskt vid skuldavskrivningsperiodens utgång utan att det är nödvändigt för entreprenören att genomgå ett ansökningsförfarande hos en rättslig eller administrativ myndighet (artikel 22.2).

Direktivets regler påverkar inte nationella regler för andra näringsförbud än sådana som meddelats enbart på grund av att entreprenören är insolvent (artikel 23.6). Av skälen framgår vidare att om en entreprenörs tillstånd eller licens att fortsätta ett visst hantverk, en viss affärsverksamhet eller näringsverksamhet eller ett visst yrke har nekats eller återkallats till följd av ett näringsförbud så hindrar inte direktivet medlemsstaterna från att kräva att entreprenören lämnar in en ansökan om ett nytt sådant tillstånd eller en ny sådan licens efter det att näringsförbudet har upphört att gälla (skäl 83).

Under vissa omständigheter får medlemsstaterna införa bestämmelser som föreskriver längre näringsförbud än vad som följer av skuldavskrivningsperioden (artikel 23.1 och 23.2). Förutsättningarna för detta motsvarar vad som gäller för medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuld-

avskrivning (se avsnitt 13.1 och 13.2). Medlemsstaterna får vidare föreskriva längre eller obestämda näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören utövar ett visst yrke som (a) omfattas av särskilda etiska regler eller särskilda regler om anseende eller sakkunskap om entreprenören har brutit mot dessa regler eller som (b) rör förvaltning av andras egendom (artikel 23.5).

Enbart insolvens utgör inte grund för näringsförbud i Sverige

Bestämmelser om näringsförbud finns t.ex. i lagen (2014:836) om näringsförbud och förordningen (2014:936) om näringsförbud. Vidare finns en bestämmelse i konkurslagen om att en fysisk person under en pågående konkurs inte får bedriva viss bokföringspliktig verksamhet (6 kap. 1 §). Genom ett beslut om näringsförbud enligt lagen om näringsförbud kan en näringsidkare under viss tid meddelas begränsningar i rätten att bedriva eller ta del i näringsverksamhet. Näringsförbud kan meddelas på grund av brott (4 §), i samband med konkurs (5 §), på grund av underlåtenhet att betala skatt (6 §) och på grund av överträdelse av konkurrensbestämmelser (7 §). En förutsättning i samtliga fall är att näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt. Ett meddelat näringsförbud gäller för viss tid, lägst tre och högst tio år (10 §). Tiden räknas från det att beslutet om näringsförbud fått laga kraft. Döms en person för överträdelse av ett näringsförbud kan näringsförbudet förlängas (48 §).

Enbart det förhållandet att en näringsidkare är insolvent utgör inte grund för näringsförbud enligt lagen om näringsförbud. Eftersom ett skuldsaneringsförfarande inte torde kunna pågå samtidigt som en konkurs gör regeringen bedömningen att direktivet inte utgör hinder mot konkurslagens förbud för fysiska personer att under själva konkursen bedriva näringsverksamhet. Näringsförbud enligt lagen om näringsförbud kan visserligen meddelas i samband med konkurs om det är påkallat från allmän synpunkt. Det krävs dock att personen i fråga har agerat grovt otillbörligt mot borgenärer eller på annat sätt har grovt åsidosatt sina skyldigheter i samband med att en näringsverksamhet har försatts i konkurs. Det är således inte insolvensen i sig som motiverar näringsförbudet utan att näringsidkaren agerat klandervärt på olika sätt. Som framgår ovan tar direktivets regler om näringsförbud sikte på sådana förbud som meddelats enbart på grund av att entreprenören är insolvent (artikel 22.1). Direktivet påverkar inte nationella regler om andra typer av näringsförbud (artikel 23.6). Detta ligger i linje med att direktivet enbart syftar till att underlätta för hederliga entreprenörer (skäl 1).

Eftersom det inte finns några regler i svensk rätt om näringsförbud enbart på grund av insolvens behöver det inte införas några nya bestämmelser med anledning av direktivets regler.

13.5 Skuldsanering för evighetsgäldenärer

<p>Regeringens bedömning: Skuldsaneringslagen lever till största delen redan upp till insolvensdirektivets krav. Direktivet omfattar samtidigt inte skuldsanering för evighetsgäldenärer, och det finns inte tillräckliga</p>
--

skäl för att i nuläget tillämpa direktivets regler om betalningsplanens längd även för dem.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Så gott som alla remissinstanser instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter dock varför betalningsplanens längd ska skilja sig åt mellan F-skuldsanering och vanlig skuldsanering.

Skälen för regeringens bedömning: Insolvensdirektivet ställer krav på medlemsstaterna att ha regler om skuldavskrivning för insolventa entreprenörer (artikel 1). Medlemsstaterna får vidare utsträcka tillämpningsområdet för direktivet till att omfatta även andra personer (artikel 1.4). I skälen anges att det skulle vara lämpligt att medlemsstaterna så snart som möjligt börjar tillämpa bestämmelserna om skuldavskrivning även på konsumenter (skäl 21). Som framgår av avsnitt 13.2 går Sverige redan i dag i vissa avseenden längre än vad som krävs av direktivet genom att närstående till företagare kan beviljas F-skuldsanering. Fråga uppkommer om Sverige i något ytterligare avseende bör tillämpa direktivets regler för andra än företagare.

Regler för skuldavskrivning för konsumenter, ibland även benämnda som evighetsgäldenärer, finns i skuldsaneringslagen. Den lagen är i många delar likalydande med lagen om skuldsanering för företagare. Skuldsaneringslagen bedöms därför i huvudsak redan leva upp till direktivets regler. Detta gäller t.ex. de övergripande villkoren för att beviljas skuldsanering, reglerna om vilka skulder som ingår och rättsverkningarna av att ha genomgått skuldsanering. Den ändring som främst skulle vara aktuell är att korta betalningsplanens längd, vilket krävs för att även skuldsaneringslagen ska leva upp till direktivets bestämmelse om att en betalningsplan som huvudregel inte får vara längre än tre år (artikel 21).

För evighetsgäldenärerna har det ända sedan införandet av skuldsaneringsinstitutet gällt att betalningsplanen som utgångspunkt ska bestämmas till fem år (jfr prop. 1993/94:123). Denna ordning får alltså sägas vara väl etablerad vid det här laget. En förkortning av betalningsplanens längd övervägdes senast för några år sedan i samband med införandet av den nya skuldsaneringslagen. I förarbetena framhölls riskerna med en generell förkortning av betalningsplanen, bl.a. att fler gäldenärer skulle få avslag på sina ansökningar eftersom en skuldsanering skulle framstå som oskälig (prop. 2015/16:125 s. 86 f.). Det ansågs heller inte uteslutet att en kortare betalningsplan skulle kunna få negativa konsekvenser för kredit- och konsumtionsmönstren och den allmänna betalningsmoralen. Även majoriteten av remissinstanserna instämde i detta. I stället för en generell förkortning av betalningsplanen infördes därför en ordning där en kortare plan kan beslutas om det finns beaktansvärda skäl för det. I förarbetena betonades behovet av flexibilitet och fördelarna med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet. Tanken var att en kortare betalningsplan än fem år skulle kunna beslutas i fler fall än tidigare. Samtidigt infördes att gäldenären skulle ha två betalningsfria månader varje år (38 §). Sammanlagt kan alltså en gäldenär i ett enskilt fall få upp till tio betalningsfria månader under en skuldsanering vilket i praktiken utgör en form av förkortning av betalningsplanen.

Skuldsaneringslagen tillkom 2016 och hade som syfte bl.a. att fler evighetsgäldenärer skulle erbjudas att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Statistik från Kronofogdemyndigheten visar att lagen till stor del har uppnått sitt syfte genom att både antalet ansökningar om skuldsanering och beviljandegraden har ökat kraftigt de senaste åren. Det är fortfarande vanligast med en femårig betalningsplan men det finns betalningsplaner som är betydligt kortare än så. I vissa fall förekommer till och med betalningsplaner som understiger ett år. Av detta går det att dra slutsatsen att den tanke om flexibilitet och individuell bedömning som ligger bakom det nuvarande regelverket har fått genomslag i praktiken och att Kronofogdemyndigheten beslutar om en kortare betalningsplan i de fall där det är befogat.

Skuldsaneringslagen har endast varit i kraft ett fåtal år och fungerar till synes bra. Enligt regeringen framstår det som för tidigt att redan nu göra någon mer heltäckande utvärdering av skuldsaneringslagen eller att på nytt överväga att förkorta längden på betalningsplanen. En generell förkortning av betalningsplanens längd även för vanlig skuldsanering skulle dessutom sudda ut en av de mer betydande skillnaderna gentemot F-skuldsanering. Detta väcker i sin tur frågan om gäldenärens betalningsfria månader samtidigt måste tas bort och därmed i förlängningen behovet av två separata lagar. Sammantaget gör regeringen därför, till skillnad från *Sveriges advokatsamfund*, bedömningen att det inte nu finns tillräckliga skäl för att göra några andra ändringar i skuldsaneringslagen än den följdändring som beskrivs i avsnitt 13.2.

13.6 Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling

13.6.1 Säkerställande av att utbetalningar kan genomföras

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär ska lämna uppgift om sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer i samband med att borgenären anmäler sin fordran i en skuldsanering.

Det ska också förtydligas i dessa lagar att utbetalning till en borgenär i ett skuldsaneringsförfarande som huvudregel ska göras det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, ska Kronofogdemyndigheten kunna göra utbetalningen på annat sätt. Om utbetalning till en borgenär inte genomförs, ska borgenären underrättas om det.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. I promemorian föreslås inte att det av lagtexten ska framgå att kravet på att ange person- eller organisationsnummer gäller även för motsvarande identifieringsnummer.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Finansbolagens förening* och *Svensk Inkasso* anser dock att kravet på att borgenären ska ange person- eller organisations-

nummer riskerar att få effekten att borgenärer utan sådant svenskt nummer felaktigt får uppfattningen att de inte skulle vara behöriga att anmäla fordringar. De påtalar också att det finns juridiska personer som saknar organisationsnummer. *Svenska Bankföreningen* anser att det bör förtydligas att borgenärer, som alternativ till ett bankkonto, ska kunna ange ett bankgiro- eller plusgironummer.

Skälen för regeringens förslag

Betalningsförmedlingen har i huvudsak fungerat bra men samtidigt medfört vissa praktiska problem

I samband med 2016 års skuldsaneringsreform infördes en ordning där Kronofogdemyndigheten är betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten. Reformen har i huvudsak fallit väl ut och betalningsförmedlingen har underlättat inte minst för gäldenären. Samtidigt har det i några fall uppstått praktiska problem vad gäller Kronofogdemyndighetens uppgift att förmedla inbetalda medel till borgenärerna. I vissa fall har Kronofogdemyndighet inte lyckats att betala ut medel till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande, vilket resulterat i att medlen i stället blivit inestående hos myndigheten. Det har på senare år även uppdagats att det förekommer fordringar i skuldsaneringsprocessen som kan misstänkas vara en del i ett systematiskt brottsligt förfarande och sakna verklig grund. Gemensamt för flera av dessa fall är att det saknats uppgift om kontonummer till den uppgivna borgenären. En anledning till detta kan vara att aktörerna föredrar att få sina medel utbetalda på annat sätt för att göra det svårare att spåra och identifiera den faktiska mottagaren.

Uppgift om namn och person- eller organisationsnummer ska lämnas i samband med fordringsanmälan

Det är både ur ett gäldenärs- och borgenärsperspektiv angeläget att säkerställa att Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling är effektiv och säker. I grunden handlar det om att upprätthålla förtroendet för skuldsaneringsinstitutet. Möjligheten att genomföra utbetalningar till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande försvåras dock av att Kronofogdemyndigheten inte alltid har tillgång till person- eller organisationsnummer för borgenären. Något krav på att ange en sådan uppgift finns inte i skuldsaneringslagen, varken för gäldenären vad gäller vad en ansökan ska innehålla, eller för borgenären vad gäller vad en anmälan av en fordran ska innehålla. Inte heller lagen om skuldsanering för företagare innehåller något sådant krav för borgenärerna. Däremot gäller enligt den lagen att gäldenärens ansökan om F-skuldsanering ska innehålla uppgift om varje borgenärs person- eller organisationsnummer (13 § första stycket 3). Det förhållandet att Kronofogdemyndigheten inte alltid har tillgång till person- eller organisationsnummer för en borgenär gör att det kan vara svårt för myndigheten att nå borgenären för att fullfölja förmedlingen av inbetalda medel, t.ex. om uppgift om bankkonto inte har angetts eller om pengar har kommit i retur från ett angivet konto.

För att säkerställa att Kronofogdemyndigheten på ett enkelt och effektivt sätt kan förmedla medel till borgenären behöver därför myndigheten få uppgift om borgenärens person- eller organisationsnummer, utöver de

uppgifter som borgenären ska uppmanas att lämna till myndigheten enligt 19 § skuldsaneringslagen och 21 § lagen om skuldsanering för företagare. På så vis kan Kronofogdemyndigheten få fram relevant adress vid behov, t.ex. om det av misstag har angetts ett felaktigt kontonummer och pengar kommer i retur av den anledningen. En upplysning om att person- respektive organisationsnummer ska anges kan också motverka att skuldsaneringsprocessen utnyttjas av oseriösa aktörer. Vidare är sådan information nödvändig för att Kronofogdemyndigheten ska kunna tillhandahålla digitala tjänster. För att sådana tjänster ska vara säkra krävs nämligen inloggning via e-legitimation, som i sin tur är kopplad till personnummer eller motsvarande.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det bör införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär ska uppmanas att ange sitt person- eller organisationsnummer i samband med fordringsanmälan. Även uppgift om borgenärens namn ska lämnas i anmälan. Behovet av en sådan bestämmelse framstår visserligen som något mindre för F-skuldsanering jämfört med vanlig skuldsanering eftersom gäldenärens ansökan om F-skuldsanering redan i dag ska innehålla uppgift om varje borgenärs person- eller organisationsnummer. Samtidigt kan det tänkas att gäldenären saknar kännedom om dessa uppgifter i ett visst fall. Det kan också inträffa att gäldenären av förbiseende missar att uppge en borgenär som därför anmäler sin fordran först efter att inledandebeslutet har kungjorts. Detta motiverar att bestämmelsen införs även i lagen om skuldsanering för företagare.

Svensk Inkasso och Finansbolagens förening tar i detta sammanhang upp att en upplysning om att person- eller organisationsnummer ska anges i samband med fordringsanmälan riskerar att få effekten att borgenärer utan sådant svenskt nummer felaktigt får uppfattningen att de inte skulle vara behöriga att anmäla fordringar i en skuldsanering. De har även anfört att det finns juridiska personer som saknar organisationsnummer. Regeringen delar remissinstansernas synpunkter och anser att det bör förtydligas i lagtexten att kravet på att ange person- eller organisationsnummer även gäller motsvarande identifieringsnummer.

Regler för behandling av personuppgifter vid handläggningen av ärenden om skuldsanering och F-skuldsanering finns bl.a. i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (2 kap. 13–18 §§). Regeringens förslag bedöms inte aktualisera någon ny eller annan personuppgiftsbehandling hos Kronofogdemyndigheten i förhållande till vad som gäller i dag och några ändringar av nämnda regler bedöms därför inte nödvändiga.

Utbetalning till en borgenär ska som huvudregel göras till det konto som angetts av borgenären

Vid införandet av betalningsförmedlingen tillkom en bestämmelse om att varje borgenär som har en fordran på gäldenären ska uppmanas att ange till vilket konto som betalning ska ske (19 § skuldsaneringslagen respektive 21 § lagen om skuldsanering för företagare). I förarbetena anges att borgenären för att få betalt måste ha anmält till vilket konto som utbetalning ska ske och att det inte ankommer på Kronofogdemyndigheten att ta reda på dessa uppgifter (prop. 2015/16:125 s. 227 f.). Skuld-

saneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare reglerar dock inte vad som händer om en borgenär inte anger kontonummer. Kronofogdemyndigheten har i avsaknad av en tydlig rättslig reglering hittills valt att i stället försöka betala ut medlen på annat sätt, främst genom avi. Många avier kommer dock i retur utan att myndigheten kan få fram korrekta adressuppgifter till borgenären. Detta har i vissa fall resulterat i att medel som en gäldenär betalat in i ett skuldsaneringsförfarande inte har kunnat betalas ut till borgenärerna. Medlen har i stället blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten.

Uppgift om borgenärens kontonummer är oftast av avgörande betydelse för att Kronofogdemyndigheten ska kunna förmedla betalningar. Ett krav på angivande av kontonummer för förmedling av betalningar motverkar dessutom att skuldsaneringsprocessen utnyttjas av oseriösa aktörer. Detta talar för att det bör tydliggöras att utbetalning till det konto som angetts av borgenären är det sätt på vilket Kronofogdemyndigheten förmedlar betalningar i skuldsaneringsärenden. Detta skulle kunna åstadkommas genom att göra angivande av ett kontonummer till en förutsättning för att en fordran ska komma med i betalningsplanen. Ett alternativ som framstår som mindre ingripande för borgenärerna är att i stället förtydliga att Kronofogdemyndighetens årliga utbetalningar ska göras till det konto som anmälts av en borgenär.

En lösning som innebär att uppgift om kontonummer eller andra uppgifter av betydelse för att kunna genomföra betalningen ska vara en förutsättning för att en borgenärs fordran ska tas med i betalningsplanen skulle minimera risken för att medel inte kan betalas ut. En sådan reglering skulle dock få karaktären av en stupstock. Det framstår enligt regeringen som en relativt ingripande åtgärd för borgenären då det innebär att denne i ett initialt skede av processen permanent kan komma att frångå möjligheten att få betalt för sin fordran, trots att den omfattas av skuldsaneringen. Å andra sidan kommer ställningstagandet att inte ta med fordran i betalningsplanen att bli en del av beslutet om skuldsanering och det kan då överklagas, varvid ett kontonummer kan anges. Det finns dock en risk för onödiga processer i tingsrätt, vilket talar mot denna lösning. Vidare framgår det av 2015 års insolvensförordning att bankuppgifter inte utgör obligatoriska uppgifter enligt det standardformulär som en utländsk borgenär har rätt att använda vid fordringsanmälan i ett skuldsaneringsförfarande (artikel 55.3). Det framstår som tveksamt om det är förenligt med insolvensförordningen att stänga ute en utländsk borgenär från ett skuldsaneringsförfarande enbart på grund av att borgenären inte inkommit med kontouppgifter. En mer ändamålsenlig lösning är enligt regeringen i stället att förtydliga att Kronofogdemyndigheten vid den årliga utbetalningen till borgenärerna ska betala ut medel till det konto som angetts av borgenären. Detta skulle medföra att borgenärerna får incitament att anmäla ett konto till Kronofogdemyndigheten eftersom de annars riskerar att gå miste om utbetalningen. En sådan ordning får också anses ligga i linje med intentionerna bakom betalningsförmedlingen, dvs. att Kronofogdemyndigheten inte ska behöva efterforska uppgifter för att kunna förmedla betalningar. Förslaget skulle inte heller få lika stora konsekvenser för borgenären eftersom bristen på uppgift om kontonummer kan läkas under den tid som skuldsaneringen pågår. Samtidigt kan det antas att ett förtydligande om att utbetalning ska göras till ett konto som angetts av

borgenären, vilket ökar spårbarheten i betalningsförmedlingen, kommer att ha en viss avskräckande effekt på oseriösa aktörer som satt i system att anmäla grundlösa krav i skuldsaneringsförfaranden. När en skuldsanering väl beviljats och det fastställts vilka skulder som ingår i betalningsplanen (inklusive eventuella fordringar från utländska borgenärer) kan insolvensförordningen heller inte rimligen tolkas som att den utgör hinder för att kräva att en utländsk borgenär måste inkomma med sådana kontouppgifter att utbetalning kan genomföras till borgenären.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det bör införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att utbetalning till en borgenär ska ske till det konto som angetts av borgenären. Det betyder att angivande av ett kontonummer blir en förutsättning för att en borgenär ska få betalt i samband med den årliga utbetalningen i ett skuldsaneringsärende. Att i lagen ange att utbetalning ska göras till det konto som angetts av borgenären får anses omfatta även den situationen att utbetalning ska göras till bankgiro- eller plusgironummer, en fråga som tas upp av *Svenska Bankföreningen*. Regeringen utvecklar frågan om uttryckets närmare innebörd i författningskommentaren.

Vidare föreslår regeringen att det bör införas en ventil i form av en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att betala ut medel till en borgenär som inte angett något kontonummer om det finns särskilda skäl. Det kan till exempel finnas personer som av olika anledningar nekas ett konto och där betalning då måste ske på annat sätt. Kronofogdemyndigheten bör alltså ha möjlighet att betala ut medel till borgenären i dessa situationer trots att det inte har anmälts något kontonummer till myndigheten. Regeringen föreslår vidare att om utbetalning inte genomförs till en borgenär, ska borgenären underrättas om det. Borgenären får på så sätt möjlighet att läka bristen och inkomma med kontonummer så att en utbetalning kan ske alternativt anföra skäl för varför utbetalning ska ske på annat sätt.

13.6.2 Hantering av medel som inte kan betalas ut

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären.

Det ska i dessa lagar också införas en bestämmelse som ger Kronofogdemyndigheten möjlighet att hantera de medel som kvarstår efter en avslutad skuldsanering. I första hand ska medel som inte har kunnat förmedlas tillkomma övriga borgenärer. Om en sådan omfördelning inte är möjlig, ska ett överskott betalas tillbaka till gäldenären. Om det varken är möjligt att omfördela medlen till borgenärerna eller betala tillbaka dem till gäldenären ska medlen tillfalla staten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Attunda tingsrätt* och *Svensk Inkasso* anför att det bör framgå av lag att medel som en borgenär förlorat sin rätt till ska

fördelas proportionerligt mellan övriga borgenärer utifrån storleken på borgenärernas fordringar. Svensk Inkasso och *Finansbolagens förening* anser vidare att problemet med innestående medel hos Kronofogdemyndigheten inte framstår som särskilt stort och att det vore en bättre lösning att medlen kvarstår hos myndigheten till dess att preskriptionstiden löpt ut och att en omfördelning därefter görs. De påpekar också att en förklaring av Kronofogdemyndigheten att en borgenär förlorar sin rätt till vissa inbetalda medel inte rimligtvis bör påverka den rätt som tillkommer borgenären enligt en lagakraftvunnen exekutionstitel. Enligt Svensk Inkasso riskerar förslaget därför att leda till att en borgenär begär verkställighet mot gäldenären för att utfå samma belopp som borgenären har förlorat sin rätt till. *Kronofogdemyndigheten* anser att förslaget om att en borgenär ska ha tre månader på sig från avslutad skuldsanering att anmäla betalningsuppgifter till myndigheten framstår som väl avvägt och framhåller vikten av att tiden inte sätts alltför lång tid efter sista utbetalningsdag. *Sveriges advokatsamfund* anser att det bör införas en bestämmelse om att vissa mindre belopp inte behöver betalas ut av Kronofogdemyndigheten eftersom det kan medföra kostnader för borgenärerna att ta emot ytterligare utbetalningar.

Skälen för regeringens förslag

En borgenär som inte inkommer med sådana uppgifter att utbetalning kan genomföras ska förlora rätten till inbetalda medel

Som framgår ovan (se avsnitt 13.6.1) kan det ibland vara svårt för Kronofogdemyndigheten att förmedla betalningar till en borgenär eftersom myndigheten saknar kontouppgifter eller kontaktuppgifter för borgenären. En ytterligare utmaning är att det förekommer att en borgenär betalar tillbaka medel som Kronofogdemyndigheten har förmedlat. Ett skäl kan vara att borgenären inte anser sig ha rätt att ta emot betalningen, t.ex. vid solidarisk betalningsskyldighet där borgenären har fått full betalning av en annan gäldenär. Det kan också vara så att borgenären har avskrivit fordran av något skäl, t.ex. vid konkurs eller likvidation av bolag där konkursboet avstår sin fordran för att kunna avsluta konkursen skyndsamt. Det fanns i maj 2020 hos Kronofogdemyndigheten omkring 1 800 000 kronor som av olika skäl inte hade kunnat betalas ut.

Det finns inte någon reglering som tar sikte på situationen att det i en skuldsanering kvarstår medel som Kronofogdemyndigheten inte har kunnat förmedla. Varken skuldsaneringslagen eller lagen om skuldsanering för företagare innehåller bestämmelser om hantering av sådana medel som inte kan betalas ut. När en skuldsanering är avslutad finns det således ingen rättslig grund för Kronofogdemyndigheten att hantera de inbetalda medlen.

Det finns därför ett behov av att klargöra i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare under vilka förutsättningar en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel i en skuldsanering. Till skillnad från *Svensk Inkasso* och *Finansbolagens förening* anser regeringen nämligen att det är ett problem att det finns pengar innestående hos Kronofogdemyndigheten som myndigheten saknar rättslig grund för att hantera. Det framstår inte som lämpligt att Kronofogdemyndigheten, enligt vad som föreslås av dessa remissinstanser, ska behöva invänta att

den allmänna preskriptionstiden löpt ut innan betalningsförmedlingen kan avslutas. Som anförs av *Kronofogdemyndigheten* är det tvärtom angeläget att detta kan ske i rimlig tid efter en avslutad skuldsanering.

För att konsekvenserna inte ska bli alltför ingripande mot borgenärerna är det viktigt att den nya bestämmelsen utformas så att det finns en möjlighet att läka den brist som medför att medel blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten. Det kan finnas godtagbara skäl till att en utbetalning i ett visst fall inte har kunnat genomföras, t.ex. för att borgenären bytt kontonummer och glömt meddela detta till Kronofogdemyndigheten. Det skulle vara allt för ingripande att borgenären i en sådan situation förlorar rätten till inbetalda medel utan att borgenären först ges möjlighet att uppge ett korrekt kontonummer. Regeringen föreslår därför att rätten till inbetalda medel som kvarstår hos Kronofogdemyndigheten går förlorad först efter att den sista utbetalningen enligt skuldsaneringsbeslutet genomförts till borgenärerna. Det innebär att en borgenär som regel har fem (vanlig skuldsanering) respektive tre (F-skuldsanering) år på sig att anmäla sådana betalningsuppgifter till Kronofogdemyndigheten att utbetalning kan genomföras. Att borgenärernas rätt till inbetalda medel helt och hållet knyts till betalningsplanens längd är enligt regeringen emellertid inte lämpligt i alla situationer. Det skulle riskera att medföra att en borgenär går miste om den sista utbetalningen om den av någon anledning inte kan genomföras. Det kan t.ex. handla om en borgenär som tagit emot betalningar under tidigare år men som inför sista utbetalningen glömt att anmäla kontobyte till Kronofogdemyndigheten. För att en sådan borgenär ska ges möjlighet att läka bristen bör borgenären förlora rätten till medlen först viss tid efter att den sista ordinarie utbetalningen till borgenärerna har genomförts. Regeringen föreslår därför att regeln bör utformas på ett sådant sätt att en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären.

Svensk Inkasso och Finansbolagens förening tar i detta sammanhang upp frågan hur förslaget påverkar borgenärernas möjlighet att begära verkställighet mot en gäldenär. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att gäldenärens betalning till Kronofogdemyndigheten har samma verkan som om gäldenären hade betalat direkt till borgenären (se prop. 2015/16:125 s. 80). Denna ordning kommer att gälla även fortsättningsvis. Om en borgenär skulle begära verkställighet mot gäldenären har han eller hon, på samma sätt som i dag, möjlighet att invända att betalning redan skett till Kronofogdemyndigheten. Frågan får sedan hanteras på sedvanligt vis inom ramen för verkställighetsprocessen. Normalt bör en sådan invändning från gäldenären leda till att det föreligger hinder mot verkställighet.

Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att omfördela sådana medel som en borgenär förlorat rätten till

Kronofogdemyndigheten bör vidare ges möjlighet att hantera de medel som kvarstår efter avslutad skuldsanering och som en borgenär har förlorat rätten till. De alternativ som främst kan övervägas är att betala tillbaka medlen till gäldenären eller att fördela dem på övriga borgenärer.

Av skuldsaneringsförordningen framgår att om gäldenären har betalat ett högre belopp än vad som bestämts tillhör överskottet gäldenären och ska utbetalas till denne (16 §). Att betala tillbaka till gäldenären är ett alternativ som kan framstå som naturligt från civilrättsliga utgångspunkter. Det är också så överskott vid utmätning hanteras inom verkställighetsprocessen. En viktig skillnad är dock att vid en skuldsanering så prekluderas skulderna. Det finns därför – till skillnad mot fallet vid utmätning – inte möjlighet för borgenären att i stället få betalt vid ett senare tillfälle. Vidare utgör skuldsanering en form av generalexécution. Alla tillgängliga medel som gäldenären har i betalningsutrymme under en skuldsaneringsperiod ska gå till borgenärerna. Vidare framgår det tydligt av skuldsaneringslagen att inbetalda medel tillhör borgenärerna och ska utbetalas till dem (40 och 41 §§). Motsvarande bestämmelser finns i lagen om skuldsanering för företagare (42 och 43 §§). Mot den bakgrunden föreslår regeringen att medel som inte har kunnat förmedlas i första hand bör tillkomma övriga borgenärer.

Medel som inte har kunnat betalas ut bör fördelas proportionerligt på övriga borgenärer utifrån storleken på deras fordringar. *Attunda tingsrätt* och *Svensk Inkasso* anför att detta bör framgå av lagtexten. Regeringen instämmer emellertid i den lagtekniska lösning som föreslås i promemorian. Förslaget följer utformningen av liknande bestämmelser i såväl skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare (jfr 29 § första stycket 4 och 36 § respektive 31 § första stycket 4 och 38 §) som i konkurslagen (jfr 11 kap. 12 § andra stycket). Att Kronofogdemyndigheten inte skönsmässigt får fördela de inestående medlen mellan borgenärerna framstår som självklart och regeringen anser att det är tillräckligt att principerna för hur medlen ska fördelas utvecklas i författningskommentaren.

Om en omfördelning inte är möjlig av någon anledning, t.ex. för att det skulle innebära att en borgenär får mer än vad den ursprungliga fordran uppgick till eller för att en borgenär inte vill ta emot betalningen, föreslår regeringen att ett sådant överskott betraktas på samma sätt som ett överskott på grund av att gäldenären betalat in för mycket och betalas tillbaka till honom eller henne. Om det varken är möjligt att omfördela medlen till borgenärerna eller göra en återbetalning till gäldenären bör medlen tillfalla staten.

En skuldsanering omfattar ofta många skulder och borgenärer. Vid en omfördelning av medel blir det därför många gånger inte så stora belopp per skuldpost. Ytterligare utdelning kan innebära att vissa administrativa åtgärder måste vidtas och följaktligen kostnader för mottagande borgenär. Utgångspunkten bör enligt regeringen därför vara att en omfördelning bör ske i vid ett enda tillfälle i samband att skuldsaneringen avslutas. Som framgår ovan är det dock inte lämpligt att knyta regeln om borgenärernas rätt till inbetalda medel helt och hållet till betalningsplanens längd. Det är således först efter att den sista utbetalningen genomförts och det förflutit tre månader som det blir aktuellt att ta ställning till frågan hur eventuella kvarstående medel ska hanteras. Detta innebär att det kan bli aktuellt med en extra utbetalning till borgenärerna i samband med Kronofogdemyndighetens beslut om omfördelning av inbetalda medel. En sådan utbetalning ligger dock i borgenärernas intresse och bör inte medföra några beaktansvärda olägenheter. Regeringen bedömer alltså att det inte finns

något behov av en sådan regel som föreslås av *Sveriges advokatsamfund* om att vissa mindre belopp inte behöver betalas ut av Kronofogdemyndigheten (jfr prop. 2015/16:125 s. 74). Om en borgenär inte har något intresse av en extra utbetalning finns det dock givetvis inget hinder mot att borgenären meddelar Kronofogdemyndigheten att borgenären väljer att avstå från ytterligare utbetalningar.

14 Tillsyn och skärpta krav på rekonstruktörer

14.1 Allmänt om direktivets regler

I insolvensdirektivet finns ett antal bestämmelser om åtgärder för att göra insolvensförfaranden mer effektiva (artiklarna 25–28). Med insolvensförfaranden avses för svenskt vidkommande konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering (jfr bilaga A till 2015 års insolvensförordning).

Direktivets bestämmelser om effektivare insolvensförfaranden (artiklarna 25–28) innehåller flera olika delar. Det handlar om regler för myndigheternas handläggning av insolvensförfaranden som föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att anställda vid myndigheter som handlägger sådana förfaranden har lämplig utbildning och att handläggningen är effektiv (artikel 25). Vidare innehåller direktivet regler om förvaltare i insolvensförfaranden (artiklarna 26 och 27). Det handlar om bestämmelser för utbildning och sakkunskap, om förfarandet för hur förvaltare förordnas och entledigas samt om tillsyn över dem. Bestämmelserna gäller även för förfaranden om skuldavskrivning. Några förvaltare i den mening som avses i direktivet finns emellertid inte inom det svenska skuldsaneringsinstitutet. Som framgår av avsnitt 13 är det Kronofogdemyndigheten som prövar och handlägger ärenden om skuldsanering samt agerar betalningsförmedlare i skuldsaneringsärenden. Direktivets bestämmelser om förvaltare i förfaranden om skuldavskrivning bedöms därför inte relevanta för svenskt vidkommande och reglerna behandlas i det följande således endast i förhållande till konkursförvaltare och rekonstruktörer.

I direktivet finns vidare regler om elektronisk kommunikation som innebär att medlemsstaterna måste säkerställa att vissa åtgärder i ett insolvensförfarande kan genomföras elektroniskt (artikel 28). Frågan om att i större utsträckning möjliggöra för elektronisk kommunikation i ärenden om företagsrekonstruktion och konkurs behandlas i regeringens proposition En effektivare konkurshantering och har lett till lagstiftning (prop. 2020/21:148, bet. 2020/21:CU19 och rskr. 2020/21:318). Direktivets krav när det gäller elektronisk kommunikation i konkurs och företagsrekonstruktion är alltså genomförda i svensk rätt (artikel 28). I det följande behandlas därför direktivets regler om elektronisk kommunikation enbart i förhållande till reglerna om skuldsanering.

Därutöver innehåller direktivet bestämmelser om statistik (artikel 29). Även dessa är gemensamma för samtliga insolvensförfaranden och

innebär att medlemsstaterna på årsbasis ska samla in och rapportera vissa uppgifter om de olika förfarandena (artikel 29).

14.2 Förvaltare i insolvensförfaranden

14.2.1 Skärpta krav på rekonstruktörer

Regeringens förslag: Kraven på rekonstruktörer ska skärpas. En rekonstruktör ska uppfylla de grundläggande kraven för konkursförvaltare och ha borgenärernas förtroende. Vid bedömningen av om en föreslagen rekonstruktör är lämplig för uppdraget ska det särskilt beaktas om han eller hon har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare driva fortsatt rörelse för ett konkursbos räkning eller annan motsvarande erfarenhet.

En ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla uppgift om vilka borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till den föreslagna rekonstruktören.

Nuvarande regler om entledigande av rekonstruktörer ska föras över till den nya lagen.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om utbildning och sakkunskap för konkursförvaltare och rekonstruktörer samt om förfarandet för hur de förordnas och entledigas uppfylls redan av svensk rätt. Några ändringar av de bestämmelser som gäller för konkursförvaltare är inte heller nödvändiga av andra skäl.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att det ska framgå av lag att rätten vid lämplighetsbedömningen ska få beakta annan, till erfarenhet av fortsatt drift av rörelsen i konkurs, motsvarande erfarenhet och föreslår även i övrigt en annan lagteknisk lösning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser, bl.a. *Almi företagspartner AB*, *Bolagsverket*, *Konkurrensverket*, *Malmö tingsrätt*, *Region Skåne*, *Statskontoret*, *Stockholms tingsrätt*, *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges advokatsamfund*, instämmer i utredningens förslag och bedömning eller invänder inte mot dem. Ingen remissinstans uttalar sig särskilt om bedömningen i promemorian om att direktivets krav när det gäller konkursförvaltare uppfylls av svensk rätt.

Finansbolagens förening och *Svenska Bankföreningen* framhåller vikten av att det görs en prövning av en föreslagen rekonstruktörs lämplighet i varje enskilt fall. Flera remissinstanser, bl.a. *Stockholms universitet*, är kritiska till utredningens förslag att rätten vid lämplighetsbedömningen särskilt ska beakta om en föreslagen rekonstruktör har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare driva fortsatt rörelse för ett konkursbos räkning. Flera av remissinstanserna framhåller att det är ovanligt med fortsatt drift av rörelsen i en konkurs och att det därför blir en för snäv avgränsning att kräva sådan erfarenhet samt att återväxten av rekonstruktörer riskerar att hämmas med utredningens förslag. Även *Företagarna* framhåller att det finns en risk att allt för höga krav på kompetens hämmar återväxten av rekonstruktörer. *Kronofogdemyndigheten* påpekar i denna del att erfaren-

het av fortsatt drift i konkurs är mindre relevant om den avser lång tid tillbaka. Enligt myndigheten bör det därför förtydligas att sådan erfarenhet har betydelse endast om den har förvärvats i relativt närtid. *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* förordar ett system med auktorisation av rekonstruktörer.

Institutet för företagsrekonstruktion och *Stiftelsen Ackordscentralen* framhåller att tidigare erfarenhet av företagsrekonstruktion eller av att ha bistått en annan konkursförvaltare vid fortsatt drift av rörelsen i konkurs även bör kunna beaktas vid valet av rekonstruktör. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har liknande synpunkter och ifrågasätter hur erfarenhet av fortsatt rörelsedrift ska kunna styrkas eftersom det saknas register över driftskonkurser. Institutet för företagsrekonstruktion framhåller vidare att det kan finnas starka skäl för en gäldenär att inte ta kontakt med en borgenär före en ansökan om företagsrekonstruktion och institutet anser därför att en gäldenär som inte haft någon sådan kontakt bör redogöra för skälen för detta.

Plana avstyrker förslaget att begränsa kretsen av personer som kan komma ifråga för ett uppdrag som rekonstruktör. *Plana* påpekar vidare att en driftskonkurs inte är samma sak som en företagsrekonstruktion samt att de föreslagna behörighetskraven är feltänkta och riskerar att få allvarliga negativa konsekvenser. *Plana* ifrågasätter om de ändrade behörighetskraven är motiverade av direktivet och framhåller att Kronofogdemyndighetens kartläggning av företagsrekonstruktioner är metodologisk bristfällig. *Plana* anser heller inte att utredningens förslag är förenligt med målsättningen att den mest lämpade rekonstruktören i varje enskilt fall ska kunna väljas och framhåller att utredningens förslag kommer att leda till färre rekonstruktioner och fler onödiga konkurser. *Plana* framhåller vidare att det finns ett uppenbart problem med att kontakta borgenärerna inför en ansökan om rekonstruktion och anser borgenärerna bör kunna invända mot valet av rekonstruktör först efter att ansökan är inlämnad. *Stiftelsen Ackordscentralen* anser att det är onödigt att redogöra för vilken inställning borgenärerna har till den föreslagna rekonstruktören med hänsyn till de skärpta krav på rekonstruktörer som föreslås.

Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige framhåller att det förekommer att aktörer som inte själva besitter de kvalifikationer som krävs för att kunna utses till rekonstruktör träffar överenskommelser med personer som har det. I dessa överenskommelser ingår att den utsedde rekonstruktören överlåter allt arbete till det bolag som tillhandahåller rekonstruktionstjänsterna. För att de skärpta kraven inte ska kunna kringgåås på detta sätt bör det enligt kollegiet övervägas att i lagen införa ett förbud att utan tillsynsmyndighetens godkännande delegera arbetsuppgifter utanför den egna eller gäldenärens organisation. *Småföretagarnas riksförbund* framhåller att utredningens förslag riskerar att medföra höga arvoden och att det vid förordandet av rekonstruktör bortses ifrån affärsmannaskap och kompetens att driva små företag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivets krav på förvaltare

I insolvensdirektivet regleras vilka krav på utbildning och sakkunskap som ska gälla för förvaltare i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och

skuldavskrivning (nedan kallade förvaltare). Direktivet innehåller också regler om förfarandet för att förordna och entlediga förvaltare. Mer specifikt anger direktivet att medlemsstaterna ska säkerställa att (artikel 26.1):

- förvaltare som utses av en rättslig eller administrativ myndighet får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att kunna fullgöra sitt ansvar,
- behörighetskraven och förfarandet för hur förvaltare utses, entledigas och avgår är tydliga, förutsägbara och rättvisa,
- det vid utnämningen av en förvaltare i ett enskilt ärende, inbegripet ärenden med gränsöverskridande inslag, tas vederbörlig hänsyn till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap samt till ärendets specifika egenskaper, och
- gäldenärer och borgenärer i syfte att undvika intressekonflikter har möjlighet att antingen invända mot valet eller utnämningen av en förvaltare eller begära att förvaltaren byts ut.

Av skälen framgår att lämplig utbildning, kvalifikationer och sakkunskaper för förvaltare skulle kunna förvärfvas genom utövande av det relevanta yrket. Vidare anges att medlemsstaterna inte bör vara skyldiga att själva tillhandahålla den nödvändiga utbildningen, utan denna skulle kunna tillhandahållas av t.ex. yrkesorganisationer eller andra organ. Direktivet förhindrar heller inte medlemsstaterna att föreskriva att förvaltare väljs av en gäldenär, av borgenärer eller av en borgenärskommitté från en förteckning eller en pool som på förhand har godkänts av en rättslig eller administrativ myndighet. Enligt skälen bör gäldenären, borgenärerna eller borgenärskommittén vid val av förvaltare ges utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller förvaltarens sakkunskap och erfarenhet i allmänhet och kraven i ett visst ärende. (Se skäl 87 och 88.)

Krav på konkursförvaltare och rekonstruktörer i svensk rätt

För konkursförfarandet anges i konkurslagen och dess förarbeten de grundläggande krav som ställs för att kunna komma i fråga som konkursförvaltare. Där anges också hur en konkursförvaltare utses och entledigas samt vad som i övrigt gäller för ett sådant uppdrag. En förvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver och i övrigt vara lämplig för uppdraget. Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för dennes opartiskhet i konkursen får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för förvaltarens opartiskhet kan rubbas (7 kap. 1 §).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en rekonstruktör ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende och även i övrigt vara lämplig för uppdraget (2 kap. 11 §). Det ställs inte några formella krav på utbildning eller examen för att kunna förordnas som rekonstruktör. Det finns inte heller någon form av auktorisation för rekonstruktörer. Denna fråga togs upp i förarbetena till lagen men avvisades med motiveringen att det borde vara möjligt att välja den person som i det enskilda fallet är mest lämpad för uppdraget (prop. 1995/96:5 s. 104 f.).

De nuvarande kraven på rekonstruktörer och konkursförvaltare är tillräckliga för att motsvara kraven i direktivet

De krav som direktivet ställer på förvaltarnas utbildning och sakkunskap är allmänt hållna. Några formella krav på utbildning ställs inte och det krävs inte att medlemsstaterna inför nya yrken eller kvalifikationer för att uppfylla kraven i direktivet (skäl 89).

Även konkurslagens bestämmelser om krav på konkursförvaltare är allmänt hållna men i praktiken ställs det stora krav på den som vill bli konkursförvaltare (jfr Kronofogdemyndighetens ställningstagande nr 2/18/TSM). Till konkursförvaltare får endast utses personer som uppfyller mycket högt ställda krav på kunskap och erfarenhet. En förvaltare behöver ha relevanta juridiska kunskaper, företagsekonomiska insikter, kunskaper om bokföring och redovisning samt straffrättsliga kunskaper. Därutöver måste en förvaltare i många fall även vara väl förtrogen med arbetsrättsliga och arbetsmarknadspolitiska frågor. Förvaltaren behöver också ha en utvecklad kontorsorganisation (prop. 1978/79:105 s. 156 f.). I praktiken ges uppdragen i regel till advokater som har specialiserat sig på konkursförvaltning och därmed har sådana insikter på särskilda områden som krävs (jfr rättsfallet NJA 1998 s. 685). Även specialister anställda av Stiftelsen Ackordscentralen anlitas som konkursförvaltare. Regeringen gör därför bedömningen att svenska konkursförvaltare uppfyller högt ställda krav på utbildning och kompetens (artikel 26.1 a, b och c) och att svensk rätt således uppfyller direktivets krav i denna del.

De krav som ställs enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion för att en person ska kunna utses till rekonstruktör liknar de krav som ställs på en konkursförvaltare. I förarbetena anges att som utgångspunkt ska en advokat ur konkursförvaltarkretsen eller en specialist vid ackordscentral förordnas, om inte omständigheterna motiverar annat (prop. 1995/96:5 s. 104 f). Vidare anges att det ställs höga krav på rekonstruktörens integritet och att det är viktigt att rekonstruktören har samtliga inblandades förtroende, något som ofta endast kan åstadkommas genom att han eller hon intar en självständig och opartisk hållning. För att kunna möta rekonstruktionsbehovet i varje enskilt fall är rätten dock något friare vid valet av rekonstruktör än vid valet av konkursförvaltare. I ljuset av uttalandena i förarbetena kan regeringen dock konstatera att det ska ställas relativt höga krav för att kunna utses till rekonstruktör och att en begränsad krets enligt dessa uttalanden borde kunna komma i fråga för sådana uppdrag. Mot bakgrund av de allmänt hållna kraven i direktivet anser regeringen därför att den nuvarande regleringen även motsvarar de krav som direktivet ställer på utbildning och kompetens för rekonstruktörer (artikel 26.1 a, b och c).

Även reglerna för hur konkursförvaltare och rekonstruktörer utses och entledigas uppfyller direktivets krav

Enligt konkurslagen är det tingsrätten som beslutar om att utse en konkursförvaltare i en enskild konkurs (7 kap. 2 §). Det uppställs inte några begränsningar av vem som får föreslå en viss person som konkursförvaltare men det kan samtidigt aldrig vara annat än just ett förslag för rätten att ta ställning till. En konkursförvaltare kan på egen begäran entledigas av rätten om förvaltaren visar skäl för det. Rätten ska vidare entlediga en

konkursförvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget. Frågor om entledigande av en konkursförvaltare kan enligt konkurslagen – förutom av förvaltaren själv – tas upp på begäran av bl.a. tillsynsmyndigheten, en borgenär eller gäldenären (7 kap. 5 §).

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska rätten utse en rekonstruktör när en företagsrekonstruktion inleds (2 kap. 10 §). Regeringen föreslår i avsnitt 6.5 att detta ska gälla även enligt den nya lagen. För att rätten ska kunna utse en rekonstruktör krävs det att sökanden har presenterat ett förslag till vem som ska utses. I praktiken innebär det att gäldenären kan styra valet av rekonstruktör. Gäldenären kommer knappast att själv föreslå någon som rekonstruktör som gäldenären inte förespråkar. Om det i stället är en borgenär som har ansökt om företagsrekonstruktion kan gäldenären alltid invända mot förslaget till rekonstruktör genom att motsätta sig ansökan. Ett beslut om företagsrekonstruktion kan i så fall inte meddelas (se avsnitt 6.4). Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ges även borgenärernas inställning till valet av rekonstruktör stort genomslag. För att någon ska utses till rekonstruktör måste han eller hon ha borgenärernas förtroende (2 kap. 11 §). Om en större krets borgenärer motsätter sig gäldenärens eget önskemål om en viss rekonstruktör är det i regel uteslutet att utse den personen till rekonstruktör (prop. 1995/96:5 s. 104 f). Enligt den nuvarande lagen gäller vidare att om det under rekonstruktionen visar sig att den utsedde rekonstruktören inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget, ska han eller hon entledigas (2 kap. 11 § tredje stycket). Frågor om entledigande tas upp på begäran av rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären (2 kap. 11 § tredje stycket).

Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att regelverket för hur konkursförvaltare och rekonstruktörer utses och entledigas uppfyller direktivets krav (artikel 26.1 b och d). Bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion om hur rekonstruktörer entledigas är ändamålsenliga och bör föras över till den nya lagen.

Kraven på rekonstruktörer bör skärpas

Även om regeringen bedömer att nuvarande regelverk kring vem som får utses till konkursförvaltare respektive rekonstruktör uppfyller direktivets krav finns det inget som hindrar att Sverige går längre än vad som krävs för att leva upp till direktivet. Regeringen anser att det finns skäl att överväga denna fråga i förhållande till rekonstruktörer.

Som framgår ovan finns det likheter mellan de krav som enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ställs på rekonstruktörer och de krav som enligt konkurslagen ställs på en konkursförvaltare. Inte minst förarbetsuttalandena från den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ger också intrycket av att endast en mindre krets personer borde kunna komma ifråga för uppdrag som rekonstruktör och att det främst är personer ur konkursförvaltarkretsen som är aktuella för ett sådant uppdrag. En granskning som genomfördes av Kronofogdemyndigheten 2020 talar emellertid för att tingsrätterna numera i betydande utsträckning utser någon annan än en konkursförvaltare till rekonstruktör (så var fallet i 42 av de 92 granskade rekonstruktionerna, dvs. cirka 46 procent). Det kan visserligen konstateras att Kronofogdemyndighetens kartläggning avsåg

en begränsad tidsperiod om sex månader varför det är svårt att dra några säkra slutsatser av den. Kartläggningen ger dock en tydlig indikation om att den restriktiva syn på vem som kan komma ifråga för ett uppdrag som rekonstruktör, som kommer till uttryck i förarbetena till den nuvarande lagen, inte har fått fullt genomslag i rättstillämpning under i vart fall senare år.

Regeringen kan vidare konstatera att rekonstruktörens roll delvis har förändrats sedan lagen om företagsrekonstruktion infördes eftersom rekonstruktören sedan 2005 är ansvarig för att besluta i lönegarantifrågor. Sådana beslut utgör myndighetsutövning och ställer stora krav på rekonstruktörens kunskap på området. Det har emellertid i olika sammanhang påtalats att rekonstruktionsinstitutet på senare tid har använts på ett olämpligt sätt. I utredningen redogörs t.ex. för uppgifter från Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige om att det finns rekonstruktörer som brister i lönegarantihanteringen vilket enligt kollegiet bl.a. har lett till att för mycket lönegaranti betalats ut. I andra fall har bristen bestått i att rekonstruktören tagit för lång tid på sig att fatta beslut eller inte följt skyldigheten att skicka beslutet till Kronofogdemyndigheten. Det har vidare påtalats att det förekommer personer som åtar sig uppdrag som rekonstruktör men som vid utövandet av uppdraget anlitar en fristående samarbetspartner som uppträder som en mellanman mellan gäldenären och rekonstruktören för att utföra det faktiska arbetet. Det senare har även påtalats av Entreprenörskapsutredningen, som framhåller att detta upplevs som problematiskt av berörda myndigheter, bl.a. eftersom det är rekonstruktören som ansvarar för rekonstruktionens genomförande samtidigt som diskussionerna i många av dessa fall kommer att föras med det företag som rekonstruktören har anlitat.

Det föregående talar enligt regeringens uppfattning med styrka för att det redan utifrån dagens förhållanden finns skäl att skärpa kraven för vem som ska få utses till rekonstruktör. Till detta kommer att det förändrade regelverk som regeringen nu föreslår kommer att kräva ännu högre kompetens hos rekonstruktörerna. En rekonstruktör behöver redan i dag ha goda kunskaper i bl.a. aktiebolagsrätt, civilrätt och arbetsrätt för att genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. När inte bara skulduppgörelsen ska kunna fastställas, utan hela rekonstruktionsplanen, kommer det att ställas avsevärt högre krav på rekonstruktörens kompetens. Detta gäller framförallt rekonstruktörens juridiska kunskaper, t.ex. när det gäller vilka bolagsrättsliga åtgärder som är möjliga att genomföra i rekonstruktionsplanen och de förhållandevis komplicerade regler som ska gälla om en plan behöver fastställas genom en gruppöverskridande ”cram-down”. Det bör även framhållas att det i dag är vanligt förekommande att företag som genomgår företagsrekonstruktion relativt kort tid därefter försätts i konkurs. En skärpning av kraven på rekonstruktörer bör kunna bidra till att öka andelen lyckade rekonstruktioner. Regeringen anser mot denna bakgrund, i likhet med de flesta remissinstanserna men till skillnad från *Plana*, att det finns ett behov att skärpa kraven på rekonstruktörerna.

En rekonstruktör ska uppfylla kraven för konkursförvaltare och ha borgenärernas förtroende

En skärpning av de krav som ställs på rekonstruktörer kan åstadkommas på flera olika sätt. Frågan hör delvis samman med direktivets krav på att behörighetskraven ska vara tydliga, förutsägbara och rättvisa så att rätten i det enskilda fallet ska kunna ta hänsyn till att rekonstruktören har tillräcklig erfarenhet och sakkunskap (artikel 26.1 b och c).

Utredningen har övervägt möjligheten att införa någon form av system med auktorisation för rekonstruktörer men lämnar inte något sådant förslag. Även Entreprenörskapsutredningen berörde kortfattat frågan men avstod från att lämna förslag. Som framgår ovan togs tanken om auktorisation även upp i förarbetena till den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion men avfärdades med motiveringen att det borde vara möjligt att välja den person som i det enskilda fallet är mest lämpad för uppdraget (prop. 1995/96:5 s. 104 f.). Till saken hör också att antalet ärenden om företagsrekonstruktion är förhållandevis få. År 2020 beviljades cirka 300 ansökningar om företagsrekonstruktion vilket var en ökning i förhållande till 2019 då antalet beviljade ansökningar uppgick till strax under 200. Enligt utredningen kan ökningen sannolikt tillskrivas spridningen av sjukdomen covid-19. Med hänsyn till det begränsade antalet ärenden framstår det som tveksamt om det är motiverat att bygga upp ett nytt auktorisationssystem enbart för rekonstruktörer. Regeringen anser mot denna bakgrund, till skillnad från *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet*, att det inte finns anledning att nu ytterligare överväga frågan.

Som framhålls av *Finansbolagens förening, Svenska Bankföreningen* och *Plana* är det angeläget att det görs en prövning av en föreslagen rekonstruktörs lämplighet i det enskilda fallet. Att rätten ska göra en sådan prövning framstår som i det närmaste självklart. Det föregående hindrar dock inte att det i lag anges tydligare riktlinjer för vem som kan vara aktuell för ett uppdrag som rekonstruktör. Tvärtom framstår det som lämpligt för att det ska bli tydligt såväl för rätten som för andra aktörer vad som gäller i detta avseende.

Regeringen anser i likhet med utredningen att det finns anledning att göra valet av rekonstruktör bland konkursförvaltarkollektivet. Det skulle innebära att rekonstruktörsuppdragen i huvudsak skulle koncentreras till en begränsad grupp, främst advokater och anställda av Stiftelsen Ackordscentralen, som redan har goda kunskaper inom insolvensrätten och affärsjuridiken. Det bör även framhållas att kopplingen mellan företagsrekonstruktion och konkurs blir starkare med regeringens förslag till ny lag. Ett skäl för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan kommer t.ex. vara att en berörd part får ett sämre ekonomiskt utfall i rekonstruktionsplanen än om gäldenären försatts i konkurs. God kännedom om det konkursrättsliga regelverket kommer alltså att underlätta arbetet med att ta fram en rekonstruktionsplan som kan accepteras av de berörda parterna. Regeringen föreslår därför att endast den som uppfyller de grundläggande kraven för konkursförvaltare ska kunna komma i fråga för ett uppdrag som rekonstruktör (se 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen). Därutöver bör precis som i dag gälla att rekonstruktören ska ha borgenärernas förtroende.

Det bör framhållas att inte alla konkursförvaltare också är lämpliga som rekonstruktörer. En företagsrekonstruktion skiljer sig i grunden från en konkurs eftersom syftet med en rekonstruktion är att verksamheten ska leva vidare, medan syftet med en konkurs normalt är att avveckla verksamheten. Rekonstruktören måste därför ha mycket goda kunskaper i att driva företag och kunna göra de kommersiella överväganden som krävs för att få ett företag att gå med vinst.

Även under en konkurs kan emellertid gäldenärens verksamhet under vissa förutsättningar drivas vidare. Regler om detta finns i konkurslagen enligt vilka konkursförvaltaren under vissa förutsättningar får fortsätta att driva gäldenärens verksamhet för konkursboets räkning (8 kap. 2 §). En konkursförvaltare som har erfarenhet av en s.k. driftskonkurs bör ofta vara bättre lämpad att hantera en företagsrekonstruktion än någon som inte har denna erfarenhet.

Regeringen delar mot bakgrund av ovanstående i stort utredningens uppfattning att erfarenhet av att som konkursförvaltare driva vidare verksamhet för konkursboets räkning bör väga tungt vid rättens prövning av om en föreslagen rekonstruktör är lämplig för uppdraget. Som anförs av några remissinstanser får avgränsningen av vem som kan komma i fråga för ett uppdrag som rekonstruktör emellertid inte utformas så snävt att återväxten av rekonstruktörer riskerar att hämmas i onödan. Även någon som har konkursförvaltarbakgrund men som saknar erfarenhet av just driftskonkurs bör kunna utses till rekonstruktör om han eller hon har annan motsvarande erfarenhet. I linje med det som anförs av *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Stiftelsen Ackordscentralen* kan det t.ex. handla om tidigare välmeriterad erfarenhet av företagsrekonstruktion eller av att ha bistått en annan konkursförvaltare vid en driftskonkurs. Regeringen föreslår mot bakgrund av ovanstående att det vid bedömningen av om en person är lämplig för ett uppdrag som rekonstruktör särskilt bör beaktas om han eller hon har erfarenhet av att driva vidare verksamhet för konkursboets räkning eller annan motsvarande erfarenhet.

Regeringens förslag utesluter inte att det i en enskild rekonstruktion, beroende på bl.a. storleken på företaget, de ekonomiska svårigheterna och andra omständigheter, kommer att vara möjligt att till rekonstruktör utse någon som saknar erfarenhet av driftskonkurs eller motsvarande.

Även om det alltså kommer vara möjligt för rätten att beakta även annat än erfarenhet av driftskonkurser eller motsvarande måste den föreslagne rekonstruktören uppfylla de grundläggande kraven för konkursförvaltare och i övrigt ha borgenärernas förtroende. Uppfylls inte de kraven kan den föreslagna rekonstruktören inte förordnas. Rätten måste vidare göra en reell prövning av rekonstruktörens lämplighet i varje enskilt fall. I den lämplighetsprövning som rätten ska göra ingår en prövning av om rekonstruktören har lämplig utbildning, kvalifikationer och sakkunskaper. Däremot föreslås inte att det ska införas några formella krav på viss examen eller att en rekonstruktör måste genomgå ett visst antal timmar utbildning per år. Regeringen bedömer att det inte finns någon risk för att de skärpta krav som nu föreslås leder till att återväxten av rekonstruktörer hämmas i någon mer betydande utsträckning även om förslaget kan väntas medföra att vissa mindre seriösa aktörer i framtiden inte kommer att bli förordnade som rekonstruktörer.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet lyfter i detta sammanhang frågan om hur en föreslagen rekonstruktören ska kunna styrka sin lämplighet. Enligt regeringen bör det i första hand ankomma på den som ansökt om företagsrekonstruktion att i samråd med den föreslagne rekonstruktören presentera ett tillräckligt underlag för att rätten kan kunna pröva den föreslagne rekonstruktörens lämplighet. Som framgår av avsnitt 14.2.3 föreslår regeringen även att tillsynsmyndigheten alltid ska beredas tillfälle att yttra sig innan rätten beslutar att utse en rekonstruktör. Myndigheten bör regelmässigt kunna ha en välgrundad uppfattning i frågan. Regeringen bedömer därför att rätten kommer att ha tillgång till relevant information vid prövningen av den föreslagne rekonstruktörens lämplighet och att det inte finns skäl att anta att den föreslagna regleringen kommer leda till några beaktansvärda tillämpningsproblem.

Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige påpekar i detta sammanhang att en rekonstruktör inte bör få delegera arbetsuppgifter utanför den egna eller gäldenärens organisation utan godkännande av tillsynsmyndigheten. Det är naturligtvis angeläget att förhindra att en rekonstruktör delegerar arbetsuppgifter på ett sätt som inte är lämpligt. Enligt regeringens uppfattning bör emellertid de skärpta krav som regeringen nu föreslår för vem som kan komma i fråga för ett uppdrag som rekonstruktör vara tillräckliga för att förebygga missbruk (se även avsnitt 14.2.3 om att rekonstruktörer ska ställas under tillsyn). Om det i ett enskilt fall skulle förekomma att en rekonstruktör delegerar arbetsuppgifter på ett olämpligt sätt bör det kunna leda till att rekonstruktören entledigas från uppdraget. En sådan rekonstruktör bör knappast anses lämplig för nya uppdrag.

Den som ansöker om företagsrekonstruktion ska redogöra för borgenärernas inställning till förslaget till rekonstruktör

Som framgår ovan gör regeringen bedömningen att nuvarande regler för hur rekonstruktörer utses och entledigas lever upp till direktivets krav. Även i denna del finns det emellertid anledning att överväga om det finns skäl att gå längre än vad direktivet kräver.

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en ansökan om företagsrekonstruktion från såväl gäldenären som en borgenär innehålla bl.a. ett förslag till rekonstruktör samt behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget (2 kap. 3 § 4 och 4 § 3). Av förarbetena framgår att gäldenären bör ha tagit kontakt med sina viktigaste borgenärer i frågan om lämplig rekonstruktör innan gäldenären lämnar in en ansökan om företagsrekonstruktion. I förarbetena anges vidare att om gäldenärens ansökan saknar uppgift om de viktigaste borgenärernas inställning till den föreslagna rekonstruktören kan rätten knappast bedöma den personens lämplighet och tingsrätten bör i dessa fall förelägga gäldenären att komplettera ansökan i detta hänseende (prop. 1995/96:5 s. 177 f.). Det samma torde gälla om det är borgenären som ansöker.

Utredningen anför att Skatteverket har lyft fram att det finns flera exempel på personer som förordnats till rekonstruktör som saknar myndighetens förtroende till följd av att personen har restförda skatteskulder eller är lagförd för ekonomisk brottslighet. Risker för att en sådan situation ska uppkomma bör visserligen minska betydligt med de skärpta krav på

rekonstruktörer som regeringen nu föreslår. Genom att kräva att den som ansöker om företagsrekonstruktion redan i ansökan ska redogöra för sina kontakter med borgenärerna och för deras inställning till den föreslagna rekonstruktören får borgenärerna emellertid bättre möjligheter att i ett tidigt skede påtala om den föreslagna rekonstruktören brister i lämplighet. Även rätten får ett bättre underlag för sin bedömning av vem som ska förordnas till rekonstruktör.

Regeringen anser mot bakgrund av ovanstående till skillnad från *Stiftelsen Ackordscentralen* och *Plana* att den som ansöker om företagsrekonstruktion ska redogöra för vilka kontakter som tagits med borgenärerna och för borgenärernas inställning till den föreslagna rekonstruktören. Med hänsyn till uttalandena i förarbetena till den nuvarande lagen gäller ett sådant krav i praktiken redan i dag. Förslaget innebär inte att den som ansöker om företagsrekonstruktion alltid måste ha tagit en förhandskontakt för att en ansökan ska beviljas. Normalt bör visserligen en sådan uppgift finnas med för att rätten ska kunna ta ställning till om rekonstruktören har borgenärernas förtroende. Som framhålls av *Institutet för företagsrekonstruktion* och *Plana* kan det i vissa fall emellertid vara olämpligt för gäldenären att ta en förhandskontakt eftersom det kan leda till att motparten vidtar åtgärder för att säkerställa sin rätt och därmed skadar möjligheterna till en framgångsrik företagsrekonstruktion. Om någon förhandskontakt inte har tagits bör den som ansöker dock ge en rimlig förklaring till varför detta inte har varit möjligt för att undvika att riskera att ansökan avvisas.

Inget uttryckligt undantag för anställda vid domstol eller Kronofogdemyndigheten

Den som är anställd vid domstol eller Kronofogdemyndigheten får enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion inte vara rekonstruktör (2 kap. 11 § andra stycket). Syftet med förbudet torde vara att undvika intressekonflikter. Med regeringens förslag framstår en sådan reglering som överflödig. Anställda vid domstolen eller Kronofogdemyndigheten har normalt inte den erfarenhet som krävs för att vara verksam som rekonstruktör. Även om han eller hon skulle bedömas ha nödvändiga kunskaper är personen inte lämplig för uppdraget med hänsyn till den intressekonflikt som kan föreligga genom dennes anställning. Av samma anledning är det knappast aktuellt att utse någon som är anställd vid Skatteverket eller som arbetar med lönegarantifrågor vid Länsstyrelsen. Det behövs emellertid inte införas något särskilt undantag för ovan nämnda personalkategorier.

14.2.2 Skadeståndsansvar

Regeringens förslag: Det ska införas regler om skadeståndsansvar för rekonstruktören i den nya lagen om företagsrekonstruktion. En rekonstruktör ska svara för skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar en gäldenär, en borgenär eller en berörd part. Skadeståndsansvaret ska kunna jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt. Om flera rekonstruktörer

ska ersätta samma skada ska de som huvudregel svara solidariskt för skadeståndet. En talan om skadestånd mot rekonstruktören ska väckas inom tre månader från den dag beslutet att företagsrekonstruktionen ska upphöra fick laga kraft. Talan om skadestånd ska väckas vid den tingsrätt som beslutat om företagsrekonstruktion.

Bestämmelserna i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion om skadeståndsskyldighet och straffrättsligt ansvar för en borgenär och om åtal mot en gäldenär ska i huvudsak föras över till den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att en rekonstruktör ska kunna svara för skador som orsakas en borgenär som inte också är en berörd part.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Sveriges advokatsamfund* anser att rekonstruktörens skadeståndsansvar bör regleras i lag men ifrågasätter om det är lämpligt att begränsa skadeståndsansvaret till en berörd part och efterfrågar ytterligare överväganden om det bör införas någon begränsning av skadeståndsansvaret i förhållande till gäldenärens ägare.

Skälen för regeringens förslag

Rekonstruktörens skadeståndsansvar i svensk rätt

Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion innehåller inte några bestämmelser om rekonstruktörens skadeståndsansvar. Denna ordning skiljer sig från vad som är fallet för konkursförvaltare. I konkurslagen finns en särskild skadeståndsregel enligt vilken en förvaltare ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet tillfogar boet, en konkursborgenär eller gäldenären (17 kap. 1 §).

Det bör införas regler om skadeståndsansvar för rekonstruktörer

Det förhållandet att gäldenären behåller rådighet över sina tillgångar hindrar enligt regeringens uppfattning inte att rekonstruktören kan vidta åtgärder som bör medföra skadeståndsskyldighet. Rekonstruktören har enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion t.ex. rätt att ge gäldenären anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas och har ett betydande inflytande på gäldenärens möjlighet att företa viktigare rättshandlingar (2 kap. 14 och 15 §§). Så kommer att vara fallet även med regeringens förslag till ny lag. Att det ska vara möjligt att föra en skadeståndstalan mot en rekonstruktör bör enligt regeringens mening regleras i lag. Det kommer därigenom att stå klart att en sådan talan kan föras. Entreprenörskapsutredningen lämnar motsvarande förslag (SOU 2016:72 s. 225 f.).

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovanstående att bestämmelser om rekonstruktörens skadeståndsansvar ska införas i den nya lagen. Reglerna bör utformas med förebild av vad som enligt konkurslagen gäller för en konkursförvaltares skadeståndsansvar (17 kap. 1 §). Skadestånd bör därmed även kunna jämkas om det är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt. Regeringen föreslår vidare att det i den nya lagen införs en motsvarande regel som i

konkurslagen om solidariskt ansvar när flera rekonstruktörer svarar för samma skada.

Utredningen föreslår att en rekonstruktör ska svara för skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar en gäldenär eller en berörd part. Regeringen delar den synpunkt som framförs av *Sveriges advokatsamfund* om att det inte framstår som lämpligt att avgränsa skadeståndsansvaret till berörda parter. En sådan avgränsning skulle riskera att bli alltför snäv eftersom förekomsten av en berörd part i en enskild företagsrekonstruktion är beroende bl.a. av att det har inletts en planförhandling (se avsnitt 8.). Det framstår dessutom som lämpligt att även en borgenär som inte berörs av en rekonstruktionsplan ska omfattas av rekonstruktörens skadeståndsansvar. Däremot anser regeringen inte att företagsägare generellt bör uteslutas från den skadeståndsberättigade kretsen. Som framgår av avsnitt 8.3.1 kommer det vara möjligt att föreslå åtgärder i en rekonstruktionsplan som påverkar företagsägarna, t.ex. en riktad nyemission till en extern investerare. Det framstår därför som rimligt att en rekonstruktör svarar för skada som han eller hon orsakar en företagsägare som berörs av en rekonstruktionsplan och därmed utgör en berörd part. Regeringen föreslår alltså att rekonstruktörens skadeståndsskyldighet ska omfatta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakats en gäldenär, en borgenär eller en berörd part.

Rätten att föra talan om skadestånd bör begränsas i tid

Enligt konkurslagen ska en talan om skadestånd mot en förvaltare, som inte grundas på brott, väckas genom klander av förvaltarens slutredovisning (17 kap. 2 §). Detta får även till följd att möjligheten att väcka en sådan talan som huvudregel är begränsad i tid, eftersom slutredovisningen måste klandras inom tre månader från vissa i konkurslagen närmare angivna tidpunkter (13 kap. 7 § tredje stycket). Enligt regeringen bör det även finnas en yttre gräns för när det är möjligt att väcka en talan om skadestånd mot en rekonstruktör. Några motsvarande regler om slutredovisning finns emellertid inte vid företagsrekonstruktion. Regeringen föreslår därför att en talan om skadestånd ska väckas senast tre månader från den dag beslutet att företagsrekonstruktionen ska upphöra fick laga kraft. Talan om skadestånd bör väckas vid den tingsrätt som beslutade om företagsrekonstruktion.

Nuvarande regler om skadeståndsansvar för borgenärer och regler om straffrättsligt ansvar m.m. bör föras över till den nya lagen

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kan en borgenär under vissa omständigheter bli skadeståndsskyldig gentemot en gäldenär om borgenärens ansökan om företagsrekonstruktion inte beviljas av rätten (4 kap. 12 §). Den nuvarande lagen innehåller även regler om straffrättsligt ansvar för borgenärer samt en särskild forumregel för åtal mot en gäldenär (4 kap. 13 och 14 §§). Dessa bestämmelser är förenliga med direktivet och bör därför föras över till den nya lagen med de nödvändiga anpassningar som föranleds av regeringens förslag till regler om förhandling om en rekonstruktionsplan (se avsnitt 8).

14.2.3 En stärkt tillsyn över rekonstruktörer

Regeringens förslag: Rekonstruktörerna ska ställas under tillsyn. Kronofogdemyndigheten ska ansvara för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten utser eller entledigar en rekonstruktör. Tillsynsmyndigheten ska också ha rätt att begära att en rekonstruktör ska entledigas.

Nuvarande regler om rekonstruktörens arvode ska överföras till den nya lagen. Tillsynsmyndigheten ska kunna begära att rekonstruktörens ersättning ska prövas av rätten. Tillsynsmyndigheten ska också ges tillfälle att yttra sig om någon annan gör en sådan begäran. Rekonstruktören ska alltid skicka en kopia av sin kostnadsräkning till tillsynsmyndigheten. På begäran av tillsynsmyndigheten ska rekonstruktören tillhandahålla myndigheten en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning.

Statens kostnader för tillsynen ska ersättas genom en tillsynsavgift.

Vissa uppgifter hos tillsynsmyndigheten ska omfattas av sekretess.

Nuvarande regler om att gäldenären ska stå för kostnaderna för handläggningen hos rätten ska överföras till den nya lagen.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om tillsyn av och ersättning till konkursförvaltare uppfylls redan av svensk rätt.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår en särskild regel om jäv för anställda vid tillsynsmyndigheten.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Almi företagspartner AB*, *Bolagsverket*, *Konkurrensverket*, *Malmö tingsrätt*, *Region Skåne*, *Statskontoret*, och *Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Ingen remissinstans uttalar sig särskilt om bedömningen i promemorian om att direktivets krav såvitt gäller konkursförvaltare uppfylls av svensk rätt.

Plana motsätter sig att tillsynsmyndigheten ska yttra sig över förslaget till rekonstruktör och påtalar risken för att utnämmandet av rekonstruktörer kommer att ske på ett slentrianmässigt sätt. Även *Stiftelsen Ackordscentralen* ifrågasätter om tillsynsmyndigheten ska yttra sig över förslaget till rekonstruktör och framhåller att det synes vara oreglerat vad som ska hända om rätten väljer att inte förordna den föreslagne rekonstruktören.

Akademin för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet anser att Kronofogdemyndigheten i dag inte fullgör sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt och framhåller att det därför är märkligt att myndigheten får ett utökat uppdrag. Även *Institutet för företagsrekonstruktion* påtalar att det finns tydliga behov av att höja kompetensnivån hos Kronofogdemyndigheten. Akademien för insolvensrätt anför även att det vore lämpligt att reformera tillsynen i konkurser.

Institutet för företagsrekonstruktion och Stiftelsen Ackordscentralen ifrågasätter om tillsynsmyndigheten ska höras om rekonstruktörens ersättning eftersom frågan om arvodet främst är en angelägenhet mellan å ena sidan rekonstruktören och å andra sidan borgenärerna samt gäldenären. *Skatteverket* anser att rätten alltid ska pröva rekonstruktörens arvode. *Stockholms tingsrätt* anser att det bör klargöras vid vilken tidpunkt

som rekonstruktören ska skicka kopian av sin kostnadsräkning till tillsynsmyndigheten. *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen* anser att borgenärerna bör ges möjlighet att yttra sig om någon annan begär att rekonstruktörens ersättning ska prövas.

Kronofogdemyndigheten anser av samordningsskäl att samma myndighet bör administrera tillsynsavgift i såväl företagsrekonstruktion som i konkurs. *Småföretagarnas riksförbund* framhåller att avgifterna inte får bli så höga att företag tvingas till konkurs.

Sveriges Riksbank anser att det bör införas en bestämmelse som bryter den sekretess som annars kan gälla enligt offentlighets- och sekretesslagen för uppgifter som en myndighet kan behöva lämna ut i samband med ett rekonstruktionsförfarande.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Medlemsstaterna ska inrätta tillsynsmekanismer

Enligt insolvensdirektivet ska medlemsstaterna inrätta tillsyns- och regleringsmekanismer för att säkerställa ändamålsenlig övervakning av det arbete som förvaltare utför i syfte att säkerställa att deras tjänster tillhandahålls på ett ändamålsenligt och kompetent sätt och att de, i förhållande till de parter som är involverade, tillhandahålls opartiskt och oberoende (artikel 27.1). Dessa mekanismer ska även omfatta åtgärder för ansvarsutkrävande för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter.

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare offentliggörs (artikel 27.2). Medlemsstaterna får också uppmuntra förvaltarna att utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder (artikel 27.3). Medlemsstaterna ska slutligen säkerställa att ersättningen till förvaltare styrs av regler som är förenliga med målet om ett effektivt avslutande av förfaranden och att lämpliga förfaranden finns tillgängliga för att lösa tvister om ersättning (artikel 27.4).

Av direktivet framgår att tillsyns- och regleringsmekanismerna bör innefatta ändamålsenliga åtgärder för ansvarsskyldighet för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter, exempelvis att en förvaltares arvode sänks, att förvaltaren utestängs från förteckningen eller poolen med förvaltare som kan utnämnas vid insolvensärenden, samt i tillämpliga fall disciplinära eller administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder. Vidare anges att sådana tillsyns- och regleringsmekanismer inte bör påverka tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt om civilrättsligt skadeståndsansvar vid brott mot avtalsförpliktelser eller utomobligatoriska förpliktelser. Medlemsstaterna är heller inte skyldiga att inrätta särskilda myndigheter eller organ. (Se skäl 89.)

Tillsynen över konkursförvaltare lever upp till direktivets krav

Enligt konkurslagen är Kronofogdemyndigheten tillsynsmyndighet i konkurser (7 kap. 25 §). Myndigheten ska övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och i överensstämmelse med lagstiftningen (7 kap. 27 §). I viktigare frågor ska konkursförvaltaren också höra tillsynsmyndigheten, berörda borgenärer och, om det lämpligen kan ske,

gäldenären (7 kap. 10 §). Som framgår ovan är det vanligt att en advokat utses till konkursförvaltare. En förvaltare som är advokat står under tillsyn även av Sveriges advokatsamfund. En konkursförvaltare som missköter sitt uppdrag kan bli skadeståndsskyldig gentemot konkursboet, en konkursborgenär eller gäldenären (17 kap. 1 §). Advokatsamfundets disciplinnämnd kan också ingripa mot en advokat som bryter mot samfundets regler.

I konkurslagen finns bestämmelser om hur en konkursförvaltares arvode ska bestämmas (14 kap. 4–11 §§). En förvaltare har rätt till skäligt arvode och arvodet bestäms av rätten (14 kap. 4 § första och andra stycket). Till arvodesframställningen ska bifogas bl.a. en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna (14 kap. 6 § andra stycket). I regel ska rätten inhämta yttrande från bl.a. tillsynsmyndigheten innan arvodesfrågan prövas. Beslut i arvodesfrågan kan överklagas till hovrätt. Även tillsynsmyndigheten har rätt att överklaga ett sådant beslut (16 kap. 8 §).

Som framgår ovan står alltså konkursförvaltare redan i dag under omfattande tillsyn som är noga reglerad i lag. Mot den bakgrunden gör regeringen bedömningen att det inte krävs några ändringar av reglerna om tillsyn över och ersättning till konkursförvaltare för att Sverige ska leva upp till direktivets krav. Frågan om en reformering av tillsynen i konkurs har nyligen övervägts i en departementspromemoria från 2019 (se Ds 2019:31 s. 351 f.). Regeringen anser i likhet med vad som anförs i promemorian, men till skillnad från *Akademin för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet*, att det inte finns skäl att nu vidta några lagstiftningsåtgärder för att förändra tillsynsverksamheten i konkurs.

Rekonstruktörer ska ställas under tillsyn

Till skillnad från vad som gäller för konkursförvaltare står rekonstruktörer inte under någon särskild tillsyn. Det innebär inte att det helt saknas tillsynsfunktioner för rekonstruktörer. Om rekonstruktören är advokat omfattas han eller hon av reglerna om god advokatsed och står under tillsyn av Sveriges advokatsamfund. Som nämns ovan kan Advokatsamfundets disciplinnämnd också ingripa mot en advokat som bryter mot samfundets regler.

Det är emellertid inte alla rekonstruktörer som är advokater. Regeringen kan konstatera att det av den kartläggning som Kronofogdemyndigheten gjorde under 2020 framgår att någon annan än en konkursförvaltare hade utsetts till rekonstruktör i nästan hälften av samtliga granskade rekonstruktioner. Eftersom inte alla konkursförvaltare är advokater innebär regeringens förslag att rekonstruktörer ska väljas bland konkursförvaltar-kretsen inte nödvändigtvis en automatisk tillsyn över dem.

Även domstolarna kan sägas utöva viss tillsyn över rekonstruktörerna i direktivets mening, genom att de enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion har möjlighet att entlediga en rekonstruktör som inte är lämplig för uppdraget och sätta ned arvodet för en rekonstruktör som misskött sitt uppdrag (2 kap. 11 § tredje stycket och 4 kap. 4 §). För att domstolen ska kunna fatta sådana beslut krävs emellertid att någon

annan har begärt att frågan ska prövas. Domstolen har alltså ingen möjlighet att på eget initiativ entlediga en rekonstruktör eller sätta ned arvodet.

Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att den nuvarande tillsynen över rekonstruktörer inte är tillräcklig för att svara mot kraven i direktivet. Det finns även i övrigt skäl att skärpa kontrollen i syfte att skapa bättre förutsättningar för en effektiv och rättssäker hantering. Regeringen föreslår därför att en ny formell tillsyn ska inrättas över rekonstruktörer.

Kronofogdemyndigheten ska ansvara för tillsynen

Enligt direktivet ska tillsynen över rekonstruktörer vara ändamålsenlig. I övrigt lämnar direktivet inte någon närmare ledning över vilka uppgifter som bör innefattas i tillsynen. Medlemsstaterna har därför stort utrymme att själva bestämma den närmare utformningen av tillsynen.

Regeringen kan konstatera att Kronofogdemyndigheten är den myndighet som i dag har ansvaret för tillsynen över såväl konkursförvaltare som för lönegaranti i företagsrekonstruktioner (jfr Ds 2019:31 s. 137 f. för en utförligare beskrivning av myndighetens ansvarsområden). Det bör därför finnas god kännedom hos myndigheten om merparten av de personer som kan komma i fråga för ett uppdrag som rekonstruktör. Regeringens förslag om att rekonstruktörerna ska väljas ur konkursförvaltarens krets gör också att kopplingen mellan företagsrekonstruktion och konkurs kommer att bli ännu mer påtaglig i framtiden. Regeringen anser därför, till skillnad från *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet*, att det framstår som det naturliga valet att placera tillsynen över rekonstruktörer hos Kronofogdemyndigheten. Även effektivitets- och samordningsskäl talar med styrka för att tillsynen över konkurs och rekonstruktörer bör samlas hos samma myndighet. Regeringen föreslår därför att det formella tillsynsansvaret ska ligga hos Kronofogdemyndigheten.

Tillsynen som sådan bör kunna utformas efter förebild av vad som gäller för konkursförvaltare. Som kommer att framgå närmare i det följande innebär detta att även domstolarna kommer att utgöra en väsentlig del av tillsynsfunktionen eftersom det kommer att vara domstolarna som kommer att fatta besluten om att t.ex. entlediga en rekonstruktör eller sätta ned dennes arvode. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte finns behov av någon särskild regel om jäv för anställda vid tillsynsmyndigheten. I stället gäller bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen (2017:900) för myndighetens handläggning (se 16 §). I avsnitt 8.10 föreslår regeringen att det ska vara möjligt att förordna en tillsynsperson för att övervaka hur gäldenären fullgör sina skyldigheter enligt en fastställd rekonstruktionsplan. Vidare föreslås att reglerna för entledigande av en rekonstruktör samt reglerna för rekonstruktörens arvode ska tillämpas även för tillsynspersoner. En följd av detta är att regeringens förslag i det följande om tillsynsmyndighetens uppgifter i viss utsträckning kommer att gälla även beträffande tillsynspersoner.

Tillsynsmyndighetens uppgifter

För att de skärpta kompetenskraven för rekonstruktörer ska få genomslag i praktiken är det viktigt att domstolarna har tillgång till ett fullgott underlag vid bedömningen av vem som är lämplig för ett uppdrag som

rekonstruktör. En av tillsynsmyndighetens huvuduppgifter bör därför vara att tillhandahålla underlag för domstolarnas bedömning av sådana frågor. Som framgår ovan föreslår regeringen att den som ansöker om företagsrekonstruktion ska redogöra för bl.a. borgenärernas inställning till den föreslagna rekonstruktören. Till skillnad från *Plana* och *Stiftelsen Ackordscentralen* anser regeringen att det framstår som självklart att även tillsynsmyndighetens inställning i frågan bör inhämtas. Regeringen föreslår därför att myndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig redan innan rätten fattar beslut om att utse en rekonstruktör. Det motsvarar i huvudsak vad som gäller enligt konkurslagen (7 kap. 3 §).

Regeringens förslag innebär att rätten kommer att få ett betydligt bättre underlag för sin lämplighetsbedömning än vad som är fallet i dag. Tillsynsmyndighetens uppfattning i frågan kan förväntas få stor betydelse vid domstolarnas bedömning. Om tillsynsmyndigheten anser att en person inte är lämplig bör det ofta leda till att han eller hon inte kommer att utses till rekonstruktör. Oavsett om tillsynsmyndighetens uppfattning kommer till uttryck genom en i förväg upprättad lista, likt de s.k. förvaltarlistorna som används vid konkurs, eller på annat sätt, är detta väl förenligt med kraven i direktivet. Självklart måste rätten emellertid göra en självständig bedömning i varje enskilt fall om den föreslagne rekonstruktören är lämplig för uppdraget. En på förhand upprättad lista hindrar inte att någon som inte finns med på listan förordnas till rekonstruktör eller att någon som finns på listan inte bedöms lämplig av rätten. Om rätten inte godtar ett förslag till rekonstruktör bör det leda till att rätten, efter att ha gett gäldenären tillfälle att yttra sig, förordnar någon annan lämplig person i stället, en fråga som Ackordscentralen lyfter. Om någon lämplig rekonstruktör inte finns tillgänglig bör det kunna leda till att rätten avslår ansökan om företagsrekonstruktion.

Det kan hända att tillsynsmyndigheten först efter att tingsrätten utsett en rekonstruktör får kännedom om omständigheter som innebär att rekonstruktörens lämplighet kan ifrågasättas eller att rekonstruktören agerar på ett sätt under förfarandet som gör det olämpligt att han eller hon har kvar uppdraget. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion kan frågan om att entlediga en rekonstruktör tas upp på begäran av rekonstruktören, gäldenären eller en borgenär (2 kap. 11 § tredje stycket). Regeringen föreslår därutöver att även tillsynsmyndigheten bör få rätt att begära att en rekonstruktör ska entledigas för att säkerställa att frågan kan prövas av domstolen oavsett om detta ligger i parternas intresse. Det motsvarar vad som gäller enligt konkurslagen (7 kap. 5 § andra stycket). Regeringen anser vidare att tillsynsmyndigheten bör beredas tillfälle att yttra sig om någon annan begär att rekonstruktören ska entledigas. Även detta motsvarar i huvudsak vad som gäller enligt konkurslagen (7 kap. 5 § tredje stycket).

Rekonstruktören har enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion rätt till skälig ersättning för uppdraget (4 kap. 4 § första stycket). Arvodesfrågan ska prövas av rätten på begäran av rekonstruktören eller gäldenären samt i vissa fall på begäran av en borgenär (4 kap. 4 § andra stycket). Dessa bestämmelser bör i huvudsak överföras till den nya lagen. Som ett led i att stärka tillsynen över rekonstruktörerna bör även tillsynsmyndigheten ha rätt att begära att rekonstruktörens arvode ska prövas av rätten. Genom att tillsynsmyndigheten får rätt att begära nedsättning av

rekonstruktörens arvode kommer denna fråga att kunna prövas av rätten även om gäldenären eller en borgenär inte begär en sådan prövning. Detta säkerställer att en rekonstruktör som misskött sitt uppdrag kan hållas ansvarig genom att hans eller hennes arvode sänks. Även detta ligger i linje med direktivets krav på ansvarsutkrävande (jfr skäl 89).

Skatteverket påtalar i detta sammanhang att rätten alltid bör pröva rekonstruktörens arvode. Ett sådant förslag lämnas av Entreprenörsskapsutredningen. Det kan också konstateras att enligt konkurslagen gäller att rätten ska bestämma förvaltarens arvode (14 kap. 4 §). Det föreligger emellertid vissa skillnader mellan en rekonstruktörs och en konkursförvaltares arvode. Storleken på rekonstruktörens arvode påverkar visserligen hur mycket pengar som blir över för en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan och därmed hur mycket de berörda parterna kan få betalt enligt planen. Till skillnad från i konkursfallet är emellertid arvodesfrågan i första hand en angelägenhet mellan rekonstruktören och gäldenären. Staten har inte något subsidiärt ansvar för kostnaderna. Det kan vidare konstateras att en obligatorisk prövning av arvodesfrågan skulle medföra betydande merarbete för domstolarna. Regeringen gör mot den bakgrunden bedömningen att det inte bör införas någon sådan obligatorisk prövning i den nya lagen.

För att säkerställa behovet av transparens och insyn i arvodesfrågan anser regeringen att tillsynsmyndigheten även bör beredas tillfälle att yttra sig om någon annan begär att ersättningen ska prövas. Tillsynsmyndigheten bör ofta kunna ha en välgrundad åsikt om det begärda arvordets skälighet. Regeringen anser därför, till skillnad från *Institutet för företagsrekonstruktion* och Stiftelsen Ackordscentralen, att det framstår som lämpligt att myndighetens uppfattning i denna del kommer domstolen till handa. Däremot torde det mera sällan förekomma att borgenärerna har ett intresse av att yttra sig om rekonstruktörens arvode. Det framstår därför som en onödig administrativ omgång att domstolen ska bereda borgenärerna tillfälle att yttra sig i arvodesfrågan på så sätt som efterfrågas av *Finansbolagens förening* och *Svenska Bankföreningen*. Däremot finns det naturligtvis inget hinder mot att en borgenär inkommer med ett yttrande på egen hand. Om en borgenär i det enskilda fallet har upplyst rätten om att borgenären har ett intresse av att yttra sig över arvodet bör det också normalt finnas skäl att bereda borgenären tillfälle att yttra sig i frågan innan rekonstruktionen avslutas. Som framgår av regeringens förslag i avsnitt 9.2 ska tillsynsmyndigheten alltid beredas tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om att avsluta företagsrekonstruktionen. På så sätt har tillsynsmyndigheten möjlighet att ta ställning till arvodesfrågan innan ärendet avslutas.

För att tillsynsmyndigheten ska kunna ta ställning till om rekonstruktörens begärda arvode är skäligen föreslår regeringen att rekonstruktören bör skicka en kopia av sin kostnadsräkning till myndigheten. I linje med vad som anförs av *Stockholms tingsrätt* bör det klargöras i lagtexten vid vilken tidpunkt som rekonstruktören ska göra detta. Enligt regeringen framstår det som lämpligt att detta sker innan ärendet om företagsrekonstruktion avslutas.

För att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma skäligheten av den begärda ersättningen kan myndigheten behöva ha tillgång till en specificerad redogörelse över de åtgärder som vidtagits under rekonstruk-

tionen. Eftersom upprättandet av en sådan redogörelse är förenat med kostnader som belastar gäldenären, föreslår regeringen att redogörelsen endast ska skickas till tillsynsmyndigheten om myndigheten begär det. Tillsynsmyndigheten bör endast begära en arbetsredogörelse om myndigheten anser att det kan finnas anledning att ifrågasätta skäligheten av den begärda ersättningen. En eventuell tvist om arvodet kan i dag prövas inom ramen för ärendet om företagsrekonstruktion. Frågan kan även prövas av rätten efter att företagsrekonstruktionen avslutats. Det föregående kommer att gälla även enligt regeringens förslag till ny lag. Direktivets krav på att medlemsstaterna ska tillhandahålla lämpliga förfaranden för att lösa tvister om ersättning är enligt regeringens bedömning därigenom uppfyllt (artikel 27.4 andra stycket).

Avslutningsvis bör det framhållas att det förhållandet att rekonstruktörer ställs under tillsyn inte kommer att påverka möjligheterna att väcka en civilrättslig skadeståndstalan mot rekonstruktören eller åtal mot denne på grund av brott. Regeringen föreslår dessutom att det ska införas ett särskilt skadeståndsansvar för rekonstruktörer (se avsnitt 14.2.2). Även detta bör betraktas som en del i tillsynssystemet. Mot denna bakgrund anser regeringen att förslaget om skärpt tillsyn över rekonstruktörer svarar mot de krav som direktivet ställer. Att det är Kronofogdemyndigheten som har tillsynsansvaret kommer att framgå direkt av lagen. Detta måste anses uppfylla kraven i direktivet om att information om vilka myndigheter som utövar tillsyn över rekonstruktörer ska offentliggöras (artikel 27.2).

Uppförandekoder

Enligt direktivet får medlemsstaterna uppmuntra rekonstruktörer att utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder (artikel 27.3). Bestämmelsen i denna del är alltså valfri för medlemsstaterna. Redan av denna anledning är det inte nödvändigt med några ändringar för att uppfylla kraven i direktivet. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att i lag ange att rekonstruktörer får utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder. Det finns dock naturligtvis inget som hindrar att rekonstruktörer gör detta på frivillig väg. Regeringen noterar med tillfredsställelse att t.ex. Rekonstruktör- och konkursförvaltarekollegiet i Sverige har tagit fram rekommendationer för god sed vid företagsrekonstruktioner. Grundläggande etiska regler för advokater har vidare utarbetats av Sveriges advokatsamfund.

Kostnader för handläggningen hos rätten och tillsynen

Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska gäldenären betala kostnaderna för handläggningen hos rätten liksom bl.a. rekonstruktörens arvode (4 kap. 6 §). Reglerna är förenliga med direktivet och regeringen föreslår att de förs över till den nya lagen.

Kronofogdemyndighetens tillsyn kommer att innebära kostnader för staten. Regeringen föreslår att kostnaderna för tillsynen, i likhet med vad som gäller vid myndighetens konkurstillsyn, bör finansieras genom avgifter (jfr 14 kap. 17 § konkurslagen och 3 § förordningen [1979:972] om tillsynsavgift i konkurs). Som framhålls av *Småföretagarnas riksförbund* är det självklart angeläget att avgifterna inte blir för höga. Den närmare utformningen av avgiftsregleringen, inklusive vilken myndighet som ska administrera tillsynsavgiften, bör regleras i förordning.

Regeringen bör därför få möjlighet att meddela föreskrifter om ersättningen till staten för tillsynen.

Vissa uppgifter hos tillsynsmyndigheten ska omfattas av sekretess

Vissa uppgifter hos tillsynsmyndigheten i konkurs omfattas av sekretess. Enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess bl.a. för uppgifter om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, samt för uppgift som angår misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men (34 kap. 7 och 8 §§). Regeringen föreslår att motsvarande regler om sekretess bör införas även för Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer.

Sveriges Riksbank anför i detta sammanhang att det bör införas en bestämmelse som bryter den sekretess som annars kan gälla enligt offentlighets- och sekretesslagen för uppgifter en myndighet kan behöva lämna ut i samband med ett rekonstruktionsförfarande. Regeringen konstaterar att det inte finns någon särskild reglering om detta i dag och det har inte heller framkommit att det skulle finnas något behov av ytterligare sekretessbrytande bestämmelser. Regeringen gör därför bedömningen att några ytterligare ändringar av reglerna om sekretess inte är nödvändiga.

14.2.4 Personuppgiftsbehandling

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska ha rätt att behandla personuppgifter i konkurstillsynsdatabasen för att tillhandahålla information som behövs i myndighetens handläggning av tillsynsärenden om rekonstruktörer. Uppgifterna ska gallras fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande regler om personuppgiftsbehandling

Den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmänna dataskyddsförordningen). Förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna men förutsätter och medger kompletterande bestämmelser i nationell rätt. Sådana regler finns i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och i förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Dataskyddslagen är subsidiär vilket innebär att andra författningar kan

innehålla bestämmelser som avviker från den lagen. Vid behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet med bl.a. tillsyn i konkurs tillämpas utöver de regler som nämnts ovan även lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet och förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Det ska införas regler om personuppgiftsbehandling

För att Kronofogdemyndigheten ska kunna utöva tillsyn över rekonstruktörer behöver personuppgifter behandlas. Det rör sig om i huvudsak samma uppgifter som myndigheten behandlar vid handläggningen av konkurstillsynsärenden. Det är därför lämpligt att sådan behandling sker i den konkurstillsynsdatasbas som finns redan i dag (se 2 kap. 19 § lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet). Uppgifter i konkurstillsynsdatasbasen får enligt lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet behandlas bl.a. för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggningen av konkurstillsynsärenden och mål enligt lönegarantilagen (2 kap. 20 §). Regeringen föreslår att uppgifter även ska få behandlas för tillsynen över rekonstruktörer.

Dataskyddsförordningen utgår från att varje behandling av personuppgifter ska vila på en rättslig grund (artikel 6). En sådan grund är att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den som är personuppgiftsansvarig (artikel 6.1 c). Kronofogdemyndigheten ska utöva tillsyn över rekonstruktörer enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullgöra denna uppgift. Det finns alltså en rättslig förpliktelse för myndigheten att utföra den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att fullgöra tillsynen över rekonstruktörer. Tillsynen får dessutom anses utgöra en uppgift av allmänt intresse eller ett led i myndighetsutövning, vilket också utgör rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (artikel 6.1 e). Grunden för behandlingen är fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs (artikel 6.3). Vidare ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt artikel 6.1 e, vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.3 andra stycket). Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer utgör ett allmänt intresse. Att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att tillsynen ska fungera konstateras ovan. Syftet med behandlingen framgår av lagen. Det får alltså anses tydligt för såväl den personuppgiftsansvarige som den registrerade varför behandlingen av personuppgifter ska ske. Med hänsyn till bl.a. att det är frivilligt att åta sig ett uppdrag som rekonstruktör och att de uppgifter som kommer att behandlas inte är sådana känsliga personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen (artikel 9.1) bedömer regeringen vidare att behandlingen är proportionerlig.

Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att den personuppgiftsbehandling som regeringens förslag ger upphov till är förenlig med dataskyddsförordningen. De ändringar som nu föreslås är, tillsammans med den redan befintliga regleringen, tillräckliga för den person-

uppgiftsbehandling som kan komma att ske vid Kronofogdemyndigheten med anledning av regeringens förslag.

Uppgifter och handlingar ska gallras efter viss tid

Uppgifterna i konkurstillsynsdaten bör gallras efter viss tid. Enligt lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet är gallringstiden i ett konkursärende fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades, dock tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades (2 kap. 23 § första stycket). Gallringstiden i mål enligt lönegarantilagen (1992:497) är kortare. Uppgifter och handlingar som kan hänföras till sådana mål ska gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades (2 kap. 23 § andra stycket).

Det finns enligt regeringens uppfattning inte skäl att ha någon annan gallringstid vid tillsynen över rekonstruktörer än den som gäller för konkurstillsynsärenden. Eftersom en företagsrekonstruktion som huvudregel inte får hålla på längre än ett år saknas emellertid skäl att föreskriva att gallring får ske först efter tio år. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att uppgifterna ska gallras fem år efter utgången av det kalenderår som ärendet om företagsrekonstruktion avslutades.

14.3 Rättsliga och administrativa myndigheter

14.3.1 Krav på de som handlägger insolvensförfaranden

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet när det gäller rättsliga och administrativa myndigheter uppfylls redan av svensk rätt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte särskilt i frågan. *Akademin för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet* anser vid en sammantagen bedömning att de höga krav som ställs för att få anställning som ordinarie domare och den vidareutbildning som erbjuds i Domstolsakademins regi säkerställer att de ordinarie domarna får den utbildning som krävs för att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion. *Akademin för insolvensrätt* framhåller emellertid att det nya regelverket kommer att ställa betydligt större krav på domarnas kompetens än de nuvarande reglerna och påtalar att det kan finnas anledning att öka utbildningsinsatserna på området. *Stockholms tingsrätt* påpekar att det är lämpligt att endast ordinarie domare handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. *Lunds tingsrätt* framhåller att det inom ramen för Domstolsverkets kompetensutveckling finns ett nätverk för konkursdomare med syfte att främja medlemmarnas egna kunskaps- och erfarenhetsutbyte. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter lämpligheten i att ärenden om F-skuldsanering i dag handläggs enbart i Göteborg och framhåller att avståndet mellan gäldenär och handläggare i många fall är så stort att risk finns att vissa omständigheter i en skuldsaneringsutredning inte blir riktigt beaktade.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet

I insolvensdirektivet framhålls att det är nödvändigt att förkorta de överdrivet långa insolvensförfarandena i många medlemsstater, vilka leder till rättsosäkerhet för borgenärer och investerare samt låga återvinningsgrader (skäl 85). För att uppnå detta mål ska medlemsstaterna säkerställa att anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheterna som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (artikel 25 a). I skälen förtydligas att lämplig utbildning och sakkunskap även kan förvärvas under utövandet av uppdraget som ledamot vid en rättslig eller administrativ myndighet eller under utövandet av andra relevanta uppdrag (skäl 85).

Medlemsstaterna ska säkerställa att insolvensförfaranden handläggs på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av förfaranden (artikel 25 b). Samtidigt är medlemsstaterna inte skyldiga att prioritera förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning framför andra förfaranden (skäl 86).

Det finns inte skäl att ytterligare reglera hur Kronofogdemyndigheten ska organisera sin verksamhet

Det är Kronofogdemyndigheten som enligt nuvarande ordning har till uppgift att handlägga och besluta i ärenden om skuldsanering. Kronofogdemyndigheten är också tillsynsmyndighet i konkurs och som framgår av avsnitt 14.2.3 föreslår regeringen att myndigheten ska bli tillsynsmyndighet även enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion. Det är inte helt klart vilka som omfattas direktivets regler om utbildning och effektivitet men en rimlig tolkning är att bestämmelserna främst tar sikte på de personer som är inblandade i själva beslutsfattandet. För Kronofogdemyndighetens del får alltså direktivets regler i första hand betydelse för skuldsaneringsverksamheten.

För att säkerställa en rättssäker handläggning finns det åtskilliga lagar och förordningar om vad myndigheter och myndighetsledning har att beakta i sitt arbete. I regeringsformen och i förvaltningslagen (2017:900) slås grundläggande principer för en god förvaltning fast. Av Kronofogdemyndighetens instruktion framgår vidare att myndigheten ska utföra sina uppgifter på ett sätt som är rättssäkert, kostnadseffektivt och enkelt (5 § förordningen [2016:1333] med instruktion för Kronofogdemyndigheten). Vidare ska myndighetsledningen ansvara för att det finns en process för intern styrning och kontroll vid myndigheten som fungerar på ett betryggande sätt. Denna process ska säkerställa bl.a. att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt (3 § myndighetsförordningen [2007:515] och 2 § förordningen [2007:603] om intern styrning och kontroll). Det finns alltså såväl generella som särskilda regler som syftar till att säkerställa en korrekt och rättssäker hantering. Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att Sverige när det gäller Kronofogdemyndighetens verksamhet lever upp till direktivets regler om utbildning och effektivitet. Det finns inte skäl att, såsom efterfrågas av *Sveriges advokatsamfund*, ytterligare reglera hur Kronofogdemyndigheten ska organisera sin verksamhet.

Även domstolarnas handläggning av ärenden om konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering uppfyller direktivets krav

Konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion handläggs enligt nuvarande ordning av tingsrätt som första instans. Ärenden om skuldsanering kan prövas av tingsrätt som andra instans efter överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Det är lagmannen som ansvarar för att den enskilda tingsrättens verksamhet bedrivs effektivt och enligt gällande rätt. Lagmannen är också skyldig att vid tingsrätten genomföra intern styrning och kontroll (1 och 1 a §§ förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion).

Beslutsfattare i ärenden om konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering är normalt ordinarie domare, dvs. rådmän eller chefsdomare vid tingsrätterna. I viss utsträckning kan arbetsuppgifter som ligger på en ordinarie domare tilldelas en tingsfiskal, dvs. en icke-ordinarie domare som genomgår domarutbildning, men det förutsätter att detta är lämpligt med hänsyn till fiskalens erfarenhet och att det inte är fråga om arbetsuppgifter som kräver särskild erfarenhet (11 § förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion).

En lagfaren domare, till vilka även bl.a. tingsfiskaler räknas, ska ha avlagt för behörighet till domarämbete föreskrivna kunskapsprov, dvs. ha en juristexamen (4 kap. 1 § rättegångsbalken). För att få anställning som ordinarie domare krävs därutöver normalt flera års erfarenhet av kvalificerat juridiskt arbete. Det är Domstolsakademien som har huvudansvaret för att genomföra kompetensutveckling som riktar sig till ordinarie domare och som avser domarens juridiska kompetens. Det övergripande målet med utbildningsinsatserna är att alla domare ska erbjudas sådan utbildning som krävs för att kunna handlägga och avgöra mål självständigt, effektivt och rättssäkert (jfr SOU 2017:85 s. 349).

Mot bakgrund av ovanstående samt de allmänna krav på kompetens och utbildning som i övrigt gäller för att komma ifråga för en tjänst som ordinarie domare gör regeringen, i likhet med *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet*, bedömningen att Sverige får anses leva upp till direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet när det gäller domstolarnas handläggning av ärenden om konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering. Inte heller beträffande domstolarna finns det skäl att ytterligare reglera hur de ska organisera sin verksamhet (se dock avsnitt 14.3.2 om att ärenden om företagsrekonstruktion ska göras till den tingsrätt som regeringen föreskriver). Det är givetvis angeläget att de som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion får lämplig utbildning i det nya regelverket. Regeringen förutsätter att relevant utbildning kommer att anordnas av Domstolsakademien.

14.3.2 Koncentration av ärenden om företagsrekonstruktion till vissa tingsrätter

Regeringens förslag: En ansökan om företagsrekonstruktion ska göras till den tingsrätt som regeringen föreskriver.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Bolagsverket, Finansbolagens förening, Företagarna, Malmö tingsrätt, Småföretagarnas riksförbund, Statskontoret, Stockholms tingsrätt, Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Akademien för insolvensrätt vid Handelshögskolan vid Karlstads universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Linköpings tingsrätt, Skatteverket, Svenska Bankföreningen* och *Svenskt Näringsliv* förespråkar en begränsning till en tingsrätt för varje hovrättsområde. *Göta hovrätt* anser att det bör övervägas att koncentrera alla ärenden om företagsrekonstruktion till en och samma tingsrätt och hovrätt. *Almi företagspartner AB* efterfrågar en analys som berör frågan om färre behöriga domstolar riskerar att begränsa gäldenärens benägenhet att ansöka om företagsrekonstruktion på grund av geografiskt avstånd till behörig domstol.

Skälen för regeringens förslag: Som konstateras ovan uppfyller Sverige redan i dag direktivets krav i fråga om effektivitet när det gäller domstolarnas handläggning av ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion. Trots detta kan det finnas skäl att vidta åtgärder för att ytterligare säkerställa att domstolarna har det kunnande och den erfarenhet som uppgiften kräver. I insolvensdirektivet anges i detta sammanhang bl.a. att effektiva sätt att uppnå rättssäkra och ändamålsenliga insolvensförfaranden skulle kunna vara att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal rättsliga eller administrativa myndigheter (skäl 86).

Enligt nuvarande ordning handläggs ärenden om företagsrekonstruktion av landets samtliga 48 tingsrätter. Enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska en ansökan om företagsrekonstruktion göras hos den tingsrätt där gäldenären svarar i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet (2 kap. 1 § första stycket). Detta är i regel tingsrätten i den ort där gäldenären har hemvist eller säte (jfr 10 kap. 1 § rättegångsbalken).

Regeringen har i flera olika sammanhang uttalat att utgångspunkten är att ärenden ska fördelas på landets samtliga tingsrätter. Koncentration av ärenden till färre domstolar kan dock undantagsvis komma ifråga, om det t.ex. finns behov av särskild skyndsamhet eller kompetens (jfr prop. 2007/08:54 s. 63 och prop. 2011/12:1, Utgiftsområde 4, s. 27).

I en departementspromemoria från 2019 föreslås bl.a. att handläggningen av konkursärenden ska koncentreras till vissa tingsrätter (Ds 2019:31 s. 394 f.). Som skäl anförs att den förändrade rollfördelningen i konkursförfarandet som föreslås i promemorian, som innebär att vissa uppgifter ska flyttas från domstolarna till bl.a. tillsynsmyndigheten, väntas leda till att tingsrätterna i betydligt mindre utsträckning än i dag kommer att hantera konkursfrågor och att de som är konkursdomare därmed mindre frekvent kan komma i kontakt med frågorna. De frågor som ska prövas i tingsrätterna väntas dessutom att bli färre och mer komplicerade. Enligt bedömningen i promemorian skulle en koncentration skapa en mer bärkraftig dömande verksamhet i konkursrättsliga frågor och innebära att både resurser och kompetens kan användas mer effektivt, samtidigt som de domare som arbetar med ärendena får och kan upprätthålla en hög kompetens inom rättsområdet.

För företag liksom för samhällsekonomin i stort är det väsentligt att domstolsprövningen lever upp till högt ställda krav på kvalitet och effektivitet. De skäl som anförs ovan för en koncentration av antalet

tingsrätter som handlägger ärenden om konkurs gör sig enligt regeringens uppfattning gällande även för ärenden om företagsrekonstruktion. En begränsning av antalet behöriga tingsrätter får också sägas ligga väl i linje med direktivet (se skäl 86). Den nuvarande ordningen har ifrågasatts av det skälet att kompetensen att hantera dessa ärenden varierar mellan olika domstolar. Många domstolar har ett mycket begränsat antal ärenden vilket innebär svårigheter att bygga upp och upprätthålla nödvändig specialistkompetens. Även om ärendena är få till antalet är de ofta komplicerade och omfattande vilket gör behovet av sådan kompetens särskilt tydligt. Som utredningen konstaterar kommer genomförandet av insolvensdirektivet dessutom att innebära nya och mer komplicerade regler än de som finns i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. Detta kommer att ställa större krav på de domare som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Inte minst regeringens förslag till nytt planförfarande aktualiserar flera svåra frågor. Rätten ska t.ex. självmant pröva gruppindelning inför omröstningen om en rekonstruktionsplan. Efter invändning av en berörd part kan det också bli aktuellt att göra en jämförelse med vilket utfall den berörda parten hade fått i gäldenärens konkurs för att bedöma om testet om borgenärens bästa intresse är uppfyllt. Med en koncentration av ärendena till vissa tingsrätter skulle de domare som handlägger dessa ärenden kunna utveckla en kompetens som annars kan vara svår att uppnå. Detta gäller inte minst med tanke på de fåtal ärenden om företagsrekonstruktion som handläggs årligen vid vissa tingsrätter. Regeringen kan vidare konstatera att en koncentration av antalet behöriga tingsrätter tidigare har föreslagits av Entreprenörskapsutredningen (SOU 2016:72 s.151 f.).

Almi företagspartner AB lyfter frågan om huruvida färre behöriga domstolar skulle kunna begränsa gäldenärens benägenhet att ansöka om företagsrekonstruktion på grund av ökade avstånd till behörig domstol. En koncentration skulle visserligen innebära längre resor och ökade kostnader för de parter som behöver inställa sig vid domstolen. Som utredningen konstaterar får denna fråga dock allt mindre betydelse genom de ökade möjligheterna för parter och professionella aktörer att närvara vid sammanträden i domstol via videokonferens eller andra tekniska lösningar. Detta bedöms därför inte som något tungt bärande skäl mot en koncentration. Mot den bakgrunden anser regeringen, i likhet med de flesta remissinstanserna, att antalet tingsrätter som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion bör minskas.

Det bör dock inte i lag anges vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva en ansökan om företagsrekonstruktion (jfr prop. 2013/14:219 s. 76 och 270 f. och prop. 2018/19:50 s. 60). Detta bör i stället regleras i förordning. En lämplig utgångspunkt bör vara att en tingsrätt i varje län ges sådan behörighet men i linje med vad Entreprenörskapsutredningen och vissa remissinstanser föreslår kan det finnas anledning att överväga en koncentration till färre tingsrätter än så. Regeringen har för avsikt att ge Domstolsverket i uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva ansökningar om företagsrekonstruktion. Det kan samtidigt finnas skäl att överväga hur forumreglerna för ärenden om företagsrekonstruktion i framtiden ska förhålla sig till vilka tingsrätter som är behöriga att handlägga konkursärenden.

14.4 Elektronisk kommunikation

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om elektronisk kommunikation uppfylls redan av svensk rätt i fråga om skuldsanering.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivets bestämmelser om elektroniska kommunikationsmedel

I insolvensdirektivet finns bestämmelser om elektronisk kommunikation avseende insolvensförfaranden. Bestämmelserna syftar till att förkorta förfarandena, underlätta för borgenärer att delta och säkerställa likartade förhållanden för borgenärer oberoende av var i unionen de befinner sig (skäl 90). Direktivet (artikel 28) föreskriver att medlemsstaterna beträffande insolvensförfaranden ska säkerställa att parterna i förfarandet, förvaltaren och den rättsliga eller administrativa myndigheten kan utföra åtminstone följande åtgärder, även i gränsöverskridande situationer, genom användning av elektroniska kommunikationsmedel:

- anmälan av fordringar,
- inlämnande av rekonstruktionsplaner eller betalningsplaner,
- underrättelser till borgenärer, och
- ingivande av invändningar och överklaganden.

Av skälen framgår att medlemsstaterna bör kunna välja medel för elektronisk kommunikation, t.ex. ett för ändamålet upprättat system för elektronisk överföring av dokument eller användning av e-post (skäl 91). Vidare anges att direktivet inte begränsar medlemsstaternas möjlighet att inrätta funktioner som säkerställer säkerheten i den elektroniska kommunikationen, t.ex. elektronisk signatur eller betrodda tjänster.

Svensk rätt tillåter redan elektronisk kommunikation

Som framgår ovan är direktivets bestämmelser gällande elektronisk kommunikation redan genomförda i svensk rätt såvitt gäller konkurs och företagsrekonstruktion (avsnitt 14.1 och prop. 2020/21:148). De förslag som regeringen lämnar i denna lagrådsremiss föranleder inte någon annan bedömning i frågan om möjligheten att kommunicera elektroniskt i ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion. I det följande behandlas därför bestämmelserna om elektronisk kommunikation enbart i förhållande till reglerna om skuldsanering.

Det är redan i dag möjligt att ansöka elektroniskt om skuldsanering enligt såväl lagen om skuldsanering för företagare som skuldsaneringslagen. Det är enligt dessa lagar även möjligt att göra en elektronisk ansökan om omprövning av ett beslut om skuldsanering. Lagen om skuldsanering för företagare och skuldsaneringslagen hindrar inte heller i övrigt sådan elektronisk kommunikation som föreskrivs av direktivet (artikel 28 a–d). I praktiken torde det vara så att kommunikationen i skuldsaneringsärenden sker på det sätt som är enklast och mest effektivt i det enskilda fallet. Det kan antas att detta i många fall innebär att underrättelser och andra handlingar skickas elektroniskt, t.ex. via e-post

(jfr prop. 2015/16:125 s. 216). Inte heller lagen om domstolsärenden, som är den lag som gäller vid överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut, hindrar elektronisk kommunikation. Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att svensk rätt redan uppfyller direktivets krav om elektronisk kommunikation.

14.5 Statistikinhämtning

Regeringens bedömning: Direktivets regler om statistik kräver inte någon lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I insolvensdirektivet anges att det är viktigt att samla in tillförlitliga och jämförbara uppgifter om hur förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning fungerar för att övervaka genomförandet och tillämpningen av direktivet (skäl 92). Vidare anges att medlemsstaterna bör samla in och aggregera uppgifter som är tillräckligt detaljerade för att möjliggöra en korrekt bedömning av hur direktivet fungerar i praktiken och meddela dessa uppgifter till Europeiska kommissionen. I direktivet regleras vilka uppgifter som medlemsstaterna är skyldiga att samla in och sammanställa (artikel 29). Bestämmelserna handlar om att medlemsstaterna på årsbasis ska sammanställa och rapportera vissa uppgifter om förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Redan i dag går det att få fram merparten av de uppgifter som efterfrågas. Samtidigt är det vissa uppgifter som för närvarande sannolikt inte finns automatiskt åtkomliga hos t.ex. Sveriges Domstolar eller Kronofogdemyndigheten. Det kan därför bli aktuellt med anpassningar av befintliga verksamhetsstöd för att underlätta insamlingen av uppgifterna. Detta medför dock inte behov av någon lagstiftningsåtgärd.

15 Följdändringar

Regeringens förslag: Med anledning av den nya lagen om företagsrekonstruktion ska det göras följdändringar i ett antal andra författningar. Ändringarna innebär att hänvisningar till den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion anpassas för att avse den nya lagen och för att stämma överens med paragrafindelningen i den nya lagen. Vidare görs ändringar för att anpassa hänvisningarna till den delvis nya terminologin i den nya lagen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår färre och delvis andra följdändringar än regeringen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Två remissinstanser efterfrågar fler följdändringar. *Kronofogdemyndigheten* anser att ytterligare följdändringar bör göras i

lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare för att bestämmelserna i den lagen ska motsvara förslaget till ändring i skuldsaneringslagen (2016:675). Kronofogdemyndigheten anser vidare att lagen om skuldsanering för företagare även i framtiden bör hänvisa till den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion i vissa avseenden eftersom det är relevant för myndigheten att få reda på om gäldenären genomgått en rekonstruktion enligt den lagen. *Sveriges Riksbank* påpekar att bestämmelsen om ackord i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank bör anpassas till utredningens förslag om att utmönstra begreppet ackord ur lagtexten.

Skälen för regeringens förslag: Hänvisningar till den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion förekommer i ett stort antal författningar. Dessa hänvisningar behöver ändras med anledning av den nya lagen. Det finns också skäl att i vissa författningar göra ändringar på grund av den delvis nya terminologin i lagen. Som exempel kan nämnas att ”ackord” inte förekommer som begrepp i den nya lagen och att ”ackordsförhandling” föreslås ersättas med ”planförhandling”. Därutöver finns det anledning att göra vissa konsekvensändringar till följd av att det i den nya lagen införs en ny paragrafindelning.

Utredningen föreslår följdändringar av ovan angivna slag i följande lagar:

- brottsbalken,
- jordabalken,
- äktenskapsbalken,
- lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,
- lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge,
- förmånsrättslagen (1970:979),
- lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,
- lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område,
- lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land,
- preskriptionslagen (1981:130),
- lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
- lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.,
- konkurslagen (1987:672),
- köplagen (1990:931),
- lagen om handel med finansiella instrument (1991:980),
- lönegarantilagen (1992:497),
- stiftelselagen (1994:1220),
- inkomstskattelagen (1999:1229),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
- lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete,
- skuldsaneringslagen, och
- lagen om skuldsanering för företagare.

Regeringen delar i stort utredningens uppfattning om vilka följdändringar som aktualiseras med anledning av den nya lagen om företagsrekonstruktion. Några ändringar i lagen om erkännande och verkställighet

av nordiska domar på privaträttens område bedöms dock inte nödvändiga eftersom den lagen inte reglerar nationella ackordsförfaranden. Av i huvudsak samma skäl är det inte nödvändigt att ändra reglerna om tillämplig lag i lagen om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge (14 §). Regeringen föreslår i avsnitt 7.3.5 att bestämmelsen om stoppningsrätt i köplagen ska justeras så att den inte omfattar företagsrekonstruktion. Någon följdändring i köplagen är därför inte nödvändig. Däremot föreslår regeringen vissa ytterligare följdändringar i inkomstskattelagen och lagen om skuldsanering för företagare.

Utöver de ändringar som anges ovan bör det även göras motsvarande följdändringar i följande lagar:

- föräldrabalken,
- lagen om (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land,
- lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,
- lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet,
- lagen (2008:962) om valfrihetssystem,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- skatteförfarandelagen (2011:1244), och
- lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering.

I enlighet med vad som anförs av *Kronofogdemyndigheten* och *Sveriges Riksbank* bör det vidare göras ytterligare följdändringar i lagen om skuldsanering för företagare (56 §) och lagen om Sveriges riksbank (8 kap. 6 §). Även lagen om Sveriges riksbank enligt lydelse i prop. 2021/22:41 bör ändras (9 kap. 4 §). I ärvdabalken bör vidare hänvisningen till offentligt ackord i reglerna om en boutredningsmans förvaltning av dödsboet (19 kap. 11 §) tas bort eftersom det inte är aktuellt för ett dödsbo att genomgå företagsrekonstruktion.

Kronofogdemyndigheten anför i detta sammanhang att det även i framtiden kommer att vara relevant för myndigheten att få reda på om en gäldenär har genomgått en företagsrekonstruktion enligt den nuvarande lagen. Myndigheten anser därför att reglerna om vilka handlingar som en gäldenär ska bifoga en ansökan om F-skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för företagare (14 §) bör omfatta handlingar enligt både den nuvarande och den nya lagen om företagsrekonstruktion. Det kan dock förutsättas att det är mycket ovanligt att enskilda näringsidkare genomgår ackordsförhandling. I den utsträckning det förekommer, minskar betydelsen av att en gäldenär tidigare har genomgått en sådan förhandling ju längre tid som förflutit mellan ackordsförhandlingen och ansökan om F-skuldsanering. Det kan alltså förutses att informationen med tiden kommer att bli allt mindre relevant för Kronofogdemyndigheten. Mot denna bakgrund anser regeringen att det inte framstår som motiverat med en särskild regel om att vissa handlingar enligt den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska bifogas även framöver vid ansökningar om F-skuldsanering.

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen om företagsrekonstruktion och ändringarna i annan lagstiftning ska träda i kraft den 1 juli 2022. Den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion ska då upphöra att gälla. Den lagen ska emellertid fortfarande gälla för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet. Hänvisningar i andra lagar till den upphävda lagen om företagsrekonstruktion, till ackord eller till ackordsförhandling enligt den lagen ska fortfarande tillämpas även efter ikraftträdandet av den nya lagen om det är nödvändigt för att redan uppkomna rättsverkningar ska bestå. Brottsbalkens bestämmelser om försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning ska gälla i deras äldre lydelse för gärningar begångna vid en förhandling om offentligt ackord.

De föreslagna nya bestämmelserna i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare ska gälla för samtliga skuldsaneringsärenden. Om inledandebeslut redan har meddelats vid ikraftträdandet, ska dock den nya bestämmelsen om att en borgenär ska ange sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer i samband med fordringsanmälan inte tillämpas. Kronofogdemyndigheten ska även i skuldsaneringsärenden där betalningsplanen löpt ut ha möjlighet att omfördela medel som blivit inestående hos myndigheten.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår inte några övergångsbestämmelser för någon annan lag än den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2022.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Ekobrottsmyndigheten* anser att det bör införas en övergångsbestämmelse till brottsbalkens bestämmelser om försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning (11 kap. 2 §). *Åklagarmyndigheten* är inne på samma sak och efterfrågar en bestämmelse som klargör att nu gällande regler alltjämt ska gälla för gärningar som begåtts innan den föreslagna lagändringen träder i kraft.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande

Insolvensdirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 17 juli 2021 (artikel 34.1). Om en medlemsstat stöter på särskilda svårigheter vid genomförandet kan genomförandetiden förlängas med högst ett år (artikel 34.2). Sverige har underrättat Europeiska kommissionen om sin avsikt att utnyttja denna möjlighet. Direktivet ska alltså vara genomfört i Sverige senast den 17 juli 2022. För direktivets regler om elektronisk kommunikation gäller dock att dessa ska vara genomförda i medlemsstaterna senast den 17 juli 2024 (artikel 28 a, b och c) respektive 17 juli 2026 (artikel 28 d).

Det är angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Regeringen bedömer att den tidigast möjliga tidpunkten som den nya lagen om företagsrekonstruktion och ändringarna i övrig lagstiftning kan träda i kraft är den 1 juli 2022.

Övergångsbestämmelser

Genom den nya lagen om företagsrekonstruktion blir det möjligt att fastställa hela rekonstruktionsplanen och inte bara skulduppställningen. En företagsrekonstruktion enligt den nuvarande lagen genomförs under andra förutsättningar och på andra villkor än en företagsrekonstruktion där hela planen kan fastställas. Regeringens förslag innebär vidare bl.a. att kraven på rekonstruktörerna skärps. Om de nya bestämmelserna skulle gälla för rekonstruktioner som inletts före ikraftträdandet skulle det kunna leda till att en rekonstruktör i ett pågående ärende kan behöva entledigas om han eller hon inte bedöms uppfylla lämplighetskraven i den nya lagen. Till detta kommer en rad andra förändringar i fråga om bl.a. kraven för att inleda företagsrekonstruktion, hur gäldenärens avtal ska hanteras under förfarandet och rekonstruktörens skadeståndsansvar. Detta sammantaget gör att regeringen föreslår att de äldre bestämmelserna fortfarande ska gälla för ansökningar som gjorts före ikraftträdandet av den nya lagen om företagsrekonstruktion. Det innebär att ärenden om företagsrekonstruktion i vissa fall ska handläggas enligt nuvarande regelverk även efter ikraftträdandet av den nya lagen. Även ackordsförhandling kommer således att kunna inledas efter ikraftträdandet.

Ett antal bestämmelser i andra lagar innehåller i dag en hänvisning till den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion, till ackord eller till ackordsförhandling enligt den lagen (se avsnitt 15 om behovet av följdändringar). Det kan t.ex. handla om att vissa rättsverkningar är knutna till att företagsrekonstruktion har inletts enligt den nuvarande lagen eller till att ackordsförhandling beviljats. Det är lämpligt att dessa rättsverkningar består även efter att lagen har upphört att gälla. Med hänsyn till detta och då ärenden om företagsrekonstruktion under en övergångsperiod dessutom i vissa fall kommer att handläggas enligt den nuvarande lagen föreslår regeringen att sådana hänvisningar i andra lagar som nämns i det föregående fortfarande ska gälla även efter ikraftträdandet av den nya lagen.

En särskild fråga som tas upp av *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* är behovet av en övergångsbestämmelse till brottsbalkens regler om försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning (11 kap. 2 §). Av lagen (1964:163) om införande av brottsbalken framgår att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs (5 § andra stycket). Gäller annan lag när dom meddelas, ska den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Om den sistnämnda bestämmelsen – från vilken i sin tur gäller ett undantag – tillämpas i nu förevarande fall, skulle regeringens förslag till ändring av bestämmelserna om försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning innebära att sådana gärningar begångna inom ramen för en förhandling om offentligt ackord upphör att vara straffbara. Särskilt mot bakgrund av att en ackordsförhandling under en övergångsperiod kommer att kunna äga rum även efter ikraftträdandet av den nya lagen om företagsrekonstruktion framstår

inte detta som en lämplig ordning. Regeringen föreslår därför en övergångsbestämmelse till brottsbalkens bestämmelser om försvarande av konkurs eller exekutiv förrättning i syfte att säkerställa att bestämmelserna kommer gälla även framöver för gärningar begångna vid en förhandling om offentligt ackord.

Vad gäller de övriga ändringar som regeringen i avsnitt 13 föreslår i skuldsaneringslagen (2016:675) och lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare bör utgångspunkten vara att de ska gälla från ikraftträdandet för samtliga skuldsaneringsärenden. Det är däremot inte ändamålsenligt att låta de nya bestämmelserna om vilka uppgifter en borgenär ska anmäla i ett skuldsaneringsförfarande gälla för ärenden där beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet. Om de nya bestämmelserna skulle tillämpas i dessa fall, kan det riskera att leda till att Kronofogdemyndigheten behöver kungöra beslut om att inleda skuldsanering på nytt. I vart fall skulle borgenärerna behöva underrättas om de ytterligare uppgifter som ska lämnas i samband med fordringsanmälan. Regeringen föreslår i stället att de nya bestämmelserna om vilka uppgifter en borgenär ska anmäla i ett skuldsaneringsförfarande inte tillämpas för ärenden där inledandebeslut har meddelats före ikraftträdandet.

Skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare trädde i kraft den 1 november 2016. Det kan därför förekomma att det i ett avslutat ärende kvarstår inbetalda medel som inte har kunnat betalas ut till en borgenär. Kronofogdemyndigheten behöver kunna hantera även dessa medel. Därför föreslår regeringen att Kronofogdemyndigheten, i ärenden där betalningsplanen löpt ut vid tidpunkten för ikraftträdandet, ska ha möjlighet att fördela medel som kvarstår hos myndigheten och som en borgenär har förlorat sin rätt till. Sådana medel ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

17 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget till ny lag om företagsrekonstruktion bedöms leda till bättre och mer hållbara rekonstruktioner. I förlängningen bör detta leda till att rekonstruktionsförfarandet blir mer attraktivt och medföra att färre i grunden livskraftiga företag måste avvecklas till följd av ekonomiska problem. Detta bör ge positiva effekter för både gäldenärer och borgenärer samt innebära samhälls-ekonomiska vinster. Samtidigt bedöms gäldenärens kostnader för att genomgå företagsrekonstruktion att öka något.

Förslagen om skärpta krav på rekonstruktörer och att de ska ställas under tillsyn bedöms öka förutsättningarna för lyckade företagsrekonstruktioner och minska risken för brottsligt utnyttjande av rekonstruktionsregelverket och lönegarantin.

Förslagen om att rekonstruktörer ska ställas under tillsyn bedöms medföra ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten. De ökade kostnaderna bör finansieras genom avgifter. I övrigt bedöms förslagen inte

leda till annat än marginellt ökade kostnader för domstolarna och andra myndigheter och dessa kostnader kan finansieras inom befintliga ramar.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen bedömer kostnaderna för Kronofogdemyndigheten som något lägre än regeringens.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna instämmer i utredningens respektive promemorians bedömning eller invänder inte mot den.

Bolagsverket, *Kronofogdemyndigheten* och *Skatteverket* anför att utredningens förslag medför ökade kostnader för myndigheterna, bl.a. avseende drift och underhåll av it-system och utbildningsinsatser. *Domstolsverket* anger att under förutsättning att reformen samordnas med förslaget om ett reformerat konkursförfarande (Ds 2019:31) så delar verket utredningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för Sveriges domstolar. *Linköpings tingsrätt* anser att det är svårbedömt i vilken omfattning domstolarna kommer att få fler och mer komplicerade ärenden och därmed merkostnader. Tingsrätten anser att det finns skäl att anta att reformen kommer att föranleda ökad arbetsbörda och ökade kostnader för de berörda domstolarna samt behov av utbildningsinsatser och att det finns skäl att följa upp konsekvenserna efter att bestämmelserna varit i kraft en tid. *Svea hovrätt* efterfrågar en analys av vilka ekonomiska konsekvenser utredningens förslag kan förväntas få för de allmänna domstolarna. *Stockholms tingsrätt* framhåller att det är viktigt att de tingsrätter som ska handlägga ärenden om företagsrekonstruktion får de ytterligare resurser som kommer att krävas och påpekar att behovet av utbildningsinsatser kommer att bli omfattande.

Plana anför att det saknas en analys av hur reformen kommer att påverka antalet rekonstruktioner och konkurser. *Plana* påpekar vidare att utredningens förslag innebär att företag vars rekonstruktörer inte är konkursförvaltare kommer att bli exkluderade från marknaden vilket kommer att få som konsekvens att utbudet av rekonstruktörer begränsas.

Småföretagarnas riksförbund anser att utredningen intar en mindre företagärvänlig attityd än direktivet och att förslagen kommer försvåra för små företag att få en andra chans. *Svenska Bankföreningen* framhåller att förslagen i flera avseenden kan medföra att fler krisande företag än i dag kan säkra sin livskraft och undvika konkurs men att det saknas en analys av vilka konsekvenser förslagen kan väntas få för borgenärerna. *Svenskt Näringsliv* anser att utredningens bedömning av hur förslagen kommer att påverka företagen är bristfällig. Detta gäller bl.a. hur företagens kreditmöjligheter kommer att påverkas i framtiden. *Sveriges Riksbank* efterfrågar en mer utförlig analys av förslagets ekonomiska konsekvenser för borgenärer.

Regelrådet framhåller att utredningens konsekvensbedömning i några avseenden är bristfällig. Det handlar bl.a. om beskrivningen av vilka ekonomiska konsekvenser förslagen om skärpta krav på rekonstruktörer kan väntas få och förslagets påverkan på konkurrensförhållandena mellan företag. Regelrådet anser vidare att eftersom det generellt finns vissa brister i tydlighet när det gäller utredningens beskrivning av effekter på företag är det svårt att på förhand utesluta att det kan finnas påverkan på företagen även i andra avseenden.

Domstolsverket framhåller vidare att promemorian saknar en analys av hur de allmänna domstolarna kan påverkas av de föreslagna ändringarna av reglerna för Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling i skuldsaneringsärenden. *Kronofogdemyndigheten* anför att förslaget om myndighetens betalningsförmedling först på sikt leder till kostnadsminskningar för myndigheten.

Skälen för regeringens bedömning

Allmänt om konsekvenserna

I lagrådsremissen lämnar regeringen förslag som i huvudsak syftar till att genomföra insolvensdirektivet i svensk rätt. Vidare föreslås vissa ändringar av reglerna om Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling i skuldsaneringsärenden. Dessa ändringar saknar samband med direktivet.

Regeringen föreslår att lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ska upphävas för att ersättas med en helt ny lag. Många av den nya lagens bestämmelser tar sin utgångspunkt i den nuvarande lagens regler och i övrigt i direktivet. I förstnämnda avseende innebär förslagen inte några konsekvenser av betydelse i förhållande till dagens situation och i sistnämnda avseende är utrymmet att överväga alternativa lösningar eller avstå från att lämna förslag begränsade. Utanför direktivets tillämpningsområde är det emellertid möjligt med nationell reglering. I några avseenden föreslår också regeringen sådan reglering, bl.a. avseende regler för gäldenärens avtal.

Den största nyheten i den nya lagen är möjligheten att anta och fastställa en rekonstruktionsplan. Enligt den nuvarande lagen kan endast den ekonomiska uppgörelsen – ackordet – antas och fastställas. Genom att införa en möjlighet att med bindande verkan fastställa även andra villkor och åtgärder än den ekonomiska uppgörelsen bör rekonstruktionerna bli mer hållbara och leda till att de företag som genomgått en rekonstruktion överlever på längre sikt. Som framhålls av *Svenska Bankföreningen* bör detta medföra att färre i grunden livskraftiga företag går i konkurs vilket bedöms positivt såväl för gäldenärer som för borgenärskollektivet i stort.

I den nya lagen föreslås vidare bl.a. ett skärpt livskraftstest och ett krav på att gäldenären har ordnad bokföring. De höjda kraven för att inleda företagsrekonstruktion bör medföra dels en ökad andel lyckade företagsrekonstruktioner, dels att fler icke livskraftiga företag kan avvecklas i ett tidigare skede än i dag och därmed att kostnaderna för avvecklingen blir lägre än om företaget hade fortsatt sin verksamhet och avvecklats i ett senare skede. En ökad andel lyckade rekonstruktioner kan i sin tur medföra ett ökat förtroende för rekonstruktionsinstitutet och leda till att fler företag väljer att använda förfarandet. Även regeringens förslag till skärpta krav på rekonstruktörer bör bidra till ökat förtroende för regelverket.

Sammantaget bör regeringens förslag till nytt rekonstruktionsförfarande medföra betydande samhällsekonomiska positiva konsekvenser i form av bl.a. bibehållna arbetstillfällen, minskade kostnader för lönegaranti och ökade skatteintäkter. De föreslagna ändringarna av Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling i skuldsaneringsärenden väntas också leda till en säkrare och mer effektiv betalningsförmedling. Förslagen i lagrådsremissen bedöms inte påverka det kommunala självstyret eller medföra några ökade kostnader för kommuner eller regioner.

Konsekvenser för de allmänna domstolarna

Det nya regelverket kommer att ställa större krav på de domare som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Utbildningsbehovet bör också öka i och med att domstolen med regeringens förslag kommer att få en mer aktiv roll i processen och pröva fler och mer komplicerade frågor än enligt nuvarande regelverk. Som framhålls av *Linköpings tingsrätt* och *Stockholms tingsrätt* kommer det därför i vart fall initialt att finnas ett stort utbildningsbehov. Domstolsakademin erbjuder redan i dag utbildning inom bl.a. insolvensrätt. För att domstolarna ska kunna handlägga rekonstruktionsärenden på ett rättssäkert sätt och besluten hålla hög kvalitet är det viktigt att domarna erbjuds utbildning i det nya regelverket. Regeringen förutsätter att relevant utbildning kommer att anordnas av Domstolsakademin.

I avsnitt 14.3.2 föreslås att en ansökan om företagsrekonstruktion ska göras till den tingsrätt som regeringen föreskriver. Förslaget möjliggör en koncentration av ärenden om företagsrekonstruktion till färre tingsrätter än i dag. För att åstadkomma detta krävs dock reglering i förordning och som anges i nämnda avsnitt avser regeringen att ge Domstolsverket i uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva ansökningar om företagsrekonstruktion. En koncentration av antalet behöriga tingsrätter väntas skapa en mer bärkraftig dömande verksamhet och innebär att både resurser och kompetens kan användas mer effektivt. Detta bör leda till en snabbare och mer rättssäker handläggning. De domare som arbetar med ärendena får och kan sedan upprätthålla en hög kompetens inom rättsområdena. Det får även anses mindre resurskrävande för en domare som mer regelmässigt kommer i kontakt med ärenden om företagsrekonstruktion att sätta sig in i de specifika frågeställningarna än vad det är för en domare som har att ta ställning till en sådan frågeställning i ett enstaka fall. Konsekvensen av detta bör bli en snabbare och mer rättssäker handläggning, samt att kompetensen vid domstolarna kan utnyttjas bättre.

Antalet beviljade ansökningar om företagsrekonstruktion uppgick år 2019 till cirka 200. År 2020 skedde en ökning av antalet beviljade ansökningar som det året uppgick till strax över 300. Enligt utredningen berodde ökningen sannolikt på spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Även om det skett en viss ökning av antalet beviljade ansökningar rör det sig alltså allt jämt om ett mycket litet antal ärenden. De skärpta kraven på rekonstruktörer bör dessutom medföra att förutsättningarna ökar för en snabb och mer effektiv domstolsprocess. Sammantaget bedömer regeringen därför, i likhet med *Domstolsverket*, att förslaget till ny lag om företagsrekonstruktion inte kommer att medföra några ökade kostnader för de allmänna domstolarna.

Enligt regeringens förslag till ändrade regler om Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling i skuldsaneringsärenden kommer myndigheten i framtiden att ha möjlighet att besluta om omfördelning av sådana medel som blivit inestående hos myndigheten efter en avslutad skuldsanering. Sådana beslut kommer att kunna överklagas till domstol. Regeringen bedömer dock i likhet med *Domstolsverket* att det kan antas röra sig om en ytterst marginell ökning av antalet överklagade ärenden.

Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Kronofogdemyndigheten ska enligt regeringens förslag få i uppdrag att utöva tillsyn över rekonstruktörer (se avsnitt 14.2.3). I jämförelse med den tillsyn som myndigheten i dag utövar över konkursförvaltare kommer tillsynen över rekonstruktörerna att vara mer begränsad. Detta till trots kommer den nya tillsynen att medföra något ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten.

För att Kronofogdemyndigheten ska kunna förbereda sin verksamhet för införandet av förslagen har utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution anslagspost 1:3 som avser anslag till Kronofogdemyndigheten i budgeten för 2022 ökats med 6,5 miljoner kronor. Detta tillskott finansierar de uppstartskostnader och löpande kostnader som myndigheten har år 2022. För att finansiera utvidgningen av Kronofogdemyndighetens tillsyn ökas anslaget med 3 miljoner kronor från och med år 2023. (Se prop. 2021/22:1 utgiftsområde 3 s. 23 f.)

Avsikten är att de ökade kostnaderna för Kronofogdemyndigheten ska finansieras genom att avgifter tas ut från de gäldenärer som ansöker om företagsrekonstruktion. Den närmare storleken på avgifterna och avgiftssystemets utformning avser regeringen att återkomma till i förordning.

Regeringens förslag till ändrade regler för Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling innebär bl.a. att en borgenär i samband med fordringsanmälan i en skuldsanering ska lämna uppgift om namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer. Dessutom förtydligas att betalning till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande i första hand ska ske genom insättning på det konto som angetts av borgenären. Förslagen bör leda till att färre utbetalningsavier behöver skickas till borgenärerna vilket kan väntas vara både arbets- och kostnadsbesparande för myndigheten. Att Kronofogdemyndigheten ges möjlighet att hantera medel som blivit inestående efter en avslutad skuldsanering innebär också att myndigheten ges möjlighet att slutreglera dessa pengar. Som anförs av *Kronofogdemyndigheten* kan förslagen väntas medföra vissa initiala kostnader, bl.a. för hantering av inestående medel från avslutade skuldsaneringsärenden, men att förslagen på längre sikt bedöms leda till vissa kostnadsbesparingar.

Övriga statsfinansiella konsekvenser

Regeringen föreslår i avsnitt 8.3.2 att en fastställd rekonstruktionsplan enligt vilken aktiekapitalet ska ökas eller minskas ska gälla som om beslutet har fattats av bolagsstämman. Förslaget innebär att en fastställd rekonstruktionsplan ska kunna ligga till grund för registrering i aktiebolagsregistret. *Bolagsverket* anför att det kommer medföra vissa ökade kostnader att utveckla funktionalitet i verkets nuvarande handläggningssystem för att anpassa det till förslagen.

Regeringen vill med anledning av Bolagsverkets synpunkter framhålla att förslaget inte lägger några nya arbetsuppgifter på myndigheten. Det finns också skäl att framhålla att regeringens förslag, till skillnad från utredningens, innebär att en ökning eller minskning av aktiekapitalet som kräver en ändring av bolagsordningen inte kommer att kunna genomföras utan att bolagsordningen samtidigt ändras. Regeringens förslag följer alltså vad som redan gäller i dag i detta avseende. Regeringen anser därför

att förslagen inte kan förväntas leda till annat än marginella kostnadsökningar för Bolagsverket. Sådana kostnadsökningar får hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. De övriga kostnader som tas upp av Bolagsverket är hänförliga till utredningens förslag om en ny lag om offentlig skulduppgörelse som regeringen inte går vidare med.

Enligt *Skatteverket* kommer förslagen att medföra vissa ökade kostnader hänförliga till utbildnings- och informationsinsatser samt ökad tid för ärendehandläggning. Regeringen kan i denna del konstatera att Skatteverket redan i dag deltar i företagsrekonstruktioner i egenskap av borgenär. Det föreslås inte att Skatteverket får några nya arbetsuppgifter eller någon förändrad roll i det nya rekonstruktionsförfarandet. Några ökade kostnader för ärendehandläggning bedöms därför inte uppkomma. I den utsträckning Skatteverket ser behov av att till följd av förslagen vidta vissa kompetensinsatser får detta följa av myndighetens uppdrag och finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för rekonstruktörerna och rekonstruktörsföretagen

Regeringen föreslår i avsnitt 14.2.1 och 14.2.3 att kraven på rekonstruktörer ska skärpas och att de ska ställas under tillsyn av Kronofogdemyndigheten. Bakgrunden till förslagen är bl.a. att det finns indikationer på att olämpliga personer förordnas till rekonstruktörer vilket kan vara en bidragande orsak till att förhållandevis få rekonstruktioner lyckas. Förslagen bör medföra att personer som inte uppfyller de nya kraven inte kommer att förordnas till rekonstruktörer. På marknaden finns det i dag ett antal företag som specialiserar sig på att rekonstruera företag, men som inte har några konkursförvaltare knutna till sig. Som framhålls av *Plana* bör dessa företag framöver få det svårare att verka på marknaden. Det torde röra sig om förhållandevis få företag. I Kronofogdemyndighetens kartläggning fanns det åtta sådana företag men utredningen anför att det sannolikt kan finnas fler.

Att kraven på rekonstruktörer skärps och att oseriösa aktörer därmed stängs ute från rekonstruktionsförfarandet är i grunden mycket positivt. Förslagen bedöms sammantaget öka förutsättningarna för att få till stånd lyckade rekonstruktioner. Risken för brottsligt missbruk av rekonstruktionsförfarandet och lönegarantin bör också minska. Detta kan i sin tur väntas bidra till att förtroendet för rekonstruktionsinstitutet höjs. *Regelrådet* lyfter i detta sammanhang de ekonomiska konsekvenserna av de nya kraven och påpekar att ett minskat utbud av rekonstruktörer kan påverka vilka arvoden de tar ut. *Regelrådet* påpekar vidare att det saknas en beskrivning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena mellan företag som har, respektive inte har, rekonstruktörer med konkursförvaltarbakgrund knutna till sig. Även *Plana* påpekar att utbudet av rekonstruktörer kommer att minska. Enligt regeringens bedömning finns det emellertid inte någon beaktansvärd risk för att de skärpta kraven kommer att driva upp kostnaderna för företagsrekonstruktioner. Förslaget innebär att rekonstruktörer i framtiden kommer att väljas från konkursförvaltarkretsen. Särskilt mot bakgrund av att antalet företagsrekonstruktioner är relativt begränsat får det förutsättas att det inte kommer råda någon brist på kvalificerade rekonstruktörer. De skärpta kraven bör dessutom öka förutsättningarna för mer effektiva rekonstruktioner vilket i

sig bör verka kostnadsbesparande. Förslaget bör ha viss positiv effekt på konkurrensförhållandena eftersom det förhindrar att företag som inte har tillräckligt kompetenta rekonstruktörer knutna till sig får en orättvis konkurrensfördel i förhållande till de företag som är måna om att deras rekonstruktörer upprätthåller en hög kompetensnivå.

Konsekvenser för företagsägare och arbetstagare

Regeringen föreslår i avsnitt 8.3.1 att de nya reglerna om rekonstruktionsplaner ska gälla även för företagsägarna. Ägarna ska precis som borgenärerna kunna få sina rättigheter nedskrivna under en företagsrekonstruktion. Detta skiljer sig från nuvarande regelverk där företagsägarna inte kan tvingas göra avkall på sitt ägande som ett led i ett ackord. I stället får företagsägarna behålla sitt ägande samtidigt som borgenärerna kan tvingas skriva ned sina fordringar. Regeringen redogör i ovan nämnda avsnitt för kritiken mot denna s.k. omvända förmånsrättsordning och de bakomliggande skälen för att företagsägarna ska omfattas av reglerna om rekonstruktionsplaner.

Förslaget innebär att en företagsrekonstruktion kommer att kunna påverka företagsägarnas ställning. Det kan t.ex. handla om att deras aktieinnehav späds ut genom att det i rekonstruktionsplanen görs en riktad nyemission till en extern investerare. I praktiken kommer det dock att vara svårt att få en rekonstruktionsplan fastställd om inte företagsägarna ställer sig bakom planen. Som utgångspunkt krävs det nämligen att samtliga grupper med berörda parter godtar planen för att den ska antas. Det kommer visserligen vara möjligt för rätten att under vissa omständigheter besluta att fastställa en plan som inte alla grupper godkänt men det kräver som regel gäldenärens samtycke. Regeringen utvecklar reglerna om s.k. gruppöverskridande ”cram-down” i avsnitt 8.7.2. Sammanfattningsvis innebär förslagen att företagsägarnas ställning kommer att påverkas i högre grad av det nya förfarandet än enligt dagens förfarande och att de kan få sina rättigheter nedskrivna genom rekonstruktionsplanen.

Regeringen redovisar vidare löpande i lagrådsremissen hur förslagen påverkar arbetstagare. Sammanfattningsvis kommer förslagen inte att påverka arbetstagares individuella och kollektiva rättigheter. Det innebär bl.a. att reglerna i lagen om anställningsskydd måste beaktas även under rekonstruktionen och att arbetstagare därmed inte kan sägas upp utan sakliga skäl samt har rätt att stanna kvar i verksamheten även om den skulle överlåtas. I ett avseende stärks deras rättigheter i förhållande till dagens lagstiftning eftersom fordringar som inte omfattas av lönegaranti föreslås undantas från verkställighetsförbudet.

Konsekvenser för gäldenärer och borgenärer

I Sverige finns cirka 1,2 miljoner företag. Ett mycket litet antal företag genomgår företagsrekonstruktion. År 2020 beviljades cirka 300 ansökningar vilket kan jämföras med att det för samma år inleddes över 7 000 företagskonkurser.

Regeringens förslag bör medföra att fler i grunden livskraftiga företag kan överleva. Detta bedöms vara positivt för såväl gäldenärer som borgenärer. Bättre och mer hållbara rekonstruktioner bör i förlängningen innebära att borgenärerna kan få mer betalt för sina fordringar vid en

eventuell skulduppgörelse i rekonstruktionsplanen än vad som är fallet i dag. Ett mer flexibelt ramverk gör det också möjligt att skraddarsy uppgörelserna, t.ex. genom att en borgenär får betalt med ett högre belopp om gäldenärens ekonomi uppfyller vissa krav eller att borgenären i stället för betalning får andelar i gäldenärens verksamhet. Fler lyckade rekonstruktioner bör också vara positivt för borgenärerna utifrån aspekten att de kan bibehålla och utveckla en redan pågående avtalsrelation med gäldenären efter att rekonstruktionen har avslutats.

Regeringen kan samtidigt konstatera att förslaget till nytt rekonstruktionsförfarande kommer att ställa högre krav på rekonstruktören och rekonstruktionsplanerna kan väntas bli mer komplexa än tidigare. Detta talar för att kostnaderna för att genomföra en rekonstruktion kan komma att öka något vilket främst kommer påverka gäldenärer som genomgår företagsrekonstruktion. Som utvecklas i avsnitt 14.2.3 ska gäldenären även betala en tillsynsavgift. De väntade kostnadsökningarna balanseras emellertid av att regeringen förtydligar och skärper de krav som ställs för att kunna utses till rekonstruktör. Därigenom säkerställs att den som utses till rekonstruktör har den höga kompetens som krävs för att genomföra rekonstruktionen så effektivt som möjligt. Regeringen gör därför bedömningen att det inte bör handla om några markant ökade kostnader i denna del.

Några remissinstanser efterfrågar i detta sammanhang en ytterligare analys av förslagets påverkan på borgenärer samt de ekonomiska konsekvenserna för företagen. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att möjligheten för krisande men i grunden livskraftiga företag att beviljas företagsrekonstruktion är accepterad av borgenärskollektivet och samhället i övrigt. Institutet som sådant har funnits i över tjugo år och har inte nämnvärt påverkat kreditgivningen. Till saken hör också att förslaget till ny lag om företagsrekonstruktion innebär att kraven för att beviljas företagsrekonstruktion kommer skärpas i flera avseenden. Regeringen föreslår bl.a. ett skärpt livskraftstest och ett krav på att gäldenären har ordnad bokföring. Förslagen bör höja förtroendet för rekonstruktionsregelverket. En annan viktig aspekt för förslagets påverkan på kreditgivningen är regeringens förslag till ändrade regler om förmånsrätt. Som framgår av avsnitt 10.1.2 kommer parterna att ges större frihet att komma överens om villkoren för förmånsrätt för ny finansiering under en företagsrekonstruktion. Detta bedöms kunna öka benägenheten för kreditgivare att låna ut pengar. Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att förslagen inte kommer ha någon negativ inverkan på kreditgivningen. Vad gäller påverkan på borgenärerna så bedöms den ökade flexibiliteten i det nya regelverket ha flera positiva effekter. Som nämns ovan kommer möjligheterna att skraddarsy olika uppgörelser att öka. Samtidigt innebär naturligtvis en företagsrekonstruktion att borgenärerna kan få sina fordringar nedskrivna. Detta gäller dock redan i dag. Med regeringens förslag kommer det finnas flera nya säkerhetsspärrar inbyggda i det nya regelverket. En sådan regel är testet om borgenärens bästa intresse som innebär att en borgenär aldrig ska behöva tåla ett sämre utfall i en rekonstruktionsplan än i gäldenärens konkurs. Regeringen gör därför bedömning att förslagen tillgodoser borgenärskollektivets intresse av skydd mot missbruk av rekonstruktionsregelverket.

Förslaget om att Kronofogdemyndigheten ska få möjlighet att omfördela och i slutändan betala tillbaka inestående medel efter en avslutad skuldsanering är vidare något som är positivt för borgenärerna. Det innebär att borgenärerna kan få täckning för en större andel av sina fordringar. Även övriga föreslagna ändringarna vad gäller Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling bedöms ha en viss positiv påverkan på borgenärerna. Att ytterligare uppgifter ska anges i samband med fordringsanmälan i en skuldsanering säkerställer t.ex. att utbetalningar kan genomföras.

Övriga konsekvenser

Som anges ovan bör regeringens förslag om skärpta krav på rekonstruktörer leda till minskad risk för brottsligt missbruk av rekonstruktionsförfarandet och lönegarantin. Förslagen bedöms i övrigt inte påverka det brottsförebyggande arbetet. Inte heller jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen påverkas. Förslagen bedöms inte heller ha några sociala eller miljömässiga konsekvenser.

Enligt utredningen utgörs 99,9 procent av alla företag i Sverige av mikro- eller småföretag samt medelstora företag (jfr Europeiska kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag). Endast 0,1 procent av företagen är alltså att betraktas som stora. Med tanke på hur fördelningen av företagen ser ut på den svenska marknaden kan det antas att merparten av de företag som ansöker om och inleder en företagsrekonstruktion kommer att vara mikro, små eller medelstora.

Regelrådet framhåller att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena mellan större och mindre företag är bristfällig. När det gäller denna fråga vill regeringen framhålla att de flesta av regeringens förslag kommer att träffa samtliga företag. Endast i ett avseende gör regeringen avsteg från detta. Det gäller möjligheten att fastställa en rekonstruktionsplan genom en gruppöverskridande cram-down mot gäldenärens vilja. Detta ska endast vara möjligt om företaget är att betrakta som stort (se avsnitt 8.7.2). Med tanke på hur få rekonstruktioner som inleds varje år kan det förväntas bli synnerligen ovanligt att det ens blir aktuellt med en gruppöverskridande cram-down mot en gäldenärs vilja. I övrigt kommer regeringens förslag att gälla lika för samtliga företag oavsett storlek.

En konsekvens av det mer flexibla förfarande som regeringens förslag syftar till är att regelverket i viss utsträckning kommer att bli mer komplicerat och svårgenomträngligt. Detta skulle kunna leda till att företag väljer att inte ansöka om företagsrekonstruktion eftersom förfarandet kan komma att upplevas som krångligt och dyrt. Samtidigt finns det inget som hindrar att företag som endast är i behov av t.ex. skuldnedskrivning att föreslå detta som den enda åtgärden i en rekonstruktionsplan. Regeringen bedömer därför att det föreslagna rekonstruktionsförfarandet beaktar även de behov som kan finnas hos de allra minsta företagen. Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att de nya reglerna bör ha positiva effekter på samtliga företags arbetsförutsättningar och konkurrensförmåga eftersom de kan förväntas leda till en ökad andel lyckade rekonstruktioner. Enligt regeringens bedömning kommer för-

slagen dock inte att påverka små företags arbetsarbetsförhållanden, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, en fråga som tas upp av Regelrådet.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till lag om företagsrekonstruktion

Lagen är ny och ersätter lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, som fortsättningsvis benämns 1996 års lag. Den nya lagen om företagsrekonstruktion genomför reglerna om rekonstruktion i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv), som i det följande benämns insolvensdirektivet. Lagen innehåller även bestämmelser som faller utanför insolvensdirektivets tillämpningsområde.

Lagen är indelad i nio kapitel. I 1 kap. finns inledande bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Där finns också bestämmelser om internationella säkerhetsrätter. Därefter följer i 2 kap. bestämmelser om företagsrekonstruktion i allmänhet. Där regleras ansökan om företagsrekonstruktion, förutsättningarna för att besluta om företagsrekonstruktion samt rekonstruktören och dennes uppgifter. Där finns också bestämmelser om gäldenärens skyldigheter och om exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion. I 3 kap. regleras gäldenärens avtal under rekonstruktionen. Kapitlet innehåller bl.a. bestämmelser om gäldenärens rätt till fullföljd, motpartens rätt till besked och gäldenärens rätt att säga upp varaktiga avtal. Dessutom finns bestämmelser om kvittning. Därefter följer i 4 kap. bestämmelser om planförhandling under en företagsrekonstruktion. Där finns bl.a. regler om att gäldenären, och i vissa fall rekonstruktören, kan begära förhandling om en rekonstruktionsplan i syfte att få en rekonstruktionsplan antagen och fastställd. Planförhandling ersätter ackordsförhandling enligt 1996 års lag. I 5 kap. regleras återvinning under företagsrekonstruktionen, i 6 kap. rekonstruktionens upphörande, i 7 kap. tillsyn och i 8 kap. straff och skadestånd. I 9 kap. finns avslutningsvis lagens övriga bestämmelser som reglerar tillämplig processlag vid handläggningen av ärenden om företagsrekonstruktion, överklagande av beslut enligt lagen, ersättning, kostnader, tillsynsavgift och registrering av företagsrekonstruktioner.

Ett antal av bestämmelserna i 1996 års lag överförs med i huvudsak endast redaktionella eller språkliga ändringar till den nya lagen. För dessa bestämmelser är förarbetena till den lagen av fortsatt betydelse och kan tjäna som vägledning för tillämpningen av den nya lagen (se prop. 1995/96:5). I bilaga 8 och 9 finns jämförelsetabeller som beskriver vilka artiklar i direktivet som motsvaras av bestämmelser i den nya lagen och vilka bestämmelser i den nya lagen som motsvaras av bestämmelser i 1996 års lag.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller för näringsidkare med ekonomiska svårigheter som, efter beslut av domstol, i ett särskilt förfarande kan rekonstruera sin verksamhet under ledning av en rekonstruktör (företagsrekonstruktion).

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 1 kap. 1 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 171 f.). Paragrafen genomför artiklarna 2.1.1 och 4.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.3.1.

I paragrafen anges att rekonstruktionsförfarandet är tillgängligt för näringsidkare som har ekonomiska svårigheter. Det är en skillnad i förhållande till motsvarande bestämmelse i 1996 års lag, som anger att en näringsidkare ska ha betalningssvårigheter för att få inleda företagsrekonstruktion. Tröskeln för att få inleda ett rekonstruktionsförfarande när det gäller gäldenärens ekonomiska svårigheter är lägre än enligt 1996 års lag. Vilka närmare ekonomiska svårigheter som måste föreligga för att en företagsrekonstruktion ska få inledas utvecklas i författningskommentaren till 2 kap. 10 §.

2 § Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. clearingorganisationer,
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen

(2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

I paragrafen undantas vissa näringsidkare från rekonstruktionsförfarandet. Den motsvarar 1 kap. 3 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 174 f.). Paragrafen genomför artikel 1.2 och 1.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Till skillnad från 1996 års lag görs inget undantag för församlingar och kyrkliga samfälligheter. Om en församling eller kyrklig samfällighet bedriver näringsverksamhet kan den alltså beviljas företagsrekonstruktion förutsatt att övriga villkor är uppfyllda. Vidare ersätts undantaget i 1996 års lag för bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och kreditmarknadsföretag med ett undantag för kreditinstitut. Någon ändring i sak är inte avsedd. Vad som avses med kreditinstitut framgår av 1 kap. 5 § första stycket 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Internationella säkerhetsrätter

3 § Om det i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker finns någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

I paragrafen ges företräde till lagen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker om den avviker från förevarande lag. Den motsvarar 1 kap. 4 § i

1996 års lag (se prop. 2015/16:12 s. 85 f.). Paragrafen genomför artikel 31.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

2 kap. Företagsrekonstruktion i allmänhet

Ansökan om företagsrekonstruktion

1 § En ansökan om företagsrekonstruktion får göras av gäldenären eller av en borgenär. Ansökan görs skriftligen till tingsrätten.

Sökanden ska ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

I 3 och 4 §§ lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om företagsrekonstruktion. Den motsvarar 2 kap. 1 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 175 f. och prop. 2020/21:148 s. 120). Paragrafen genomför artikel 4.7 och 4.8 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Av *första stycket* framgår att en ansökan om företagsrekonstruktion liksom hittills ska ges in till tingsrätten. I 2 § finns det en upplysning om att regeringen kan bestämma vilka tingsrätter som är behöriga att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion. Vilken tingsrätt som är behörig bestäms alltså i förordning.

2 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan om företagsrekonstruktion.

I paragrafen finns en upplysning om att regeringen i förordning kan bestämma vilka tingsrätter som är behöriga att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.2.

3 § En ansökan om företagsrekonstruktion ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Om ansökan ges in elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Paragrafen anger att en ansökan om företagsrekonstruktion ska vara undertecknad och vilka krav som ställs på undertecknandet. Den motsvarar 2 kap. 1 a § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 175 f. och prop. 2020/21:148 s. 120 f.). Paragrafen genomför artikel 28 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

4 § En ansökan av gäldenären ska innehålla

1. en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi och orsakerna till de ekonomiska svårigheterna,
2. en borgenärsförteckning,
3. en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen och hur verksamhetens livskraft ska säkerställas,

4. ett förslag till rekonstruktör och de uppgifter som behövs för att rätten ska kunna bedöma hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och

5. uppgift om vilka borgenärer som har kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

I paragrafen anges vilka uppgifter en ansökan från gäldenären ska innehålla. Den motsvarar 2 kap. 3 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 176 f.). Paragrafen genomför delvis artikel 26 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4 och 14.2.1.

Enligt *första punkten* ska gäldenären lämna uppgifter om företagets ekonomiska situation, vilket motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag. Därutöver ska ansökan innehålla en redogörelse för vad som ligger bakom de ekonomiska svårigheterna. Redogörelsen är av stor betydelse för att rätten ska kunna bedöma om det s.k. livskraftstestet enligt 10 § första stycket 2 är uppfyllt. Vilka närmare ekonomiska förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en företagsrekonstruktion ska få inledas utvecklas i författningskommentaren till den paragrafen.

Enligt *andra punkten* ska ansökan innehålla en borgenärsförteckning. Detta motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag.

Enligt *tredje punkten* ska gäldenären redogöra för hur verksamheten ska bedrivas framöver, vilket motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag. Gäldenären ska därutöver redogöra för hur verksamhetens livskraft ska säkerställas. Det handlar om vilka åtgärder som är nödvändiga för att få verksamheten på fötter igen. Även denna redogörelse är av stor betydelse för rättens möjlighet att bedöma om livskraftstestet är uppfyllt och därmed om det finns förutsättningar att meddela ett beslut om företagsrekonstruktion.

Enligt *fjärde punkten* ska ansökan innehålla ett förslag till rekonstruktör och nödvändiga uppgifter om hans eller hennes lämplighet för uppdraget. Detta motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag.

Enligt *femte punkten* ska ansökan innehålla uppgift om vilka borgenärer som har kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör. En rekonstruktör måste ha borgenärernas förtroende för att kunna förordnas (se 15 §). Uppgift om borgenärernas inställning till rekonstruktören är därför av stor betydelse för rättens möjligheter att bedöma om det kravet är uppfyllt. Gäldenären bör därför redan innan ansökan görs ha tagit kontakt med sina viktigaste borgenärer och förankrat valet av rekonstruktör. Om ansökan saknar uppgift om i vart fall de viktigaste borgenärernas inställning till den föreslagna rekonstruktören är det svårt för rätten att bedöma personens lämplighet för uppdraget. I ett sådant fall bör rätten normalt förelägga gäldenären att komplettera sin ansökan.

Vilka borgenärer som bör ha kontaktats före ansökan får avgöras i varje enskilt fall. Ibland kan en förhandskontakt med borgenärerna försvåra företagsrekonstruktionen. Det kan t.ex. finnas risk för att en borgenär häver ett viktigt avtal eller ansöker om att gäldenären ska försättas i konkurs när borgenären inser att gäldenären har ekonomiska problem. I undantagsfall kan det därför vara godtagbart att gäldenärens ansökan saknar uppgift om borgenärernas inställning till den föreslagne rekonstruktören. Gäldenären måste emellertid lämna en rimlig förklaring till varför det inte har varit lämpligt med en förhandskontakt och göra antagligt att den föreslagne rekonstruktören kommer att ha borgenärernas

förtroende. Om rätten godtar gäldenärens uppgifter behöver gäldenären inte föreläggas att komplettera sin ansökan. Om företagsrekonstruktion beviljas och det senare visar sig att rekonstruktören inte har borgenärernas förtroende kan såväl tillsynsmyndigheten som en enskild borgenär begära att rekonstruktören ska entledigas (se 17 §).

Ytterligare bestämmelser om vad en ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla finns i lagen (1996:242) om domstolsärenden (se 9 kap. 1 § i denna lag). Det handlar t.ex. om kontaktuppgifter till gäldenären.

5 § En ansökan av en borgenär ska innehålla

1. uppgift om borgenärens fordran på gäldenären,
2. upplysningar om gäldenärens ekonomiska svårigheter,
3. ett förslag till rekonstruktör och de uppgifter som behövs för att rätten ska kunna bedöma hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och
4. uppgift om vilka andra borgenärer som har kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

I paragrafen anges vilka uppgifter en ansökan från en borgenär ska innehålla. Den motsvarar 2 kap. 4 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 178 f.). Paragrafen genomför delvis artikel 26 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4 och 14.2.1.

Enligt *första punkten* ska ansökan innehålla uppgift om borgenärens fordran på gäldenären. Detta motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag.

Av *andra punkten* framgår att borgenären ska lämna upplysningar om gäldenärens ekonomiska svårigheter. Vilka närmare ekonomiska förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en företagsrekonstruktion ska få inledas utvecklas närmare i författningskommentaren till 10 §.

Enligt *tredje och fjärde punkterna* ska borgenären lämna ett förslag till rekonstruktör och de uppgifter som behövs för att rätten ska kunna bedöma hans eller hennes lämplighet för uppdraget samt uppgifter om vilka andra borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör. Detta motsvarar vad som gäller för gäldenärens ansökan (se författningskommentaren till 4 §).

Ytterligare bestämmelser om vad en ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla finns i lagen (1996:242) om domstolsärenden (se 9 kap. 1 § i denna lag). Det handlar t.ex. om kontaktuppgifter till såväl gäldenären som borgenären.

6 § En ansökan ska avvisas om den inte uppfyller kraven i 1 och 3–5 §§ och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Paragrafen anger att rätten ska avvisa en ansökan om företagsrekonstruktion om den inte uppfyller de krav som anges i vissa bestämmelser och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen. Den motsvarar 2 kap. 5 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 179). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Prövning av ansökan om företagsrekonstruktion

7 § Om gäldenärens ansökan inte avvisas, ska rätten genast pröva den.

Paragrafen innehåller en anvisning för rätten att genast besluta i frågan om företagsrekonstruktion. Den motsvarar 2 kap. 7 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 181). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

8 § Om en borgenärs ansökan inte avvisas, ska rätten inom två veckor från det att ansökan gjordes hålla ett sammanträde för prövning av ansökan. Om det finns särskilda skäl, får sammanträdet hållas senare, dock senast inom sex veckor.

Till sammanträdet ska den borgenär som ansökt om företagsrekonstruktion och gäldenären kallas. Gäldenären ska i kallelsen föreläggas att senast vid sammanträdet yttra sig över ansökan. Kallelsen ska innehålla en upplysning om innehållet i 9 §.

Borgenären och gäldenären ska delges kallelsen. Delgivning med gäldenären får inte ske enligt 34–38 och 48 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Paragrafen anger att en borgenärs ansökan om företagsrekonstruktion ska prövas vid ett sammanträde. Paragrafen reglerar också de närmare förutsättningarna för sammanträdet. Den motsvarar 2 kap. 8 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 181). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

9 § En borgenärs ansökan förfaller om

1. gäldenären skriftligen bestrider ansökan,
2. gäldenären eller borgenären uteblir från det sammanträde som avses i 8 §, eller
3. gäldenären försätts i konkurs.

Paragrafen reglerar när en ansökan från en borgenär förfaller. Den motsvarar 2 kap. 9 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 182 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Beslut om företagsrekonstruktion

10 § Företagsrekonstruktion får beslutas endast om

1. det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens, och
2. det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

I paragrafen framgår under vilka förutsättningar ett beslut om företagsrekonstruktion får meddelas. Den motsvarar 2 kap. 6 § första och andra styckena i 1996 års lag. Paragrafen genomför artikel 4.1 och 4.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1 och 6.3.3.

Enligt *första punkten* är en förutsättning för att ett beslut om företagsrekonstruktion ska meddelas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder (illikviditet) eller att sådan oförmåga inträder inom kort (risk för illikviditet). Det motsvaras av vad som gäller enligt 1996 års lag. Vad som anges om illikviditetsbegreppet i förarbetena till den lagen är därför relevant även fortsättningsvis (se prop. 1995/96:5 s. 180 f. och bet. 1995/96:LU11 s. 14).

Till skillnad från vad som gäller enligt 1996 års lag ska företagsrekonstruktion också kunna beslutas om gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär risk för insolvens (se 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen [1987:672] om insolvensbegreppet). Det innebär att

tröskeln för att beviljas företagsrekonstruktion i det här avseendet är lägre jämfört med 1996 års lag. Även ett företag som inte har illikviditetsproblem eller en risk för sådana problem kan beviljas företagsrekonstruktion. Det kan t.ex. handla om ett i grunden livskraftigt företag som för tillfället har tillgång till likvida medel men som gör stora ekonomiska förluster och som på längre sikt riskerar att behöva avveckla sin verksamhet.

Enligt *andra punkten* får företagsrekonstruktion endast beviljas om det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen, det s.k. livskraftstestet.

Om det står klart att gäldenären kommer att gå i konkurs alldeles oavsett om företagsrekonstruktion beviljas eller inte så är livskraftstestet inte uppfyllt. Livskraftstestet är heller inte uppfyllt enbart av det skälet att möjligheten till att en företagsrekonstruktion leder till att verksamheten kan rekonstrueras inte framstår som utesluten. Det ska finnas konkreta omständigheter som talar för att en rekonstruktion i det enskilda fallet har förutsättningar att lyckas. I detta ligger att gäldenären måste ha avsikt och förmåga att fullfölja en företagsrekonstruktion. Om rekonstruktionen förutsätter en skulduppställning med borgenärerna för att bli lyckosam kan ett riktmärke vara att gäldenären ska ha förmåga att betala åtminstone 25 procent av fordringarnas belopp (jfr ackordsgränsen i 3 kap. 2 § i 1996 års lag). Om gäldenärens betalningsförmåga är mer begränsad än så bör det ställa särskilda krav på sökanden att förklara varför rekonstruktionen ändå har förutsättningar att lyckas.

Det är sökanden som ska visa att det finns grundad anledning att anta att livskraften kan säkras genom rekonstruktionen. Detta gäller oavsett om det är gäldenärsföretaget eller en borgenär som har gjort ansökan. Eftersom en borgenär normalt inte har tillgång till detaljerad information om gäldenärens ekonomi kommer det dock i många fall i praktiken att krävas att gäldenären bidrar med relevant information även när ansökan görs av en borgenär. Som framgår av 12 § får en sådan ansökan endast beviljas om gäldenären medger det.

Det krävs att sökanden presenterar omständigheter som talar för att verksamhetens livskraft kan säkras och en rimlig idé om hur rekonstruktionen ska kunna lyckas. Företagsrekonstruktion bör inte beslutas när det finns skäl att anta att det finns andra syften med ansökan än att rekonstruera gäldenärens verksamhet. Ett beslut om företagsrekonstruktion bör t.ex. inte meddelas om gäldenären endast eftersträvar ett tillfälligt verkställighetsförbud i syfte att fördröja en förestående exekutiv auktion eller har något annat otillbörligt syfte med sin ansökan. Företagsrekonstruktion ska inte heller beviljas om en rekonstruktion inte framstår som meningsfull eftersom det kan förutses att gäldenärens verksamhet ändå kommer att behöva avvecklas. Det förhållandet att gäldenären främst är i behov av det tillfälliga betalningsansånd som gäller under en företagsrekonstruktion innebär dock inte i sig att livskraftstestet inte kan vara uppfyllt. Det bör t.ex. vara möjligt att bevilja företagsrekonstruktion för en gäldenär som drabbats av en brand eller ett inbrott och som enbart är i behov av ett betalningsansånd, om detta är tillräckligt för att gäldenären ska komma på fötter igen.

Rätten ska pröva frågan om livskraftstestet är uppfyllt redan i samband med beslutet om företagsrekonstruktion. Frågan får dock också betydelse

vid det borgenärssammanträde där borgenärerna ska ges tillfälle att uttala sig om företagsrekonstruktionen bör fortsätta (se 18 §). Ofta är det först i samband med detta sammanträde som en borgenär kan invända att det saknas förutsättningar för att rekonstruera gäldenärens verksamhet. Om rätten vid borgenärssammanträdet, utifrån den information som då finns tillgänglig, skulle göra bedömningen att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått kan det bli aktuellt att besluta att rekonstruktionen ska upphöra (se 6 kap. 1 § första stycket 4).

11 § Företagsrekonstruktion får inte beslutas om gäldenärens bokföring har sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma.

I paragrafen ställs krav på att gäldenären har ordnad bokföring för att ett beslut om företagsrekonstruktion ska meddelas. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Paragrafen genomför artikel 4.2 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.2.

Bristfällig bokföring kan enligt paragrafen medföra att ett beslut om företagsrekonstruktion inte får meddelas. För att gäldenären ska nekas tillgång till rekonstruktionsförfarandet på denna grund krävs det dock att bristerna eller felen är så stora att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma med ledning av bokföringen (jfr bestämmelserna om bokföringsbrott i 11 kap. 5 § brottsbalken).

En ansökan om företagsrekonstruktion bör avslås på grund av bristfällig bokföring om bokföringen innehåller oriktiga uppgifter, t.ex. om tillgångar och skulder som inte existerar, eller om räkenskapsmaterial saknas. Enstaka felaktigheter eller brister i bokföringen utgör däremot inte hinder mot ett beslut om företagsrekonstruktion.

Det förhållandet att gäldenären eller någon av gäldenärens företrädare har dömts för ekonomisk brottslighet innebär inte att företagsrekonstruktion aldrig kan beviljas. Avgörande är om rörelsens ekonomiska situation går att bedöma. Att gäldenären eller dess företrädare är dömda för allvarlig brottslighet är dock omständigheter som kan inverka på bedömningen av det egentliga syftet med en ansökan om företagsrekonstruktion och därmed om det s.k. livskraftstestet är uppfyllt (se författningskommentaren till 10 §).

Det bör inte ankomma på rätten att vidta några särskilda utredningsinsatser eller att göra någon mer ingående granskning av bokföringen för att bedöma om villkoret om ordnad bokföring är uppfyllt. Det är i stället upp till sökanden att visa att bokföringen är i sin ordning. Det kan t.ex. ske genom ett intyg från en revisor eller redovisningskonsult om att bokföringen inte är behäftad med allvarliga brister. Ett annat sätt skulle kunna vara att ge in en aktuell årsredovisning som godkänts av en revisor. Om gäldenären inte kan presentera ett tillräckligt underlag och rätten därför inte kan göra en bedömning av frågan ska företagsrekonstruktion inte beviljas. Eftersom en borgenär normalt inte har tillgång till information om gäldenärens bokföring kommer det i praktiken alltid att krävas att gäldenären bidrar med relevant information även när ansökan görs av en borgenär. Som framgår av 12 § får en sådan ansökan endast beviljas om gäldenären medger ansökan.

Om det efter att företagsrekonstruktion har beslutats framkommer att gäldenärens bokföring har allvarliga brister kan det utgöra ett skäl för rätten att besluta om att rekonstruktionen ska upphöra (se 6 kap. 1 § första stycket 5).

12 § En ansökan om företagsrekonstruktion som görs av en borgenär får bifallas endast om gäldenären har medgett ansökan.

Av paragrafen framgår att beslut om företagsrekonstruktion på ansökan av en borgenär endast får meddelas om gäldenären har medgett ansökan. Den motsvarar 2 kap. 6 § tredje stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 179 f.). Paragrafen genomför artikel 4.8 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

13 § Om företagsrekonstruktion beslutas, ska rätten samtidigt utse en rekonstruktör. Finns det särskilda skäl får fler än en rekonstruktör utses. Innan rätten utser en rekonstruktör ska tillsynsmyndigheten ges tillfälle att yttra sig.

Rätten ska också bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde inför rätten. Sammanträdet ska hållas inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är nödvändig.

Paragrafen reglerar vad rätten ska göra om den bifaller en ansökan om företagsrekonstruktion. Den motsvarar 2 kap. 10 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 183 f.). Paragrafen genomför artikel 5.2 och 5.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4, 6.5 och 14.2.3.

Av *första stycket* framgår att rätten om en företagsrekonstruktion beslutas samtidigt ska utse en rekonstruktör och att fler än en rekonstruktör kan utses om det finns särskilda skäl. Till skillnad från vad som gäller enligt 1996 års lag ska tillsynsmyndigheten ges tillfälle att yttra sig innan rätten utser en rekonstruktör.

Enligt *andra stycket* ska rätten bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde inför rätten (se 18 §). Borgenärssammanträdet ska hållas inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid som är nödvändig. Detta motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag.

14 § Rekonstruktören ska inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet.

Till underrättelsen ska bifogas

1. en preliminär förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder,
2. gäldenärens senaste balansräkning och de ytterligare upplysningar som behövs om gäldenärens ekonomiska ställning,
3. uppgift om orsakerna till de ekonomiska svårigheterna och om hur verksamheten kan rekonstrueras, och
4. upplysning om den tidpunkt för borgenärssammanträde som bestämts enligt 13 § andra stycket.

Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse. En sådan kungörelse ska innehålla upplysning om beslutet om företagsrekonstruktion och om tidpunkten för borgenärssammanträdet.

I paragrafen regleras rekonstruktörens skyldighet att underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet om företagsrekonstruktion. Den motsvarar

2 kap. 13 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 187 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Enligt *andra stycket* tredje punkten ska uppgift om orsakerna till de ekonomiska svårigheterna bifogas (jfr 4 §). Detta skiljer sig åt från 1996 års lag där uppgiften ska avse orsakerna till betalningssvårigheterna.

Rekonstruktören

15 § En rekonstruktör ska uppfylla de krav som framgår av 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen (1987:672) och ha borgenärernas förtroende.

Vid bedömningen av om någon är lämplig som rekonstruktör ska det särskilt beaktas om han eller hon har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning enligt 8 kap. 2 § konkurslagen eller har annan motsvarande erfarenhet.

Paragrafen anger vilka krav som ställs på en person för att han eller hon ska kunna utses till rekonstruktör. Första stycket motsvarar 2 kap. 11 § första stycket i 1996 års lag. Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Paragrafen genomför delvis artikel 26 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.1.

Av *första stycket* framgår de grundläggande krav som ställs på en rekonstruktör. Där anges att en rekonstruktör måste uppfylla de krav som gäller för konkursförvaltare. Av 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen framgår att en konkursförvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Frågan om vilka närmare krav som ställs på konkursförvaltare utvecklas i förarbetena till nämnda bestämmelse (se prop. 1986/87:90 s. 255 f. samt prop. 1978/79:105 s. 156 f. och s. 267 f.). För att komma i fråga för ett uppdrag som rekonstruktör krävs mycket goda kunskaper i bl.a. insolvensrätt, aktiebolagsrätt, affärsjuridik och företagande. Hänvisningen till kraven på konkursförvaltare innebär att företrädesvis advokater specialiserade på konkursförvaltning eller anställd vid ackordscentral med motsvarande erfarenhet kan komma i fråga för uppdrag som rekonstruktör.

En rekonstruktör måste även ha borgenärernas förtroende. Det förhållandet att någon enstaka borgenär har invändningar mot förslaget till rekonstruktör bör inte utan vidare leda till att rekonstruktören bedöms sakna borgenärernas förtroende. Om en större borgenärskrets eller om de viktigare borgenärerna, t.ex. kreditgivarna, Skatteverket eller större leverantörer, motsätter sig förslaget till rekonstruktör bör det dock ofta vara uteslutet att utse denna person. Av 13 § framgår att tillsynsmyndigheten alltid ska höras innan rätten utser en rekonstruktör.

I *andra stycket* anges att rätten vid bedömningen av om en föreslagna rekonstruktör är lämplig för uppdraget särskilt ska beakta om han eller hon har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare driva en rörelse vidare för ett konkursbos räkning (s.k. driftskonkurs) eller annan motsvarande erfarenhet. Exempel på sådan motsvarande erfarenhet kan vara tidigare välmeriterad erfarenhet av företagsrekonstruktion eller av att ha bistått en annan konkursförvaltare vid en driftskonkurs. Det skulle också kunna vara så att gäldenären är verksam inom en nischad bransch och att den föreslagna rekonstruktören har god kännedom om affärsförhållandena på just det området. Den föreslagna rekonstruktören måste dock alltid uppfylla de grundläggande kraven för konkursförvaltare och ha borge-

närernas förtroende. Uppfylls inte de kraven kan han eller hon inte förordnas.

Det förhållandet att den föreslagne rekonstruktören har bedömts lämplig som konkursförvaltare och har erfarenhet av driftskonkurs eller motsvarande innebär inte i sig att han eller hon alltid är lämplig som rekonstruktör. En bedömning måste göras i varje enskilt fall. Vid denna bedömning bör bl.a. beaktas om den föreslagne rekonstruktören har relevant erfarenhet för uppdraget som rekonstruktör, t.ex. av att under konkurs driva vidare en rörelse under en längre tid eller av att fatta beslut om lönegaranti. Det föregående hindrar inte att det upprättas en lista över personer som allmänt sett bedömts som lämpliga för uppdrag som rekonstruktör.

I likhet med vad som gäller enligt 1996 års lag är det av stor vikt att rekonstruktören intar en självständig och opartisk hållning och att han eller hon beaktar både gäldenärens och borgenärernas intressen (se 16 § andra stycket). Det bör därför aldrig komma i fråga att utse någon som har ett ägarintresse i gäldenären, eller är ställföreträdare eller revisor för gäldenären. Det bör inte heller vara möjligt att utse någon som tidigare haft en mer framträdande roll i företaget. I praktiken hindras dock detta redan av att sådana personer som regel inte uppfyller kraven för konkursförvaltare.

16 § Under företagsrekonstruktionen ska rekonstruktören undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall på vilket sätt. Rekonstruktören ska dessutom biträda gäldenären med att upprätta en rekonstruktionsplan och i övrigt fullgöra de uppgifter som framgår av lagen.

Rekonstruktören ska verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts.

Rekonstruktören får anlita ett sakkunnigt biträde.

I paragrafen ges vissa allmänna föreskrifter om vad som gäller för rekonstruktören. Den motsvarar 1 kap. 2 § första stycket och 2 kap. 12 § första och andra styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s.172 f. och s. 186 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

17 § En rekonstruktör som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget ska entledigas av rätten. En fråga om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären.

Tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten prövar en fråga om entledigande.

Paragrafen reglerar frågan om rekonstruktörens entledigande. Den motsvarar 2 kap. 11 § tredje stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 184 f.). Paragrafen genomför delvis artikel 26 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.1 och 14.2.3.

Till skillnad från 1996 års lag ges tillsynsmyndigheten enligt *första stycket* en rätt att begära rekonstruktörens entledigande. Av *andra stycket* framgår vidare att tillsynsmyndigheten alltid ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten prövar en fråga om entledigande. Att gäldenären och rekonstruktören ska ges tillfälle att yttra sig över frågan om entledigande följer av lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Om rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses ska företagsrekonstruktionen avslutas (se 6 kap. 1 § första stycket 7).

Borgenärssammanträde och borgenärskommitté

18 § Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna ges tillfälle att yttra sig i frågan om huruvida företagsrekonstruktionen bör fortsätta.

Om någon borgenär begär det, ska rätten vid sammanträdet bland borgenärerna utse en borgenärskommitté. I kommittén får det ingå högst tre personer. Om gäldenären under det senast förflutna räkenskapsåret har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare, har de anställda rätt att därutöver utse en representant i kommittén. Om det finns särskilda skäl, får rätten utse ytterligare personer att ingå i borgenärskommittén.

Rekonstruktören ska ge borgenärskommittén tillfälle att yttra sig i väsentliga frågor, om inte något hindrar det.

Av paragrafen framgår att borgenärerna under borgenärssammanträdet ska få tillfälle att yttra sig över om företagsrekonstruktionen bör fortsätta. Bestämmelsen innehåller också regler om rättens möjligheter att utse en borgenärskommitté. Paragrafen motsvarar 2 kap. 16 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 192 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Gäldenärens skyldigheter

19 § Gäldenären är skyldig att lämna alla upplysningar till rekonstruktören om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten.

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Paragrafen reglerar gäldenärens upplysningsplikt och lydnadsplikt i förhållande till rekonstruktören. Den motsvarar 2 kap. 14 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 189 f.). Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Gäldenärens rådighet

20 § Under företagsrekonstruktionen behåller gäldenären rådigheten över sin egendom. Utan rekonstruktörens samtycke får dock gäldenären inte

1. fullgöra förpliktelser som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser,
2. åta sig nya förpliktelser som ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten, eller
3. överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.

Krav på rekonstruktörens samtycke finns även i 3 kap. 2 och 10 §§.

Paragrafen anger vilka åtgärder som gäldenären inte får företa utan rekonstruktörens samtycke. Den motsvarar 2 kap. 15 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 190 f.). Paragrafen genomför artikel 5.1. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Gäldenären behåller rådigheten över sin egendom även under rekonstruktionen. En rättshandling som gäldenären företar är alltså som utgångspunkt giltig. Denna princip framgår av *första stycket första meningen*. I andra meningen anges i tre punkter i vilka fall denna rådighet är begränsad av krav på rekonstruktörens samtycke.

I första punkten anges att förpliktelser som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion inte får fullgöras utan rekonstruktörens samtycke. Inte heller får gäldenären ställa säkerhet för sådana förpliktelser utan

rekonstruktörens samtycke. Regleringen i punkten skiljer sig i förhållande till 1996 års lag på så sätt att kravet på samtycke från rekonstruktören även omfattar fullgörande av naturaförpliktelser och ställande av säkerhet för sådana förpliktelser.

Enligt andra punkten är gäldenären skyldig att inhämta rekonstruktörens samtycke innan gäldenären åtar sig nya förpliktelser som ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten. Liksom enligt 1996 års lag omfattas alla slags förpliktelser, dvs. inte bara tecknande av nya order utan också ingående av avtal i övrigt som innefattar en förpliktelse för gäldenären. Av bestämmelsen följer att gäldenären inte behöver samtycke från rekonstruktören för att få åta sig nya förpliktelser som ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten. Vad som ryms däri får avgöras från fall till fall beroende på den rekonstruerade verksamhetens storlek och art. Att en viss åtgärd faller inom ramen för den löpande förvaltningen för ett företag innebär alltså inte med nödvändighet att den gör det för ett annat. Ledning kan hämtas från reglerna i aktiebolagslagen (2005:551) om rätten för en verkställande direktör i ett aktiebolag att företräda bolaget (se 8 kap. 29 och 36 §§). Frågor om försäljning av företag eller rörelsegrenar torde i de allra flesta fall ligga utanför området för den löpande förvaltningen. Detsamma gäller frågor om kollektivavtal. I allmänhet torde också ingåendet av borgensförpliktelser inte höra till den löpande förvaltningen, liksom inledande av rättegång eller skiljeförfarande. Förhållandena i det enskilda fallet spelar dock stor roll. Vad som är en osedvanlig åtgärd i ett litet tjänsteföretag kan i ett stort fastighetsbolag vara en normal förvaltningsåtgärd och därmed ligga inom ramen för den löpande förvaltningen av verksamheten.

Att ansöka om registrering i ett myndighetsregister omfattas inte av regleringen i andra punkten. Gäldenären kan alltså utan rekonstruktörens samtycke ansöka om registrering av lagfart i fastighetsregistret eller om ändring av styrelse i aktiebolagsregistret.

Regleringen i tredje punkten motsvarar den i 1996 års lag.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som upplyser om att det finns krav på rekonstruktörens samtycke även i 3 kap. 2 och 10 §§. Enligt 3 kap. 2 § får gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämma att ett avtal ska fullföljas. Rekonstruktörens samtycke krävs dock inte om avtalet ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten. Av 10 § i samma kapitel följer att gäldenären med rekonstruktörens samtycke får säga upp ett varaktigt avtal som inte ska fullföljas. Se författningskommentaren till de bestämmelserna.

Av 22 § framgår att rekonstruktören har möjlighet att begära att en rättshandling som gäldenären företar i strid mot första stycket ska gå åter.

21 § Rekonstruktören får samtycka till en åtgärd även i andra fall än de som anges i 20 §.

Rekonstruktören får samtycka till att gäldenären fullgör en förpliktelse enligt 20 § första stycket 1 endast om det finns synnerliga skäl.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rekonstruktörens samtycke. Första stycket saknar motsvarighet i 1996 års lag. Andra stycket motsvarar 2 kap. 15 § tredje stycket i den lagen (se prop. 1995/96:5 s. 192). Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

I *första stycket* anges att rekonstruktören får samtycka till en åtgärd även i andra fall än de som anges i 20 §. I den paragrafen anges dels vilka åtgärder som gäldenären inte får företa utan rekonstruktörens samtycke, dels att det finns krav på rekonstruktörens samtycke även i 3 kap. 2 och 10 §§. Enligt det förevarande stycket får rekonstruktören alltså samtycka även till andra åtgärder, trots att det inte krävs enligt lagen. Exempelvis ställs i förmånsrättslagen (1970:979) krav på rekonstruktörens samtycke för att motparten ska få förmånsrätt (se 10 § första stycket 5).

Andra stycket motsvarar hittillsvarande ordning med den ändringen att regleringen förhåller sig till förpliktelser och inte betalningar.

Återgång av en rättshandling

22 § En rättshandling som gäldenären företar i strid med 20 § första stycket 1–3 ska gå åter om rekonstruktören, inom skälig tid från det att han eller hon kände till eller borde ha känt till rättshandlingen, begär det.

En rättshandling mellan gäldenären och någon annan som företas senast den dag då företagsrekonstruktionen registrerades i insolvensregistret ska gälla trots första stycket, om det inte visas att motparten kände till eller hade skälig anledning att anta att företagsrekonstruktion hade beslutats för gäldenären.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rekonstruktörens möjligheter att begära återgång av en rättshandling som gäldenären företar och som kräver rekonstruktörens samtycke enligt 20 § första stycket. Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.2.

En rättshandling som gäldenären företar under företagsrekonstruktionen är som utgångspunkt giltig. Enligt *första stycket* har rekonstruktören dock möjlighet att begära återgång av en rättshandling som gäldenären företar i strid mot 20 § första stycket. En förutsättning för detta är att rekonstruktören begär det inom skälig tid från det att han eller hon kände till eller borde ha känt till rättshandlingen. Vid bedömningen av vad rekonstruktören borde ha känt till kan det beaktas att gäldenären är skyldig att lämna alla upplysningar till rekonstruktören om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten (19 § första stycket). Detta innefattar en skyldighet för gäldenären att samråda med rekonstruktören i väsentliga frågor.

Om rekonstruktören begär att rättshandlingen ska gå åter torde gäldenären ha separationsrätt om motparten under tiden hunnit gå i konkurs. Detta förutsätter dock att den allmänna sakrättsliga specialitetsprincipen är uppfylld, dvs. att det är fråga om ett individuellt bestämt föremål och att detta kan identifieras hos gäldenären.

I *andra stycket* finns ett godtrosskydd för gäldenärens motpart som omfattar rättshandlingar som företas till och med den dag då företagsrekonstruktionen registrerades i insolvensregistret. Sådana rättshandlingar ska gälla trots en begäran om återgång från rekonstruktören, under förutsättning att det inte visas att motparten kände till eller hade skälig anledning att anta att företagsrekonstruktion hade beslutats för gäldenären.

Exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion

23 § Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte ske mot gäldenären. Under denna tid får en borgenär inte heller på annat sätt realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation får dock ske för en fordran

1. som borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt i, om det inte är sannolikt att verkställigheten skulle äventyra företagsrekonstruktionen eller borgenären skulle drabbas oskäligt hårt ifall verkställighet eller realisation inte fick ske,

2. som avser underhållsbidrag, eller

3. på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979) eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (1992:497).

För realisation enligt andra stycket 1 krävs rekonstruktörens samtycke. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

Paragrafen innehåller bestämmelser som skyddar gäldenären från verkställighet och annan realisation av gäldenärens tillgångar från borgenärernas sida under en företagsrekonstruktion. Den motsvarar 2 kap. 17 § första stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 193 f.). Paragrafen genomför artikel 2.1.4 och 6.1–5 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.1.

Av *första stycket* framgår inledningsvis att det under företagsrekonstruktionen gäller ett principiellt verkställighetsförbud, något som i direktivet benämns avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder. Förbudet avser såväl beslut om utmätning som vidare åtgärder för verkställighet av ett sådant beslut. Detta motsvarar regleringen i 1996 års lag. I förevarande stycke anges dessutom att en borgenär inte heller på annat sätt får realisera gäldenärens tillgångar. Det sistnämnda tar framför allt sikte på att borgenären säljer egendom som gäldenären har pantsatt.

I *andra stycket* finns undantag till förbudet mot realisation och verkställighet. Av första punkten framgår att verkställighet eller realisation under vissa omständigheter får ske för en fordran för vilken borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt. För att så ska få ske krävs att det inte är sannolikt att det skulle äventyra rekonstruktionen av verksamheten eller att borgenären skulle drabbas oskäligt hårt om verkställighet eller realisation inte fick ske. I de flesta fall torde inte rekonstruktionen äventyras av att en handpant tas i anspråk eftersom egendomen i allmänhet inte används i verksamheten. Även i de fall det är sannolikt att verkställighet eller realisation skulle äventyra rekonstruktionen kan det ske om borgenären annars skulle drabbas oskäligt hårt. Det kan vara fråga om att borgenären har en pant som riskerar att falla i värde och borgenären drabbas av en okompenserad förlust (se skäl 34 i direktivet). Andra och tredje punkterna motsvarar regleringen i 1996 års lag.

Enligt *tredje stycket* krävs rekonstruktörens samtycke för att realisation ska få ske enligt första punkten i andra stycket. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

24 § Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. inte ske. Inte heller får beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas.

Paragrafen anger att handräckning enligt lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. inte får ske under företagsrekonstruktionen. Vidare får inte beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas. Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 17 § första och andra styckena i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.1.

25 § Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller låter bli att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på borgenärens begäran besluta om en lämplig åtgärd för att säkerställa borgenärens rätt. Bestämmelserna i 23 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.

Genom paragrafen ges borgenärerna ett visst skydd mot att gäldenären företar åtgärder eller underlåter att vidta åtgärder som äventyrar deras rätt. Den motsvarar 2 kap. 18 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 195). Övervägandena finns i avsnitt 7.2.1.

26 § I 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) finns föreskrifter om en borgenärs ansökan om att gäldenären ska försättas i konkurs under en pågående företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller information om att det finns bestämmelser i konkurslagen om en borgenärs konkursansökan. Den motsvarar 2 kap. 19 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 195). Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2.

3 kap. Gäldenärens avtal

Hinder mot hävning

1 § När en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts, får en motpart i ett avtal med gäldenären inte häva avtalet på grund av ett dröjsmål med betalning eller någon annan prestation om dröjsmålet inträffat eller befarats inträffa före beslutet om företagsrekonstruktion. Detta gäller inte om något annat anges i detta kapitel.

I paragrafen finns bestämmelser som hindrar motparter i avtal med gäldenären att häva ett avtal. Den motsvarar delvis 2 kap. 20 § första stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 196 f.). Paragrafen genomför artikel 7.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.1.

Utgångspunkten är att gäldenärens avtal inte påverkas av beslutet om företagsrekonstruktion. Paragrafen innebär att motparter i avtal med gäldenären hindras att häva avtal på grund av ett dröjsmål med betalning eller någon annan prestation som inträffat eller befarats inträffa före beslutet om företagsrekonstruktion. Genom regleringen ges gäldenären möjlighet att kräva fullföljd enligt bestämmelserna i 2–4 §§.

Hävningshindret i paragrafen gäller från det att gäldenären har ansökt om företagsrekonstruktion. Om motparten med fog hävt avtalet före ansökan gäller däremot hävningen. Hävningshindret upphör att gälla när

rekonstruktionen upphör. En hävningsgrund som fanns när rekonstruktionen inledde finns då kvar.

Bestämmelsen tar sikte på kontraktsbrott som orsakats av de ekonomiska svårigheterna som gäldenären befinner sig i. Typiskt sett leder denna till dröjsmål med betalning, men den kan också leda till dröjsmål med leveranser och andra naturaprestationer. Bägge situationerna omfattas av bestämmelsen. Den hindrar inte att en motpart häver ett avtal på grund av fel i en levererad vara (se prop. 1995/96:5 s. 91).

På flera ställen i kapitlet finns bestämmelser som under vissa omständigheter ger gäldenärens motpart rätten att häva avtalet. Paragrafen hindrar inte tillämpning av dem.

Anställningsavtal är undantagna från paragrafens tillämpningsområde, se 12 §.

Gäldenärens rätt till fullföljd

2 § Gäldenären får med rekonstruktörens samtycke bestämma att ett avtal ska fullföljas. Rekonstruktörens samtycke krävs dock inte om avtalet ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten.

Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer får gäldenären bestämma att avtalet ska fullföljas endast för viss tid eller mängd av de prestationer som återstår att fullgöra. Det gäller dock inte om en sådan begränsning skulle medföra en betydande olägenhet för motparten eller om motpartens rätt till gäldenärens prestationer gäller mot gäldenärens borgenärer.

Paragrafen reglerar gäldenärens rätt att bestämma att ett avtal ska fullföljas. Den motsvarar delvis 2 kap. 20 § första stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 196 f.). Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Av *första stycket* framgår att gäldenären med rekonstruktörens samtycke får bestämma att ett avtal ska fullföljas. Om det sker blir motpartens fordran på t.ex. vederlag för nya prestationer säkrad på olika sätt (se 4 §). Rekonstruktörens samtycke krävs dock inte om avtalet ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten. För detta begrepp, se författningskommentaren till 2 kap. 20 §.

Om gäldenären inte bestämmer att avtalet ska fullföljas är gäldenären och dess motpart fortfarande skyldiga att prestera, men skyldigheten grundar sig då uteslutande på det avtal som ingicks före inledandet av företagsrekonstruktionen. Motpartens vederlagsfordran kan då komma att omfattas av en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan.

Om gäldenären bestämmer att avtalet ska fullgöras ska motpartens krav på vederlag anses ha uppkommit under rekonstruktionen (se 3 § tredje stycket). Motparten har också rätt till säkerhet.

I ordet fullföljas ligger att gäldenären och dennes motpart ska fullgöra de prestationer som återstår enligt avtalet (se 3 § första stycket).

I *andra stycket* regleras möjligheten för gäldenären att vid fortlöpande eller delbara prestationer kräva fullföljd endast avseende viss tid eller mängd av det som återstår att fullgöra. Gäldenären får fritt bestämma för vilken tid eller till vilken mängd fullföljd ska ske. Sedan gäldenären meddelat motparten sitt fullföljdskrav, får denne inte ändra kravet. Efter ett obegränsat fullföljdskrav kan gäldenären alltså inte säga upp avtalet på andra villkor än dem som gäller enligt avtalet.

Om det exempelvis återstår fem år på ett hyresavtal, kan gäldenären kräva att detta fullföljs under två år. Är det fråga om att någon av parterna enligt avtalet successivt ska leverera tre poster, kan gäldenären kräva fullföljd avseende endast en post. Likaså kan gäldenären kräva partiell framtida fullföljd om motparten ska leverera en viss kvantitet av en fungibel vara, t.ex. råolja eller säd, även om successiv leverans inte är avtalad.

Någon möjlighet till begränsad framtida fullföljd finns inte vid avbetalningsköp och finansiell leasing. Dessa avtal är inga nyttjanderättsavtal utan i realiteten överlåtelseavtal. Motpartens prestation är därför varken fortlöpande eller delbar.

Rätten till begränsad fullföljd enligt stycket gäller enligt andra meningen med två undantag. Enligt det första får gäldenären inte kräva sådan fullföljd om en begränsning skulle medföra betydande olägenheter för motparten. Det kan t.ex. vara fråga om en delleverans till en maskin där samtliga delar är nödvändiga för att maskinen ska fungera. Vid bedömningen av när en uppdelning skulle medföra betydande olägenhet för motparten kan ledning hämtas från bestämmelserna i köplagen (1990:931) om partiellt avtalsbrott och hävning vid successiv leverans (43 och 44 §§). Enligt det andra undantaget får någon begränsad fullföljd inte ske om motparten har sakrättsligt skydd till gäldenärens prestationer, dvs. en rätt som är skyddad mot gäldenärens borgenärer. Det kan t.ex. vara fråga om att motparten har förvärvat lösöre från gäldenären och registrerat köpet enligt lagen (1845:50 s.1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.

3 § Om gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas enligt 2 § ska gäldenären och dennes motpart fullgöra de prestationer som återstår enligt den del av avtalet som ska fullföljas.

I den utsträckning som gäldenärens prestationer enligt avtalet inte kan delas upp utan betydande olägenhet för motparten, ska gäldenären även fullgöra sådana prestationer som svarar mot prestationer som motparten har fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion.

Motpartens krav enligt första och andra styckena ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

Paragrafen reglerar verkan av att gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas. Den motsvarar delvis 2 kap. 20 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 199 f.). Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3 och 7.3.4.

I *första stycket* anges huvudregeln när gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas enligt 2 §. Om gäldenären begär fullföljd utan begränsning ska gäldenären och motparten fullgöra de prestationer som återstår enligt avtalet. Om gäldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas endast för viss tid eller mängd av de prestationer som återstår att fullgöra, ska endast dessa prestationer fullgöras.

Att parterna ska fullgöra de prestationer som återstår enligt avtalet innebär vid köpeavtal att motparten, om denne är säljare, ska lämna de varor som ännu inte lämnats, och om motparten är köpare, att denne ska betala återstående köpeskillning. Den fortsatta fullgörelsen ska ske på de tider som gäller enligt avtalet (jfr regleringen i 4 § första stycket, där det

finns särskilda regler för när motparten enligt avtalet är skyldig att prestera före gäldenären). Om det är fråga om ett låneavtal ska vid fullföljd motparten utge lånesumman. Vid avtal om nyttjanderätt ska motparten vid fullföljd låta gäldenären fortsätta nyttja egendomen.

Gäldenären ska å sin sida fullgöra de prestationer som svarar mot motpartens återstående prestationer. Motparten ska inte behöva ta någon ny risk på grund av fullföljden. Motpartens trygghet tillgodoses genom att dennes krav – om inte avtalet föreskriver en rätt till samtidig fullgörelse från gäldenären – enligt tredje stycket ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen. Det innebär att en fordran på vederlaget är undantagen en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan. Motparten har dessutom enligt 4 § rätt till säkerhet och enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979) under vissa förutsättningar allmän förmånsrätt vid en efterföljande konkurs. Däremot behöver gäldenären inte utge vederlag för prestationer som motparten fullgjort före företagsrekonstruktionen och för vilka denne bara har en oprioriterad fordran. Motparten ska alltså inte kunna villkora en fullföljd med att denne får vederlag för tidigare fullgjorda prestationer.

I *andra stycket* finns ett undantag från denna princip. Om gäldenärens prestation inte kan delas upp utan att det innebär betydande olägenhet för motparten, ska gäldenären även fullgöra sådana prestationer som svarar mot prestationer som motparten har fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion. Det kan vara fråga om att gäldenären ska leverera en maskin som inte kan delas upp eller en entreprenad som utgör en enhet. Det är alltså fråga om situationer när gäldenären enligt avtalet ska leverera en naturaprestation.

I *tredje stycket* regleras frågan när motpartens krav enligt första och andra styckena ska anses ha uppkommit. Endast sådana fordringar som har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktionen deltar i en planförhandling och kan omfattas av en eventuell skulduppställning (se 4 kap. 3 §). Enligt det förevarande stycket anses motpartens krav enligt första och andra styckena ha uppkommit under företagsrekonstruktionen. Det innebär att de inte omfattas av en eventuell skulduppställning i en rekonstruktionsplan.

4 § Om gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas enligt 2 § ska, ifall motparten enligt avtalet är skyldig att prestera före gäldenären och tiden för motpartens fullgörelse är inne, gäldenären på motpartens begäran utan oskäligt uppehåll ställa säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, har motparten rätt att få säkerhet endast om det av någon särskild anledning är nödvändigt för att skydda motparten mot förlust.

Paragrafen reglerar motpartens rätt till säkerhet för gäldenärens fullgörelse. Den motsvarar 2 kap. 20 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 199 f.). Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Enligt paragrafen är gäldenären skyldig att på motpartens begäran ställa säkerhet för sin fullgörelse, om motparten är skyldig att prestera före gäldenären och tiden för motpartens fullgörelse är inne. Säkerheten ska ställas utan oskäligt uppehåll. Om tiden för motpartens fullgörelse inte är inne, har motparten normalt ingen rätt att kräva att gäldenären ställer säkerhet för vederlaget. Ofta har motparten säkerhet i sin egen framtida

prestation. När det av någon särskild anledning behövs för att skydda motparten mot förlust, kan motparten dock kräva att gäldenären genast ställer fullgod säkerhet mot denna förlust. Eftersom det alltid är osäkert om gäldenären kommer att fullgöra sin del av avtalet när företagsrekonstruktion pågår, bör rätten till säkerhet avgöras med hänsyn till om den säkerhet motparten har i sin egen prestation är klart otillräcklig. Så kan vara fallet, när motparten till följd av gäldenärens fullgörelsekrav måste fortsätta att tillverka en vara särskilt för gäldenären.

5 § Motparten har rätt att häva avtalet om gäldenären inte fullgör sin prestation enligt 3 § första och andra styckena eller inte ställer säkerhet enligt 4 §.

Paragrafen reglerar motpartens rätt att häva avtalet om gäldenären inte uppfyller sina förpliktelser när det gäller att fullgöra sina prestationer eller ställa säkerhet. Den motsvarar delvis 2 kap. 20 § tredje stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 202). Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Om gäldenären bestämmer att ett avtal ska fullföljas ska gäldenären och dennes motpart fullgöra de prestationer som återstår enligt avtalet. Under vissa omständigheter har motparten också rätt att få fullgörelse från gäldenären som svarar mot sådana prestationer som motparten fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion. (Se 3 § första och andra styckena.) Om gäldenären inte uppfyller sina skyldigheter ger den förevarande paragrafen motparten rätt att häva avtalet. Detsamma gäller om gäldenären inte uppfyller sina skyldigheter att ställa säkerhet enligt 4 §.

Motpartens rätt till besked om fullföljd

6 § Gäldenären ska på motpartens begäran ge besked inom skälig tid om huruvida och i vilken utsträckning ett avtal ska fullföljas enligt 2 §. Om gäldenären inte lämnar något besked inom skälig tid får motparten häva avtalet. Detsamma gäller för den del av avtalet som inte ska fullföljas om gäldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas endast till viss del.

Paragrafen reglerar gäldenärens skyldighet att meddela motparten om huruvida och i vilken utsträckning ett avtal ska fullföljas samt följderna av om så inte sker. Den motsvarar delvis 2 kap. 20 § första och tredje styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 202 f.) Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Enligt paragrafen är gäldenären skyldig att på motpartens begäran lämna besked om och i vilken utsträckning ett avtal ska fullföljas enligt 2 §. Till skillnad från regleringen i 1996 års lag är motpartens rätt till besked om ett avtal ska fullföljas inte beroende av att gäldenären var i hävningsgrundande dröjsmål före rekonstruktionen. Rätten till besked gäller alltså alla motparter.

En fråga från motparten om huruvida han eller hon ska fullgöra eller huruvida gäldenären kommer att utge vederlag för fortsatt fullgörelse, kan i normala fall betraktas som en begäran om besked. På motsvarande sätt kan ett besked från gäldenären att motparten ska fullgöra återstående prestationer eller att gäldenären avser att utge vederlag för sådana betraktas som ett besked om att avtalet ska fullföljas.

Om gäldenären inte inom skälig tid från motpartens förfrågan anger att avtalet skall fullgöras, får motparten häva avtalet. Motparten ska alltså inte

behöva vänta till dess att prestationen i fråga förfaller till fullgörelse för att först då eventuellt få beskedet att gäldenären inte tänker fullgöra sin del och att motparten får hålla till godo med en fordran på skadestånd, som kan omfattas av en skulduppställning i en planförhandling. Orden ”i vilken utsträckning” syftar på att gäldenären enligt 2 § andra stycket kan begära att avtalet skall fullföljas endast till en del av vad som återstår, se författningskommentaren till den paragrafen. Hävning får ske avseende den del som inte ska fullföljas.

Vad som är en skälig tid för gäldenärens svar är beroende av förhållandena i det enskilda fallet. Gäldenären och rekonstruktören måste ges rimlig tid att överväga vilka avtal som ska fullföljas med hänsyn till att rekonstruktionen inte ska försvåras. Av betydelse kan vara vilket behov motparten har av att veta vad som ska gälla, avtalets omfattning och den typ av vara eller tjänst som det avser.

Motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under företagsrekonstruktionen

7 § Om gäldenären efter beslutet om företagsrekonstruktion tar emot en prestation från en motpart, utan att gäldenären bestämmer att avtalet ska fullföljas, får motparten kräva att prestationen lämnas tillbaka.

Om gäldenären förfogar över prestationen på ett sådant sätt som gör att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad eller oförminskad, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas i fråga om prestationen. Detsamma gäller om gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan lämnas tillbaka.

Om prestationen ligger utanför den löpande förvaltningen av verksamheten, ska gäldenären anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas endast ifall rekonstruktören vid tidpunkten för förfogandet eller utnyttjandet kände till eller borde ha känt till att prestationen tagits emot eller det avtal som prestationen avser.

Paragrafen reglerar motpartens skydd för prestationer som gäldenären tar emot under företagsrekonstruktionen. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

I *första stycket* behandlas fall där gäldenären under företagsrekonstruktionen mottar en prestation som är sådan att den kan återlämnas. Det kan vara fråga om såväl en vara som en betalning. Bestämmelsen motsvarar 63 § fjärde stycket köplagen (1990:931), med den skillnaden att den bestämmelsen inte omfattar betalning. Om gäldenären tar emot en prestation som är sådan att den kan återlämnas får motparten kräva att prestationen lämnas tillbaka. Undantag gäller om gäldenären, antingen före mottagandet eller därefter, bestämmer att avtalet ska fullföljas (se 2 §).

Om motparten låtit sin prestation komma i gäldenärens besittning trots att denne kände till att företagsrekonstruktion inletts, får det bedömas efter omständigheterna om tillhandahållandet ska tolkas som en förfrågan till gäldenären om denne önskar fullföljd, eller om motparten ska anses ha överlämnat egendomen mot en fordran som kan omfattas av en eventuell skulduppställning.

Om gäldenären har förfogat över motpartens prestation på ett sådant sätt som gör att den inte kan återställas väsentligen oförändrad eller oförminskad, gäller enligt *andra stycket* att gäldenären ska anses ha krävt fullföljd avseende prestationen (jfr 2 §). Detsamma gäller om gäldenären

utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan lämnas tillbaka. Det betyder att gäldenären genast måste utge vederlag eller ställa säkerhet i enlighet med 3 § första och andra styckena och 4 § samt att motpartens vederlagsfordran ska anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen (3 § tredje stycket). Gäldenären ska dock inte anses ha begärt fullföljd avseende framtida prestationer (jfr 2 §). Regeln är tillämplig exempelvis om gäldenären förbrukat eller sålt en mottagen vara enligt ett köpeavtal, men också om gäldenären som säljare mottagit en förskottsbetalning utan att hålla den avskild. I det senare fallet får motparten en fordran på betalningen eller på skadestånd för dess värde som inte omfattas av en eventuell skulduppgörelse i en rekonstruktionsplan. Även i en situation där gäldenären är en nyttjanderättshavare, eller om gäldenären annars mottagit en vara eller en tjänst som är sådan att den inte över huvud taget kan återställas, blir stycket tillämpligt. I sådana fall ska gäldenären anses ha krävt fullföljd i den mån gäldenären har utnyttjat prestationen.

I 8 § finns en särskild regel som gäller gäldenärens nyttjande av en hyreslokal.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse som begränsar tillämpningen av regeln i andra stycket om att gäldenären ska anses ha bestämt att avtalet ska fullföljas. Bestämmelsen innebär att andra stycket endast gäller om prestationen ligger inom den löpande förvaltningen av verksamheten (se beträffande detta begrepp författningskommentaren till 2 kap. 20 §) eller om rekonstruktören vid tidpunkten för förfogandet eller utnyttjandet kände till eller borde ha känt till att prestationen tagits emot eller det avtal som prestationen avser. Vid bedömningen av vad rekonstruktören borde ha känt till kan det beaktas att gäldenären är skyldig att lämna alla upplysningar till rekonstruktören om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten (2 kap. 19 § första stycket).

8 § Bestämmelserna i 7 § andra stycket gäller inte nyttjande av en hyreslokal som sker under den första månaden efter beslutet om företagsrekonstruktion.

I paragrafen finns en särskild bestämmelse som gäller gäldenärens nyttjande av en hyreslokal. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.6.

Av 7 § andra stycket framgår att om gäldenären nyttjar en hyreslokal under företagsrekonstruktionen ska gäldenären anses ha krävt fullföljd avseende nyttjandet. Det innebär att gäldenären genast måste utge vederlag eller ställa säkerhet i enlighet med 3 § första och andra styckena och 4 § samt att motpartens vederlagsfordran ska anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen (3 § tredje stycket). Den förevarande paragrafen begränsar tillämpningen av 7 § andra stycket på så sätt att det inte gäller sådant nyttjande som sker under den första månaden efter beslutet om företagsrekonstruktion.

Gäldenärens rätt att säga upp varaktiga avtal

9 § Gäldenären får med rekonstruktörens samtycke säga upp ett varaktigt avtal som inte ska fullföljas enligt 2 § att upphöra efter tre månader. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till avtalets art och längd får avtalet i stället sägas upp

att upphöra efter den längre tid som är skäligen. Gälldenären är skyldig att ersätta den skada som uppsägningen orsakar motparten.

Första stycket gäller inte om motpartens rätt till gälldenärens prestationer gäller mot gälldenärens borgenärer.

Paragrafen reglerar gälldenärens rätt att säga upp varaktiga avtal i förtid. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.8.

Gälldenären har enligt *första stycket* rätt att säga upp ett varaktigt avtal att upphöra i förtid. Det gäller dock endast sådana avtal som inte ska fullföljas enligt 2 §. Som huvudregel kan sådana avtal sägas upp med tre månaders uppsägningstid. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till avtalets art och längd ska avtalet i stället upphöra efter den längre tid som är skäligen. Någon möjlighet att säga upp ett avtal med kortare uppsägningstid än tre månader finns alltså inte.

Rätten att säga upp avtalet är inte villkorad av att någon rekonstruktionsplan fastställs. Uppsägningen är alltså giltig även om rekonstruktionen avslutas utan att någon plan fastställs.

Av stycket framgår att gälldenären vid förtida uppsägning är skyldig att ersätta den skada som motparten orsakas av uppsägningen. Bedömningen av om det föreligger ett rättsligt relevant orsakssamband mellan uppsägningen och skadan får göras enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer. Som en allmän princip i skadeståndsrätten gäller också att den skadelidande har en skyldighet att begränsa sin skada. Principen kan sägas innebära att den skadelidande parten ska göra vad som rimligen kan krävas eller att lämpliga åtgärder ska vidtas för att skadan ska begränsas.

Enligt *andra stycket* får gälldenären inte säga upp ett avtal i förtid när motparten har en mot gälldenärens borgenärer skyddad rätt till gälldenärens prestationer, dvs. när motparten har sakrättsligt skydd.

Av 12 § *andra stycket* framgår att paragrafen inte gäller för anställningsavtal. Det är alltså inte tillåtet att säga upp en sådant avtal i förtid med stöd av den förevarande paragrafen.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

10 § Ett avtalsvillkor som inskränker gälldenärens rätt enligt 1–9 §§ är utan verkan.

Detsamma gäller ett sådant villkor som ger gälldenärens motpart rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gälldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om företagsrekonstruktion eller planförhandling eller de ekonomiska svårigheter hos gälldenären som legat till grund för ansökan.

Paragrafen innehåller bestämmelser som innebär att reglerna om gälldenärens avtal är tvingande. Vidare finns en bestämmelse om s.k. ipso facto-klausuler. Första stycket motsvarar 2 kap. 20 § fjärde stycket i 1996 års lag (prop. 1995/96:5 s. 202). Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Paragrafen genomför artikel 7.5 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.9.

Av *första stycket* framgår att reglerna i 1–10 §§ är tvingande till gälldenärens förmån. Det innebär t.ex. att ett förbehåll i ett avtal som hindrar fullföljd enligt 2 § eller uppsägning enligt 10 § är utan verkan.

Regleringen i *andra stycket* klargör att s.k. ipso facto-klausuler är utan verkan. Det är fråga om avtalsvillkor som ger gäldenärens motpart en rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gäldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om företagsrekonstruktion eller planförhandling eller de ekonomiska svårigheter som föranlett ansökan.

Undantag för vissa fordringar och avtal

11 § Bestämmelserna i 1–10 §§ gäller inte för en borgenär som innehar finansiella instrument, valuta eller sådana fordringar som avses i 8 kap. 10 § *andra stycket* konkurslagen (1987:672) som säkerhet.

I 5 kap. 1 § *andra stycket* lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument finns bestämmelser om slutavräkningsklausuler.

Paragrafen innehåller undantag från reglerna om gäldenärens avtal. Första och *andra styckena* motsvarar delvis 2 kap. 20 § *sjätte stycket* i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 202, prop. 2004/05:30 s. 97 och prop. 2010/11:95 s. 50). Upplivningsbestämmelsen i *tredje stycket* saknar motsvarighet i den lagen. Paragrafen genomför artikel 7.6 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Anställningsavtal

12 § Bestämmelserna i 1–10 §§ gäller inte för anställningsavtal.

Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med gäldenären, ska arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

Paragrafen innehåller regler om anställningsavtal. Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 20 § *sjätte stycket* i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 202). *Andra stycket* saknar motsvarighet i den lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.7 och 7.5.

Av *första stycket* framgår att bestämmelserna i 1–10 §§ inte gäller för anställningsavtal. Detta överensstämmer med regleringen i 1996 års lag.

Enligt bestämmelsen i *andra stycket* ska en arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen. Fordran undantas därmed från en eventuell skulduppställning i rekonstruktionsplanen. Bestämmelsen motsvarar vad som gäller vid konkurs enligt 5 kap. 18 § konkurslagen (1987:672).

Kvittning

13 § En borgenär som hade en fordran mot gäldenären när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes får, även om fordringen inte är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot en fordran som gäldenären då hade mot borgenären. Detta gäller dock inte om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt 14–17 §§.

Gäldenärens fordran på betalning ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen, om den gäller en naturaprestation enligt ett avtal som gäldenären har bestämt ska fullföljas enligt 2 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om borgenärernas rätt till kvittning under en företagsrekonstruktion. Första stycket motsvarar 2 kap. 21 § första stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 202 f.). Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som stadgar att gäldenärens fordran på betalning ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen, om den gäller en naturaprestation enligt ett avtal som gäldenären har bestämt ska fullföljas enligt 2 §. Det innebär att gäldenärens motpart inte får kvitta en sådan skuld mot en fordran hos gäldenären som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion.

14 § Om en fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om företagsrekonstruktion, får den inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinarie.

Första stycket gäller också om fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare och borgenären då hade skälig anledning att anta att gäldenären var på obestånd.

I fråga om dödsbo räknas tiden som anges i första stycket från ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman, under förutsättning att en ansökan om företagsrekonstruktion följt inom tre månader från det att en boutredningsman förordnats.

Paragrafen innehåller begränsningar i rätten för en borgenär att kvitta en fordran mot gäldenären under företagsrekonstruktionen. Den motsvarar 2 kap. 21 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 203). Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

15 § En borgenär som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämföras med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel får inte kvitta i den utsträckning sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning enligt 5 kap.

Paragrafen innehåller begränsningar i rätten för en borgenär att kvitta en fordran mot gäldenären under företagsrekonstruktionen. Den motsvarar 2 kap. 21 § tredje stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 203). Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

16 § En fordran på ersättning som en borgensman eller någon annan har med anledning av en förpliktelse som han eller hon har infriat ska vid tillämpning av 13–15 §§ anses ha förvärvats när hans eller hennes förpliktelse grundades.

Paragrafen behandlar vad som gäller beträffande en regressfordran vid tillämpning av 13–15 §§. Den motsvarar 2 kap. 21 § fjärde stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 203). Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

17 § Om gäldenären överlåter en fordran efter att en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts så att en borgenär därigenom förlorar sin rätt till kvittning, ska gäldenären ersätta borgenären för detta.

Paragrafen stipulerar en ersättningsskyldighet för gäldenären om denne överlåter en fordran efter att en ansökan om företagsrekonstruktion har

gjorts så att en borgenär därigenom förlorar sin rätt till kvittning. Den motsvarar 2 kap. 21 § femte stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 203 f.). Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

4 kap. Planförhandling under företagsrekonstruktionen

Begäran om planförhandling

1 § Gälldenären får i ett ärende om företagsrekonstruktion begära att rätten beslutar om förhandling om en rekonstruktionsplan (planförhandling).

Rekonstruktören får begära att rätten beslutar om planförhandling om gälldenärens begäran om planförhandling inte leder till att en rekonstruktionsplan blir fastställd.

Av paragrafen framgår vilka som kan begära planförhandling. Första stycket motsvarar delvis 3 kap. 1 § i 1996 års lag. Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Genom paragrafen genomförs artikel 9.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.1 och 8.4.2.

Av *första stycket* framgår att gälldenären får begära att rätten beslutar om förhandling om en rekonstruktionsplan. I lagen benämns detta förfarande planförhandling. Planförhandling ersätter den ackordsförhandling som kan hållas enligt 1996 års lag. Den huvudsakliga skillnaden mellan de båda förfarandena är att syftet med en planförhandling är att fastställa hela rekonstruktionsplanen och inte bara en ekonomisk uppgörelse med borgenärerna.

I likhet med ackordsförhandling kan planförhandling endast beslutas i ett pågående ärende om företagsrekonstruktion. Det finns dock inte något hinder mot att gälldenären begär planförhandling redan i sin ansökan om företagsrekonstruktion. Vid en planförhandling ska de berörda parterna rösta om förslaget till rekonstruktionsplan och om planen antas ska rätten pröva om det finns förutsättningar att fastställa den (se 3 § angående innebörden av begreppet berörda parter).

Det är i första hand gälldenären som kan begära planförhandling. Enligt *andra stycket* kan dock rekonstruktören under vissa förutsättningar lägga fram en alternativ rekonstruktionsplan. För att detta ska vara möjligt krävs att gälldenärens begäran om planförhandling inte leder till att en rekonstruktionsplan blir fastställd, t.ex. för att rekonstruktionsplanen röstas ned av de berörda parterna eller för att rätten vägrar att fastställa planen. Rekonstruktören kan alltså inte få till stånd en planförhandling om inte gälldenären först har gjort ett försök att få en rekonstruktionsplan fastställd.

Det gäller inte någon särskild tidsfrist inom vilken rekonstruktören måste begära planförhandling. Om rekonstruktören avser att begära planförhandling bör han eller hon dock utan dröjsmål informera rätten om detta. Om rekonstruktören sedan dröjer orimligt länge med att begära planförhandling kan det leda till att rätten beslutar att företagsrekonstruktionen ska avslutas på den grunden att syftet med rekonstruktionen inte kan antas bli uppnått (se 6 kap. 1 §).

En begäran om planförhandling från en rekonstruktör ska inte läggas upp som ett särskilt ärende utan hanteras inom ramen för det pågående ärendet om företagsrekonstruktion.

- 2 §** En begäran om planförhandling ska vara skriftlig och innehålla
1. ett förslag till rekonstruktionsplan,
 2. uppgift om huruvida säkerhet har ställts för det som gäldenären erbjuder i betalning enligt rekonstruktionsplanen och vad den i så fall består av, och
 3. bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parter som anges i planen.

Gäldenären ska betala förskott till staten för kostnaden för handläggningen av frågan om rekonstruktionsplanens fastställande.

I paragrafen anges vad en ansökan om planförhandling ska innehålla. Den motsvarar delvis 3 kap. 10 och 11 §§ i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 208 f.). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.1.

Enligt *första punkten* ska en begäran om planförhandling innehålla ett förslag till rekonstruktionsplan. Vad som ska ingå i en rekonstruktionsplan framgår av 4, 7 och 8 §§.

Enligt *tredje punkten* ska en begäran om planförhandling innehålla ett bevis om att rekonstruktionsplanen har skickats till de berörda parterna (se 3 § angående innebörden av begreppet berörda parter). Det krävs inte att det visas att de berörda parterna har tagit del av rekonstruktionsplanen, utan det är tillräckligt att det kan visas att den har skickats till dem.

I övrigt motsvarar paragrafen vad som gäller enligt 1996 års lag.

Deltagare i en planförhandling

3 § I en planförhandling deltar borgenärer samt aktieägare och andra med ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet, under förutsättning att deras fordringar eller rättigheter uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och att fordringarna respektive rättigheterna berörs direkt av en rekonstruktionsplan (berörda parter).

I paragrafen regleras vilka som har rätt att delta i en planförhandling. Den motsvarar delvis 3 kap. 3 § första stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 205 f.). Genom paragrafen genomförs artiklarna 2.1.2, 2.1.3 och 9.2 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.3.

I en planförhandling deltar borgenärer. Därutöver deltar även aktieägare och andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller dennes verksamhet (s.k. företagsägare). En förutsättning för att en borgenär eller företagsägare ska få delta i planförhandlingen är att de har fordringar eller rättigheter som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och som berörs direkt av ett förslag till rekonstruktionsplan. Dessa borgenärer och företagsägare benämns i paragrafen gemensamt för berörda parter. Det förhållandet att berörda parter deltar vid planförhandlingen bygger på samma princip som gäller för ackordsförhandling enligt 1996 års lag, dvs. att endast fordringar och rättigheter som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion ska påverkas av förslaget till rekonstruktionsplan. Om en borgenär har flera fordringar mot gäldenären, varav vissa har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och andra efter ansökan, kan borgenären betraktas som berörd part endast beträffande de fordringar som har uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion.

En borgenär ska anses berörd av en rekonstruktionsplan om det t.ex. i planen föreslås att borgenärens fordran ska skrivas ned genom en skulduppgörelse. Detsamma gäller om planen innehåller villkor som innebär att

betalningstiden förlängs eller ändras på något annat sätt, t.ex. genom att en kredit ska återbetalas på längre tid än vad som ursprungligen avtalats mellan parterna eller att gäldenären inte behöver amortera ett lån under viss tid mot att gäldenären fortsätter att betala ränta. Det krävs inte att borgenären upplever åtgärderna i rekonstruktionsplanen som en försäring av parternas avtal för att borgenären ska betraktas som berörd. Det saknar i linje med detta också betydelse om borgenären i och för sig samtycker till en förändring av parternas avtal som föreslås i en rekonstruktionsplan.

Även en borgenär som har full säkerhet för sin fordran kan betraktas som berörd part. Det kan handla om att det i planen föreslås att en sådan borgenär inte ska få fullt betalt eller att betalningsvillkoren på annat sätt ska ändras. Ett annat exempel är att tillkommande förmånsrätter under företagsrekonstruktionen leder till att en vid ansökan befintlig förmånsrättshavare inte längre får full täckning för sin fordran. En rekonstruktionsplan kan emellertid inte fastställas om rätten efter invändning av en berörd part finner att planen leder till ett sämre ekonomiskt utfall för den berörda parten jämfört med det utfall parten hade fått i gäldenärens konkurs (se 24 § första stycket). I praktiken kommer det därför att vara svårt att fastställa en rekonstruktionsplan som påverkar borgenärer med full säkerhet för sina fordringar.

I en planförhandling kan även borgenärer med fordringar som är beroende av villkor eller inte är förfallna till betalning delta under förutsättning att fordringarna påverkas av rekonstruktionsplanen. Detsamma gäller om en borgenär har en fordran men det vid tiden för planförhandlingen inte står klart hur stor fordran är. Fordran får i detta fall bevakas reservationsvis och borgenären ska delta vid omröstningen om planen.

En arbetstagare kan betraktas som berörd part och därmed ha rätt att delta i planförhandlingen. Det förutsätter dock att arbetstagaren också är borgenär. En arbetstagare som får sin fordran till fullo täckt av lönegarantin är inte att betrakta som berörd part och ska därmed inte delta vid planförhandlingen.

Det är inte bara borgenärer som kan omfattas av en rekonstruktionsplan utan även företagsägare. För att en företagsägare ska anses som berörd part krävs, i likhet med vad som gäller för borgenärer, att företagsägaren direkt påverkas av ett förslag till rekonstruktionsplan. Det kan handla om att det i planen föreslås en riktad nyemission till en extern investerare vilket innebär att de befintliga aktieägarnas innehav späds ut. Enbart det förhållandet att företagsägarnas ägarandelar kan väntas öka i värde genom att det i rekonstruktionsplanen föreslås en skulduppökelse där borgenärernas fordringar sätts ned medför inte att företagsägarna ska anses berörda.

Vilka som är berörda av rekonstruktionsplanen ska framgå av planen. Där ska också anges vilka borgenärer och företagsägare som inte berörs (se 7 §).

Allmänt om rekonstruktionsplanen

4 § En rekonstruktionsplan ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver, helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan.

Paragrafen innehåller de allmänna utgångspunkterna för vilka åtgärder en rekonstruktionsplan ska innehålla. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Av paragrafen framgår att en rekonstruktionsplan ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan. Det innebär t.ex. att rekonstruktionsplanen kan innehålla en skulduppställning genom vilken borgenärernas fordringar skrivs ned med viss andel eller betalningsvillkoren ändras. En rekonstruktionsplan kan emellertid innefatta fler åtgärder än så. Det är t.ex. möjligt att föreslå att verksamhetens tillgångar eller avtal ska överlätas helt eller delvis.

Även åtgärder som påverkar företagsägarnas ställning kan föreslås i en rekonstruktionsplan, t.ex. att en borgenärs skuld ska konverteras till ägande i gäldenären (s.k. debt-to-equity swap) eller att gäldenärens aktiekapital annars ska ökas eller minskas. Vilka åtgärder som kan inkluderas i rekonstruktionsplanen kommer i praktiken framför allt att begränsas av om de berörda parterna är beredda att godta rekonstruktionsplanen.

Det förhållandet att någon av de berörda parterna inte samtycker till en föreslagen åtgärd utgör inte hinder mot att föreslå åtgärden i rekonstruktionsplanen. Vilka åtgärder som med bindande verkan kan fastställas av rätten är dock begränsad till frågor som de berörda parterna disponerar över och kan avtala om. Detta innebär att det inte är möjligt att i rekonstruktionsplanen avvika från tvingande regler i annan lagstiftning eller andra formkrav som framgår av lag, t.ex. regler om konsument- och anställningsskydd. Detsamma gäller för tvingande myndighetsföreskrifter. Rekonstruktionsplanen bör också i regel följa myndigheters allmänna råd och riktlinjer. En rekonstruktionsplan som avviker från allmänna råd på ett visst område kan anses vara till skada för en berörd part och därmed utgöra ett skäl för rätten att vägra fastställelse av planen om invändning görs om detta (se 24 § andra stycket).

Det förhållandet att en åtgärd som anges i rekonstruktionsplanen inte är bindande för tredje man eller inte går att verkställa utgör inte hinder mot att inkludera åtgärden i planen. Även sådana åtgärder kan föreslås, t.ex. att en del av verksamheten ska överlätas. I rekonstruktionsplanen bör det dock anges vilka delar som bedöms vara verkställbara. Frågan om i vilken utsträckning en fastställd rekonstruktionsplan har bindande verkan utvecklas i författningskommentaren till 29 §.

5 § I rekonstruktionsplanen ska de berörda parterna delas in i en eller flera av följande grupper:

1. borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt,
2. borgenärer med offentligrättsliga fordringar, om fordran inte är sådan som avses i 1 eller 3,
3. borgenärer med efterställda fordringar, och
4. borgenärer med andra fordringar än de som avses i 1–3,
5. aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet.

Berörda parter i de grupper som anges i första stycket får i sin tur delas in i ytterligare grupper om det är motiverat utifrån att de har likvärdiga intressen.

Av paragrafen framgår att de berörda parterna ska delas in i olika grupper. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 9.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.2.

I *första stycket* anges att de berörda parterna ska delas in i fem olika grupper. En berörd part kan ingå i flera grupper. Gruppindelningen ska framgå av rekonstruktionsplanen. Vilka som ska anses som berörda parter framgår av 3 §.

Enligt första punkten ska borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt delas in i en egen grupp. Vilken förmånsrätt en fordran har framgår av förmånsrättslagen (1970:979). Med förmånsrätt avses både särskilda och allmänna förmånsrätter. Att en borgenärs fordran är förenad med säkerhetsrätt kan t.ex. avse att borgenären har gjort förbehåll om återtaganderätt vid försäljning av en vara på kredit.

Enligt andra punkten ska borgenärer med offentligrättsliga fordringar delas in i en egen grupp. Med offentligrättsliga fordringar avses krav från det allmänna som fastställs genom myndighetsbeslut. Skulle den offentligrättsliga fordran vara av sådant slag som avses i första eller tredje punkten ska borgenären i stället ingå i någon av de grupperna.

Enligt tredje punkten ska borgenärer med efterställda fordringar delas in i en egen grupp. Vad som avses med efterställda fordringar framgår av 18 och 19 §§ förmånsrättslagen. Det handlar om borgenärer som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer vid gäldenärens konkurs. Med efterställda fordringar avses även böter, viten och fordringar på grund av förverkande eller annan särskild rättsverkan av brott.

Enligt fjärde punkten ska borgenärer som har andra fordringar än de som avses i punkterna ett till tre utgöra en egen grupp. Vad som avses är övriga oprioriterade borgenärer.

Enligt femte punkten ska aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären eller dennes verksamhet (s.k. företagsägare) utgöra en egen grupp. Om företagsägaren är borgenär ska ägaren emellertid också ingå i någon av grupperna för borgenärer.

Om en borgenär har olika typer av fordringar som berörs av rekonstruktionsplanen, t.ex. fordringar med respektive utan förmånsrätt, ska borgenären placeras i både gruppen för borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt och i någon av grupperna för borgenärer med oprioriterade fordringar. Borgenären har rösträtt i förhållande till den fordran som föranledde placeringen i respektive grupp. Samma princip gäller om en företagsägare också är borgenär eller när värdet av en förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt endast delvis täcker en borgenärs fordran. En borgenär med delvis säkerhet för sin fordran deltar då i omröstningen i någon av grupperna med oprioriterade borgenärer för den del av fordran som inte är säkerställd.

Det kan förekomma att berörda parter inom de fem angivna grupperna inte alltid har samma intressen i rekonstruktionen. Av *andra stycket* framgår därför att de berörda parterna i sin tur får delas in i ytterligare grupper om det är motiverat utifrån att de har likvärdiga intressen. En förutsättning för att skapa undergrupper är att det av objektivt kontrollerbara kriterier

framstår som motiverat. Det framgår av 7 § att rekonstruktionsplanen ska innehålla en motivering till den föreslagna gruppindelningen.

Vad som utgör likvärdiga intressen kan variera utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och är bl.a. beroende av vilka berörda parter som finns och på vilket sätt de berörs av rekonstruktionsplanen. Gälldenären, och i förekommande fall rekonstruktören, har därför visst utrymme att anpassa gruppindelningen i rekonstruktionsplanen till omständigheterna i det enskilda fallet.

Det är inte tillåtet att skapa undergrupper i syfte att maximera chanserna för att rekonstruktionsplanen ska antas. En berörd parts negativa eller positiva inställning till planen kan således inte utgöra ett skäl till att placera den berörda parten i en viss grupp. Det kan dock i vissa fall finnas skäl att skilja mellan de borgenärer som gälldenären ska ha en fortsatt avtalsrelation med och borgenärer med vilka avtalsrelationerna ska avslutas. Det kan också finnas skäl att placera statliga fordringsägare vars fordringar inte är offentligrättsliga i en egen grupp.

Även företagsägarna kan det finnas anledning att dela in i olika undergrupper. Det kan handla om att företagsägarna har aktier med olika röststyrka. I undantagsfall kan det även finnas anledning att placera en majoritetsägare som är aktiv i företaget i en annan grupp än passiva minoritetsägare.

6 § I rekonstruktionsplanen ska berörda parter i samma grupp behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet, medan berörda parter i olika grupper kan föreslås olika villkor och ges olika rätt.

I paragrafen regleras hur berörda parter i en rekonstruktionsplan ska behandlas. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.2.

Paragrafen innehåller en regel om likabehandling. Berörda parter inom samma grupp ska behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet. Detta utgör också en allmän förutsättning för att planen ska kunna fastställas (se 23 § första stycket 1). Om villkoret om likabehandling inte är uppfyllt kan rekonstruktionsplanen inte fastställas även om samtliga grupper har röstat för planen vid plansammanträdet.

Berörda parter i olika grupper behöver inte föreslås samma uppgörelse. Detta gäller även mellan grupper som vid gälldenärens konkurs har samma prioritet. Det är alltså tillåtet att föreslå att en grupp borgenärer utan förmånsrätt ska få en bättre uppgörelse än en annan grupp med sådana borgenärer. Om samtliga grupper godtar planen vid omröstningen utgör ett sådant villkor inte hinder mot att rätten fastställer planen. Om någon grupp motsätter sig planen krävs det emellertid att den grupp som motsätter sig planen behandlas minst lika förmånligt som andra grupper som vid gälldenärens konkurs har samma prioritet, för att planen ska kunna fastställas genom en s.k. gruppöverskridande cram-down (se 25 § första stycket 3).

Innehållet i en rekonstruktionsplan

7 § En rekonstruktionsplan ska innehålla uppgift om

1. gälldenärens namn, personnummer eller organisationsnummer och kontaktuppgifter,

2. vem som förordnats till rekonstruktör,
3. arbetstagarnas ställning och planens övergripande konsekvenser för anställningar med beaktande av arbetstagarnas kollektiva och individuella rättigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter,
4. de berörda parterna och deras fordringar eller rättigheter,
5. de berörda parternas gruppindelning och skälen för indelningen samt värdena av fordringarna och rättigheterna i varje grupp,
6. de borgenärer samt aktieägare och andra med ett ägarintresse i gäldenären eller gäldenärens verksamhet, som inte berörs av rekonstruktionsplanen, och en redogörelse för varför planen inte ska beröra dem,
7. rekonstruktionsåtgärderna och tidpunkten eller tidsperioden för de föreslagna åtgärderna, och
8. nytt finansiellt stöd som tillhandahålls i syfte att genomföra planen (ny finansiering) och skälen till att den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ska framgå av en rekonstruktionsplan. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 2.1.7 och 8.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

Enligt *första* och *andra punkterna* ska en rekonstruktionsplan innehålla allmänna uppgifter om gäldenären och information om vem som är rekonstruktör.

I *tredje punkten* anges att en rekonstruktionsplan ska innehålla vissa uppgifter om arbetstagarnas ställning. Av planen bör bl.a. framgå vilken information som har förmedlats till de anställda i fråga om konsekvenserna av företagsrekonstruktionen och rätten till lönegaranti. Där bör också framgå vilka kontakter som har tagits med och vilken information som har förmedlats till de fackliga organisationer som är representerade på arbetsplatsen. Även de övergripande konsekvenserna för arbetstagarnas anställningar bör anges. I detta ligger att planen ska innehålla uppgifter om eventuella uppsägningar och andra förändringar som påverkar de anställda, t.ex. arbetstidsförkortningar. Att arbetstagarnas kollektiva och individuella rättigheter måste beaktas vid eventuella förslag till förändringar av deras anställningsförhållanden framgår uttryckligen av lagtexten.

Av *fjärde* och *femte punkterna* framgår att en rekonstruktionsplan ska innehålla uppgifter om de berörda parterna och deras indelning i grupper. Vilka som får delta i en planförhandling framgår av 3 § och reglerna för gruppindelningen framgår av 5 §. Enligt 17 § ska rätten pröva valet av berörda parter och gruppindelningen innan de berörda parterna röstar om förslaget till rekonstruktionsplan vid plansammanträdet. För att rätten ska kunna göra denna prövning bör rekonstruktionsplanen innehålla en motivering till valet av berörda parter och skälen för deras gruppindelning. I den mån berörda parter har delats in i undergrupper enligt 5 § andra stycket bör rekonstruktionsplanen även inkludera en utförlig beskrivning av varför berörda parter i en viss grupp ska anses ha likvärdiga intressen.

Även borgenärer och företagsägare som inte berörs av en rekonstruktionsplan ska anges. Det framgår av *sjätte punkten*. En borgenär eller företagsägare är inte berörd av planen om denne inte omfattas av de åtgärder som föreslås i planen. Det kan t.ex. handla om en borgenär som får fullt betalt för sin fordran och betalningsvillkoren inte heller i något annat

avseende föreslås ändras. Om rekonstruktionsplanen inte ska omfatta vissa borgenärer och företagsägare ska planen innehålla en förklaring till varför dessa borgenärer och företagsägare inte ska omfattas av planen.

Enligt *sjunde punkten* ska en rekonstruktionsplan innehålla uppgift om rekonstruktionsåtgärderna och när de ska genomföras. Det är främst dessa uppgifter som kan komma att få rättsverkan om planen fastställs (se författningskommentaren till 29 §). Det bör därför anges i rekonstruktionsplanen i vilken utsträckning som rekonstruktionsåtgärderna bedöms verkställbara.

Vilka åtgärder som kan föreslås i en rekonstruktionsplan utvecklas i författningskommentaren till 4 §. I många fall kommer skulduppgrörelsen utgöra en viktig rekonstruktionsåtgärd. Det finns dock inget hinder mot att föreslå även andra åtgärder, t.ex. att vissa tillgångar eller avtal ska överlåtas. Vilka uppgifter om rekonstruktionsåtgärderna som ska redovisas är ytterst beroende av vilka åtgärder som föreslås i det enskilda fallet.

Som utvecklas i författningskommentaren till 4 § är det möjligt att i en rekonstruktionsplan föreslå åtgärder som påverkar företagsägarna. Det kan t.ex. handla om en ökning eller minskning av aktiekapitalet i gäldenärsföretaget. Av 31 § framgår att en rekonstruktionsplan som innehåller sådana uppgifter ska gälla såsom om beslutet fattats av bolagsstämman om planen fastställs av rätten. Detsamma gäller för vissa ändringar av bolagsordningen som är nödvändiga för att genomföra en ökning eller minskning av aktiekapitalet.

Om det i en rekonstruktionsplan föreslås en ändring av aktiekapitalet ska planen innehålla ett förslag till sådant beslut enligt 12 kap. 4–7 §§, 13 kap. 4–8 §§, 14 kap. 4–10 §§, 15 kap. 4–10 §§ eller 20 kap. 7–14 §§ aktiebolagslagen (2005:551). Av 32 § i förevarande kapitel framgår att vad som anges i aktiebolagslagen om styrelsens skyldigheter att upprätta förslag till beslut i stället gäller för den som begär planförhandling.

Av *åttonde punkten* framgår att en rekonstruktionsplan i förekommande fall ska innehålla uppgift om ny finansiering och skälen till att den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen. Med ny finansiering avses nytt finansiellt stöd som tillhandahålls i syfte att genomföra rekonstruktionsplanen.

Begreppet finansiellt stöd ska betraktas i vid bemärkelse. Det omfattar inte bara stöd i form av nya bankkrediter, utan även t.ex. leverans på kredit av lagervaror, inventarier, el samt råvaror såsom gas och vatten. Finansiellt stöd som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion är inte att betrakta som ny finansiering.

Av 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen (1970:979) framgår att det är möjligt att i rekonstruktionsplanen avtala om bästa allmänna förmånsrätt för ny finansiering. Av 23 § andra stycket i denna lag framgår vidare att en rekonstruktionsplan som innehåller ny finansiering får fastställas endast om den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen och finansieringen inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen. För att rätten ska kunna pröva denna fråga bör rekonstruktionsplanen innehålla en utförlig redogörelse för villkoren för den nya finansieringen, t.ex. vad som överenskommits beträffande förmånsrätt, och varför finansieringen är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen.

1. en berättelse av rekonstruktören som redogör för
 - a) vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen,
 - b) gäldenärens ekonomiska situation och orsakerna till och omfattningen av de ekonomiska svårigheterna,
 - c) den utdelning som kan förväntas i en konkurs,
 - d) om gäldenären har gjort sig av med egendom under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning,
 - e) om det finns skäligen anledning att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta, och
 - f) hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet.
2. en förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder vid ansökan om företagsrekonstruktion och begäran om planförhandling, som har upprättats av rekonstruktören enligt 9 och 10 §§,
3. den senaste balansräkningen, och
4. ett yttrande av rekonstruktören som innehåller en bedömning av om rekonstruktionsplanen bör antas av de berörda parterna och som förklarar varför planen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ska bifogas en rekonstruktionsplan. Den motsvarar delvis 3 kap. 10 och 11 §§ i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 208 f.). Genom paragrafen genomförs artikel 8.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

Enligt *första punkten* ska till en rekonstruktionsplan bifogas en rekonstruktörsberättelse. Det motsvarar vad som enligt 1996 års lag gäller för en begäran om ackordsförhandling. Utöver vad som gäller enligt den lagen ska rekonstruktörsberättelsen innehålla en beskrivning av vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen. Det kan t.ex. handla om vilka betalningar av äldre skulder som har skett efter att rekonstruktionsförfarandet inleddes och vad som är anledningen till betalningarna.

Enligt *andra punkten* ska till rekonstruktionsplanen även bifogas en förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder. Förteckningen över tillgångar och skulder ska avse både tiden för ansökan om företagsrekonstruktion och tiden för begäran om planförhandling. I de fall där gäldenären begär planförhandling redan i ansökan om företagsrekonstruktion sammanfaller dessa båda tidpunkter med varandra. I övriga fall bör rekonstruktionsplanen innehålla en redovisning av de förändringar av gäldenärens tillgångar och skulder som skett i förhållande till tidpunkten för ansökan om företagsrekonstruktion. I den utsträckning det inte skett några förändringar under tiden fram till begäran om planförhandling kan en hänvisning göras till uppgifterna om hur det såg ut vid tiden för ansökan.

Det ligger i sakens natur att förteckningen över tillgångar och skulder vid begäran om planförhandling måste avse förhållandena omedelbart före begäran. Om begäran om planförhandling görs samtidigt som ansökan om företagsrekonstruktion gäller detsamma för förteckningen över gäldenärens tillgångar och skulder vid ansökan om att inleda rekonstruktionsförfarandet.

Enligt *tredje punkten* ska till rekonstruktionsplanen bifogas den senaste balansräkningen. Detta motsvaras av vad som gäller enligt 1996 års lag för en begäran om ackordsförhandling

Enligt *fjärde punkten* ska till rekonstruktionsplanen bifogas ett yttrande av rekonstruktören. Detta motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag för

en begäran om ackordsförhandling, men kräver dessutom att rekonstruktionen förklarar varför rekonstruktionsplanen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens.

Förteckning över tillgångar och skulder

9 § I förteckningen enligt 8 § 2 ska tillgångarna tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättas.

Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta. Dessutom ska ett värde bestämmas med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs.

Om möjligt ska det även lämnas en specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har angetts för tillgångarna eller, när sådan värdering inte har gjorts, om anskaffningskostnaden.

Ränta på en berörd parts fordran ska inte beräknas längre än till dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. En fordran i utländsk valuta ska beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ska framgå av förteckningen över gäldenärens tillgångar och skulder. Första, tredje och fjärde styckena motsvarar 3 kap. 14 § första och andra styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 210 f.). Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Genom paragrafen genomförs artikel 8.1 b i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Enligt *första stycket* ska tillgångarna tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättades. Denna tidpunkt kommer med viss nödvändighet att ligga något före det att förteckningen upprättas.

Av *andra stycket* följer att värderingen ska ske med utgångspunkt att gäldenärens verksamhet ska fortsätta, det s.k. fortlevnadsvärdet. I förteckningen ska dessutom anges vilket värde som tillgångarna hade haft vid en konkurs, det s.k. konkursvärdet. Konkursvärdet får bl.a. betydelse om rätten behöver ta ställning till om det s.k. testet om borgenärs bästa intresse är uppfyllt (se författningskommentaren till 24 §).

Tredje och fjärde styckena motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag.

10 § I förteckningen enligt 8 § 2 ska det anges om en borgenär har förmånsrätt och grunden till det.

Om värdet av egendom som en borgenär har särskild förmånsrätt eller säkerhet genom återtaganderätt i bedöms understiga borgenärens fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen. Detsamma gäller för egendom som är föremål för finansiell leasing.

Om en borgenärs fordran är förenad med allmän förmånsrätt som vid en konkurs, om den hade beslutats vid tiden för ansökan om företagsrekonstruktion, inte skulle ha täckt hela borgenärens fordran, ska det anges hur stor del av fordringen som täcks av förmånsrätten.

Om någon har gjort en anmärkning ska det anges.

Av paragrafen framgår att förteckningen över gäldenärens tillgångar och skulder ska innehålla uppgift om bl.a. en borgenärs förmånsrätt och grunden för förmånsrätten. Första, andra och fjärde styckena motsvarar 3 kap. 14 § tredje och fjärde styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 210 f.). Tredje stycket saknar motsvarighet i den lagen. Genom

paragrafen genomförs artikel 8.1 b i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Paragrafen är i huvudsak oförändrad i förhållande till 1996 års lag.

Av *andra stycket* framgår att om värdet av egendom som en borgenär har säkerhet genom återtaganderätt i bedöms understiga borgenärens fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen. Detsamma gäller för egendom som är föremål för finansiell leasing.

Om en borgenärs fordran är förenad med allmän förmånsrätt som vid en konkurs, om den hade beslutats vid tiden för ansökan om företagsrekonstruktion, inte skulle ha täckt hela borgenärens fordran, ska det enligt *tredje stycket* anges hur stor del av fordringen som täcks av förmånsrätten. Uppgifterna är av betydelse för att avgöra om borgenären ska delta i planförhandlingen, vilken eller vilka grupper som borgenären ska placeras i och med vilket belopp som borgenären ska delta med i respektive grupp.

Avvisning

11 § En begäran om planförhandling ska avvisas om den inte uppfyller kraven i 2 §, eller om rekonstruktionsplanen inte uppfyller kraven i 7 och 8 §§, och den som begärt planförhandling inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Paragrafen reglerar när en ansökan om planförhandling ska avvisas. Den motsvarar 3 kap. 12 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 209 f.). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.4.

Beslut om planförhandling

12 § Om begäran om planförhandling inte avvisas, ska rätten genast besluta om planförhandling. Rätten ska samtidigt

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med de berörda parterna inför rätten (plansammanträde),
2. kalla gäldenären, rekonstruktören och de berörda parterna till sammanträdet, och
3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

Av paragrafen framgår vilka åtgärder rätten ska vidta när ett beslut om planförhandling meddelas. Den motsvarar 3 kap. 13 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 210). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.4.

Senare anmälda fordringar eller rättigheter

13 § Om någon vill delta i planförhandlingen med en fordran eller en rättighet som inte har tagits med i förslaget till rekonstruktionsplan och inte heller senare blivit känd, ska han eller hon skriftligen anmäla fordringen eller rättigheten hos rekonstruktören senast en vecka före plansammanträdet. Görs anmälan senare, får det inte leda till att omröstningen vid plansammanträdet skjuts upp.

Paragrafen reglerar hur den som har en fordran eller en rättighet som inte tagits med i förslaget till rekonstruktionsplan ska agera. Den motsvarar 3 kap. 15 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 211). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.6.

Anmärkningar mot rekonstruktionsplanen

14 § Rekonstruktören, gäldenären eller en berörd part får anmärka mot följande uppgifter i rekonstruktionsplanen:

1. fordringar och rättigheter, och
2. valet av berörda parter och gruppindelningen.

En anmärkning ska göras skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid plansammanträdet.

Rekonstruktören ska lämna gjorda anmärkningar till rätten och skyndsamt underrätta gäldenären och den som anmärkningen kan påverka.

Av paragrafen framgår vilka uppgifter i en rekonstruktionsplan som det går att anmärka mot. Den motsvarar delvis 3 kap. 16 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 211). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.7.

Av *första stycket* framgår vilka uppgifter i en rekonstruktionsplan som det går att anmärka mot. I likhet med vad som gäller för ackordsförhandling enligt 1996 års lag kan en anmärkning riktas mot en fordran som skulle omfattas av rekonstruktionsplanen. Det kan t.ex. handla om att en upptagen fordran uppgår till ett högre eller lägre belopp eller att den förmånsrätt som en fordran är förenad med ska bedömas på ett annat sätt. Därutöver kan en anmärkning göras mot en upptagen rättighet, valet av berörda parter och gruppindelningen. Rätten att anmärka mot rekonstruktionsplanen tillkommer rekonstruktören, gäldenären och de berörda parterna.

Av *andra stycket* framgår att en anmärkning ska göras skriftligen hos rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid plansammanträdet. Detta motsvarar vad som gäller för ackordsförhandling enligt 1996 års lag.

Enligt *tredje stycket* ska rekonstruktören lämna gjorda anmärkningar till rätten och skyndsamt underrätta gäldenären och den som anmärkningen kan påverka. Det förhållandet att en anmärkning gjorts mot en fordran eller en rättighet hindrar inte att den berörda parten deltar vid omröstningen om rekonstruktionsplanen. Om utgången av omröstningen är beroende av om anmärkningen godtas eller inte ska rätten verka för en förlikning och i sista hand pröva anmärkningen (se 18 §).

Plansammanträdet

15 § Ett plansammanträde ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om planförhandling.

Gäldenären bör inställa sig personligen vid plansammanträdet. Vid sammanträdet ska gäldenären till rätten, rekonstruktören och de berörda parterna lämna de upplysningar om gäldenärens ekonomiska situation som de begär. Kan gäldenären inte infinna sig personligen, bör denne utse ett ombud.

Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de berörda parterna och över de grupper som de berörda parterna har delats in i, med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. Förteckningen ska även innehålla gjorda anmärkningar.

Paragrafen innehåller regler om plansammanträdet. Den motsvarar 3 kap. 17 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 211 f.). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.4.

I *första stycket* anges när plansammanträdet ska hållas. Detta motsvarar vad som enligt 1996 års lag gäller för borgenärssammanträde under en ackordsförhandling.

Även *andra stycket* motsvarar vad som gäller enligt 1996 års lag. En skillnad i förhållande till den lagen är att det inte finns någon möjlighet att begära edgång under en planförhandling. Andra stycket föreskriver därför inte någon skyldighet för gäldenären att inställa sig personligen till sammanträdet om det har begärts edgång.

Av *tredje stycket* framgår att rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de berörda parterna och gruppindelningen. Dessa uppgifter ska framgå av den rekonstruktionsplan som ska lämnas in i samband med begäran om planförhandling. Om det inte skett någon förändring bör det normalt vara tillräckligt att rekonstruktören hänvisar till dessa uppgifter. I förteckningen ska även antecknas de belopp för vilka rösträtt får utövas samt uppgift om de anmärkningar som har framställts. Vid beräkningen av värdet på den rättighet för vilken en aktieägare får utöva rösträtt bör utgångspunkten vara aktiernas nominella värde (se författningskommentaren till 20 §). Om en berörd part deltar med en reservationsvis upptagen fordran ska fordran beloppsbestämmas.

16 § En rekonstruktionsplan får inte återtas eller ändras utan godkännande av rätten. En begäran om detta ska göras senast vid plansammanträdet innan omröstning sker.

Om rätten har godkänt en ändring av rekonstruktionsplanen, får prövningen av planen skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att rekonstruktionsplanen blir sämre för de berörda parterna, får prövningen dock skjutas upp endast om det finns särskilda skäl.

I paragrafen regleras möjligheterna att ändra eller återta en rekonstruktionsplan. Den motsvarar 3 kap. 21 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 213). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.5.

En konsekvens av att även rekonstruktören enligt 1 § andra stycket under vissa omständigheter kan begära planförhandling är att även han eller hon behöver medgivande av rätten för att återta eller ändra en rekonstruktionsplan. Ett godtagbart skäl för återkallelse eller ändring kan vara att gäldenärens ekonomiska situation har ändrats eller att gäldenären av annan anledning inte längre har förutsättningar att genomföra de i rekonstruktionsplanen föreslagna åtgärderna.

17 § Vid plansammanträdet ska rätten pröva valet av berörda parter och den gruppindelning som gjorts i rekonstruktionsplanen. Om rätten inte godkänner valet av berörda parter eller gruppindelningen får rätten göra nödvändiga ändringar av rekonstruktionsplanen eller besluta att omröstningen enligt andra stycket ska skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Efter att rätten godkänt valet av berörda parter och gruppindelningen ska de berörda parterna rösta om rekonstruktionsplanen. En anmärkning som har gjorts mot en fordran eller en rättighet hindrar inte att den berörda parten deltar med fordringen eller rättigheten i omröstningen.

Paragrafen innehåller bl.a. regler om att rätten innan omröstningen om rekonstruktionsplanen ska pröva valet av berörda parter och den gruppindelning som gjorts i planen. Andra stycket motsvarar delvis 3 kap. 20 §

första och andra styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 213). Första stycket saknar motsvarighet i den lagen. Genom paragrafen genomförs artikel 9.5 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.8.

Av *första stycket* framgår att rätten ska pröva valet av berörda parter och gruppindelningen innan omröstningen om rekonstruktionsplanen. I samband med detta bör rätten även pröva eventuella anmärkningar som framställts mot dessa uppgifter. Prövningen av valet av berörda parter och gruppindelning ska emellertid göras oavsett om det gjorts någon anmärkning.

Av 5 § framgår att de berörda parterna ska delas in i fem olika grupper och att berörda parter får delas in i ytterligare undergrupper om det är motiverat utifrån att de har likvärdiga intressen. Rätten ska ta ställning till om de föreslagna grupperna i rekonstruktionsplanen följer reglerna för gruppindelningen. Rätten ska t.ex. kontrollera att borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt inte placerats i samma grupp som borgenärer med oprioriterade fordringar. Om det i rekonstruktionsplanen skapats ytterligare grupper utöver de som framgår av lagen bör rätten också ta ställning till om berörda parter med likvärdiga intressen har placerats i samma grupp. Det ankommer också på rätten att göra en bedömning av om de som föreslås delta i omröstningen alls berörs av rekonstruktionsplanen. I detta ligger t.ex. att säkerställa att en borgenär som föreslås få fullt betalt enligt de ursprungliga avtalsvillkoren inte tillåts delta i omröstningen. Om det inte har framställts någon anmärkning mot valet av berörda parter eller gruppindelningen bör rätten som utgångspunkt inte göra någon ingående egen prövning, utan kan normalt godkänna det förslag som har presenterats i rekonstruktionsplanen.

Om rätten inte godkänner valet av berörda parter eller gruppindelningen får rätten göra nödvändiga ändringar av rekonstruktionsplanen. Det kan dock förekomma att en ändring i någon del kan leda till att även andra delar av planen behöver justeras. Detta kan göra det svårt för rätten att justera rekonstruktionsplanen på egen hand. Rätten har därför även möjlighet att besluta att röstningen om rekonstruktionsplanen ska skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Den som lagt fram rekonstruktionsplanen har då möjlighet justera planen och presentera ett nytt förslag för rätten att ta ställning till vid det fortsatta sammanträdet.

Enligt *andra stycket* ska de berörda parterna rösta om rekonstruktionsplanen efter att rätten godkänt valet av berörda parter och gruppindelningen. I likhet med vad som gäller vid ackordsförhandling enligt 1996 års lag så hindrar en framställd anmärkning mot en fordran eller en rättighet inte att den berörda parten deltar med fordringen eller rättigheten i omröstningen. Av 18 § framgår dock att om utgången av omröstningen är beroende av om en sådan anmärkning godtas eller inte så ska rätten verka för en förlikning och i sista hand pröva anmärkningen.

18 § Om utgången av omröstningen är beroende av om en anmärkning mot en fordran eller en rättighet godtas eller inte, ska rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och verka för en förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt rekonstruktören att ingå förlikning med dem som berörs. Om en förlikning inte kan träffas, ska rätten pröva anmärkningarna eller så många av dem

att utgången av omröstningen blir densamma, oavsett om övriga anmärkningar godkänns eller inte.

En förlikning om en framställd anmärkning får inte ingås på annat sätt än som anges i första stycket utan samtycke av alla vars rätt är beroende av förlikningen.

Paragrafen innehåller regler för hur rätten ska hantera framställda anmärkningar. Den motsvarar 3 kap. 20 § andra och tredje styckena och 24 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 213 f.). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.8.

Rätten ska under de förutsättningar som anges i bestämmelsen utreda tvistiga fordringar och rättigheter samt verka för en förlikning, vilket normalt sker efter omröstningen vid sammanträdet. Om någon förlikning inte nås ska rätten pröva frågan. Av 9 kap. 1 § framgår att reglerna i lagen (1996:242) om domstolsärenden gäller för handläggningen.

19 § Om det finns särskilda skäl får rätten, i annat fall än som anges i 16 § andra stycket eller 17 § första stycket, besluta att skjuta upp omröstningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Paragrafen innehåller regler om att rätten i vissa fall kan skjuta upp omröstningen om rekonstruktionsplanen om det finns särskilda skäl. Den motsvarar 3 kap. 22 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 213). Övervägandena finns i avsnitt 8.4.5.

Antagande av en rekonstruktionsplan

20 § En rekonstruktionsplan ska anses antagen av de berörda parterna, om i varje grupp minst två tredjedelar av de röstande har godtagit planen, och deras fordringar eller rättigheter uppgår till minst två tredjedelar av de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas.

Paragrafen reglerar vad som krävs för att en rekonstruktionsplan ska anses ha antagits av de berörda parterna. Den motsvarar delvis 3 kap. 4 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 206). Genom paragrafen genomförs artikel 9.6 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.3.

Vid omröstningen om en rekonstruktionsplan röstar varje grupp för sig. För att rekonstruktionsplanen ska anses ha antagits krävs det att samtliga grupper godtar förslaget med den majoritet som framgår av paragrafen. Det innebär för det första att minst två tredjedelar av de röstande i varje grupp måste godta planen. För det andra måste deras fordringar eller rättigheter uppgå till minst två tredjedelar av samtliga fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas.

Om en berörd parts fordran endast delvis berörs av rekonstruktionsplanen, deltar den berörda parten vid omröstning med den del av fordran som berörs. En berörd part kan vara röstberättigad i flera olika grupper, t.ex. för att den berörda parten har olika typer av fordringar. Vid bedömningen av om två tredjedelar av de röstande i en viss grupp har godtagit förslaget har den berörda parten en röst i varje grupp som parten är röstberättigad i. Vid bedömningen av om de berörda parter som godtagit förslaget har fordringar eller rättigheter som uppgår till två tredjedelar av de fordringar eller rättigheter för vilka rösträtt får utövas i den aktuella

gruppen, deltar den berörda parten med värdet av den fordran eller den rättighet som gjort parten röstberättigad i just den gruppen.

Som utvecklas i författningskommentaren till 4 § är det möjligt att i en rekonstruktionsplan föreslå åtgärder som påverkar företagsägarna. En företagsägare som berörs av en rekonstruktionsplan deltar i omröstningen med värdet på den rättighet företagsägaren har i rekonstruktionsplanen. Vid beräkningen av värdet på den rättighet för vilken en aktieägare får utöva rösträtt bör utgångspunkten vara aktiernas nominella värde.

21 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, som beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut borgenären eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

I paragrafen anges vad som gäller ifall flera vill rösta för en borgenärs fordran. Den motsvarar 3 kap. 19 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 212 f.). Övervägandena finns i avsnitt 8.6.1.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan

22 § Om en rekonstruktionsplan har antagits, ska rätten så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas.

Paragrafen innehåller regler för när rätten ska pröva av om en rekonstruktionsplan ska fastställas. Den motsvarar delvis 3 kap. 23 § och 4 kap. 2 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 213 f. och 216). Genom paragrafen genomförs artikel 10.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.1.

Om en rekonstruktionsplan har antagits av de berörda parterna ska rätten enligt paragrafen så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas. För att rekonstruktionsplanen ska anses ha antagits krävs det att samtliga grupper har röstat för planen med den majoritet som framgår av 20 §. Om en eller flera grupper inte godkänner planen kan den inte fastställas annat än genom en gruppöverskridande s.k. cram-down enligt 25 §.

Prövningen av om rekonstruktionsplanen ska fastställas ska göras så snart som möjligt. Om det redan vid plansammanträdet står klart att det inte finns något hinder mot att fastställa planen, bör beslutet avkunnas eller meddelas i nära anslutning till sammanträdet. Enligt 9 kap. 1 § gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden för handläggningen, vilket innebär att ett sammanträde kan hållas om det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av ärendet (se 13 §). Utgångspunkten är därför att förfarandet är skriftligt. Om det redan av handlingarna i ärendet framgår att rekonstruktionsplanen inte kan fastställas bör därför något sammanträde normalt inte hållas. Detta innebär en skillnad i förhållande till 1996 års lag.

23 § Rätten ska vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om

1. berörda parter inom samma grupp inte behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet,

2. planen inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft,

3. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planförhandlingen eller att något annat svek har inträffat vid planförhandlingen,

4. planen strider mot lag eller annan författning eller är uppenbart till skada för berörda parter, eller

5. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på planförhandlingens utgång.

Om rekonstruktionsplanen föreskriver ny finansiering ska planen fastställas endast om den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen och inte otillbörligen skadar borgenärens intressen.

Om rätten vägrar att fastställa planen med stöd av första stycket 5, får rätten besluta att de berörda parterna ska rösta om planen vid ett nytt plansammanträde.

I paragrafen anges regler för rättens prövning av om rekonstruktionsplanen ska fastställas. Den motsvarar delvis 3 kap. 25 § första och tredje styckena i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 214). Genom paragrafen genomförs artikel 10.2 och 10.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.1.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar rätten ska vägra att fastställa en rekonstruktionsplan. Det krävs inte att någon berörd part har gjort en invändning. Rätten ska alltså självmant pröva om det föreligger hinder mot fastställelse av rekonstruktionsplanen.

Första punkten innehåller en likabehandlingsprincip. En rekonstruktionsplan får inte fastställas om berörda parter inom samma grupp inte behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet. Det är alltså inte möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan genom vilken en berörd part får sin fordran nedskrivna till större andel än en annan berörd part i samma grupp. Däremot finns det inget hinder mot att fastställa en antagen rekonstruktionsplan där berörda parter inom olika grupper får olika uppgörelser. Detta gäller även om de berörda parterna i dessa grupper har samma prioritet i händelse av gäldenärens konkurs (se författningskommentaren till 6 §). För att rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan som inte har antagits av de berörda parterna krävs dock enligt 25 § första stycket 3 att den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid gäldenärens konkurs har samma prioritet (se även 26 § där det föreskrivs vissa undantag från denna regel).

Enligt *andra punkten* ska rätten vägra att fastställa en rekonstruktionsplan som inte har rimliga förutsättningar att förhindra att gäldenären blir insolvent eller att säkra verksamhetens livskraft. Det innebär att om det redan i samband med prövningen av fastställelsefrågan går att göra bedömningen att gäldenären inom kort kommer att hamna på obestånd även om rekonstruktionsplanen fastställs så ska rätten vägra fastställelse. För att fastställelse av en rekonstruktionsplan ska vägras på denna grund bör det finnas konkreta omständigheter som talar för att verksamhetens livskraft inte kan säkras genom planen.

Enligt *fjärde punkten* ska rätten vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan om planen strider mot lag eller annan författning eller är uppenbart till skada för berörda parter. Denna punkt omfattar klara fall av missbruk av reglerna om företagsrekonstruktion. Det kan handla om att rekonstruktionsplanen innehåller villkor som är oskäliga för berörda parter eller på annat sätt otillbörligen gynnar gäldenären i strid med syftet med reglerna

om företagsrekonstruktion. Rätten ska även vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen om den strider mot tvingande lagstiftning. Det kan t.ex. handla om att det i rekonstruktionsplanen föreslås åtgärder som strider mot konsumentskyddsregler eller bestämmelser i lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Tredje och femte punkten motsvarar vad som gäller för fastställelse av akord enligt 1996 års lag.

I *andra stycket* anges att en rekonstruktionsplan som föreskriver ny finansiering endast ska fastställas om den nya finansieringen är nödvändig och inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen. Vad som avses med ny finansiering framgår av 7 §. Rätten måste alltså dels göra en bedömning av om den nya finansieringen är nödvändig, dels om den otillbörligen skadar borgenärernas intressen. Det kan bli aktuellt att vägra fastställelse på denna grund t.ex. om villkoren för den nya finansieringen riskerar att urholka andra borgenärers säkerhet i form av företagshypotek. Att befintlig kredit omvandlas till ny finansiering enbart i syfte att åstadkomma nya förmånligare villkor för kreditgivaren kan också, beroende på omständigheterna, medföra att rätten ska vägra fastställelse av planen. Det kan också handla om att det i rekonstruktionsplanen föreslås förmånliga villkor till en närstående till gäldenären utan att det framstår som påkallat av affärsmässiga skäl. I praktiken lär det sällan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse på denna grund om inte någon berörd part har gjort en invändning mot finansieringen.

Av *tredje stycket* framgår att rätten får kalla de berörda parterna att rösta om rekonstruktionsplanen vid ett nytt plansammanträde om fastställelse av planen vägras på grund av ett sådant handläggningsfel som avses i femte punkten i första stycket. Det motsvarar vad som gäller vid ackordsförhandling enligt 1996 års lag.

24 § Rätten ska efter invändning av en berörd part också vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om det ekonomiska utfallet för den berörda parten blir sämre genom planen än vad det hade blivit vid gäldenärens konkurs.

Rätten får dessutom efter invändning av en berörd part vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om den på något annat sätt är till skada för den berörda parten, det inte finns betryggande säkerhet för planens fullgörande, eller om det annars finns särskild anledning att inte fastställa planen.

I paragrafen anges vissa grunder för att vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen som rätten ska beakta först efter invändning av en berörd part. Andra stycket motsvarar delvis 3 kap. 25 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 214). Första stycket saknar motsvarighet i den lagen. Genom paragrafen genomförs artikel 10.2 d i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.1.

I paragrafen anges vissa ytterligare grunder för rätten att vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen utöver de som framgår av 23 §. Rätten ska inte självmant pröva om fastställelse ska vägras enligt någon av de grunder som anges i paragrafen. För att detta ska bli aktuellt måste en berörd part ha gjort en invändning.

Av *första stycket* framgår att rekonstruktionsplanen måste klara det s.k. testet om borgenärers bästa intresse. För att testet ska vara uppfyllt får en berörd part inte ges ett sämre ekonomiskt utfall genom rekonstruktions-

planen än vad som hade varit fallet om gäldenären försatts i konkurs. Rätten ska göra en jämförelse mellan det faktiska ekonomiska utfall som en berörd part föreslås få i rekonstruktionsplanen och vad den berörda parten skulle ha fått om ett konkursförfarande i stället hade inletts för gäldenären. Om det konstateras att den berörda parten får ett sämre utfall i rekonstruktionsplanen för sin fordran eller rättighet än vad den berörda parten hade erhållit vid konkurs så ska rätten vägra att fastställa rekonstruktionsplanen. Vid prövningen ska rätten enligt 28 § göra en värdering i syfte att fastställa det ekonomiska utfallet för berörda parter om gäldenären hade försatts i konkurs.

Om en berörd part gör en invändning får rätten enligt *andra stycket* efter omständigheterna vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen om planen på annat sätt är till skada för den berörda parten, det inte finns betryggande säkerhet för planens fullgörande, eller planen av någon annan särskild anledning inte bör fastställas (den s.k. generalklausulen). En rekonstruktionsplan ska normalt anses vara till skada för en berörd part om det i planen föreslås att gäldenärens avtal ska överlåtas till en ny avtalspart mot motpartens vilja och en sådan överlåtelse i inte oväsentlig utsträckning skulle missgynna denne eller leda till att motparten inte kan uppfylla sina skyldigheter enligt lag eller andra föreskrifter. Rekonstruktionsplanen bör alltså inte fastställas om det föreslås att ett kreditavtal ska överlåtas till en ny part mot en banks vilja och detta leder till att banken inte kan utföra de kontroller av motparten som krävs för att uppnå kundkännedom enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Även det förhållandet att en röst från en till gäldenären närstående har utgjort tungan på vågen för rekonstruktionsplanens antagande kan, beroende på omständigheterna, utgöra skäl för rätten att vägra fastställelse av planen. Kretsen med närstående är inte begränsad till fysiska personer utan innefattar även t.ex. företag som ingår i samma koncern (jfr 4 kap. 3 § konkurslagen [1987:672]). Det kan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse av rekonstruktionsplanen t.ex. om gäldenären valt att inkludera en närstående i omröstningen i syfte att öka möjligheterna att få den antagen.

Det är möjligt att i en rekonstruktionsplan besluta om en ökning eller minskning av aktiekapitalet samt därmed sammanhängande nödvändiga ändringar i bolagsordningen (se författningskommentaren till 4 § om vilka allmänna regler som gäller för vad som kan föreslås i en rekonstruktionsplan). En fastställd rekonstruktionsplan som innehåller sådana uppgifter ska enligt 31 § gälla som ett beslut av bolagsstämman. Av samma paragraf framgår att det är möjligt att avvika från regler om företrädesrätt i aktiebolagslagen (2005:551). I övrigt gäller dock den lagens regler fullt ut. Det innebär att det kan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan om en berörd part invänder att planen innehåller villkor som strider mot aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (jfr 7 kap. 50 § aktiebolagslagen).

Fastställelse av en rekonstruktionsplan som inte alla grupper har godtagit

25 § Trots att en rekonstruktionsplan inte antagits, ska den på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en berörd part fastställas av rätten, om

1. det inte finns något skäl att vägra fastställelse enligt 23 och 24 §§,
2. planen har godkänts av fler än hälften av grupperna med berörda parter och
 - a) minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt, eller
 - b) minst två av dessa grupper utgörs av borgenärer som kan förväntas få betalt vid gäldenärens konkurs,
3. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid gäldenärens konkurs har samma prioritet,
4. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen får sina fordringar fullt tillgodosedda med samma eller likvärdiga medel, om en grupp som vid gäldenärens konkurs har lägre prioritet ska få någon betalning eller behålla någon rättighet enligt planen, och
5. ingen grupp av berörda parter enligt planen får eller behåller mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter.

Paragrafen reglerar möjligheten att fastställa en rekonstruktionsplan trots att den inte antagits, dvs. när en eller flera grupper har motsatt sig planen. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 11 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.2.

Som utgångspunkt kan en rekonstruktionsplan endast fastställas om alla grupper har godtagit förslaget med det majoritetskrav som följer av 20 §. Under vissa förutsättningar kan en rekonstruktionsplan dock fastställas även när en eller flera grupper har röstat mot planen, genom en s.k. gruppöverskridande cram-down.

Av *första stycket* framgår att rätten inte självant ska pröva frågan om rekonstruktionsplanen ska fastställas mot en grups vilja. En sådan prövning ska göras först om det begärs av gäldenären, rekonstruktören eller en berörd part. Bestämmelsen anger inte när en framställan om fastställelse av rekonstruktionsplanen ska göras. Det finns därför inte något som hindrar att framställan görs först efter plansammanträdet, men risken finns då att rätten beslutar att rekonstruktionen ska upphöra innan framställan görs. Den som vill försäkra sig om att detta inte sker bör därför begära fastställelse redan under plansammanträdet.

Av 9 kap. 1 § framgår att lagen (1996:242) om domstolsärenden gäller för rättens handläggning. Det innebär att frågan om rekonstruktionsplanen ska fastställas genom gruppöverskridande cram-down kan prövas vid ett sammanträde om det är till fördel för utredningen eller skulle främja ett snabbt avgörande av ärendet (13 §). Om det är möjligt bör begäran om fastställelse prövas redan i anslutning till plansammanträdet. Det förutsätter dock att samtliga frågor går att utreda vid sammanträdet. Om så inte är fallet kan rätten handlägga frågan skriftligt eller kalla till nytt sammanträde.

En grundläggande förutsättning för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas trots att någon grupp berörda parter har röstat mot planen är att de allmänna förutsättningarna för att fastställa planen är uppfyllda. Det framgår av *första punkten*. Det innebär att rätten självant ska pröva om det föreligger hinder mot fastställelse av rekonstruktionsplanen enligt

23 §, t.ex. för att villkoret om likabehandling inte är uppfyllt. På invändning av en berörd part ska rätten även pröva om det föreligger hinder för fastställelse av rekonstruktionsplanen enligt 24 §. Dessa grunder för att vägra fastställelse behöver alltså inte prövas om ingen invändning har gjorts. Av naturliga skäl måste rekonstruktionsplanen inte ha antagits för att en fastställelse genom gruppöverskridande cram-down ska vara möjlig.

Enligt *andra punkten* måste en viss andel och ett visst antal av de berörda parterna ha godtagit planen. Enligt det första alternativet är en gruppöverskridande cram-down tillåten om fler än hälften av de berörda parterna har röstat för planen och minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer vars fordringar har förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt. Med andra ord ska åtminstone en av grupperna som röstat för planen ha en högre prioritet än de oprioriterade borgenärerna.

Enligt det andra alternativet är en gruppöverskridande cram-down tillåten om fler än hälften av de berörda parterna har röstat för planen och minst två av dessa grupper utgörs av borgenärer som kan förväntas få något betalt vid gäldenärens konkurs. Det är alltså inte möjligt att med stöd av denna bestämmelse fastställa rekonstruktionsplanen om i stället två grupper med företagsägare har röstat för planen.

I den *tredje punkten* finns en likabehandlingsprincip som innebär att en grupp som röstat mot rekonstruktionsplanen måste behandlas minst lika förmånligt som andra grupper som vid gäldenärens konkurs har samma prioritet. Regeln utgör ett skydd mot att en grupp som inte samtycker till att planen fastställs behandlas sämre än andra grupper med samma prioritet. Av 26 § följer att det under vissa förhållanden är tillåtet att avvika från denna princip.

Den *fjärde punkten* innehåller den s.k. regeln om absolut prioritet. Regeln innebär att grupper med högre prioritet måste få sina fordringar fullt tillgodosedda med samma eller likvärdiga medel innan en grupp med lägre prioritet får betalt eller får behålla någon rättighet enligt rekonstruktionsplanen. Av 26 § följer att det under vissa förhållanden är tillåtet att avvika från denna bestämmelse (se författningskommentaren till den paragrafen).

Enligt *femte punkten* kan ingen grupp få eller behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter. Det är således inte tillåtet att t.ex. tilldela en borgenär aktier i gäldenärsföretaget till ett värde som överstiger dennes fordran.

26 § Om det finns synnerliga skäl får rekonstruktionsplanen fastställas även om den avviker från 25 § första stycket 3 eller 4.

Paragrafen innehåller undantag från reglerna om likabehandling och absolut prioritet vid fastställelse av en rekonstruktionsplan som inte alla grupper godtagit. Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 11.2 andra stycket i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.2.

För att en s.k. gruppöverskridande cram-down ska vara tillåten krävs det som utgångspunkt dels att berörda parter med samma prioritet behandlas lika (likabehandlingsprincipen), dels att grupper med högre prioritet får sina fordringar eller rättigheter fullt tillgodosedda med samma eller likvärdiga medel innan någon grupp med lägre prioritet får betalt eller

behålla någon rätt enligt rekonstruktionsplanen (regeln om absolut prioritet). Vilka krav som i övrigt ska vara uppfyllda för att rätten ska kunna fastställa en rekonstruktionsplan som inte alla grupper godtagit framgår av 25 §.

Denna paragraf medger undantag från likabehandlingsprincipen och regeln om absolut prioritet. Bestämmelsen syftar främst till att göra det möjligt att låta en företagsägare behålla hela eller delar av sitt ägande trots att en grupp med högre prioritet inte har fått fullt betalt. Bestämmelsen medger enbart undantag från den likabehandlingsprincip som gäller mellan grupper med samma prioritet. Den medger inte undantag från den likabehandlingsprincip som gäller mellan berörda parter inom samma grupp och som utgör en allmän förutsättning för att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas (23 § första stycket 1). Företagsägare som placerats i samma grupp vid omröstningen måste därmed behandlas lika för att planen ska kunna fastställas. Denna bestämmelse tillåter alltså inte att en företagsägare får behålla delar av sitt innehav i företaget om inte övriga företagsägare i samma grupp får behålla motsvarande innehav. Undantaget från regeln om absolut prioritet i denna bestämmelse gör det emellertid möjligt att låta samtliga företagsägare i gruppen få behålla visst innehav trots att en grupp med högre prioritet, t.ex. oprioriterade borgenärer, inte får fullt betalt. Eftersom bestämmelsen även tillåter avvikelser från likabehandlingsprincipen mellan grupper med samma prioritet, är det också möjligt att föreslå att företagsägare i olika grupper ska få behålla hela eller delar av sitt ägande trots att andra företagsägare inte erbjuds samma uppgörelse.

Avvikelse får göras från likabehandlingsprincipen och regeln om absolut prioritet om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl markerar att undantaget ska utnyttjas restriktivt. En förutsättning för att fastställa rekonstruktionsplanen är att det inte är oskäligt mot några berörda parter. Det bör samtidigt vara nödvändigt för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen. (Se artikel 11.2 i insolvensdirektivet.) Bestämmelsen bör tillämpas endast för att i enstaka undantagsfall låta en företagsägare behålla något värde vid en gruppöverskridande cram-down när detta är den enda möjligheten för att få en rekonstruktionsplan fastställd. Att avvika från regeln om likabehandling mellan borgenärsgupper med samma prioritet bör knappast komma i fråga över huvud taget.

27 § För att rätten ska fastställa en rekonstruktionsplan enligt 25 eller 26 § krävs gäldenärens samtycke om gäldenären har färre än 250 anställda och

1. en omsättning som inte överstiger 50 miljoner euro per år, eller
2. en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro per år.

I paragrafen anges i vilka situationer det krävs samtycke från gäldenären för att rätten ska fastställa en rekonstruktionsplan som inte alla grupper godtagit. Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 11.1 andra stycket i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.2.

Av paragrafen framgår att gäldenären normalt måste samtycka till en s.k. gruppöverskridande cram-down (se författningskommentaren till 25 och 26 §§ för en närmare beskrivning av villkoren för cram-down). Kravet på samtycke gäller dock inte för stora företag. Med ett stort företag avses ett företag med fler än 250 anställda samt företag som har en årsomsättning

eller balansomslutning som överstiger de gränsvärden som anges i första och andra punkterna.

Värdering av gäldenärens verksamhet

28 § Om en berörd part invänder att det finns hinder mot att fastställa rekonstruktionsplanen enligt 24 § första stycket eller 25 § första stycket 2 b, ska rätten i samband med prövningen av invändningen göra en värdering som fastställer det ekonomiska utfallet för berörda parter om gäldenären hade försatts i konkurs vid tidpunkten för begäran om planförhandling.

Paragrafen innehåller regler om värdering. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 14 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.8.

Enligt paragrafen ska rätten göra en värdering dels om en berörd part invänder att det ekonomiska utfallet för den berörda parten blir sämre genom rekonstruktionsplanen än i gäldenärens konkurs (se 24 § första stycket), dels om en berörd part invänder att fastställelse av planen genom s.k. gruppöverskridande cram-down inte är möjligt eftersom planen inte godkänts av två grupper med borgenärer som skulle få utdelning vid gäldenärens konkurs (se 25 § första stycket 2 b).

Värderingen ska göras inom ramen för rättens prövning av om rekonstruktionsplanen ska fastställas och syftar till att fastställa det ekonomiska utfallet för berörda parter om gäldenären hade försatts i konkurs vid tidpunkten för begäran om planförhandling. Vid prövningen av en invändning enligt 24 § första stycket ska rätten fastställa det ekonomiska utfallet för den berörda part som gjort invändningen. När rätten prövar en invändning om att villkoren i 25 § första stycket 2 b inte är uppfyllda ska det ekonomiska utfallet fastställas för de grupper av borgenärer som röstat för rekonstruktionsplanen.

Rekonstruktörens förteckning över tillgångar och skulder ska bifogas till rekonstruktionsplanen (8 § 2). Förteckningen ska innehålla en värdering med utgångspunkt i det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs (9 §). Till rekonstruktionsplanen ska även bifogas en rekonstruktörsberättelse av vilken bl.a. ska framgå uppgift om den utdelning som kan påräknas i gäldenärens konkurs (8 § 1). Om det inte framkommit något som ger anledning att ifrågasätta uppgifterna i rekonstruktionsplanen bör de normalt kunna ligga till grund för rättens värdering. En berörd part har dock möjlighet att lägga fram en egen värdering eller på annat sätt argumentera för varför värderingen i rekonstruktionsplanen är felaktig. Rätten får då pröva frågan.

Av 9 kap. 1 § framgår att lagen (1996:242) om domstolsärenden gäller för rättens handläggning. Det innebär att frågan om värdering i regel bör kunna avgöras genom skriftlig handläggning. Om rätten anser att ett sammanträde kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande kan ett sådant enligt lagen om domstolsärenden dock hållas (13 §). Ett sammanträde kan t.ex. vara nödvändigt om det åberopas muntlig bevisning.

Verkan av en fastställd rekonstruktionsplan

29 § En fastställd rekonstruktionsplan är bindande för gäldenären och alla berörda parter samt för gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering.

Om rekonstruktionsplanen innehåller en skulduppställning har en borgenär, vars fordran inte var känd när rekonstruktionsplanen fastställdes, endast rätt till betalning motsvarande vad den grupp som borgenären skulle ha delats in i har erhållit, om borgenären varit känd.

Av paragrafen framgår rättsverkningarna av en fastställd rekonstruktionsplan. Den motsvarar delvis 3 kap. 8 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 208). Genom paragrafen genomförs artikel 10.1 i insolvensdirektivet Övervägandena finns i avsnitt 8.9.

Av *första stycket* framgår att en fastställd rekonstruktionsplan är bindande för gäldenären, de berörda parterna och gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering. Av detta följer inledningsvis att den fastställda planen inte bara binder de berörda parter som har godtagit planen. Planen är bindande även för de berörda parter som röstade mot den. Av första stycket följer vidare att rekonstruktionsplanen inte binder borgenärer och företagsägare som inte berörs av planen. Det kan t.ex. handla om en borgenär som visserligen hade en fordran när gäldenären ansökte om företagsrekonstruktion men som i planen föreslås få fullt betalt i enlighet med de ursprungliga villkoren.

Rekonstruktionsplanen binder inte heller tredje man. Detta gäller även om denne föreslås få någon rättighet genom planen. Rekonstruktionsplanen är således inte bindande mot någon som åtagit sig att köpa delar av gäldenärens verksamhet. För att tredje man i en sådan situation ska vara bunden att genomföra köpet krävs att separata avtal ingås. Avtalet kan tas in som en bilaga till rekonstruktionsplanen. En föreskrift i rekonstruktionsplanen om att en del av verksamheten ska överlätas är alltså enbart bindande för gäldenären. Om gäldenären inte fullföljer sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen kan det leda till att planen upphävs (se 34 §).

En fastställd rekonstruktionsplan är bindande även för gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering. Vad som avses med ny finansiering framgår av 7 §. Av 10 § 4 förmånsrättslagen (1970:979) framgår att det är möjligt att i rekonstruktionsplanen avtala om villkoren för eventuell förmånsrätt för sådan finansiering. Rekonstruktionsplanens bindande verkan i förhållande till gäldenärens motpart vid ny finansiering träffar sådana villkor. För att säkerställa själva tillgången till ny finansiering får gäldenären normalt ingå separata kreditavtal med en långivare. Ett sådant avtal kan tas in som en bilaga till rekonstruktionsplanen.

För de som rekonstruktionsplanen binder har den fastställda rekonstruktionsplanen samma rättsverkningar som ett obligationsrättsligt bindande avtal. Det innebär bl.a. att den bör kunna läggas till grund för t.ex. äganderättsregistrering. Den fastställda planen ersätter däremot inte eventuella formkrav (se dock 31 § om att en fastställd rekonstruktionsplan i vissa fall gäller som ett bolagsstämmobeslut). Det innebär att om det är fråga om överlåtelse av fast egendom, som enligt jordabalken måste vara skriftlig för att vara giltigt, är det inte tillräckligt att planen fastställs för att uppfylla formkravet. I dessa fall måste alltså separata överlåtelsehandlingar upprättas.

Om det i efterhand uppdagas att det finns borgenärer som, om de hade varit kända, hade omfattats av en skulduppställning i en rekonstruktionsplan har dessa, enligt *andra stycket*, rätt till betalning endast motsvarande vad den grupp som borgenären skulle ha delats in i har erhållit. Gälldenären måste alltså avgöra vilken grupp borgenären hade tillhört om borgenären hade varit känd under planförhandlingen. Om borgenären inte godtar gälldenärens bedömning kan borgenären väcka talan vid allmän domstol enligt allmänna regler.

30 § En berörd part som har godkänt en rekonstruktionsplan förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot en borgensman eller någon annan som förutom gälldenären svarar för fordringen.

Paragrafen reglerar borgensmannens ställning. Den motsvarar 3 kap. 9 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 208). Övervägandena finns i avsnitt 8.9.

Förhållandet till aktiebolagslagen

31 § Om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller uppgift om ändring av aktiekapitalet gäller planen som ett beslut av bolagsstämman enligt 11 kap. 2 §, 16 kap. 2 eller 3 § eller 20 kap. 3 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller sådana ändringar av bolagsordningen som enligt 11 kap. 2 § *andra stycket* eller 20 kap. 4 § första stycket aktiebolagslagen krävs för att genomföra en ändring av aktiekapitalet, gäller planen som ett beslut av bolagsstämman.

I en rekonstruktionsplan får avvikelser göras från det som anges om aktieägarnas företrädesrätt i 13 kap. 1 § första stycket, 14 kap. 1 § första stycket och 15 kap. 1 § första stycket aktiebolagslagen.

Paragrafen innehåller regler om förhållandet mellan en fastställd rekonstruktionsplan och aktiebolagslagen. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 32 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.2.

Enligt aktiebolagslagen fattas beslut om ökning av aktiekapitalet som huvudregel av bolagsstämman. Även beslut om minskning av aktiekapitalet fattas i regel av bolagsstämman. Enligt aktiebolagslagen gäller vidare att om ett beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet inte är förenligt med bolagsordningen så ska beslut om nödvändiga ändringar av denna fattas innan bolagsstämman beslutar om ökning eller minskning av aktiekapitalet.

Av *första stycket* framgår att om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller uppgift om en ökning eller minskning av aktiekapitalet gäller planen som om bolagsstämman fattat beslutet. Detta innebär att en ökning eller minskning av aktiekapitalet kan genomföras i en fastställd rekonstruktionsplan utan att det också krävs beslut av bolagsstämman.

En ökning eller minskning av aktiekapitalet kan kräva en ändring av uppgifterna om aktiekapitalet eller antalet aktier i bolagsordningen. Av *andra stycket* framgår att om en fastställd rekonstruktionsplan innehåller sådana ändringar av bolagsordningen gäller planen som om bolagsstämman fattat beslutet. Några andra ändringar av bolagsordningen kan inte göras i en rekonstruktionsplan.

En fastställd rekonstruktionsplan kan, på samma sätt som ett bolagsstämmbeslut, läggas till grund för registrering i aktiebolagsregistret.

Det förhållandet att en fastställd rekonstruktionsplan i ovan nämnda avseenden gäller som ett bolagsstämmbeslut innebär inte att det i planen är möjligt att åsidosätta övriga regler i aktiebolagslagen. Det är t.ex. inte möjligt att avvika från aktiebolagslagens regler om minsta aktiekapital (1 kap. 5 och 14 §§). En ändring av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan ska vidare följa de övriga regler i aktiebolagslagen som gäller för beslut om ändring av aktiekapitalet.

Enligt aktiebolagslagen har aktieägare företrädesrätt till de nya aktierna vid nyemission (13 kap. 1 §). Detsamma gäller vid emission av teckningsoptioner eller konvertibler (14 kap. 1 § och 15 kap. 1 §). Bolagsstämman kan besluta om att avvika från företrädesrätten. Av *tredje stycket* framgår att aktiebolagslagens regler om företrädesrätt får frångås i en rekonstruktionsplan på motsvarande sätt som om bolagsstämman fattat beslut om detta (se 13 kap. 1 § andra stycket 2 c, 14 kap. 1 § andra stycket 2 c och 15 kap. 1 § andra stycket 2 c). Det kan t.ex. handla om att en nyemission riktas till en extern investerare.

Avsteg från företrädesrätten måste följa de regler som enligt aktiebolagslagen gäller när ett sådant beslut fattas av bolagsstämman. Det innebär att beslutet t.ex. måste stå i överensstämmelse med den s.k. generalklausulen (7 kap. 47 §). Enligt generalklausulen får bolagsstämman inte fatta ett beslut som är ägnat att ge en otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare.

En rekonstruktionsplan utgör inte ett stämmbeslut och kan därför inte klandras i den särskilda ordning som föreskrivs i aktiebolagslagen. Invändningar mot åtgärder i planen hanteras i stället inom ramen för förfarandet för fastställande av rekonstruktionsplanen. Det innebär att det kan bli aktuellt för rätten att vägra fastställelse av en rekonstruktionsplan om en berörd part invänder att en ändring av aktiekapitalet i planen strider mot aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (se författningskommentaren till 24 §). Rättens beslut att fastställa en rekonstruktionsplan kan också överklagas, t.ex. på den grunden att aktiebolagslagens regler inte följts.

32 § Om det i en rekonstruktionsplan föreslås en ökning eller minskning av aktiekapitalet gäller det som anges i 12 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § och 20 kap. 6 § aktiebolagslagen (2005:551) om styrelsens skyldigheter att upprätta förslag till beslut i stället för den som begär planförhandling.

Paragrafen innehåller regler om skyldigheten att upprätta förslag till beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.2.

Av 31 § framgår vissa undantag från reglerna i aktiebolagslagen om att beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman. En ändring av aktiekapitalet i en rekonstruktionsplan ska i övrigt följa de regler i aktiebolagslagen som gäller för sådana beslut. Av paragrafen framgår att den som begär planförhandling övertar styrelsens ansvar att enligt aktiebolagslagen upprätta förslag till beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet (12 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § och 20 kap. 6 §). Det innebär att gäldenären, eller i före-

kommande fall rekonstruktören, är skyldig att ta fram ett förslag till beslut. Av detta följer bl.a. att det i vissa fall kommer att krävas revisorsgranskning. Av kommentaren till 7 § framgår att om det i en rekonstruktionsplan föreslås en ändring av aktiekapitalet ska planen innehålla ett förslag till sådant beslut.

Förordnande av en tillsynsperson

33 § På begäran av en berörd part ska rätten, om det finns skäl för det, förordna rekonstruktören eller någon annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen. Om det behövs, ska även en ersättare för tillsynspersonen förordnas.

Gäldenären ska ge tillsynspersonen de uppgifter som han eller hon begär och följa de anvisningar som tillsynspersonen lämnar.

I fråga om entledigande av en tillsynsperson tillämpas bestämmelserna om entledigande av rekonstruktör i 2 kap. 17 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förordnande av en tillsynsperson. Den motsvarar 3 kap. 26 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 215). Genom paragrafen genomförs artikel 12.2 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.10.

Upphävande av en fastställd rekonstruktionsplan

34 § På begäran av en berörd part eller en tillsynsperson får rätten, helt eller delvis, upphäva en fastställd rekonstruktionsplan, om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
2. har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvarande av konkurs eller exekutiv förrättning,
3. i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på utgången av planförhandlingen,
4. har åsidosatt sina skyldigheter enligt 33 § andra stycket, eller
5. på något annat sätt väsentligen har brutit mot sina skyldigheter enligt rekonstruktionsplanen.

Om hela eller delar av rekonstruktionsplanen upphävs har gäldenären och de berörda parterna den rätt som hade gällt om planen inte blivit fastställd. Rättshandlingar som redan har företagits ska dock bestå.

I paragrafen anges förutsättningarna för att upphäva en fastställd rekonstruktionsplan. Den motsvarar 3 kap. 27 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 215). Genom paragrafen genomförs artikel 12.2 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.11.

Av *första stycket* framgår att rätten under vissa omständigheter kan upphäva en fastställd rekonstruktionsplan på begäran av en berörd part eller en tillsynsperson. Rätten får besluta att rekonstruktionsplanen ska upphävas helt eller delvis. I första hand bör planen endast upphävas i den del som gäldenärens misskötsamhet hänför sig till. I vissa fall kan det emellertid vara förenat med betydande svårigheter att endast upphäva en del av en rekonstruktionsplan. Hela rekonstruktionsplanen kan därför behöva upphävas även om misskötsamheten bara avser en viss del av planen. Den som begär att rätten ska upphäva en rekonstruktionsplan bör förklara om han eller hon anser att hela planen bör upphävas eller om det är tillräckligt att den upphävs endast delvis.

I första stycket anges vidare under vilka förutsättningar som det kan bli aktuellt för rätten att upphäva en rekonstruktionsplan. Punkterna ett till fyra motsvarar vad som enligt 1996 års lag gäller för förverkande av offentligt ackord. Till skillnad från den lagen kan rätten dock enligt femte punkten upphäva en rekonstruktionsplan om gäldenären väsentligen har brutit mot sina förpliktelser enligt planen. Det innebär att det förhållandet att gäldenären inte kan genomföra åtgärderna i planen kan utgöra grund för upphävande av planen. Genom kravet på att gäldenären väsentligen ska ha brutit mot sina skyldigheter markeras dock att gäldenärens misskötsamhet måste vara av en viss dignitet. En bedömning får göras i varje enskilt fall. Rekonstruktionsplanen bör som utgångspunkt inte upphävas enbart av den anledningen att gäldenären vid något enstaka tillfälle är sen med en betalning eller när endast en mindre del av gäldenärens förpliktelser enligt planen återstår att fullgöra.

I *andra stycket* anges konsekvenserna av att planen upphävs. Om rekonstruktionsplanen upphävs har gäldenären och de berörda parterna den rätt som hade gällt om planen inte blivit fastställd. Rättshandlingar som redan har hunnit företas ska dock bestå. Det innebär t.ex. att en prestation som motparten lämnat ut till gäldenären i enlighet med vad som föreskrivs i rekonstruktionsplanen inte ska gå åter och att gäldenären ska utge det vederlag som svarar mot prestationen.

5 kap. Återvinning under företagsrekonstruktionen

1 § Sedan beslut meddelats om företagsrekonstruktion tillämpas bestämmelserna i konkurslagen (1987:672) om återvinning i konkurs, om rekonstruktionsplanen därefter fastställs.

Om en återvinningstalan avser förmånsrätt eller betalning som vunnits genom utmätning får rätten besluta att fortsatt verkställighet i utsökningens målet tills vidare inte får ske.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återvinning under företagsrekonstruktionen. Den motsvarar 3 kap. 5 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 206). Övervägandena finns i avsnitt 8.13.

2 § Talan om återvinning får väckas av rekonstruktören eller av en borgenär som är en berörd part. Talan ska väckas före plansammanträdet och får inte slutligt prövas innan rekonstruktionsplanen har blivit fastställd. En borgenär som vill väcka talan ska underrätta rekonstruktören. Om så inte har skett, får borgenärens talan inte tas upp till prövning.

En återvinningstalan ska avvisas om

1. företagsrekonstruktionen upphör utan att en rekonstruktionsplan fastställts, och
2. gäldenären inte försätts i konkurs efter en ansökan som gjorts inom tre veckor från det att företagsrekonstruktionen upphörde.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återvinning under företagsrekonstruktionen. Den motsvarar 3 kap. 6 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 207). Övervägandena finns i avsnitt 8.13.

3 § Vad som vinnns genom en återvinningstalan ska, sedan kärandens kostnader har ersatts, tillkomma de borgenärer som är berörda parter. En svarande som med

anledning av kärandens talan kan få en fordran mot gäldenären deltar med fordringen i planförhandlingen och har rätt att avräkna den utdelning som tillkommer svaranden på vad denne annars skulle ha betalat.

Rätten får besluta om särskild förvaltning av det som enligt första stycket ska tillkomma borgenärerna, om en av dessa eller gäldenären begär det i återvinningsmålet. Egendom som har satts under sådan förvaltning får utmätas endast om rekonstruktionsplanen har upphävts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återvinning under företagsrekonstruktionen. Den motsvarar 3 kap. 7 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 207). Övervägandena finns i avsnitt 8.13.

6 kap. Företagsrekonstruktionens upphörande

1 § Rätten ska besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra, om

1. syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått,
 2. gäldenären begär det och något beslut om planförhandling inte har meddelats,
 3. rekonstruktören begär det,
 4. syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått,
 5. det finns sådana brister eller fel i gäldenärens bokföring att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma,
 6. det skulle vara oskäligt mot en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer ifall företagsrekonstruktionen fortsätter, eller
 7. rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.
- Om gäldenären försätts i konkurs upphör företagsrekonstruktionen.

Paragrafen reglerar i vilka fall företagsrekonstruktionen ska upphöra oberoende av om den tidsfrist som anges i 2 § har löpt ut eller inte. Den motsvarar 4 kap. 7 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 217 f.). Paragrafen genomför artikel 6.9 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

I *första stycket* anges i vilka särskilda fall rätten ska besluta om företagsrekonstruktionen ska upphöra.

Första punkten avser situationen där sådana åtgärder vidtagits att syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått. Bestämmelsen motsvarar regleringen i 1996 års lag.

I *andra punkten* berörs situationen att gäldenären begär att företagsrekonstruktionen ska upphöra. Rätten ska i så fall besluta i enlighet med gäldenärens begäran om beslut om planförhandling inte har meddelats.

Regleringen i *tredje punkten* innebär att företagsrekonstruktionen ska upphöra om rekonstruktören begär det. Det skiljer sig åt i förhållande till regleringen i 1996 års lag genom att det enligt den förevarande punkten inte krävs att syftet med förfarandet inte kan antas bli uppnått (jfr nästa punkt).

I *fjärde punkten* behandlas situationen att syftet med förfarandet inte kan antas bli uppnått. Det krävs enligt punkten inte att rekonstruktören eller borgenären påkallar en sådan prövning. Rätten är fri att på egen hand ta upp frågan om rekonstruktionen ska upphöra på denna grund. Ett upphörande på denna grund kan bli aktuellt t.ex. om rätten vid borgenärs-sammanträdet, utifrån den information som finns tillgänglig då, bedömer att företagsrekonstruktionen inte har förutsättningar att lyckas (jfr 2 kap. 10 § andra punkten). Normalt torde syftet med företagsrekonstruktionen

inte heller kunna nås om gäldenärens förslag till rekonstruktionsplan röstas ned vid plansammanträdet eller om rätten vägrar att fastställa planen. Om rekonstruktören förklarar att han eller hon har för avsikt att presentera en alternativ rekonstruktionsplan för omröstning kan det leda till att rätten gör bedömningen att syftet med rekonstruktionen fortfarande kan uppnås och att det finns förutsättningar att låta företagsrekonstruktionen fortsätta under ytterligare viss tid, under vilken rekonstruktören kan presentera sin alternativa rekonstruktionsplan. Det finns dock inget hinder mot att rätten beslutar att rekonstruktionen ska upphöra även om rekonstruktören meddelat att han eller hon har för avsikt att begära planförhandling. Det kan handla om att rätten anser att det finns skäl för att företagsrekonstruktionen under alla förhållanden ska upphöra.

I 1996 års lag utgjorde den omständigheten att gäldenären uteblev från det inledande borgenärssammanträdet grund i sig för att avsluta företagsrekonstruktionen. Så är inte fallet enligt den förevarande paragrafen. Att gäldenären uteblir från sammanträdet utan giltigt skäl kan dock tala för att syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått.

Enligt *femte punkten* ska rekonstruktionen upphöra om gäldenären inte har ordnad bokföring. Bestämmelsen ska ses i ljuset av att ordnad bokföring utgör ett krav för att få inleda företagsrekonstruktion. Om det först under rekonstruktionen uppmärksammas att gäldenärens bokföring är bristfällig kan rekonstruktionen upphöra enligt denna bestämmelse. Vilka krav som ställs på bokföringen framgår av författningskommentaren till 2 kap. 11 §

I *sjätte punkten* anges att rekonstruktionen ska upphöra om det skulle vara oskäligt mot en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer ifall företagsrekonstruktionen fortsätter. Vid denna bedömning bör rätten beakta om en fortsatt företagsrekonstruktion skulle bevara boets sammanlagda värde liksom om gäldenären agerar i avsikt att orsaka skada eller generellt handlar mot borgenärernas berättigade förväntningar (jfr skäl 36 i direktivet). Rätten får enligt 2 kap. 25 § besluta om en lämplig åtgärd för att säkerställa en borgenärs rätt, om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller låter bli att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara. Om en sådan åtgärd inte anses tillräcklig kan det bli aktuellt att låta rekonstruktionen upphöra med stöd av den förevarande punkten.

I *sjunde punkten* behandlas situationen att rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses. I så fall ska rekonstruktionen upphöra. Detta gäller inte om det finns flera rekonstruktörer och endast en av dem entledigas.

Av 4 § följer att rätten ska bereda berörda tillfälle att yttra sig innan den meddelar beslut att låta rekonstruktionen upphöra.

Om gäldenären försätts i konkurs upphör företagsrekonstruktionen. Detta framgår av *andra stycket*.

2 § I andra fall än som avses i 1 § ska rätten besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra när tre månader har förflutit från dagen för beslutet om företagsrekonstruktion.

Om det finns särskilda skäl får dock rätten på begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär inom den tid som anges i första stycket, medge att företagsrekonstruktionen får pågå under ytterligare högst tre månader. Om det

finns synnerliga skäl får rätten under motsvarande förutsättning förlänga tiden med ytterligare högst tre månader i taget.

Vid bedömningen av om en förlängning ska beslutas ska rätten särskilt beakta vilka framsteg som har gjorts i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, och hur en fortsättning av företagsrekonstruktionen skulle påverka borgenärernas rättigheter eller intressen.

Paragrafen innehåller regler om hur länge en företagsrekonstruktion får pågå. Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 8 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 291 f.). Genom paragrafen genomförs artikel 6.7 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av *första stycket* framgår att en rekonstruktion som huvudregel ska avslutas när den har pågått under tre månader.

Enligt *andra stycket* kan denna tid förlängas med tre månader. För detta krävs särskilda skäl. Om det finns synnerliga skäl får rätten därefter förlänga tiden med högst tre månader i taget. I 3 § framgår hur länge en rekonstruktion som längst kan pågå. En begäran om förlängning kan göras av såväl gäldenären som rekonstruktören eller en borgenär. Liksom enligt nuvarande ordning är det tillräckligt att begäran om förlängning kommit in till rätten innan denna frist löpt ut. Beslutet kan därför komma att fattas kort tid efter att fristen har löpt ut.

Kraven på särskilda skäl respektive synnerliga skäl markerar att en begäran om förlängning inte ska beviljas rutinmässigt, utan att en prövning ska ske i varje enskilt fall och att rätten ska vara restriktiv med att bevilja förlängning. I *tredje stycket* anges vissa omständigheter som särskilt ska beaktas vid denna prövning. Där följer bl.a. att gäldenären måste kunna visa att det finns ett reellt rekonstruktionsbehov och att förhandlingarna med borgenärerna om en rekonstruktionsplan gör sådana framsteg att det kan förväntas att planen kan komma att antas. Ju längre tid som rekonstruktionen har pågått desto högre krav bör ställas vid prövningen.

Av 4 § framgår att rätten ska bereda berörda tillfälle att yttra sig innan den beslutar att förlänga en tidsfrist.

3 § En företagsrekonstruktion får inte pågå under längre tid än sammanlagt tolv månader, om inte rätten dessförinnan har beslutat om planförhandling. I så fall ska företagsrekonstruktionen upphöra senast femton månader efter beslutet om att inleda företagsrekonstruktion.

Reglerna i 2 kap. 23 och 24 §§ och 3 kap. 1 § denna lag och 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) gäller aldrig längre än tolv månader från beslutet att inleda företagsrekonstruktion.

Paragrafen anger en yttersta gräns för hur länge rekonstruktionen får pågå. Första stycket motsvarar delvis 4 kap. 8 § andra stycket i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 219 f). Andra stycket saknar motsvarighet i den lagen. Paragrafen genomför artikel 6.8 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av *första stycket* framgår att en företagsrekonstruktion som utgångspunkt inte får pågå längre än tolv månader. Fristen får dock överskridas om rätten har beslutat om planförhandling. Reglerna om verkställighetsförbud, hävningshinder och konkurshinder gäller dock enligt *andra stycket* under inga omständigheter längre än tolv månader från beslutet om företagsrekonstruktion.

Om rätten har beslutat om planförhandling får rekonstruktionen pågå under sammanlagt femton månader. När femtonmånadersfristen infaller måste förfarandet avslutas oavsett om någon plan har fastställts eller inte. Inte heller rekonstruktören kan lägga fram någon alternativ plan för antagande och fastställande efter denna tidpunkt.

Tolv månadersfristen slutar inte löpa enbart till följd av att ärendet har överklagats. Ett beslut om att avsluta en företagsrekonstruktion ska visserligen som utgångspunkt gälla omedelbart. Rätten kan dock bestämma att beslutet ska gälla vid en senare tidpunkt, normalt när beslutet får laga kraft.

4 § Innan rätten fattar beslut enligt 1 § första stycket eller 2 § andra stycket ska gäldenären, rekonstruktören, tillsynsmyndigheten och de borgenärer som infunnit sig till ett borgenärssammanträde enligt 2 kap 11 § andra stycket ges tillfälle att yttra sig. Om en borgenärskommitté har utsetts, ska även de som ingår i denna ges tillfälle att yttra sig.

I paragrafen anges att rätten ska bereda berörda tillfälle att yttra sig innan den meddelar beslut att låta rekonstruktionen upphöra eller beslutar att förlänga en tidsfrist. Den motsvarar 4 kap. 9 § i 1996 års lag med tillägget att även tillsynsmyndigheten ska höras (se prop. 1995/96:5 s. 220). Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

7 kap. Tillsyn över rekonstruktörer

1 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 17 §§, 6 kap. 4 § och 9 kap. 4 §.

I paragrafen anges att Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet. Dessutom finns en upplysning om vilka bestämmelser i lagen som reglerar tillsynsmyndighetens uppgifter. Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 27.1 och 27.2 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2 och 14.2.3.

Av *första stycket* framgår att Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten har till uppgift att utöva tillsyn över rekonstruktörer. I de paragrafer som nämns i *andra stycket* framgår myndighetens uppgifter. Det handlar t.ex. om att myndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten utser en rekonstruktör och att den får begära att rekonstruktören entledigas (2 kap. 13 och 17 §§). Tillsynsmyndigheten ska vidare ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om att rekonstruktionen ska upphöra eller att förlänga tiden för den (6 kap. 4 §). Myndigheten har dessutom möjlighet att begära att rekonstruktörens rätt till ersättning prövas av rätten och ska ges tillfälle att yttra sig innan en sådan prövning sker (9 kap. 4 §).

8 kap. Straff och skadestånd

Skadestånd

1 § Om en borgenärs ansökan om företagsrekonstruktion inte bifalls och om borgenären när ansökan gavs in saknade skälig anledning att anta att gäldenären hade sådana ekonomiska svårigheter som avses i 2 kap. 10 § första stycket 1, ska borgenären ersätta gäldenären för den skada som skäligen kan anses ha orsakats av gäldenären genom ansökan och dess handläggning.

Talan om skadestånd enligt första stycket ska väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en ogrundad ansökan om företagsrekonstruktion från en borgenär kan medföra skadeståndsansvar för borgenären. Den motsvarar 4 kap. 12 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 221 f.). Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

2 § En rekonstruktör ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar gäldenären, en borgenär eller en berörd part.

Skadeståndet kan sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Om flera rekonstruktörer ska ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den utsträckning inte skadeståndsskyldigheten har satts ned för någon av dem enligt andra stycket. Det som någon har betalat i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rekonstruktörens skadeståndsansvar. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 27.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

Enligt *första stycket* ska en rekonstruktör ersätta de skador som han eller hon orsakar gäldenären, en borgenär eller en berörd part vid fullgörandet av sitt uppdrag. Av detta följer dels att ansvaret enligt denna bestämmelse inte omfattar skador som rekonstruktören orsakar vid sidan av rekonstruktörsuppdraget, dels att ansvaret inte gäller mot tredje man. För ansvar förutsätts att rekonstruktören har orsakat skadan uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Paragrafen hindrar inte att det förs en skadeståndstalan som grundar sig på reglerna i skadeståndslagen (1972:207), jfr rättsfallet NJA 2018 s. 475.

Den skadegörande handlingen kan bestå av en aktiv handling. Det kan handla om att rekonstruktören har gett gäldenären bristfälliga eller direkt felaktiga anvisningar beträffande hur verksamheten ska bedrivas. Ansvar kan även komma i fråga om rekonstruktören vägrar att lämna gäldenären samtycke till att åta sig en ny förpliktelse som ligger utanför den löpande förvaltningen och som uppenbart är nödvändig för verksamhetens fortsatta drift.

Ansvaret enligt denna bestämmelse träffar även underlåtenhet att vidta nödvändiga åtgärder under rekonstruktionen. Ett sådant ansvar kan bli aktuellt om rekonstruktören underlåter att vidta åtgärder för att förhindra att gäldenären agerar på ett sätt som äventyrar borgenärernas rätt. Rekonstruktören bör t.ex. kunna hållas ansvarig om han eller hon underlåter att anmäla missförhållanden som skulle medfört att rekonstruktionen hade

avslutats. För att undvika ansvar i ett sådant fall kan rekonstruktören vara tvungen att begära att rekonstruktionen ska upphöra.

Bedömningen av om det föreligger ett rättsligt relevant orsakssamband mellan skadan och rekonstruktörens handlande eller underlåtenhet får göras enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Enligt *andra stycket* kan skadeståndet sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Av *tredje stycket* framgår att skadeståndsansvaret är solidariskt om flera rekonstruktörer är ersättningsskyldiga för samma skada. Bestämmelsen motsvarar vad som gäller enligt 17 kap. 1 § andra stycket konkurslagen (1987:672).

3 § En talan om skadestånd mot en rekonstruktör ska väckas inom tre månader från den dag då beslutet om att företagsrekonstruktionen ska upphöra fick laga kraft.

Talan ska väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller en tidsfrist inom vilken en skadeståndstalan mot en rekonstruktör måste väckas. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

Av *första stycket* framgår att en talan om skadestånd mot rekonstruktören måste väckas inom tre månader från det att beslutet att avsluta företagsrekonstruktionen fick laga kraft.

En talan om skadestånd mot rekonstruktören väcks enligt *andra stycket* vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion.

Straff

4 § En berörd part som för sin röst vid ett plansammanträde enligt 4 kap. har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffrättsligt ansvar för en berörd part. Den motsvarar 4 kap. 13 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 222). Till skillnad från den bestämmelsen, som gäller för borgenärer som agerar på visst sätt under ett borgenärssammanträde, så gäller paragrafen för en berörd part som för sin röst vid ett plansammanträde har betingat sig en särskild förmån av gäldenären. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

5 § Åtal mot en gäldenär för brott mot borgenärer får väckas vid den tingsrätt som handlägger eller har handlagt ärendet om företagsrekonstruktion. Detsamma gäller för åtal mot en berörd part för brott som avses i 4 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtal mot en gäldenär och en berörd part. Den motsvarar 4 kap. 14 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 222). Till skillnad från den bestämmelsen gäller dock paragrafen för åtal mot en berörd part i stället för en borgenär. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

9 kap. Övriga bestämmelser

Handläggningen av ärenden om företagsrekonstruktion

1 § Om inte något annat föreskrivs, gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden för rättens handläggning enligt denna lag.

Paragrafen anger att vid rättens handläggning av ärenden om företagsrekonstruktion ska lagen om domstolsärenden tillämpas om inte annat anges. Paragrafen motsvarar 4 kap. 1 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 215 f. och prop. 1995/96:115 s. 192). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Överklagande

2 § Beslut om företagsrekonstruktion, planförhandling, fastställelse av en rekonstruktionsplan och beslut att företagsrekonstruktionen ska upphöra ska gälla omedelbart, om inte annat bestämts av rätten. Detsamma gäller beslut att utse eller entlediga en rekonstruktör.

Paragrafen anger att vissa beslut enligt lagen ska gälla omedelbart, dvs. utan hinder av att beslutet vunnit laga kraft. Den motsvarar 4 kap. 10 § i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 16.3 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.12.

Av paragrafen framgår bl.a. att beslut om planförhandling och fastställelse av en rekonstruktionsplan gäller omedelbart om inte annat bestäms av rätten. I övrigt motsvarar paragrafen vad som gäller enligt 1996 års lag.

3 § Rättens beslut enligt denna lag får överklagas för sig. Detta gäller dock inte beslut i en fråga som avses i 4 kap. 16 § första stycket eller 18 § eller om en sådan ny prövning som avses i 23 § tredje stycket.

I fråga om beslut om planförhandling räknas överklagandetiden från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Paragrafen anger vilka beslut som får överklagas för sig. Den motsvarar 4 kap. 11 § i 1996 års lag med den skillnaden att ackordsförhandling i *andra stycket* har bytts ut mot planförhandling (se prop. 1995/96:5 s. 221). Genom paragrafen genomförs artikel 16.1 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.12.

Ersättning till rekonstruktörer och tillsynspersoner

4 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och för de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet som det har utförts med samt näringsverksamhetens omfattning kan anses utgöra skäligen ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska, på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören eller gäldenären, prövas av rätten. Så länge rekonstruktionsplanen inte fullgjorts får också en berörd part vars fordran eller rättighet omfattas av planen begära en sådan prövning.

Tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om rekonstruktörens ersättning.

I paragrafen regleras ersättningen till rekonstruktören. Den motsvarar 4 kap. 4 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 226 f.). Genom paragrafen genomförs artikel 27.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Av *andra stycket* följer att tillsynsmyndigheten som ett led i sin tillsynsfunktion har rätt att begära att rekonstruktörens ersättning ska prövas av rätten. Dessutom har inte bara borgenärer, utan även andra berörda parter vars fordran eller rättighet omfattas av planen begära en sådan prövning.

I *tredje stycket* anges att tillsynsmyndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om ersättning.

I övrigt motsvarar paragrafen vad som gäller enligt 1996 års lag.

5 § Rekonstruktören ska innan företagsrekonstruktionen avslutas underrätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär för arbete och utlägg.

På begäran av tillsynsmyndigheten ska rekonstruktören tillhandahålla myndigheten en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning som visar det begärda beloppets fördelning på de olika åtgärderna. Om rekonstruktören har anlitat ett sådant biträde som avses i 2 kap. 16 § tredje stycket ska det anges i redogörelsen.

Paragrafen reglerar rekonstruktörens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om sin begärda ersättning. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Genom paragrafen genomförs artikel 27.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Rekonstruktören ska enligt *första stycket* underrätta tillsynsmyndigheten innan företagsrekonstruktionen avslutas om den ersättning som han eller hon begär för sitt arbete. Underrättelsen ska avse det slutliga ersättningsanspråket. Rekonstruktören behöver således inte löpande underrätta tillsynsmyndigheten om sin begärda ersättning även om arbetet debiteras löpande.

För att ge tillsynsmyndigheten underlag att ta ställning till om rekonstruktörens begärda ersättning är skälig ska samtliga kostnadsräkningar skickas till myndigheten. För att kunna bedöma skäligheten av den begärda ersättningen kan tillsynsmyndigheten myndigheten behöva ha tillgång till en specificerad redogörelse över de åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen. En sådan redogörelse ska enligt *andra stycket* endast skickas till tillsynsmyndigheten om myndigheten begär det.

6 § För ersättning till en tillsynsperson gäller det som föreskrivs om rekonstruktörens rätt till ersättning i 4 §.

I paragrafen regleras ersättningen till tillsynspersoner. Den motsvarar 4 kap. 5 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 217). Övervägandena finns i avsnitt 8.10.

Gäldenärens kostnadsansvar

7 § Gäldenären ska betala kostnaderna för handläggningen hos rätten, liksom de ersättningar som avses i 4 och 6 §§.

I paragrafen anges att kostnaderna för förfarandet ska betalas av gäldenären. Den motsvarar 4 kap. 6 § i 1996 års lag (se prop. 1995/96:5 s. 217). Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Tillsynsavgift

8 § Gäldenären ska betala en avgift till staten för tillsynen över rekonstruktörer enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Av paragrafen framgår att regeringen får meddela föreskrifter om hur statens kostnader för tillsynen över rekonstruktörer ska betalas. Den saknar motsvarighet i 1996 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Registrering av företagsrekonstruktioner

9 § I lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns bestämmelser om registrering av företagsrekonstruktioner i ett insolvensregister.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i lagen med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns bestämmelser om registrering av företagsrekonstruktioner i ett insolvensregister. Den motsvarar 4 kap. 15 § i 1996 års lag (se prop. 2018/19:48 s. 37). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Genom lagen upphävs lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att 1996 års lag upphävs genom den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Av *tredje punkten* framgår att 1996 års lag ska fortsätta gälla för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet av den nya lagen. Det innebär bl.a. att en pågående företagsrekonstruktion kan slutföras med tillämpning av 1996 års lag.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.2 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

11 kap. Om brott mot borgenärer m.m.

2 § En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering *eller* F-skuldsanering, eller vid *planförhandling under företagsrekonstruktion*, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

För försvårande av exekutiv förrättning döms också en gäldenär som i samband med annan exekutiv förrättning uppsåtligen åberopar oriktig handling eller

skenavtal och därigenom hindrar att erforderlig egendom genom förrättning tas i anspråk för att bereda borgenär betalning eller säkerhet.

Om ett förtigande eller en oriktig uppgift enligt första stycket är utan betydelse för saken, eller om gäldenären vid konkurs hade rätt att vägra yttra sig och omständigheterna innebär en skälig ursäkt för honom eller henne, ska han eller hon inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i denna paragraf har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms för grovt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningsmannen beedigat oriktig uppgift eller använt falsk handling eller vilseledande bokföring eller om brottet varit av betydande omfattning.

Paragrafen reglerar ansvaret för brottet försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Första stycket ändras på så sätt att ansvar för brott enligt denna paragraf omfattar gärningar som begås vid en planförhandling under en företagsrekonstruktion. Ändringen är föranledd av att förhandling om offentligt ackord i den nya lagen om företagsrekonstruktion ersätts med planförhandling.

4 § Den som, då han eller hon är på obestånd, gynnar en viss borgenär genom att betala skuld som inte är förfallen, betala med annat än sedvanliga betalningsmedel eller överlämna säkerhet som inte var betingad vid skuldens tillkomst eller genom att vidta annan sådan åtgärd, döms, om åtgärden medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *ska* förringas avsevärt, för otillbörligt gynnande av borgenär till fängelse i högst två år. Detsamma *ska* gälla, om någon som är på obestånd i otillbörligt syfte gynnar en viss borgenär på annat sätt än som nyss sagts och detta medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt förringas avsevärt.

En gäldenär som för att främja ett ackord, *eller en skulduppgörelse vid planförhandling under företagsrekonstruktion*, i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån döms också för otillbörligt gynnande av borgenär.

Paragrafen innehåller regler om ansvar för otillbörligt gynnande av borgenär. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ett tillägg om att en gäldenär kan dömas för otillbörligt gynnande av borgenär om gäldenären för att främja en planförhandling under en företagsrekonstruktion i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån. Ändringen är föranledd av att förhandling om offentligt ackord i den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts med planförhandling i den nya lagen om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

35 kap. Om bortfallande av påföljd

4 § De i 1 § bestämda tiderna ska räknas från den dag brottet begicks. Om det förutsätts att en viss verkan av handlingen ska ha inträtt innan en påföljd får dömas ut, ska tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

Vid brott som avses i följande bestämmelser ska de i 1 § bestämda tiderna räknas från den dag målsäganden fyller eller skulle ha fyllt arton år:

1. 6 kap. 4–6, 8 och 9 §§ eller försök till sådana brott,

2. 6 kap. 1–3, 10 och 12 §§ eller försök till brott enligt 6 kap. 1, 2 och 12 §§, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,

3. 16 kap. 10 a § första och sjätte styckena eller försök till sådana brott, om brottet avser skildring av barn i pornografisk bild och en tillämpning av första stycket inte leder till att möjligheten att döma ut påföljd bortfaller senare,

4. 2 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor eller försök till sådant brott, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år.

Vid bokföringsbrott som inte är ringa ska tiden räknas från den dag då den bokföringsskyldige har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord *eller en skulduppställning vid planförhandling under företagsrekonstruktion*, eller inställt sina betalningar, om detta skett inom fem år från brottet. Om den bokföringsskyldige inom fem år från brottet blivit föremål för revision av Skatteverket, ska tiden räknas från den dag då revisionen beslutades.

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkning av tid för åtalspreskription. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *tredje stycket* görs ett tillägg om att preskriptionstiden för bokföringsbrott som inte är ringa ska räknas från den dag då den bokföringsskyldige fått eller erbjudit en skulduppställning vid en planförhandling under företagsrekonstruktion. Tillägget är föranlett av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att få eller erbjuda ackord. En skulduppställning kan däremot ingå i en fastställd rekonstruktionsplan.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 11 kap. 2 § gäller fortfarande för gärningar som begåtts vid förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av lagen (1964:163) om införande av brottsbalken framgår att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs (5 § andra stycket). Gäller annan lag när dom meddelas, ska den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Av *andra punkten* framgår ett undantag från nämnda bestämmelse. Bestämmelserna om försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning i dess äldre lydelse ska fortsätta gälla för gärningar som begåtts vid en förhandling om offentligt ackord enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.3 Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken

7 kap. Om underhållsskyldighet

9 § Rätten att kräva ut fastställt underhållsbidrag går förlorad fem år efter den ursprungligen gällande förfallodagen, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Om utmätning för underhållsbidraget *har* skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller *om* den bidragsskyldige *har* blivit försatt i konkurs på grund av *en* ansökan som *har* gjorts före denna tidpunkt, får betalning för *fordran* tas ut ur den utmätta egendomen eller erhållas i konkursen även därefter.

Om en ansökan om företagsrekonstruktion *har* gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. *Om under-*

hållsbidraget omfattas av en skulduppställning i en fastställd rekonstruktionsplan, får fordran krävas ut inom tre månader från det att gäldenärens förpliktelser enligt skulduppställningen skulle ha fullgjorts. Om utmätning för underhållsbidraget har skett eller konkursansökan har gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Avtal som strider mot denna paragraf är ogiltiga.

I paragrafen regleras när rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I tredje stycket görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det enligt den nya lagen inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen fastställa ett offentligt ackord. I stället är det enligt den nya lagen möjligt att nå en skulduppställning i en fastställd rekonstruktionsplan.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ett ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt första punkten ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av andra punkten framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen om företagsrekonstruktion. Det innebär att underhållsbidrag får krävas ut inom tre månader från det att beslut meddelades om att en företagsrekonstruktion enligt den upphävda lagen skulle upphöra. Om ett ackord kommit till stånd enligt den lagen, får underhållsbidrag även krävas ut inom tre månader från det att ackordet skulle ha fullgjorts. Det föregående förutsätter dock att övriga villkor för att kräva ut underhållsbidrag är uppfyllda.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.4 Förslaget till lag om ändring i jordabalken

4 kap. Köp, byte och gåva

26 § Om förvärvets fullbordan eller bestånd enligt köpehandlingen är beroende av att köpeskillingen betalas, får säljaren häva köpet, om köparen sedan köpet slöts

1. blivit försatt i konkurs,
2. fått till stånd en planförhandling under företagsrekonstruktion,
3. vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sina skulder,
4. ifall han eller hon är köpman, inställt sina betalningar, eller
5. i annat fall funnits vara på sådant obestånd att det måste antas att han eller hon inte kan fullgöra sin betalningsskyldighet mot säljaren.

Om köparen på begäran utan oskäligt uppehåll ställer betryggande säkerhet för köpeskillingen, har säljaren inte rätt att häva köpet.

Om köpet hävs, ska köparen ersätta säljaren för skadan.

Paragrafen innehåller regler om säljarens rätt att i vissa fall häva köpet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* andra punkten görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det enligt den nya lagen inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen få till stånd en offentlig ackordsförhandling. I stället är det enligt den nya lagen möjligt att under företagsrekonstruktionen få till stånd en planförhandling.

I övrigt görs språkliga och redaktionella ändringar.

Inkraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande om köparen har fått till stånd en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller om köparen har fått till stånd en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.5 Förslaget till lag om ändring i äktenskapsbalken

6 kap. Underhåll

10 § Rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör tre år efter den förfalldag som ursprungligen gällde.

Om utmätning för underhållsbidraget har skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller om den bidragsskyldige har försatts i konkurs på grund av en ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för fordringen även därefter tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen.

Om en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. Om underhållsbidraget omfattas av en skulduppgörelse i en fastställd rekonstruktionsplan, får fordran krävas ut inom tre månader från det att gäldenärens förpliktelser enligt skulduppgörelsen skulle ha fullgjorts. Om utmätning för underhållsbidraget har skett eller konkursansökan har gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Avtal som strider mot denna paragraf är ogiltiga.

I paragrafen regleras när rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *tredje stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det enligt den nya lagen inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen fastställa ett offentligt ackord. I stället är det enligt den nya lagen möjligt att nå en skulduppgörelse i en fastställd rekonstruktionsplan.

I övrigt görs språkliga ändringar.

8 kap. Gåvor mellan makar

3 § Om en make som har gett den andra maken en gåva inte *kan* betala en skuld för vilken givaren svarade när gåvan blev gällande mot givarens borgenärer eller om det av *någon* annan anledning *kan* antas att givaren är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *upp till* värdet av gåvan.

Detta gäller dock *inte* i fråga om personliga presenter vilkas värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor. Det gäller inte heller om givaren, när gåvan blev gällande mot borgenärerna, hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade de skulder för vilka givaren då svarade.

Om gåvan utan mottagarens vållande *har* gått förlorad helt eller delvis, är mottagaren i motsvarande *utsträckning* fri från ansvar.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller bestämmelser om gåvor mellan makar. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *fjärde stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

13 kap. Verkan av bodelning

1 § En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som *ska* ingå i bodelningen.

En make får inte heller vid fördelning på lotter till skada för sina borgenärer avstå utmättningsbar egendom i utbyte mot sådan egendom som inte får utmätas. Detta gäller dock *inte* om den egendom som avstås eller förvärvas utgör makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertas med stöd av 11 kap. 8 §.

Om den ena maken till följd av en sådan åtgärd som avses i första eller andra stycket inte kan betala en skuld som har uppkommit före bodelningen eller om det av annan anledning kan antas att maken är på obestånd, svarar den andra maken för bristen *upp till* värdet av vad den förstnämnda makens utmättningsbara egendom har minskat genom åtgärden. Detta gäller dock *inte* om den förstnämnda maken efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade skulderna.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller regler om bl.a. en makes ansvar vid bodelning. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *fjärde stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 6 kap. 10 § gäller fortfarande för ett ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

3. Den äldre lydelsen av 8 kap. 3 § och 13 kap. 1 § gäller fortfarande om ett mål om återvinning av gåvan respektive bodelningen pågår enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* följer att den äldre lydelsen av 6 kap. 10 § fortfarande gäller för ett ackord som kommer till stånd enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion. Det innebär att underhållsbidrag får krävas ut inom tre månader från det att beslut meddelades om att företagsrekonstruktionen enligt den upphävda lagen skulle upphöra. Om ett ackord har kommit till stånd enligt den upphävda lagen, får underhållsbidrag även krävas ut inom tre månader från det att ackordet skulle ha fullgjorts. Det förutsätter givetvis att övriga villkor för att kräva ut underhållsbidrag är uppfyllda.

Av *tredje punkten* framgår äldre föreskrifter fortfarande gäller för gåva mellan makar och för bodelning, om ett mål om återvinning av en gåva eller bodelning pågår enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion. Det betyder att en makes ansvar inte kan göras gällande så länge ett mål om återvinning enligt den lagen pågår.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.6 Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

19 kap. Om boutredningsman och testamentsexekutor

11 § Boutredningsmannen *ska*, med iakttagande av *andra och tredje styckena*, *utföra alla åtgärder som är nödvändiga för* boets utredning.

Om tillgångarna inte räcker till betalning av skulden, ska boutredningsmannen *försöka träffa en uppgörelse med borgenärerna. Om en uppgörelse inte kan nås och delägarna inte täcker bristen, ska* boutredningsmannen *avträda boets egendom till konkurs.*

Boutredningsmannen ska om möjligt inhämta delägarnas mening dels i fråga om rättshandlingar som i avsevärd utsträckning inverkar på delägarnas behållning i boet, dels i fråga om andra angelägenheter av vikt, såsom avyttring av egendom som har särskilt värde för delägarna, avveckling av rörelse som den döde drivit eller uppgörelse med borgenärerna.

Paragrafen innehåller regler om en boutredningsmans förvaltning av dödsboet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* tas hänvisningen till offentligt ackord bort, eftersom ett dödsbo inte genomgår företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

18.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

3 § *Om en köpehandling är upprättad och behandlad på det sätt som föreskrivs i 1 §, är den sålda egendomen inte skyddad från utmätning eller från att räknas till konkursboet, om utmätning görs inom trettio dagar efter det att handlingen gavs*

in till Kronofogdemyndigheten, eller om säljaren försätts i konkurs efter *en ansökan inom samma tid*. Detsamma gäller, när *en ansökan om företagsrekonstruktion har gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på en konkursansökan*, som *har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen ska upphöra. Om det efter trettio dagar görs jäv mot en köpehandling som är upprättad och behandlad på det sätt som föreskrivs i 1 §*, och jävet görs vid *utmätningstillfället*, är fordringsägaren, om han *eller hon* vill fullfölja jävet, skyldig att inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där egendomen finns. *Om fordringsägaren inte gör det, har han eller hon förlorat sin talan. Godset ska genast beläggas med kvarstad och sökanden ska, om han eller hon vill att åtgärden ska bestå, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos Kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och skada som kan orsakas av kvarstaden. Om säljarens egendom var avträdd till konkurs, ska det som föreskrivs om återvinning av lös egendom till konkursbo i 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen (1987:672) tillämpas.*

Det som i första stycket anges om konkurs gäller på motsvarande sätt en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion. I fråga om talan med anledning av en planförhandling tillämpas 5 kap. 2 och 3 §§ den lagen.

I paragrafen regleras vad som gäller vid utmätning, konkurs eller företagsrekonstruktion. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen fastställa ett offentligt ackord. I stället kan en rekonstruktionsplan fastställas enligt den lagen.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ett offentligt ackord som kommer till stånd enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för ett offentligt ackord som kommer till stånd enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge

13 § *Om en offentlig ackordsförhandling utan konkurs har inletts i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, beslut om konkurs eller om planförhandling under företagsrekonstruktion meddelas i Sverige. I fråga om utmätning och försäljning av utmätt egendom tillämpas svensk lag när egendomen finns här.*

I paragrafen regleras verkan av att en offentlig ackordsförhandling utan konkurs har inletts i en annan stat. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen ersätts hänvisningen till offentlig ackordsförhandling med en hänvisning till planförhandling under företagsrekonstruktion. Ändringen är föranledd av att förhandling om offentligt ackord enligt 1996 års lag ersätts med planförhandling enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för en förhandling om offentligt ackord enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.9 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Allmänna förmånsrätter

10 § Allmän förmånsrätt följer med

1. den kostnad som borgenär haft för försättande av gäldenären i konkurs och för beslut att ett dödsbos egendom ska avträdas till förvaltning av boutredningsman samt begravnings- och bouppteckningskostnader när gäldenären avlidit före konkursbeslutet,

2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör *eller tillsynsperson* enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, tillsynsman enligt konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökan* gjordes eller därefter,

3. kostnad för särskilda åtgärder som under den tid som *anges* under 2 vidtagits med rekonstruktörens, *tillsynspersonens* eller tillsynsmannens godkännande eller av boutredningsmannen och uppenbart varit till borgenärernas bästa,

4. fordringar som *ingår i en fastställd rekonstruktionsplan* och *utgör ny finansiering enligt 4 kap. 7 § 8 lagen om företagsrekonstruktion, i den utsträckning och under den tid som anges i planen,*

5. *andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären träffat under en företagsrekonstruktion eller på avtal som gäldenären enligt 3 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion bestämt ska fullföljas, om rekonstruktören samtyckt till att avtalet ingicks eller att det skulle fullföljas,*

6. ersättning till resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) enligt lagen (2015:1016) om resolution, om fordringen avser tid inom sex månader innan *konkursansökan* gjordes eller därefter, *och*

7. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med resolutionsmyndighetens eller en särskild förvaltares samtycke träffat under en resolution enligt lagen om resolution.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 och 6 gäller endast i den utsträckning beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Förmånsrätt enligt första stycket 5 upphör att gälla

1. om en rekonstruktionsplan fastställs under en företagsrekonstruktion, eller
2. tre månader efter att företagsrekonstruktionen upphört utan att någon rekonstruktionsplan har fastställts, om inte en konkursansökan som avser gäldenären har gjorts inom den tiden.

Paragrafen innehåller regler om allmän förmånsrätt. Paragrafen genomförs enligt artikel 17.4 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns avsnitt 10.1.2.

I *första stycket* andra punkten ersätts hänvisningen till 1996 års lag med en hänvisning till den nya lagen om företagsrekonstruktion. Dessutom ersätts ordet tillsynsman med tillsynsperson. Den senare ändringen är föranledd av att motsvarande justering görs i den nya lagen.

I den fjärde punkten, som är ny, framgår att allmän förmånsrätt följer med fordringar som grundar sig på ny finansiering i en rekonstruktionsplan som fastställts under företagsrekonstruktion. Vad som avses med ny finansiering framgår av 4 kap. 7 § första stycket 8 i den nya lagen om företagsrekonstruktion. Ny finansiering omfattas av allmän förmånsrätt i den utsträckning och under den tid som anges i rekonstruktionsplanen. Det är alltså upp till parterna att bestämma i rekonstruktionsplanen om fordringar som grundar sig på ny finansiering ska omfattas av allmän förmånsrätt och i så fall hur länge den allmänna förmånsrätten ska gälla.

Av femte punkten framgår att förmånsrätt följer dels med fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären träffat under en företagsrekonstruktion (se den hittillsvarande fjärde punkten), dels med fordringar på prestation efter fullföljdskrav för sådana avtal som gäldenären under en företagsrekonstruktion bestämt ska fullföljas. En förutsättning för förmånsrätt är i båda fallen att rekonstruktören har samtyckt till att avtalet ingicks respektive att det skulle fullföljas. Kravet på samtycke gäller oavsett om avtalet ligger inom ramen för den löpande förvaltningen eller inte (jfr 2 kap. 20 § och 3 kap. 2 § i den nya lagen om företagsrekonstruktion). Det finns inget krav på att samtycket ska vara skriftligt. Det ligger dock i borgenärens intresse att förvissa sig om att samtycke från rekonstruktören föreligger och att det dokumenteras på ett tillfredsställande sätt.

Av *tredje stycket*, som är nytt, framgår att allmän förmånsrätt enligt femte punkten är begränsad i tid. Enligt första punkten i det förevarande stycket upphör förmånsrätten om en rekonstruktionsplan fastställs. Om en företagsrekonstruktion avslutas utan att någon rekonstruktionsplan har fastställts, upphör förmånsrätten i stället att gälla tre månader efter rättsens beslut att rekonstruktionen ska avslutas. Det framgår av andra punkten. Tiden räknas från beslutet att rekonstruktionen ska avslutas och inte från det att beslutet fick laga kraft. Förmånsrätten upphör inte om en konkursansökan beträffande gäldenären har gjorts inom tre månader från det att rekonstruktionen avslutades.

12 § Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan

konkursansökan kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt *lagen (2015:1016) om resolution eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* och har *konkursansökan* gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen eller resolutionen upphörde, ska vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om *konkursansökan* hade gjorts då *ansökan* om företagsrekonstruktion skedde eller beslutet om resolution fattades. I sådant fall ska det bortses från tiden mellan ansökningarna respektive mellan beslutet och ansökan.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § *lagen (1982:80) om anställningsskydd*. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han *eller hon* har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före *konkursansökan*, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller *lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet* har begärts inom fyra månader från förfallodagen och *konkursansökan* har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före *konkursansökan* omfattas av förmånsrätt för *det* som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före *konkursansökan* och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de *företsättningar* som anges i 23 och 26 §§ *lagen (1967:531) om tryggnad* av pensionsutfästelse m.m.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, ska en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.

Paragrafen innehåller regler om allmän förmånsrätt för arbetstagarers fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Övervägandena finns avsnitt 15.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Kraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 10 § gäller fortfarande för förmånsrätt för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

3. Den äldre lydelsen av 12 § gäller fortfarande om konkursen föregåtts av ett förfarande enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att den äldre lydelsen av 10 § fortfarande gäller för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Av *tredje punkten* framgår att den äldre lydelsen av 12 § fortfarande gäller om konkursen föregåtts av ett förfarande enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

1 kap. Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag tillämpas inte på

1. mål som enligt lag får upptas endast av en viss tingsrätt eller som ska handläggas av en tingsrätt i en annan sammansättning än som anges i rättegångsbalken,

2. mål som ska handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion,

3. mål om skadestånd i anledning av brott, om talan förs i samband med åtal för brottet,

4. mål om ersättning för yrkesskada, när tvisten inte rör kollektivavtals rätta innebörd,

5. mål som avses i 1 kap. 4 § 1 och 3 lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar, och

6. mål som avses i artikel 81 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning och artikel 124 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1001 om EU-varumärken.

Lagen ska inte tillämpas på mål som rör arbetstagare som avses i 1 § lagen (1994:260) om offentlig anställning, när tvisten gäller

1. fråga som rör anställning av arbetstagare utan att enbart avse tvist om kollektivavtal,

2. tjänstgöringsskyldighet för ordinarie domare enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning.

Lagen ska inte heller tillämpas på andra mål som rör arbetstagare hos arbetsgivare med offentlig ställning, när tvisten gäller en fråga som är reglerad i lag eller annan författning och det i samma författning föreskrivs att beslut i frågan får överklagas till regeringen, en förvaltningsdomstol eller en förvaltningsmyndighet.

Paragrafen innehåller undantag från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns avsnitt 15.

I *första stycket* andra punkten görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när ett mål handläggs av tingsrätt med tillämpning av den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller när ett mål handläggs av tingsrätt med tillämpning av den upphävda lagen.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

2 § *Om det i Sverige beslutas* en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, *ska* rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om *planförhandling under företagsrekonstruktion* meddelas här i *landet* och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, *ska* beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med första stycket.

Paragrafen innehåller regler om kungörelse. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att få till stånd en planförhandling i stället för som hittills en offentlig ackordsförhandling under företagsrekonstruktionen.

I övrigt görs språkliga ändringar.

12 § I fråga om återvinning vid *företagsrekonstruktion* här i *landet* som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. *När det gäller* sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

Paragrafen innehåller regler om tillämplig lag. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen få till stånd en offentlig ackordsförhandling.

I övrigt görs språkliga ändringar.

13 § *Om det i ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion har angetts* att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade *sin* hemvist här i *landet*, tillämpas inte denna lag.

Ett bolag, en förening eller en stiftelse ska anses ha hemvist i *Sverige*, om styrelsen har sitt säte *här*.

Paragrafen innehåller regler för när lagen inte tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen få till stånd en offentlig ackordsförhandling.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 2 § gäller fortfarande för kungörelser av beslut om förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om företagsrekonstruktion framgår att 1996 års upphävda lag om företagsrekonstruktion fortfarande ska gälla för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet. Av *andra punkten* framgår att den äldre lydelsen av 2 § i förevarande lag fortfarande gäller för kungörelser av beslut om förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land

14 § Om en offentlig ackordsförhandling utan konkurs *har inletts* i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, beslut om konkurs eller om *planförhandling under företagsrekonstruktion* meddelas i *Sverige*. I fråga om utmätning och *försäljning av utmätt egendom* tillämpas svensk lag när *egendomen* finns här.

I paragrafen regleras verkan av att offentlig ackordsförhandling utan konkurs är inledd i en annan stat. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att få till stånd en planförhandling i stället för som hittills en offentlig ackordsförhandling under företagsrekonstruktionen.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut om förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om företagsrekonstruktion framgår att 1996 års upphävda lag om företagsrekonstruktion fortfarande ska gälla för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet. Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.13 Förslaget till lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130)

Preskriptionsavbrott

5 § Preskription avbryts genom att

1. gäldenären utfäster betalning, erlägger ränta eller amortering eller erkänner fordringen på annat sätt gentemot borgenären,
2. gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären eller
3. borgenären väcker talan mot gäldenären eller annars åberopar fordringen gentemot gäldenären vid domstol, hos Kronofogdemyndigheten eller i skiljeförfarande, konkursförfarande eller *planförhandling under företagsrekonstruktion*.

Paragrafen innehåller regler för preskriptionsavbrott. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *tredje punkten* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att få till stånd en planförhandling i stället för som hittills en offentlig ackordsförhandling under företagsrekonstruktionen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för åberopande av en fordran i en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter om preskriptionsavbrott fortfarande gäller för åberopande av fordringar som skett i förhandling om offentligt ackord som handlagts enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion. Om en fordran har åberopats enligt äldre föreskrifter, ska verkan av åtgärden bestå även efter ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer

Verkan av att en fordran inte anmäls i tid

6 § En borgenär, som inte är upptagen i förteckningen över kända borgenärer och som underlåter att anmäla sin fordran inom den föreskrivna tiden, förlorar rätten att kräva ut fordringen, om han *eller hon* inte visar att gäldenären har känt till den före anmälningstidens utgång. Har kallelsen skett på ansökan av god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, gäller vad som har sagts om gäldenären i stället gode mannen eller förvaltaren. Anmälan behövs inte, om borgenären inom anmälningstiden åberopar sin fordran i gäldenärens konkurs eller i *planförhandling under företagsrekonstruktion*.

Förlust av rätten att kräva ut en huvudfordran omfattar även fordran på ränta och annan tilläggsförpliktelse samt fordran på grund av borgen.

Paragrafen innehåller regler för när en borgenär förlorar rätten att kräva ut en fordran. Övervägandena finns avsnitt 15.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att få till stånd en planförhandling i stället för som hittills en offentlig ackordsförhandling under företagsrekonstruktionen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för åberopande av en fordran i en förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för åberopande av fordringar som skett i förhandling om offentligt ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion. Om en fordran har åberopats enligt äldre föreskrifter, ska verkan av åtgärden bestå även efter ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.

Preskriptionstid vid anstånd m.m.

5 § Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan *fordran* har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller *enskulduppställning i en fastställd rekonstruktionsplan* ska vara *fullgjord*. Om ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledandebeslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion görs eller ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering meddelas under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

Paragrafen innehåller regler om preskription. Övervägandena finns avsnitt 15.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ett ackord. I stället kan gäldenären i en fastställd rekonstruktionsplan få till stånd en skulduppställning.

I övrigt görs en språklig ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.16 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

2 kap. Konkursansökan och konkursbeslut m.m.

Konkurshinder

10 a § Om *det pågår en* företagsrekonstruktion, *ska* en borgenärs ansökan om konkurs, *ifall* gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör.

Om det finns särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas *ska* rekonstruktören *ges* tillfälle att yttra sig.

I paragrafen regleras möjligheten att vilandeförklara en konkursansökan. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* görs en ändring med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

5 kap. Fordringar i konkurs

Värdering av vissa fordringar

14 § Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad *borgenären* redan har *fått*. *Utdelningen* får dock inte vara större än vad *borgenären* har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått *en skulduppgörelse i en under* företagsrekonstruktion *fastställd* rekonstruktionsplan.

Paragrafen reglerar vad som händer när en gäldenär har fått ackord men blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att få ett ackord. I stället kan gäldenären i en fastställd rekonstruktionsplan få till stånd en skulduppgörelse.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 5 kap. 14 § gäller fortfarande när en gäldenär har fått ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att den äldre lydelsen av 5 kap. 14 § fortfarande gäller när en gäldenär har fått ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

8 kap. Övriga uppgifter

6 § Riksbanken får efter prövning i varje enskilt fall *anta ackord eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion och* besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av *en* fordran som banken har.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när Riksbanken får bl.a. anta ackord. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen görs ett tillägg med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan i stället för som hittills ett offentligt ackord. Av tillägget framgår att Riksbanken efter prövning i varje enskilt fall får godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion.

I övrigt görs en språklig ändring.

18.18 Förslaget till lag om ändring i köplagen (1990:931)

Stoppningsrätt

63 § Har en part försatts i konkurs, får konkursboet inträda i avtalet. Motparten får kräva att boet inom skälig tid ger besked om det vill inträda.

Om konkursboet *inträder* i avtalet, och tiden för motpartens fullgörelse *är* inne, får *motparten* kräva att boet fullgör sin prestation eller *att boet*, om anstånd har *beviljats*, utan oskäligt uppehåll ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får *motparten* kräva säkerhet om det av *någon* särskild anledning är nödvändigt för att skydda *denne* mot förlust.

Om boet inte inom skälig tid efter motpartens krav enligt första stycket inträder i avtalet eller inte *ställer säkerhet* enligt andra stycket, får motparten häva köpet.

Om varan *överlämnas* till köparen eller *köparens* konkursbo efter det att *köparen* försatts i konkurs och betalning inte *har* skett, får säljaren kräva att varan lämnas tillbaka. Varan behöver dock inte lämnas tillbaka, om betalning sker genast eller, i fall då köpesumman inte ännu har förfallit till betalning, köparen eller konkursboet inom skälig tid efter uppmaning ställer godtagbar säkerhet för betalningen.

Om konkursboet har sålt varan eller på annat sätt har förfogat över den så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad och oförminskad, *ska* konkursboet anses ha inträtt i avtalet.

Paragrafen reglerar vissa frågor som blir aktuella om en part försatts i konkurs. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

I *fjärde stycket* finns bestämmelser om s.k. aktiv stoppningsrätt för köparen. Med anledning av att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion införs bestämmelser som motsvarar dem i stycket (se 3 kap. 7 §) görs det en ändring som innebär att stycket inte tillämpas vid företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande om varan överlämnats till köparen efter att denne ansökt om företagsrekonstruktion enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om företagsrekonstruktion framgår att 1996 års lag om företagsrekonstruktion fortfarande ska gälla för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet. Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller om varan överlämnats till köparen efter att denne ansökt om företagsrekonstruktion enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

5 kap. Avräkning, säkerheter vid clearing och tillämplig lag

1 § Ett avtal mellan två parter vid handel med finansiella instrument, med andra liknande rättigheter och åtaganden eller med valuta, om att förpliktelser dem emellan ska slutavräknas om en av parterna försätts i konkurs, gäller mot konkursboet och mot borgenärerna i konkursen. Detsamma gäller en avräkning av förpliktelser

1. mellan två eller flera deltagare i ett anmält avvecklingssystem eller ett samverkande system, om avräkningen har skett i enlighet med systemets regler, eller

2. mellan en central motpart och en clearingmedlem eller en kund till en sådan clearingmedlem som avses i förordning (EU) nr 648/2012, om avräkningen har skett i enlighet med den centrala motpartens verksamhetsbestämmelser.

Innehåller ett avtal enligt första stycket ett villkor som innebär att en slutavräkning ska ske av samtliga utestående förpliktelser för det fall *att* företagsrekonstruktion beslutas för en av parterna gäller villkoret mot gäldenären och de borgenärer vars fordringar omfattas av *en fastställd rekonstruktionsplan*.

Paragrafen innehåller regler om avräkning av förpliktelser vid bl.a. handel med finansiella instrument. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ändringar med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att fastställa en rekonstruktionsplan i stället för som hittills ett offentligt ackord.

I övrigt görs en språklig ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om fordringar som omfattas av ett offentligt ackord enligt den upphävda lagen om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.20 Förslaget till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)

Inledande bestämmelser

1 § Staten svarar enligt denna lag för betalning av arbetstagares fordran (statlig lönegaranti) hos en arbetsgivare som

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. *genomgår* företagsrekonstruktion, eller
3. i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

Paragrafen innehåller regler om statlig lönegaranti. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Andra punkten ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs en språklig ändring.

18.21 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande

4 kap. Spararens förfoganden

Allmänna bestämmelser

1 § Överlåtelse eller annat förfogande över tillgångar på ett pensionssparkonto eller över rätten enligt ett pensionssparavtal får inte ske på ett sätt som strider mot denna lag eller mot villkor som enligt 58 kap. 30 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska tas in i avtalet. Sådana förfoganden är ogiltiga.

Trots första stycket får utmätning, eller överlåtelse vid ackord, konkurs eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan, ske.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ogiltighet för vissa förfoganden över tillgångar på pensionssparkonto. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I andra stycket görs ett tillägg med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att under företagsrekon-

struktionen fastställa en rekonstruktionsplan i stället för ett ackord som enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

I övrigt görs språkliga ändringar.

5 kap. Förhållandet till spararens borgenärer

3 § Om pensionsspararen försätts i konkurs efter ansökan som gjorts innan tio år förflutit från det att pensionssparavtalet ingicks eller om *en rekonstruktionsplan* har fastställts *under företagsrekonstruktion* inom samma tid *ska* bestämmelserna i 117 § i den upphävda lagen (1927:77) om försäkringsavtal också tillämpas i fråga om möjligheten att av pensionssparinstitutet utkräva medel som pensionsspararen betalat enligt pensionssparavtalet. Vid tillämpningen *ska* paragrafens hänvisning till 116 och 102 §§ samma lag i stället gälla 1 § respektive 4 kap. 4 §.

I paragrafen regleras möjligheten att av ett pensionssparinstitut återkräva medel som pensionsspararen betalat enligt pensionssparavtalet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen görs ändringar med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen fastställa ett offentligt ackord. I stället kan en rekonstruktionsplan fastställas.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Den äldre lydelsen av 4 kap. 1 § gäller fortfarande för överlåtelser vid ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
3. Den äldre lydelsen av 5 kap. 3 § gäller fortfarande om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion har fastställts för pensionsspararen.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att den äldre lydelsen av 4 kap. 1 § fortfarande gäller för överlåtelser vid ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Av *tredje punkten* framgår att den äldre lydelsen av 5 kap. 3 § fortfarande gäller om offentligt ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion fastställts för pensionsspararen.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.22 Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

10 kap. Registrering

Allmänna bestämmelser om registrering

4 § Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare *eller rekonstruktör*.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tingsrättens underrättelseskyldighet för det fall en stiftelse har försatts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion har meddelats för stiftelsen. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Paragrafen ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag. I *första stycket* görs ett tillägg om att tingsrätten vid beslut om företagsrekonstruktion ska underrätta registreringsmyndigheten om vem som utsetts till rekonstruktör.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för underrättelser om beslut ifall företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion meddelas för en stiftelse.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om företagsrekonstruktion framgår att 1996 års lag om företagsrekonstruktion fortfarande gäller för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet av den nya lagen. Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för underrättelser om beslut ifall företagsrekonstruktion enligt 1996 års lag meddelas för en stiftelse. Det betyder att tingsrätten för registrering ska underrätta registreringsmyndigheten om beslut om företagsrekonstruktion enligt den lagen meddelas för en stiftelse.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet

5 § Om det är uppenbart att en fond annars skulle lida en avsevärd förlust får Kammarkollegiet skydda en fordran genom att på offentlig auktion eller på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet köpa in egendom som är utmätt eller pantsatt för fordringen eller överta egendom som betalning för fordringen. Egendom som förvärvats på detta sätt ska avyttras så snart det är lämpligt och senast då det kan ske utan förlust.

Kammarkollegiet får anta ackord vid betalningsinställelse eller konkurs *eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion*.

Paragrafen innehåller bestämmelser för Kammarkollegiets inköp av utmätt eller pantsatt egendom. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ett tillägg med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion är möjligt att under företagsrekonstruktionen upprätta ett förslag till rekonstruktionsplan.

18.24 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 a kap. Särskilda bestämmelser om personaloptioner

Villkor

Företaget

10 § Företaget får när personaloptionen förvärvas inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),
2. föremål för företagsrekonstruktion,
3. på obestånd, eller
4. föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Paragrafen innehåller villkor om att det företag från vilket en personaloption förvärvas inte får vara i ekonomiska svårigheter när personaloptionen förvärvas. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Paragrafen ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

40 kap. Tidigare års underskott

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

- en huvudregel i 2 §,
- definitioner i 3–8 §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott hos företag efter ägarförändringar i 9–19 d §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering, F-skuldsanering och nedskrivning av relevanta kapitalinstrument utanför resolution i 20 och 21 §§,
- bestämmelser om begränsningar i rätten till avdrag för underskott efter överlåtelser av andelar i statliga kreditinstitut i 22 §,
- bestämmelser om avdrag efter ombildningar i 23 §, och
- hänvisningar i 24 §.

I paragrafen anges kapitlets innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Paragrafen anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I paragrafen läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i paragrafen föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

Begränsningar vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering, F-skuldsanering och nedskrivning av relevanta kapitalinstrument

21 § Om den skattskyldige eller ett svenskt handelsbolag som den skattskyldige är delägare i får ackord utan konkurs, skuldsanering eller F-skuldsanering *eller en skulduppgörelse i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av de

skulder i näringsverksamheten som fallit bort genom ackordet, skuldsaneringen, F-skuldsaneringen *eller skulduppgörelsen*.

Om den skattskyldige får nedskrivning av relevanta kapitalinstrument utanför resolution enligt 6 kap. lagen (2015:1016) om resolution, ska avdrag för underskott minskas med ett belopp som motsvarar summan av nedskrivningarna av kapitalinstrumenten.

I paragrafen finns en bestämmelse om begränsning av avdragsrätten för tidigare års underskott. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Första stycket ändras med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ett ackord. Stycket anpassas till att en skulduppgörelse kan ingå i en fastställd rekonstruktionsplan enligt den nya lagen.

42 kap. Vad som ska tas upp och dras av i inkomstlaget kapital

Avdrag för underskott som uppkommit i en näringsverksamhet

Underskott av andelshus

33 § Underskott som uppkommit i en näringsverksamhet får dras av med 70 procent till den del

1. underskottet avser en sådan bostad i ett andelshus som skulle ha varit den skattskyldiges privatbostad om han *eller hon* innehaft den med bostadsrätt, och

2. underskottet inte dras av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§.

I fråga om avdraget tillämpas också bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§.

Om ett underskott har dragits av enligt första stycket, får avdrag inte göras enligt 40 kap. 2 §.

I paragrafen finns vissa regler om avdrag för underskott som uppkommit i näringsverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Det *andra stycket* anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I stycket läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i stycket föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

I övrigt görs en språklig ändring.

Underskott av avslutad näringsverksamhet

34 § Underskott av näringsverksamhet det beskattningsår då en enskild näringsidkare upphört att bedriva näringsverksamheten ska dras av med 70 procent.

Underskottet ska dock inte dras av om det avser självständigt bedriven näringsverksamhet utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det ska inte heller dras av till den del underskottet

– dragits av enligt 45 kap. 32 §, 46 kap. 17 § eller 62 kap. 2–4 §§ eller legat till grund för avdrag enligt 33 §, eller

– skulle ha fallit bort om tillgångar eller tjänster som har tagits ut ur näringsverksamheten hade uttagsbeskattats.

Underskottet ska dras av det följande beskattningsåret eller, om den skattskyldige begär det, fördelas på det året och de två därefter följande beskattningsåren.

Bestämmelserna om begränsningar vid konkurs, ackord, *företagsrekonstruktion*, skuldsanering och F-skuldsanering i 40 kap. 20 och 21 §§ tillämpas också på ett sådant underskott.

I paragrafen finns vissa regler om avdrag för underskott som uppkommit i näringsverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Det *fyärde stycket* anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I stycket läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i stycket föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

58 kap. Pensionsförsäkringar, tjänstepensionsavtal, kapitalförsäkringar och pensionssparkonto

Överlåtelse

17 § Under den försäkrades livstid får en pensionsförsäkring överlåtas bara

1. till följd av ändring av anställningsförhållanden, förutsatt att försäkringen före eller efter överlåtelsen är en tjänstepensionsförsäkring,
2. på grund av utmätning, ackord, konkurs *eller en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*, eller
3. genom bodelning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlåtelse av pensionsförsäkringar. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Den andra punkten i paragrafen anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I punkten läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i punkten föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

Överlåtelse av pensionssparkonto

31 § Rätt till behållning på pensionssparkonto får överlåtas bara

- på grund av utmätning, ackord, konkurs eller en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan, eller
- på det sätt som anges i 4 kap. 12 och 16 §§ lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlåtelse av behållning på pensionssparkonto. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Den första strecksatsen i paragrafen anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I strecksatsen läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i strecksatsen föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

Avskattning av pensionssparkonto

33 § Behållning på pensionssparkonto ska tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning) till den del pensionssparavtalet upphör att gälla enligt 4 kap. 6 eller 14 § eller 6 kap. 5 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande eller till den del behållningen tas i anspråk på grund av utmätning, ackord, konkurs *eller en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan*.

Med behållning på pensionsparkonto avses marknadsvärdet på tillgångarna på kontot efter avräkning för den skatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel som avser kontot.

Avskattningen ska ske när pensionsparavtalet upphör att gälla för tillgångarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avskattning av pensionsparkonto. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Det *första stycket* anpassas till att det i den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ackord. I stycket läggs därför företagsrekonstruktion till. Det som i stycket föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

18.25 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

2 kap. Kronofogdemyndighetens databaser

Ändamål

20 § Uppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurstillsynsärenden, *ärenden om tillsyn över rekonstruktörer* och mål enligt lönegarantilagen (1992:497),

2. förebyggande av överskuldssättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Paragrafen reglerar för vilka ändamål som uppgifter får behandlas i Kronofogdemyndighetens konkurstillsynsdatabas. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.4.

I paragrafens *första punkt* görs ett tillägg i syfte att möjliggöra för Kronofogdemyndigheten att behandla uppgifter i konkurstillsynsdatabasen för att tillhandahålla information som behövs vid tillsyn över rekonstruktörer enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Gallring

23 § Uppgifter och handlingar i databasen som kan hänföras till ett konkurstillsynsärende *eller ett ärende om tillsyn över rekonstruktörer ska* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. *Ett konkurstillsynsärende ska dock gallras* tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt lönegarantilagen (1992:497) *ska* gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Paragrafen innehåller bestämmelser om gallring av uppgifter i konkurstillsynsdatabasen. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.4.

I *första stycket* görs ett tillägg om att uppgifter och handlingar i konkurstillsynsdatabasen som kan hänföras till ett ärende om tillsyn över rekon-

struktörer ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. I övrigt görs språkliga ändringar.

18.26 Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

9 kap. Tredje mans rätt enligt försäkringsavtalet

Direktkrav vid ansvarsförsäkring

7 § Vid ansvarsförsäkring får den skadelidande rikta krav direkt mot försäkringsbolaget på ersättning enligt försäkringsavtalet, om

1. den försäkrade enligt lag eller annan författning är skyldig att ha ansvarsförsäkring som omfattar skadan,

2. konkurs har beslutats eller *en rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* har fastställts för den försäkrade, eller

3. den försäkrade är en juridisk person som numera är upplöst.

I fall som avses i 4 kap. 9 § andra stycket andra meningen får den skadelidande rikta krav mot försäkringsbolaget i den utsträckning ersättning inte kan *betalas* av den försäkrade.

Framställs krav enligt första stycket, *ska* försäkringsbolaget om möjligt snarast meddela den försäkrade om kravet. *En dom* mot försäkringsbolaget eller *en överenskommelse* med bolaget inverkar inte på skadeståndsskyldighet som inte omfattas av försäkringsavtalet.

Den försäkrade och försäkringsbolaget är skyldiga att på den skadelidandes begäran lämna honom *eller henne* upplysning om försäkringen.

Paragrafen behandlar direktkrav vid ansvarsförsäkring. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* andra punkten görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen besluta ett offentligt ackord. Däremot kan en rekonstruktionsplan fastställas.

I övrigt görs språkliga ändringar.

14 kap. Förfogande över försäkringen

Förfoganden som är utan verkan

14 § Ett förfogande över försäkringen är utan verkan *om* förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) *ska* tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Paragrafen behandlar det fallet att försäkringstagaren förfogar över försäkringen på ett sätt som är förbjudet av skatteskal. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I paragrafen görs en ändring med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att under företagsrekonstruktionen besluta ett offentligt ackord. Däremot kan en rekonstruktionsplan fastställas.

I övrigt görs språkliga ändringar.

15 kap. Förhållandet till borgenärerna

Återkrav vid försäkringstagarens konkurs, m.m.

8 § Om försäkringstagaren eller dödsboet efter honom *eller henne* försätts i konkurs och försäkringstagaren senare än tre år före den fristdag som anges i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) har betalat premie för *en livförsäkring* med belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans *eller hennes* villkor, får konkursboet av tillgodohavandet hos försäkringsbolaget kräva åter vad han *eller hon* har betalat för mycket. Om försäkringstagaren eller en panthavare inte har lämnat sitt samtycke till återbetalningen, *ska* konkursboet för prövning av dess rätt väcka talan mot honom *eller henne*. Vid en sådan talan tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Om försäkringsbeloppet *har* betalats ut, är den som har *tagit emot* beloppet skyldig att till konkursboet betala tillbaka det belopp som konkursboet annars hade kunnat kräva åter av försäkringsbolaget. Har beloppet *tagits emot* av en förmånstagare, gäller detta dock bara om utbetalningen har skett senare än sex månader före fristdagen. Återbetalningsskyldigheten *får* jämkas om det finns synnerliga skäl. Vid en talan mot den som har *tagit emot* försäkringsbeloppet tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om företagsrekonstruktion. Vid en talan med anledning av *planförhandling* tillämpas 5 kap. 2 och 3 §§ lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

Vid sådan försäkring som avses i 7 § får krav enligt denna paragraf göras gällande bara om den försäkrade eller den till vars förmån försäkringen annars gäller är närstående till arbetsgivaren på det sätt som anges i 4 kap. 3 § konkurslagen.

Krav enligt denna paragraf får inte göras gällande till nackdel för förmånstagare med oåterkalleligt förordnande.

Paragrafen behandlar vissa möjligheter att återkräva betalda premiebelopp vid livförsäkring för den händelse försäkringstagaren eller hans eller hennes dödsbo skulle försättas i konkurs. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Tredje stycket ändras med anledning av att det införs en ny lag om företagsrekonstruktion i vilken planförhandling ersätter hittillsvarande ackordsförhandling.

I övrigt görs språkliga ändringar.

19 kap. Grupppersonförsäkring

Förfogande över försäkringen

24 § Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid grupppersonförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare *utsträckning* än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Paragrafen innehåller regler om förfogande över grupppersonförsäkring. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ett tillägg om att ett förbud mot överlåtelse inte hindrar överlåtelse i en fastställd rekonstruktionsplan. Tillägget föranleds av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ett ackord. En rekonstruktionsplan kan däremot fastställas enligt den lagen.

I övrigt görs en språklig ändring.

20 kap. Kollektivavtalsgrundad personförsäkring

Förfogande över försäkringen

13 § Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid kollektivavtalsgrundad personförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* eller i konkurs i vidare *utsträckning* än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Paragrafen innehåller regler om förfogande över kollektivavtalsgrundad personförsäkring. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ett tillägg om att ett förbud mot överlåtelse inte hindrar överlåtelse i en fastställd rekonstruktionsplan. Tillägget föranleds av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att fastställa ett ackord. En rekonstruktionsplan kan däremot fastställas enligt den lagen.

I övrigt görs en språklig ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Den äldre lydelsen av 9 kap. 7 § gäller fortfarande om offentligt ackord har fastställts beträffande den försäkrade enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

3. Den äldre lydelsen av 15 kap. 8 § gäller fortfarande i fråga om offentligt ackord enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att den äldre lydelsen av 9 kap. 7 § fortfarande gäller om offentligt ackord har fastställts beträffande den försäkrade enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Av *tredje punkten* framgår att den äldre lydelsen av 15 kap. 8 § fortfarande gäller för offentligt ackord enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.27 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

25 kap. Likvidation och konkurs

Andra kontrollstämman

16 § Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *ska* gå i likvidation, *ska* bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget *ska* gå i likvidation (andra kontrollstämman). *Om bolaget genomgår en företagsrekonstruktion, behöver dock en andra kontrollstämma inte hållas tidigare än två månader efter det att rekonstruktionen avslutats.* I fråga om beslutsunderlag och kallelse *ska* bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen *ska* inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna *ska* läggas fram på stämman.

I paragrafen finns regler om skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma om det egna kapitalet understiger halva det registrerade aktiekapitalet. Genom paragrafen genomförs artikel 32 i insolvensdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Av andra meningen i *första stycket* framgår att skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma inte gäller under en företagsrekonstruktion enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion. Bestämmelsen påverkar inte övriga skyldigheter i aktiebolagslagen. Styrelsen är alltså skyldig att genast upprätta och låta revisor granska en kontrollbalansräkning bl.a. om det finns skäl att anta att företagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet och, om kontrollbalansräkningen visar att så är fallet, kalla till en första kontrollstämma (25 kap. 13 och 15 §§). Om åttamånadersfristen löper ut under en pågående företagsrekonstruktion så behöver någon andra kontrollstämma emellertid inte hållas under den tid som rekonstruktionen pågår, oavsett om den första kontrollstämman hållits före beslutet om företagsrekonstruktion eller under själva rekonstruktionen.

Om åttamånadersfristen redan löpt ut när ansökan om företagsrekonstruktion beviljas kvarstår skyldigheten att hålla den andra kontrollstämman. Detta gäller även om fristen löpt ut först efter tidpunkten för ansökan men innan rättens beslut att bevilja den. Det förhållandet att ett aktiebolag beviljas företagsrekonstruktion medför alltså inte att en tidigare uppkommen medansvarsperiod upphör eller att tidigare underlåtenhet läks. En medansvarsperiod kan endast upphöra på de sätt som följer av aktiebolagslagens regler.

Skyldigheten att hålla en andra kontrollstämma inträder igen när företagsrekonstruktionen avslutas, oavsett om en rekonstruktionsplan har fastställts eller inte. Den andra kontrollstämman ska normalt hållas inom åtta månader från den första kontrollstämman. Enligt bestämmelsen behöver kontrollstämman dock inte hållas förrän tidigast två månader efter det att rekonstruktionen avslutats. Av detta följer att om skyldigheten att hålla den andra kontrollstämman redan har inträtt när rekonstruktionen

avslutas måste stämman hållas senast inom två månader. Om åtta-månadersfristen löper ut senare än två månader efter att rekonstruktionen avslutats kan den andra kontrollstämman hållas som vanligt.

I övrigt görs språkliga ändringar.

27 kap. Registrering

Handläggning av registreringsärenden

2 § Om den som har gjort en registreringsanmälan inte har följt vad som gäller om anmälan, *ska* Bolagsverket förelägga honom eller henne att yttra sig i frågan eller vidta rättelse inom viss tid. Detsamma gäller, om verket finner att det beslut som anmäls för registrering eller en handling som bifogas anmälan

1. inte har tillkommit i behörig ordning,
2. till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen, eller
3. i något viktigare hänseende är otydligt eller vilseledande formulerat.

Om den som har gjort anmälan inte följer ett föreläggande enligt första stycket, *ska* anmälan skrivas av. En upplysning om detta *ska* tas in i föreläggandet.

Om det även sedan anmälaren har yttrat sig finns hinder för registrering som anmälaren har haft tillfälle att yttra sig över, *ska* Bolagsverket vägra registrering. Om det finns skäl för det, får dock verket ge *anmälaren* tillfälle att yttra sig på nytt innan beslut fattas i ärendet.

Trots första–tredje styckena får ett bolagsstämmobeslut registreras, om det enligt 7 kap. 51 § första stycket inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet. *Detsamma gäller för sådana uppgifter i en fastställd rekonstruktionsplan som avses i 4 kap. 31 § lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, om rättens beslut att fastställa planen har fått laga kraft.*

I paragrafen finns bestämmelser om handläggningen av registreringsärenden. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.2.

Av den nya lagen om företagsrekonstruktion framgår att vissa uppgifter i en fastställd rekonstruktionsplan om ökning eller minskning av aktiekapitalet och om ändring av bolagsordningen gäller som om beslut fattats av bolagsstämman (se 4 kap. 31 §). I *fjärde stycket* görs ett tillägg om att sådana uppgifter i en fastställd rekonstruktionsplan får registreras trots bestämmelserna i första–tredje styckena om rättens beslut att fastställa planen fått laga kraft. Detta motsvaras av vad som gäller för bolagsstämmobeslut som inte längre kan klandras enligt 7 kap. 51 § första stycket.

I övrigt görs språkliga ändringar.

18.28 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter

Ackord

4 § Skatteverket får anta *ett* förslag om ackord *eller ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion*, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag som inte framställts i konkurs får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

I paragrafen anges bl.a. under vilka förutsättningar Skatteverket får anta förslag om vissa skulduppgörelser. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* görs tillägg om att Skatteverket, under samma förutsättningar som gäller för ackord, får anta förslag till en rekonstruktionsplan enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion.

I *andra stycket* tas hänvisningen till ackord i företagsrekonstruktion bort med anledning av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att lämna ett ackordsförslag för staten att ta ställning till. En skulduppgörelse kan däremot ingå i en rekonstruktionsplan.

18.29 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

7 kap. Uteslutning av sökande

Omständigheter som får medföra uteslutning av sökande

1 § Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, är föremål för ackord, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, ackord, *företagsrekonstruktion* eller *något annat liknande förfarande*,

3. genom *en dom som fått laga kraft* är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta,

5. inte har fullgjort sina *skyldigheter i fråga om socialförsäkringsavgifter* eller skatt i hemlandet eller annan stat inom EES-området, eller

6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av denna paragraf.

Om sökanden är en juridisk person, får sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för sådant brott som avses i första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Den upphandlande myndigheten får begära att en sökande visar att det inte finns någon grund för att utesluta *sökanden* med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 5.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att den upphandlande myndigheten får utesluta vissa sökanden. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Första och andra punkten ändras till att omfatta sökande som genomgår eller är föremål för företagsrekonstruktion. Ändringen görs med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det inte är möjligt att fastställa ackord enligt den lagen. Det som i punkterna föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

I övrigt görs språkliga ändringar.

18.30 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

34 kap. Sekretess till skydd för enskild vid utsökning och indrivning, skuldsanering, m.m.

Tillsyn i konkurs

Affärs- och driftförhållanden

7 § Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och över rekonstruktörer* för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för en enskilds affärs- eller driftförhållanden. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Första stycket ändras så att sekretess kan gälla även för Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer. Ändringen föranleds av att rekonstruktörer ställs under tillsyn av Kronofogdemyndigheten enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Misstanke om brott

8 § Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och över rekonstruktörer* för uppgift som *gäller* misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift angående misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Första stycket ändras så att sekretess kan gälla även för Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer. Ändringen föranleds av att rekonstruktörer ställs under tillsyn av Kronofogdemyndigheten enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion. I övrigt görs en språklig ändring.

18.31 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

11 kap. Uteslutning av leverantörer

Omständigheter som får medföra uteslutning av leverantörer

2 § En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling, om leverantören

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, är föremål för ackord, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord, *företagsrekonstruktion* eller *något annat liknande förfarande*,

3. genom en dom som fått laga kraft är dömd för brott som avser yrkesutövningen, såsom till följd av en överträdelse av befintlig lagstiftning om export av försvars- och säkerhetsutrustning,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, såsom genom att inte ha iakttagit sina skyldigheter i fråga om informationssäkerhet eller försörjningstrygghet vid ett tidigare kontrakt, och den upphandlande myndigheten eller enheten kan visa detta,

5. har, på grundval av någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor, kunnat konstaterats inte vara så tillförlitlig som krävs för att inte riskera Sveriges säkerhet,

6. inte har fullgjort sina skyldigheter i fråga om socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, eller

7. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 11 eller 12 kap.

Är leverantören en juridisk person, får leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brott som avses i första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Myndigheten eller enheten får, utom i de fall som avses i 4 §, begära att en leverantör visar att det inte finns någon grund för att utesluta leverantören med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 6.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar en leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 15.

De första och andra punkterna i första stycket ändras till att omfatta leverantör som genomgår eller är föremål för företagsrekonstruktion. Ändringen görs med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det inte är möjligt att fastställa ackord enligt den lagen. Det som i punkterna föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

I övrigt görs språkliga ändringar.

18.32 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

10 kap. Skatteavdrag för preliminär skatt

Skyldighet att göra skatteavdrag

3 § Skatteavdrag ska göras från kontant ersättning för arbete.

Som ersättning för arbete räknas i denna lag även

1. pension,

2. livränta som inte är ersättning för avyttrade tillgångar,

3. engångsbelopp på grund av personskada,

4. sjukpenning och annan ersättning som avses i 11 kap. 24, 30, 31, 34 och 36 §§ samt 15 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229),

5. ersättning för förlorad arbetsförtjänst och för intrång i näringsverksamhet,

6. undantagsförmåner och sådant periodiskt understöd eller sådan liknande periodisk utbetalning som givaren enligt inkomstskattelagen ska dra av i inkomstslaget näringsverksamhet,

7. behållning på pensionssparkonto som ska avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen på grund av att pensionssparavtalet har upphört att gälla eller

att behållningen har tagits i anspråk vid utmätning, konkurs, ackord *eller företagsrekonstruktion*,

8. ersättning för ökade levnadskostnader som lämnas vid sådan tjänsteresa som avses i 12 kap. 6 § inkomstskattelagen, eller vid sådan tillfällig anställning eller sådant uppdrag som avses i 12 kap. 9 § samma lag, till den del ersättningen överstiger

a) de schablonbelopp som anges i 12 kap. 6 a, 10–15, 17 och 21 §§ inkomstskattelagen, eller

b) den faktiska utgiften när det gäller kostnad för logi,

9. andra ersättningar för kostnader i tjänsten än de som avses i 8, till den del ersättningen avser kostnader som det är uppenbart att mottagaren inte får dra av vid beskattningen,

10. den del av utbetalningen som avses i 11 kap. 16 § inkomstskattelagen när en medlem har gått ur en ekonomisk förening, och

11. annan kontant ersättning som betalas ut med anledning av tjänsten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skatteavdrag från ersättning för arbete. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Första stycket ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag. Eftersom det enligt den lagen inte är möjligt att fastställa ackord läggs i sjunde punkten till företagsrekonstruktion. Det som i punkten föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

62 kap. Betalning av skatter och avgifter

Avräkning efter ackord eller en fastställd rekonstruktionsplan

14 § Om en skatt eller avgift som omfattas av ett villkor om avräkning i ett beslut om ackord *eller i en under företagsrekonstruktion fastställd rekonstruktionsplan* sätts ned, ska det tillgodoräknade beloppet i första hand räknas av mot den skuld som ackordet *eller planen* avsåg.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avräkning efter ackord eller en fastställd rekonstruktionsplan. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Paragrafen ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag. Eftersom det enligt den lagen inte är möjligt att fastställa ackord läggs i paragrafen till fastställd rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion. Det som i paragrafen föreskrivs om ackord kommer fortsättningsvis att gälla för underhandsackord.

18.33 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering

Uteslutning av sökande

10 § Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, *genomgår företagsrekonstruktion*, tills vidare har inställt sina betalningar, eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, *företagsrekonstruktion* eller *något* annat liknande förfarande,

3. genom *en* dom som *fått laga kraft* är dömd för brott som avser yrkesutövningen,

4. kan visas ha gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen,

5. inte har fullgjort sina *skyldigheter i fråga om* socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna upplysningar eller har lämnat felaktiga upplysningar som har begärts med stöd av 11 §.

Om sökanden är en juridisk person, får sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för sådant brott som avses i första stycket 3 eller har gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att den upphandlande myndigheten får utesluta vissa sökande. Övervägandena finns i avsnitt 15.

De första och andra punkterna i *första stycket* ändras till att omfatta sökande som genomgår eller är föremål för företagsrekonstruktion. Ändringen görs med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag och att det inte är möjligt att fastställa ackord enligt den lagen.

I övrigt görs språkliga ändringar.

18.34 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Stöd efter godkännande från Tillväxtverket

5 b § Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. *genomgår* företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilka situationer Tillväxtverket inte får lämna godkännande till stöd till en arbetsgivare. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Andra punkten ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag om företagsrekonstruktion.

18.35 Förslaget till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Villkor för skuldsanering

7 § Skuldsanering får beviljas om gäldenären är *insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom* överskådlig tid.

Paragrafen anger villkoret om gäldenärens skuldsättningsgrad. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I paragrafen görs den ändringen att det kvalificerade insolvensrekvisitet delas upp i två led. För att beviljas skuldsanering krävs att gäldenären är insolvent. Med insolvens avses detsamma som i 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen (1987:672). Därutöver krävs att gäldenären är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Någon ändring i sak är inte avsedd (jfr prop. 2015/16:125 s. 206 f.).

Inledande av skuldsanering

19 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer,

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen innehåller regler om kungörelse när ett inledandebeslut har meddelats. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.1.

Av den första punkten, som är ny, i *andra stycket* framgår att kungörelsen ska innehålla en uppmaning till borgenärerna att i samband med fordringsanmälan uppge namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer.

Gäldenärens betalningar

41 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

Paragrafen reglerar utbetalning till borgenärerna. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.1.

I *andra stycket*, som är nytt, regleras hur utbetalning ska göras till en borgenär. Inbetalda medel ska betalas ut till det konto som angetts av borgenären. Med utbetalning till konto avses förutom bankkonto även utbetalning till bankgiro- eller plusgironummer. Om det finns särskilda skäl får en utbetalning göras på annat sätt än till konto. Exempel på särskilda skäl är om borgenären inte har tillgång till något konto eller att utbetalning till konto inte är lämpligt av något annat legitimt skäl. Det är borgenären som har att visa att det föreligger sådana omständigheter att utbetalning ska göras på annat sätt än till konto. Ett beslut att inte betala ut medlen kan överklagas enligt 45 §.

I tredje stycket, som är nytt, anges att om utbetalning inte görs till en borgenär så ska en underrättelse skickas till borgenären.

41 a § *En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 40 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 41 § andra stycket.*

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

Paragrafen, som är ny, reglerar borgenärernas rätt till medel som blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten samt myndighetens möjlighet att hantera sådana medel efter att en skuldsanering har avslutats. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.2.

Av paragrafen framgår att en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären. Det kan t.ex. vara så att borgenären inte anmält ett bankkonto eller att ett anmält bankkonto inte längre finns kvar och att det saknas särskilda skäl för att betala ut medlen på annat sätt. Ett annat exempel är att borgenären inte anser sig vara berättigad att ta emot betalningen och därför återbetalar medel som Kronofogdemyndigheten förmedlat. Det framgår av beslutet om skuldsanering när borgenärerna ska få betalt och i och med det även dagen för sista utbetalningen (se 29 §). Därmed får borgenärerna redan i ett tidigt skede av skuldsaneringen information om när borgenären senast måste anmäla betalningsuppgifter till Kronofogdemyndigheten. En borgenär som har förlorat rätten till inbetalda medel har heller inte möjlighet att få betalt av gäldenären. Inbetalda medel som en borgenär förlorat sin rätt till ska i första hand fördelas mellan övriga borgenärer. Medlen ska fördelas proportionerligt utifrån storleken på borgenärernas fordringar. Om en sådan omfördelning inte är möjlig av någon anledning, t.ex. för att det skulle innebära att en borgenär får mer än vad den ursprungliga fordran uppgick till eller för att en borgenär inte vill ta emot betalningen, ska ett sådant överskott återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig ska medlen tillfalla staten. Ett beslut om utbetalning, återbetalning eller att medlen ska tillfalla staten kan överklagas enligt 45 §.

Övriga bestämmelser

54 § Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om en ansökan om *planförhandling under företagsrekonstruktion* tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om en *rekonstruktionsplan* fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om skuldsanering.

I paragrafen regleras i vilka situationer en ansökan om skuldsanering förfaller och när ett skuldsaneringsärende ska förklaras vilande. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Det *andra stycket* ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag i vilken en planförhandling där en rekonstruktionsplan kan fastställas ersätter hittillsvarande förhandling om offentligt ackord.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Bestämmelsen i 19 § i den nya lydelsen gäller inte för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
3. Den nya 41 a § gäller även i fråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.
4. Bestämmelsen i 54 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om skuldsanering.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Som utgångspunkt ska de nya bestämmelserna gälla även för ärenden där skuldsanering inlemts före ikraftträdandet. Av *andra punkten* framgår dock att 19 § i den nya lydelsen inte ska gälla för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.

Av *tredje punkten* framgår att de nya bestämmelserna i 41 a § ska gälla även i fråga om en skuldsanering där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet. Om det i ett sådant ärende hos Kronofogdemyndigheten kvarstår inbetalda medel som en borgenär har förlorat rätten till ska medlen fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig tillfaller medlen staten. I dessa ärenden kan det bli nödvändigt för Kronofogdemyndigheten att kontakta de kända borgenärerna som omfattades av skuldsaneringen och, i förekommande fall gäldenären, för att verkställa utbetalning av de medel som är inestående hos myndigheten i det avslutade ärendet.

Av *fjärde punkten* framgår att bestämmelsen i 54 § i den äldre lydelsen fortfarande gäller för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om skuldsanering.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.36 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

Villkor för F-skuldsanering

6 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,
2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller
3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Första stycket 1 hindrar inte att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet beviljas F-skuldsanering om hans eller hennes skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att han eller hon uppfyller kraven i 8 §.

Paragrafen reglerar vilka gäldenärskategorier som får beviljas F-skuldsanering. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet får beviljas F-skuldsanering trots det som sägs i första punkten under förutsättning att företagarens skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att kravet om kvalificerad insolvens är uppfyllt. Det innebär att en gäldenär som inte uppfyller det s.k. huvudsaklighetskriteriet ändå kan beviljas F-skuldsanering om den näringsrelaterade skuldbördan är tillräckligt stor för att gäldenären ska anses vara kvalificerat insolvent (se 8 §) och övriga villkor för F-skuldsanering är uppfyllda.

8 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är insolvent och så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

En bedömning av om gäldenären uppfyller kraven i första stycket ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

Paragrafen anger villkoret om gäldenärens skuldsättningsgrad. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I *första stycket* görs den ändringen att det kvalificerade insolvensrekvisitet delas upp i två led. Ändringen är av samma slag som den som görs i 7 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se författningskommentaren till den paragrafen.

I *andra stycket* görs en språklig ändring som är en följd av ändringen i första stycket.

Ansökan om F-skuldsanering

13 § Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. gäldenären enligt 5 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden och uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige,

2. gäldenärens inkomster och utgifter,

3. gäldenärens tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn, person- eller organisationsnummer, eller motsvarande identifieringsnummer, adress och telefonnummer,

4. vilka av skulderna som har anknytning till företagarens näringsverksamhet,

5. huruvida den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs eller genomgår eller har genomgått en *företagsrekonstruktion*,

6. hur näringsverksamheten drivs eller har drivits,

7. omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och F-skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga, och

8. gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden som i övrigt är av betydelse för prövningen av ärendet.

Uppgifterna ska lämnas av gäldenären på heder och samvete.

Paragrafen innehåller regler om ansökans innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* tredje punkten görs ett tillägg om att även till person- eller organisationsnummer motsvarande identifieringsnummer ska anges för borgenärerna.

I femte punkten i samma stycke görs en ändring med anledning av att den nya lagen om företagsrekonstruktion inte innehåller regler om förhandling om offentligt ackord.

14 § Till ansökan ska bifogas årsredovisning eller årsbokslut avseende det senast avslutade räkenskapsåret för företagarens näringsverksamhet. Om det har upprättats en revisionsberättelse, ska även denna bifogas.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs, ska till ansökan bifogas förvaltarberättelse, bouppteckning och eventuell slutredovisning enligt 7 kap. 13 och 15 §§ samt 13 kap. konkurslagen (1987:672).

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och *förteckning över tillgångar och skulder* enligt 4 kap. 8 § 1 och 2 den lagen.

Paragrafen innehåller regler om vilka dokument som ska bifogas en ansökan om företagsrekonstruktion. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Det *tredje stycket* ändras med anledning av att 1996 års lag om företagsrekonstruktion ersätts av en ny lag i vilken planförhandling ersätter hittillsvarande förhandling om offentligt ackord. Stycket anpassas också till att den nya lagen om företagsrekonstruktion innehåller regler om förteckning över tillgångar och skulder.

Inledande av F-skuldsanering

21 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. *uppgi sitt namn och person- eller organisationsnummer eller motsvarande identifieringsnummer,*

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen, som får en ny första punkt, innehåller regler om kungörelse när ett inledandebeslut har meddelats. Den är av samma slag som 19 § skuldsaneringslagen (2016:675), se författningskommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.1.

Gäldenärens betalningar

43 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

Paragrafen, som får två nya stycken, reglerar utbetalning till borgenärerna. Ändringarna motsvarar 41 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se författningskommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.1.

43 a § *En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 42 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om F-skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 43 § andra stycket.*

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

Paragrafen, som är ny, reglerar borgenärernas rätt till medel som har blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten samt myndighetens möjlighet att hantera sådana medel efter att en F-skuldsanering har avslutats. Den är av samma slag som 41 a § skuldsaneringslagen (2016:675), se författningskommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.2.

Övriga bestämmelser

56 § Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om en ansökan om *planförhandling under företagsrekonstruktion* tas upp sedan gäldenären har ansökt om F-skuldsanering, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande. Om *en rekonstruktionsplan* fastställs, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

Om den näringsverksamhet som företagaren är eller har varit engagerad i drivs av en juridisk person som är försatt i konkurs eller har inlett en *planförhandling*, ska ärendet om F-skuldsanering förklaras vilande om det med hänsyn till behovet av utredning finns skäl för det.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om F-skuldsanering.

I paragrafen regleras i vilka situationer en ansökan om F-skuldsanering förfaller och när ett ärende om F-skuldsanering ska förklaras vilande. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Ändringen i *andra stycket* är av samma slag som 54 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se författningskommentaren till den paragrafen.

Ändringen i *tredje stycket* får till följd att en inledd planförhandling kan utgöra skäl för vilandeförklaring av ärendet om F-skuldsanering. Ändringen är föranledd av att ackordsförhandling ersätts av planförhandling enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Bestämmelsen i 21 § i den nya lydelsen gäller inte för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
3. Den nya 43 a § gäller även i fråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

4. Den äldre lydelsen av 56 § gäller fortfarande för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om F-skuldsanering.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2022.

Som utgångspunkt ska de nya bestämmelserna gälla även för ärenden där F-skuldsanering inletts före ikraftträdandet. Av *andra punkten* framgår dock att 21 § i den nya lydelsen inte ska gälla för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.

Av *tredje punkten* framgår att de nya bestämmelserna i 43 a § ska gälla även i fråga om en F-skuldsanering där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet. Om det i ett sådant ärende hos Kronofogdemyndigheten kvarstår inbetalda medel som en borgenär har förlorat rätten till ska medlen fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig tillfaller medlen staten. I dessa ärenden kan det bli nödvändigt för Kronofogdemyndigheten att kontakta de kända borgenärerna som omfattades av F-skuldsaneringen och, i förekommande fall gäldenären, för att verkställa utbetalning av de pengar som är inestående hos myndigheten i det avslutade ärendet.

Av *fjärde punkten* framgår att 56 § i den äldre lydelsen fortfarande gäller för det fall beslut om förhandling om offentligt ackord meddelas eller ett ackord fastställs enligt den upphävda 1996 års lag om företagsrekonstruktion efter att gäldenären ansökt om F-skuldsanering.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

18.37 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:000) (2022:000) om Sveriges riksbank

9 kap. Tillgångsförvaltning

Förvärv av säkerheter och minskning av fordran

4 § Riksbanken får förvärva varje slag av egendom i syfte att skydda en fordran. Egendomen ska säljas så snart det är lämpligt och senast när det kan ske utan förlust.

Riksbanken får *anta ackord eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion* och besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av en fordran.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. köp av egendom i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *andra stycket* görs ett tillägg om att Riksbanken får godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under en företagsrekonstruktion. Ändringen föranleds av att det enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion inte är möjligt att lämna ett ackordsförslag för Riksbanken att ta ställning till. En skulduppställning kan däremot ingå som en del av de åtgärder som kan föreslås i en rekonstruktionsplan.

I övrigt görs en språklig ändring.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/1023

av den 20 juni 2019

om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Målet med detta direktiv är att bidra till den inre marknads goda funktion och avlägsna hinder mot utövandet av grundläggande friheter, såsom den fria rörligheten för kapital och etableringsfriheten, som följer av skillnader i nationell rätt och nationella förfaranden för förebyggande rekonstruktion, insolvens samt skuldavskrivning och näringsförbud. Detta direktiv syftar till att, utan att det påverkar arbetstagarnas grundläggande fri- och rättigheter, avlägsna sådana hinder genom att säkerställa att livskraftiga företag och entreprenörer i ekonomiska svårigheter har tillgång till effektiva nationella ramverk för förebyggande rekonstruktion som ger dem möjlighet att fortsätta att driva sin verksamhet, att hederliga insolventa eller överskuldssatta entreprenörer kan få fullständig skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod, varigenom de får en andra chans, samt att förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning görs mer ändamålsenliga, särskilt i syfte att förkorta dem.
- (2) Rekonstruktion bör göra det möjligt för gäldenärer i ekonomiska svårigheter att helt eller delvis fortsätta sin verksamhet, genom att ändra sammansättningen av eller villkoren för eller strukturen på deras tillgångar och skulder eller kapitalstruktur, inbegripet genom försäljning av tillgångar eller delar av verksamheten eller, om så föreskrivs i nationell rätt, verksamheten som fortlevande verksamhet ("going concern"), samt genom att genomföra operativa förändringar. Såvida inte annat särskilt föreskrivs i nationell rätt bör operativa förändringar, såsom uppsägning eller ändring av avtal eller försäljning eller annan avyttring av tillgångar, överensstämma med de allmänna krav som föreskrivs i nationell rätt för sådana åtgärder, särskilt i civilrättsliga och arbetsrättsliga regler. Alla utbyten av skulder mot aktier bör även överensstämma med garantier som föreskrivs i nationell rätt. Ramverk för förebyggande rekonstruktion bör framför allt ge gäldenärerna möjlighet att rekonstruera på ett ändamålsenligt sätt i ett tidigt skede i syfte att undvika insolvens och således förhindra att livskraftiga företag likvideras i onödan. Ramverken bör vara till hjälp för att förhindra förluster av arbetstillfällen, kunskaper och färdigheter och maximera värdet för borgenärer – jämfört med vad de skulle erhålla i händelse av likvidation av företagets tillgångar eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot i avsaknad av en plan – samt för ägare och ekonomin som helhet.

⁽¹⁾ EUT C 209, 30.6.2017, s. 21.

⁽²⁾ EUT C 342, 12.10.2017, s. 43.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 28 mars 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 juni 2019.

- (3) Ramverk för förebyggande rekonstruktion bör också förhindra ackumulering av nödlidande lån. Tillgång till ändamålsenliga ramverk för förebyggande rekonstruktion skulle säkerställa att åtgärder vidtas innan ett företag ställer in sina lånebetalningar, vilket skulle bidra till att minska risken för att lån blir nödlidande i konjunkturdugångar och minska deras negativa inverkan på den finansiella sektorn. En betydande procentandel av företag och arbetstillfällen skulle kunna bevaras om förebyggande ramverk fanns i alla medlemsstater där företagets verksamhetsställen, tillgångar eller borgenärer är belägna. Alla involverade parter rättigheter, inklusive arbetstagarnas, bör skyddas på ett balanserat sätt i ramverken för rekonstruktion. Samtidigt bör verksamheter som inte är livskraftiga och saknar utsikter att överleva likvideras så snabbt som möjligt. Om en gäldenär i ekonomiska svårigheter inte är ekonomiskt livskraftig eller inte snabbt kan återställa livskraften skulle rekonstruktionsförsök kunna leda till allt snabbare och allt fler förluster till nackdel för borgenärer, arbetstagare och andra intressenter och för ekonomin som helhet.
- (4) Det finns skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller de olika förfaranden som är tillgängliga för gäldenärer i ekonomiska svårigheter och som syftar till att rekonstruera deras verksamhet. Vissa medlemsstater har ett begränsat antal förfaranden som inte tillåter rekonstruktion av företag förrän i ett relativt sent skede, i samband med insolvensförfaranden. I andra medlemsstater är rekonstruktion möjlig i ett tidigare skede, men de tillgängliga förfarandena är antingen inte så ändamålsenliga som de kunde ha varit eller också är de mycket formella, särskilt eftersom de begränsar användningen av arrangemang utom rätta. Förebyggande lösningar är en växande trend i modern insolvensrätt. Trenden går mot att välja metoder som, till skillnad från den klassiska metoden att likvidera en verksamhet i ekonomiska svårigheter, syftar till att verksamheten ska återhämta sig eller åtminstone att de enheter som fortfarande är ekonomiskt livskraftiga ska räddas. En sådan metod bidrar ofta till, utöver andra ekonomiska fördelar, att bevara arbetstillfällen eller minska förluster av arbetstillfällen. Dessutom varierar den grad i vilken rättsliga eller administrativa myndigheter, eller de personer som de utser, deltar i ramverk för förebyggande rekonstruktion mellan inget eller minimalt deltagande i vissa medlemsstater och fullständigt deltagande i andra. Nationella regler som handlar om att ge entreprenörer en andra chans, särskilt genom avskrivning av skulder som de ådragit sig under sin verksamhet, skiljer sig också åt mellan medlemsstaterna. Skillnaderna avser avskrivningsperiodens längd och villkoren för att bevilja avskrivning.
- (5) I många medlemsstater tar det mer än tre år för insolventa men hederliga entreprenörer att få sina skulder avskrivna och göra en nystart. Ineffektiva ramverk för skuldavskrivning och näringsförbud leder till att entreprenörer måste flytta till andra jurisdiktioner för att kunna göra en nystart inom en rimlig tidsperiod samt till avsevärda merkostnader för både deras borgenärer och entreprenörerna själva. Långa näringsförbud som ofta åtföljer ett förfarande som leder fram till skuldavskrivning skapar hinder för friheten att starta och utöva verksamhet som egenföretagare.
- (6) Överdrivet långa förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning i flera medlemsstater är en viktig faktor som leder till en låg utdelning och till att investerare avskräcks från att göra affärer i jurisdiktioner där förfaranden riskerar att ta för lång tid och vara alltför kostsamma.
- (7) Skillnader mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning innebär merkostnader för investerare när de bedömer risken för att gäldenärer ska hamna i ekonomiska svårigheter i en eller flera medlemsstater eller risken med att investera i livskraftig verksamhet i ekonomiska svårigheter, och risken med merkostnader för att rekonstruera företag som har verksamhetsställen, borgenärer eller tillgångar i andra medlemsstater. Detta är särskilt tydligt fallet vid rekonstruktion av internationella företagskoncerner. Investerare nämner att osäkerhet om insolvensregler eller risken för långdragna eller komplexa insolvensförfaranden i ett annat land är ett av de främsta skälen för att inte investera eller inte ingå en affärsförbindelse med en motpart utanför den medlemsstat där de är baserade. Denna osäkerhet har en avskräckande effekt som hindrar företagens etableringsfrihet och främjandet av entreprenörskap och äventyrar den inre marknadens goda funktion. Framför allt mikroföretag och små och medelstora företag har i de flesta fall inte de resurser som krävs för att bedöma riskerna med gränsöverskridande verksamhet.
- (8) Skillnaderna mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning leder till ojämlika villkor för att få tillgång till kredit och till olika grader av utdelning i medlemsstaterna. En högre grad av harmonisering på området för rekonstruktion, insolvens, skuldavskrivning och näringsförbud är därför oundgänglig för en väl fungerande inre marknad i allmänhet och för en fungerande kapitalmarknadsunion i synnerhet samt för de europeiska ekonomiernas motståndskraft, bland annat när det gäller att bevara och skapa arbetstillfällen.

- (9) Borgenärens merkostnader för riskbedömning och gränsöverskridande verkställighet när det gäller fordringar på överskuldssatta entreprenörer som flyttar till en annan medlemsstat för att få skuldavskrivning på mycket kortare tid bör också minska. De merkostnader för entreprenörer som uppstår till följd av behovet av att flytta till en annan medlemsstat för att kunna få skuldavskrivning bör också minska. Vidare försvåras entreprenörskap av de hinder som följer av långvariga näringsförbud som är knutna till en entreprenörs insolvens eller överskuldssättning.
- (10) Rekonstruktioner, i synnerhet om de är omfattande och får betydande konsekvenser, bör bygga på en dialog med intressenterna. Denna dialog bör inbegripa valet av de åtgärder som planeras med avseende på målen med rekonstruktionen och alternativa lösningar, och arbetstagarrepresentanter bör involveras på lämpligt sätt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
- (11) Hindren mot att utöva de grundläggande friheterna är inte begränsade till rent gränsöverskridande situationer. En alltmär sammanlänkad inre marknad, där varor, tjänster, kapital och arbetstagare rör sig fritt, med en allt starkare digital dimension innebär att mycket få företag är rent nationella om alla aspekter beaktas, till exempel kundbas, försörjningskedja, verksamhetsområde, investerare och kapitalbas. Även rent nationella insolvenssituationer kan påverka den inre marknadens funktion genom den så kallade dominoeffekten av insolvenser, varigenom en gäldenärs insolvens kan ge upphov till att leverantörer råkar i insolvens.
- (12) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 (*) behandlar frågor om behörighet, erkännande och verkställighet, tillämplig lag och samarbete i gränsöverskridande insolvensförfaranden samt sammankoppling av insolvensregister. Dess tillämpningsområde omfattar förebyggande förfaranden som stärker förutsättningarna för att rädda ekonomiskt livskraftiga gäldenärer och för skuldavskrivningsförfaranden för entreprenörer och andra fysiska personer. Den förordningen behandlar dock inte skillnaderna mellan nationell rätt som reglerar dessa förfaranden. Vidare skulle ett instrument som är begränsat till endast gränsöverskridande insolvenssituationer inte avlägsna alla hinder för den fria rörligheten, och det skulle inte heller vara möjligt för investerare att på förhand bedöma om gäldenärens potentiella framtida ekonomiska svårigheter är av gränsöverskridande eller inhemsk natur. Det är därför nödvändigt att gå utöver frågor som rör rättsligt samarbete och att fastställa materiella miniminormer för förfaranden för förebyggande rekonstruktion och förfaranden som leder till avskrivning av skulder för entreprenörer.
- (13) Detta direktiv bör inte påverka tillämpningsområdet för förordning (EU) 2015/848. Det syftar till att vara fullt förenligt med och komplettera den förordningen genom att kräva att medlemsstaterna inrättar förfaranden för förebyggande rekonstruktion som uppfyller vissa minimiprinciper om ändamålsenlighet. Det grundar sig på samma synsätt som den förordningen och tillåter medlemsstaterna att behålla eller införa förfaranden som inte uppfyller villkoret om offentliggörande för anmälan enligt bilaga A till den förordningen. Även om detta direktiv inte kräver att förfaranden inom dess tillämpningsområde uppfyller alla villkor för anmälan enligt den bilagan syftar det till att underlätta gränsöverskridande erkännande av sådana förfaranden och erkännande och verkställighet av domar.
- (14) Fördelen med att tillämpa förordning (EU) 2015/848 är att den föreskriver garantier mot att den plats där gäldenären har sina huvudsakliga intressen otillbörligen flyttas medan gränsöverskridande insolvensförfaranden pågår. Vissa begränsningar bör också tillämpas på förfaranden som inte omfattas av den förordningen.
- (15) Det är nödvändigt att sänka rekonstruktionskostnaderna för både gäldenärer och borgenärer. De skillnader mellan medlemsstaterna som hindrar en tidig rekonstruktion av livskraftiga gäldenärer i ekonomiska svårigheter och minskar möjligheterna för hederliga entreprenörer att få skuldavskrivning bör därför minska. En minskning av sådana skillnader bör medföra en större öppenhet, rättssäkerhet och förutsebarhet i unionen. Det bör maximera utdelningen till alla typer av borgenärer och investerare och uppmuntra till gränsöverskridande investeringar. En större samstämmighet i fråga om förfaranden för rekonstruktion och insolvens bör också underlätta rekonstruktion av koncerner, oberoende av var i unionen koncernens medlemmar finns.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (EUT L 141, 5.6.2015, s. 19).

- (16) Ett avlägsnande av hindren mot en effektiv rekonstruktion av livskraftiga gäldenärer i ekonomiska svårigheter bidrar till att minimera förluster av arbetstillfällen och värdeförluster för borgenärer i leveranskedjan samt bevarar kunskaper och färdigheter och främjar därför ekonomin som helhet. Att underlätta för entreprenörer att få skuldavskrivning skulle förhindra att de uteslås från arbetsmarknaden och ge dem möjlighet att starta om sin entreprenörsvksamhet och dra lärdom av sina erfarenheter. Att förkorta längden på rekonstruktionsförfarandena skulle dessutom leda till högre utdelningsgrader för borgenärer eftersom förlusten av värdet på gäldenären eller gäldenärens verksamhet normalt ökar allt eftersom tiden går. Effektiva förfaranden för förebyggande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning skulle slutligen möjliggöra en bättre bedömning av de risker som är förknippade med beslut om in- och utlåning och underlätta anpassningen för insolventa eller överskuldssatta gäldenärer genom att minimera de ekonomiska och sociala kostnaderna i samband med processen för att minska deras skuldsättning. Detta direktiv bör ge medlemsstaterna utrymme att tillämpa gemensamma principer samtidigt som de nationella rättssystemen beaktas. Medlemsstaterna bör kunna behålla eller införa andra ramverk för förebyggande rekonstruktion i sina nationella rättssystem än de som föreskrivs i detta direktiv.
- (17) Företag, särskilt mikroföretag samt små och medelstora företag, vilka utgör 99 % av alla företag i unionen, bör gynnas av en mer samstämmig strategi på unionsnivå. Det är troligare att mikroföretag samt små och medelstora företag likvideras än att de rekonstrueras, eftersom de måste bära kostnader som är oproportionerligt mycket högre än de som större företag får bära. Mikroföretag samt små och medelstora företag saknar ofta, särskilt när de står inför ekonomiska svårigheter, de medel som krävs för att klara av höga rekonstruktionskostnader och dra fördel av de effektivare rekonstruktionsförfaranden som endast är tillgängliga i vissa medlemsstater. För att hjälpa sådana gäldenärer att rekonstruera till låga kostnader bör omfattande checklistor för rekonstruktionsplaner, som är anpassade till mikroföretags samt små och medelstora företags behov och särskilda egenskaper, utarbetas på nationell nivå och tillhandahållas via internet. Dessutom bör verktyg för tidig varning inrättas för att varna gäldenärer om att de måste agera skyndsamt, med beaktande av att mikroföretag samt små och medelstora företag har begränsade resurser för att anlita experter.
- (18) När medlemsstaterna definierar mikroföretag samt små och medelstora företag bör de ta vederbörlig hänsyn till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁽⁷⁾ eller till kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag⁽⁸⁾.
- (19) Det är lämpligt att från direktivets tillämpningsområde undanta gäldenärer som är försäkringsföretag och återförsäkringsföretag enligt definitionerna i artikel 13.1 och 13.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG⁽⁹⁾, kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013⁽¹⁰⁾, värdepappersföretag och företag för kollektiva investeringar enligt definitionerna i artikel 4.1.2 och 4.1.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, centrala motparter enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012⁽¹¹⁾, värdepapperscentraler enligt definitionen i artikel 2.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014⁽¹²⁾ och andra finansinstitut och enheter som förtecknas i artikel 1.1 första stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU⁽¹³⁾. Sådana gäldenärer är föremål för särskilda regler och de nationella tillsynsmyndigheterna och resolutionsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa mot dem. Medlemsstaterna bör kunna undanta andra finansiella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster och som är föremål för jämförbara regler och befogenheter att ingripa.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽⁸⁾ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (EUT L 257, 28.8.2014, s. 1).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 173, 12.6.2014, s. 190).

- (20) Av liknande skäl bör även offentligrättsliga organ enligt nationell rätt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Medlemsstaterna bör också kunna begränsa tillgången till ramverk för förebyggande rekonstruktion till juridiska personer eftersom de ekonomiska svårigheter som entreprenörer har kan hanteras på ett effektivt sätt inte bara genom förfaranden för förebyggande rekonstruktion utan även genom förfaranden som leder till skuldavskrivning eller genom avtalsbaserade informella rekonstruktioner. Medlemsstater med olika rättssystem, där samma typ av enhet har en rättslig status som skiljer sig åt mellan de rättssystemen, bör kunna tillämpa ett enhetligt system på alla sådana enheter. En ram för förebyggande rekonstruktion som fastställs enligt detta direktiv bör inte påverka fordringar och rättigheter gentemot en gäldenär som uppkommer inom tjänstepensionsystem om dessa fordringar och rättigheter förvärvades före rekonstruktionen.
- (21) Överskuldssättning hos konsumenter är ett stort ekonomiskt och socialt problem som är nära förknippat med minskningen av den alltför stora skuldsättningen. Vidare är det ofta inte möjligt att göra en tydlig åtskillnad mellan skulder som en entreprenör ådragit sig inom ramen för sin näringsverksamhet, sin affärsverksamhet, sitt hantverk eller sitt yrke, å ena sidan, och de skulder som ådragits utanför de verksamheterna, å den andra. Entreprenörer skulle inte i praktiken kunna få en andra chans om de var tvungna att genomgå separata förfaranden med olika tillträdesvillkor och skuldavskrivningsperioder för att få sina företagskulder och andra skulder som ådragits utanför företagsverksamheten avskrivna. Därför skulle det vara lämpligt att medlemsstaterna så snart som möjligt även börjar tillämpa bestämmelserna om skuldavskrivning i detta direktiv på konsumenter, även om direktivet inte innehåller bindande regler om konsumenters överskuldssättning.
- (22) Ju tidigare en gäldenär kan upptäcka sina ekonomiska svårigheter och vidta lämpliga åtgärder, desto större är sannolikheten för att en förestående insolvens kan undvikas eller, om det är fråga om en verksamhet vars livskraft permanent är skadad, desto mer ordnat och effektivt kan avvecklingen ske. Därför bör det utarbetas tydlig, aktuell, koncis och användarvänlig information om tillgängliga förfaranden för förebyggande rekonstruktion och inrättas ett eller flera verktyg för tidig varning för att uppmuntra gäldenärer som börjar erfara ekonomiska svårigheter att vidta åtgärder på ett tidigt stadium. Verktyg för tidig varning i form av varningsmekanismer som indikerar när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar skulle till exempel kunna utlösas av att skatter eller sociala avgifter inte betalas. Sådana verktyg skulle kunna tas fram antingen av medlemsstaterna eller av privata enheter, förutsatt att målet uppfylls. Medlemsstaterna bör göra information om verktygen för tidig varning tillgänglig på internet, till exempel på en särskild webbplats eller webbsida. Medlemsstaterna bör kunna anpassa verktygen för tidig varning beroende på företagets storlek och fastställa särskilda bestämmelser om verktyg för tidig varning för stora företag och koncerner som beaktar deras särdrag. Detta direktiv bör inte ålägga medlemsstaterna något ansvar för potentiella skador som uppstår till följd av rekonstruktionsförfaranden som utlösts av sådana verktyg för tidig varning.
- (23) I syfte att öka stödet till arbetstagare och deras representanter bör medlemsstaterna säkerställa att arbetstagarrepresentanter får tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning, och det bör även vara möjligt för dem att ge stöd till arbetstagarrepresentanterna vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation.
- (24) Ett ramverk för rekonstruktion bör finnas tillgänglig för gäldenärer, inklusive juridiska personer och, när så föreskrivs enligt nationell rätt, fysiska personer och företagskoncerner, så att de kan ta itu med sina ekonomiska svårigheter i ett tidigt skede, när det fortfarande verkar möjligt att förhindra insolvens och säkra en fortsättning av verksamheten. Ett ramverk för rekonstruktion bör finnas tillgängligt innan en gäldenär blir insolvent enligt nationell rätt, dvs. innan gäldenären uppfyller villkoren enligt nationell rätt för att bli föremål för kollektiva insolvensförfaranden som normalt innebär att gäldenären helt berövas rädigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses. För att undvika att ramverk för rekonstruktion missbrukas bör gäldenärens ekonomiska svårigheter indikera att det finns en sannolikhet för insolvens och rekonstruktionsplanen bör kunna förhindra gäldenärens insolvens och säkerställa verksamhetens livskraft.
- (25) Medlemsstaterna bör kunna bestämma om fordringar som förfaller till betalning eller som uppstår efter det att en ansökan om att inleda förfarandet för förebyggande rekonstruktion har lämnats in eller efter det att förfarandet inlets ska inkluderas i de förebyggande rekonstruktionsåtgärderna eller i avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder. Medlemsstaterna bör kunna besluta huruvida avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder påverkar räntan på fordringar.

- (26) Medlemsstaterna bör kunna införa ett test av en gäldenärs livskraft som ett villkor för att få tillgång till det förfarande för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv. Ett sådant test bör utföras utan att gäldenärens tillgångar tar skada, vilket bland annat skulle kunna innebära att ett tillfälligt avbrytande beviljas eller att bedömningen genomförs utan onödigt dröjsmål. Att ingen skada föreligger bör dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att gäldenärer på egen bekostnad bevisar att de är livskraftiga.
- (27) Det faktum att medlemsstaterna kan begränsa tillgången till en ram för rekonstruktion för gäldenärer som har dömts för allvarligt åsidosättande av sina redovisnings- eller bokföringsskyldigheter ska inte hindra medlemsstaterna från att även begränsa gäldenärens tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion om deras räkenskaper och andra affärshandlingar är ofullständiga eller bristfälliga till den grad att det är omöjligt att bedöma gäldenärens ekonomiska situation.
- (28) Medlemsstaterna bör kunna utvidga tillämpningsområdet för de ramverk för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv till situationer där gäldenärerna står inför icke-ekonomiska svårigheter, under förutsättning att dessa svårigheter ger upphov till ett allvarligt och verkligt hot mot en gäldenärs faktiska eller framtida möjligheter att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Tidsramen för att fastställa ett sådant hot kan uppgå till flera månader eller till och med mer, för att man ska kunna beakta de fall där gäldenären står inför icke-ekonomiska svårigheter som hotar verksamhetens status som en fortlevande verksamhet och på medellång sikt även gäldenärens likviditet. Detta kan till exempel vara fallet om gäldenären har gått miste om ett kontrakt som är av avgörande betydelse.
- (29) För att främja effektivitet och minska förseningar och kostnader, bör nationella ramverk för förebyggande rekonstruktion omfatta flexibla förfaranden. Om detta direktiv genomförs genom fler än ett förfarande inom ett ramverk för rekonstruktion bör gäldenären ha tillgång till alla rättigheter och garantier som föreskrivs i detta direktiv i syfte att uppnå en ändamålsenlig rekonstruktion. Med undantag för de fall då rättsliga eller administrativa myndigheters obligatoriska medverkan krävs enligt detta direktiv bör medlemsstaterna kunna begränsa sådana myndigheters medverkan till situationer i vilka det är nödvändigt och proportionerligt, med hänsyn till bland annat syftet att skydda gäldenärens och berörda parter rättigheter och intressen och syftet att minska förseningar och kostnader för förfarandena. När borgenärer eller arbetstagarrepresentanter tillåts inleda ett rekonstruktionsförfarande enligt nationell rätt, och då gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag, bör medlemsstaterna som en förutsättning för inledandet av förfarandet kräva gäldenärens medgivande, och de bör också kunna besluta att utöka det kravet till att även gälla gäldenärer som är stora företag.
- (30) För att undvika onödiga kostnader, för att betona det faktum att den förebyggande rekonstruktionen tillämpas i ett tidigt skede samt för att uppmuntra gäldenärer att ansöka om förebyggande rekonstruktion i ett tidigt skede av de ekonomiska svårigheterna, bör gäldenärer i princip behålla kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten. Det bör inte alltid vara obligatoriskt att utse en förvaltare på området för rekonstruktion för att övervaka en gäldenärs verksamhet, eller att delvis ta över kontrollen av den dagliga verksamheten, utan detta bör ske från fall till fall beroende på omständigheterna i ärendet eller gäldenärens särskilda behov. Medlemsstaterna bör inte desto mindre kunna fastställa att utseendet av en förvaltare på området för rekonstruktion under vissa omständigheter alltid är nödvändig, exempelvis om gäldenären omfattas av ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, om rekonstruktionsplanen behöver fastställas genom en klassöverskridande "cram-down", om rekonstruktionsplanen omfattar åtgärder som påverkar arbetstagarnas rättigheter eller om gäldenären eller dess ledning har agerat på ett kriminellt, bedrägligt eller skadligt sätt i affärsförbindelser.
- (31) I syfte att hjälpa parterna att förhandla fram och utarbeta en rekonstruktionsplan bör medlemsstaterna föreskriva att det är obligatoriskt att utse en förvaltare på området för rekonstruktion om en rättslig eller administrativ myndighet beviljar en gäldenär ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder och en förvaltare i detta fall behövs för att skydda parternas intressen, om rekonstruktionsplanen behöver fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet genom en klassöverskridande "cram-down", om det begärts av gäldenären eller om det begärts av majoriteten av borgenärerna under förutsättning att borgenärerna står för förvaltarens avgifter och kostnader.

- (32) En gäldenär bör kunna åtnjuta ett tillfälligt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, oavsett om detta beviljas av en rättslig eller administrativ myndighet eller på grund av lag, i syfte att stödja förhandlingarna om en rekonstruktionsplan, för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet eller åtminstone bevara värdet av sitt bo under förhandlingarna. Om så föreskrivs i nationell rätt bör avbrytandet också kunna tillämpas till förmån för tredje part som ställer säkerhet, däribland borgenärerna. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att bevilja ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om avbrytandet inte är nödvändigt eller inte uppfyller målet att stödja förhandlingarna. Grunder för en vägran kan omfatta bristande stöd från den majoritet av borgenärerna som krävs eller, om så föreskrivs enligt nationell rätt, gäldenärens faktiska oförmåga att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
- (33) För att underlätta och påskynda förfarandena bör medlemsstaterna kunna fastställa motbevisbara presumtioner för förekomsten av skäl för vägran att avbryta, till exempel om gäldenären uppvisar ett beteende som är typiskt för en gäldenär som är oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning, såsom en betydande betalningsinställelse gentemot arbetstagare eller skatte- eller socialförsäkringsorgan, eller om gäldenären eller ett företags befintliga ledning har begått ett ekonomiskt brott som ger anledning att tro att en majoritet av borgenärerna inte skulle stödja inledandet av förhandlingar.
- (34) Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan vara generellt och påverka samtliga borgenärer, eller tillämpligt på endast vissa enskilda borgenärer eller kategorier av borgenärer. Medlemsstaterna bör under väldfimerade omständigheter kunna utesluta vissa fordringar eller kategorier av fordringar från avbrytandets tillämpningsområde, såsom fordringar med säkerhet i form av tillgångar som, om de avlägsnas, inte skulle äventyra rekonstruktionen av verksamheten, eller fordringar från borgenärer som skulle lida otillbörlig skada av ett avbrytande, såsom genom en okompenserad förlust eller säkerhetsavskrivning.
- (35) För att uppnå en lämplig balans mellan gäldenärens och borgenärernas rättigheter, bör ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder gälla för en period av högst fyra månader. Komplexa rekonstruktioner kan dock ta längre tid. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att förlängningar av den inledande avbrytandeperioden i sådana fall kan beviljas av den rättsliga eller administrativa myndigheten. Om en rättslig eller administrativ myndighet inte fattar ett beslut om förlängning av ett avbrytande innan det löper ut bör avbrytandet upphöra att ha verkan den dag då avbrytandeperioden löper ut. I rättssäkerhetens intresse bör avbrytandets totala varaktighet inte överstiga tolv månader. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva ett avbrytande på obestämd tid om gäldenären blir insolvent enligt nationell rätt. Medlemsstaterna bör kunna besluta huruvida ett kort tillfälligt avbrytande i väntan på en rättslig eller administrativ myndighets beslut om tillgången till ramen för förebyggande rekonstruktion omfattas av tidsfristerna i detta direktiv.
- (36) För att säkerställa att borgenärer inte lider onödigt skada bör medlemsstaterna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter kan upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om det inte längre tillgodoser målet att vara till stöd i förhandlingarna, till exempel om det blir uppenbart att den erforderliga majoriteten av borgenärer inte stödjer fortsatta förhandlingar. Om medlemsstaterna föreskriver en sådan möjlighet, bör avbrytandet också upphävas om borgenärer otillbörligt skadas av det. Medlemsstaterna bör tillåtas att begränsa möjligheten att upphäva avbrytandet till situationer där borgenärer inte har haft möjlighet att höras innan avbrytandet trädde i kraft eller innan det förlängdes. Medlemsstaterna bör också tillåtas att föreskriva en minimiperiod under vilken avbrytandet inte kan upphävas. Vid fastställandet av om det föreligger otillbörlig skada för borgenärer bör rättsliga eller administrativa myndigheter kunna beakta om avbrytandet skulle bevara boets sammanlagda värde och om gäldenären handlar i ond tro eller i avsikt att orsaka skada eller generellt handlar mot borgenärsförsamlingens berättigade förväntningar.

- (37) Detta direktiv omfattar inte bestämmelser om ersättning eller garantier för borgenärer vilkas säkerhet sannolikt kommer att minska i värde under avbrytandet. En enskild borgenär eller en klass borgenärer skulle till exempel lida otillbörlig skada av avbrytandet om värdet av deras fordringar skulle försämrats avsevärt till följd av avbrytandet jämfört med om inget avbrytande tillämpades, eller om borgenären missgynnas mer än andra borgenärer med en jämförbar ställning. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att avbrytandet får upphävas avseende en eller flera borgenärer, en eller flera klasser av borgenärer eller samtliga borgenärer om otillbörlig skada fastställs avseende dessa borgenärer eller klasser av borgenärer. Medlemsstaterna bör kunna besluta vem som har rätt att begära att ett avbrytande upphävs.
- (38) Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder bör också medföra att en gäldenärs skyldighet att ansöka om ett insolvensförfarande som skulle kunna leda till likvidation av gäldenären, eller inledandet av ett sådant förfarande på en borgenärs begäran, skjuts upp. Sådana insolvensförfaranden bör, utöver de förfaranden som i lagstiftningen är begränsade till sådana vars enda möjliga resultat är likvidation av gäldenären, även inbegripa sådana förfaranden som möjliggör en rekonstruktion av gäldenären. Ett uppskjutande av inledandet av ett insolvensförfarande på begäran av borgenärer bör tillämpas inte bara om medlemsstaterna föreskriver ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som omfattar samtliga borgenärer, utan också om medlemsstaterna föreskriver en möjlighet till ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som omfattar enbart ett begränsat antal borgenärer. Medlemsstaterna bör trots detta kunna föreskriva att insolvensförfaranden kan inledas på begäran av offentliga myndigheter som inte agerar i egenskap av borgenärer, utan i det allmänna intresset, som en allmän åklagare.
- (39) Detta direktiv bör inte hindra gäldenärer från att inom ramen för den löpande affärsverksamheten betala fordringar från icke-berörda borgenärer och fordringar från berörda borgenärer som uppstår under avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder. För att säkerställa att borgenärer med fordringar som uppstod före inledandet av ett förfarande för rekonstruktion eller ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte pressar gäldenären att betala dessa fordringar som annars skulle minskas genom genomförandet av rekonstruktionsplanen bör medlemsstaterna kunna föreskriva att skyldigheten för gäldenären tillfälligt upphävs avseende betalning av dessa fordringar.
- (40) Om en gäldenär blir föremål för ett insolvensförfarande kan vissa leverantörer ha avtalsenliga rättigheter, föreskrivna genom så kallade ipso facto-klausuler, som ger dem rätt att avsluta leveransavtalet enbart på grund av insolvensen, även om gäldenären vederbörligen har fullgjort sina skyldigheter. Ipso facto-klausuler skulle även kunna utlösas när en gäldenär ansöker om förebyggande rekonstruktionsåtgärder. Om sådana klausuler återopas när gäldenären endast förhandlar om en rekonstruktionsplan eller ansöker om ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder eller återopas i samband med någon händelse med anknytning till avbrytandet, kan ett förtida avslutande av avtalet ha negativa verkningar på gäldenärens verksamhet och utsikterna att rädda verksamheten. Det är därför i dessa fall nödvändigt att föreskriva att borgenärer inte har rätt att återopas ipso facto-klausuler som hänvisar till förhandlingar om en rekonstruktionsplan eller ett avbrytande eller någon liknande händelse med anknytning till avbrytandet.
- (41) Ett tidigt avslutande kan äventyra ett företags förmåga att fortsätta verksamheten under rekonstruktionsförhandlingarna, särskilt när det gäller kontrakt om leveranser för grundläggande behov, såsom gas-, el-, vatten-, telekommunikations- och betalkortstjänster. Medlemsstaterna bör föreskriva att borgenärer som omfattas av avbrytandet med enskilda verkställighetsåtgärder och vilkas fordringar uppstod före avbrytandet och inte har betalats av en gäldenär, inte har rätt att hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter under avbrytandeperioden, förutsatt att gäldenären uppfyller sina förpliktelser enligt sådana kontrakt som löper ut under avbrytandeperioden. Exempel på kontrakt med återstående skyldigheter är leasing- och licensavtal, långsiktiga leveransavtal och franchiseavtal.
- (42) I detta direktiv föreskrivs miniminormer för innehållet i en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna kräva ytterligare förklaringar i rekonstruktionsplanen, exempelvis vad gäller kriterierna enligt vilka borgenärerna har grupperats, vilket kan vara relevant i fall då en skuld bara delvis täcks av säkerhet. Medlemsstaterna bör inte åläggas att kräva ett expertutlåtande avseende det värde på tillgångarna som behöver anges i planen.

- (43) Borgenärer som berörs av en rekonstruktionsplan, inklusive arbetstagare och, om det medges enligt nationell rätt, aktieägare, bör ha rätt att rösta om antagandet av en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva begränsade undantag från denna regel. Parter som inte berörs av rekonstruktionsplanen bör inte ha rösträtt avseende planen och deras stöd bör inte heller krävas för godkännandet av planen. Begreppet *berörda parter* bör omfatta arbetstagare enbart i deras roll som borgenärer. Om medlemsstaterna beslutar att utesluta arbetstagares fordringar från ramverket för förebyggande rekonstruktion bör arbetstagare därför inte anses vara berörda parter. Röstningen om antagandet av en rekonstruktionsplan kan ha formen av ett formellt röstningsförfarande eller ett samråd och en överenskommelse med en erforderlig majoritet av de berörda parterna. Om röstningen har formen av en överenskommelse med en erforderlig majoritet, kan de berörda parter som inte deltog i denna överenskommelse emellertid erbjudas möjlighet att ansluta sig till rekonstruktionsplanen.
- (44) För att säkerställa att rättigheter som i allt väsentligt är likartade behandlas lika och att rekonstruktionsplaner antas utan att oönskade skada berörda parters rättigheter, bör berörda parter behandlas i separata klasser som motsvarar kriterierna för klassbildning enligt nationell rätt. *Klassbildning* innebär gruppering av berörda parter i syfte att anta en plan på ett sätt som återspeglar deras rättigheter och fordringarnas och intressenas rang. Som ett minimum bör borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet alltid behandlas i separata klasser. Medlemsstaterna bör dock kunna kräva att fler än två klasser av borgenärer bildas, inbegripet olika klasser av borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet samt klasser av borgenärer med efterställda fordringar. Medlemsstaterna bör även kunna behandla andra typer av borgenärer som saknar tillräckligt enhetliga intressen, såsom skattemyndigheter eller socialförsäkringsmyndigheter, i separata klasser. Det bör vara möjligt för medlemsstaterna att föreskriva att fordringar med säkerhet kan delas in i fordringar med säkerhet och fordringar utan säkerhet grundat på säkerhetsvärdering. Det bör också vara möjligt för medlemsstaterna att fastställa särskilda regler som ger stöd för klassbildning i fall där icke-diversifierade eller på annat sätt särskilt utsatta borgenärer, såsom arbetstagare eller små leverantörer, skulle dra nytta av sådan klassbildning.
- (45) När det gäller gäldenärer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag bör medlemsstaterna, på grund av dessa företags relativt enkla kapitalstruktur, kunna föreskriva att undantag kan göras från skyldigheten att behandla berörda parter i olika klasser. Om mikroföretag eller små eller medelstora företag har valt att skapa en enda röstningsklass och denna klass röstar mot planen bör det vara möjligt för gäldenärerna att lägga fram en annan plan, i linje med detta direktivs allmänna principer.
- (46) Medlemsstaterna bör under alla omständigheter säkerställa att frågor som är av särskild betydelse för klassbildning, såsom fordringar från anknutna parter, ges lämplig behandling i nationell rätt, och att deras nationella rätt innehåller regler som behandlar villkorade fordringar och bestridda fordringar. Medlemsstaterna bör tillåtas att reglera hur bestridda fordringar ska hanteras med avseende på tilldelning av rösträtt. Den rättsliga eller administrativa myndigheten bör pröva klassbildningen, inbegripet valet av vilka borgenärer som berörs av planen, när en rekonstruktionsplan lämnas in för fastställande. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att en sådan myndighet även kan pröva klassbildningen i ett tidigare skede om den som föreslår planen begär validering eller vägledning i förväg.
- (47) Erforderliga majoriteter bör fastställas i nationell rätt för att säkerställa att en minoritet av berörda parter i varje klass inte kan hindra antagandet av rekonstruktionsplaner som inte oönskade försämrar deras rättigheter och intressen. Utan en majoritetsregel som binder borgenärer med säkerhet som inte samtycker skulle en tidig rekonstruktion i många fall inte vara möjlig, till exempel i fall där en finansiell rekonstruktion behövs men företaget annars är livskraftigt. För att säkerställa att parterna kan yttra sig om antagandet av rekonstruktionsplaner i proportion till de intressen de har i företaget, bör den erforderliga majoriteten baseras på beloppet av borgenärernas fordringar eller andelsinnehavarnas intressen i varje enskild klass. Medlemsstaterna bör dessutom kunna kräva att majoritet uppnås bland antalet berörda parter i varje klass. Medlemsstaterna bör kunna fastställa regler i fråga om berörda parter med rätt att rösta som inte utövar sin rätt att rösta på ett korrekt sätt eller inte är företrädare, exempelvis regler som tillåter att dessa berörda parter beaktas med avseende på ett tröskelvärde för deltagande eller beräkningen av en majoritet. Medlemsstaterna bör även kunna föreskriva ett tröskelvärde för deltagande avseende omröstningen.

- (48) Det är nödvändigt att en rättslig eller administrativ myndighet fastställer en rekonstruktionsplan, så att det säkerställs att försämringen av borgenärernas rättigheter eller andelsinnehavarnas intressen står i proportion till nyttan av rekonstruktionen och att de har tillgång till ett effektivt rättsmedel. Fastställande är nödvändigt i synnerhet om det finns berörda parter som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen innehåller bestämmelser om ny finansiering eller om planen medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att en rättslig eller administrativ myndighets fastställande krävs även i andra fall. Ett fastställande av en plan som medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan bör endast vara nödvändigt om nationell rätt tillåter att ramverk för förebyggande rekonstruktion föreskriver åtgärder med direkt inverkan på anställningsavtal.
- (49) Medlemsstaterna bör säkerställa att en rättslig eller administrativ myndighet kan avslå en rekonstruktionsplan om det har fastställts att den försämrar rättigheterna för borgenärer eller andelsinnehavare som inte samtycker till planen antingen till en nivå som är lägre än vad de rimligen kunde förväntas få vid en likvidation av gäldenärens verksamhet, oberoende av om detta sker genom att gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlievande verksamhet beroende på varje gäldenärs särskilda omständigheter, eller till en nivå som är lägre än vad de rimligen kunde förvänta sig i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställs. Om planen emellertid fastställs genom en mekanism för klassöverskridande "cram-down" bör det hänvisas till den skyddsmekanism som används i ett sådant scenario. Om medlemsstaterna väljer att göra en värdering av gäldenären enligt fortlivnadsprincipen bör beräkningen av värdet enligt fortlivnadsprincipen ske med beaktande av värdet av gäldenärens verksamhet på längre sikt, och inte likvidationsvärdet. Värdet enligt fortlivnadsprincipen är som regel högre än likvidationsvärdet eftersom det är grundad på antagandet att företaget fortsätter sin verksamhet och sina avtal med minsta möjliga störningar, med finansiella borgenärers, aktieägares och kunders förtroende, fortsätter att generera intäkter och begränsar effekterna för arbetstagare.
- (50) Även om prövningen huruvida testet om borgenärers bästa intresse uppfylls bör utföras av en rättslig eller administrativ myndighet endast om en invändning angående rekonstruktionsplanen lämnas in med detta som grund, i syfte att undvika att en värdering görs i varje ärende, bör medlemsstaterna kunna föreskriva att andra villkor för fastställande kan prövas ex officio. Medlemsstaterna bör kunna lägga till andra villkor som behöver vara uppfyllda för att en rekonstruktionsplan ska fastställas, såsom huruvida andelsinnehavare är tillräckligt skyddade. Rättsliga eller administrativa myndigheter bör kunna vägra att fastställa rekonstruktionsplaner som inte har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkerställa verksamhetens livskraft. Medlemsstaterna bör dock inte åläggas att säkerställa att en sådan bedömning görs ex officio.
- (51) Ett av villkoren för fastställande av en rekonstruktionsplan bör vara att alla berörda parter underrättas om den. Medlemsstaterna bör kunna fastställa formen för underrättelsen, att identifiera tidpunkten för underrättelsen samt att fastställa bestämmelser om hur okända fordringar ska behandlas med avseende på underrättelse. De bör också kunna föreskriva att icke-berörda parter ska informeras om rekonstruktionsplanen.
- (52) Ett framgångsrikt test om *borgenärers bästa intresse* bör anses innebära att ingen borgenär som inte samtycker till en rekonstruktionsplan får en sämre ställning enligt rekonstruktionsplanen än denne skulle ha haft antingen i händelse av likvidation, oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlievande verksamhet, eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställdes. Medlemsstaterna bör kunna välja ett av dessa två tröskelvärden när de genomför testet om borgenärers bästa intresse i nationell rätt. Testet bör tillämpas i varje fall där en plan behöver fastställas för att bli bindande för borgenärer som inte samtycker till planen eller, beroende på omständigheterna, klasser av borgenärer som inte samtycker till planen. Till följd av testet om borgenärers bästa intresse, där borgenärer som är offentliga institutioner har en privilegierad status enligt nationell rätt, skulle medlemsstaterna kunna föreskriva att planen inte kan medföra en fullständig eller partiell annullering av dessa borgenärers fordringar.
- (53) En rekonstruktionsplan bör visserligen alltid antas om den majoritet som krävs i varje berörd klass stöder planen, men en rekonstruktionsplan som inte stöds av den erforderliga majoriteten i varje berörd klass bör ändå kunna fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på förslag av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke. Om det gäller en juridisk person bör medlemsstaterna kunna besluta om huruvida gäldenären, när syftet är att anta eller fastställa en rekonstruktionsplan, ska förstås som den juridiska personens styrelse eller en viss majoritet av aktieägarna eller andelsinnehavarna. För att planen ska fastställas när det gäller en klassöverskridande "cram-down" bör den stödjas av en majoritet av de berörda parternas röstningsklasser. Minst en av dessa klasser bör vara en klass borgenärer med säkerhet eller ha en högre rang än klassen av vanliga borgenärer utan säkerhet.

- (54) Om en majoritet av röstningsklasserna inte stödjer rekonstruktionsplanen bör det ändå vara möjligt att fastställa planen om den stöds av minst en berörd klass eller en klass av borgenärer som påverkas negativt och som, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, erhåller betalning eller behåller något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, rimligen kan antas erhålla betalning eller behålla något intresse om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpas enligt nationell rätt. I ett sådant fall bör medlemsstaterna kunna öka det antal klasser som krävs för att godkänna planen, utan att nödvändigtvis kräva att alla dessa klasser, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, ska erhålla betalning eller behålla något intresse enligt nationell rätt. Medlemsstaterna bör emellertid inte kräva samtliga klassers samtycke. I enlighet med detta bör, om det bara finns två klasser av borgenärer, samtycke från minst en klass anses vara tillräckligt om övriga villkor för tillämpningen av en klassöverskridande "cram-down" är uppfyllda. Att borgenärer påverkas negativt bör anses innebära att det har skett en minskning av värdet på deras fordringar.
- (55) När det gäller en klassöverskridande "cram-down" bör medlemsstaterna säkerställa att klasser av berörda borgenärer som inte samtycker inte otillbörligt skadas enligt den föreslagna planen, och medlemsstaterna bör tillhandahålla tillräckligt skydd för dessa klasser som inte samtycker. Medlemsstaterna bör kunna skydda en klass berörda borgenärer som inte samtycker genom att säkerställa att de behandlas minst lika gynnsamt som andra klasser med samma rang och mer gynnsamt än klasser med lägre rang. Alternativt skulle medlemsstaterna kunna skydda en klass berörda borgenärer som inte samtycker genom att säkerställa att sådan klass som inte samtycker får full betalning om en klass borgenärer med lägre rang får utdelning eller behåller något intresse enligt rekonstruktionsplanen (nedan kallad *regeln om absolut prioritet*). Medlemsstaterna bör ha ett bedömningsutrymme vid genomförandet av konceptet *full betalning*, inbegripet i förhållande till tidpunkten för betalningen, så länge kapitalbeloppets del av fordran och – när det gäller borgenärer med säkerhet – säkerhetens värde är skyddade. Medlemsstaterna bör också kunna besluta genom vilka likvärdiga metoder den ursprungliga fordran skulle kunna tillgodoses fullt ut.
- (56) Medlemsstaterna bör kunna avvika från regeln om absolut prioritet, exempelvis om det anses rättvist att andelsinnehavare behåller vissa intressen inom ramen för planen trots att en klass med högre rang tvingas godta en minskning av sina fordringar, eller att väsentliga leverantörer som omfattas av bestämmelsen om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder betalas före en borgenärsklass med högre rang. Medlemsstaterna bör kunna välja vilken av de ovannämnda skyddsmechanismerna de inrättar.
- (57) Samtidigt som aktieägares eller andra andelsinnehavares berättigade intressen bör skyddas, bör medlemsstaterna säkerställa att de inte på ett otillbörligt sätt kan hindra antagandet av rekonstruktionsplaner som skulle kunna återställa gäldenärens livskraft. Medlemsstaterna bör kunna använda sig av olika metoder för att uppnå detta mål, till exempel att inte ge andelsinnehavare rätt att rösta om en rekonstruktionsplan och att inte låta antagandet av en rekonstruktionsplan villkoras av en överenskommelse bland andelsinnehavare som vid en värdering av företaget inte skulle få någon betalning eller annan ersättning om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades. Om andelsinnehavare har rätt att rösta om en rekonstruktionsplan, bör en rättslig eller administrativ myndighet emellertid kunna fastställa planen genom att tillämpa reglerna om klassöverskridande "cram-down" även om en eller flera klasser av andelsinnehavare inte samtycker till den. Medlemsstater som utesluter andelsinnehavare från röstning bör inte åläggas att tillämpa regeln om absolut prioritet i förhållandet mellan borgenärer och andelsinnehavare. Ett annat möjligt sätt att säkerställa att andelsinnehavare inte på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet av rekonstruktionsplaner skulle vara att säkerställa att rekonstruktionsåtgärder som direkt påverkar andelsinnehavares rättigheter och som måste godkännas av en bolagsstämma enligt bolagsrätten inte omfattas av orimligt höga majoritetskrav och att andelsinnehavare inte har någon behörighet i fråga om rekonstruktionsåtgärder som inte direkt påverkar deras rättigheter.
- (58) Flera klasser av andelsinnehavare kan behövas om det finns olika klasser av andelsinnehav med olika rättigheter. Andelsinnehavare i mikroföretag eller små och medelstora företag som inte är rena investerare utan ägare till företaget och bidrar till företaget på andra sätt såsom med ledningskompetens kanske saknar incitament att rekonstruera under sådana förhållanden. Därför bör klassöverskridande "cram-down" vara frivilligt för gäldenärer som är mikroföretag eller små och medelstora företag.
- (59) Rekonstruktionsplanen bör, med avseende på dess genomförande, göra det möjligt för andelsinnehavare i mikroföretag eller små och medelstora företag att tillhandahålla icke-monetärt rekonstruktionsstöd genom att de utnyttjar till exempel sin erfarenhet, sitt anseende eller sina affärskontakter.

- (60) Arbetstagare bör åtnjuta fullständigt arbetsrättsligt skydd under förfarandena för förebyggande rekonstruktion. I synnerhet bör detta direktiv inte påverka arbetstagares rättigheter som garanteras av rådets direktiv 98/59/EG⁽¹³⁾ och 2001/23/EG⁽¹⁴⁾, samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG⁽¹⁵⁾, 2008/94/EG⁽¹⁶⁾ och 2009/38/EG⁽¹⁷⁾. De skyldigheter i fråga om information till och samråd med arbetstagare enligt nationell rätt som införlivar de ovannämnda direktiven behålls helt oförändrade. Detta innefattar skyldigheter att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter om beslutet att använda ett ramverk för förebyggande rekonstruktion i enlighet med direktiv 2002/14/EG.
- (61) Arbetstagare och deras representanter bör få information om den föreslagna rekonstruktionsplanen i den utsträckning detta föreskrivs i unionsrätten så att de kan göra en grundlig bedömning av de olika scenarierna. Arbetstagare och deras representanter bör dessutom involveras i den utsträckning som är nödvändig för att uppfylla kraven på samråd i unionsrätten. Med hänsyn till behovet att säkerställa en lämplig skyddsnivå för arbetstagare bör medlemsstaterna vara skyldiga att utesluta arbetstagares utestående fordringar från ett eventuellt avbrytande av verkställighet oberoende av om dessa fordringar uppkommer innan eller efter det att avbrytandet beviljas. Ett avbrytande av verkställigheten av arbetstagares utestående fordringar bör vara tillåtet endast för de belopp och den period avseende vilka betalningen av sådana fordringar effektivt garanteras på en liknande nivå på andra sätt enligt nationell rätt. Om det i nationell rätt föreskrivs begränsningar av garantiinstitutioners ansvar, antingen vad avser garantins längd eller det belopp som betalas ut till arbetstagare, bör arbetstagare kunna få sina fordringar gentemot arbetsgivaren verkställda även under tiden för avbrytandet av verkställighet. Alternativt bör medlemsstaterna kunna undanta arbetstagares fordringar från tillämpningsområdet för ramarna för förebyggande rekonstruktion och föreskriva skydd för dem enligt nationell rätt.
- (62) Om en rekonstruktionsplan medför en överlåtelse av en del av ett företag eller en verksamhet bör arbetstagares rättigheter som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden, särskilt rätten till lön, skyddas i enlighet med artiklarna 3 och 4 i direktiv 2001/23/EG, utan att det påverkar de särskilda regler som är tillämpliga i fall av insolvensförfaranden enligt artikel 5 i det direktivet och särskilt de möjligheter som föreskrivs i artikel 5.2 i det direktivet. Det här direktivet bör inte påverka rätten till information och samråd, vilka garanteras enligt direktiv 2002/14/EG, inklusive om beslut som kan medföra väsentliga förändringar i arbetsorganisationen eller anställningsavtalen i syfte att nå en överenskommelse om sådana beslut. Dessutom bör, enligt det här direktivet, arbetstagare ha rätt att rösta om planen om deras fordringar påverkas av rekonstruktionsplanen. I fråga om röstning om rekonstruktionsplanen bör medlemsstaterna kunna besluta att placera arbetstagare i en separat klass från övriga borgenärer.
- (63) Rättsliga eller administrativa myndigheter bör besluta om en värdering av verksamheten – antingen vid likvidation eller i det näst bästa alternativa scenariot, om rekonstruktionsplanen inte fastställdes – enbart om en berörd part som inte samtycker invänder mot rekonstruktionsplanen. Detta bör inte hindra att medlemsstaterna gör värderingar i ett annat sammanhang enligt nationell rätt. Ett sådant beslut bör emellertid också kunna bestå av ett godkännande av en sakkunnigvärdering eller en värdering som lagts fram av gäldenären eller någon annan part i ett tidigare skede av processen. Om beslut fattas om att göra en värdering bör medlemsstaterna kunna föreskriva särskilda regler, separat från den allmänna civilprocessrätten, för en värdering i rekonstruktionsärenden, i syfte att säkerställa att den utförs skyndsamt. Ingenting i detta direktiv bör påverka reglerna om bevisbörd i nationell rätt i händelse av en värdering.
- (64) En rekonstruktionsplans bindande verkan bör vara begränsad till de berörda parter som medverkade i antagandet av planen. Medlemsstaterna bör kunna fastställa vad medverkan innebär för en borgenär, inbegripet i händelse av ökande borgenärer eller borgenärer med framtida fordringar. Till exempel bör medlemsstaterna kunna besluta hur man ska hantera borgenärer som har mottagit anmälan på ett korrekt sätt men som inte deltog i förfarandena.

⁽¹³⁾ Rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar (EUT L 225, 12.8.1998, s. 16).

⁽¹⁴⁾ Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, 22.3.2001, s. 16).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen (EGT L 80, 23.3.2002, s. 29).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 28.10.2008, s. 36).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (EUT L 122, 16.5.2009, s. 28).

- (65) Berörda parter med berättigat intresse bör kunna överklaga ett beslut att fastställa en rekonstruktionsplan utfärdad av en administrativ myndighet. Medlemsstaterna bör också kunna införa möjligheten att välja att överklaga ett beslut att fastställa en rekonstruktionsplan utfärdad av en rättslig myndighet. För att säkerställa att planen är ändamålsenlig samt för att minska osäkerhet och undvika oberättigade förseningar bör överklaganden som regel dock inte ha suspensiv verkan och därför inte hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna fastställa och begränsa grunderna för överklagande. Om beslutet att fastställa planen överklagas bör medlemsstaterna kunna tillåta att den rättsliga myndigheten utfärdar ett preliminärt eller summariskt beslut som skyddar verkställigheten och genomförandet av planen från konsekvenserna av att det pågående överklagandet bifalls. Om ett överklagande bifalls bör rättsliga eller administrativa myndigheter kunna överväga en ändring av planen som ett alternativ till att undanröja planen, om medlemsstaterna föreskriver en sådan möjlighet, och även en bekräftelse av planen utan ändringar. Det bör vara möjligt för parterna att föreslå ändringarna av planen eller rösta om dem, på eget initiativ eller på den rättsliga myndighetens begäran. Medlemsstaterna skulle också kunna föreskriva ersättning för ekonomiska förluster till den part vars överklagande bifalls. Det bör vara möjligt att genom nationell rätt hantera ett potentiellt nytt avbrytande eller en förlängning av avbrytandet för det fall att den rättsliga myndigheten beslutar att överklagandet har suspensiv verkan.
- (66) En rekonstruktionsplans framgång beror på om finansiellt stöd beviljas gäldenären för att stödja, för det första, företagets verksamhet under rekonstruktionsförhandlingarna och, för det andra, genomförandet av rekonstruktionsplanen efter det att den har fastställts. Finansiellt stöd bör förstås i vid bemärkelse, inbegripet såsom tillhandahållande av pengar eller tredjepartsgarantier och leverans av varulager, inventering, råvaror samt gas, vatten eller el, exempelvis genom att bevilja gäldenären en längre återbetalningsperiod. Tillfällig finansiering och ny finansiering bör därför undantas från talan om återvinning som syftar till att förklara sådan finansiering ogiltig, eller möjlig att förklara ogiltig, eller icke verkställbar som en handling som är till skada för borgenärskollektivet i samband med senare insolvensförfaranden.
- (67) Nationell insolvenslagstiftning om återvinningstalan avseende tillfällig och ny finansiering eller som föreskriver att nya långivare kan ådra sig civilrättsliga, administrativa eller straffrättsliga påföljder för kreditgivning till låntagare i ekonomiska svårigheter skulle kunna äventyra tillgången till finansiering som är nödvändig för att nå framgång med förhandlingar om och genomförande av en rekonstruktionsplan. Detta direktiv bör inte påverka andra grunder för att förklara ny eller tillfällig finansiering ogiltig eller möjlig att förklara ogiltig, eller icke verkställbar, eller för att aktivera civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar för dem som tillhandahåller sådan finansiering såsom föreskrivs i nationell rätt. Sådana andra grunder skulle bland annat kunna innefatta bedrägeri, ond tro, en viss typ av förhållande mellan parterna som skulle kunna anses som en intressekonflikt, såsom i fallet med transaktioner mellan närstående parter eller mellan aktieägarna och företaget, eller transaktioner där en part erhållit värde eller säkerhet som parten vid transaktionstillfället eller på grund av transaktionssättet inte hade rätt till.
- (68) När tillfällig finansiering beviljas vet inte parterna om rekonstruktionsplanen slutligen kommer att fastställas eller inte. Medlemsstaterna bör därför inte äläggas att begränsa skyddet för tillfällig finansiering till fall där planen antagits av borgenärer eller fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet. För att undvika potentiellt missbruk bör endast sådan finansiering skyddas som är rimligen och omedelbart nödvändig för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta att drivas eller överleva, eller för att bevara eller öka värdet på verksamheten i avvaktan på fastställandet av en rekonstruktionsplan. Detta direktiv bör vidare inte hindra medlemsstaterna från att införa en mekanism för förhandskontroll av tillfällig finansiering. Medlemsstaterna bör kunna begränsa skyddet för ny finansiering till de fall där planen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet och skyddet för tillfällig finansiering till fall där den förhandskontrolleras. En mekanism för förhandskontroll av tillfällig finansiering eller andra transaktioner skulle kunna tillämpas av en förvaltare på området för rekonstruktion, av en borgenärskommitté eller av en rättslig eller administrativ myndighet. Skydd mot talan om återvinning och skydd mot personlig ansvarighet är minimigarantier som bör tillerkännas tillfällig finansiering och ny finansiering. Att uppmuntra nya långivare att ta den ökade risk det innebär att investera i en livskraftig gäldenär i ekonomiska svårigheter kan dock kräva ytterligare incitament, såsom till exempel att ge sådan finansiering prioritet åtminstone över fordringar utan säkerhet i ett senare insolvensförfarande.

- (69) I syfte att främja en kultur där förebyggande rekonstruktion används i ett tidigt skede är det önskvärt att transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för förhandlingen eller genomförandet av en rekonstruktionsplan också ges skydd mot återvinningstalan i senare insolvensförfaranden. Rättsliga eller administrativa myndigheter bör, när de prövar om kostnader och avgifter är rimliga och omedelbart nödvändiga, exempelvis kunna beakta prognoser och uppskattningar som lämnats till berörda parter, en borgenärskommitté, en förvaltare på området för rekonstruktion eller den rättsliga eller administrativa myndigheten. I detta syfte bör medlemsstaterna även kunna kräva att gäldenärer tillhandahåller och uppdaterar relevanta uppskattningar. Sådant skydd bör öka säkerheten avseende transaktioner med företaget beträffande vilka det är känt att de befinner sig i ekonomiska svårigheter och undanröja rädslan hos borgenärer och investerare för att alla sådana transaktioner skulle kunna förklaras ogiltiga om rekonstruktionen misslyckas. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva en tidpunkt som infaller innan förfarandet för förebyggande rekonstruktion inleds och innan avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder beviljas, från och med vilken avgifter och kostnader för förhandling om, antagande av, fastställande av eller anlitande av professionell rådgivning för rekonstruktionsplanen börjar omfattas av skyddet mot återvinningstalan. I händelse av andra betalningar och utbetalningar och skydd av betalning av löner till arbetstagare kan en sådan startpunkt också vara när ett avbrytande beviljas eller ett förfarande för förebyggande rekonstruktion inleds.
- (70) För att ytterligare främja förebyggande rekonstruktion är det viktigt att säkerställa att företagsledare inte avskräcks från att göra rimliga affärsmissiga bedömningar eller ta rimliga affärsmissiga risker, särskilt om det skulle öka chanserna för att rekonstruera potentiellt livskraftiga företag. Om företaget har ekonomiska svårigheter bör företagsledare vidta åtgärder för att minimera förlusterna och undvika insolvens, som att anlita professionell rådgivning, inbegripet om rekonstruktion och insolvens, exempelvis genom att i tillämpliga fall använda verktyg för tidig varning, skydda företagens tillgångar i syfte att maximera värdet och undvika förlust av centrala tillgångar, se över verksamhetens struktur och funktion för att undersöka livskraften och minska utgifterna, avstå från att utsätta företaget för typer av transaktioner som kan bli föremål för återvinning om det inte är affärsmissigt berättigat, fortsätta att handla under omständigheter där det är lämpligt i syfte att maximera företagets värde enligt fortlivnadsprincipen samt förhandla med borgenärer och inleda förfaranden för förebyggande rekonstruktion.
- (71) Om gäldenären är nära insolvens är det också viktigt att skydda borgenärernas berättigade intressen från ledningsbeslut som kan inverka på sammansättningen av gäldenärens bo, särskilt om sådana beslut skulle kunna leda till ytterligare värdeminskningar av den del av boet som är tillgänglig för rekonstruktion eller utdelning till borgenärer. Det är därför nödvändigt att säkerställa att företagsledare under sådana omständigheter undviker varje uppsätligt eller grovt oaktsamt handlande som leder till personlig vinning på bekostnad av intressenter och att de undviker att godkänna transaktioner till ett värde under marknadsvärdet eller att vidta åtgärder som leder till att en eller flera intressenter otillbörligt prioriteras. Medlemsstaterna bör kunna genomföra motsvarande bestämmelser i detta direktiv genom att säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter, när de bedömer huruvida en företagsledare ska hållas ansvarig för åsidosättande av omsorgsplikten, beaktar regler om företagsledares skyldigheter i detta direktiv. Detta direktiv syftar inte till att skapa en hierarki bland de olika parter vars intressen måste ges vederbörlig hänsyn. Medlemsstaterna bör dock kunna besluta om en sådan hierarki. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas nationella regler om beslutsprocesserna i företag.
- (72) Entreprenörer som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet eller ett hantverk eller som är verksamma i ett yrke som egenföretagare kan riskera att bli insolventa. Skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om möjligheter till en nystart skulle kunna uppmuntra överskuldssatta eller insolventa entreprenörer att flytta till en annan medlemsstat än den där de är etablerade i syfte att få kortare skuldavskrivningsperioder eller mer attraktiva villkor för skuldavskrivning, vilket leder till rättslig osäkerhet och kostnader för borgenärerna när de ska driva in sina fordringar. Vidare är effekterna av insolvens, särskilt det sociala stigmat, de rättsliga följderna, såsom att entreprenörer utesluts från att starta och driva företagsverksamhet, och den fortlöpande oförmågan att betala av sina skulder faktorer som i hög grad avskräcker entreprenörer från att starta en verksamhet eller söka en andra chans, trots att det finns belägg för att entreprenörer som har blivit insolventa har större förutsättningar att bli framgångsrika nästa gång.

- (73) Det bör därför vidtas åtgärder för att minska de negativa effekterna av överskuldssättning eller insolvens för entreprenörer, särskilt genom att tillåta en fullständig skuldavskrivning efter en viss tid och genom att begränsa varaktigheten av näringsförbud som åläggs i samband med en gäldenärs överskuldssättning eller insolvens. Begreppet *insolvens* bör definieras i nationell rätt och skulle kunna ha formen av överskuldssättning. Begreppet *entreprenör* i den mening som avses i detta direktiv bör inte ha någon bäring på chefs eller företagsledares ställning, som bör behandlas i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna bör kunna besluta hur tillgång till skuldavskrivning ska erhållas, inklusive möjligheten att kräva att gäldenären begär skuldavskrivning.
- (74) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva en möjlighet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldigheter om deras ekonomiska situation förändras avsevärt, oavsett om den förbättras eller försämrats. Detta direktiv bör inte kräva att en betalningsplan stöds av en majoritet av borgenärerna. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att entreprenörer inte är förhindrade att starta en ny verksamhet inom samma område eller ett annat område under genomförandet av betalningsplanen.
- (75) Skuldavskrivning bör vara tillgänglig i förfaranden som omfattar en betalningsplan, en realisering av tillgångar eller en kombination av dessa. Vid genomförandet av dessa regler bör medlemsstaterna kunna välja fritt bland dessa alternativ. Om mer än ett förfarande som leder till skuldavskrivning är tillgängligt enligt nationell rätt bör medlemsstaterna säkerställa att åtminstone ett av dessa förfaranden ger insolventa entreprenörer möjlighet till fullständig skuldavskrivning inom en period på högst tre år. Vid förfaranden som består av en kombination av en realisering av tillgångar och en betalningsplan bör avskrivningsperioden börja löpa senast den dag då betalningsplanen fastställs av en domstol eller börjar genomföras, till exempel från och med den första avbetalningen enligt planen, men den kan också börja löpa tidigare, till exempel när ett beslut om att inleda förfarandet fattas.
- (76) Vid förfaranden som inte omfattar en betalningsplan bör avskrivningsperioden inledas senast vid den tidpunkt då en rättslig eller administrativ myndighet beslutar att inleda förfarandet eller då insolvensboet upprättas. För beräkningen av avskrivningsperioden i enlighet med detta direktiv kan medlemsstaterna föreskriva att begreppet *inledande av förfarande* inte omfattar preliminära åtgärder, såsom säkerhetsåtgärder eller utnämning av en preliminär insolvensförvaltare, om inte sådana åtgärder möjliggör realisering av tillgångar, däribland avyttring och fördelning av tillgångar till borgenärer. Upprättandet av insolvensboet bör inte nödvändigtvis förutsätta ett formellt beslut eller ett formellt fastställande från en rättslig eller administrativ myndighet, om ett sådant beslut inte krävs i enlighet med nationell rätt, och skulle kunna bestå i inlämning av förteckningen över tillgångar och skulder.
- (77) Om det förfarande som leder till en skuldavskrivning innebär en realisering av en entreprenörs tillgångar bör inget hindra medlemsstaterna från att föreskriva att begäran om skuldavskrivning ska behandlas separat från realiseringen av tillgångar, förutsatt att en sådan begäran utgör en integrerad del av det förfarande som leder till avskrivning enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör kunna besluta om reglerna om bevisbördan för att skuldavskrivningen ska fungera, vilket innebär att entreprenörer bör kunna åläggas en rättslig skyldighet att bevisa att deras skyldigheter efterlevs.
- (78) En fullständig skuldavskrivning eller näringsförbud som löper ut efter en period på högst tre år är inte lämpligt under alla omständigheter, och det kan därför vara nödvändigt att införa avvikelser från denna regel om de är vederbörligen motiverade av skäl som fastställts i nationell rätt. Sådana avvikelser bör till exempel införas om gäldenären är ohederlig eller har handlat i ond tro. Om entreprenörer inte antas vara hederliga och handla i god tro enligt nationell rätt bör bevisbördan för att de är hederliga och handlar i god tro inte göra det onödigt svårt eller betungande för dem att bli föremål för förfarandet.

- (79) När de rättsliga eller administrativa myndigheterna fastställer huruvida en entreprenör har varit ohederlig kan de beakta omständigheter såsom skuldens art och omfattning, vid vilken tidpunkt skulden uppstod, vilka ansträngningar entreprenören har gjort för att betala skulden och uppfylla rättsliga skyldigheter, inbegripet offentliga tillståndskrav och kravet på korrekt bokföring, handlingar från entreprenörens sida i syfte att hindra åtgärder från borgenärens sida, uppfyllande av skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens som åligger entreprenörer som är företagsledare samt efterlevnad av konkurrens- och arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå. Det bör också vara möjligt att inrätta avvikelser om entreprenören inte har uppfyllt vissa rättsliga skyldigheter, inbegripet skyldigheter att maximera utdelningen till borgenärer som skulle kunna utgöras av en allmän skyldighet att generera intäkter eller tillgångar. Det bör vidare vara möjligt att införa specifika avvikelser om det behövs för att garantera jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärens rättigheter, till exempel om en borgenär är en fysisk person som behöver mer skydd än gäldenären.
- (80) En avvikelse kan också vara motiverad när kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivning, inklusive avgifterna till rättsliga och administrativa myndigheter och arvoden till förvaltare, inte täcks. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att fördelarna med en fullständig avskrivning kan upphävas om till exempel gäldenärens ekonomiska situation förbättras avsevärt på grund av en oväntad händelse eller till följd av en lotterivinst, ett arv eller en gåva. Inget bör hindra medlemsstaterna från att föreskriva ytterligare avvikelser under väldefinierade omständigheter och när det är vederbörligen motiverat.
- (81) Om det enligt nationell rätt finns ett vederbörligen motiverat skäl kan det vara lämpligt att begränsa möjligheten till skuldavskrivning för vissa skuldkategorier. Det bör endast vara möjligt för medlemsstaterna att undanta skulder med säkerhet från skulder som kan avskrivas upp till säkerhetsvärdet enligt nationell rätt, medan resten av skulden bör behandlas som skuld utan säkerhet. Medlemsstaterna bör kunna utesluta ytterligare skuldkategorier när det är vederbörligen motiverat.
- (82) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter antingen på eget initiativ eller på begäran av en person med ett legitimt intresse kan kontrollera att entreprenörerna uppfyller villkoren för att erhålla fullständig skuldavskrivning.
- (83) Om en entreprenörs tillstånd eller licens att fortsätta ett visst hantverk, en viss affärsverksamhet eller näringsverksamhet eller ett visst yrke har nekats eller återkallats till följd av ett näringsförbud, bör detta direktiv inte hindra medlemsstaterna från att kräva att entreprenören lämnar in en ansökan om ett nytt sådant tillstånd eller en ny sådan licens efter det att näringsförbudet har upphört att gälla. Om en myndighet i en medlemsstat antar ett beslut om en verksamhet som står under särskild övervakning bör det vara möjligt att, även efter det att näringsförbudsperioden har löpt ut, även ta hänsyn till att den insolventa entreprenören har erhållit en skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv.
- (84) Personliga skulder och företagsskulder som inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt, till exempel om en tillgång används såväl inom ramen för entreprenörens yrkesverksamhet som utanför den, bör behandlas i ett och samma förfarande. Om medlemsstaterna föreskriver att sådana skulder är föremål för olika insolvensförfaranden behövs en samordning mellan dessa förfaranden. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att välja att behandla en entreprenörs samtliga skulder i ett och samma förfarande. Inget bör hindra medlemsstater där entreprenörer tillåts fortsätta sin verksamhet för egen räkning under ett insolvensförfarande från att föreskriva att sådana entreprenörer kan bli föremål för ett nytt insolvensförfarande om deras fortsatta verksamhet blir insolvent.
- (85) Det är nödvändigt att bevara och öka insynen och förutsebarheten i förfarandena när det gäller att ge resultat som gynnar företagets fortlevnad och entreprenörens möjlighet till en andra chans, eller som tillåter en effektiv avveckling av icke-livskraftiga företag. Det är också nödvändigt att förkorta de överdrivet långa insolvensförfarandena i många medlemsstater, vilka leder till rättsosäkerhet för borgenärer och investerare och låga återvinningsgrader. Med tanke på de förstärkta mekanismer för samarbete mellan domstolar och förvaltare i gränsöverskridande ärenden som inrättats genom förordning (EU) 2015/848, bör professionalismen hos alla involverade aktörer bringas till jämförbara höga nivåer i hela unionen. För att uppnå dessa mål bör medlemsstaterna säkerställa att anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheterna som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sitt ansvar. Sådant utbildning och sakkunskap kan även förvävas under utövandet av uppdraget som ledamot vid en rättslig eller administrativ myndighet eller, före utnämningen till ett sådant uppdrag, under utövandet av andra relevanta uppdrag.

- (86) Sådan utbildning och sakkunskap bör göra det möjligt att fatta beslut med potentiellt betydande ekonomisk och social inverkan på ett effektivt sätt och bör inte leda till att anställda vid en rättslig myndighet uteslutande måste hantera frågor om rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Medlemsstaterna bör säkerställa att förfarandena rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning kan genomföras effektivt och snabbt. Effektivt sätt att uppnå rättssäkra och ändamålsenliga förfaranden skulle kunna vara att inrätta specialdomstolar eller specialavdelningar eller att utnämna specialiserade domare i enlighet med nationell rätt liksom att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal rättsliga eller administrativa myndigheter. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att kräva att förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning ska prioriteras framför andra förfaranden.
- (87) Medlemsstaterna bör också säkerställa att förvaltare på området för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning som utses av rättsliga och administrativa myndigheter (nedan kallade *förvaltare*) får lämplig utbildning, att de utses på ett öppet sätt med beaktande av behovet av säkerställa effektiva förfaranden, att de står under lämplig tillsyn när de utför sina uppgifter, och att de utför sina uppgifter med integritet. Det är viktigt att säkerställa att förvaltare följer normer för sådana uppgifter, såsom att teckna yrkesansvarsförsäkring. Lämplig utbildning, kvalifikationer och sakkunskaper för förvaltare skulle också kunna förvärfvas genom utövande av det relevanta yrket. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att själva tillhandahålla den nödvändiga utbildningen, utan denna skulle kunna tillhandahållas av till exempel yrkesorganisationer eller andra organ. Insolvensförvaltare enligt definitionen i förordning (EU) 2015/848 bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.
- (88) Detta direktiv bör inte förhindra medlemsstaterna att föreskriva att förvaltare väljs av en gäldenär, av borgenärer eller av en borgenärskommitté från en förteckning eller en pool som på förhand har godkänts av en rättslig eller administrativ myndighet. Vid val av förvaltare bör gäldenären, borgenärerna eller borgenärskommittén ges utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller förvaltarens sakkunskap och erfarenhet i allmänhet och kraven i ett visst ärende. Gäldenärer som är fysiska personer bör undantas helt från en sådan plikt. I ärenden med gränsöverskridande inslag bör det vid utnämningen av förvaltaren bland annat tas hänsyn till förvaltarens förmåga att efterleva skyldigheterna, enligt förordning (EU) 2015/848, att kommunicera och samarbeta med insolvensförvaltare och utländska rättsliga eller administrativa myndigheter i andra medlemsstater, samt till deras personalresurser och administrativa resurser för att handlägga potentiellt omfattande ärenden. Inget bör hindra medlemsstaterna från att föreskriva att en förvaltare ska väljas genom andra metoder, såsom slumpvist urval med hjälp av en programvara, förutsatt att det säkerställs att vederbörlig hänsyn tas till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap vid användandet av de metoderna. Medlemsstaterna bör kunna besluta om hur man invänder mot valet eller utseendet av en förvaltare eller hur man begär att förvaltaren byts ut, till exempel genom en borgenärskommitté.
- (89) Förvaltare bör omfattas av tillsyns- och regleringsmekanismer som bör innefatta ändamålsenliga åtgärder för ansvarsskyldighet för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter, exempelvis att en förvaltares arvode sänks, att förvaltaren utestängs från förteckningen eller poolen med förvaltare som kan utnämnas vid insolvensärenden, samt i tillämpliga fall disciplinära eller administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder. Sådana tillsyns- och regleringsmekanismer bör inte påverka tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt om civilrättsligt skadeståndsansvar vid brott mot avtalsförpliktelser eller utomobligatoriska förpliktelser. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att inrätta särskilda myndigheter eller organ. Medlemsstaterna bör säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare är allmänt tillgänglig. En hänvisning till exempelvis den rättsliga eller administrativa myndigheten bör i sig vara tillräcklig som information. Det bör i princip vara möjligt att uppnå sådana standarder utan att det är nödvändigt att skapa nya yrken eller kvalifikationer i nationell rätt. Medlemsstater bör kunna tillämpa bestämmelserna om utbildning och tillsyn över förvaltare även på andra förvaltare som inte omfattas av detta direktiv. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att föreskriva att tvister om förvaltares ersättning ska prioriteras framför andra förfaranden.
- (90) För att ytterligare förkorta förfarandena, underlätta för borgenärer att delta i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning och säkerställa likartade förhållanden för borgenärer oberoende av var i unionen de befinner sig, bör medlemsstaterna inrätta bestämmelser som ger gäldenärer, borgenärer, förvaltare och rättsliga och administrativa myndigheter möjlighet att använda medel för elektronisk kommunikation. Därför bör vissa steg i förfarandet kunna utföras med elektronisk kommunikation, såsom borgenärers anmälan av fordringar, underrättelser till borgenärer och ingivande av invändningar och överklaganden. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att underrättelser till en borgenär endast kan skickas elektroniskt om den berörda borgenären i förväg gett sitt samtycke till elektronisk kommunikation.

- (91) Parterna i förfarande för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning bör inte vara skyldiga att använda sig av elektroniska kommunikationsmedel om det inte är obligatoriskt enligt nationell rätt, utan att detta påverkar medlemsstaternas möjlighet att inrätta ett obligatoriskt system för elektronisk registrering och delgivning av dokument i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Medlemsstaterna bör kunna välja medel för elektronisk kommunikation. Exempel på sådana medel skulle kunna vara ett för ändamålet upprättat system för elektronisk överföring av sådana dokument eller användning av e-post, utan att det är till hinder för medlemsstaternas möjlighet att inrätta funktioner som säkerställer säkerheten i den elektroniska kommunikationen, exempelvis elektronisk signatur, eller betrodda tjänster såsom elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014⁽¹⁷⁾.
- (92) Det är viktigt att samla in tillförlitliga och jämförbara uppgifter om hur förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning fungerar för att övervaka genomförandet och tillämpningen av detta direktiv. Medlemsstaterna bör därför samla in och aggregera uppgifter som är tillräckligt detaljerade för att möjliggöra en korrekt bedömning av hur direktivet fungerar i praktiken och meddela dessa uppgifter till kommissionen. Meddelandeformuläret för överföring av sådana uppgifter till kommissionen bör upprättas av kommissionen biträdd av en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁸⁾. Formuläret bör omfatta en förteckning över de huvudsakliga resultaten av förfaranden som är gemensamma för alla medlemsstater. Exempelvis kan sådana huvudsakliga resultat när det gäller ett rekonstruktionsförfarande vara att planen fastställs av en domstol, att planen inte fastställs av en domstol, eller att rekonstruktionsförfaranden omvandlas till likvideringsförfaranden eller avslutas på grund av att likvideringsförfaranden inlemts innan planen fastställdes av en domstol. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att tillhandahålla en uppdelning efter typ av resultat när det gäller de förfaranden som avslutas innan relevanta åtgärder vidtas, men skulle i stället kunna ange ett samlat antal för alla förfaranden som avvisas, avslås eller dras tillbaka innan de inleddes.
- (93) Kommunikationsformuläret bör innehålla en lista med valmöjligheter som medlemsstaterna kan använda när de fastställer en gäldenärs storlek, med hänvisning till en eller flera av delarna i definitionen av mikroföretag samt små företag och medelstora företag och stora företag som är samma i alla medlemsstaters lagstiftning. Listan bör innefatta valmöjligheten att fastställa en gäldenärs storlek endast på grundval av antalet arbetstagare. Formuläret bör ange parametrarna för genomsnittliga kostnader och genomsnittliga återvinningsgrader, angående vilka medlemsstaterna bör kunna samla in uppgifter om frivilligt, ge vägledning om aspekter som kan tas i beaktande när medlemsstaterna använder sig av en urvalsteknik, till exempel om urvalets storlek för att säkerställa representativitet vad gäller geografisk fördelning samt gäldenärens och industrins storlek, och innehålla en möjlighet för medlemsstaterna att lämna ytterligare tillgänglig information, till exempel om det totala beloppet för gäldenärens tillgångar och skulder.
- (94) Finansmarknadernas stabilitet är i hög grad beroende av avtal om finansiell säkerhet, särskilt när säkerhet tillhandahålls i samband med deltagande i utsedda system eller i centralbankstransaktioner och när marginalsäkerheter tillhandahålls till centrala motparter. Eftersom värdet på de finansiella instrument som ställs som säkerhet kan fluktuera mycket, är det viktigt att realisera deras värde snabbt innan det går ner. Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG⁽¹⁹⁾ och 2002/47/EG⁽²⁰⁾ och förordning (EU) nr 648/2012 bör därför tillämpas trots bestämmelserna i det här direktivet. Medlemsstaterna bör tillåtas att undanta nettningssavtal, inbegripet slutavräkning, från effekterna av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder även under omständigheter då de inte täcks av direktiv 98/26/EG och 2002/47/EG och förordning (EU) nr 648/2012, om sådana avtal är verkställbara enligt lagarna i den relevanta medlemsstaten även om insolvensförfaranden har inlemts.

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet (EGT L 168, 27.6.2002, s. 43).

Detta skulle kunna vara fallet för ett betydande antal ramavtal som används i stor utsträckning inom finans-, energi- och råvarumarknaderna, både av icke-finansiella och finansiella motparter. Sådana arrangemang minskar systemriskerna på derivatmarknader i synnerhet. Sådana arrangemang kan därför undantas från begränsningar som insolvenslagstiftning föreskriver för kontrakt med återstående skyldigheter. Medlemsstaterna bör i enlighet med detta även tillåtas att undanta lagstadgade nettningsavtal från verkningarna av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, inbegripet slutavräkningsavtal som är verkställbara även om insolvensförfaranden inleds. Det belopp som blir resultatet av nettningsavtal, inbegripet slutavräkningsavtal, bör emellertid omfattas av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder.

- (95) Medlemsstater som är parter i konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, undertecknad i Kapstaden den 16 november 2001, och dess protokoll bör kunna fortsätta att fullgöra sina befintliga internationella skyldigheter. Bestämmelserna i detta direktiv beträffande ramverk för förebyggande rekonstruktion bör vara tillämpliga med nödvändiga undantag för att säkerställa tillämpningen av de bestämmelserna, utan att det påverkar tillämpningen av den konventionen och dess protokoll.
- (96) Ändamålsenligheten i processen med att anta och genomföra rekonstruktionsplanen bör inte äventyras av bolagsrätten. Medlemsstaterna bör därför kunna göra undantag från de krav som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132⁽²⁾ angående skyldigheterna att sammankalla bolagsstämma och att erbjuda aktier med företrädesrätt till befintliga aktieägare i den mån och under den tid det behövs för att säkerställa att aktieägare inte motverkar försök till rekonstruktion genom att missbruka sina rättigheter enligt det direktivet. Medlemsstaterna kan till exempel behöva göra undantag från skyldigheten att sammankalla bolagsstämma eller från de normala tidsperioderna när det gäller fall där omedelbara åtgärder måste vidtas av ledningen för att skydda företagets tillgångar, exempelvis genom att begära ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, och i händelse av en betydande och plötslig förlust av tecknat kapital och när det råder sannolikhet för insolvens. Undantag från bolagsrätten kan också krävas när rekonstruktionsplanen föreskriver emission av nya aktier vilka kan erbjudas med prioritet till borgenärer som utbyte av skulder mot aktier, eller nedsättning av beloppet av tecknat kapital vid överlåtelse av delar av företaget. Sådana undantag bör vara tidsbegränsade, i den utsträckning medlemsstaterna anser sådana undantag nödvändiga för att fastställa ett ramverk för förebyggande rekonstruktion. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att göra undantag från bolagsrätten, helt eller delvis, för en obestämd eller för en begränsad tidsperiod, om de säkerställer att deras bolagsrättsliga krav inte äventyrar rekonstruktionsprocessens ändamålsenlighet eller om medlemsstaterna har inrättat andra, lika ändamålsenliga, verktyg som syftar till att säkerställa att aktieägare inte på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet eller genomförandet av en rekonstruktionsplan som skulle återupprätta verksamhetens livskraft. I detta sammanhang bör medlemsstaterna fästa särskild vikt vid ändamålsenligheten i bestämmelser som rör avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder och fastställande av rekonstruktionsplanen, som inte otillbörligen bör hämmas av kallelser till eller resultaten av bolagsstämmor. Direktiv (EU) 2017/1132 bör därför ändras i enlighet med detta. Medlemsstaterna bör ha ett utrymme för skönsässig bedömning när de bedömer vilka avvikelser som krävs i nationell bolagsrätt i syfte att effektivt genomföra detta direktiv, och de bör även kunna föreskriva liknande undantag från direktiv (EU) 2017/1132 i fråga om insolvensförfaranden som inte omfattas av detta direktiv men som tillåter att rekonstruktionsåtgärder vidtas.
- (97) Vad gäller fastställandet och senare ändringar av formuläret för uppgiftsoverföring bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011.
- (98) Kommissionen bör genomföra en studie för att utvärdera om det är nödvändigt att lägga fram lagstiftningsförslag för att hantera insolvens hos personer som inte utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke och som i egenskap av konsumenter i god tro är tillfälligt eller permanent oförmögna att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. I studien bör undersökas om tillgång till grundläggande varor och tjänster behöver garanteras för dessa personer för att säkerställa anständiga levnadsvillkor för dem.
- (99) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽²⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (EUT L 169, 30.6.2017, s. 46).

⁽²⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- (100) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, på grund av att skillnader mellan nationella ramverk för rekonstruktion och insolvens skulle fortsätta att resa hinder för den fria rörligheten för kapital och etableringsfriheten, utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (101) Den 7 juni 2017 avgav Europeiska centralbanken ett yttrande ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler beträffande
 - a) ramverk för förebyggande rekonstruktion som är tillgängliga för gäldenärer i ekonomiska svårigheter när det råder sannolikhet för insolvens och som syftar till att förebygga insolvensen och säkerställa gäldenärens livskraft,
 - b) förfaranden som leder till avskrivning av skulder som insolventa entreprenörer ådragit sig, och
 - c) åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på förfaranden som avses i punkt 1 i denna artikel och som berör gäldenärer som är
 - a) försäkringsföretag eller återförsäkringsföretag enligt definitionerna i artikel 13.1 och 13.4 i direktiv 2009/138/EG,
 - b) kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i förordning (EU) nr 575/2013,
 - c) värdepappersföretag eller företag för kollektiva investeringar enligt definitionerna i artikel 4.1.2 och 4.1.7 i förordning (EU) nr 575/2013,
 - d) centrala motparter enligt definitionen i artikel 2.1 i förordning (EU) nr 648/2012,
 - e) värdepapperscentraler enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014,
 - f) andra finansinstitut och enheter som förtecknas i artikel 1.1 första stycket i direktiv 2014/59/EU,
 - g) offentliga organ enligt nationell rätt, och
 - h) fysiska personer som inte är entreprenörer.
3. Medlemsstaterna får från detta direktivs tillämpningsområde undanta sådana förfaranden som avses i punkt 1 och som avser gäldenärer som är andra finansiella enheter än de som avses i punkt 2 och tillhandahåller finansiella tjänster som är föremål för särskilda regler enligt vilka de nationella tillsyns- eller resolutionsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa, jämförbara med de regler i unionsrätt och nationell rätt som gäller för de finansiella enheter som avses i punkt 2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om dessa särskilda regler.
4. Medlemsstaterna får utsträcka tillämpningen av de förfaranden som avses i punkt 1 b till att omfatta insolventa fysiska personer som inte är entreprenörer.

Medlemsstaterna får begränsa tillämpningen av punkt 1 a till juridiska personer.

⁽²⁾ EUT C 236, 21.7.2017, s. 2.

5. Medlemsstaterna får föreskriva att följande fordringar ska undantas från eller inte beröras av de ramverk för förebyggande rekonstruktion som avses i punkt 1 a:
- Befintliga och framtida fordringar från nuvarande eller tidigare arbetstagare.
 - Underhållskrav som har sin grund i familjeförhållanden, släktskap, äktenskap eller svågarskap.
 - Fordringar som har sin grund i gäldenärens utomobligatoriska ansvar.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att ramverken för förebyggande rekonstruktion inte påverkar förvärvade tjänstepensionsrätter.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:
- rekonstruktion:** åtgärder som syftar till att rekonstruera gäldenärens verksamhet och som omfattar en ändring av sammansättningen av, villkoren för eller strukturen på en gäldenärs tillgångar och skulder eller någon annan del av gäldenärens kapitalstruktur, såsom försäljning av tillgångar eller delar av verksamheten och, om så föreskrivs enligt nationell rätt, försäljning av verksamheten som en fortlevande verksamhet samt alla nödvändiga operativa förändringar, eller en kombination av dessa inslag.
 - berörda parter:** borgenärer, inklusive, om tillämpligt enligt nationell rätt, arbetstagare eller klasser av borgenärer och, om tillämpligt enligt nationell rätt, andelsinnehavare, vars fordringar respektive intressen påverkas direkt av en rekonstruktionsplan.
 - andelsinnehavare:** en person som har ett ägarintresse i en gäldenär eller en gäldenärs verksamhet, inbegripet en aktieägare, i den mån denna person inte är en borgenär.
 - avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder:** ett tillfälligt upphävande, beviljat av en rättslig eller administrativ myndighet eller tillämpat på grund av lag, av en borgenärs rätt att verkställa en fordran mot en gäldenär och, om så föreskrivs i nationell rätt, mot en tredje part som lämnat säkerhet, inom ramen för ett rättsligt, administrativt eller annat förfarande, eller av rätten att beslagta eller utom rätta realisera gäldenärens tillgångar eller verksamhet.
 - kontrakt med återstående skyldigheter:** ett kontrakt mellan gäldenären och en eller flera borgenärer enligt vilket parterna fortfarande har skyldigheter att fullgöra vid den tidpunkt då ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder beviljas eller tillämpas.
 - test om borgenärens bästa intresse:** ett test som anses uppfyllt om det fastställs genom testet att ingen borgenär som inte samtycker till en rekonstruktionsplan skulle få en sämre ställning enligt rekonstruktionsplanen än denne borgenär skulle få om den enligt nationell rätt normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades, antingen i händelse av likvidation, oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlevande verksamhet, eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställdes.
 - ny finansiering:** allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller en ny borgenär i syfte att genomföra en rekonstruktionsplan och som ingår i den rekonstruktionsplanen.
 - tillfällig finansiering:** allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller en ny borgenär och som omfattar, som ett minimum, finansiellt stöd under avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, och som är rimligt och omedelbart nödvändigt för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta att drivas, eller för att bevara eller öka värdet på den verksamheten.
 - entreprenör:** en fysisk person som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke.
 - fullständig skuldavskrivning:** att verkställbarheten mot entreprenören angående dennes avskrivningsbara skulder upphör eller att utestående avskrivningsbara skulder som sådana upphävs, som en del av ett förfarande som kan omfatta realisering av tillgångar eller en betalningsplan eller bådadera.
 - betalningsplan:** en plan som anger specifika betalningsbelopp och betalningsdatum för en insolvent entreprenörs betalningar till borgenärer eller en periodisk överföring till borgenärer av en viss del av entreprenörens disponibla inkomst under skuldavskrivningsperioden.

12. *förvaltare på området för rekonstruktion*: en person eller ett organ som utses av en rättslig eller administrativ myndighet för att utföra i synnerhet en eller flera av följande uppgifter:
- Bistå gäldenären eller borgenärerna med att utarbeta eller förhandla om en rekonstruktionsplan.
 - Övervaka gäldenärens verksamhet under förhandlingarna om en rekonstruktionsplan och rapportera till en rättslig eller administrativ myndighet.
 - Utöva delvis kontroll över gäldenärens tillgångar eller verksamhet under förhandlingarna.
2. I detta direktiv ska följande begrepp förstås enligt definitionen i nationell rätt:
- Insolvens.
 - Sannolikhet för insolvens.
 - Mikroföretag samt små och medelstora företag.

Artikel 3

Tidig varning och tillgång till information

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett eller flera tydliga och transparenta verktyg för tidig varning som kan upptäcka omständigheter som kan medföra en sannolikhet för insolvens och som kan signalera till dem att det finns ett behov av att agera utan dröjsmål.

Vid tillämpning av första stycket får medlemsstaterna använda sig av aktuell it-teknik för underrättelser och kommunikation via internet.

2. Verktyg för tidig varning kan inbegripa följande:

- Varningsmekanismer när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar.
- Rådgivningstjänster som tillhandahålls av offentliga eller privata organisationer.
- Incitament enligt nationell rätt för tredje parter som har relevant information om gäldenären, såsom redovisningskonsulter och skatte- och socialförsäkringsmyndigheter, att göra gäldenären uppmärksam på en negativ utveckling.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer och arbetstagarrepresentanter har tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning samt till förfaranden och åtgärder rörande rekonstruktion och skuldavskrivning.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om tillgång till verktyg för tidig varning är offentligt tillgänglig via internet och att, särskilt för mikroföretag samt små och medelstora företag, denna information är lättillgänglig och att den presenteras på ett användarvänligt sätt.

5. Medlemsstaterna får ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation.

AVDELNING II

RAMVERK FÖR FÖREBYGGANDE REKONSTRUKTION

KAPITEL 1

Tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion

Artikel 4

Tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer, om det råder sannolikhet för insolvens, har tillgång till ett ramverk för förebyggande rekonstruktion som ger dem möjlighet att rekonstruera i syfte att undvika insolvens och säkerställa sin livskraft utan att det påverkar andra lösningar för att undvika insolvens, och på så sätt bevara arbetstillfällen och upprätthålla företagets verksamhet.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att gäldenärer som har varit föremål för en dom avseende allvarligt åsidosättande av sina redovisnings- eller bokföringsskyldigheter enligt nationell rätt inte har rätt till tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion förrän de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda de brister som gav upphov till domen, så att borgenärerna får den information som de behöver för att kunna fatta ett beslut under rekonstruktionsförhandlingarna.
 3. Medlemsstaterna får behålla eller införa ett test avseende livskraft enligt nationell rätt, förutsatt att ett sådant test har till syfte att utesluta gäldenärer som saknar utsikter att uppnå livskraft och att det kan genomföras utan nackdel för gäldenärernas tillgångar.
 4. Medlemsstaterna får begränsa antalet gånger inom en viss period som en gäldenär kan få tillgång till en sådan ram för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv.
 5. Den ram för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv får bestå av ett eller flera förfaranden eller en eller flera åtgärder eller bestämmelser, varav vissa får äga rum utom rätta, utan att det påverkar andra eventuella ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt nationell rätt.
- Medlemsstaterna ska säkerställa att ramen för förebyggande rekonstruktion tillförsäkrar gäldenärer och berörda parter de rättigheter och garantier som föreskrivs i denna avdelning på ett enhetligt sätt.
6. Medlemsstaterna får införa bestämmelser som begränsar rättsliga eller administrativa myndigheters medverkan i ett ramverk för förebyggande rekonstruktion till fall där den är nödvändig och proportionell samtidigt som de säkerställer att berörda parter och relevanta intressenters rättigheter skyddas.
 7. Ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt detta direktiv ska vara tillgängliga på ansökan av gäldenären.
 8. Medlemsstaterna får även föreskriva att ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt detta direktiv är tillgängliga på ansökan av borgenärer och arbetstagarrepresentanter, under förutsättning att gäldenären medger ansökan. Medlemsstaterna får begränsa kravet på att erhålla gäldenärens medgivande till fall angående gäldenärer som är mikroföretag och små och medelstora företag.

KAPITEL 2

Regler som syftar till att underlätta förhandlingar om förebyggande rekonstruktionsplaner

Artikel 5

Gäldenärens rådighet över sina tillgångar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer som får tillgång till förfaranden för förebyggande rekonstruktion helt, eller åtminstone delvis, behåller kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten.
2. Vid behov ska frågan huruvida en rättslig eller administrativ myndighet ska utse en förvaltare på området för rekonstruktion beslutas från fall till fall, utom under vissa omständigheter då medlemsstaterna får kräva obligatorisk utnämning av en sådan förvaltare i samtliga fall.
3. Medlemsstaterna ska föreskriva att en förvaltare på området för rekonstruktion utnämns för att bistå gäldenären och borgenärerna med att förhandla om och utarbeta planen i åtminstone följande fall:
 - a) Om ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, i enlighet med artikel 6.3, beviljas av en rättslig eller administrativ myndighet och den rättsliga eller administrativa myndigheten beslutar att en sådan förvaltare är nödvändig för att skydda parternas intressen.
 - b) Om rekonstruktionsplanen behöver fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet genom en klassöverskridande "cram-down" i enlighet med artikel 11.
 - c) Om detta begärs av gäldenären eller av en majoritet av borgenärerna, i det senare fallet under förutsättning att borgenärerna står för kostnaden för förvaltaren.

Artikel 6

Avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer kan omfattas av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder för att stödja förhandlingarna om rekonstruktionsplanen i ett ramverk för förebyggande rekonstruktion.

Medlemsstaterna får föreskriva att den rättsliga eller administrativa myndigheten kan vägra att bevilja ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om avbrytandet inte är nödvändigt eller inte skulle uppfylla det mål som anges i första stycket.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 4 och 5 ska medlemsstaterna säkerställa att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan omfatta alla typer av fordringar, inbegripet fordringar med säkerhet och förmånsberättigade fordringar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan vara generellt och omfatta samtliga borgenärer, eller begränsat och omfatta en eller flera enskilda borgenärer eller kategorier av borgenärer.

Om ett avbrytande är begränsat ska det endast gälla för borgenärer som har informerats, i enlighet med nationell rätt, om de förhandlingar om rekonstruktionsplanen som avses i punkt 1 eller om avbrytandet.

4. Medlemsstaterna får utesluta vissa fordringar eller kategorier av fordringar från verkan av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, under väldefinierade omständigheter, om ett sådant uteslutande är vederbörligen motiverat och när

- a) det inte är sannolikt att verkställigheten äventyrar rekonstruktionen av verksamheten, eller
- b) avbrytandet på ett otillbörligt sätt skulle medföra skada för de borgenärer som har dessa fordringar.

5. Punkt 2 ska inte tillämpas på arbetstagares fordringar.

Med undantag från första stycket får medlemsstaterna tillämpa punkt 2 på arbetstagares fordringar om och i den mån medlemsstaterna säkerställer att betalningen av sådana fordringar garanteras inom ramverk för förebyggande rekonstruktion på en liknande skyddsnivå.

6. Den inledande tidsperioden för ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska vara begränsad till en period som inte får överstiga fyra månader.

7. Trots vad som sägs i punkt 6 får medlemsstaterna ge rättsliga eller administrativa myndigheter möjlighet att på begäran av gäldenären, en borgenär eller, i tillämpliga fall, en förvaltare på området för rekonstruktion, förlänga tidsperioden för avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder eller bevilja ett nytt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder. En sådan förlängning eller ett sådant nytt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder får endast beviljas om väldefinierade omständigheter visar att sådana förlängningar eller nya avbrytanden är vederbörligen motiverade, exempelvis att

- a) relevanta framsteg har gjorts i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen,
- b) ett fortsatt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen, eller
- c) insolvensförfaranden som kan leda till likvidation av gäldenären enligt nationell rätt ännu inte har inletts gentemot gäldenären.

8. Den sammanlagda tidsperioden för avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, inbegripet förlängningar och förnyelser, får inte överstiga tolv månader.

Om medlemsstaterna väljer att genomföra detta direktiv med hjälp av ett eller flera förfaranden eller åtgärder som inte uppfyller villkoren för anmälan enligt bilaga A till förordning (EU) 2015/848 ska den sammanlagda tidsperioden för avbrytandet enligt dessa förfaranden begränsas till högst fyra månader om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen har flyttats från en annan medlemsstat inom en tremånadersperiod före inlämnandet av en begäran om att inleda ett förfarande avseende förebyggande rekonstruktion.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder i följande fall:

- a) Avbrytandet uppfyller inte längre målet att vara till stöd i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, till exempel om det blir uppenbart att en andel av de borgenärer som enligt nationell rätt skulle kunna förhindra antagandet av rekonstruktionsplanen inte stöder en fortsättning på förhandlingarna.
- b) Om gäldenären eller förvaltaren på området för rekonstruktion begär det.

- c) Om en eller flera borgenärer eller en eller flera klasser av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, om detta föreskrivs i nationell rätt.
- d) Om avbrytandet ger upphov till en borgenärs insolvens, om detta föreskrivs i nationell rätt.

Medlemsstaterna får begränsa befogenheten enligt första stycket att upphäva avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder till situationer där borgenärer inte har haft möjlighet att höras innan avbrytandet trädde i kraft eller innan en förlängning av perioden beviljades av en rättslig eller administrativ myndighet.

Medlemsstaterna får föreskriva en minimiperiod, som inte överstiger den period som avses i punkt 6, under vilken avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder inte får upphävas.

Artikel 7

Verknningar av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder

1. Om det under den tid som enskilda verkställighetsåtgärder är avbrutna uppstår en skyldighet enligt nationell rätt för en gäldenär att ansöka om inledande av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären ska denna skyldighet upphävas för hela avbrytandeperioden.

2. Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder i enlighet med artikel 6 ska medföra att ett inledande, på begäran av en eller flera borgenärer, av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären, upphävs för hela avbrytandeperioden.

3. Medlemsstaterna får avvika från punkterna 1 och 2 när det gäller situationer där en gäldenär inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att en rättslig eller administrativ myndighet kan besluta att avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder ska fortsätta att gälla om, med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet, inledandet av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären inte skulle ligga i borgenärernas allmänna intresse.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva regler som förhindrar att borgenärer som omfattas av avbrytandet håller inne en prestation eller avslutar, påskyndar eller på annat sätt ändrar väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter till nackdel för gäldenären, med avseende på skulder som uppstod före avbrytandet, enbart på grund av den omständigheten att de inte betalades av gäldenären. *Väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter* ska förstås som kontrakt med återstående skyldigheter som är nödvändiga för verksamhetens fortsatta dagliga drift, inbegripet kontrakt om leveranser, om företagets verksamhet skulle avstanna om kontrakten upphävdes.

Första stycket ska inte hindra medlemsstaterna från att tillförsäkra sådana borgenärer lämpligt skydd i syfte att undvika att dessa borgenärer lider otillbörlig skada som en följd av det stycket.

Medlemsstaterna får föreskriva att denna punkt även ska gälla kontrakt med återstående skyldigheter som inte är väsentliga.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer inte tillåts hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra kontrakt med återstående skyldigheter till nackdel för gäldenären med stöd av en kontraktsklausul som ger rätt till sådana åtgärder, endast på grundval av

- a) en ansökan om inledande av ett förfarande för förebyggande rekonstruktion,
- b) en ansökan om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder,
- c) att ett förfarande för förebyggande rekonstruktion inleds, eller
- d) att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som sådant beviljas.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte gäller för nettingsavtal, inbegripet slutavräkningsavtal, på finansmarknader, energimarknader och råvarumarknader ens under omständigheter då artikel 31.1 inte är tillämplig, om sådana avtal är verkställbara enligt nationell insolvensrätt. Avbrytandet ska dock tillämpas på en borgenärs indrivning av en fordran mot en gäldenär som uppstår till följd av genomförandet av ett nettingsavtal.

Första stycket ska inte tillämpas på avtal för tillhandahållande av varor, tjänster eller energi som är nödvändiga för driften av gäldenärens verksamhet, om inte sådana avtal är utformade som en position som handlas på en handelsplats eller någon annan marknad och som när som helst kan ersättas till det aktuella marknadsvärdet.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som löper ut utan att en rekonstruktionsplan antas inte i sig föranleder inledandet av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären, om inte övriga villkor för ett sådant inledande enligt nationell rätt är uppfyllda.

KAPITEL 3

Rekonstruktionsplaner

Artikel 8

Rekonstruktionsplaners innehåll

1. Medlemsstaterna ska kräva att rekonstruktionsplaner som läggs fram för att antas i enlighet med artikel 9, eller för att fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet i enlighet med artikel 10, innehåller åtminstone följande information:

- a) Gäldenärens identitet.
 - b) Gäldenärens tillgångar och skulder vid tidpunkten för inlämningen av rekonstruktionsplanen, inbegripet värdet av tillgångarna, en redogörelse för gäldenärens ekonomiska situation och arbetstagarnas ställning samt en redogörelse för orsakerna till och omfattningen av gäldenärens svårigheter.
 - c) Berörda parter, oberoende av om de anges individuellt eller beskrivs genom skuld kategorier i enlighet med nationell rätt, samt deras fordringar eller intressen som omfattas av rekonstruktionsplanen.
 - d) I tillämpliga fall, de klasser som de berörda parterna har grupperats i med avseende på antagandet av rekonstruktionsplanen och de respektive värdena av fordringar och intressen i varje klass.
 - e) I tillämpliga fall, de parter, oberoende av om de anges individuellt eller beskrivs genom skuld kategorier i enlighet med nationell rätt, som inte berörs av rekonstruktionsplanen, tillsammans med en redogörelse för skälen till varför det föreslås att planen inte ska beröra dem.
 - f) I tillämpliga fall, identiteten på förvaltaren på området för rekonstruktion.
 - g) Villkoren i rekonstruktionsplanen, inbegripet i synnerhet
 - i) alla föreslagna rekonstruktionsåtgärder enligt artikel 2.1.1,
 - ii) i tillämpliga fall, den föreslagna tidsperiod under vilken föreslagna rekonstruktionsåtgärder ska gälla,
 - iii) åtgärder vad gäller information till och samråd med arbetstagarrepresentanterna i enlighet med unionsrätten och nationell rätt,
 - iv) i tillämpliga fall, övergripande konsekvenser för anställningar, till exempel uppsägningar, arrangemang för förkortad arbetstid eller liknande,
 - v) gäldenärens prognosticerade kassaflöden, om detta föreskrivs i nationell rätt, och
 - vi) varje ny finansiering som planeras som en del av rekonstruktionsplanen och skälen till varför ny finansiering är nödvändig för att genomföra den planen.
 - h) En motivering som förklarar varför rekonstruktionsplanen har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens och säkerställa verksamhetens livskraft, inbegripet de nödvändiga förutsättningarna för att planen ska lyckas. Medlemsstaterna får kräva att motiveringen ska göras eller valideras av en utomstående expert eller av en förvaltare på området för rekonstruktion om en sådan förvaltare har utsetts.
2. Medlemsstaterna ska via internet tillhandahålla en omfattande checklista för rekonstruktionsplaner, som är anpassad till de behov som finns för mikroföretag samt små och medelstora företag. Checklistan ska innehålla praktiska riktlinjer om hur rekonstruktionsplanen ska utarbetas enligt nationell rätt.

Checklistan ska tillhandahållas på det eller de officiella språken i medlemsstaten. Medlemsstaterna ska överväga att tillhandahålla checklistan på åtminstone ett annat språk, särskilt på ett språk som används i internationella affärer.

Artikel 9

Antagande av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer, oavsett vem som ansöker om ett förfarande för förebyggande rekonstruktion i enlighet med artikel 4, har rätt att lägga fram rekonstruktionsplaner för antagande av de berörda parterna.

Medlemsstaterna får också föreskriva att borgenärer och förvaltare på området för rekonstruktion har rätt att lägga fram rekonstruktionsplaner och på vilka villkor de får göra detta.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda parter har rätt att rösta om antagandet av en rekonstruktionsplan.

Parter som inte berörs av en rekonstruktionsplan ska inte ha rösträtt i fråga om antagandet av planen.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna undanta följande från rätten att rösta:

- a) Andelsinnehavare.
- b) Borgenärer vilkas fordringar har lägre rang än fordringarna tillhörande vanliga borgenärer utan säkerhet i den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation.
- c) Varje närstående part till gäldenären eller gäldenärens verksamhet med en intressekonflikt enligt nationell rätt.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda parter behandlas i separata klasser som återspeglar tillräckligt enhetliga intressen baserade på kontrollerbara kriterier, i enlighet med nationell rätt. Som ett minimum ska borgenärer som har fordringar med respektive utan säkerhet behandlas i separata klasser, i syfte att anta en rekonstruktionsplan.

Medlemsstaterna får också föreskriva att arbetstagares fordringar ska behandlas i en separat klass.

Medlemsstaterna får föreskriva att gäldenärer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag kan välja att inte behandla berörda parter i separata klasser.

Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga åtgärder för att säkerställa att klassbildningen genomförs med särskild hänsyn till skyddet av utsatta borgenärer, såsom små leverantörer.

5. Rösträtt och klassbildning ska prövas av en rättslig eller administrativ myndighet när en begäran om fastställande av rekonstruktionsplanen lämnas in.

Medlemsstaterna får kräva att en rättslig eller administrativ myndighet ska pröva och bekräfta rösträtt och klassbildning i ett tidigare skede än det som avses i första stycket.

6. En rekonstruktionsplan ska antas av berörda parter under förutsättning att en majoritet uttryckt som beloppet av deras fordringar eller intressen erhålls i varje klass. Medlemsstaterna får dessutom kräva att en majoritet av antalet berörda parter erhålls i varje klass.

Medlemsstaterna ska fastställa vilka majoriteter som krävs för antagandet av en rekonstruktionsplan. Dessa majoriteter ska inte vara högre än 75 % av beloppet för fordringarna eller intressena i varje klass eller, i tillämpliga fall, av antalet berörda parter i varje klass.

7. Trots vad som sägs i punkterna 2–6 får medlemsstaterna föreskriva att en formell omröstning om antagandet av en rekonstruktionsplan kan ersättas med en överenskommelse med erforderlig majoritet.

Artikel 10

Fastställande av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone följande rekonstruktionsplaner är bindande för parterna endast om de fastställs av en rättslig eller administrativ myndighet:

- a) Rekonstruktionsplaner som påverkar fordringar eller intressen för berörda parter som inte samtycker till planen.
- b) Rekonstruktionsplaner i vilka det föreskrivs ny finansiering.
- c) Rekonstruktionsplaner som medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan, om en sådan förlust är tillåten enligt nationell rätt.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de villkor enligt vilka en rekonstruktionsplan kan fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet är tydligt angivna och omfattar åtminstone följande:

- a) Rekonstruktionsplanen har antagits i enlighet med artikel 9.
- b) Borgenärer med tillräckligt enhetliga intressen inom samma klass behandlas lika, på ett sätt som står i proportion till respektive fordring.
- c) Underrättelse om rekonstruktionsplanen har lämnats till alla berörda parter i enlighet med nationell rätt.
- d) Om det finns borgenärer som inte samtycker till planen: rekonstruktionsplanen klarar testet om borgenärers bästa intresse.
- e) I tillämpliga fall; varje ny finansiering är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen och skadar inte otillbörligen borgenärernas intressen.

Frågan om huruvida villkoret i första stycket d är uppfyllt ska prövas av en rättslig eller administrativ myndighet endast om en invändning görs mot rekonstruktionsplanen på den grunden.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om planen inte skulle ha rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att om en rättslig eller administrativ myndighet måste fastställa en rekonstruktionsplan för att den ska bli bindande ska beslutet fattas på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av frågan.

Artikel 11

Klassöverskridande "cram-down"

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att en rekonstruktionsplan som inte godkänns av berörda parter, såsom föreskrivs i artikel 9.6, i varje röstningsklass får fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på begäran av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke, och göras bindande för röstningsklasser som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen uppfyller åtminstone följande villkor:

- a) Den uppfyller kraven i artikel 10.2 och 10.3.
- b) Den har godkänts av
 - i) en majoritet av röstningsklasserna av berörda parter, förutsatt att minst en av dessa klasser är en klass borgenärer med säkerhet eller har en högre rang än klassen av vanliga borgenärer utan säkerhet, eller, om detta inte är uppfyllt,
 - ii) minst en röstningsklass av berörda parter, eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, parter som påverkas negativt och som inte är en andelsinnehavarklass eller någon annan klass som, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, inte skulle få någon betalning eller behålla något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, som rimligen inte kan förväntas erhålla någon betalning eller behålla något intresse, om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades enligt nationell rätt.
- c) Den säkerställer att röstningsklasser av berörda borgenärer som inte samtycker till planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra klasser med samma rang och mer fördelaktigt än klasser med lägre rang.
- d) Ingen klass av berörda parter kan, inom ramen för rekonstruktionsplanen, få eller behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller intressen.

Genom avvikelse från första stycket får medlemsstaterna begränsa kravet på att erhålla gäldenärens godkännande till fall där gäldenärerna är mikroföretag eller små eller medelstora företag.

Medlemsstaterna får öka det minsta antal klasser av berörda parter eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, av parter som påverkas negativt, som krävs för att godkänna planen enligt vad som anges i första stycket b ii.

2. Genom avvikelse från punkt 1 c får medlemsstaterna föreskriva att fordringar som innehas av berörda borgenärer i en röstningsklass som inte samtycker till planen tillgodoses fullt ut med samma eller likvärdiga metoder om en klass med lägre rang ska få någon betalning eller behålla något intresse enligt rekonstruktionsplanen.

Medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser som avviker från första stycket om de är nödvändiga för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen och om rekonstruktionsplanen inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen.

Artikel 12

Andelsinnehavare

1. Om medlemsstaterna undantar andelsinnehavare från tillämpningen av artiklarna 9–11 ska de på andra sätt säkerställa att dessa andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för antagandet och fastställandet av en rekonstruktionsplan.
2. Medlemsstaterna ska också säkerställa att andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för genomförandet av en rekonstruktionsplan.
3. Medlemsstaterna får anpassa vad som den anser vara att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder enligt denna artikel i syfte att beakta, bland annat, om gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag eller om det är ett stort företag, de föreslagna rekonstruktionsåtgärder som berör andelsinnehavares rättigheter, typen av andelsinnehavare, om gäldenären är en juridisk eller fysisk person eller om partner i ett företag har begränsat eller obegränsat ansvar.

Artikel 13

Arbetstagare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att arbetstagarnas individuella och kollektiva rättigheter enligt arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå, däribland följande rättigheter, inte påverkas av ramen för förebyggande rekonstruktion:
 - a) Förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder.
 - b) Rätten till information och samråd i enlighet med direktiven 2002/14/EG och 2009/38/EG, särskilt
 - i) information till arbetstagarrepresentanter om den senaste och den förväntade utvecklingen av företagets eller driftställets verksamhet och ekonomiska situation, så att de till gäldenären kan framföra sina farhågor om företagets situation och om behovet av att överväga rekonstruktionsmekanismer,
 - ii) information till arbetstagarrepresentanter om förfaranden för förebyggande rekonstruktion som skulle kunna påverka anställningsfrågor, såsom arbetstagarnas förmåga att få ut sin lön samt framtida betalningar, inklusive tjänstepensioner,
 - iii) information till och samråd med arbetstagarrepresentanter om rekonstruktionsplaner innan de läggs fram för antagande i enlighet med artikel 9 eller för fastställande av en rättslig eller administrativ myndighet i enlighet med artikel 10.
 - c) De rättigheter som garanteras av direktiven 98/59/EG, 2001/23/EG och 2008/94/EG.
2. Om rekonstruktionsplanen inbegriper åtgärder som medför förändringar i arbetsorganisationen eller i avtalsförhållanden med arbetstagare ska dessa åtgärder godkännas av dessa arbetstagare om det i nationell rätt eller kollektivavtal föreskrivs att godkännande ska ske i sådana fall.

Artikel 14

Värdering utförd av den rättsliga eller administrativa myndigheten

1. Den rättsliga eller administrativa myndigheten ska besluta om värdering av gäldenärens verksamhet endast om en invändning avseende en rekonstruktionsplan framställs av en berörd part som inte samtycker till planen på grund av antingen
 - a) ett påstående om att testet om borgenärens bästa intresse i enlighet med artikel 2.1.6 inte har uppfyllts, eller
 - b) en påstådd överträdelse av villkoren för en klassöverskridande "cram-down" i enlighet med artikel 11.1 b ii.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter, i syfte att besluta om en värdering i enlighet med punkt 1, får utse eller höra tillräckligt kvalificerade sakkunniga.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att en berörd part som inte samtycker till planen får framställa en invändning till den rättsliga eller administrativa myndighet som har att fastställa rekonstruktionsplanen.

Medlemsstaterna får föreskriva att en sådan invändning kan framställas i samband med ett överklagande av ett beslut om fastställande av en rekonstruktionsplan.

Artikel 15

Verkningar av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att rekonstruktionsplaner som fastställs av en rättslig eller administrativ myndighet är bindande för alla berörda parter som anges eller beskrivs i enlighet med artikel 8.1 c.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer som inte medverkar i antagandet av en rekonstruktionsplan enligt nationell rätt inte påverkas av planen.

Artikel 16

Överklaganden

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla överklaganden som är tillåtna enligt nationell rätt av ett beslut av en rättslig myndighet att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan görs till en högre rättslig myndighet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att ett överklagande av ett beslut av en administrativ myndighet att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan görs till en rättslig myndighet.

2. Överklaganden ska handläggas effektivt med sikte på en snabb behandling.

3. Ett överklagande av ett beslut om fastställande av en rekonstruktionsplan ska inte hindra verkställigheten av planen.

Med avvikelse från första stycket får medlemsstaterna föreskriva att rättsliga myndigheter kan skjuta upp verkställigheten av rekonstruktionsplanen eller delar av den om detta är nödvändigt och lämpligt för att skydda en parts intressen.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att om ett överklagande i enlighet med punkt 3 bifalls får den rättsliga myndigheten antingen

a) upphäva rekonstruktionsplanen, eller

b) fastställa rekonstruktionsplanen, antingen med ändringar, om så föreskrivs i nationell rätt, eller utan ändringar.

Medlemsstaterna får föreskriva att, om en plan fastställs i enlighet med första stycket b, ersättning beviljas till parter som har ådragit sig ekonomiska förluster och vars överklagande bifalls.

KAPITEL 4

Skydd för ny finansiering, tillfällig finansiering och andra transaktioner i samband med rekonstruktionen

Artikel 17

Skydd för ny finansiering och tillfällig finansiering

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ny finansiering och tillfällig finansiering skyddas på lämpligt sätt. Som ett minimum, i händelse av att gäldenären senare blir insolvent,

a) ska ny finansiering och tillfällig finansiering inte förklaras ogiltig, möjlig att förklara ogiltig eller icke verkställbar, och

- b) de som tillför sådan finansiering ska inte ådra sig civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar på den grunden att sådan finansiering är till skada för borgenärskollektivet, om inte andra ytterligare grunder angivna i nationell rätt föreligger.
2. Medlemsstaterna får föreskriva att punkt 1 endast ska tillämpas på ny finansiering om rekonstruktionsplanen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet och på tillfällig finansiering som har prövats på förhand.
3. Medlemsstaterna får från tillämpningen av punkt 1 undanta tillfällig finansiering som tillförts efter det att gäldenären har blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
4. Medlemsstaterna får föreskriva att de som tillför ny eller tillfällig finansiering har rätt att i ett senare insolvensförfarande erhålla betalning med prioritet i förhållande till andra borgenärer som annars skulle ha fordringar med högre eller likvärdig prioritet.

Artikel 18

Skydd för andra transaktioner i samband med rekonstruktionen

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 ska medlemsstaterna säkerställa att, i händelse av att en gäldenär senare blir insolvent, transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för förhandlingen av en rekonstruktionsplan inte förklaras ogiltiga, möjliga att förklara ogiltiga, eller icke verkställbara, på den grunden att sådana transaktioner är till skada för borgenärskollektivet, om inte även andra grunder i nationell rätt föreligger.
2. Medlemsstaterna får föreskriva att punkt 1 endast ska tillämpas om planen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet eller om sådana transaktioner har prövats på förhand.
3. Medlemsstaterna får från tillämpningen av punkt 1 undanta transaktioner som genomförs efter det att gäldenären har blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
4. De transaktioner som avses i punkt 1 ska omfatta, som ett minimum,
- a) betalning av avgifter och kostnader för förhandling om och antagande eller fastställande av en rekonstruktionsplan,
 - b) betalning av avgifter och kostnader för att söka yrkesmässig rådgivning som har nära samband med rekonstruktionen,
 - c) betalning av löner till arbetstagare för redan utfört arbete, utan att det påverkar annat skydd i unionsrätt eller nationell rätt,
 - d) varje betalning och utbetalning som görs inom ramen för den löpande affärsverksamheten och som inte anges i leden a–c.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 ska medlemsstaterna, i händelse av att gäldenären senare blir insolvent, säkerställa att transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för genomförandet av en rekonstruktionsplan och som utförs i enlighet med den rekonstruktionsplan som fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet inte förklaras ogiltiga, eller möjliga att förklara ogiltiga, eller icke verkställbara, på grund av att sådana transaktioner är till skada för borgenärskollektivet, om inte även andra grunder i nationell rätt föreligger.

KAPITEL 5

Företagsledares skyldigheter

Artikel 19

Företagsledares skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens

Medlemsstaterna ska säkerställa att företagsledare när det råder sannolikhet för insolvens tar vederbörlig hänsyn till i vart fall

- a) de intressen som företräds av borgenärer, andelsinnehavare och andra intressenter,
- b) behovet av att vidta åtgärder för att undvika insolvens, och
- c) behovet av att undvika uppsåtligt eller grovt oaktsamt handlande som hotar företagets livskraft.

AVDELNING III

SKULDAVSKRIVNING OCH NÄRINGSFÖRBUD

Artikel 20

Tillgång till skuldavskrivning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv.

Medlemsstaterna får kräva att den näringsverksamhet eller affärsverksamhet eller det hantverk eller yrke som en insolvent entreprenörs skulder gäller ska ha upphört.

2. Medlemsstater i vilka fullständig skuldavskrivning är förenad med villkor om att entreprenören återbetalar delar av skulden ska säkerställa att den tillhörande återbetalningsskyldigheten bygger på entreprenörens individuella situation och framför allt står i proportion till entreprenörens utmättningsbara eller disponibla inkomst och utmättningsbara eller disponibla tillgångar under avskrivningsperioden samt beaktar borgenärernas rättmätiga intressen.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att entreprenörer vars skulder har avskrivits har tillgång till relevant och aktuell information om befintliga nationella ramverk för företagsstöd för entreprenörer samt att de kan utnyttja sådana ramverk.

Artikel 21

Skuldavskrivningsperiod

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den period efter vilken insolventa entreprenörers skulder kan avskrivas fullständigt är högst tre år räknat senast från och med dagen för antingen,

- a) i fråga om ett förfarande som omfattar en betalningsplan, en rättslig eller administrativ myndighets beslut att fastställa planen eller påbörjandet av planens genomförande, eller
- b) i fråga om alla andra förfaranden, den rättsliga eller administrativa myndighetens beslut att inleda förfarandet eller upprättandet av entreprenörens insolvensbo.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer som har fullgjort sina skyldigheter, om sådana skyldigheter föreligger enligt nationell rätt, ska få sina skulder avskrivna när skuldavskrivningsperioden löper ut utan att de behöver ansöka till en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda ett förfarande utöver de förfaranden som avses i punkt 1.

Utan att det påverkar tillämpningen av första stycket får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som tillåter att den rättsliga eller administrativa myndigheten kontrollerar om entreprenörerna har fullgjort sina skyldigheter för att erhålla skuldavskrivning.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att en fullständig skuldavskrivning inte får innebära hinder mot att ett insolvensförfarande fortsätter som medför realisering och utdelning av en entreprenörs tillgångar som ingick i den entreprenörens insolvensbo på dagen för utgången av skuldavskrivningsperioden.

Artikel 22

Näringsförbudsperiod

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att om en insolvent entreprenör erhåller skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv, ska varje förbud mot att starta och driva en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke enbart på grund av att entreprenören är insolvent upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de näringsförbud som avses i punkt 1 upphör att ha verkan vid skuldavskrivningsperiodens utgång utan att det är nödvändigt att ansöka hos en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda ett förfarande utöver de som avses i artikel 21.1.

Artikel 23

Avvikelser

1. Med avvikelse från artiklarna 20–22 ska medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning eller återkallar möjligheten till skuldavskrivning eller föreskriver längre perioder för att erhålla fullständig skuldavskrivning eller längre näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören agerat ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt gentemot borgenärerna eller andra intressenter när denne blev skuldsatt, under insolvensförfarandet eller när skulden betalades, utan att detta påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om bevisbörd.

2. Med avvikelse från artiklarna 20–22 får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning eller återkallar möjligheten till skuldavskrivning eller föreskriver längre perioder för att erhålla fullständig skuldavskrivning eller längre näringsförbudsperioder under vissa väldefinierade omständigheter och om sådana avvikelser är vederbörligen motiverade, exempelvis

- a) om den insolventa entreprenören allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt en betalningsplan eller någon annan rättslig skyldighet som syftar till att skydda borgenärernas intressen, inbegripet skyldigheten att maximera utdelningen till borgenärerna,
- b) om den insolventa entreprenören inte efterlever informations- eller samarbetskyldighet enligt nationell rätt eller unionsrätt,
- c) vid otillbörliga ansökningar om skuldavskrivning,
- d) vid en ny ansökan om skuldavskrivning inom en viss tidsperiod efter det att den insolventa entreprenören beviljades en fullständig skuldavskrivning eller nekades en fullständig skuldavskrivning på grund av en allvarlig överträdelse av informations- eller samarbetskyldigheterna,
- e) om kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivningen inte är täckta, eller
- f) om det behövs ett undantag för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärs rättigheter.

3. Med avvikelse från artikel 21 får medlemsstaterna föreskriva längre skuldavskrivningsperioder i fall där

- a) skyddsåtgärder har godkänts eller beslutats av en rättslig eller administrativ myndighet för att skydda den insolventa entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad, eller tillgångar som är av avgörande betydelse för fortsättningen av entreprenörens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke, eller
- b) den insolventa entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad inte realiserats.

4. Medlemsstaterna får utesluta vissa skuldkategorier från skuldavskrivning eller begränsa tillgången till skuldavskrivning eller föreskriva en längre skuldavskrivningsperiod om sådan uteslutning, begränsning eller längre period är vederbörligen motiverad, till exempel avseende

- a) skulder med säkerhet,
- b) skulder som härrör från eller har anknytning till straffrättsliga påföljder,
- c) skulder som härrör från utomobligatoriskt ansvar,
- d) skulder rörande underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande,
- e) skulder som uppkommit efter ansökan om eller inledande av det förfarande som leder till en skuldavskrivning, och
- f) skulder som härrör från skyldigheten att betala kostnaderna för det förfarande som leder till en skuldavskrivning.

5. Med avvikelse från artikel 22 får medlemsstaterna föreskriva längre eller obestämda näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören utövar ett visst yrke

- a) som omfattas av särskilda etiska regler eller särskilda regler om anseende eller sakkunskap, om entreprenören har brutit mot dessa regler, eller
- b) som rör förvaltning av andras egendom.

Första stycket ska även tillämpas om en insolvent entreprenör begär tillträde till ett sådant yrke som avses i det stycket a eller b.

6. Detta direktiv påverkar inte nationella regler om näringsförbud som har beslutats av en annan rättslig eller administrativ myndighet än de som avses i artikel 22.

Artikel 24

Förening av förfaranden avseende företagsskulder och personliga skulder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att om insolventa entreprenörer har både företagsskulder som uppkommit inom ramen för deras näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke och personliga skulder som uppkommit utanför sådana verksamheter, och dessa inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt, ska sådana skulder, om de är avskrivningsbara, behandlas i ett och samma förfarande i syfte att erhålla en fullständig skuldavskrivning.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att företagsskulder och personliga skulder, om dessa skulder kan skiljas åt, ska behandlas antingen i separata men samordnade förfaranden eller i ett och samma förfarande, i syfte att uppnå fullständig skuldavskrivning.

AVDELNING IV

ÅTGÄRDER FÖR ATT GÖRA FÖRFARANDEN RÖRANDE REKONSTRUKTION, INSOLVENS OCH SKULDAVSKRIVNING EFFEKTIVARE

Artikel 25

Rättsliga och administrativa myndigheter

Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i rättsväsendets uppbyggnad i unionen, säkerställa att

- a) anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheter som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter, och
- b) förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning handläggs på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av förfaranden.

Artikel 26

Förvaltare i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att
 - a) förvaltare som utses av en rättslig eller administrativ myndighet i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning (nedan kallade *förvaltare*) får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att kunna fullgöra sitt ansvar,
 - b) behörighetskraven samt förfarandet för hur förvaltare utses, entledigas och avgår är tydliga, förutsägbara och rättvisa,
 - c) det vid utnämningen av en förvaltare i ett enskilt ärende, inbegripet ärenden med gränsöverskridande inslag, tas vederbörlig hänsyn till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap samt till ärendets specifika egenskaper, och
 - d) gäldenärer och borgenärer i syfte att undvika intressekonflikter har möjlighet att antingen invända mot valet eller utnämningen av en förvaltare eller begära att förvaltaren byts ut.
2. Kommissionen ska underlätta utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna i syfte att förbättra utbildningskvaliteten inom unionen, bland annat med hjälp av erfarenhetsutbyte och verktyg för kapacitetstillsättning.

Artikel 27

Tillsyn av och ersättning till förvaltare

1. Medlemsstaterna ska inrätta tillsyns- och regleringsmekanismer för att säkerställa ändamålsenlig övervakning av det arbete som förvaltare utför i syfte att säkerställa att deras tjänster tillhandahålls på ett ändamålsenligt och kompetent sätt och att de, i förhållande till de parter som är involverade, tillhandahålls opartiskt och oberoende. Dessa mekanismer ska även omfatta åtgärder för ansvarsutkrävande för förvaltare som har brustit vid fullgörandet av sina uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare offentliggörs.
3. Medlemsstaterna får uppmantra förvaltarna att utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ersättningen till förvaltare styrs av regler som är förenliga med målet om ett effektivt avslutande av förfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga förfaranden finns tillgängliga för att lösa tvister om ersättning.

Artikel 28

Användning av elektroniska kommunikationsmedel

Medlemsstaterna ska när det gäller förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning säkerställa att parterna i förfarandet, förvaltaren och den rättsliga eller administrativa myndigheten kan utföra åtminstone följande åtgärder genom användning av elektroniska kommunikationsmedel, även i gränsöverskridande situationer:

- a) Anmälan av fordringar.
- b) Inlämnande av rekonstruktionsplaner eller betalningsplaner.
- c) Underrättelser till borgenärer.
- d) Ingivande av invändningar och överklaganden.

AVDELNING V

ÖVERVAKNING AV FÖRFARANDEN RÖRANDE REKONSTRUKTION, INSOLVENS OCH SKULDAVSKRIVNING

Artikel 29

Insamling av uppgifter

1. Medlemsstaterna ska årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning, uppdelade per typ av förfarande, och som omfattar åtminstone följande aspekter:
 - a) Det antal förfaranden som var föremål för en ansökan eller som inletts, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, och det antal förfaranden som är pågående eller har avslutats.
 - b) Förfarandenas genomsnittliga längd från inlämnande av ansökan eller från förfarandets inledande, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, till deras avslutande.
 - c) Antalet förfaranden utöver de förfaranden som krävs enligt led d, uppdelat efter utgång.
 - d) Det antal ansökningar om rekonstruktionsförfaranden som avvisades, avslogs eller återkallades innan ett förfarande inleddes.
2. Medlemsstaterna ska årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om antal gäldenärer som var föremål för rekonstruktionsförfaranden eller insolvensförfaranden och som, inom de tre åren innan ansökan lämnades in eller förfarandena inleddes, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, hade fått en rekonstruktionsplan fastställd i ett tidigare rekonstruktionsförfarande vilket var ett genomförande av avdelning II.

3. Medlemsstaterna får årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om
 - a) genomsnittliga kostnader för varje typ av förfarande,
 - b) genomsnittliga återvinningsgrader för borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet och för andra typer av borgenärer om tillämpligt (separata uppgifter),
 - c) antal entreprenörer som efter att ha undergått ett förfarande enligt artikel 1.1 b startar en ny näringsverksamhet,
 - d) antal förlorade arbetstillfällen kopplade till rekonstruktion och insolvensförfaranden.
4. Medlemsstaterna ska dela upp de uppgifter som avses i punkt 1 a–c och, om tillämpligt och i förekommande fall, de uppgifter som avses i punkt 3 utifrån
 - a) storleken på gäldenärer som inte är fysiska personer,
 - b) om gäldenärer som är föremål för förfaranden rörande rekonstruktion eller insolvens är fysiska eller juridiska personer, och
 - c) om de förfaranden som leder till en skuldavskrivning endast rör entreprenörer eller alla fysiska personer.
5. Medlemsstaterna får samla in och sammanställa de uppgifter som avses i punkterna 1–4 med hjälp av en urvalsteknik som säkerställer att urvalet är representativt vad gäller kvantitet och mångfald.
6. Medlemsstaterna ska samla in och sammanställa de uppgifter som avses i punkterna 1, 2, 4 och, om tillämpligt, punkt 3 för hela kalenderår som avslutas den 31 december varje år, första gången för det första hela kalenderår som följer på den dag då de genomförandeakter som avses i punkt 7 börjar tillämpas. Dessa uppgifter ska meddelas kommissionen årligen på grundval av ett standardiserat meddelandeformulär för uppgiftsoverföring, senast den 31 december det kalenderår som följer på det år för vilket uppgifterna samlas in.
7. Kommissionen ska upprätta det meddelandeformulär som avses i punkt 6 i denna artikel genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2.
8. Kommissionen ska på ett lättillgängligt och användarvänligt sätt offentliggöra de uppgifter som meddelats i enlighet med punkt 6 på sin webbplats.

Artikel 30

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

Förhållande till andra akter och internationella instrument

1. Följande akter ska tillämpas utan hinder av detta direktiv:
 - a) Direktiv 98/26/EG.
 - b) Direktiv 2002/47/EG.
 - c) Förordning (EU) nr 648/2012.

2. Detta direktiv ska inte påverka de skyddskrav gällande medel för betalningsinstitut som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 ⁽²⁴⁾ och för institut för elektroniska pengar som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG ⁽²⁵⁾.

3. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker och dess protokoll om särskilda frågor rörande luftfartsobjekt, vilka undertecknades i Kapstaden den 16 november 2001 och i vilka vissa medlemsstater är parter vid detta direktivs antagande.

Artikel 32

Ändring av direktiv (EU) 2017/1132

I artikel 84 i direktiv (EU) 2017/1132 ska följande punkt läggas till:

"4. Medlemsstaterna ska avvika från artiklarna 58.1, 68, 72, 73, 74, 79.1 b, 80.1 och 81 i den mån och under den tid det behövs för fastställandet av de ramverk för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 ^(*).

Första stycket ska inte påverka principen om likabehandling av aktieägare.

^(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv) (EUT L 172, 26.6.2019, s. 18)."

Artikel 33

Översynsklausul

Senast den 17 juli 2026 och därefter vart femte år, ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen och effekterna av detta direktiv, inbegripet om tillämpningen av klassbildning och omröstningsregler för utsatta borgenärer såsom arbetstagare. På grundval av denna utvärdering ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag, där ytterligare åtgärder för att konsolidera och harmonisera den rättsliga ramen för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning övervägs.

Artikel 34

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 17 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv, med undantag för de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 a, b och c, som ska antas och offentliggöras senast den 17 juli 2024, och de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 d, som ska antas och offentliggöras senast den 17 juli 2026. De ska senast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

De ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv från och med den 17 juli 2021, med undantag för de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 a, b och c, som ska tillämpas från och med den 17 juli 2024 och de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 d, som ska tillämpas från och med den 17 juli 2026.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaljänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7).

2. Genom avvikelse från punkt 1 ska medlemsstater som stöter på särskilda svårigheter vid genomförandet av detta direktiv kunna få en förlängning på högst ett år av den genomförandeperiod som föreskrivs i punkt 1. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om behovet av att utnyttja denna möjlighet att förlänga genomförandeperioden senast den 17 januari 2021.
3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 35

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 36

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel 20 juni 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

Sammanfattning av betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)

Uppdraget

EU:s rekonstruktions- och insolvensdirektiv syftar bl.a. till att säkerställa att företag med ekonomiska problem har tillgång till effektiva förfaranden för att rekonstruera sin verksamhet.

Vårt uppdrag har i huvudsak gått ut på att analysera hur svensk rätt förhåller sig till reglerna i direktivet och föreslå de ändringar som är nödvändiga eller annars lämpliga för att direktivet ska genomföras i svensk rätt. I vissa delar har uppdraget emellertid gått längre än så. Vi har t.ex. haft i uppdrag att ta ett samlat grepp om reglerna om gäldenärens avtal med utgångspunkt i förslag som lagts fram av tidigare utredningar. Vi har också varit oförhindrade att i mån av tid ta upp frågor om rekonstruktörens skadeståndsansvar och den allmänna förmånsrätten för vissa fordringar som uppkommit under en rekonstruktion.

En nationell rådgivningstjänst för företag i kris

Reglerna i rekonstruktions- och insolvensdirektivet bygger i stor utsträckning på den allmänt vedertagna tanken att ett företag med ekonomiska problem har betydligt bättre förutsättningar att vända den negativa utvecklingen om det tidigt vidtar åtgärder för att komma tillrätta med problemen. Detta är tydligt inte minst i direktivets regler om tidig varning, som syftar just till att uppmuntra företagare att ta tag i sina problem i ett tidigt skede för att undvika att hamna på obestånd.

Ett konkret exempel på verktyg för tidig varning som anges i direktivet är rådgivningstjänster dit företagare kan vända sig för att få stöd och hjälp. Sådan rådgivningsverksamhet bedrivs i ett flertal EU-länder, bl.a. i Danmark där rådgivningstjänsten *Early Warning Denmark* har uppvisat goda resultat.

Rådgivning till krisande företag erbjuds även i Sverige. När vi inledde vårt arbete under hösten 2019 fanns det tre företagsjourer i landet som erbjöd rådgivning till företag med ekonomiska problem. Till följd av de ekonomiska effekterna av den pandemi som i Sverige bröt ut under våren 2020 har det under utredningens gång etablerats nya företagsjourer i stora delar av landet. Under våren och hösten 2020 växlade dessutom en av de ursprungliga företagsjourerna tillfälligt upp sin verksamhet till en nationell företagsakut och tog emot samtal från alla delar av landet. Syftet var att avlasta övriga jourer samt att täcka de delar av landet som saknade företagsjour. Den nationella företagsakuten finansierades av Tillväxtverket och avslutade sitt arbete den 31 december 2020.

Vi gör bl.a. mot denna bakgrund bedömningen att det finns verktyg för tidig varning i Sverige. Vi konstaterar emellertid samtidigt att det är svårt att veta om de nyetablerade företagsjourerna kommer att fortsätta sin verksamhet när de ekonomiska följderna av pandemin avtar. Eftersom den

nationella företagsakuten numera har lagt ned sitt operativa arbete finns det dessutom regioner i landet som helt saknar rådgivningsverksamhet. Vi föreslår därför att det ska inrättas en permanent nationell företagsjour med inriktning att hjälpa mikro- och småföretag samt medelstora företag som är på väg mot en ekonomisk kris. Vi föreslår att Tillväxtverket får ansvaret för verksamheten.

En ny företagsrekonstruktionslag med nya möjligheter

En ny lag om företagsrekonstruktion

Vi föreslår betydande förändringar av de regler som styr hur en företagsrekonstruktion ska genomföras. Den största nyheten i våra förslag är att inte bara den ekonomiska uppgörelsen – ackordet – utan även övriga åtgärder som behövs för att komma till rätta med ett företags ekonomiska problem ska kunna fastställas i en rekonstruktionsplan och därigenom ges bindande verkan. Vi föreslår också en lång rad andra förändringar, bl.a. när det gäller vilka som ska få tillgång till förfarandet, vilka regler som ska gälla för gäldenärens avtal under förfarandet och vilka krav som ska ställas på rekonstruktörerna.

Utöver nya materiella bestämmelser föreslår vi dessutom omfattande strukturella och redaktionella förändringar som är så långtgående att vi anser att den nuvarande företagsrekonstruktionslagen ska upphävas och ersättas av en ny lag.

Ett skärpt livskraftstest

I dag får ett beslut om företagsrekonstruktion inte meddelas, om det saknas skälig anledning att anta att syftet med företagsrekonstruktionen kan uppnås. Detta s.k. livskraftstest har genom åren kritiserats för att även företag med liten chans till en lyckad rekonstruktion tillåts inleda företagsrekonstruktion. Vi delar denna uppfattning och föreslår att livskraftstestet ska skärpas. Enligt vårt förslag ska en företagsrekonstruktion endast få inledas om det finns skälig anledning att anta att rekonstruktionen kan säkra verksamhetens livskraft.

Det skärpta livskraftstestet bör medföra att en högre andel av de företag som beviljas företagsrekonstruktion kan säkra verksamhetens fortlevnad och undvika en konkurs. I förlängningen bör detta bidra till att höja statusen på rekonstruktionsinstitutet och företagets och borgenärernas förtroende för förfarandet, liksom de i grunden livskraftiga företagets benägenhet att ansöka om rekonstruktion.

Gäldenärens rådgighet och avtal under en företagsrekonstruktion

I likhet med vad som gäller i dag ska gäldenären behålla den formella rådgigheten över sina tillgångar under en rekonstruktion. Vi föreslår dock att rekonstruktören måste lämna samtycke för att gäldenären ska få fullgöra en förpliktelse som inte ingår i verksamhetens dagliga drift och

för att fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion. En rättshandling som företagits utan samtycke blir visserligen inte automatiskt ogiltig, men rekonstruktören ska kunna begära att rättshandlingen ska gå åter.

Därutöver föreslår vi nya regler som styr gäldenärens avtal under en rekonstruktion. Gäldenären ska ha rätt att begära att ett avtal ska fullföljas medan motparten ska ha rätt att begära att gäldenären lämnar besked om han eller hon avser att fullfölja avtalet. Om gäldenären väljer att inte fullfölja ett avtal, eller inte lämnar besked, ska motparten få häva avtalet. Om gäldenären väljer att fullfölja ett avtal ska de fordringar som uppkommer efter denna tidpunkt anses ha uppkommit under rekonstruktionen vilket innebär att de inte kan skrivas ned genom en skulduppställning i rekonstruktionsplanen.

Andra nyheter är att gäldenären ska få rätt att säga upp varaktiga avtal under rekonstruktionen, dock inte anställningsavtal, och ett uttryckligt förbud mot s.k. *ipso facto*-klausuler, dvs. avtalsvillkor som ger en part rätt att häva ett avtal på grund av bl.a. att motparten ansöker om eller inleder en företagsrekonstruktion.

Domstolen ska kunna fastställa rekonstruktionsplanen

Som vi redan varit inne på är den största nyheten i rekonstruktions- och insolvensdirektivet att en rekonstruktionsplan ska kunna fastställas i sin helhet. I Sverige kan för närvarande endast ett ackord fastställas.

Vi föreslår att det ska vara möjligt att med bindande verkan fastställa även andra åtgärder än en ekonomisk uppställning. Detta bör leda till ett mer flexibelt förfarande, där rekonstruktionsåtgärderna kan anpassas efter det enskilda företags behov. Genom förslaget blir det t.ex. möjligt att i rekonstruktionsplanen besluta om nyemission för att få in mer kapital i företaget. Byte av styrelse eller verkställande direktör kan genom rekonstruktionsplanen utgöra ett villkor för ny finansiering. I förlängningen bör detta leda till att rekonstruktionerna blir mer hållfasta och att fler företag överlever på längre sikt samt att färre i grunden livskraftiga företag tvingas till konkurs.

En begränsad superförvänsrätt

Enligt dagens regler kan en borgenär få s.k. superförvänsrätt för vissa fordringar som uppkommit under ett rekonstruktionsförfarande. Superförvänsrätten gäller för fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären ingått under rekonstruktionen med rekonstruktörens samtycke, och ger borgenären en prioriterad rätt till betalning om gäldenären senare skulle gå i konkurs.

Superförvänsrätten kommer att finnas kvar i det nya förfarandet och kunna omfatta både ny finansiering som syftar till en långsiktig kapitaltillförsel och tillfällig finansiering som syftar till att trygga gäldenärens verksamhet under rekonstruktionen. Den kommer dock att begränsas. Om en rekonstruktion avslutas utan att någon rekonstruktionsplan fastställs, ska superförvänsrätten som utgångspunkt upphöra tre månader efter rekonstruktionsavslutet. Om rekonstruktionen i stället avslutas med att en

rekonstruktionsplan fastställs, ska villkoren för en eventuell super-förmånsrätt framgå av planen. Bilaga 2

Arbetstagarnas ställning under rekonstruktionen

Enligt rekonstruktions- och insolvensdirektivet ska arbetstagare ha fullständigt arbetsrättsligt skydd under rekonstruktionsförfarandet. Det innebär bl.a. att deras rätt till förhandling, kollektiva åtgärder och information från arbetsgivaren inte ska påverkas under förfarandet.

I linje med detta kommer anställningsavtal även framöver att vara undantagna från det s.k. hävningsförbud som gäller under en företagsrekonstruktion och som normalt hindrar gäldenärens motpart från att häva ett avtal på grund av dröjsmål med betalningen. Det betyder att en arbetstagare kan ha rätt att frånträda sin anställning utan att iakttä gällande uppsägningstid om arbetsgivaren inte betalar lön.

Att arbetstagarna ska ha fullständigt arbetsrättsligt skydd under förfarandet ska emellertid inte uppfattas som att deras rättigheter inte i någon del får påverkas av innehållet i en rekonstruktionsplan. Om planen t.ex. föreskriver att en viss del av gäldenärens verksamhet ska läggas ned kan det vara nödvändigt att säga upp hela eller delar av arbetsstyrkan till följd av arbetsbrist. Detta är i och för sig tillåtet, såväl under förfarandet som genom rekonstruktionsplanen. Eventuella uppsägningar får dock inte genomföras i strid mot gällande lagar eller kollektivavtal.

Offentlig skulduppställning – en snabbare väg till skuldnedskrivning

Det nya rekonstruktionsförfarandet och möjligheten att fastställa inte bara en ekonomisk uppställning utan alla rekonstruktionsåtgärder som är nödvändiga i det enskilda fallet, bör underlätta rekonstruktionsarbetet och leda till bättre och mer solida företagsrekonstruktioner eftersom rekonstruktionsåtgärderna kan anpassas till det enskilda företags behov.

Vi ser emellertid samtidigt ett behov av ett snabbare, enklare och billigare förfarande för de fall där gäldenären endast är i behov av en skulduppställning för att få sin verksamhet lönsam igen. Vi föreslår därför att det ska införas ett alternativt förfarande där en skulduppställning kan fastställas utan att den är en del av en rekonstruktionsplan. Vi har valt att kalla detta förfarande för *offentlig skulduppställning*. Förslaget har stora likheter med såväl den gamla ackordslagen (1970:847) som de förslag till separat ackord som tidigare utredningar har lämnat.

Offentlig skulduppställning ska få pågå under längst två månader och vara tillgänglig för företag som inte är i behov av några andra rekonstruktionsåtgärder än en skulduppställning. Med andra ord ska företag som är i behov av även andra rekonstruktionsåtgärder för att komma till rätta med sina problem nekas tillgång till förfarandet. Ett sådant företag får i stället ansöka om företagsrekonstruktion.

Under en offentlig skulduppställning ska gäldenären som utgångspunkt vara fredad från att försättas i konkurs efter begäran av en borgenär. Det motsvarar vad som gäller vid företagsrekonstruktion. Till skillnad från vad

som gäller vid företagsrekonstruktion kommer gäldenären emellertid inte ges något skydd mot verkställighetsåtgärder eller mot att en motpart häver ett avtal på grund av dröjsmål med betalningen eller annan prestation. Förfarandet ska inte heller berättiga till lönegaranti eller superförmånsrätt.

En koncentration till färre domstolar

Vi förutser att det nya rekonstruktionsförfarandet kommer att leda till att domstolarna framöver kommer att behöva ta ställning till frågor som är avsevärt mer komplicerade än vad som normalt är fallet i dagens företagsrekonstruktioner. Detta kommer att ställa betydligt större krav på de domare som handlägger rekonstruktionsärendena. Vi föreslår därför att handläggningen av ärenden om företagsrekonstruktion ska koncentreras till ett färre antal domstolar än i dag. Därigenom kan de domare som handlägger dessa ärenden upparbeta en kompetens som annars kan vara svår att uppnå.

Skärpta krav på och tillsyn över rekonstruktörer

Vi konstaterar att det finns betydande skillnader mellan rekonstruktörer som även är verksamma som konkursförvaltare och andra rekonstruktörer. Bland annat visar en undersökning från Kronofogdemyndigheten att andelen lyckade rekonstruktioner skiljer sig markant mellan de olika kategorierna (50 procent lyckade rekonstruktioner för konkursförvaltare mot 7 procent för övriga rekonstruktörer). Undersökningen talar dessutom för att det finns brister i hanteringen av lönegarantifrågor bland de rekonstruktörer som inte är konkursförvaltare.

Vi föreslår därför att kraven på vem som ska få utses till rekonstruktör ska skärpas. Enligt vårt förslag ska valet av rekonstruktör som utgångspunkt göras bland de personer som har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare driva vidare verksamhet för ett konkursbos räkning. Det ska krävas starka skäl för att utse någon annan än en sådan konkursförvaltare som rekonstruktör. Vi föreslår också uttryckliga regler om rekonstruktörens skadeståndsansvar.

Vi föreslår vidare att rekonstruktörerna ska ställas under tillsyn. Ansvaret för tillsynen ska ligga på Kronofogdemyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig innan en rekonstruktör utses och kunna begära att en rekonstruktör avsätts samt att rekonstruktörens ersättningsanspråk prövas av tingsrätten.

1. Förslag till lag (2022:000) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs följande.

Innehåll

- 1 kap. Inledande bestämmelser
- 2 kap. Förfarandet vid företagsrekonstruktion
- 3 kap. Rekonstruktören och dennes uppgifter
- 4 kap. Gälldenärens skyldigheter och rådighet
- 5 kap. Exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion
- 6 kap. Gälldenärens avtal under rekonstruktionen, m.m.
- 7 kap. Rekonstruktionsplaner
- 8 kap. Återvinning under företagsrekonstruktionen
- 9 kap. Tillsyn
- 10 kap. Skadestånd och straff
- 11 kap. Övriga bestämmelser

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om rekonstruktion av en näringsidkares verksamhet på grund av ekonomiska svårigheter (företagsrekonstruktion).

I lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse finns bestämmelser om skulduppgörelser för näringsidkare i ekonomiska svårigheter.

Ord och uttryck i lagen

2 § I denna lag betyder

1. Berörda parter: borgenärer och andra parter vars fordringar eller rättigheter påverkas direkt av gälldenärens förslag till rekonstruktionsplan.

2. Ekonomiska svårigheter: när det kan antas att gälldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort eller att gälldenären i annat avseende har ekonomiska problem som innebär en risk för insolvens.

3. Företagsrekonstruktion: ett särskilt förfarande för att rekonstruera en näringsidkares verksamhet. Under en företagsrekonstruktion kan en rekonstruktionsplan antas och fastställas efter planförhandling.

4. Ny finansiering: allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls i syfte att genomföra rekonstruktionsplanen.

5. Planförhandling: ett förfarande som syftar till att en rekonstruktionsplan antas och fastställs. Planförhandling kan inledas under en pågående företagsrekonstruktion.

6. Rekonstruktionsplan: en plan som syftar till att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkra att den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsätta.

7. Rekonstruktionsåtgärder: alla åtgärder som föreslås i en rekonstruktionsplan.

8. Rekonstruktör: en av rätten utsedd person som har i uppgift att undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsätta och hur detta i så fall kan ske.

9. Skulduppställning: en del av en rekonstruktionsplan som innebär att berörda parter fordringar sätts ned eller betalas på närmare angivet sätt.

10. Testet om borgenärens bästa intresse: ett test som anses uppfyllt om en berörd part som röstat mot rekonstruktionsplanen inte får en sämre ställning genom planen än vid en konkurs.

11. Tillfällig finansiering: allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls under en företagsrekonstruktion av en befintlig eller ny borgenär som är rimligt och omedelbart nödvändigt för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta drivas eller för att bevara eller öka värdet på verksamheten.

Undantag och avvikelser

3 § Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte heller ett finansiellt institut eller holdingföretag som är försatt i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

4 § Om det i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker finns någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

2 kap. Förfarandet vid företagsrekonstruktion

1 § Företagsrekonstruktion handläggs enligt reglerna i detta kapitel.

Om inte annat föreskrivs, gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden för rättens handläggning enligt denna lag.

Ansökan om företagsrekonstruktion

2 § En ansökan om företagsrekonstruktion får göras av gäldenären eller av en borgenär. Ansökan ska göras skriftligen till tingsrätten.

I ansökan ska sökanden ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

I 3 och 4 §§ lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll.

3 § En ansökan enligt 2 § ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud. Bilaga 3

Om ansökan ges in elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

4 § Har en ansökan om företagsrekonstruktion gjorts hos en tingsrätt som inte är behörig, ska rätten genast sända handlingarna i ärendet till den tingsrätt som enligt vad dessa visar är behörig och underrätta sökanden. Ansökan ska anses gjord, när handlingarna kom in till den förra tingsrätten.

5 § En ansökan av gäldenären ska innehålla

1. en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi och orsakerna till de ekonomiska svårigheterna,
2. en borgenärsförteckning,
3. en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen och en uppgörelse nås med borgenärerna för att säkra verksamhetens livskraft,
4. ett förslag till rekonstruktör och behövliga uppgifter om hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och
5. uppgift om vilka borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

6 § En ansökan av en borgenär ska innehålla

1. uppgift om borgenärens fordran på gäldenären,
2. upplysningar om gäldenärens ekonomiska svårigheter,
3. ett förslag till rekonstruktör och behövliga uppgifter om hans eller hennes lämplighet för uppdraget, och
4. uppgift om vilka borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör.

7 § En ansökan ska avvisas, om den inte innehåller sådana uppgifter som krävs enligt 2, 5 och 6 §§, och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Prövning av ansökan om företagsrekonstruktion

8 § Om gäldenärens ansökan inte avvisas, ska rätten genast pröva den, om inte annat följer av 9 § andra stycket.

9 § Om en borgenärs ansökan tas upp, ska rätten sätta ut ett sammanträde för prövning av ansökan. Sammanträdet ska hållas inom två veckor från det att ansökan kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får det hållas senare, dock senast inom sex veckor.

Till sammanträdet ska parterna kallas. Gäldenären ska i kallelsen föreläggas att senast vid sammanträdet yttra sig över ansökan. I kallelsen ska även anges att sammanträdet kommer att ställas in, om gäldenären före

sammanträdet själv ansöker om företagsrekonstruktion eller skriftligen medger borgenärens ansökan och rätten inte särskilt underrättar honom om att sammanträdet ändå ska hållas. Parterna ska i kallelsen upplysas om innehållet i 10 §.

Kallelserna ska delges parterna. Delgivning med gäldenären får inte ske enligt 34–38 och 48 §§ delgivningslagen (2010:1932).

10 § En borgenärs ansökan förfaller om

1. gäldenären beviljas företagsrekonstruktion på grund av en ansökan från en annan borgenär eller gäldenären,
2. gäldenären skriftligen motsätter sig ansökan,
3. gäldenären eller borgenären uteblir från det sammanträde som avses i 9 §, eller
4. gäldenären försätts i konkurs.

Förutsättningar för beslut om företagsrekonstruktion

11 § En förutsättning för att ett beslut om företagsrekonstruktion ska meddelas är att gäldenären har ekonomiska svårigheter.

Ett beslut om företagsrekonstruktion får endast meddelas, om det finns skälig anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

En ansökan av en borgenär får bifallas endast om gäldenären har medgett ansökan.

12 § Ett beslut om företagsrekonstruktion får inte meddelas om gäldenärens bokföring är behäftad med sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma.

13 § Om en ansökan bifalls, ska rätten samtidigt utse en rekonstruktör. Finns det särskilda skäl får fler än en rekonstruktör utses. Innan rätten utser en rekonstruktör ska tillsynsmyndigheten beredas tillfälle att yttra sig.

Rätten ska också bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde inför rätten. Sammanträdet ska äga rum inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är oundgängligen nödvändig.

Borgenärssammanträde och borgenärskommitté

14 § Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna beredas tillfälle att uttala sig i frågan om företagsrekonstruktionen bör fortsätta.

På begäran av en borgenär ska rätten vid sammanträdet bland borgenärerna utse en borgenärskommitté. I kommittén får ingå högst tre personer. Om gäldenären under det senast förflutna räkenskapsåret sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare, har de anställda rätt att därutöver utse en representant i kommittén. Om det finns särskilda skäl, får rätten utse ytterligare personer att ingå i borgenärskommittén.

Rekonstruktören ska i väsentliga frågor samråda med borgenärskommittén, om inte något hindrar det.

Planförhandling

15 § Rätten kan i ett ärende om företagsrekonstruktion på begäran av gäldenären besluta om förhandling om en rekonstruktionsplan (*planförhandling*).

Om gäldenärens begäran om planförhandling inte leder till att en rekonstruktionsplan blir fastställd, kan rätten besluta om planförhandling på begäran av rekonstruktören. En sådan begäran ska göras senast tre veckor efter att rättens beslut att vägra fastställelse vunnit laga kraft eller, om gäldenärens rekonstruktionsplan inte antagits, från det plansammanträde där parterna röstade om planen.

16 § En begäran om planförhandling ska vara skriftlig. En sådan begäran ska innehålla

1. ett förslag till rekonstruktionsplan,
2. uppgift om säkerhet har ställts för det som gäldenären bjuder i betalning enligt rekonstruktionsplanen och vad den i så fall består av,
3. ett bevis om att rekonstruktionsplanen har sänts till de berörda parter som anges i planen, och
4. förskott på kostnaden för handläggningen av frågan om rekonstruktionsplanens fastställande eller av rätten godkänd säkerhet för vad som inte täcks av förskottet.

Avvisning

17 § En begäran om planförhandling ska avvisas, om den inte uppfyller de krav som anges i 16 §, eller om rekonstruktionsplanen inte uppfyller kraven i 7 kap. 4 §, och gäldenären inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Beslut om planförhandling

18 § Om begäran om planförhandling inte avvisas, ska rätten genast meddela beslut om planförhandling. Rätten ska samtidigt

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med de berörda parterna inför rätten (plansammanträde),
2. kalla gäldenären, rekonstruktören och de berörda parterna till sammanträdet, och
3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

Parter som deltar i en planförhandling

19 § I en planförhandling deltar endast borgenärer och andra berörda parter vilkas fordringar eller rättigheter uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion.

Senare anmälda fordringar eller anspråk

20 § Om någon vill delta i planförhandlingen med en fordran eller ett anspråk som inte har tagits med i förslaget till rekonstruktionsplan och inte heller senare blivit känd, ska han eller hon skriftligen anmäla fordringen eller anspråket hos rekonstruktören senast en vecka före plansamman-

trädet. Anmäls en fordran senare, får det inte föranleda att de berörda parternas prövning av förslaget till rekonstruktionsplan skjuts upp.

Plansammanträdet

21 § Plansammanträde ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om planförhandling.

Gäldenären bör inställa sig personligen vid plansammanträdet. Vid sammanträdet ska gäldenären lämna rätten, rekonstruktören och de berörda parterna de upplysningar om gäldenärens ekonomiska situation som de begär. Kan gäldenären inte infinna sig personligen, bör han eller hon utse ett ombud.

Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de berörda parter som har rätt att delta i omröstningen, liksom över de grupper som dessa parter har delats in i med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. I förteckningen ska även antecknas anmärkning som har framställts.

22 § Gäldenären får inte återta eller ändra rekonstruktionsplanen utan medgivande av rätten. En begäran om detta ska göras senast vid plansammanträdet innan omröstning sker.

Har ändring av rekonstruktionsplanen medgetts, får prövningen av förslaget skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att förslaget blir sämre för de berörda parterna, får prövningen dock skjutas upp endast om det finns särskilda skäl.

23 § Vid plansammanträdet ska rätten pröva valet av berörda parter och den gruppindelning som gjorts i rekonstruktionsplanen samt eventuella anmärkningar som har framställts. Därefter ska de berörda parterna rösta om rekonstruktionsplanen.

Om rätten inte godtar valet av berörda parter eller den gruppindelning som görs i planförslaget får prövningen av förslaget skjutas upp till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

En anmärkning som har framställts utgör inte hinder mot att den berörda parten deltar i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om en anmärkning godtas eller inte, ska rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka åstadkomma en förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt rekonstruktören att ingå förlikning med den eller de parter som berörs. Kan förlikning inte träffas, ska rätten pröva frågan.

En förlikning angående framställd anmärkning får inte ingås i annan ordning än som anges i tredje stycket utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

24 § Om rätten i annat fall än som avses i 22 § andra stycket eller 23 § andra stycket anser att det finns särskilda skäl för att skjuta upp borgenärernas prövning av rekonstruktionsplanen, får rätten besluta om uppskov till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Röstning om en rekonstruktionsplan

25 § Ett förslag till rekonstruktionsplan ska anses antaget av de berörda parterna, om i varje grupp två tredjedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar eller anspråk uppgår till två tredjedelar av de fordringar eller anspråk för vilka rösträtt får utövas.

Om det vid plansammanträdet inte går att avgöra om förslaget antagits av de berörda parterna ska rätten pröva frågan så snart det kan ske.

26 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

27 § Är utgången av omröstningen över rekonstruktionsplanen beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller inte och finns det i övrigt skäl att fastställa planen, ska rätten först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkänns eller inte.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan

28 § Har ett förslag till rekonstruktionsplan antagits ska rätten så snart som möjligt pröva om planen ska fastställas.

Allmänna förutsättningar för fastställelse av en rekonstruktionsplan

29 § En antagen rekonstruktionsplan ska fastställas, utom i de fall

1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på planfrågans utgång,

2. berörda parter med tillräckligt enhetliga intressen inte behandlas lika på ett sätt som står i proportion till deras respektive fordran eller rättighet,

3. planen inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft,

4. det finns skälig anledning anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planfrågan eller att något annat svek har ägt rum vid planförhandlingen, eller

5. planen uppenbart är till skada för berörda parter.

Om det finns hinder mot att fastställa planen enligt första stycket 1, får rätten besluta att de berörda parterna ska rösta om planen vid ett nytt plansammanträde.

30 § Rätten får också vägra att fastställa rekonstruktionsplanen i de fall en berörd part eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen har motsatt sig fastställelse på grund av att

1. planen inte klarar testet om borgenärens bästa intresse,

2. planen är till skada för de berörda parterna,

3. det inte finns betryggande säkerhet för planens fullgörande, eller

4. planen av någon annan särskild anledning inte bör fastställas.

31 § Om rekonstruktionsplanen föreskriver ny finansiering ska planen endast fastställas om den nya finansieringen är nödvändig och inte otillbörligen skadar borgenärernas intressen.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan som inte alla grupper har godtagit

32 § På begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en berörd part kan en rekonstruktionsplan fastställas av rätten även om planförslaget inte antagits, om

1. det inte finns hinder mot fastställelse enligt 29–31 §§,
2. planen har godkänts av antingen
 - a. fler än hälften av grupperna med berörda parter och minst en av dessa grupper utgörs av borgenärer med förmånsrätt eller sådan säkerhetsrätt som avses i 7 kap. 7 § andra stycket eller kvittningsrätt, eller
 - b. minst tre grupper av berörda parter, som består av borgenärer som kan förväntas få betalt vid en konkurs,
3. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra grupper som vid konkurs har samma prioritet,
4. den eller de grupper av berörda parter som röstat mot planen får sina fordringar eller anspråk fullt tillgodosedda med samma eller likvärdiga medel, om en grupp som vid konkurs har lägre prioritet ska få någon betalning eller behålla någon rätt enligt planen, och
5. ingen grupp av berörda parter enligt planen får eller behåller mer än det fulla värdet av sina fordringar eller rättigheter.

33 § Om det finns synnerliga skäl får rekonstruktionsplanen fastställas även om den avviker från 32 § första stycket tredje och fjärde punkterna, om avvikelsen är nödvändig för att uppnå målen med planen och planen inte otillbörligt skadar några berörda parters rättigheter eller intressen.

34 § För att fastställa en rekonstruktionsplan enligt 32 § krävs gäldenärens samtycke, om gäldenären har färre än 250 anställda och en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner euro eller en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro per år.

Värdering av gäldenärens verksamhet

35 § Rätten ska besluta om värdering av gäldenärens verksamhet om en part som röstat mot rekonstruktionsplanen invänder att

1. planen inte uppfyller testet om borgenärers bästa intresse enligt 30 § första stycket 1, eller
2. villkoret enligt 32 § första stycket 2 b för att fastställa planen trots att alla grupper inte har godtagit planen inte är uppfyllt.

Upphävande av en fastställd rekonstruktionsplan

36 § Rätten kan, helt eller delvis, upphäva rekonstruktionsplanen, om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,

2. har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning,

3. i hemlighet har gynnat någon berörd part för att inverka på planfrågans avgörande,

4. har åsidosatt vad som åligger honom eller henne enligt 9 kap. 1 § andra stycket, eller

5. på något annat sätt väsentligen har brutit mot sina skyldigheter enligt rekonstruktionsplanen.

Förlikning är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

Om hela eller delar av en rekonstruktionsplan upphävs har gäldenären och de berörda parterna den rätt som hade gällt om planen inte blivit fastställd. Rättshandlingar som redan företagits ska dock bestå.

Företagsrekonstruktionens upphörande

37 § Rätten ska besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra, om

1. sådana åtgärder vidtagits att syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått,

2. gäldenären begär det och beslut om planförhandling inte meddelats,

3. rekonstruktören begär det,

4. syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått,

5. det finns sådana brister eller fel i gäldenärens bokföring att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma,

6. en eller flera borgenärer eller grupper av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada om företagsrekonstruktionen fortsätter,

7. tre månader förflutit från dagen för beslutet om företagsrekonstruktion, eller

8. rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.

Innan rätten beslutar att en företagsrekonstruktion ska upphöra ska tillsynsmyndigheten beredas tillfälle att yttra sig.

38 § På begäran av gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär kan rätten, om det finns särskilda skäl, i stället för att besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra enligt 37 § första stycket 7 medge att företagsrekonstruktionen får pågå under ytterligare högst tre månader. Om det finns synnerliga skäl, kan rätten därefter förlänga tiden med högst tre månader i taget.

Vid bedömningen av om förlängning ska medges ska rätten särskilt beakta

1. att det har gjorts väsentliga framsteg i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen,

2. att en fortsättning av företagsrekonstruktionen inte otillbörligen kan förväntas skada berörda parthers rättigheter eller intressen, och

3. verksamhetens storlek och art.

39 § En företagsrekonstruktion får inte pågå under längre tid än sammanlagt tolv månader, om inte rätten dessförinnan har beslutat om planförhandling. Om rätten beslutat om planförhandling ska företagsrekonstruktionen upphöra senast femton månader efter beslutet om att inleda företagsrekonstruktion.

Reglerna i 5 kap. 1 § och 6 kap. 1 § i denna lag och 2 kap. 10 a § konkurslagen gäller aldrig längre än tolv månader från beslutet att inleda företagsrekonstruktion.

40 § Innan rätten fattar beslut enligt 37 § första stycket eller 38 § ska gäldenären, rekonstruktören och de berörda parter som infunnit sig till borgenärssammanträde som avses i 13 § andra stycket ges tillfälle att yttra sig. Om en borgenärskommitté har utsetts, ska även de som ingår i denna ges tillfälle att yttra sig.

Överklagande m.m.

41 § Beslut om företagsrekonstruktion, planförhandling, fastställelse av en rekonstruktionsplan och beslut att företagsrekonstruktionen ska upphöra ska gälla omedelbart, om inte annat bestämts av rätten. Detsamma gäller beslut att utse eller entlediga rekonstruktör.

42 § Rättens beslut enligt denna lag får överklagas för sig. Detta gäller dock inte beslut i en fråga som avses i 22 § första stycket eller 27 § eller beträffande sådan ny prövning som avses i 29 § andra stycket.

I fråga om beslut om planförhandling räknas klagotiden från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

43 § Om rätten anser att rekonstruktionsplanen inte bör fastställas, får rätten helt eller delvis upphäva planen, fastställa planen med behövliga ändringar eller återförvisa frågan till lägre rätt.

3 kap. Rekonstruktören och dennes uppgifter

Utgångspunkterna för rekonstruktörens uppdrag

1 § Rekonstruktören ska undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall hur detta kan ske. Rekonstruktören ska när han eller hon fullgör sitt uppdrag verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts.

Kraven på rekonstruktören

2 § En rekonstruktör ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Vid bedömningen enligt första stycket ska särskilt beaktas om rekonstruktören har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning enligt 8 kap. 2 § konkurslagen.

Entledigande av rekonstruktören

3 § En rekonstruktör som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget ska entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären.

Rekonstruktörens uppgifter

4 § Rekonstruktören ska undersöka gäldenärens ekonomiska ställning och biträda gäldenären om denne upprättar en rekonstruktionsplan. Planen ska skickas till de berörda parterna.

Rekonstruktören får anlita sakkunnigt biträde.

Att rekonstruktören får väcka talan om återvinning framgår av 8 kap.

5 § Rekonstruktören ska inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet.

Till underrättelsen ska bifogas

1. en preliminär förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder,
2. gäldenärens senaste balansräkning och de ytterligare upplysningar som behövs om hans eller hennes ekonomiska ställning,
3. uppgift om orsakerna till de ekonomiska svårigheterna och om hur verksamheten kan rekonstrueras, och
4. upplysning om den tidpunkt för borgenärssammanträde som bestämts enligt 2 kap. 13 § andra stycket.

Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse. En sådan kungörelse ska innehålla upplysning om beslutet om företagsrekonstruktion och om tidpunkten för borgenärssammanträdet.

6 § Rekonstruktören ska underrätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär för arbete och utlägg. På begäran av tillsynsmyndigheten ska rekonstruktören tillhandahålla myndigheten en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika åtgärderna. Har rekonstruktören anlitat sådant biträde som avses i 4 § andra stycket ska det anges i redogörelsen.

4 kap. Gäldenärens skyldigheter och rådighet

Gäldenärens skyldigheter

1 § Gäldenären är skyldig att lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten.

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Gäldenärens rådighet

2 § Gäldenären får företa rättshandlingar inom ramen för den dagliga driften av verksamheten.

Gäldenären får inte utan rekonstruktörens samtycke

1. fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för en sådan förpliktelse, eller
2. företa rättshandlingar utom ramen för den dagliga driften av verksamheten.

Rekonstruktören får samtycka till en fullgörandet av en förpliktelse som avses i andra stycket 1 endast om det finns synnerliga skäl.

3 § En rättshandling som gäldenären företar i strid mot 2 § andra stycket gäller inte, om rekonstruktören begär att rättshandlingen ska gå åter. En sådan begäran ska göras inom skälig tid från det att rekonstruktören kände till eller borde ha känt till rättshandlingen.

Rättshandlingen ska dock inte gå åter om den företagits senast den dag då företagsrekonstruktionen registrerades i insolvensregistret, om det inte kan visas att motparten kände till beslutet eller att det fanns omständigheter som gav honom eller henne skälig anledning att anta att företagsrekonstruktion hade beslutats för gäldenären.

5 kap. Exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion

1 § Under den tid företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte äga rum mot gäldenären. Borgenären får inte heller realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation får dock ske för fordran

1. för vilken borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt, om det inte är sannolikt att det skulle äventyra rekonstruktionen av verksamheten eller om förbudet mot verkställighet eller realisation på ett otillbörligt sätt skulle medföra skada för de borgenärer som har dessa fordringar,

2. som avser underhållsbidrag, eller

3. på lön eller annan ersättning och på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 §§ förmånsrättslagen (1970:979) samt på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (1992:497).

Under företagsrekonstruktionen får handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. inte ske. Inte heller får beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas.

2 § Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på begäran av en berörd part besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa dennes rätt. Bestämmelserna i 1 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.

3 § I 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) finns föreskrifter om en borgenärs ansökan om att gäldenären ska försättas i konkurs under pågående företagsrekonstruktion.

6 kap. Gäldenärens avtal under rekonstruktionen, m.m.

Gäldenärens rätt till fullföljd

1 § Gäldenären får med rekonstruktörens samtycke begära att ett avtal ska fullföljas. Rekonstruktörens samtycke krävs dock inte om avtalet ligger inom ramen för verksamhetens dagliga drift.

Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer, får gäldenären begränsa sin begäran till viss tid eller mängd av de prestationer som återstår att fullgöra (begränsad fullföljd). Fullföljden får dock inte begränsas

om det skulle medföra väsentlig olägenhet för motparten eller om motparten har en mot gäldenärens borgenärer skyddad rätt till gäldenärens prestationer.

Första och andra stycket gäller även när motparten före ansökan om företagsrekonstruktion har fått rätt att häva avtalet på grund av ett inträffat eller befarat dröjsmål med betalning eller annan prestation.

Verkan av att avtal fullföljs

2 § Om gäldenären begär att ett avtal ska fullföljas ska motparten fullgöra sina återstående prestationer, och gäldenären utge det vederlag som svarar mot dessa.

I den utsträckning gäldenärens prestationer enligt avtalet inte kan delas upp utan betydande olägenhet för motparten, ska gäldenären även utge vederlag för sådana prestationer som motparten har fullgjort före beslutet om företagsrekonstruktion.

Är motparten enligt avtalet skyldig att utge en prestation innan gäldenären måste utge vederlaget, och är tiden för motpartens fullgörelse inne, får motparten begära att gäldenären utan oskäligt uppehåll ställer säkerhet för sin motsvarande fullgörelse.

Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får motparten begära säkerhet endast om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda honom eller henne mot förlust.

Motpartens rätt till besked

3 § Motparten får begära att gäldenären inom skälig tid ger besked om och i vilken utsträckning avtalet ska fullföljas. Lämnar gäldenären inte besked inom skälig tid, får motparten häva avtalet. Detsamma gäller om gäldenären inte ställer säkerhet enligt 2 §.

Motpartens krav på vederlag

4 § Motpartens krav på vederlag enligt 2 § ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

Skydd för prestationer som tas emot under företagsrekonstruktionen

5 § Om gäldenären efter beslutet om företagsrekonstruktion tar emot en prestation från en motpart och gäldenären väljer att inte fullfölja avtalet, ska prestationen lämnas tillbaka.

Förfogar gäldenären över prestationen så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad eller oförminskad, ska motpartens fordran på avtalat vederlag för denna prestation anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen. Detsamma gäller om gäldenären utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan återlämnas.

Gäldenären ska inte anses ha förfogat över eller utnyttjat en prestation förrän rekonstruktören har fått eller borde ha fått kännedom om att prestationen tagits emot eller om det avtal som prestationen avser.

6 § Om en hyresvärd fortsätter att tillhandahålla en lokal enligt ett hyresavtal med gäldenären, ska hyresvärdens fordran på hyra för nyttjande

som sker senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

7 § Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med gäldenären, ska arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om företagsrekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen.

Gäldenärens rätt att säga upp avtal

8 § Gäldenären får med rekonstruktörens samtycke säga upp ett varaktigt avtal, som inte ska fullföljas enligt 2 §, till upphörande efter tre månader eller den tid som med hänsyn till avtalets art och längd får anses skälig.

Första stycket gäller dock inte om motparten har en mot gäldenärens borgenärer skyddad rätt till gäldenärens prestationer. Det begränsar inte heller motpartens rätt till ersättning för visad skada.

Ogiltiga avtalsvillkor, m.m.

9 § Ett avtalsvillkor som inskränker gäldenärens rätt enligt 1–8 §§ är utan verkan.

Ett villkor som ger gäldenärens motpart rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gäldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om företagsrekonstruktion eller planförhandling eller gäldenärens ekonomiska svårigheter som föranlett ansökan är utan verkan.

10 § Bestämmelserna i 1–8 §§ gäller inte för en borgenär som innehar finansiella instrument, valuta eller sådana fordringar som avses i 8 kap. 10 § andra stycket konkurslagen, eller för avtal som omfattas av 5 kap. 1 § andra stycket lagen om handel med finansiella instrument (1991:980). Förutom 7 § gäller bestämmelserna inte heller för anställningsavtal.

Kvittning

11 § Den som hade en fordran hos gäldenären när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes får, även om fordringen inte är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot fordran som gäldenären då hade mot honom eller henne. Detta gäller dock inte, om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt vad som sägs i 12–15 §§.

Gäldenärens fordran på betalning för en naturaprestation enligt ett avtal som gäldenären begärt ska fullföljas enligt första stycket, ska anses ha uppkommit under företagsrekonstruktionen.

12 § Om en fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om företagsrekonstruktion, får den inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinärt. I fråga om dödsbo räknas tiden dock från ansökan om boets avträddande till förvalt-

ning av boutredningsman, under förutsättning att en ansökan om företagsrekonstruktion följt inom tre månader från det att en boutredningsman förordnats. Sådant förbud gäller också, om en fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare genom sådant fång och borgenären då hade skäligen anledning anta att gäldenären var på obestånd.

13 § En borgenär, som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämföra med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel, får inte kvitta, i den mån sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning enligt 8 kap.

14 § En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller annan med anledning av en förpliktelse som han eller hon infriat (regressfordran) anses vid tillämpning av vad som sägs i 11–13 §§ ha förvärvats när hans eller hennes förpliktelse grundades.

15 § Överlåter gäldenären sedan ansökan om företagsrekonstruktion gjorts en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätt till kvittning, ska han eller hon ersätta borgenären för detta.

7 kap. Rekonstruktionsplaner

Allmänt om rekonstruktionsplanen

1 § En rekonstruktionsplan får avse de åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan.

2 § I rekonstruktionsplanen ska de berörda parterna delas in i olika grupper. Parter med tillräckligt enhetliga intressen ska placeras i samma grupp.

Följande berörda parter ska delas in i olika grupper:

1. borgenärer vars fordringar har förmånsrätt, säkerhetsrätt eller kvittningsrätt,
2. borgenärer vars fordringar inte har förmånsrätt,
3. borgenärer med efterställda fordringar, och
4. aktieägare eller andra personer som har ett ägarintresse i gäldenären eller dennes verksamhet, om personen inte är en borgenär.

3 § I rekonstruktionsplanen ska parter i samma grupp behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet, medan parter i olika grupper kan föreslås olika villkor och ges olika rätt.

Rekonstruktionsplanens innehåll

4 § En rekonstruktionsplan ska innehålla uppgift om

1. gäldenärens namn och personnummer eller organisationsnummer samt adress,
2. vem som förordnats till rekonstruktör,

3. arbetstagarnas ställning och planens övergripande konsekvenser för anställningar med beaktande av arbetstagarnas kollektiva och individuella rättigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter,

4. de berörda parterna och deras fordringar eller rättigheter,

5. de berörda parternas gruppindelning och skälen för indelningen samt värdena av fordringarna och rättigheterna i varje grupp,

6. de parter som inte berörs av rekonstruktionsplanen och en redogörelse till varför planen inte ska beröra dem,

7. vilka åtgärder som vidtagits under rekonstruktionen, och

8. rekonstruktionsåtgärderna och tidpunkten eller tidsperioden för de föreslagna åtgärderna.

Rekonstruktionsplanen ska innehålla en berättelse av rekonstruktören som redogör för gäldenärens ekonomiska situation och orsakerna till och omfattningen av de ekonomiska svårigheterna, uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs samt upplysning om egendom har frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning, när det finns skälig anledning anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för detta, samt hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet.

Rekonstruktionsplanen ska också innehålla en förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder vid ansökan om företagsrekonstruktion och ansökan om planförhandling, som har upprättats av rekonstruktören enligt 6 och 7 §§, och den senaste balansräkningen.

I rekonstruktionsplanen ska vidare finnas ett yttrande av rekonstruktören om huruvida han eller hon anser att planen bör antas av de berörda parterna, samt förklarar varför planen har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft och förebygga insolvens.

5 § Rekonstruktionsplanen ska innehålla information om ny finansiering och skälen till varför den nya finansieringen är nödvändig för att genomföra planen.

Förteckningen över tillgångar och skulder

6 § I den förteckning som avses i 4 § tredje stycket ska tillgångarna tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättas.

Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta. Dessutom ska ett värde bestämmas med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs.

Om möjligt ska det även lämnas specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering inte har gjorts, om anskaffningskostnaden. Förteckningen ska vidare innehålla uppgift om varje parts namn och adress.

Ränta på en berörd parts fordran ska inte beräknas längre än till dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. En fordran i utländsk valuta ska beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

7 § I förteckningen enligt 4 § tredje stycket ska det anges om en borgenär har förmånsrätt, jämte grunden till det.

Bedöms värdet av egendom till vilken en borgenär har särskild förmånsrätt eller säkerhet genom återtaganderätt understiga dennes fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen. Detsamma gäller för egendom som är föremål för finansiell leasing.

Är en borgenärs fordran förenad med en allmän förmånsrätt som vid en konkurs, beslutad vid tiden för ansökan om företagsrekonstruktion, inte skulle ha täckt hela borgenärens fordran, ska anges hur stor del av fordringen som täcks av förmånsrätten.

Om någon gör en anmärkning som avses i 8 §, ska det anges.

Anmärkningar mot rekonstruktionsplanen

8 § En part kan anmärka mot följande uppgifter i rekonstruktionsplanen:

1. parter, fordringar eller rättigheter,
2. gruppindelningen, och
3. bedömningen av säkerhetsrätters och förmånsrätters värde.

Om rekonstruktören anser att det finns anledning till anmärkning eller om någon part skriftligen framställer sådan anmärkning hos rekonstruktören senast en vecka före plansammanträdet ska rekonstruktören skyndsamt underrätta gäldenären och den eller de parter som anmärkningen kan påverka.

Verkan av en fastställd rekonstruktionsplan

9 § En fastställd rekonstruktionsplan är bindande för gäldenären och alla berörda parter, såväl kända som okända, som enligt 2 kap. 19 § hade rätt att delta i planförhandlingen samt för gäldenärens motpart i avtal om ny finansiering.

Om rekonstruktionsplanen innehåller en skulduppgörelse har en ökad berörd part som hade rätt att delta i planförhandlingen rätt till betalning intill värdet av vad den grupp med vilken borgenären har det mest likartade intresset har erhållit.

10 § I fall som avses i 11 kap. 2 §, 16 kap. 2 §, 20 kap. 3 och 31 §§ aktiebolagslagen ersätter en fastställd rekonstruktionsplan ett beslut av bolagsstämman. I sådant fall kan aktiekapitalet alltid bestämmas till ett högre eller lägre belopp utan ändring av bolagsordningen. Vad som sägs i aktiebolagslagen om styrelsens skyldigheter att upprätta förslag till beslut i dessa frågor ska i stället gälla den som lägger fram planen.

Reglerna om företrädesrätt i 12 kap. 2 §, 13 kap. 1, 14 kap. 1 §, och 15 kap. 1 § aktiebolagslagen gäller inte vid fastställandet av en rekonstruktionsplan. Ett villkor i en fastställd rekonstruktionsplan är giltigt även om det avviker från dessa bestämmelser.

11 § En berörd part som har godkänt ett förslag till rekonstruktionsplan förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

8 kap. Återvinning under företagsrekonstruktionen

1 § Sedan beslut meddelats om företagsrekonstruktion tillämpas bestämmelserna i konkurslagen (1987:672) om återvinning i konkurs, om rekonstruktionsplanen fastställs.

Söks återvinning av förmånsrätt eller betalning som vunnits genom utmätning, får rätten besluta att fortsatt verkställighet i utsköningsmålet tills vidare inte får äga rum.

2 § Talan om återvinning väcks av rekonstruktören eller av en berörd part som anges i rekonstruktionsplanen. Talan ska väckas före plan-sammanträdet och får inte slutligt prövas innan frågan om rekonstruktionsplanen har blivit avgjord. En berörd part som vill väcka talan ska underrätta rekonstruktören. Om så inte har skett, får hans eller hennes talan inte tas upp till prövning.

Upphör företagsrekonstruktionen utan att en rekonstruktionsplan fastställts och försätts inte gäldenären i konkurs efter ansökan som gjorts inom tre veckor från det att företagsrekonstruktionen upphörde, ska den väckta återvinningstalan avvisas.

3 § Vad som vinnas genom återvinningstalan ska, sedan kärandens kostnader har ersatts, tillkomma de berörda parter som anges i rekonstruktionsplanen. En svarande som med anledning av kärandens talan kan få en fordran mot gäldenären deltar med fordringen i planförhandlingen och har rätt att avräkna den utdelning som tillkommer honom eller henne på vad han eller hon annars skulle ha betalat.

Om det i återvinningensmålet påkallas av en berörd part som omfattas av rekonstruktionsplanen eller av gäldenären, kan rätten föreskriva särskild förvaltning av det som enligt första stycket ska tillkomma de berörda parterna. Egendom som har satts under sådan förvaltning får utmätas endast om rekonstruktionsplanen har förfallit.

9 kap. Tillsyn

Tillsynsperson

1 § På begäran av en berörd part kan rätten, om det finns skäl till det, förordna rekonstruktören eller någon annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt rekonstruktionsplanen. Om det behövs, ska även en ersättare för tillsynspersonen förordnas.

Gäldenären ska ge tillsynspersonen de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som tillsynspersonen lämnar.

I fråga om entledigande av en tillsynsperson tillämpas bestämmelserna om entledigande av rekonstruktör i 3 kap. 3 §.

Tillsyn över rekonstruktörer

2 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 37 §§, 3 kap. 3 § och 11 kap. 2 §.

3 § I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 16 § förvaltningslagen (2017:900) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande under rekonstruktionen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

10 kap. Straff och skadestånd

Skadestånd

1 § Om en borgenärs ansökan om företagsrekonstruktion inte bifalls och om borgenären när han gav in sin ansökan saknade skälig anledning anta att gäldenären hade sådana ekonomiska svårigheter som avses i 2 kap. 11 § första stycket, ska borgenären ersätta gäldenären den skada som skäligen kan anses ha orsakats denne genom ansökningen och dess handläggning.

Talan om skadestånd enligt första stycket ska väckas vid den tingsrätt där ärendet om företagsrekonstruktion är eller har varit anhängigt.

2 § En rekonstruktör ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar en berörd part eller gäldenären.

Skadeståndet kan sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens eller underlåtenhetens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Ska flera rekonstruktörer ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har satts ned för någon av dem enligt andra stycket. Vad någon har betalat i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 § Talan om skadestånd mot en rekonstruktör ska väckas inom tre månader från den dag då beslutet om att företagsrekonstruktionen ska upphöra vann laga kraft.

Talan ska väckas vid den tingsrätt där ärendet om företagsrekonstruktion är eller har varit anhängigt.

Straff

4 § En berörd part som för sin röst vid ett plansammanträde enligt 2 kap. har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

5 § Åtal mot en gäldenär för brott mot borgenärer och åtal mot en berörd part för brott som avses i 4 § får väckas vid den tingsrätt där ärendet om företagsrekonstruktion är eller har varit anhängigt.

11 kap. Övriga bestämmelser

Bemyndiganden

1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan om företagsrekonstruktion.

Kostnader

2 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och för de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt näringsverksamhetens omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska, på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören eller gäldenären, prövas av rätten. Så länge rekonstruktionsplanen inte fullgjorts får också en borgenär vars fordran omfattas av planen begära en sådan prövning.

Tillsynsmyndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om rekonstruktörens ersättning.

Regler om rekonstruktörens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär finns i 3 kap. 6 §.

3 § I fråga om ersättning till en tillsynsperson tillämpas bestämmelserna i 2 §.

4 § Kostnaderna för handläggningen hos rätten liksom de ersättningar som avses i 2 och 3 §§ ska betalas av gäldenären.

5 § Ersättning till staten för tillsynen över rekonstruktörerna utgår enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Registrering av företagsrekonstruktioner

6 § I lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns bestämmelser om registrering av företagsrekonstruktioner i ett insolvensregister.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för ansökningar om företagsrekonstruktion som gjorts före ikraftträdandet.

2. Förslag till lag (2022:000) om offentlig skulduppgörelse

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs följande.

Innehåll

- 1 kap. Inledande bestämmelser
- 2 kap. Förfarandet vid offentlig skulduppgörelse
- 3 kap. Rekonstruktören och dennes uppgifter
- 4 kap. Verkningar av ett beslut om offentlig skulduppgörelse
- 5 kap. Skulduppgörelsen
- 6 kap. Tillsyn
- 7 kap. Skadestånd och straff
- 8 kap. Övriga bestämmelser

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skulduppgörelse för näringsidkare i ekonomiska svårigheter (offentlig skulduppgörelse).

I lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion finns bestämmelser om företagsrekonstruktion för näringsidkare i ekonomiska svårigheter.

Ord och uttryck i lagen

2 § I denna lag betyder

1. Ekonomiska svårigheter: när det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i annat avseende har ekonomiska problem som innebär en risk för insolvens.

2. Offentlig skulduppgörelse: ett särskilt förfarande genom vilket en skulduppgörelse kan antas och fastställas.

3. Rekonstruktör: en av rätten utsedd person som har i uppgift att biträda gäldenären under den offentliga skulduppgörelsen.

4. Skulduppgörelse: att borgenärers fordringar sätts ned eller betalas på närmare angivet sätt.

Undantag och avvikelser

3 § Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte heller ett finansiellt institut eller holdingföretag som är försatt i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

4 § Om det i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker finns någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

2 kap. Förfarandet vid offentlig skulduppgörelse

1 § Offentlig skulduppgörelse handläggs enligt reglerna i detta kapitel.

Om inte annat föreskrivs, gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden för rättens handläggning enligt denna lag.

Ansökan om offentlig skulduppgörelse

2 § En ansökan om offentlig skulduppgörelse får göras av gäldenären. Ansökan ska göras skriftligen till tingsrätten.

I ansökan ska sökanden ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

I 3 och 4 §§ lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll.

3 § En ansökan enligt 2 § ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Om ansökan ges in elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

4 § Har en ansökan om offentlig skulduppgörelse gjorts hos en tingsrätt som inte är behörig, ska rätten genast sända handlingarna i ärendet till den tingsrätt som enligt vad dessa visar är behörig och underrätta sökanden. Ansökan ska anses gjord, när handlingarna kom in till den förra tingsrätten.

5 § En ansökan ska innehålla

1. ett förslag till skulduppgörelse.
2. en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi och orsakerna till de ekonomiska svårigheterna,
3. en borgenärsförteckning,
4. en redogörelse för hur den föreslagna skulduppgörelsen kan säkra verksamhetens livskraft och varför några rekonstruktionsåtgärder i övrigt inte är nödvändiga,
5. ett förslag till rekonstruktör och behövliga uppgifter om hans eller hennes lämplighet för uppdraget,
6. uppgift om vilka borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget till rekonstruktör,
7. ett intyg att borgenärer som till antalet utgör minst två femtedelar av de i förteckningen över tillgångar och skulder upptagna borgenärer vilkas fordringar skulle omfattas av skulduppgörelsen och som tillsammans inne-

har minst två femtedelar av dessa fordringars sammanlagda belopp har förklarat sig anse skulduppgörelsen antagbar, och

8. förskott på kostnaden för handläggningen av frågan om skulduppgörelsens fastställande eller av rätten godkänd säkerhet för vad som inte täcks av förskottet.

6 § En ansökan ska avvisas, om den inte innehåller sådana uppgifter som krävs enligt 2 och 5 §§, och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Prövning av ansökan om offentlig skulduppgörelse

7 § Om gäldenärens ansökan inte avvisas, ska rätten genast pröva den.

Förutsättningar för beslut om offentlig skulduppgörelse

8 § En förutsättning för att ett beslut om offentlig skulduppgörelse ska meddelas är att gäldenären har ekonomiska svårigheter.

Ett beslut om offentlig skulduppgörelse får endast meddelas, om det finns skälig anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom skulduppgörelsen och några andra rekonstruktionsåtgärder än en skulduppgörelse inte är nödvändiga.

En ansökan om offentlig skulduppgörelse ska inte bifallas om den föreslagna rekonstruktören inte uppfyller kraven i 3 kap. 1 §.

9 § Ett beslut om offentlig skulduppgörelse får inte meddelas om gäldenärens bokföring är behäftad med sådana brister eller fel att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma.

Beslut om offentlig skulduppgörelse

10 § Om en ansökan bifalls, ska rätten samtidigt utse en rekonstruktör som snarast ska yttra sig om ansökan. Innan rätten utser en rekonstruktör ska tillsynsmyndigheten beredas tillfälle att yttra sig.

Rätten ska samtidigt

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med borgenärerna inför rätten (borgenärssammanträde),

2. kalla gäldenären, rekonstruktören och borgenärerna till sammanträdet, och

3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

Parter som deltar i en offentlig skulduppgörelse

11 § Vid den offentliga skulduppgörelsen deltar endast borgenärer vilkas fordringar uppkommit före ansökan om offentlig skulduppgörelse. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar inte i förhandlingen. En borgenär som vid konkurs skulle ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer deltar inte heller i förhandlingen om inte övriga borgenärer som deltar i förhandlingen medger det.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han eller hon i förhandlingen i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken en borgenär har särskild förmånsrätt borgenärens fordran, deltar han eller hon med återstående del av fordringen.

Innehåller skulduppställningen en bestämmelse om att borgenärer som inte har förmånsrätt ska få full betalning intill ett visst belopp, ska deras fordringar vid den offentliga skulduppställningen anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

En borgenär får delta i förhandlingen, även om fordringen inte är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt eller äganderätt enligt ett avtal om finansiell leasing.

Senare anmälda fordringar

12 § Om någon vill delta i skulduppställningen med en fordran eller ett anspråk som inte har tagits med i förslaget till skulduppställning och inte heller senare blivit känd, ska han eller hon skriftligen anmäla fordringen eller anspråket hos rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet. Anmäls en fordran senare, får det inte föranleda att borgenärernas prövning av förslaget till skulduppställningen skjuts upp.

Borgenärssammanträdet

13 § Borgenärssammanträdet enligt 10 § ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om offentlig skulduppställning.

Gäldenären bör inställa sig personligen vid borgenärssammanträdet. Vid sammanträdet ska gäldenären lämna rätten, rekonstruktören och borgenärerna de upplysningar om gäldenärens ekonomiska situation som de begär. Kan gäldenären inte infinna sig personligen, bör han eller hon utse ett ombud.

Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att delta i omröstningen med uppgift om de belopp för vilka rösträtt får utövas. I förteckningen ska även antecknas anmärkning som har framställts.

14 § Gäldenären får inte återta eller ändra förslaget till skulduppställning utan medgivande av rätten.

Rätten får inte medge ändring av förslaget om det skulle leda till att borgenärssammanträdet skjuts upp.

Röstning om en skulduppställning

15 § Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna rösta om skulduppställningen.

En anmärkning som har framställts mot en fordran utgör inte hinder mot att borgenären deltar i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om en anmärkning godtas eller inte, ska rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och försöka åstadkomma en förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att

en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt rekonstruktören att ingå förlikning med den eller de borgenärer som berörs. Kan förlikning inte träffas, ska rätten pröva frågan.

En förlikning angående framställd anmärkning får inte ingås i annan ordning än som anges i andra stycket utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

16 § En skulduppgörelse ska anses antagen om två tredjedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till två tredjedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

Om det vid borgenärssammanträdet inte går att avgöra om förslaget antagits av borgenärerna ska rätten pröva frågan så snart det kan ske.

17 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

18 § Är utgången av omröstningen över skulduppgörelsen beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller inte och finns det i övrigt skäl att fastställa uppgörelsen, ska rätten först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkänns eller inte.

Fastställelse av en skulduppgörelse

19 § Har skulduppgörelsen antagits vid ett borgenärssammanträde ska rätten så snart som möjligt pröva om uppgörelsen ska fastställas.

Allmänna förutsättningar för fastställelse av skulduppgörelsen

20 § En skulduppgörelse ska fastställas, utom i de fall

1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på skulduppgörelsen,

2. skulduppgörelsen inte uppfyller de villkor som anges i 5 kap. 1 §.

3. uppgörelsen inte har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft,

4. det finns skälig anledning anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär för att inverka på skulduppgörelsen eller att något annat svek har ägt rum vid skulduppgörelsen, eller

5. skulduppgörelsen uppenbart är till skada för borgenärerna.

Om det finns hinder mot att fastställa skulduppgörelsen enligt första stycket 1, får rätten besluta att borgenärerna ska rösta om uppgörelsen vid ett nytt borgenärssammanträde.

21 § Rätten får också vägra att fastställa skulduppgörelsen i de fall en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen har motsatt sig fastställelse på grund av att

1. skulduppgörelsen är till skada för borgenärerna,

2. det inte finns betryggande säkerhet för skulduppställens fullgörande, eller

3. skulduppställens av någon annan särskild anledning inte bör fastställas.

Upphävande av en fastställd skulduppställ

22 § På ansökan av en borgenär kan rätten, helt eller delvis, upphäva skulduppställens, om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,

2. har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning, eller

3. i hemlighet har gynnat någon borgenär för att inverka på frågan om skulduppställens avgörande, eller

4. på något annat sätt väsentligen har brutit mot sina skyldigheter enligt skulduppställens.

Förlikning är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

Den offentliga skulduppställens upphörande

23 § Rätten ska besluta att en offentlig skulduppställ ska upphöra, om

1. skulduppställens fastställs,

2. rekonstruktören begär det,

3. det finns sådana brister eller fel i gäldenärens bokföring att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak inte går att bedöma,

4. skulduppställens inte antas vid borgenärssammanträdet och frågan inte ska prövas vid ett nytt borgenärssammanträde,

5. en eller flera borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada om skulduppställens fortsätter,

6. två månader förflutit från dagen för beslutet om offentlig skulduppställ, eller

7. rekonstruktören entledigas och någon ny rekonstruktör inte utses.

Innan rätten beslutar att en offentlig skulduppställ ska upphöra ska tillsynsmyndigheten beredas tillfälle att yttra sig.

Överklagande m.m.

24 § Beslut om offentlig skulduppställ, fastställelse av en skulduppställ och beslut att den offentliga skulduppställens ska upphöra ska gälla omedelbart, om inte annat bestämts av rätten. Detsamma gäller beslut att utse eller entlediga rekonstruktör.

25 § Rättens beslut enligt denna lag får överklagas för sig. Detta gäller dock inte beslut i en fråga som avses i 14 § första stycket eller 18 § andra stycket eller beträffande sådan ny prövning som avses i 20 § andra stycket.

I fråga om beslut om offentlig skulduppställ räknas klagotiden från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

3 kap. Rekonstruktören och dennes uppgifter

Kraven på rekonstruktören

1 § En rekonstruktör ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Vid bedömningen enligt första stycket ska särskilt beaktas om rekonstruktören har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning enligt 8 kap. 2 § konkurslagen.

Entledigande av rekonstruktören

2 § En rekonstruktör som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget ska entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären.

Rekonstruktörens uppgifter

3 § Rekonstruktören ska biträda gäldenären under den offentliga skulduppgörelsen.

Rekonstruktören ska när han eller hon fullgör sitt uppdrag verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts samt att skulduppgörelsen har rimliga utsikter att förhindra att gäldenären blir insolvent eller säkra verksamhetens livskraft.

4 § Rekonstruktören ska underrätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär för arbete och utlägg. På begäran av tillsynsmyndigheten ska rekonstruktören tillhandahålla myndigheten en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika åtgärderna.

4 kap. Verkningar av ett beslut om offentlig skulduppgörelse

Gäldenärens skyldigheter

1 § Gäldenären är skyldig att lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för att en skulduppgörelse ska kunna fastställas.

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

Gäldenärens rådighet

2 § Gäldenären får inte utan rekonstruktörens samtycke

1. fullgöra en förpliktelse som uppkommit före beslutet om offentlig skulduppgörelse eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser,

2. åta sig nya förpliktelser, eller

3. överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.

Om gäldenären åsidosätter vad som sägs i första stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

Rekonstruktören får samtycka till fullgörandet av en förpliktelse som avses i andra stycket endast om det finns synnerliga skäl.

Konkurshinder

3 § I 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) finns föreskrifter om en borgenärs ansökan om att gäldenären ska försättas i konkurs under pågående offentlig skulduppställning.

Ogiltiga avtalsvillkor

4 § Ett villkor som ger gäldenärens motpart rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gäldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om offentlig skulduppställning eller gäldenärens ekonomiska svårigheter som föranlett ansökan är utan verkan.

Kvittning

5 § Den som hade en fordran hos gäldenären när ansökan om offentlig skulduppställning gjordes får, även om fordringen inte är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot fordran som gäldenären då hade mot honom eller henne. Detta gäller dock inte, om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt vad som sägs i övriga bestämmelser i detta kapitel.

Gäldenärens fordran på betalning för en naturaprestation enligt ett avtal som gäldenären begärt ska fullföljas enligt första stycket, ska anses ha uppkommit under den offentliga skulduppställningen.

6 § Om en fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om offentlig skulduppställning, får den inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinarie. I fråga om dödsbo räknas tiden dock från ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman, under förutsättning att en ansökan om offentlig skulduppställning följt inom tre månader från det att en boutredningsman förordnats. Sådant förbud gäller också, om en fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare genom sådant fång och borgenären då hade skälig anledning anta att gäldenären var på obestånd.

7 § En borgenär, som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel, får inte kvitta, i den mån sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning enligt 5 kap. 16 § konkurslagen om gäldenären var i konkurs.

8 § En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller annan med anledning av en förpliktelse som han eller hon infriat (regressfordran) anses vid tillämpning av vad som sägs i 5–7 §§ ha förvärvats när hans eller hennes förpliktelse grundades.

9 § Överlåter gäldenären sedan ansökan om offentlig skulduppställning gjorts en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätt till kvittning, ska han eller hon ersätta borgenären för detta.

5 kap. Skulduppställningen

Allmänt om skulduppställningen

1 § En skulduppställning får avse att fordringar som tillkommer de borgenärer som enligt 2 kap. 11 § får delta i den offentliga skulduppställningen sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Skulduppställningen ska ge alla likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om inte en lägre uppställning godkänns av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av uppställningen eller det finns särskilda skäl för lägre procent. Föreskriven minsta utdelning ska betalas inom ett år efter det att skulduppställningen har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner längre betalningstid.

Utän hinder av första stycket får en skulduppställning innehålla villkor att borgenärerna får full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skälig med hänsyn till omfattningen av gäldenärens ekonomiska ställning och övriga omständigheter. En avvikelse till nackdel för viss borgenär är också tillåten, om han eller hon har medgett det.

En skulduppställning får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Därvid tillämpas första och andra styckena.

Skulduppställningens innehåll

2 § En skulduppställning ska innehålla uppgift om

1. gäldenärens namn och personnummer eller organisationsnummer samt adress,
2. vilka borgenärer som berörs av uppställningen och beloppen av deras respektive fordringar, och
3. hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när betalningen ska ske samt om säkerhet har ställts för det som gäldenären bjuder i betalning enligt skulduppställningen och vad den i så fall består av.

Skulduppställningen ska också innehålla en förteckning över tillgångar och skulder vid ansökan om offentlig skulduppställning, som har upprättats av rekonstruktören enligt 3 §, och den senaste balansräkningen.

Förteckningen över tillgångar och skulder

3 § I den förteckning som avses i 2 § andra stycket ska tillgångarna tas upp till marknadsvärdet vid den tidpunkt då förteckningen upprättas.

Värdet ska bestämmas med utgångspunkten att gäldenärens verksamhet helt eller delvis ska fortsätta. Dessutom ska ett värde bestämmas med utgångspunkt från det pris till vilket tillgångarna hade kunnat säljas i en konkurs.

Om möjligt ska det även lämnas specificerad uppgift om de värden som i bokföringshandlingarna har åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering

inte har gjorts, om anskaffningskostnaden. Förteckningen ska vidare innehålla uppgift om varje parts namn och adress.

Ränta på en borgenärs fordran ska inte beräknas längre än till dagen för ansökan om offentlig skulduppgörelse. En fordran i utländsk valuta ska beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

4 § I förteckningen enligt 2 § andra stycket ska det anges om en borgenär har förmånsrätt, jämte grunden till det.

Bedöms värdet av egendom till vilken en borgenär har särskild förmånsrätt eller säkerhet genom återtaganderätt eller äganderätt enligt avtal om finansiell leasing understiga dennes fordran, ska säkerhetens värde anges i förteckningen.

Är en borgenärs fordran förenad med en allmän förmånsrätt som vid en konkurs, beslutad vid tiden för ansökan om offentlig skulduppgörelse, inte skulle ha täckt hela borgenärens fordran, ska anges hur stor del av fordringen som täcks av förmånsrätten.

Om någon gör en anmärkning som avses i 5 §, ska det anges.

Anmärkningar

5 § Om gäldenären eller en borgenär vill anmärka mot en fordran som skulle omfattas av skulduppgörelsen, ska han eller hon göra det skriftligen hos rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet.

Om rekonstruktören anser att det finns anledning till anmärkning eller om en anmärkning framställts enligt första stycket ska rekonstruktören skyndsamt underrätta gäldenären och den eller de borgenärer som anmärkningen kan påverka. Detsamma gäller när värdet av egendom som omfattas av särskild förmånsrätt, återtaganderätt eller äganderätt enligt avtal om finansiell leasing bedöms understiga fordran.

Verkan av en fastställd skulduppgörelse

6 § En fastställd skulduppgörelse är bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som enligt 2 kap. 11 § hade rätt att delta i den offentliga skulduppgörelsen.

En borgenär som vid konkurs skulle ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 2 kap. 11 § hade rätt att delta i den offentliga skulduppgörelsen tillgodoses fullt ut genom skulduppgörelsen.

En borgenär med förmånsrätt i viss egendom är bunden av skulduppgörelsen i fråga om belopp som inte kan tas ut ur egendomen.

7 § En borgenär som har godkänt ett förslag till skulduppgörelse förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

6 kap. Tillsyn

Tillsyn över rekonstruktörer

1 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 10 och 23 §§, 3 kap. 2 § och 8 kap. 2 §. Bilaga 3

2 § I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 16 § förvaltningslagen (2017:900) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande under den offentliga skulduppställningen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

7 kap. Straff och skadestånd

1 § En rekonstruktör ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar en borgenär eller gäldenären.

Skadeståndet kan sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens eller underlåtenhetens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

2 § Talan om skadestånd mot en rekonstruktör ska väckas inom tre månader från den dag då beslutet om att den offentliga skulduppställningen ska upphöra vann laga kraft.

Talan ska väckas vid den tingsrätt där ärendet om offentlig skulduppställning är eller har varit anhängigt.

Straff

3 § En borgenär som för sin röst vid ett borgenärssammanträde enligt 2 kap. har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

4 § Åtal mot en gäldenär för brott mot borgenärer och åtal mot en borgenär för brott som avses i 3 § får väckas vid den tingsrätt där ärendet om offentlig skulduppställning är eller har varit anhängigt.

8 kap. Övriga bestämmelser

Bemyndiganden

1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan om offentlig skulduppställning.

Kostnader

2 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och för de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt näringsverksamhetens omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska, på begäran av tillsynsmyndigheten, rekonstruktören eller gäldenären, prövas av rätten. Så länge skuld-

uppgörelsen inte fullgjorts får också en borgenär vars fordran omfattas av uppgörelsen begära en sådan prövning.

Tillsynsmyndigheten ska beredas tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om rekonstruktörens ersättning.

Regler om rekonstruktörens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om den ersättning som han eller hon begär finns i 3 kap. 4 §.

3 § Kostnaderna för handläggningen hos rätten liksom den ersättning som avses i 2 § ska betalas av gäldenären.

4 § Ersättning till staten för tillsynen över rekonstruktörerna utgår enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Registrering av offentlig skulduppgörelse

5 § I lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning finns bestämmelser om registrering av offentlig skulduppgörelse i ett insolvensregister.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 2 och 4 §§ och 35 kap. 4 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §¹

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering, F-skuldsanering eller förhandling om offentligt ackord uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

En gäldenär som vid konkurs, skuldsanering, F-skuldsanering, planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppställning uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förtiger tillgång, uppger obefintlig skuld eller lämnar annan sådan oriktig uppgift, döms, om uppgiften inte rättas innan den beedigas eller annars läggs till grund för förfarandet, för försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i högst två år.

För försvärande av exekutiv förrättning döms också en gäldenär som i samband med annan exekutiv förrättning uppsåtligen återoppar oriktig handling eller skenavtal och därigenom hindrar att erforderlig egendom genom förrättning tas i anspråk för att bereda borgenär betalning eller säkerhet.

Om ett förtigande eller en oriktig uppgift enligt första stycket är utan betydelse för saken, eller om gäldenären vid konkurs hade rätt att vägra yttra sig och omständigheterna innebär en skälig ursäkt för honom eller henne, ska han eller hon inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i denna paragraf har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms för grovt försvärande av konkurs eller exekutiv förrättning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningsmannen beedigat oriktig uppgift eller använt falsk handling eller vilseledande bokföring eller om brottet varit av betydande omfattning.

4 §²

Den som, då han eller hon är på obestånd, gynnar en viss borgenär genom att betala skuld som inte är förfallen, betala med annat än sedvanliga betalningsmedel eller överlämna säkerhet som inte var betingad vid skuldens tillkomst

Den som, då han eller hon är på obestånd, gynnar en viss borgenär genom att betala skuld som inte är förfallen, betala med annat än sedvanliga betalningsmedel eller överlämna säkerhet som inte var betingad vid skuldens tillkomst

¹ Senaste lydelse 2016:677.

² Senaste lydelse 2005:242.

eller genom att vidta annan sådan åtgärd, döms, om åtgärden medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *skall* förringas avsevärt, för otillbörligt gynnande av borgenär till fängelse i högst två år. Detsamma *skall* gälla, om någon som är på obestånd i otillbörligt syfte gynnar en viss borgenär på annat sätt än som nyss sagts och detta medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *skall* förringas avsevärt.

En gäldenär, som för att främja ackord i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån, döms också för otillbörligt gynnande av borgenär.

eller genom att vidta annan sådan åtgärd, döms, om åtgärden medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *ska* förringas avsevärt, för otillbörligt gynnande av borgenär till fängelse i högst två år. Detsamma *ska* gälla, om någon som är på obestånd i otillbörligt syfte gynnar en viss borgenär på annat sätt än som nyss sagts och detta medför påtaglig fara för att en annan borgenärs rätt *ska* förringas avsevärt.

En gäldenär, som för att främja ackord, *en skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning eller en förhandling om en rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* i hemlighet lämnar eller utlovar betalning eller annan förmån, döms också för otillbörligt gynnande av borgenär.

35 kap.

4 §³

De i 1 § bestämda tiderna ska räknas från den dag brottet begicks. Om det förutsätts att en viss verkan av handlingen ska ha inträtt innan en påföljd får dömas ut, ska tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

Vid brott som avses i följande bestämmelser ska de i 1 § bestämda tiderna räknas från den dag målsäganden fyller eller skulle ha fyllt arton år:

1. 6 kap. 4–6, 8 och 9 §§ eller försök till sådana brott,
2. 6 kap. 1–3, 10 och 12 §§ eller försök till brott enligt 6 kap. 1, 2 och 12 §§, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,
3. 16 kap. 10 a § första och sjätte styckena eller försök till sådana brott, om brottet avser skildring av barn i pornografisk bild och en tillämpning av första stycket inte leder till att möjligheten att döma ut påföljd bortfaller senare,
4. 2 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor eller försök till sådant brott, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år.

Vid bokföringsbrott som inte är ringa ska tiden räknas från den dag då den bokföringsskyldige har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord eller inställt sina betalningar, om detta skett inom fem år från brottet. Om den bok-

Vid bokföringsbrott som inte är ringa ska tiden räknas från den dag då den bokföringsskyldige har försatts i konkurs, fått eller erbjudit ackord, *en skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning eller en skuldupp-*

föringskyldige inom fem år från brottet blivit föremål för revision av Skatteverket, ska tiden räknas från den dag då revisionen beslutades.

görelse i en rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller inställt sina betalningar, om detta skett inom fem år från brottet. Om den bokföringskyldige inom fem år från brottet blivit föremål för revision av Skatteverket, ska tiden räknas från den dag då revisionen beslutades.

Bilaga 3

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

4. Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 26 §, 18 kap. 3 §, 20 kap. 6 §, 22 kap. 3 § jordabalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

26 §

Är förvärvets fullbordan eller bestånd enligt köpehandlingen beroende av att köpeskillingen betalas och har köparen sedan köpet slöts

blivit försatt i konkurs,
fått till stånd *offentlig ackordsförhandling utan konkurs,*

1. blivit försatt i konkurs,
2. fått till stånd *en planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller en förhandling om en skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse,*

vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sina skulder,

3. vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sina skulder,

om han är köpman, inställt sina betalningar eller

4. om han *eller hon* är köpman, inställt sina betalningar eller

i annat fall funnits vara på sådant obestånd att *han måste antagas icke kunna* fullgöra sin betalningsskyldighet mot säljaren,

5. i annat fall funnits vara på sådant obestånd att *det måste antas att han eller hon inte kan* fullgöra sin betalningsskyldighet mot säljaren,

har säljaren rätt att häva köpet, om *ej utan oskäligt uppehåll efter tillsägelse betryggande säkerhet ställes* för köpeskillingen. *Häves köpet, skall köparen ersätta säljaren dennes skada.*

har säljaren rätt att häva köpet, om *det på begäran inte utan oskäligt uppehåll ställs betryggande säkerhet* för köpeskillingen. *Om köpet hävs ska köparen ersätta säljaren dennes skada.*

18 kap.

3 §¹

Bestämmelserna i 1 och 2 §§ *äger ej tillämpning*, om

Bestämmelserna i 1 och 2 §§ *ska inte tillämpas*, om

1. handling på vilken äganderätten grundats är förfalskad eller på rätte ägarens vägnar utfärdad av någon som saknade behörighet därtill eller är ogiltig såsom tillkommen under sådant tvång som avses i 28 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrätts område,

2. rätte ägaren, när han utfärdade den handling på vilken äganderätten grundats, var i konkurs eller omyndig eller handlade under påverkan av en psykisk störning eller inte hade rådighet över den

2. rätte ägaren, när han *eller hon* utfärdade den handling på vilken äganderätten grundats, var i konkurs eller omyndig eller handlade under påverkan av en psykisk störning eller inte hade

fasta egendomen på grund av att en förvaltare enligt föräldrabalken var förordnad för honom,

rådighet över den fasta egendomen på grund av att en förvaltare enligt föräldrabalken var förordnad för honom *eller henne*,

3. rätte ägaren, när han eller hon utfärdade den handling på vilken äganderätten grundats, hade inlett företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion och rekonstruktören inte skriftligen samtyckt till överlåtelsen,

3. förvärvet enligt lag är ogiltigt, *enär* det *icke* skett i föreskriven form eller med iakttagande av andra föreskrivna villkor eller med samtycke av någon vars rätt *beröres* eller med stöd av tillstånd eller annan åtgärd av domstol eller annan myndighet.

4. förvärvet enligt lag är ogiltigt, *på grund av att* det *inte* skett i föreskriven form eller med iakttagande av andra föreskrivna villkor eller med samtycke av någon vars rätt *berörs* eller med stöd av tillstånd eller annan åtgärd av domstol eller annan myndighet.

20 kap.

6 §²

En lagfartsansökan ska avslås, om

1. fångeshandlingen inte har kommit in eller, om den har lämnats elektroniskt, det inte har skett på det sätt som anges i 19 kap. 11 a § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

2. fångeshandlingen inte är upprättad på det sätt som föreskrivs i lag,

3. förvärvet avser köp eller byte och fångeshandlingen innehåller villkor, som enligt 4 kap. 4 eller 28 § medför att förvärvet är ogiltigt,

4. förvärvet avser en del av en fastighet och tiden för att ansöka om fastighetsbildning enligt 4 kap. 7–9, 28 eller 29 § eller enligt någon annan bestämmelse i lag har gått ut eller ansökan om fastighetsbildning har avslagits eller ett sådant förvärv annars enligt lag är ogiltigt,

5. överlåtelsen står i strid med en mot överlåtaren gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och, när överlåtelsen skedde, lagfart inte var beviljad för överlåtaren eller, om så var fallet, ärende om anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel av inskränningen var upptaget på inskrivningsdag,

5. överlåtelsen står i strid med en mot överlåtaren gällande inskränkning i hans *eller hennes* rätt att förfoga över egendomen och, när överlåtelsen skedde, lagfart inte var beviljad för överlåtaren eller, om så var fallet, ärende om anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel av inskränningen var upptaget på inskrivningsdag,

6. fastigheten tidigare överlåtits till någon vars förvärv enligt 17 kap. 1 eller 4 § äger företräde framför sökandens förvärv,

7. fastigheten sålts exekutivt till annan än sökanden och försäljningen enligt 14 kap. utsökningsbalken äger företräde framför dennes förvärv,

² Senaste lydelse 2010:2048.

8. för sökandens rätt att förvärva fastigheten fordras myndighets tillstånd och i lag föreskriven tid för sökande av sådant tillstånd har gått ut eller ansökan om tillstånd har avslagits,

9. sökanden eller överlåtaren vid tiden för överlåtelsen hade inlett företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, och rekonstruktören inte skriftligen samtyckt till överlåtelsen.

9. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller inte kan göras gällande.

10. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller inte kan göras gällande.

22 kap.

3 §³

Ansökan om inteckning ska avslås, om

1. föreskrifterna i 2 § inte iakttagits,
 2. på grund av särskild föreskrift eller enligt anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel inteckning inte får beviljas i fastigheten,
 3. inskrivning av tomträtt i fastigheten är beviljad eller sökt,
 4. fastigheten frångått sökanden på grund av exekutiv försäljning eller genom expropriation eller liknande tvångsförvärv,
 5. sökanden är i konkurs eller försätts i konkurs den dag då in-teckningen söks samt fastigheten hör till konkursboet, *eller*
 6. en del av fastigheten har ut-mätts eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller fastigheten eller en del av fastigheten har belagts med kvarstad eller tagits i förvar och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då in-teckningen söks, om inte ansökningen har medgetts av Kronofogdemyndigheten.
 7. en del av fastigheten har ut-mätts eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller fastigheten eller en del av fastigheten har belagts med kvarstad eller tagits i förvar och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då in-teckningen söks, om inte ansökningen har medgetts av Kronofogdemyndigheten.
- Har ärende angående lagfart för sökanden uppskjutits till senare inskrivningsdag, ska behandlingen av ansökan om inteckning uppskjutas till samma dag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

5. Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 10 §, 8 kap. 3 § och 13 kap. 1 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 §¹

Rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör tre år efter den förfallodag som ursprungligen gällde.

Har utmätning för underhållsbidraget skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller har den bidragsskyldige försatts i konkurs på grund av en ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för fordringen även därefter tas ut ur den utmäta egendomen eller erhållas i konkursen.

Har ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. Om *ackord kommer till stånd*, får fordringen krävas ut inom tre månader från det att *ackordet* skulle ha fullgjorts. Har utmätning för underhållsbidraget skett eller konkursansökan gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Har ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att beslut om företagsrekonstruktionens upphörande meddelades. Om *en rekonstruktionsplan fastställs enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller en skulduppställning fastställs enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning*, får fordringen krävas ut inom tre månader från det att *skulduppställningen* skulle ha fullgjorts. Har utmätning för underhållsbidraget skett eller konkursansökan gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Avtal som strider mot denna paragraf är ogiltiga.

8 kap.

3 §²

Kan en make som har gett den andra maken en gåva inte betala en skuld för vilken givaren svarade när gåvan blev gällande mot givarens borgenärer eller kan det av annan anledning antas att givaren är på obestånd, svarar den andra maken för bristen intill värdet av gåvan.

Detta gäller dock ej i fråga om personliga presenter vilkas värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor. Det gäller inte heller om givaren, när gåvan blev gällande mot borgenärerna, hade kvar

¹ Senaste lydelse 1996:765.

² Senaste lydelse 1996:1053.

utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade de skulder för vilka givaren då svarade.

Har gåvan utan mottagarens vållande gått förlorad helt eller delvis, är mottagaren i motsvarande mån fri från ansvar.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

13 kap.

1 §³

En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som *skall* ingå i bodelningen.

En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som *ska* ingå i bodelningen.

En make får inte heller vid fördelning på lotter till skada för sina borgenärer avstå utmättningsbar egendom i utbyte mot sådan egendom som inte får utmätas. Detta gäller dock ej, om den egendom som avstås eller förvärvas utgör makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertas med stöd av 11 kap. 8 §.

Om den ena maken till följd av en sådan åtgärd som avses i första eller andra stycket inte kan betala en skuld som har uppkommit före bodelningen eller om det av annan anledning kan antas att maken är på obestånd, svarar den andra maken för bristen intill värdet av vad den förstnämnda makens utmättningsbara egendom har minskat genom åtgärden. Detta gäller dock ej, om den förstnämnda maken efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade skulderna.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1987:672) eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

³ Senaste lydelse 1996:1053.

6. Förslag till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom föreskrivs att 3 § i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen gavs in till Kronofogdemyndigheten, eller försätts säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. Detsamma gäller, när ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen *skall* upphöra. Görs efter utgången av den i första punkten angivna tiden jäv mot köpeavhandling, vilken är så upprättad och behandlad, som nyss sagts, är, om jävet görs vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där egendomen finns. Gör han inte det, har han förlorat sin talan. Godset *skall* genast beläggas med kvarstad och sökanden *skall*, om han vill att åtgärden *skall* bestå, inom fjorton dagar efter utmätningstillfället hos Kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen gavs in till Kronofogdemyndigheten, eller försätts säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. Detsamma gäller, när ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen *ska* upphöra. Görs efter utgången av den i första punkten angivna tiden jäv mot köpeavhandling, vilken är så upprättad och behandlad, som nyss sagts, är, om jävet görs vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han *eller hon* vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där egendomen finns. Gör han *eller hon* inte det, har han *eller hon* förlorat sin talan. Godset *ska* genast beläggas med kvarstad och sökanden *ska*, om han *eller hon* vill att åtgärden *ska* bestå, inom fjorton dagar efter utmätningstillfället hos Kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och

skada, som kan orsakas av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, *skall* vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen (1987:672) äga motsvarande tillämpning.

Vad som nu sagts om konkurs äger motsvarande tillämpning om i stället *offentligt ackord fastställs*. I fråga om talan med anledning av *ackordsförhandling* tillämpas 3 kap. 6 och 7 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

skada, som kan orsakas av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, *ska* vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen (1987:672) äga motsvarande tillämpning.

Vad som nu sagts om konkurs äger motsvarande tillämpning om i stället *en rekonstruktionsplan fastställs enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*. I fråga om talan med anledning av *planförhandling* tillämpas 8 kap. 2 och 3 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

7. Förslag till lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge

Härigenom föreskrivs att 13 och 14 §§ i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i någon av de främmande staterna, må ej, så länge förhandlingen pågår, konkurs eller *offentlig ackordsförhandling* äga rum här i riket, och *skall* vad här är stadgat om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som här finnes.

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i någon av de främmande staterna, må ej, så länge förhandlingen pågår, konkurs, *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse* äga rum här i riket, och *ska* vad här är stadgat om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som här finnes.

14 §

Har, i beslut om gäldenärens försättande i konkurs eller inledande av *offentlig ackordsförhandling utan konkurs*, angivits, att rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist i den främmande staten, *skall* denna lag *ej äga tillämpning* utan konkursen *eller ackordsförhandlingen* fortgå.

Har, i beslut om gäldenärens försättande i konkurs eller inledande av *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse* angivits, att rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist i den främmande staten, *ska* denna lag *inte tillämpas* utan konkursen, *planförhandlingen eller den offentliga skulduppgörelsen* fortgå.

Främmande bolag, förening eller stiftelse *skall* anses *hava* hemvist i den stat, där bolaget, föreningen eller stiftelsen har sitt säte.

Främmande bolag, förening eller stiftelse *ska* anses *ha* hemvist i den stat, där bolaget, föreningen eller stiftelsen har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

8. Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979) Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 10 och 12 §§ i förmånsrättslagen (1970:979) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Allmän förmånsrätt följer med

1. den kostnad som borgenär haft för försättande av gäldenären i konkurs och för beslut att ett dödsbos egendom ska avträdas till förvaltning av boutredningsman samt begravnings- och bouppteckningskostnader när gäldenären avlidit före konkursbeslutet,

2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan konkursansökningen gjordes eller därefter,

3. kostnad för särskilda åtgärder som under den tid som nämnts under 2 vidtagits med rekonstruktörens eller tillsynsmannens godkännande eller av boutredningsmannen och uppenbart varit till borgenärernas bästa,

4. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion.

5. ersättning till resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) enligt lagen (2015:1016) om resolution, om fordringen avser tid inom sex månader innan konkursansökningen gjordes eller därefter,

6. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med resolutionsmyndighetens eller en

2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse eller lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, tillsynsperson enligt sist nämnda lag eller konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan konkursansökningen gjordes eller därefter,

4. fordringar som grundar sig på ny finansiering enligt 1 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion som fastställts i en rekonstruktionsplan, i den mån och under den tid som anges i planen,

5. fordringar som grundar sig på tillfällig finansiering enligt 1 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion, om rekonstruktören skriftligen samtyckt till finansieringen,

6. ersättning till resolutionsmyndigheten (Riksgäldskontoret) enligt lagen (2015:1016) om resolution, om fordringen avser tid inom sex månader innan konkursansökningen gjordes eller därefter,

7. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med resolutionsmyndighetens eller en

¹ Senaste lydelse 2015:1018.

särskild förvaltares samtycke träffat under en resolution enligt lagen om resolution.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 och 5 gäller endast i den utsträckning beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

särskild förvaltares samtycke träffat under en resolution enligt lagen om resolution.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 och 6 gäller endast i den utsträckning beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Allmän förmånsrätt enligt första stycket 5 upphör att gälla

1. om en rekonstruktionsplan enligt lagen om företagsrekonstruktion fastställs, eller

2. tre månader efter att företagsrekonstruktionen upphört utan att någon rekonstruktionsplan fastställts. Om borgenären innan dess ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs gäller dock den allmänna förmånsrätten till dess att den ansökan prövats.

12 §²

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion eller lagen (2015:1016) om resolution och har konkursansökningen gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen

Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller lagen (2015:1016) om resolution och har konkursansökningen gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen eller

eller resolutionen upphörde, ska vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om konkursansökningen hade gjorts då ansökningen om företagsrekonstruktion skedde eller beslutet om resolution fattades. I sådant fall ska det bortses från tiden mellan ansökningarna respektive mellan beslutet och ansökan.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetsökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före konkursansökningen, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har begärts inom fyra månader från förfallodagen och konkursansökningen har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

resolutionen upphörde, ska vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om konkursansökningen hade gjorts då ansökningen om företagsrekonstruktion skedde eller beslutet om resolution fattades. I sådant fall ska det bortses från tiden mellan ansökningarna respektive mellan beslutet och ansökan.

Fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han *eller hon* har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetsökande. För uppsägningstid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av förmånsrätt ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före konkursansökningen omfattas av förmånsrätt för vad som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före konkursansökningen och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de betingelser som anges i 23 och 26 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, ska en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

9. Förslag till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 2 §¹

Denna lag tillämpas inte på

1. mål som enligt lag får upptas endast av en viss tingsrätt eller som ska handläggas av en tingsrätt i en annan sammansättning än som anges i rättegångsbalken,

2. mål som ska handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

2. mål som ska handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987:672), lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse,

3. mål om skadestånd i anledning av brott, om talan förs i samband med åtal för brottet,

4. mål om ersättning för yrkesskada, när tvisten inte rör kollektivavtals rätta innebörd,

5. mål som avses i 1 kap. 4 § 1 och 3 lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar, och

6. mål som avses i artikel 81 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning och artikel 124 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1001 om EU-varumärken.

Lagen ska inte tillämpas på mål som rör arbetstagare som avses i 1 § lagen (1994:260) om offentlig anställning, när tvisten gäller

1. fråga som rör anställning av arbetstagare utan att enbart avse tvist om kollektivavtal,

2. tjänstgöringsskyldighet för ordinarie domare enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning.

Lagen ska inte heller tillämpas på andra mål som rör arbetstagare hos arbetsgivare med offentlig ställning, när tvisten gäller en fråga som är reglerad i lag eller annan författning och det i samma författning föreskrivs att beslut i frågan får överklagas till regeringen, en förvaltningsdomstol eller en förvaltningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2017:992.

10. Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Härigenom föreskrivs att 7 § i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Denna lag tillämpas inte om något annat följer av

– de unionsrättsakter och internationella instrument som anges i 1 § lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden eller i 1 kap. 2 § lagen (2019:234) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer, eller

– särskilda bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden och förlikningar på särskilda rättsområden.

Lagen tillämpas inte heller i fråga om

1. dom eller förlikning i mål om boskillnad, legal separation, äktenskapsskillnad, återgång av äktenskap, antagande av adoptivbarn eller adoptivförhållandes hävande, omyndighetsförklaring eller dess hävande eller i mål angående bodelning eller skadestånd med anledning av legal separation, äktenskapsskillnad eller återgång av äktenskap, om det inte är fråga om verkställighet av en dom som ska gälla i Sverige enligt 22 § förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap eller enligt 3 kap. 14 § lagen (2019:234) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer,

2. dom eller förlikning som rör vårdnad om eller rätt till umgänge med barn eller överlämnande av barn i annat fall, om det inte är fråga om verkställighet enligt 6 §,

3. dom eller förlikning som rör familjerättslig underhållsskyldighet,

4. dom eller förlikning som rör faderskapet till barn,

5. dom eller förlikning som rör rätt på grund av arv eller testamente, efterlevande makes rätt, boutredning eller skifte med anledning av dödsfall eller ansvar för den dödes skulder, om inte den avlidne var medborgare i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige och hade sin hemvist i någon av dessa stater,

6. dom eller förlikning som rör

a) en gäldenärs försättande i konkurs,

b) inledande av en förhandling om offentlig ackord utan konkurs,

b) inledande av en *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller en offentlig skulduppörelse enligt lagen*

c) andra frågor som beror av en konkursdomares eller konkursdomstols prövning, eller

d) en rättshandlings eller någon annan åtgärds ogiltighet eller återgång på grund av konkurs eller förhandling om offentligt ackord utan konkurs i något av de nordiska länderna, om det framgår av konkursbeslutet eller beslutet om offentlig ackordsförhandling att gäldenären inte hade sin hemvist i något av de nordiska länderna, eller

7. dom eller förlikning i mål som ska tas upp omedelbart av särskild domstol för handläggning av tvister som rör kollektivavtal.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

11. Förslag till lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

Härigenom föreskrivs att 2, 12 och 13 §§ i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Inträffar här i riket en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, *skall* rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om *offentlig ackordsförhandling utan konkurs* meddelas här i riket och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, *skall* beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med vad som sägs i första stycket.

Inträffar här i riket en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, *ska* rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning* meddelas här i riket och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, *ska* beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med vad som sägs i första stycket.

12 §

I fråga om återvinning vid en *offentlig ackordsförhandling* här i riket som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. Beträffande sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

I fråga om återvinning vid en *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* här i riket som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. Beträffande sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

13 §²

Har i ett beslut om konkurs eller om inledande av *offentlig ackordsförhandling utan konkurs* angetts att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död

Har i ett beslut om konkurs eller om inledande av *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning* angetts att rätten grundat

¹ Senaste lydelse 1987:676.

² Senaste lydelse 1987:676.

hade sitt hemvist här i riket,
tillämpas inte denna lag.

Bolag, förening eller stiftelse
skall anses ha hemvist här i riket,
om styrelsen har sitt säte där.

sin behörighet på annan om-
ständighet än att gäldenären har
eller vid sin död hade sitt hemvist
här i riket, tillämpas inte denna lag.

Bolag, förening eller stiftelse *ska*
anses ha hemvist här i riket, om
styrelsen har sitt säte där.

Bilaga 3

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

12. Förslag till lag om ändring i preskriptionslagen (1981:130)

Härigenom föreskrivs att 5 § i preskriptionslagen (1981:130) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Preskription avbryts genom att

1. gäldenären utfäster betalning, erlägger ränta eller amortering eller erkänner fordringen på annat sätt gentemot borgenären,

2. gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären eller

3. borgenären väcker talan mot gäldenären eller annars åberopar fordringen gentemot gäldenären vid domstol, hos Kronofogdemyndigheten eller i skiljeförfarande, konkursförfarande eller *förhandling om offentligt ackord*.

3. borgenären väcker talan mot gäldenären eller annars åberopar fordringen gentemot gäldenären vid domstol, hos Kronofogdemyndigheten eller i skiljeförfarande, konkursförfarande, *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

13. Förslag till lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 6 § i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

En borgenär, som inte är upptagen i förteckningen över kända borgenärer och som underlåter att anmäla sin fordran inom den föreskrivna tiden, förlorar rätten att kräva ut fordringen, om han inte visar att gäldenären har känt till den före anmälningstidens utgång. Har kallelsen skett på ansökan av god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, gäller vad som har sagts om gäldenären i stället gode mannen eller förvaltaren. Anmälan behövs inte, om borgenären inom anmälningstiden åberopar sin fordran i gäldenärens konkurs eller i *förhandling om offentligt ackord*.

En borgenär, som inte är upptagen i förteckningen över kända borgenärer och som underlåter att anmäla sin fordran inom den föreskrivna tiden, förlorar rätten att kräva ut fordringen, om han *eller hon* inte visar att gäldenären har känt till den före anmälningstidens utgång. Har kallelsen skett på ansökan av god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, gäller vad som har sagts om gäldenären i stället gode mannen eller förvaltaren. Anmälan behövs inte, om borgenären inom anmälningstiden åberopar sin fordran i gäldenärens konkurs, i *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller i offentlig skulduppställning enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppställning*.

Förlust av rätten att kräva ut en huvudfordran omfattar även fordran på ränta och annan tilläggförpliktelse samt fordran på grund av borgen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 1988:1266.

14. Förslag till lag om ändring i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om ett beslut om företagsrekonstruktion har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen upphört eller ett *ackord* ska vara *fullgjort*. Om ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledandebeslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion görs eller ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering meddelas under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

Om ett beslut om företagsrekonstruktion *eller offentlig skulduppgörelse* har meddelats på grund av en ansökan som gjorts innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då företagsrekonstruktionen *eller den offentliga skulduppgörelsen* upphört eller *en skulduppgörelse* ska vara *fullgjord*. Om ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats innan fordringen har preskriberats, preskriberas den tidigast två år efter utgången av det kalenderår då inledandebeslutet meddelades eller, om ett beslut om skuldsanering eller F-skuldsanering har meddelats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

Första stycket gäller inte om ansökan om företagsrekonstruktion *eller offentlig skulduppgörelse* görs eller ett inledandebeslut om skuldsanering eller F-skuldsanering meddelas under tid då preskriptionstiden är förlängd på grund av 9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

15. Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurslagen (1987:672)

dels att 2 kap. 10 a § och 5 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 11 § och närmast före 3 kap. 11 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 a §¹

Om företagsrekonstruktion pågår enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, *skall* en borgenärs ansökan om konkurs, i fall gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör.

Finns det särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas *skall* rekonstruktören beredas tillfälle att yttra sig.

Om *det* pågår *en* företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion *eller en offentlig skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse*, ska en borgenärs ansökan om konkurs, i fall gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen *eller den offentliga skulduppgörelsen* upphör.

Finns det särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas *ska* rekonstruktören beredas tillfälle att yttra sig.

3 kap.

Gäldenärens avtal

11 §

Ett villkor som ger gäldenärens motpart rätt att hålla inne sin prestation, häva avtalet eller på annat sätt ändra avtalet till gäldenärens nackdel på grund av ansökan eller beslutet om konkurs eller gäldenärens ekonomiska svårigheter som föranlett ansökan är utan verkan.

¹ Senaste lydelse 2003:538.

Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad han redan har uppburit. Han får dock inte uppbara mer än vad han har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått *ackord* enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad han *eller hon* redan har uppburit. Han *eller hon* får dock inte uppbara mer än vad han *eller hon* har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när *en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion har omfattat en skulduppgörelse eller när en skulduppgörelse fastställts enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

16. Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 63 § i köplagen (1990:931) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

63 §¹

Har en part försatts i konkurs, får konkursboet inträda i avtalet. Motparten får kräva att boet inom skälig tid ger besked om det vill inträda.

Inträder konkursboet i avtalet och är tiden för motpartens fullgörelse inne, får denne kräva att boet fullgör sin prestation eller, om anstånd har medgetts, utan oskäligt uppehåll ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får denne kräva säkerhet om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda honom mot förlust.

Om boet inte inom skälig tid efter motpartens krav enligt första stycket inträder i avtalet eller inte efterkommer motpartens krav enligt andra stycket, får motparten häva köpet.

Överlämnas varan till köparen eller hans konkursbo efter det att ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion har gjorts beträffande köparen eller denne försatts i konkurs och har betalning inte skett, får säljaren kräva att varan lämnas tillbaka. Varan behöver dock inte lämnas tillbaka, om betalning sker genast eller, i fall då köpesumman inte ännu har förfallit till betalning, köparen eller konkursboet inom skälig tid efter uppmaning ställer godtagbar säkerhet för betalningen.

Om konkursboet har sålt varan eller på annat sätt har förfogat över den så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad och oförminskad, *skall* konkursboet anses ha inträtt i avtalet.

Överlämnas varan till köparen eller hans *eller hennes* konkursbo efter det att ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion har gjorts beträffande köparen eller denne försatts i konkurs och har betalning inte skett, får säljaren kräva att varan lämnas tillbaka. Varan behöver dock inte lämnas tillbaka, om betalning sker genast eller, i fall då köpesumman inte ännu har förfallit till betalning, köparen eller konkursboet inom skälig tid efter uppmaning ställer godtagbar säkerhet för betalningen.

Om konkursboet har sålt varan eller på annat sätt har förfogat över den så att den inte kan lämnas tillbaka väsentligen oförändrad och oförminskad, *ska* konkursboet anses ha inträtt i avtalet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 1996:776.

17. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §¹

Ett avtal mellan två parter vid handel med finansiella instrument, med andra liknande rättigheter och åtaganden eller med valuta, om att förpliktelser dem emellan ska slutavräknas om en av parterna försätts i konkurs, gäller mot konkursboet och mot borgenärerna i konkursen. Detsamma gäller en avräkning av förpliktelser

1. mellan två eller flera deltagare i ett anmält avvecklingssystem eller ett samverkande system, om avräkningen har skett i enlighet med systemets regler, eller

2. mellan en central motpart och en clearingmedlem eller en kund till en sådan clearingmedlem som avses i förordning (EU) nr 648/2012, om avräkningen har skett i enlighet med den centrala motpartens verksamhetsbestämmelser.

Innehåller ett avtal enligt första stycket ett villkor som innebär att en slutavräkning ska ske av samtliga utestående förpliktelser för det fall företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion beslutas för en av parterna gäller villkoret mot gäldenären och de borgenärer vars fordringar omfattas av ett *offentligt ackord*

Innehåller ett avtal enligt första stycket ett villkor som innebär att en slutavräkning ska ske av samtliga utestående förpliktelser för det fall företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion beslutas för en av parterna gäller villkoret mot gäldenären och de borgenärer vars fordringar omfattas av *en fastställd rekonstruktionsplan*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

18. Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen
(1992:497)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 1 § i lönegarantilagen (1992:497) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Staten svarar enligt denna lag för betalning av arbetstagares fordran (statlig lönegaranti) hos en arbetsgivare som

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. är föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller
2. är föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion, eller
3. i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2017:364.

19. Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 4 § i stiftelselagen (1994:1220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. 4 §¹

Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion.

Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion *eller beslut om offentlig skulduggörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduggörelse* meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion *eller en offentlig skulduggörelse enligt lagen om offentlig skulduggörelse* har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

20. Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 11 a kap. 10 § i inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a kap.

10 §¹

Företaget får när personaloptionen förvärvas inte vara

1. skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentligskulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse,

3. på obestånd, eller

4. föremål för betalningskrav på grund av ett beslut från Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2017:1212.

21. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 20 och 23 §§ i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

20 §²

Uppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurs- tillsynsärenden och mål enligt lönegarantilagen (1992:497),

1. handläggningen av konkurs- tillsynsärenden, *tillsyn över rekonstruktörer enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion och lagen (2022:000) om offentlig skuldupp- görelse* och mål enligt lönegaranti- lagen (1992:497),

2. förebyggande av överskuldsättning och information om skuld- sanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

23 §

Uppgifter och handlingar i databasen som kan hänföras till ett konkurstilltillsynsärende *skall* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades, *dock tidigast* tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar i databasen som kan hänföras till ett konkurstilltillsynsärende *eller tillsyn över rekonstruktörerna ska* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. *Ett konkurstilltillsynsärende ska dock gallras tidigast* tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt löne- garantilagen (1992:497) *skall* gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt löne- garantilagen (1992:497) *ska* gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:733.

² Senaste lydelse 2018:230.

22. Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 7 §, 14 kap. 14 §, 15 kap. 8 §, 19 kap. 24 § och 20 kap. 13 § i försäkringsavtalslag (2005:104) ska ha följande lydelse följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

7 §

Vid ansvarsförsäkring får den skadelidande rikta krav direkt mot försäkringsbolaget på ersättning enligt försäkringsavtalet, om

1. den försäkrade enligt lag eller annan författning är skyldig att ha ansvarsförsäkring som omfattar skadan,

2. konkurs har beslutats eller *2. konkurs har beslutats eller en offentligt ackord har fastställts beträffande den försäkrade, eller*

rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller en skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse har fastställts beträffande den försäkrade, eller

3. den försäkrade är en juridisk person som numera är upplöst.

I fall som avses i 4 kap. 9 § andra stycket andra meningen får den skadelidande rikta krav mot försäkringsbolaget i den utsträckning ersättning inte kan utges av den försäkrade.

Framställs krav enligt första stycket, *skall* försäkringsbolaget om möjligt snarast meddela den försäkrade om kravet. Dom mot försäkringsbolaget eller överenskommelse med bolaget inverkar inte på skadeståndsskyldighet som inte omfattas av försäkringsavtalet.

Framställs krav enligt första stycket, *ska* försäkringsbolaget om möjligt snarast meddela den försäkrade om kravet. Dom mot försäkringsbolaget eller överenskommelse med bolaget inverkar inte på skadeståndsskyldighet som inte omfattas av försäkringsavtalet.

Den försäkrade och försäkringsbolaget är skyldiga att på den skadelidandes begäran lämna honom upplysning om försäkringen.

14 kap.

14 §

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan i den mån förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) *skall* tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan i den mån förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) *ska* tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord, *en skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse eller i*

som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

15 kap.

8 §

Om vid livförsäkring försäkringstagaren eller dödsboet efter honom försätts i konkurs och försäkringstagaren senare än tre år före den fristdag som anges i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) har betalat premie för försäkringen med belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans villkor, får konkursboet av tillgodohavandet hos försäkringsbolaget kräva åter vad han har betalat för mycket. Om försäkringstagaren eller en panthavare inte har lämnat sitt samtycke till återbetalningen, *skall* konkursboet för prövning av dess rätt väcka talan mot honom. Vid en sådan talan tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Om vid livförsäkring försäkringstagaren eller dödsboet efter honom försätts i konkurs och försäkringstagaren senare än tre år före den fristdag som anges i 4 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) har betalat premie för försäkringen med belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans *eller hennes* villkor, får konkursboet av tillgodohavandet hos försäkringsbolaget kräva åter vad han *eller hon* har betalat för mycket. Om försäkringstagaren eller en panthavare inte har lämnat sitt samtycke till återbetalningen, *ska* konkursboet för prövning av dess rätt väcka talan mot honom. Vid en sådan talan tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Har försäkringsbeloppet betalats ut, är den som har uppburit beloppet skyldig att till konkursboet betala tillbaka det belopp som konkursboet annars hade kunnat kräva åter av försäkringsbolaget. Har beloppet uppburits av en förmånstagare, gäller detta dock bara om utbetalningen har skett senare än sex månader före fristdagen. Återbetalningsskyldigheten kan jämkas om det finns synnerliga skäl. Också vid en talan mot den som har uppburit försäkringsbeloppet tillämpas 4 kap. 19 och 20 §§ konkurslagen.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om *offentligt ackord* vid företagsrekonstruktion. Vid en talan med anledning av *ackordsförhandling* tillämpas 3 kap. 6 och 7 §§ *lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion*.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om en *rekonstruktionsplan* vid företagsrekonstruktion. Vid en talan med anledning av *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* tillämpas 8 kap. 2 och 3 §§ *i den lagen*.

Vid sådan försäkring som avses i 7 § får krav enligt denna paragraf göras gällande bara om den försäkrade eller den till vars förmån försäkringen annars gäller är närstående till arbetsgivaren på det sätt som anges i 4 kap. 3 § konkurslagen.

Krav enligt denna paragraf får inte göras gällande till nackdel för förmånstagare med oåterkalleligt förordnande. Bilaga 3

19 kap.

24 §

Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid grupppersonförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord, *en skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse eller i en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

20 kap.

13 §

Det som sägs i 14 kap. om förfogande över försäkringen tillämpas också vid kollektivavtalsgrundad personförsäkring, om inte annat sägs i andra stycket.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Försäkringsbolaget kan i försäkringsvillkoren bestämma att den försäkrade inte får överlåta eller pantsätta sin rätt enligt försäkringen. Ett förfogande i strid mot en sådan bestämmelse är utan verkan. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord, *en skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse eller i en fastställd rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion* eller i konkurs i vidare mån än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

23. Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 16 och 17 §§ i aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

16 §

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *skall* gå i likvidation, *skall* bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget *skall* gå i likvidation (andra kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse *skall* bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen *skall* inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna *skall* läggas fram på stämman.

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *ska* gå i likvidation, *ska* bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget *ska* gå i likvidation (andra kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse *ska* bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen *ska* inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna *ska* läggas fram på stämman.

Ett bolag som genomgår företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion behöver inte hålla en andra kontrollstämma förrän tidigast två månader efter det att rekonstruktionen avslutats.

17 §

Allmän domstol *skall* besluta att bolaget *skall* gå i likvidation, om

1. någon andra kontrollstämma inte hålls inom den tid som anges i 16 § första stycket, eller

2. den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den andra

Allmän domstol *ska* besluta att bolaget *ska* gå i likvidation, om

1. någon andra kontrollstämma inte hålls inom den tid som anges i 16 § första stycket, *om inte annat följer av 16 § tredje stycket*, eller

2. den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den andra

kontrollstämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *skall* gå i likvidation.

I sådana fall som avses i första stycket *skall* styrelsen ansöka hos tingsrätten om beslut om likvidation. Ansökan *skall* göras inom två veckor från den andra kontrollstämman eller, om en sådan inte har hållits, från den *tid punkt* då den senast skulle ha hållits. Frågan om likvidation kan även prövas på ansökan av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

Beslut om likvidation *skall* inte meddelas, om det under ärendets handläggning vid tingsrätten visas att en kontrollbalansräkning som utvisar att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på en bolagsstämma.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

kontrollstämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget *ska* gå i likvidation.

I sådana fall som avses i första stycket *ska* styrelsen ansöka hos tingsrätten om beslut om likvidation. Ansökan *ska* göras inom två veckor från den andra kontrollstämman eller, om en sådan inte har hållits, från den *tidpunkt* då den senast skulle ha hållits. Frågan om likvidation kan även prövas på ansökan av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

Beslut om likvidation *ska* inte meddelas, om det under ärendets handläggning vid tingsrätten visas att en kontrollbalansräkning som utvisar att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på en bolagsstämma.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

24. Förslag till lag om ändring i lagen (2007:324)
om Skatteverkets hantering av vissa
borgenärsuppgifter

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 4 § och rubriken närmast före 4 § i lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter ska ha följande lydelse,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ackord

Ackord m.m.

4 §

Skatteverket får anta förslag om ackord, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag som inte framställts i konkurs eller enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

Skatteverket får anta förslag om ackord, *skulduggörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduggörelse eller ett förslag till rekonstruktionsplan enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag *eller förslag till skulduggörelse* som inte framställts i konkurs eller enligt *lagen om offentlig skulduggörelse eller i en rekonstruktionsplan* enligt lagen om företagsrekonstruktion får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

25. Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2007:400)

Härigenom föreskrivs i att 34 kap. 7 och 8 §§ i offentlighets- och sekretesslagen (2007:400) och rubrikerna närmast före 34 kap. 7 § ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 kap.

**Tillsyn i konkurs
Affärs- och driftsförhållanden**

**Tillsyn i konkurs *m.m.*
Affärs- och driftsförhållanden**

7 §

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och hos Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer* för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

8 §

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs för uppgift som angår misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretess gäller hos tillsynsmyndigheten i konkurs *och hos Kronofogdemyndighetens tillsyn över rekonstruktörer* för uppgift som angår misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

26. Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 5 b § i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §¹

Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller

2. föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller offentlig skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse, eller

3. på obestånd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2020:207.

27. Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs att 54 § i skuldsaneringslagen (2016:675) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 §

Om gäldenären försätts i konkurs, förfaller ansökan om skuldsanering.
Om en ansökan om *förhandling om offentligt ackord* tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om *ackordet* fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om en ansökan om *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion eller en ansökan om offentlig skulduppgörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgörelse* tas upp sedan gäldenären har ansökt om skuldsanering, ska skuldsaneringsärendet förklaras vilande. Om en *rekonstruktionsplan eller en skulduppgörelse* fastställs, förfaller ansökan om skuldsanering.

Om gäldenären avlider, förfaller ansökan om skuldsanering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

28. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 14 § i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Till ansökan ska bifogas årsredovisning eller årsbokslut avseende det senast avslutade räkenskapsåret för företagarens näringsverksamhet. Om det har upprättats en revisionsberättelse, ska även denna bifogas.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten är eller har varit försatt i konkurs, ska till ansökan bifogas förvaltarberättelse, bouppteckning och eventuell slutredovisning enligt 7 kap. 13 och 15 §§ samt 13 kap. konkurslagen (1987:672).

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en *förhandling om offentligt ackord*, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och *bouppteckning* enligt 3 kap. 11 § första stycket 1 och 14 § lagen (1996:764) om *företagsrekonstruktion*.

Om den person som driver eller har drivit näringsverksamheten har genomgått en *planförhandling enligt lagen (2022:000) om företagsrekonstruktion*, ska till ansökan bifogas rekonstruktörsberättelse och *förteckning över tillgångar och skulder* enligt 7 kap. 4 § andra stycket samt 6 och 7 §§ lagen om *företagsrekonstruktion*. Om en sådan person har genomgått en *skulduppgrörelse enligt lagen (2022:000) om offentlig skulduppgrörelse*, ska till ansökan bifogas *ytt- rande från rekonstruktören och för- teckning över tillgångar och skulder* enligt 2 kap. 10 § samt 5 kap. 3 och 4 §§ lagen om offentlig skuldupp- grörelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

29. Förslag till lag om ändring i lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning

Härigenom föreskrivs att 2–4, 8, 13 och 17 §§ i lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Insolvensförfaranden i Sverige är enligt 2015 års insolvensförordning konkurs, företagsrekonstruktion, skuldsanering och F-skuldsanering.

Insolvensförfaranden i Sverige är enligt 2015 års insolvensförordning konkurs, företagsrekonstruktion, *offentlig skulduppgrörelse*, skuldsanering och F-skuldsanering.

3 §

En ansökan om konkurs *eller* företagsrekonstruktion ska anses avse ett förfarande enligt artikel 3.1 i 2015 års insolvensförordning (huvudinsolvensförfarande), om det inte anges att den avser ett förfarande enligt artikel 3.2 i förordningen (territoriellt insolvensförfarande).

En ansökan om konkurs, företagsrekonstruktion *eller offentlig skulduppgrörelse* ska anses avse ett förfarande enligt artikel 3.1 i 2015 års insolvensförordning (huvudinsolvensförfarande), om det inte anges att den avser ett förfarande enligt artikel 3.2 i förordningen (territoriellt insolvensförfarande).

En ansökan om skuldsanering eller huvudinsolvensförfarande.

F-skuldsanering ska anses avse ett

4 §

Sökanden ska i en ansökan om konkurs *eller* företagsrekonstruktion ange och styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt 2015 års insolvensförordning som ansökan avser.

Sökanden ska i en ansökan om konkurs, företagsrekonstruktion *eller offentlig skulduppgrörelse* ange och styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt 2015 års insolvensförordning som ansökan avser.

En ansökan ska avvisas, om de omständigheter som anges i första stycket inte framgår av ansökan och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

8 §

Underrättelseskyldigheten enligt artikel 54 i 2015 års insolvensförordning ska fullgöras av

– konkursförvaltaren, i ett ärende om konkurs,

- rekonstruktören, i ett ärende om företagsrekonstruktion, eller
- rekonstruktören, i ett ärende om företagsrekonstruktion *eller offentlig skulduppgörelse*, eller.
- Kronofogdemyndigheten, i ett ärende om skuldsanering eller F-skuldsanering.

13 §¹

Insolvensförfaranden enligt 2015 års insolvensförordning som inleds i Sverige ska registreras i insolvensregister.

Bolagsverket ska föra ett insolvensregister över konkurser och ett insolvensregister över företagsrekonstruktioner. Kronofogdemyndigheten ska föra ett insolvensregister över skuldsaneringar och F-skuldsaneringar.

Bolagsverket ska föra ett insolvensregister över konkurser och ett insolvensregister över företagsrekonstruktioner *och offentliga skulduppgörelser*. Kronofogdemyndigheten ska föra ett insolvensregister över skuldsaneringar och F-skuldsaneringar.

17 §²

En uppgift i insolvensregistret över företagsrekonstruktioner ska gallras fem år efter den dag då företagsrekonstruktionen upphörde eller beslutet om företagsrekonstruktion upphävdes.

En uppgift i insolvensregistret över företagsrekonstruktioner *och offentliga skulduppgörelser* ska gallras fem år efter den dag då företagsrekonstruktionen upphörde eller beslutet om företagsrekonstruktion upphävdes.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

¹ Senaste lydelse 2019:255.

² Senaste lydelse 2019:255.

Förteckning över remissinstanserna (SOU 2021:12)

Remissyttranden över betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12) har lämnats av Almi Företagspartner AB, Bolagsverket, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Finansbolagens förening, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Företagarna, Göta hovrätt, Handelshögskolan vid Karlstads universitet (Akademin för insolvensrätt), Institutet för företagsrekonstruktion, Integritetsskyddsmyndigheten, Kommerskollegium, Konkursverket, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Linköpings tingsrätt, Luleå tingsrätt, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Malmö tingsrätt, Plana, Regelrådet, Region Jönköping, Region Skåne, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Riksgälden, Skatteverket, Småföretagarnas riksförbund, Sparbankernas Riksförbund, Statskontoret, Stiftelsen Ackordscentralen, Stockholms tingsrätt, Stockholms universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Sundsvalls tingsrätt, Svea hovrätt, Svensk Försäkring, Svensk Inkasso, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Riksbank, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation, Transportstyrelsen, Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Vänersborgs tingsrätt och Åklagarmyndigheten.

Yttranden har också kommit in från Advokatfirman Schjødt och Collectum AB.

Entreprenörskapsforum, Famna, Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Handelshögskolan Stockholm, Institutet för Näringslivsforskning, Landsorganisationen i Sverige, Lantbrukarnas Riksförbund, Region Värmland, Region Västerbotten, Svensk värdepappersmarknad, Svenska försäkringsförmedlares förening, Svenska kyrkan, Svenska pensionsstiftelsers förening, Svenska riskkapitalföreningen, SVCA, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstepensionsförbundet och Västra Götalandsregionen har avstått från att yttra sig.

Sammanfattning av departementspromemorian Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering (Ds 2021:6)

Den 20 juni 2019 antogs i EU ett nytt direktiv på insolvensrättens område. I promemorian behandlas genomförandet av insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer och om effektivare insolvensförfaranden. I promemorian lämnas förslag till några förtydliganden i de svenska skuldsaneringsreglerna för att säkerställa att svensk rätt lever upp till direktivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer. I övrigt bedöms de svenska reglerna stå i överensstämmelse med direktivet.

I promemorian behandlas även vissa frågor kopplade till Kronofogdemyndighetens roll som betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten. Dessa frågor saknar samband med genomförandet av det nya direktivet. Det föreslås att en borgenär som anmäler sin fordran i ett skuldsaneringsärende samtidigt ska lämna uppgift om borgenärens namn och person- eller organisationsnummer. Vidare föreslås att inbetalda medel i ett skuldsaneringsärende som huvudregel ska betalas ut till borgenärerna genom insättning på bankkonto och att Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att hantera inbetalda medel som när betalningsplanen i en skuldsanering har löpt ut inte har kunnat betalas ut till en borgenär.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2022.

Promemorians lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs i fråga om skuldsaneringslagen (2016:675) dels att 7, 19 och 41 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 41 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå under överskådlig tid (kvalificerad insolvens)*.

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *är insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom* överskådlig tid.

19 §

När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer,

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

41 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogde-myndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

41 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 40 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 41 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.
 2. Bestämmelsen i 19 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
 3. Den nya 41 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

dels att 6, 8, 21 och 43 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 43 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller

3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Första stycket 1 hindrar inte att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet beviljas F-skuldsanering om hans eller hennes skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att han eller hon uppfyller kraven i 8 §.

8 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå under överskådlig tid (kvalificerad insolvens)*.

En bedömning av om gäldenären är *kvalificerat insolvent* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är *insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid*.

En bedömning av om gäldenären *uppfyller kraven i första stycket* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

21 §

När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer,

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

43 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

43 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 42 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om F-skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 43 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.

2. Bestämmelsen i 21 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.

3. Den nya 43 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna (Ds 2021:6)

Remissyttranden över departementspromemorian Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering (Ds 2021:6) har lämnats av Almi Företagspartner AB, Attunda tingsrätt, Bolagsverket, Domstolsverket, Finansbolagens förening, Företagarna, Göteborgs tingsrätt, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Lunds tingsrätt, Skatteverket, Småföretagarnas riksförbund, Svensk Inkasso, Svenska Bankföreningen, Svenska Kreditföreningen, Sveriges advokatsamfund, Tillväxtverket och Uppsala universitet (Juridiska fakulteten).

Entreprenörskapsforum, Föreningen Sveriges Kronofogdar, Institutet för näringslivsforskning, Regelrådet, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Svenskt Näringsliv, Sveriges konsumenter och Yrkesföreningen för budget och skuldrådgivare i kommunal tjänst har avstått från att yttra sig.

En sammanställning av bestämmelser i insolvensdirektivet och motsvarande eller närmast motsvarande bestämmelser i föreslagen svensk lagstiftning.

Insolvensdirektivet

Ny lag om företagsrekonstruktion m.m.

1.	Ingen motsvarighet ¹
2.1.1	1 kap. 1 §
2.1.2	4 kap. 3 §
2.1.3	4 kap. 3 §
2.1.4	2 kap. 23 §
2.1.5	Ingen motsvarighet
2.1.6	Ingen motsvarighet
2.1.7	4 kap. 7 §
2.1.8	Ingen motsvarighet
2.1.9	Ingen motsvarighet
2.1.10	Ingen motsvarighet
2.1.11	Ingen motsvarighet
2.1.12	Ingen motsvarighet
2.2	Ingen motsvarighet
3.	Ingen motsvarighet
4.1	1 kap. 1 § och 2 kap. 10 § 1
4.2	2 kap. 11 §
4.3	2 kap. 10 § 2
4.4	Ingen motsvarighet
4.5	Ingen motsvarighet
4.6	Ingen motsvarighet
4.7	2 kap. 1 §
4.8	2 kap. 1 och 12 §§
5.1	2 kap. 20 §
5.2	2 kap. 13 §
5.3	2 kap. 13 §
6	2 kap. 23 § och 6 kap. 1–3 §§
7.1	Ingen motsvarighet
7.2	Ingen motsvarighet
7.3	Ingen motsvarighet
7.4	3 kap. 1 §
7.5	3 kap. 10 § andra stycket
7.6	Ingen motsvarighet
7.7	Ingen motsvarighet
8.1	4 kap. 7 och 8 §§
8.2	Ingen motsvarighet
9.1	4 kap. 1 §
9.2	4 kap. 3 §

¹ I det fall det antecknas "Ingen motsvarighet" i högerspalten är bedömningen att ingen genomförandeåtgärd i form av lagstiftning behövs.

9.3	Ingen motsvarighet
9.4	4 kap. 5 §
9.5	4 kap. 17 § 1 st.
9.6	4 kap. 20 §
9.7	Ingen motsvarighet
10.1	4 kap. 29 §
10.2	4 kap. 23 och 24 §§
10.3	4 kap. 23 §
10.4	4 kap. 22 §
11.1	4 kap. 25 §
11.2 1 st.	4 kap. 25 § 1 st. 4
11.2 2 st.	4 kap. 26 §
12	Ingen motsvarighet
13	Ingen motsvarighet
14.1	4 kap. 28 §
14.2	Ingen motsvarighet
14.3	4 kap. 24 och 28 §§
15	4 kap. 29 §
16.1	9 kap. 3 §
16.2	Ingen motsvarighet
16.3	9 kap. 2 §
16.4	Ingen motsvarighet
17.1	Ingen motsvarighet
17.2	Ingen motsvarighet
17.3	Ingen motsvarighet
17.4	10 § förmånsrättslagen
18	Ingen motsvarighet
19	Ingen motsvarighet
20	Ingen motsvarighet
21	Ingen motsvarighet
22	Ingen motsvarighet
23	Ingen motsvarighet
24	Ingen motsvarighet
25	Ingen motsvarighet
26	2 kap. 4 och 5 §§ samt 15 och 17 §§
27.1	7 kap. 1 och 2 §§ samt 8 kap. 2 §
27.2	7 kap. 1 §
27.3	Ingen motsvarighet
27.4	9 kap. 4 och 5 §§
28	2 kap. 3 §
29	Ingen motsvarighet
30	Kommittéförfarande
31.1	Ingen motsvarighet
31.2	Ingen motsvarighet
31.3	1 kap. 3 §
32	4 kap. 31 § och 25 kap. 16 § aktiebolagslagen
33	Översynsklausul
34	Införlivande
35	Ikraftträdande
36	Ingen motsvarighet

Jämförelsetabell: Den nuvarande och den nya lagen om företagsrekonstruktion

Bilaga 9

En sammanställning av bestämmelserna i den föreslagna nya lagen om företagsrekonstruktion i jämförelse med den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion (1996:764).

Nya lag om företagsrekonstruktion *1996 års lag*

1 kap. 1 §	1 kap. 1 §
1 kap. 2 §	1 kap. 3 §
1 kap. 3 §	1 kap. 4 §
2 kap. 1 §	2 kap. 1 §
2 kap. 2 §	Ingen motsvarighet
2 kap. 3 §	2 kap. 1 a §
2 kap. 4 §	2 kap. 3 §
2 kap. 5 §	2 kap. 4 §
2 kap. 6 §	2 kap. 5 §
2 kap. 7 §	2 kap. 7 §
2 kap. 8 §	2 kap. 8 §
2 kap. 9 §	2 kap. 9 § 2 st.
2 kap. 10 §	2 kap. 6 § 1 och 2 st.
2 kap. 11 §	Ingen motsvarighet
2 kap. 12 §	2 kap. 6 § 3 st.
2 kap. 13 §	2 kap. 10 §
2 kap. 14 §	2 kap. 13 §
2 kap. 15 §	2 kap. 11 § 1 st.
2 kap. 16 §	1 kap. 2 § 1 st. och 2 kap. 12 § 1 och 2 st.
2 kap. 17 §	2 kap. 11 § 3 st.
2 kap. 18 §	2 kap. 16 §
2 kap. 19 §	2 kap. 14 §
2 kap. 20 §	2 kap. 15 §
2 kap. 21 §	2 kap. 15 §
2 kap. 22 §	Ingen motsvarighet
2 kap. 23 §	2 kap. 17 § 1 st
2 kap. 24 §	2 kap. 17 § 1 och 2 st
2 kap. 25 §	2 kap. 18 §
2 kap. 26 §	2 kap. 19 §
3 kap. 1 §	2 kap. 20 § 1 st
3 kap. 2 §	2 kap. 20 § 1 st
3 kap. 3 §	2 kap. 20 § 2 st
3 kap. 4 §	2 kap. 20 § 2 st
3 kap. 5 §	2 kap. 20 § 3 st
3 kap. 6 §	2 kap. 20 § 1 och 3 st
3 kap. 7 §	Ingen motsvarighet
3 kap. 8 §	Ingen motsvarighet
3 kap. 9 §	Ingen motsvarighet

3 kap. 10 §	2 kap. 20 § 4 st
3 kap. 11 §	2 kap. 20 § 6 st
3 kap. 12 §	2 kap. 20 § 6 st
3 kap. 13 §	2 kap. 21 § 1 st
3 kap. 14 §	2 kap. 21 § 2 st
3 kap. 15 §	2 kap. 21 § 3 st
3 kap. 16 §	2 kap. 21 § 4 st
3 kap. 17 §	2 kap. 21 § 5 st
4 kap. 1 §	3 kap. 1 §
4 kap. 2 §	3 kap. 10 och 11 §§
4 kap. 3 §	3 kap. 3 § 1 st.
4 kap. 4 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 5 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 6 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 7 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 8 §	3 kap. 10 och 11 §§
4 kap. 9 §	3 kap. 14 § 1 och 2 st.
4 kap. 10 §	3 kap. 14 § 3 och 4 st.
4 kap. 11 §	3 kap. 12 §
4 kap. 12 §	3 kap. 13 §
4 kap. 13 §	3 kap. 15 §
4 kap. 14 §	3 kap. 16 §
4 kap. 15 §	3 kap. 17 §
4 kap. 16 §	3 kap. 21 §
4 kap. 17 §	3 kap. 20 § 1 och 2 st.
4 kap. 18 §	3 kap. 20 § 2 och 3 st. och 24 §
4 kap. 19 §	3 kap. 22 §
4 kap. 20 §	3 kap. 4 §
4 kap. 21 §	3 kap. 19 §
4 kap. 22 §	3 kap. 23 § och 4 kap. 2 §
4 kap. 23 §	3 kap. 25 §1 och 3 st.
4 kap. 24 §	3 kap. 25 § 2 st.
4 kap. 25 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 26 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 27 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 28 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 29 §	3 kap. 8 §
4 kap. 30 §	3 kap. 9 §
4 kap. 31 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 32 §	Ingen motsvarighet
4 kap. 33 §	3 kap. 26 §
4 kap. 34 §	3 kap. 27 §
5 kap. 1 §	3 kap. 5 §
5 kap. 2 §	3 kap. 6 §
5 kap. 3 §	3 kap. 7 §
6 kap. 1 §	4 kap. 7 §
6 kap. 2 §	4 kap. 8 §
6 kap. 3 §	4 kap. 8 § 2 st.
6 kap. 4 §	4 kap. 9 §
7 kap. 1 §	Ingen motsvarighet
7 kap. 2 §	Ingen motsvarighet

8 kap. 1 §	4 kap. 12 §
8 kap. 2 §	Ingen motsvarighet
8 kap. 3 §	Ingen motsvarighet
8 kap. 4 §	4 kap. 13 §
8 kap. 5 §	4 kap. 14 §
9 kap. 1 §	4 kap. 1 §
9 kap. 2 §	4 kap. 10 §
9 kap. 3 §	4 kap. 11 §
9 kap. 4 §	4 kap. 4 §
9 kap. 5 §	Ingen motsvarighet
9 kap. 6 §	4 kap. 5 §
9 kap. 7 §	4 kap. 6 §
9 kap. 8 §	Ingen motsvarighet
9 kap. 9 §	4 kap. 15 §